Àngel Beneito Lloris (coord.)
Francesc-X. Blay Meseguer (coord.)

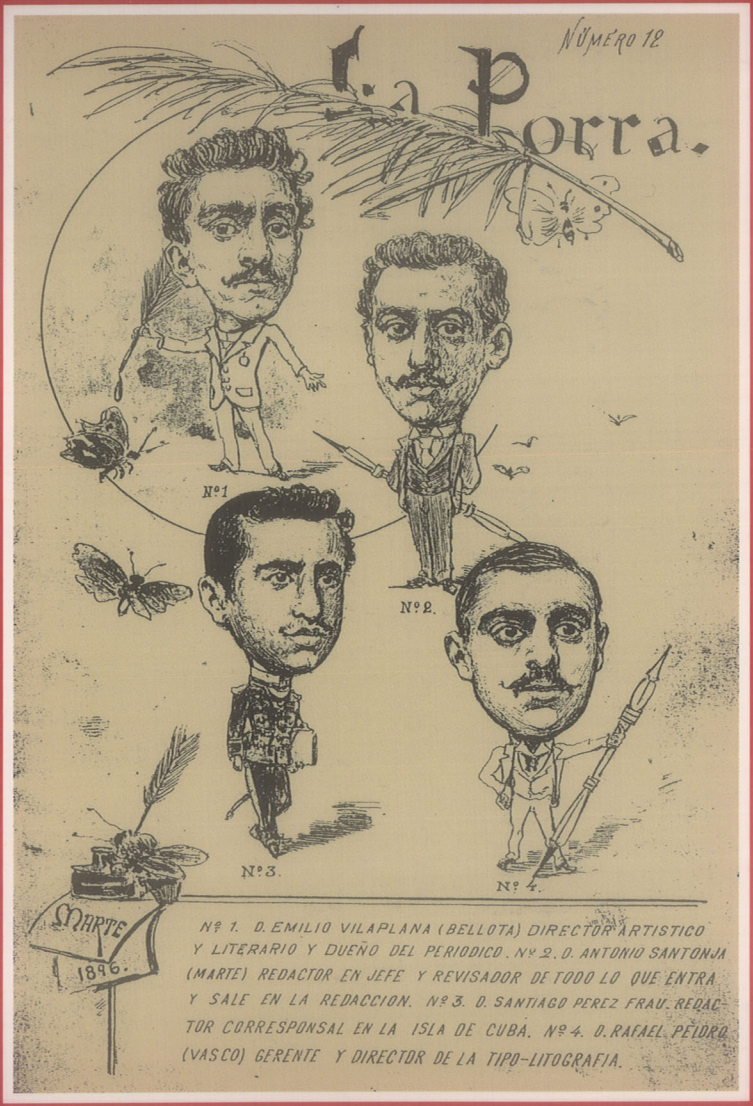

LA PREMSA EN LES COMARQUES DE L'ALCOIÀ-COMTAT (1837-1939)

ÀNGEL BENEITO LLORIS (coord.)
FRANCESC-X. BLAY MESEGUER (coord.)
GABRIEL GUILLEM GARCÍA
CÉSAR MIGUEL PAYÁ BOTELLA
M.ª JOSÉ VILLAESCUSA MUÑOZ

LA PREMSA EN LES COMARQUES DE L'ALCOIÀ-COMTAT (1837-1939)

INSTITUTO ALICANTINO DE CULTURA «JUAN GIL-ALBERT»
DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE ALICANTE
2004

HISTORIA DE LA PRENSA ALICANTINA

Nº 9

LA PREMSA EN LES COMARQUES DE L'ALCOIÀ-COMTAT
(1837-1939)

AUTORS DE LES FITXES

Àngel Beneito Lloris	A.B.Ll.
Francesc-X. Blay Meseguer	F.B.M.
Gabriel Guillem García	G.G.G.
César M. Payá García	C.P.G.
M.ª José Villaescusa Muñoz	M.J.V.M.

© Instituto Alicantino de Cultura «Juan Gil-Albert», 2004
© Los autores, 2004

Correcció i assessorament lingüístic:
Anna-Raquel Serrano i Catalina, Joaquim E. Victoriano i Lavinya.

I.S.B.N.: 84-7784-452-6
Depósito Legal: A-880-2004

Imprime: Espagrafic www.espagrafic.com

«Temeu l'home d'un sol periòdic (sant Agustí)»

«No tingueu més conviccions
que les decididament imprescindibles»

JOAN FUSTER

INTRODUCCIÓ

Al llarg del centenar d'anys que van transcórrer des de l'aparició de *La Glorieta de Alcoy* –fins ara el periòdic més antic editat en aquesta ciutat, perquè sembla que va eixir entre 1837 i 1839– fins a la publicació, el 12 de maig de 1939, de la *Hoja Oficial de Alcoy* –diari franquista que va publicar la «Tercera Compañía de Radiodifusión y Propaganda» només acabada la Guerra Civil–, la ciutat va ser testimoni de l'edició de tot tipus de premsa, reflex –volem pensar– de la diversitat cultural, política i social que hi havia, a causa de les condicions sociolaborals i econòmiques específiques que s'hi donaren al llarg del procés d'industrialització.

Durant aquest període de temps hi hagué aventures editorials de tot tipus, de tota tendència i de tot pelatge. Un grapat de capçaleres solament aconseguiren traure al carrer un primer número, mentre que d'altres, unes poques, acompliren fidelment amb la cita que tenien amb els seus lectors i publicaren més de sis mil números, com és el cas d'*El Heraldo*. Uns, com *El Serpis,* eixien tots els dies; d'altres, com *Democracia* o *El Comunista Libertario* s'editaven una vegada per setmana; i d'altres, com *La Lucha* o *Orientación Social*, eren periòdics d'aparició quinzenal; i encara alguns, com *El Camillero* o *Actividad* ho feien tots els mesos o només una vegada l'any, com *El Fallero*. Uns es distribuïen gratuïtament, mentre que d'altres no podien subsistir sense les subscripcions dels seus lectors o sense l'ajut econòmic del partit polític que representaven o sense l'aportació econòmica d'algun benefactor. D'altres, pocs, eixiren amb la mera pretensió de distraure, de formar culturalment o d'informar sobre temes concrets: *El Mozo de Estoques, La Puntilla, Deportes, El Calendario del Profeta, Radio Alcoy, La Pluma* o *El Fallero* són un exemple. Mentre que altres, la majoria, tingueren una marcada i decidida intencionalitat política, i podem afirmar que tota opció ideològica estigué recolzada, d'una manera o altra, per una publicació periòdica o més. Socialistes, anarquistes, comunistes, carlins, demòcrates, republicans, conservadors, independents, apolítics, liberals, catòlics, maurístes, reformistes, faistes, cenetistes o frontpopulistes, entre d'altres, defensaren les seues idees en les pàgines de la premsa periòdica, alhora que els seus articles combatien i criticaven, de vegades amb acritud i virulència, les opcions dels seus adversaris polítics. Totes aquestes publicacions representen, per sort, una font documental força interessant i no gens menyspreable que ens serveix, a hores d'ara, per a comprendre l'activitat política, econòmica, social i de classe que tenien els diferents col·lectius que conformaren la base social d'aquesta ciutat.

Un altre problema, que planteja molt encertadament Celso Almuiña, però que desborda aquesta introducció, seria analitzar el paper de la premsa en el procés de transformació de la societat –recordem que aquesta recopilació comprén cent anys decisius de la història d'Espanya

(1837-1939)– i valorar si la premsa a Alcoi va servir de motor dels canvis o si més aviat va ser utilitzada com a instrument per a entrebancar-los o, a més a més, per a frenar-los.[1]

PREMSA OBRERA

Sembla natural que a Alcoi la premsa obrera estiguera fortament representada per un grapat de publicacions, la majoria de tendència anarquista o anarcosindicalista, que utilitzaven aquest mitjà per a difondre les seues idees i per a defensar els seus interessos de classe o de caràcter ideològic i cultural. Al llarg dels anys anaren editant-se capçaleres tant explícites com el *Boletín de la Federación Regional Española de la Asociación Internacional de los Trabajadores*, *El Jornalero*, *El Condenado*, *El Clamor del Oprimit*, *Humanidad*, *Fuerza*, *La Horda*, *Solidaridad Obrera*, *El Comunista Libertario*, *Redención*, *Conciencia Obrera*, *Rebelión*, *Generación Consciente*, *Democracia* o *Orientación Social*, entre d'altres, que posen de manifest la quantitat de premsa obrera que s'editava a Alcoi.

Però aquesta diversitat de títols és enganyosa, ja que la majoria d'aquests periòdics, sobretot els anarquistes, tingueren una vida molt curta i solament editaren uns pocs números –alguns no passaren del primer titular–, i els pocs que aconseguiren mantenir-se més temps ho feren amb greus problemes de finançament que els abocava, més prompte o més tard, al fracàs editorial.

Algunes publicacions, com *El Clamor del Oprimit* o *El Defensor del Obrero*, solament pogueren publicar el primer número; d'altres, com *Ruta Confederal* o el *Boletín* de la FRE estigueren al carrer uns mesos; mentre que d'altres, com el setmanari anarcosindicalista *Redención,* o el setmanari socialista *Conciencia Obrera* tingueren una vida més llarga en estar publicant-se quasi tres anys, període de temps ínfim si el comparem amb la durada que van tenir altres publicacions alcoianes, com el diari conservador *La Gaceta de Levante*, que va estar editant-se més de dotze anys, o *El Heraldo de Alcoy*, un diari de tendència liberal republicana que va estar quasi un quart de segle als quioscs.

Sense inserir cap tipus de publicitat a les seues pàgines ni esqueles mortuòries que permeteren recaptar uns ingressos complementaris, la supervivència d'aquestes publicacions era deguda únicament i exclusivament a la venda directa d'exemplars, a les subscripcions i als pocs donatius solidaris que podien aconseguir dels treballadors, i això no donava per a massa alegries. Però com que la majoria dels articulistes eren obrers que col·laboraven de forma desinteressada –per militància– en l'edició del periòdic, s'estalviaven moltes despeses en redactors i en corresponsals.

El 16 de gener de 1873 s'editava a Alcoi el *Boletín de la Federación Regional Española de la Asociación Internacional de los Trabajadores*. La seua publicació es va acordar en el Congrés que s'havia celebrat a Còrdova l'any anterior. De tendència bakuninista, solament van poder editar-se vint-i-set números a Alcoi, ja que a partir del 24 de juliol de 1873 la seua redacció es va haver de traslladar a Madrid[2] a conseqüència de la insurrecció internacionalista

1. C. Almuiña (1992), pp. 19-22. Deixem també per a més endavant desenvolupar el paper i el significat de la premsa a Alcoi, la seua funció d'indicador social i de font de coneixement sociològic, així com la seua relació amb la cultura, les mentalitats, les ideologies, el món empresarial que l'envolta, l'evolució de la impremta, i l'estudi de detall dels «periodistes» –actors principals– i del públic lector –autèntic termòmetre social–.
2. A Alcoi s'imprimia a la impremta d'Alejandro Núñez (carrer el Vall, 7) i a Madrid a la impremta d'El Condenado.

del Petroli,[3] i de la persecució a què van estar sotmesos els membres de l'Associació Internacional dels Treballadors.

Amb l'adveniment de la Restauració el moviment obrer va passar a la clandestinitat. Escindit en dos corrents diferents, socialista i anarquista, en passar els primers anys de dura repressió, aquestes dues tendències van anar consolidant-se tot i que prengueren camins diferents: el 1879 es fundava el Partit Socialista Obrer Espanyol, l'agost de 1888 ho feia la Unió General de Treballadors i el 1889 es constituïa la II Internacional, a la vegada que els anarquistes fundaven, el 1881, la Federació de Treballadors de la Regió Espanyola, que va tenir una forta implantació a Andalusia, a Catalunya, a València i a Alcoi.

A poc a poc, i lligat al fort creixement industrial d'aquest període, el moviment obrer a Alcoi va anar revifant, tot i que molta de la premsa va tenir ben poca durada. El 1889 apareixia el diari anarquista *El Jornalero*, el primer dia d'abril de 1890 ho feia *El Condenado* i sembla que l'1 de desembre de 1891 es publicava el primer i únic número d'*El Clamor del Oprimit*, que tenia l'administració al carrer de la Corbella.

En *El Jornalero* –de periodicitat setmanal, eixia els dissabtes, però sembla que va estar segrestat entre els mesos de maig i juliol de 1890 a causa de les manifestacions que es realitzaren el Primer de Maig– trobem tots els temes que seran recurrents en posteriors publicacions obreres: denunciarà les pèssimes condicions higienicosanitàries a què estava sotmesa la classe treballadora; condemnarà l'alcoholisme, el joc i la prostitució, alhora que reivindicarà l'ensenyament, la instrucció i la virtut com a forma de redempció del proletariat. Tot això ho deixarà clar en el primer número: «Somos los oprimidos, los que no poseen nada y lo producen todo; (...) en una palabra, somos los trabajadores y venimos al estadio de la prensa a defender nuestros intereses... Solo insertaremos aquellos escritos que contribuyendo al mismo fin, se aparten por completo de toda discusión política y religiosa e influyan al propio tiempo en nuestra ilustración, progreso y bienestar de que tan necesitados estamos».[4]

El 7 de gener de 1906 eixia un nou periòdic anarquista: *Humanidad*,[5] que mantenia la línia editorial següent: «Somos enemigos irreconciliables del orden actual de cosas...». Però aquest projecte editorial no va tenir èxit i al poc temps van haver de tancar, per una banda perquè la redacció va estar assaltada el dia 27 de gener per un grup d'oficials de la caserna d'Alcoi –un acte semblant al que havia ocorregut a Barcelona a finals del novembre anterior–, per la qual cosa

3. Entre els dies 7 i 10 de juliol de l'any 1873 tingué lloc a Alcoi una vaga general convocada per l'Associació Internacional de Treballadors (AIT) –la primera que es realitzava a tot l'Estat espanyol– en la qual més de sis mil treballadors s'ajuntaren per a demanar augment de jornal i reducció de la jornada laboral a vuit hores; però fetes aquestes reivindicacions, els vaguistes anaren més enllà i iniciaren un moviment insurreccional on els avalotats prengueren la ciutat, empresonaren els fabricants més destacats i exigiren que l'alcalde els traspassara el poder municipal. Al cap d'uns dies l'exèrcit va aconseguir restablir l'ordre a la ciutat, però l'enfrontament entre els treballadors i la legalitat republicana es va saldar amb disset morts –un d'ells l'alcalde–, una bona quantitat de ferits per arma blanca o per trets de fusell, molts comerços i cases cremades –entre les quals hi havia l'Ajuntament– i un munt de treballadors empresonats o declarats en rebel·lia.

4. *El Jornalero*, núm. 1. Vint anys després, *La Fuerza*, tornava a insistir en el tema: «*nuestro propósito lo ciframos en fomentar entre los obreros alcoyanos la cultura e ilustración que permitan nuestro esfuerzo*».

5. No s'ha de confondre amb *Humanidad Nueva*, periòdic republicà que va eixir entre 1903 i 1904.

van haver de suspendre la publicació; d'altra perquè el seu director, Miguel Martínez,[6] va restar empresonat durant la dura repressió que va engegar aquell any el govern de Moret-Canalejas.

Entre 1910 i 1914 augmentaria de forma considerable la conflictivitat laboral que vindria, a més, propiciada pel descontent popular contra la guerra del Marroc. Amb la fundació de la CNT, esdevinguda l'any 1910, es reprendran les activitats reivindicatives dels obrers alcoians. El 1912 eixia *El Selfactinero*, «Órgano de la sociedad de Hiladores mecánicos y a mano y defensor de los oprimidos». El seu director era Rafael Soler i col·laboraven amb ell Joaquín Sánchez, Evaristo Vidal, Antonio Ivorra o Evaristo Balaguer, entre d'altres. El 1916 es presentava *La Fuerza*, periòdic que representava els interessos dels sindicalistes de la Federación del Arte Textil, entre els quals figuraven J. Gisbert, Rafael Soler, M. Lloret, Jorge Quiles, J. Pastor, Germina Alba, M. Gimeno, etc.

Poc després, entre 1912 i 1914, eixia *Conciencia Obrera*, «Órgano del Partido Socialista Obrero Español i defensor de las Sociedades de resistencia y de todos los trabajadores en general». El director del setmanari era Rafael Laliga Pérez, un lluitador pels drets dels treballadors que el 1909 va aconseguir l'acta de regidor municipal pel PSOE. *Conciencia Obrera* era una publicació combativa, reivindicativa i de denúncia. Advocava per la supressió dels impostos que gravaven els aliments, convidava l'obrer a associar-se, lluitava per la jornada de vuit hores, criticava els acords municipals que prenien de forma interessada els canalejistes o la forma que tenien de gastar-se els pressupostos municipals, denunciava el mal estat dels habitatges, proposava la construcció de cases barates per als obrers i boicotejava els fabricants que mantenien relacions hostils amb els seus treballadors: «Trabajadores: no compréis papel para fumar de D. José Laporta Valor».

Entre 1916 i 1917 va estar publicant-se *La Fuerza*, que va haver de tancar per culpa de la repressió i va estar substituït per *La Horda*, setmanari que, com l'anterior, solament va durar uns pocs mesos. L'un i l'altre eren de tendència anarquista i polemitzaven durament amb la premsa reaccionaria i clerical.

Entre novembre de 1920 i gener de 1921 els va seguir en la tasca *El Comunista Libertario* «Órgano de la Federación Anarquista y portavoz de los sindicatos únicos de la provincia». La seua tirada no era una bagatel·la, ja que s'aproximava als mil dos-cents exemplars, dels quals un terç es venien a Alcoi. Però l'èxit editorial d'*El Comunista Libertario* va estar interromput dràsticament en deixar de publicar-se per tal de donar-li pas a un setmanari del grup editorial Labor Anarquista anomenat *Redención*. Aquest periòdic va nàixer el dia 26 de febrer del 1921 per a «servir de Cátedra a todos los privados de medios para haber adquirido una mediana educación». La Confederació Regional Levantina, després d'un acord previ amb el director de *Redención*, Juan J. Pastor –que posteriorment també va ser el director de *Generación Consciente,* una revista eclèctica de divulgació cultural–, el va declarar el «Órgano del Sindicato Único de Trabajadores de Alcoy y portavoz de la CNT». Gràcies a aquest conveni totes les forces sindicals i un bon nombre de militants i simpatitzants el compraven o hi estaven subscrits i la seua difusió arribava a tot Espanya i fins i tot s'enviava a l'estranger. Aquesta circumstància va permetre que el setma-

6. Ell i el director de *Tiempos Nuevos* de Gijón foren els primers directors que anaren a la presó. Miguel Martínez Bosch va ser empresonat per haver publicat el dia 27 de gener un article titulat «Fuera vagos», que l'estament militar va considerar ofensiu, i per això assaltaren la redacció, cremaren tots els números de *Humanidad* i es van emportar a la caserna a l'autor i director de la publicació. Va ser condemnat a 8 anys de presó. R. Bañó (1990), pp. 29-37.

nari poguera mantenir-se més de tres anys, des del 26 de febrer de 1921 fins al 26 de setembre 1923, tot un èxit editorial que va acabar amb l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera. Amb l'alçament del 12 de setembre de 1923 es declarava l'estat de guerra, se suprimien totes les llibertats constitucionals i s'establia una fèrria censura de premsa que impedia qualsevol crítica a la dictadura o qualsevol al·lusió a la guerra del Marroc.

Redención tenia un discurs força combatiu que es traduïa en els articles que publicava: títols com «A todos los explotados», «El terror blanco», «Basta ya», «A la guerra», etc., eren freqüents i habituals en les seues pàgines. També feia una tasca didàctica i conscienciadora, ja que molts dels seus articles estaven en contra de l'ús abusiu de l'alcohol, una veritable lacra que suportava la societat treballadora –i més en aquesta ciutat, on sembla que la seua ingestió era força habitual i abusiva entre la classe treballadora–, contra la prostitució o contra el vici de fumar. Altres gasetilles opinaven sobre els diferents tipus d'ensenyament (religiós, racionalista, laic, etc.) o informaven el públic sobre les conseqüències que podien tenir les malalties de transmissió sexual.[7] En *Redención* col·laboraven destacats anarquistes locals i forasters i donava cobertura literària i reivindicativa a un grapat d'empresonats, la majoria reclosos de la penitenciaria de València: noms com Nicolás Rodríguez, Libertad Ruíz, Mauro Bajatierra, Manuel Cortés, F. Caro Crespo, F. Balaguer, Albano Rosell, Federico Urales, Román Cortés, Manuel Rey, Enrique Nido, J. Rodríguez, J. Vidal, Gastón Leval, en són una mostra.

Una altra publicació de caràcter llibertari que va tenir una enorme difusió va ser *Generación Consciente*. Es definia com una «revista eclèctica» però defensava, punt per punt, les idees que preconitzava la cultura anarquista: «Proletario: si tu aspiración es la felicidad universal (...) debes elevar tu educación física y moral para saber combatir lo inocuo y lo inhumano; cuanto de trivial y tonto, de puerco y degenerante existe en esta sociedad corrompida». De periodicitat mensual, *Generación Consciente* va tenir una llarga i atzarosa vida: d'una banda l'administració va haver de canviar diverses vegades de lloc: primerament va estar al carrer Nueva, número 4; després, al carrer del Capellà Navarro; posteriorment es va instal·lar al carrer de Sant Nicolau, número 125; i finalment, quan es va traslladar a València, va llogar un apartat de correus, el 158. D'altra banda, també foren diverses les impremtes on s'imprimia la revista: a Alcoi l'editava E. Insa; després es va imprimir a Alacant, als tallers tipogràfics Gutemberg del carrer Castaños; i per últim ho va fer la impremta Mateu, de València.

La revista va veure la llum a Alcoi el dia de juny de 1923, però als dos anys, pel juny de 1925, el grup editorial es va desplaçar a València, on va continuar editant-la fins al 1928, any que, per tal d'evitar la fèrria censura d'expressió que mantenia la dictadura, va canviar la capçalera i va eixir amb el nom d'*Estudios*. Sembla que durant l'etapa alcoiana, *Generación Consciente* també va patir la censura de premsa, ja que la seua redacció va estar clausurada durant un parell de mesos i la revista va estar segrestada dos números consecutius.

Generación Consciente preconitzava la moral racionalista, l'harmonia del cosmos i la natura, la fe en la ciència i en l'educació. Calia instruir-se i instruir i *Generación Consciente* va ser l'òrgan de transmissió i de difusió d'articles mèdics –solia il·lustrar-los amb dibuixos d'anatomia humana–, naturistes, sexuals, filosòfics, higienistes, eugenèsics, etc., del moviment llibertari.

---

7. Vegeu À. Beneito i F. Blay (1996), pp. 281-290.

8. Durant una època es va publicar setmanalment tot i que també va deixar de publicar-se esporàdicament.

Anys després, el 15 de novembre de 1931, va aparéixer *Orientació Social* «Órgano quincenal[8] del Partido Socialista Obrero» que va deixar de publicar-se el mateix dia de l'alçament militar: el 18 de juliol de 1936. La seua línia editorial era molt semblant a la que mantenia *Conciencia Obrera* pels anys 12, tot i que fins que va guanyar el Front Popular ens fa l'efecte que una mica més dulcificada. Denunciava el caciquisme, criticava el mal ús que feia l'equip de govern local dels pressupostos municipals i aplaudia les iniciatives que presentaven els regidors del Partit Republicà Radical, els de Botella, si considerava que aquests podien aportar millores als treballadors. També informava sobre les activitats socialistes que es feien a Alcoi o als pobles dels voltants –tenia corresponsals a Cocentaina, Benilloba, Alcoleja, Ibi, Benimarfull, Muro i en un grapat de pobles més– i sobre les iniciatives i mocions que presentava al Ple municipal el seu representant: Laliga. Però, a més, denunciava els problemes urbanístics que patia la ciutat, la falta d'enllumenat i d'aigua que hi havia en algun barri, la necessitat de construir un mercat o la urgència d'edificar cases barates per als obrers. Estava especialment preocupat per l'educació i per la falta d'escoles que hi havia a Alcoi. En aquest sentit paga la pena fullejar l'ambiciós avantprojecte de «Parque escuela» que va presentar el grup socialista i que va editar *Orientación Social* en el número tres, o les col·laboracions del mestre Pascual Palmí Pérez, que durant la guerra va ser president del Consell Local de Primera Ensenyança d'Alcoi. La línia editorial d'*Orientación Social* –el seu cap de redacció era Copérnico Ballester– intentava compaginar els articles dels seus columnistes locals, entre els quals destacaven Salvador García, J. Sandoval, Pascual Palmi, Copérnico Ballester o Francisco Llácer, amb textos de Mazzini, Say, Reclus, Pablo Iglesias, Azorín, Ramón y Cajal, Víctor Hugo o Emili Zola, entre d'altres.

En arribar la Guerra Civil es va suprimir qualsevol altra informació periòdica a Alcoi que no fóra controlada pel Front Popular o per la CNT-FAI, per la qual cosa només eixiren al carrer tres publicacions: *Joven Guardia*, *Ruta Confederal* i *Humanidad*. Aquesta darrera capçalera es va recuperar –recordeu que ja havia eixit trenta anys abans– per a editar un diari frontpopulista que centralitzava i controlava tota la informació d'Alcoi. *Humanidad* va estar publicant-se fins que va acabar la guerra i aconseguí traure al carrer 731 números. Ara *Humanidad* era l'òrgan de difusió municipal i se subtitulava «Diario de la Revolución». El consell de redacció estava format, entre d'altres, per Camilo Bito, de la CNT, per Eugenio Balaguer, del PSOE, i per Juan Gisbert Botella en representació d'Esquerra Republicana. En aquest consell col·laboraven de forma habitual destacats membres de l'esquerra local, com eren Enrique Vañó, Rafael Mengual, Copérnico Ballester o Camilo Bito, i també es publicaven textos de Joan Valls. A més de donar notícies del front i de la marxa de la guerra, d'encoratjar la gent a resistir o denunciar els estralls que causava l'aviació enemiga quan bombardejava la ciutat, insistia sobre la necessitat de construir refugis que asseguraren la supervivència de la població, informava la gent sobre el que havia fer en cas d'atac aeri, donava notícies de la situació econòmica i laboral que tenien les empreses socialitzades, avisava el veïnat dels llocs on es repartien els subministres d'aliments, deia quan i on havien vacunar-se, avisava dels actes que organitzava cada sindicat o cada partit polític, informava sobre les farmàcies que estaven de torn i sobre molts altres temes d'interés social.

Però en finalitzar la guerra i entrar les tropes franquistes a Alcoi, *Humanidad* va estar immediatament substituït per *La Gaceta de Levante*, diari conservador que havia estat publicant-se des de l'any 1924 fins al 1936 i que ara, l'1 d'abril del 1939, reapareixia amb l'emblema de la Falange a la capçalera. De curta durada, va deixar de publicar-se a mitjan del mes de maig i va ser substituït per la *Hoja Oficial de Alcoy* que editava la Tercera Compañía de Radiodifusión y Pro-

paganda. Aquest diari també tingué una curta existència, ja que solament va durar 39 números, des del 12 de maig fins al 27 de juny, però durant aquest temps va marcar les directrius del nou discurs ideològic que emergia i va assentar els tòpics que serien posteriorment reproduïts fins a la sacietat. Ara s'il·lustrava amb les icones del règim: fotos de Franco, de José Antonio, de Pilar Primo de Rivera, etc. Les seues columnes canviaven per complet la dialèctica fins ara emprada, que va ser substituïda per les consignes ideològiques dels guanyadors: els valors d'autoritat, jerarquia, ordre, justícia, de la nova Espanya i de la nova societat que emergia. Les successives editorials s'omplien dels valors dels vencedors: l'Espanya nacional, «una, grande y libre», fe, disciplina, unitat, pàtria, sacrifici, etc. I un grapat d'articles, on col·laboraven Luis Octavio, Antonio Candela, Francisco Romá o Rafael Coloma, entre d'altres, recordaven els «caídos» o s'exalçava l'actuació de l'exèrcit salvador: un altre temps esdevenia per a la premsa alcoiana.[9]

PREMSA CATÒLICA, CONSERVADORA I DE DRETES

El poder material de l'Església havia estat desmantellat durant els diferents processos desamortitzadors del segle XIX, però la institució encara mantenia intacta la seua influència en el terreny polític i intel·lectual, gràcies en gran part al fet que en el Concordat de 1853 l'Estat autoritzava el retorn dels ordes religiosos exclaustrats i deixava a mans de l'Església el paper de directora «moral» de la societat. Amb la dissolució de la I República i l'adveniment de la Restauració, l'Església va mantenir el seu poder, que s'incrementaria encara més durant la dictadura militar de Primo de Rivera. Durant tot aquest període l'Església es va significar com un estament privilegiat i, a més a més, primordial per a la conservació de l'ordre i el control classista d'una societat cada vegada més fragmentada i radicalitzada.

A Alcoi la premsa catòlica va tenir una gran acceptació entre el sectors més conservadors i rancis de la població, que anaren abandonant el tradicionalisme carlí per a donar suport al canovisme i els pressupòsits que propugnaven els partits més conservadors. Des de les seues pàgines va combatre àrduament i, de vegades, violentament l'anticlericalisme que un sector de la societat començava a manifestar, sobretot a partir del segle XX, i va lluitar contra l'ascens dels partits d'esquerres i els moviments sindicals obrers.

Republicans, socialistes i bona part del Partit Liberal, amb Canalejas al capdavant, reclamaren persistentment que es retallara el poder de l'Església i la seua influència social, i propugnaren la reducció del nombre de congregacions o la regulació del matrimoni. Ara l'Església se la culpava com la responsable del declivi general d'Espanya i l'anticlericalisme passava del carrer al Parlament. La regulació del matrimoni civil, el Projecte de Llei d'Associacions de 1906, la Llei del Candado[10] de 1910 o el Decret de Romanones sobre l'exempció de l'ensenyament del catecisme a l'escola per als fills dels no catòlics, foren el medi de cultiu en el qual es va assentar l'escalada de crispació i d'enfrontament que va viure la premsa catòlica durant un grapat d'anys. Ara, els uns i els altres, catòlics i republicans, volgueren prendre l'espai públic i fer-se sentir al carrer: els anticlericals, amb mítings i actes de propaganda; i els catòlics, mitjançant conferències com les que es feien al saló del Patronat de la Joventut Obrera, al Cercle Catòlic d'Obrers o al Cercle Ins-

9. À. Beneito (1999), pp. 576-582.

10. Aquesta llei, fortament contestada per la dreta clerical, prohibia la instal·lació de nous ordes religiosos durant dos anys –sobretot estrangers– sense una autorització prèvia, temps durant el qual el govern aprofitaria per a enllestir una nova Llei d'Associacions.

tructiu Legitimista, a través de les ampul·loses processons que recorrien els carrers o mitjançant els actes del «Jubileo de Cristo Redentor». En passar el temps, durant la Segona República, la premsa catòlica va apostar decididament pels partits de dretes i per la Confederació Espanyola de Dretes Autònomes (CEDA) –era la conjunció d'Acció Popular, el partit de Gil Robles, i de la Dreta Regional Valenciana– en la qual s'integraven tots els sectors catòlics amb el vistiplau de les oligarquies més ràncies i conservadores i de l'Església. Ara, des de les seues pàgines, defensaven amb vehemència la religió catòlica, la família, l'ordre, el treball, la propietat. I la premsa catòlica alcoiana va ser el reflex d'aquesta dialèctica en assumir-ne tots els postulats.

A Alcoi, al llarg del temps s'editaren un grapat de publicacions de caràcter catòlic i religiós: diaris, setmanaris, revistes quinzenals, mensuals, fullets parroquials o butlletins, alguns dels quals eren distribuïts gratuïtament entre la població. Alguns d'aquestes publicacions tingueren una vida més o menys efímera, com *El Noticiero,* un setmanari que solament va estar dos mesos al carrer, *Acción Católica,* la *Hoja Mensual o La Alianza Obrera*, que van estar editant-se entre un i tres anys. Però la majoria resistien bé el pas del temps i fins i tot algunes d'aquestes van aconseguir autèntics rècords de permanència: la *Revista de Alcoy* va editar 688 números durant els catorze anys de permanència; *El Parte Diario* va treure 889 números; la *Revista Católica* (1888-1908) uns 1.410 números –tot un rècord–; la *Revista Alcoyana* va estar publicant-se des del 1916 fins al 1925; i *La Voz del Pueblo*, des de 1910 al 1936, amb una permanència de 1.313 números.

Però cal diferenciar unes publicacions d'altres. Algunes, com ara *El Indicador Religioso, El Congregante de San Luis Gonzaga, El Amigo del Pueblo, El Boletín del Patronato de la Juventud Obrera de Alcoy, La Acción Católica o Hoja Mensual,* eren fullets estrictament religiosos que no solien tractar temes de política. Estaven íntegrament subvencionades per una parròquia, un patronat o una associació de caràcter religiós amb la intenció de difondre el santoral, de donar a conéixer el culte setmanal, el moviment parroquial o la litúrgia de la missa, d'informar als subscriptors sobre la tasca que s'estava realitzant, les almoines que s'havien recollit o la destinació que se'ls havia donat. A més, difonien articles pietosos que estimulaven la caritat, la pràctica d'exercicis espirituals o l'ensenyament a les escoles dels patronats.

El Congregante de San Luis Gonzága (1896-1898), «Semanario religioso, Literario y Boletín de la Congregación de María Santísima y San Luis Gonzaga de Alcoy», va tenir poca duració.[11] La revista setmanal *La Acción Católica*, que tenia la redacció i l'administració a les biblioteques parroquials d'Alcoi, va durar 49 números (un any). Poc després, durant la crisi de 1917, eixiria la *Hoja Mensual,* que era l'òrgan de difusió del Patronat de la Joventut Obrera d'Alcoi. Aquesta revista va tenir una vida molt activa i es va publicar de forma gratuïta entre 1917 i 1929. La seua tirada era relativament elevada, en alguns números arribà als 800 exemplars, segurament perquè eren gratuïts o perquè solament costaven uns pocs cèntims. La majoria dels seus col·laboradors eren rectors i capellans de les diferents parròquies de la ciutat, així com fidels pietosos amb inclinacions literàries: Antonio Pérez Jordá, José Tort Pascual, J. Masiá o els preveres Antonio Verdú, José María Abad, Antonio Pascual o Enrique Abad, tots ells col·laboradors habituals. Però també hi va haver altres publicacions de declarada intencionalitat catòlica, com el *Diario de Alcoy, El Eco de Alcoy, Revista Católica, El Siglo Católico, La Defensa, Revista Alcoyana o La Voz del Pueblo*, que sí que feien política i que defensaven els interessos dels partits conservadors o tradicionalistes.

11. El 1908 va tenir una segona època.

Durant el Sexenni Democràtic van sorgir *El Eco de Alcoy* i *El Parte Diario.* El primer, editat per Gabriel Jordá Gisbert, va estar a la venda uns quants mesos i publicava, a més de gasetilles i anuncis, versos al Jesuset del Miracle o textos de la història religiosa de la ciutat. Pel que fa a la línia editorial d'*El Parte Diario* (1869-1871), «Periódico Católico de Noticias», era bastant més clara i comercialment més encertada: «El director-propietario de El Parte, a fin de evitar prevenciones de ningún género, cree oportuno hacer constar aquí que esta publicación no tendrá nunca por objeto defender ni atacar ideas ni personalidades de ninguna clase; sólo será lo que un diario de avisos». Però anava més enllà: estava al servei d'un determinat sector de la població que, per causes econòmiques, necessitava estar informat. *El Parte* –així se'l coneixia– tenia un corresponsal a Madrid que li enviava informació nacional i internacional a través del telègraf. I la novetat era força agradosa per als interessos de la burgesia emergent que sabia, quasi a temps real, què passava o què opinava *Le Siècle* de París, *Morning Cronicle* de Londres, *El Cronista* de Nova York, *La Gaceta Piamontesa*, *El Oriente* de Sevilla, *El Telégrafo* de Barcelona o *El Progreso* de Granada, entre moltes altres publicacions. Al mateix temps, donava una àmplia informació sobre les resolucions, els edictes, els bans o les disposicions que emetia l'Ajuntament d'Alcoi, el Jutjat Municipal, l'Administració de Rendes, etc., i publicava les lleis, els decrets i les ordres de caràcter oficial que pogueren interessar als empresaris o als comerciants locals.

Però la política editorial d'*El Parte* anava més enllà que publicar textos informatius de caràcter oficial o mercantil. Les seues pàgines sabien compaginar articles d'opinió local, molts dels quals jutjaven l'estat de la indústria paperera o tèxtil, la promoció del treball o la necessitat de millorar les comunicacions per carretera i per ferrocarril; d'altres parlaven de política local i dels esdeveniments del Petroli; i d'altres tractaven temes religiosos o fins i tot més frívols, com la moda a París.

De línia versemblant era *El Eco de Alcoy*, un diari vespertí «Defensor de los intereses morales y materiales de la población» que va estar editant-se entre 1884 i 1889, i que aconseguí traure més de 1.500 números. De tendència catòlica i conservadora, el seu director, José López Gil, mantenia una línia editorial molt pràctica: d'una banda, informava sobre els esdeveniments generals del país –notícies parlamentàries, l'Església, la Corona, els successos i les notícies més sensacionals, etc.–, i d'altra, informava el seu públic sobre el quefer diari de la localitat, ho complementava amb notícies i comentaris de caràcter científic, sobre els darrers avenços tècnics i agronòmics –com el conreu del raïm o l'elaboració del vi–, i informava també sobre els comunicats que emetia la Fàbrica de Draps, sobre l'Exposició Universal de París o sobre l'Exposició Flotats a Buenos Aires. A més, va editar un grapat de fulletons com *El crimen de la calle Moncada*, *La tres perlas* o *El rosario de la Aurora.*

En el segon terç del segle XIX el caràcter industrial d'Alcoi i la quantitat de treballadors que acollia havien fet que l'associacionisme obrer desplegara una intensa activitat a la ciutat, recolzada per la tasca de captació que desenvolupava l'Associació Internacional dels Treballadors. Per tal de frenar l'auge que anava aconseguint la Internacional i els atacs que aquesta adreçava contra la religió, el jesuïta conegut com el pare Pastells va decidir fundar a Alcoi, l'any 1872, un any abans dels fets del Petroli, el primer Cercle Catòlic d'Obrers de tot l'Estat espanyol, una associació interclassista que estava dirigida per la burgesia confessional local.[12] Més endavant, durant

12. E. La Parra (1979), pp. 237-254.

la Restauració, l'entitat va decidir editar un periòdic de caràcter setmanal: *La Alianza Obrera,* que el 1893 va estar substituït pel *Boletín del Círculo Católico de Obreros.*[13] L'un i l'altre tenien una línia editorial catòlica obrera, la idea fonamental de la qual era defensar el catolicisme de la política d'esquerres i liberal.

En una època on l'anticlericalisme anava en augment i s'aguditzaven les denúncies dels sectors més progressistes sobre la influència que l'Església mantenia en la societat i en l'ensenyament, la majoria de les publicacions religioses prengueren posicions i tancaren files en la defensa dels seus postulats i interessos. Però, hi havia diferències entre unes i altres. *La Alianza Obrera* (1890-1893), tot i que es titulava «defensor de los intereses morales, económicos y sociales de la clase obrera», en realitat era la corretja de transmissió dels interessos polítics i socials de l'Església. Aquest setmanari, d'adoctrinament i de propaganda, es nodria, en gran manera, de publicar articles de caràcter religiós que havien aparegut prèviament en altres localitats, alhora que editava en primera pàgina les cartes pastorals que emetia l'arquebisbe de València –una de les quals, concretament, defensava la religió com a base fonamental de l'ensenyament–, polemitzava amb periòdics d'altres municipis, reproduïa successos i atemptats contra la religió que havien ocorregut en altres localitats –com era el robatori d'unes formes o els actes de desgreuge al Santíssim que s'havien organitzat en un poble o en un altre.

El setmanari *Revista Católica* (1888-1908) editava 14 pàgines i tenia moltes seccions fixes: «Sección doctrinal», «Sección piadosa», «Sección recreativa», «Variedades» o «Poesías», entre d'altres. El prevere José Gisbert era el seu director i molts dels col·laboradors fixos eren clergues de les parròquies de la ciutat: era el cas de Miguel Juliá Vilaplana, de Rafael Sanus Aura, de José Vilaplana Gisbert o de Rigoberto Doménech Valls. El setmanari li dedicava una atenció especial a la política nacional i local i a temes religiosos. A més, editava articles sobre la història religiosa d'Alcoi, sobre la devoció al Santíssim, el robatori de les sagrades formes o la miraculosa aparició de sant Jordi o la de la Mare de Déu a la Font Roja; i tampoc no en desatenia d'altres de caràcter políticoreligiós o discutia sobre si el liberalisme era pecaminós o no.[14]

La Lucha (1893-1899), bisetmanari conservador –eixia els dimarts i els divendres– representava la tendència dissident del partit de Silvela enfront de Cánovas i estava en contra del Partit Fusionista. Va estar dirigit primerament per Eugenio Moltó Botella i posteriorment per Remigio Vilaplana Gisbert, i la seua línia editorial, segons ells, era «moralizar la sociedad, enaltecer la Religión ...». Tenia un grapat de seccions que estaven destinades a informar sobre política nacional i local, sobre economia, espectacles o cultura.

La premsa tradicionalista també va estar representada a Alcoi, tot i que mai no va tenir massa pes específic. El carlisme havia estat derrotat, però no pas els problemes que aquest duia associats, com eren el sentiment religiós ultraconservador i el tradicionalista; en les seues files militaven els sectors de la població més reaccionaris que no veien a Alfons XII com el restaurador de la monarquia borbònica.

---

13. L'un i l'altre s'editaren a la impremta de Camilo Vilaplana.

14. Arran de la publicació del famós llibre *El liberalismo es pecado* (1884), del capellà integrista de Sabadell Félix Sardà i Salvany, José Gisbert va publicar en 1889 un conjunt d'articles titulats precisament «Cuál es el liberalismo que es pecado y cuál es el liberalismo que no lo es». Més informació sobre el llibre de Sardà i les polèmiques que hi va suscitar –sense citar el cas d'Alcoi– en el món catòlic, en S. Hibbs-Lissourgues (1995), pp. 261-288.

Amb el canvi de segle, un poc abans que fóra proclamat rei Alfons XIII, va aparéixer un setmanari carlí titulat *La Región Levantina*, dirigit per Francisco Moltó Molina. Durant els pocs mesos que va veure la llum, va publicar molts d'articles a favor de la religió catòlica i de la monarquia, alhora que criticava amb vehemència les maquinacions de la maçoneria. Uns anys més tard, el 1913, el mateix director va reprendre l'aventura editorial –aquesta vegada amb el suport de La Buena Prensa– amb l'aparició d'*El Combate*, periòdic tradicionalista, d'inspiració jaumista –donava suport a les idees de Pius X i la línia successora de Jaume III–, que tenia en la capçalera dibuixat l'escut d'Espanya, el d'Alcoi i el de la Casa dels Borbó.

La Defensa, diari conservador editat per l'associació de La Buena Prensa, va estar al carrer entre 1904 i 1914, i se'n publicaren més de 3.000 números. La seua línia editorial era combativa i criticava la política nacional –ja fóra la que feia Maura o Canalejas– i la que es feia en l'àmbit local, alhora que polemitzava amb la premsa liberal i la conservadora. En desaparéixer, el 1914, la societat editorial «La Buena Prensa» va decidir substituir-lo pel *Diario de Alcoy*, publicació que va estar al carrer entre els anys 1914 i 1916. Aquesta nova publicació ens sembla més ambiciosa que l'anterior tot i que va haver-hi dues etapes ben diferenciades. El primer director, Antonio Pérez Grau,[15] va apostar per una línia editorial més centrada en temes religiosos i morals, i deixà de banda la informació d'actualitat; mentre que el segon cap de publicació, Enrique Moltó Abad,[16] va apostar per un catolicisme moderat i per un model de premsa bastant més patriotera, en què tenia més cabuda l'art i la literatura, i s'apostava per una línia editorial que seria la base del *Diario de Alcoy* o de *La Gaceta de Levante*.

La publicació va seguir de prop els esdeveniments de la Guerra de 1914, alhora que donava informació nacional, regional i local. Tenia una secció financera, una altra dedicada a la vida municipal i una altra que reproduïa les efemèrides històriques del «Alcoy que pasó». Des del seu localisme nostàlgic, patriòtic i conservador, de tant en tant publicava fulletons amb la vida de les glòries locals, com la del mestre Espí o la del prevere Manuel Gadea, o reproduïa les oracions panegíriques que li dedicava a sant Jordi el capellà Enrique Abad, o editava números extraordinaris que dedicava a la Immaculada, als Jocs Florals, a la memòria de sant Jordi o a la Mare de Déu.

Després de finalitzar l'aventura editorial d'*El Amigo del Pueblo*, l'empresa tipogràfica La Buena Prensa va decidir traure al carrer un periòdic que, pel temps, tindria una gran ascendència a la ciutat, ja que sembla que s'editaven uns 2.000 exemplars: *La Voz del Pueblo*, que va eixir el 1910 i va arribar fins a la Guerra Civil. Es definia com a «católico social» però amb el temps es va convertir en un periòdic força conservador i tradicionalista: a partir del número 1.122, després d'un mes de suspensió, l'empresa editora va pensar que pagava la pena defensar «Los ideales de Religión, Patria, Orden, Familia y Trabajo», tota una declaració de principis per als temps que corrien. Si en un principi editava articles on es preguntava si «¿Es conveniente que haya izquierdas?» o sobre «La gran familia obrera», més endavant advertia sobre «El peligro comunista», «Socialistas, anarquistas y masones unidos contra España», «Muera el Marxismo» o «Problema judaizante: los masones republicanos». A més, des de les seues pàgines va combatre vehementment l'escola religiosa davant l'opció de la pública i laica: articles com «¡Alerta, alerta contra la escuela única!», «Los maestros laicos: injusticias y sectarismos», «Las mentiras del laicismo: cómo hace el Estado la sustitución de la enseñanza religiosa» entre d'altres.

15. N'era també el fundador i el propietari.
16. Ho va ser a partir del número 289.

Un altre periòdic de caràcter conservador que va tenir molta ascendència a la ciutat fou *La Lealtad* (1913-1919). Estava dirigit pel poeta i periodista Julio Andrés Valor.[17] A través de les seues pàgines, aquest periòdic defensava la religió catòlica, era l'òrgan de difusió del Partit Conservador a Alcoi i corretja de transmissió de Maura. En desaparéixer va estar substituït pel setmanari maurista *La Verdad,* periòdic que solament va durar uns pocs números, en el qual col·laboraven José i Eugenio Moltó Botella[18] o Enrique Albors.

La *Revista Alcoyana,* un setmanari que va estar publicant-se entre 1916 i 1925, feia les funcions d'un fullet parroquial, però a més criticava l'espectacular creixement del moviment obrer i l'auge del nacionalisme. Comentava l'Evangeli, difonia el santoral, informava sobre els serveis parroquials de la setmana, detallava les almoines que es recollien per a combatre la mendicitat o informava sobre les diferents peregrinacions que organitzava l'arquebisbat. Però també publicava encesos poemes d'«Amor a la patria», justificava la intervenció militar al Marroc i la desfeta d'Annual: «las críticas son baldías e insustanciales. Aunque Marruecos fuera un peñascal, habría de ser español...», deia, o criticava durament els postulats dels socialistes.

De línia semblant eren *La Voz del Pueblo* (1910-1936) –se subtitulava «Semanario de propaganda católico-social»–, i *La Defensa* (1904-1914), tot i que aquests incidien més en la vida municipal i religiosa alcoiana. El primer va estar publicant-se vint-i-sis anys –va desaparéixer amb l'adveniment de la Guerra Civil– sobre un plec de quatre fulls que, el seu director, Aurelio Colomina, difonia de forma gratuïta o al preu de 10 cèntims. La fórmula periodística que emprava era ben simple: la primera pàgina la dedicava a articles de propaganda o de difusió catòlica o a defensar-se del «socialismo rojo»: «La Inmaculada y la prensa», «Comentarios a un mitin. Democracia Cristiana» o «Propaganda antibolchevikista» n'eren alguns, mentre que en les pàgines interiors feia oposició als regidors del partit canalejista, denunciava els «abusos que viene cometiendo» l'alcalde Enrique Pérez Barceló o contestava qualsevol article de caràcter anticlerical que el setmanari romanonista *El Liberal de Alcoy* o el republicà *Fraternidad* hagueren editat. No és estrany veure en les seues pàgines comentaris en què fa objeccions a articles apareguts en *El Heraldo de Madrid*, *La Tierra*, *El Sol*, *La Estampa*, *La Crónica* o *La Voz de Madrid.* La llista dels alcoians que hi col·laboraren és llarga, entre els quals paga la pena destacar: Rafael Pérez Pérez, el Dr. Albiñana, Salvador Doménech Aura, José Arnauda Gisbert o Camilo Visedo.

La Gaceta de Levante era un diari conservador regionalista que al llarg de la seua dilatada existència (1923-1935) va evolucionar cap a postures força dretanes i reaccionàries, fins al punt d'arribar a defensar la política de la CEDA, que tanta rellevància va tenir durant la Segona República. *La Gaceta de Levante* era propietat de l'Editorial Levante –el president del Consell d'Administració era Enrique Albors Vicens–, empresa que estava dirigida per membres actius d'Acció Catòlica i la Comunió Tradicionalista Local.[19] Durant els primers anys d'existència la seua línia editorial fou més moderada, amb col·laboradors com Gregorio Ridaura –que després va ser director de *Democracia*–, per a passar posteriorment, sota la direcció de Gregorio Carlos Romero de Vicent, a defensar postures més radicals i dretanes. Durant el colp d'estat del general

17. El 1915 va estar nomenat cronista oficial d'Alcoi, i posteriorment va ser substituït pel rector lletraferit Remigio Visedo Moltó.

18. Periodista i lletraferit conservador que va col·laborar en moltes publicacions locals. Va dirigir el periòdic gadità de tendència catòlica *El Observador*, així com *La Gaceta del Norte* de Bilbao i *El Debate* de Madrid.

19. Moreno Sáez (1994), pàg. 39.

Sanjurjo va estar segrestat durant unes setmanes i el dia 1 d'abril del 1936 l'editorial fou assaltada per grups d'esquerres que li trencaren la màquina d'imprimir.[20] Des de les seues pàgines atacava insistentment el socialisme, el marxisme, la maçoneria, i defensava el socialisme de Mussolini, les dictadures i l'obra de Hitler. A més, des de *La Gaceta* podem seguir l'evolució política, social, econòmica i cultural de la ciutat, en especial la de caràcter oficial i burgés, durant un dilatat espai de temps. En les seues pàgines podem trobar informació sobre la nevada del 26, la marxa de les obres del ferrocarril Alacant-Alcoi, els Jocs Florals del 27, la descripció dels accidents de trànsit, les colònies escolars de l'Ave Maria, els conflictes laborals, els problemes urbanístics o les crisis industrials, alhora que dedicava una àmplia informació a l'activitat cultural que es desenvolupava a la ciutat: la creació d'un museu local, l'exposició de Rigoberto Soler, la Setmana del Llibre, la situació personal de Gonzalo Cantó o les darreres troballes arqueològiques realitzades a les serres d'Alcoi. En l'àmbit local tenia un grapat de col·laboradors habituals, com Enrique Abad Vilaplana, Enrique Moltó Abad, Enrique Laporta, José Botella Martín, Alfonso Carbonell Miralles o Francisco Lozano, però la llista de persones que d'una manera o altra aportaren les seues col·laboracions és molt més llarga.

LA PREMSA REPUBLICANA

De premsa republicana n'hi havia de dretes i d'esquerres, reflex dels partits republicans que hi havia per aquelles dates a Espanya. El Partit Republicà Conservador i el Partit Republicà Radical tot i que van col·laborar activament en la caiguda de la Monarquia i van formar part del Govern Provisional, a poc a poc van anar evolucionant cap a postures més conservadores i de dreta. De fet, cap d'aquests dos partits va formar coalició amb el Front Popular i, més encara, després de les eleccions de novembre de 1933, el Partit Radical d'Alejandro Lerroux va formar coalició amb la CEDA, amb la qual va desenvolupar una política marcadament reaccionària. La Dreta Liberal Republicana era un partit de caràcter conservador que havien fundat Niceto Alcalá Zamora i Miguel Maura, però en escindir-se els nicetistes van crear el Patit Progressista i els mauristes el Partit Conservador. Enfront d'aquests estava l'esquerra republicana formada per Acció Republicana, presidida per Manuel Azaña, i el Partit Republicà Radical Socialista de Marcelino Domingo i Álvaro de Albornoz, partit que a Alcoi tenia una marcada presència en estar representat pels germans Evaristo i Juan Botella Asensi: el primer va ser alcalde d'Alcoi i l'altre, diputat provincial i posteriorment ministre de Justícia.

Des de la segona meitat del segle XIX Alcoi anava conformant-se com una plaça republicana de gran activitat –una bona mostra d'açò és Agustí Albors, l'alcalde assassinat durant els fets del Petroli de 1873, que era republicà federal– on la premsa de tendència republicana era una opció força freqüent a la ciutat: *El Propagandista,* periòdic republicà federal, va eixir el 1871, *La Unión Republicana* ho feia sobre 1890, i des d'aquell moment fins l'adveniment de la guerra s'editaren un grapat de publicacions republicanes tot i que amb més o menys fortuna. *Humanidad Nueva*, *El Avance*, *Nosotros*, *República*, *La Lucha* o *Ciudad del Serpis* solament aconseguiren traure uns pocs números; d'altres, com *El Descuage*, *La Ciudad*, *La Unión Republicana*, *El Movimiento* o *Democracia* suportaren una mica millor el pas del temps, mentre que *Fraternidad, El Faro* i *El Heraldo de Alcoy* foren les grans capçaleres del republicanisme alcoià.

20. À. Beneito (2000), pp. 118-119.

A la darreria del segle, pel 1890, va aparéixer *La Unión Republicana,* un setmanari republicà de tendència moderada en el qual col·laboraven activament els germans Julio i Santiago Puig Pérez, així com Juan Pastor Aicart i Julio Andrés Valor.[21] En desaparéixer aquest setmanari, el 1896, van reprendre la seua tasca editorial amb *El Heraldo de Alcoy*, un periòdic de tendència liberal republicana.

Poc després, entre 1897 i 1898, eixia *El Movimiento,* un setmanari republicà moderat que editava el Partit Fusió Republicana, afí a la societat «El Trabajo», on col·laborava el republicà Lázaro Mascarell.

El 1905 Juan Botella Asensi publicava *El Avance,* una experiència editorial que solament va durar uns pocs números i que, en desaparéixer, va donar pas al setmanari *Fraternidad.* Aquest, fundat i dirigit per Juan Botella, va estar al carrer un grapat d'anys: entre 1907 i 1922. *Fraternidad* era l'òrgan de difusió de la Unió Republicana i del Cercle Fraternitat Republicana a Alcoi, en què col·laboraven de forma habitual els republicans més significats de la ciutat i foren freqüents les signatures de Salvador Rueda, Óscar Fuentes, Miguel Morayta, Bautista Martí o la dels germans Leopoldo i Lázaro Marcarell Llácer. A través de les seues pàgines defensava, amb més o menys freqüència i ardor, la separació de l'Església-Estat, la dissolució de les comunitats religioses, l'ensenyament laic, la reforma administrativa, l'autonomia municipal o les reformes socials, com eren el dret d'associació, els jurats mixtos i la protecció del treballador mitjançant assegurances de pensió i vellesa a compte de l'Estat.[22]

Fraternidad atacava els governs de Maura i de Canalejas, la monarquia i l'Església Catòlica. Per contra, lloava els encerts que va tenir la Primera República i justificava les causes del seu fracàs.

Emprendrà com a seu el projecte de construcció d'una Casa del Poble. Defensarà la figura de Pi i Margall i la d'Albors durant els luctuosos successos del Petroli. En l'àmbit local denunciava les dures condicions en què vivia la classe treballadora, l'alcoholisme, les llargues jornades laborals, les dolentes condicions dels habitatges, el mal estat dels aliments. A banda d'aquests enunciats estrictament polítics, entre el 16 de febrer del 1907 i el 3 de juliol del 1909, *Fraternidad* va publicar un fulletó titulat «Movimiento Demográfico de Alcoy desde 1871 a 1900».[23] La meritòria obra, de 480 pàgines, fou escrita per l'advocat, regidor municipal pel Partit Republicà i secretari de la Unió Republicana, de la Casa del Poble i del Grup Esperantista Alcoià, Lázaro Mascarell Llácer, amb la intenció de demostrar les dolentes condicions d'habitabilitat que reunien moltes cases d'Alcoi i de denunciar l'elevada mortalitat.

La Ciudad, una experiència editorial que va durar justament un any, va ser primerament l'òrgan de difusió del Partit Republicà Autònom d'Alcoi i uns mesos més tard va passar a difondre les consignes del Partit de la Unió Republicana. Per tal d'això, defensava la unitat dels partits radicals –que aleshores es dividien en federals, governamentals i radical– i atacava les intervencions dels republicans radicals de Botella Asensi, alhora que criticava amb acarnissament l'acció de l'Església.

---

21. Aquest periodista va col·laborar amb un grapat de periòdics com *La Lucha*, *El Siglo Católico, La Defensa* i *El Heraldo de Alcoy,* i va dirigir el periòdic conservador *La Lealtad.*
22. Vegeu À. Beneito i F. Blay (1996), pp. 282-284.
23. *Ibidem.*

Renacimiento (1920) va ser un setmanari republicà radical que va tenir una curta existència i només va publicar uns quants números. La Redacció estava a la Casa del Poble i, com era natural, l'imprimia les rotatives de *Fraternidad*. En desaparéixer va estar substituït per *La Lucha* –que va rebre aquest nom pel combat dialèctic que volia mantenir amb el Partit Liberal d'Alcoi–, que s'editava a la Impremta Fraternidad i que va ser la veu del Partit Republicà Federal d'Alcoi entre 1921 i 1922.

L'experiència editorial del partit de Botella es va repetir uns anys després en publicar-se, entre 1930 i 1932, *El Faro,* setmanari que va aparéixer per a justificar la creació d'Esquerra Radical Socialista i per a defensar la política de Botella Asensi. Els seus directors foren, primerament José Gisbert Botella i més tard Salvador Pérez, els quals apostaren per un republicanisme força combatiu, esquerrà i proletari. *El Faro* defensava els ideals de llibertat, fraternitat i igualtat; lluitava contra la monarquia i contra el règim monàrquic; era un furibund opositor a la religió catòlica; defensava la separació de l'Estat i l'Església, així com l'escola pública i laica.

Democracia era un setmanari que va eixir quasi al mateix temps que *El Faro,* tot i que va tenir ben boca durada: solament 5 mesos. Era l'òrgan de la Dreta Lliberal Republicana a Alcoi, estava dirigit per l'advocat Gregorio Ridaura i advocava per una república de caràcter conservador. Sembla que la derrota d'aquest partit a les eleccions a Corts Constituents va precipitar la seua desaparició.

Durant el bienni progressista van apareixent altres capçaleres com *Ciudad del Serpis*, *República* i, un poc després, *Nosotros*. El primer era un setmanari de tendència republicana, però la seua línia d'actuació podria definir-se d'ampli espectre, ja que en les seues pàgines cabia tot tipus de comentari i qualsevol tendència ideològica. Mentre que *Nosotros* «Semanario de izquierdas», que es definia independent, era republicà d'esquerres i defensava els interessos dels treballadors: «(...) los obreros tendrán en NOSOTROS una ayuda, un estímulo, una orientación».

LA PREMSA LIBERAL I LA CONSERVADORA

La divisió dels partits de torn, provocada per la desaparició dels líders històrics com Cánovas o Sagasta, i la pèrdua de les colònies marcaren una nova època en el funcionament del sistema de partits. L'adveniment de les noves figures com Maura o Canalejas i Romanones, procedents de les files dels partits Conservador i Liberal, així com l'aparició del Partit Reformista de Melquíades Álvarez, tindran ressò a Alcoi amb l'aparició de noves publicacions que defensaran una opció política i l'altra.

El Partit Liberal va estar present a Alcoi amb les capçaleres de *La Opinión* i *El Liberal de Alcoy*; el Conservador, amb *La Verdad*; i el Reformista, amb *El Porvenir*, periòdics que van aparéixer entre els anys 1914 i 1919.

La Opinión (1914), subvencionat pel Comitè Local del Partit Liberal, va defensar durant els pocs mesos que va estar al carrer la política de Romanones al capdavant del govern. Pocs anys després, entre el 1917 i 1919, *El Liberal de Alcoy*, dirigit per José Moya Moya,[24] reprenia la iniciativa anterior –falta feia si volia justificar-se la política de Romanones. A la primeria de 1917, i com a resultat en gran part de la situació economicosocial provocada per la Primera Gue-

24. Col·laborador de diverses publicacions locals com *El Heraldo de Alcoy* o *La Gaceta de Levante*. El 1940, acabada la Guerra Civil, va substituir Remigio Vicedo Sanfelipe, com a cronista de la ciutat.

rra Mundial, el descontent a Alcoi i a la resta del país era general: hi havia fam, els preus dels producte de primera necessitat apujaven, les vagues de treballadors augmentaven, els llauradors estaven descontents i la corrupció de l'oligarquia política era un fet inqüestionable. En aquest ambient *El Liberal* editava cartes de Romanones i del diputat González Ontoria –cap del Partit Liberal alcoià–, publicava la vida i l'obra política de Canalejas o es felicitava per la creació de la Societat de Nacions.

Per la seua banda els mauristes van traure *La Verdad*, un setmanari que La Buena Prensa va publicar durant sis mesos amb la intenció de «vulgarizar nuestro programa y nuestra actuación, para ponernos en contacto con las masas...». En aquesta publicació col·laboraven de forma habitual els germans José i Eugenio Moltó Botella, així com el prevere Remigio Visedo Sanfelipe.

També, el recentment creat Partit Reformista de Melquíades Álvarez, tingué la seua presència a través del setmanari *El Porvenir*, publicat pel Cercle Reformista, tot i que solament va durar mig any.

LA PREMSA INDEPENDENT

Al llarg del temps, uns periòdics com *La Patria Chica*, *El Noticiero*, *El Periódico para Todos*, *Unión Contestana* o *El Noticiero Regional* es van definir en les seues capçaleres respectives com a independents, mentre que d'altres, tot i no anunciar-ho explícitament en la portada, advocaven en la seua línia editorial per allunyar-se de qualsevol influència de partit i mantenir-se en una postura més o menys neutral. És el cas del *Diario de Alcoy*, *El Diluvio*, *El Disloque* i sobretot d'*El Serpis* i *El Heraldo de Alcoy*. Aquesta postura o estratègia va permetre que aquests dos periòdics arribaren a un gran i heterogeni sector de població, en inserir articles de periodistes i col·laboradors de tendència conservadora, de republicans moderats i de liberals, i en fer contínues referències a la història d'Alcoi, a les Festes, a la tradició i a les glòries locals. Potser siga tot açò la clau del seu èxit editorial: de fet, foren les capçaleres que més anys van estar als quioscs d'Alcoi –entre una publicació i l'altra van tenir una existència de més de quaranta anys–.

El Serpis «Periódico de la mañana, diario de avisos, noticias e intereses generales» va estar publicant-se un grapat d'anys: entre 1878 i 1897, durant els quals va aconseguir traure quasi 6.000 números. El seu director, Julio Puig Pérez, fou, sens dubte, el mestre del periodisme alcoià. A Madrid, mentre estudiava enginyeria, va practicar activament el periodisme. És per això que en finalitzar els estudis es va traslladar a Alacant a dirigir *La Verdad*. Ja a Alcoi va fundar *La Unión Republicana* i posteriorment *El Serpis* i *El Heraldo de Alcoi*, publicacions de gran tirada a la ciutat que abastaren entre els dos més de quaranta anys de periodisme local.

De tendència democràtica, *El Serpis* fou un dels diaris més importants i reconeguts d'Alcoi el qual, des de les seues pàgines, va polemitzar amb la premsa més conservadora i clerical i va donar suport al Partit Liberal, especialment a José Canalejas, líder de l'ala esquerrana.

El Serpis informava sobre els esdeveniments de la política nacional –paga la pena recordar que la seua estada al carrer va coincidir amb la restauració borbònica, amb la creació del Partit Liberal Fusionista i amb l'alçament de Cuba–, alhora que difonia avisos oficials, així com la marxa de la borsa o la vida local, la qual tractava amb profusió: l'eixample d'Alcoi, el paper de la indústria local en l'Exposició Regional de València, la indústria paperera a Alcoi, el nou cementiri, etc., en són una bona mostra. A més, també solia reproduir dades biogràfiques o gasetilles informatives sobre personatges locals, com la dels pintors Antonio Gisbert i Lorenzo Casanova, la del poeta Miquel Parera Cots, la del rector José Gisbert Pascual o la dels músics Juan Cantó i

José Espí Ulrich, entre d'altres. L'any 1897, en desaparéixer, va estar substituït per *El Heraldo de Alcoy*, el qual va seguir la mateixa línia editorial i el mateix format periodístic.

El Heraldo de Alcoy va estar publicant-se durant un grapat d'anys, entre 1896 i 1920, durant els quals va aconseguir traure quasi 7.000 números al carrer. Fins al 1919 va estar dirigit per Julio Puig Pérez, que era alhora fundador i propietari; més tard el va substituir José Mª Capó i posteriorment José Moltó Botella. *El Heraldo* es definia com un «Diario independiente de la mañana», tenia una tendència liberal, amb un certa pàtina de republicanisme –*La Revista Católica* el va definir com l'òrgan de difusió dels canalejistes alcoians–. Des de les seues pàgines defensava els interessos de la petita burgesia: dels comerciants, dels industrials i dels agricultors, sobretot davant les decisions de l'Administració pública. El seu republicanisme moderat feia que polemitzara amb els periòdics de dretes com *La Revista Católica*, *La Patria Chica* o *El Siglo Católico*, entre d'altres, però també amb els més radical com *Fraternidad* o *El Descuage*.

El Heraldo era quasi una còpia del seu antecessor, *El Serpis*, en estar dissenyat com un periòdic d'informació general, en què les seues seccions de caràcter polític, econòmic, religiós, cultural o d'informació general, entre d'altres, satisfeien la curiositat d'un ampli sector de la societat: «Crónica Local», «Sección de higiene», «Libros y periódicos», «Lotería Nacional», «Ecos del extranjero», «La Bolsa» o «Ecos del mundo» eren algunes de les seccions habituals, mentre que d'altres com «Siluetas alcoyanas», «Efemérides gloriosas», «Alcoy», «Del Alcoy que pasó» tenien la intenció d'informar sobre temes locals, tot i que impregnades, molt sovint, d'una bona dosi de xovinisme. La llista dels seus col·laboradors locals i forans és ben extensa i variada: els germans Mascarell Llácer, l'arqueòleg Camilo Visedo, Gonzalo Barceló, Rafael Pérez y Pérez, José Moya Moya eren col·laboradors habituals; però també solia publicar textos literaris d'autors consagrats, com ara Unamuno, Nietzsche, Campoamor, Rubén Darío, Víctor Hugo, Karl Marx, Calderón o Chateaubriand.

Els dos diaris, *El Serpis* i *El Heraldo de Alcoy*, constitueixen potser una primera mostra de periodisme modern i «homologable», tant des del punt de vista empresarial com pels seus continguts, línia editorial i projecció social. És per això que aquests dos diaris mereixen una monografia.

REVISTES LITERÀRIES

A Alcoi va haver un grapat de publicacions que portaren el subtítol de literàries, tot i que hi ha clares diferències entre unes i altres. Algunes de les revistes que es definien com a literàries feien més política que literatura. Era el cas del «Semanario Católico Literario» *La Revista de Alcoy* (1878-1891), o *El Siglo Católico* (1901-1902), que es definia com un «Semanario dedicado a Cristo Redentor: Religión, Ciencia, Literatura». La redacció d'aquesta darrera revista era força combativa amb els diaris de l'oposició, ja foren socialistes o republicans. Solia recriminar durament els articles anticlericals que difonia el setmanari republicà *El Movimiento*, denigrava els pamflets que editava en contra de les processons el Centre Lliurepensador o debatia les opcions polítiques dels canalejistes. Literàriament publicava textos de Jaume Balmes, de Jacint Verdaguer i de Lleó XIII, com també hi col·laboraven un grapat de lletraferits locals: Milagros Jordá –era la única dona–, Francisco Laporta, El Dr. Espinós, Julio Puig Pérez o Julio Andrés Valor.

Per contra, *La Revista de Alcoy* era de tendència més liberal. És per això que el seu director, el prevere i lletraferit José Gisbert Pascual,[25] amb un posicionament intel·lectual pròxim al liberalisme, va tenir més d'un problema amb l'arquebisbat.[26] En aquesta revista col·laborava de forma habitual José Gisbert, així com Juan Bautista Pastor Aicart, Francisco Laliga, José Monllor Blanes i María Orberá. De tant en tant Gonzalo Cantó inseria alguns poemes que dedicava a la Mare de Déu i es publicaven articles d'investigació: uns eren de caràcter històric; d'altres analitzaven l'escut d'armes d'Alcoi o recordaven esdeveniments de la història religiosa, com el robatori de les sagrades formes; d'altres eren filològics, sobre l'origen de les llengües llemosina i valenciana; i encara d'altres analitzaven la pluviometria d'Alcoi.

Los Domingos de Abril fou un setmanari que va aparéixer el 1886 per a exalçar les festes i la figura de sant Jordi, a més de difondre la història d'Alcoi, i es va erigir com a continuador de la tasca que havien emprés José Martí Casanova, el cronista José Vilaplana Gisbert i José Moltó. Publicava poemes de Gonzalo Morató i sonets de Gonzalo Cantó, alhora que inseria articles de divulgació històrica sobre la Guerra de Successió, l'antiga casa de la vila o recordava la figura de mossén Torregrosa.

D'altres tingueren una trajectòria prou curta: és el cas de *La Gili* (1889) «Periódico semanal, literario, festivo, ilustrado», del qual es publicaren uns pocs números, amb meritoris gravats de personatges d'actualitat; *La Daga* «Semanario de Arte, Literatura, Toros y Esport», que va aparéixer dues vegades, entre 1924 i 1925, sense arribar a consolidar-se; o *El Noticiero,* un «Diario independiente de la mañana. Ciencias. Artes», del qual només va eixir un número. Amb això es va perdre un bon projecte editorial, a la vista dels corresponsals i dels col·laboradors que hi treballaven –Gregorio Ridaura n'era el director i col·laboraven amb ell Gonzalo Cantó i José Moya.

Plumas Levantinas (1918), *La Voz de Alcoy* (1929), i sobretot *El Archivo de Alcoy*, eren diferents perquè tenien més pretensió literària i perquè hi col·laboraven lletraferits de qualitat. La primera publicació era el projecte d'un grup de joves que tenien inquietuds literàries amb influències modernistes, entre els qual destacaven Justino Sarrió, Santiago Jordá, José Baydal Jorro, Fabián Bisbal, Camilo Visedo, Álvaro Pascual Leone, Justo Llácer o Chimo Ripoll. La segona, que va publicar 10 números, l'editava José Alcona Navarrete, tenia com a col·laboradors José Santacreu, Santiago Abad, R. Ivorra Soler, Camilo Bito, Gonzalo Cantó o Joan Valls i publicava textos de Rubén Darío, de Víctor Hugo, de Pla y Beltrán, de Machado o de Nietzsche.

Però veritablement la revista que més temps va estar publicant-se (1919-1924) i la que més qualitat històrica va aportar fou *El Archivo de Alcoy* o *Revista de Ciéncias Históricas.*

El Archivo de Alcoy, que tenia com a director i editor el lletraferit i cronista de la ciutat Remigio Vicedo Sanfelipe, era una revista eminentment històrica que pretenia «recoger la historia escondida en nuestros archivos, en manos de particulares y aficionados, para que el polvo que hoy los cubre no se convierta en sudario que la oculte para siempre». Els articles, molt ben elaborats i documentats, donaven a conéixer les passades glòries locals, les biografies dels personatges més il·lustres de la ciutat, les reials cèdules que havien estat concedides al llarg del temps, el procediment d'elecció dels justícies, etc., la qual cosa ha conformat una font d'informació d'indubtable valor per a la historiografia local. A més, editava en fulletons la *Historia de Alcoy y*

25. El primer director fou Francisco de Asís Sempere; en dimitir, el 1880, va assumir-ne la direcció aquest rector, autor del llibre *El liberalismo que no es pecado.*

26. La revista va deixar de publicar-se el 17 de l'agost de 1891, poc després de morir aquest.

su región, publicació que està formada per un conjunt de quasi sis-centes pàgines, dividides en dos volums, que ofereixen una informació molt variada i abundant de l'arqueologia, l'epigrafia, la numismàtica, la geografia o la toponímia local.

Finalment, paga la pena esmentar l'esforç que va realitzar el 1930 *La Voz Alcoyana* «Diario de la tarde: literatura, noticias y publicidad», en intentar eixir al carrer amb una fórmula periodística poc convencional per aquelles dates. Apostava per un regeneracionisme, a més de polític, de tipus cultural: volia «vigorizar todas aquellas proyecciones interesantes que deban servir para la reconstrucción del espíritu de la ciudad ... a la vez que intenta iniciar la restauración de los valores estéticos y civiles». Durant els pocs dies que va eixir al carrer, el seu director, José Alcina Navarrete, va enllestir un magazín de caràcter cultural i d'oci en oferir notícies, política local, espectacles, concerts, literatura, poesia, teatre i publicitat; però pel que sembla no va tenir èxit.

PREMSA ESPORTIVA I TAURINA

Amb el canvi de segle començaran a fer-se populars entre les classes socials més acomodades alguns esports com la natació, el tennis o les carreres, alhora que amb la creació a les grans ciutats de clubs de futbol i la celebració de competicions i de campionats, la pràctica d'aquest esport es farà cada vegada més popular i es configurarà com un incipient espectacle de masses. Durant la *Belle Époque,* també anirà conformant-se a les ciutats un espectacle de masses que adquirirà una gran popularitat: els bous. Ara, durant la dècada dels anys vint, la informació arribarà a les masses: l'expansió dels grans rotatius de premsa, la difusió de revistes gràfiques dominicals i les imatges que emet el cinema permeten als ciutadans seguir els esdeveniments esportius, conéixer les figures emergents del futbol i, per descomptat, tenir informació de les «faenes» que feien a les places de bous els grans toreros com El Gallo, Joselito, Marcial, Belmonte, o el matador local Andrés Coloma, *Clásico*.

La premsa d'informació general alcoiana, atenta als nous gustos de la societat, començarà a inserir gasetilles amb informació esportiva i taurina, fins que apareixen els primers periòdics enterament especialitzats en temes esportius i taurins. El *boom* d'aquest tipus de premsa coincidirà amb l'adveniment de la dictadura de Primo de Rivera. No és coincidència ni casualitat. Suprimides les llibertats constitucionals, amb l'establiment d'una fèrria censura de premsa i reprimida qualsevol manifestació reivindicativa del moviment obrer, en què les accions anarquistes es castigaven més durament que les que generava la delinqüència comuna, molts obrers canalitzaran el seu temps lliure dedicant-se a aquests temes, amb el lògic beneplàcit –si no foment– del sistema.

El 1923 *La Pluma*, setmanari «independiente de arte, ciencia y sport» inseria, tot i que de passada, alguns comentaris esportius alhora que informava sobre els resultats dels partits que realitzaven els equips de futbol. L'any següent *Deportes* «Semanario gráfico Alcoyano» s'havia especialitzat únicament i exclusivament en temes esportius. La tasca que feia era interessant en compaginar articles de premsa –s'hi podien llegir les cròniques dels partits, entrevistes als futbolistes o informació sobre les manifestacions que feia el Comité Olímpic Espanyol– amb generosos reportatges gràfics on podien veure's les instantànies de les jugades més importants o les fotos dels futbolistes.

Però a Alcoi la premsa taurina tindrà prou més difusió que l'esportiva. El 1926 eixiren quatre rotatius: *La Divisa*, *Gaceta Taurina*, *Alcoy Taurino* i *El Mozo de Estoques*, i tres anys després, el 1929, ho feia un altre, *La Puntilla*. Sembla indubtable que l'èxit o l'interès dels alcoians per

aquest tema va estar motivat per l'erecció d'una nova plaça de bous que es va instal·lar a l'eixida del pont de la Petxina i per l'aparició de l'esmentat Andrés Coloma, *Clásico,* un torero local que va tenir molta anomenada.

En les pàgines d'aquests setmanaris podia llegir-se la crítica taurina de les corregudes que es feien a les places de Gandia, Xàtiva, Dénia, València o Alacant; seguien la carrera artística de Clásico i exalçaven la seua figura; publicaven poemes taurins; polemitzaven sobre la casta dels bous o sobre la vigent normativa taurina; seguien la carrera de nous valors com eren Mocito de Tibi, Tupito o Blanquito, tot il·lustrat amb moltes fotos, algunes de Sirvent i de Sanchis. En les publicacions col·laboraven Antonio Pastor, José Osuna, A. Durá, Calixto, José Alcona Navarrete, etc., però la majoria dels columnistes empraven un pseudònim, més o menys ocurrent i significatiu, com ara: Lidiano, El Peón de Brega, Currito, Pi-K-Dor, Puntilla, Pica-Corta, Mozo, Chopetí, Rejoncito i altres.

PREMSA HUMORÍSTICA, SATÍRICA I FESTERA

Tot i que la premsa satírica tenia una llarga tradició a Espanya, a Alcoi no va ser gens freqüent ni abundosa i, al contrari que al conjunt del país, tal com ens acostem al canvi de segle, cada vegada tindrà menys presència. Sembla curiós veure com a Alcoi no va aparéixer cap tipus de publicació que servira per a ridiculitzar els poders establerts mitjançant l'edició de dibuixos, més o menys satírics i picants, o amb caricatures de clergues o de personatges polítics, tal com passava en altres localitats, posem per cas Alacant.

Solament tenim constància que s'editaren unes quantes capçaleres de caràcter sarcàstic com *El Nou Pardalot*, *El Arriero*, *La Gili*, *El Pardalot*, *Hojas Caídas*, *El Chispón*, *El Burro*, *La Porra o El Fallero*, i la característica comuna de totes aquestes publicacions és que no van resistir més de cinc números, excepte *La Porra,* periòdic editat totalment a mà i amb una tirada força limitada –sospitem que d'ús intern–.

El Nou Pardalot, era un «semanari d'entretensió i pasatémps» que va eixir pel mes de març i abril de 1866, i que va aconseguir tirar cinc números, tots escrits en valencià. Il·lustrava la portada el dibuix d'un pardalot engabiat, mentre que en les pàgines interiors editava llargues tires de versos més o menys satírics, com «Coses de la festa actual», «Góchos á Sen Jordi» o «Carta d'un teuladí a un Musól emplead», alhora que inseria llargs monòlegs festius com el de «Consumidors i consumits», en què el seu director, Vicent Jordá Pérez, ironitzava sobre qualsevol cosa, fins i tot sobre la mateixa revista.

Bastants anys després, el 1880, es publicaren *El Arriero* «Periódico de vara alta» i *El Burro* «Periódico festivo» –tots dos van eixir al mateix temps, el dia 19 de desembre de l'any esmentat–, amb una línia editorial idèntica: polemitzar entre ells. Però en desaparéixer el primer, el segon va emprendre la picabaralla amb *El Chispón,*[27] una altra publicació satírica que havia eixit unes setmanes més tard. Tots tres periòdics tenien la capçalera il·lustrada amb un dibuix, tot i que *El Burro,* a més, portava en la primera plana un acudit que feia referència a algun tema de política local, recurs que els tres solien emprar per a ironitzar i fer riure, i per això incloïen en la darrera plana endevinalles jeroglífics o malintencionats.

Les al·lusions i les mordacitats entre les publicacions eren habituals; les unes i les altres aguditzaven l'enginy en enllestir llargs diàlegs o narracions, més o menys gracioses i encertades,

27. Sembla que va deixar d'editar-se *El Arriero* i va reobrir com a *Chispón.*

que solien tenir lloc entre una parella d'enamorats o entre dos amics, posem per cas –n'hi ha exemples força absurds i dignes de figurar en «diálogos para besugos»–.

Un altre recurs que empraven consistia a provocar la rialla a través de la rima:

¡Soberano desatino!
Tu chispa pobre chispón,
Te ha hecho perder el tino
¿Te has achispado con vino
O tu chispa toda ron?

Entre 1894 i 1897 sembla que uns pocs amics, entre els quals estaven Antonio Santonja, Santiago Pérez, Rafael Peidro i Emilío Vilaplana, van publicar, manualment i de forma gratuïta, un periòdic d'humor anomenat *La Porra*. No tenia periodicitat fixa d'eixida i estava editat en petit format –en quart–. L'humor de *La Porra* era molt particular i pel que sembla només els seus membres, i potser alguns amics més, tenien la clau per a entendre'l. Els articles i els poemes els escrivien en castellà o en valencià i els dibuixos i les caricatures que feien Vasco o Bellota –era el pseudònim d'Emilio Vilaplana– estaven ben elaborats.

La Gilí va aparéixer el 1889 i, uns anys després tenia una edició molt acurada: va duplicar-ne el nombre de pàgines, incloïa més dibuixos i, per descomptat, tenia una major qualitat literària. Com a norma, el setmanari *La Gilí* inseria en la portada de cada número la caricatura, prou ben feta, d'algun personatge local, com ara la del general Polavieja, la del músic organista José Jordá o la del compositor José Espí Ulrich. Alguns dels articles solien estar signats pel seu director, Gonzalo Faus García, per Mariola, Mariana Ñ, Balleto i G. Cantó,[28] que enllestia uns poemes ben rimats i elaborats.

Aquest tipus de publicació de caràcter satíric va tornar a editar-se prou anys després, però amb la mateixa poca fortuna que abans. És el cas d'*El Pardalot*, que va aparéixer el 1915, un setmanari republicà i anticlerical que, entre bromes i acudits, denunciava l'augment del preu del pa, les restriccions elèctriques, la corrupció, etc., i difonia murmuracions locals i la mala gestió dels regidors municipals.

Uns anys després, el 1923, veuria la llum *Hojas Caídas*, un «Semanario humorístico con Radio-telefonía especial», que buscava l'acudit mitjançant els jocs de paraules, però que tampoc no va aconseguir el mínim èxit editorial.

La Junta de Festes de Moros i Cristians d'Alcoi publicava des de 1900 una revista de temàtica festera que incloïa un programa de mà amb la relació dels actes que es realitzaven –aquell any duia el títol de *Fiestas y feria en Alcoy en honor del invicto patrono de esta ciudad San Jorge*. La publicació, amb un grapat de pàgines –alguna volta va aconseguir enllestir-ne més de 50–, tenia el seu èxit editorial, ja que les portades eren força cridaneres i l'interior s'il·lustrava amb fotografies i litografies; a més, editava una bona quantitat de publicitat en què s'anunciaven molts establiments comercials, fàbriques i professionals.

A Cocentaina passava el mateix. Des de 1900 la Junta de Festes en honor de Sant Hipòlit editava cada any un programa de mà que donava a conéixer els actes que se celebraven. Aquest tipus de publicació, destinada a comentar i a donar informació sobre les Festes de Moros i Cristians, també tenia el seu ressò en els periòdics locals més importants, el quals, en arribar el mes

28. Suposem que degué ser el poeta i literat Gonzalo Cantó Vilaplana.

d'abril, editaven molts números extraordinaris en què publicaven les personalitats i els lletraferits més significats del moment. La temàtica sempre era la mateixa, l'etern retorn anual, amb molts versos i articles dedicats al sant, a la festa, a la música, o a recordar la miraculosa gesta local duta a terme en contra dels sarraïns.

El 1934, entrada la Segona República, Amando G. Monllor va publicar durant un parell d'anys *El Fallero,* una revista que donava informació sobre les diferents activitats que feien les Juntes Falleres als barris d'Alcoi: la composició de la seua Junta Directiva, el nom de la regina de la falla i el de les dames d'honor, descrivia cada falla, la reproduïa gràficament, dibuixava els ninots que la componien, entrevistava els artistes fallers, etc.

PREMSA MERCANTIL I COMERCIAL

En una ciutat industrial com Alcoi tampoc no faltaren aquelles publicacions periòdiques que es dedicaren a defensar els interessos del comerç i de la indústria, tot i que en foren ben poques i la majoria d'aquestes deixaren d'editar-se al poc temps d'eixir al carrer.

El *Boletín Comercial de Alcoy* «Órgano de los intereses del Comercio y la Industria» va aparéixer el 1884, però no va tenir massa èxit comercial perquè només se n'editaren 21 números. El *Boletín Comercial* era un setmanari conservador que advocava pel proteccionisme comercial i que es dedicava a donar informació financera i a analitzar l'economia de la ciutat. De fet, alguns articles ens han deixat unes anàlisis veritablement interessants sobre l'estat de les collites o sobre la crisi que podia esdevenir si la ciutat s'infectava de còlera. En desaparèixer va ser l'embrió del diari *El Eco de Alcoy.*

Uns anys més tard, el 1918, eixia el *Boletín de la Liga de Propietarios.* Aquest efímer butlletí mensual –solament va tirar un parell de números–, va eixir amb la intenció de defensar els interessos dels propietaris de terrenys i de finques rústiques i urbanes, ja que a Alcoi n'eren un grapat. És per això que informava sobre els acords i les resolucions locals i nacionals que es prenien en aquesta matèria, sobre el preu dels lloguers i dels aliments més bàsics, com els cereals, el vi, o l'oli, alhora que anunciava les activitats que emprenia la Liga de Propietarios en l'àmbit nacional.

Alcoy Industrial va aparéixer el 1919, en plena crisi econòmica provocada per la Gran Guerra. El seu objectiu era informar, únicament i exclusivament, sobre la marxa industrial de la ciutat. Amb articles editats en anglés i en castellà, informava als comerciants i als industrial d'Alcoi sobre les fires de mostres que es feien a l'estranger o sobre les cases comercials que hi havia a València, alhora que inseria una bona quantitat de publicitat de les fàbriques i els comerços que hi havia a Alcoi. L'experiència, veritablement positiva, no va tenir continuació més enllà d'un número.

Alcoy Económico e Industrial sembla que va voler reprendre o imitar la iniciativa anterior, però tampoc no va tenir massa ressò a la ciutat, ja que solament va aconseguir editar tres números: entre febrer i abril de 1926. Fundada per l'Acadèmia de San Francesc de Paula, la intenció que la movia era orientar i informar els industrials i els comerciants locals sobre temes econòmics i financers, però des d'un punt de vista molt localista i patrioter. La capçalera estava encerclada de fàbriques i xemeneies fumejant, i estava emmarcada pel barranc del Cint i el campanar de Santa Maria. La línia editorial no deixava dubtes: «...las columnas de *Alcoy Económico e Industrial* recogerán cuanto signifique progreso y sirva de estímulo a nuestros industriales (...) Y por otra parte serán heraldo que corra hacia todos los confines, pregonando las virtudes de nuestro pueblo...». Fundada durant la dictadura de Primo de Rivera, en una època d'expansió econòmica, parlava sobre la situació econòmica nacional i local, sobre les tècniques de ventes, sobre estudis

de mercat o sobre la forma d'organitzar els negocis, alhora que informava sobre les cotitzacions de la borsa o sobre les Festes de Moros i Cristians.

LA LLENGUA EMPRADA

Ben pocs periòdics empraren el valencià per a comunicar-se amb els seus lectors. Solament ho feren sis: *El Pardalot*, *El Clamor del Oprimit*, *El Guitarró*, *La Pandorga*, *El Roder* o *El Nou Pardalot* d'una llista de més de cent cinquanta títols, tot i que de vegades, com passava en *El Pardalot,* els seus articles estaven redactats íntegrament en castellà. Per contra, *El Nou Pardalot* s'editava íntegrament en valencià, mentre que *El Jornalero o El Fallero* els passava a l'inrevés: tot i tenir la capçalera en castellà, ambdós s'editaven meitat castellà i meitat en valencià –el primer tenia dues seccions titulades «Cuadros al viu» i «Chustisia seca»–.

Excepte la premsa anarquista, la resta de publicacions escrites en valencià eren de tipus satíric, humorístic o festiu: *El Nou Pardalot* es titulava «Semanari d'entretensió y pasatémps» i parlava «sobre cualsevól cosa, meñs sobre relichó, ni sobre política».

Uns i altres tingueren una duració molt curta i, sospitem, que una tirada encara més reduïda. Els articles que inserien solien ser intranscendents, estaven escrits amb una prosa barroera i estaven redactats amb la intenció de ridiculitzar persones o amb la finalitat d'ironitzar sobre algun esdeveniment que haguera ocorregut a la localitat.

Veritablement contrasta l'escàs nivell que tenien aquestes publicacions escrites en valencià amb la qualitat literària que traspuava molta de la premsa que s'escrivia en castellà, especialment els periòdics conservadors, els clericals i els republicans. Uns i altres solien inserir en les seues pàgines molts articles i poemes escrits en un acurat castellà, ben redactats i rimats. No debades els seus autors, locals i forans, eren advocats, metges, clergues, periodistes, regidors o ocupaven escons a Madrid. El periòdic republicà federal *El Propagandista,* solia inserir articles extensos del diputat alcoià Antonio Aura Boronat –era a més vicepresident del Congrés, sotsecretari de Governació i director general d'Obres Públiques– que estaven rigorosament escrits i documentats; i també era freqüent veure la signatura de José Canalejas a sota d'algun article de premsa o la del ministre de Justícia, Juan Botella Asensi.

La llista de preveres i de rectors que escrigueren en les pàgines de la premsa local és extensa. El cronista de la ciutat, el prevere José Vilaplana, solia col·laborar amb articles d'opinió de caràcter històric. Un altre rector, Miguel Juliá Vilaplana, editava acurats poemes, generalment religiosos. Remigio Vicedo Sanfelipe, rector i cronista de la ciutat, tot i que no era el seu estil entrar a debatre qualsevol discussió de caràcter històric que apareguera en la premsa, de tant en tant polemitzava sobre algun esdeveniment de la història d'Alcoi o escrivia extensos articles explicant algun fet històric, però quasi sempre en castellà; solament en comptades ocasions en va publicar alguns en valencià, tot i que tenia amplis coneixements d'aquesta llengua.[29] L'eclesiàstic José Gisbert Pascual dirigia la *Revista de Alcoy*, i els seus articles, força ben construïts i argumentats, solien decantar-se cap a òptiques de caràcter liberal que solien causar coïssor entre el personal més conservador. El rector de Santa Maria, Enrique Abad Vilaplana, era col·laborador

29. Va escriure en valencià «La festa de Barchell», que va estar premiada en el Certamen Científico-Literari que va convocar l'Ajuntament d'Alcoi l'any 1901; i poc després, el 1909, Lo Rat Penat li va premiar un treball de vint-i-vuit quartilles titulat «De Re Philologica» en el qual descrivia cada so de la parla valenciana, tot aplicant el mètode que B. Schadel havia exposat en el seu *Manual de Fonética*.

assidu dels periòdics de major difusió com el *Diario de Alcoy, La Voz del Pueblo* i *La Gaceta de Levante* on va publicar centenars de sonets en castellà.

Però també hi havia una bona quantitat de lletraferits –metges, escriptors, mestres o advocats– amb una elevada qualitat literària que col·laboraven esporàdicament en les pàgines de la premsa local, com eren el músic i literat Víctor Espinós, l'advocat Lázaro Mascarell Llácer, el mestre i escriptor Rafael Pérez y Pérez, el cronista José Moya Moya, els escriptors Antonio Gisbert Gosálbez i Gonzalo Cantó, el periodista Antonio Valor Albors o l'advocat Juan Botella Asensi. D'altres ho feien de forma habitual, quasi a diari. És el cas dels periodistes Julio Puig Pérez, Julio Andrés Valor o Eugenio Moltó Botella. El primer va col·laborar amb un grapat de periòdics madrilenys, va dirigir *La Verdad* d'Alacant i a Alcoi va fundar, entre d'altres, *El Serpis* i *El Heraldo de Alcoy,* uns diaris de gran prestigi local que van estar al carrer durant molts anys; a més, va escriure obres teatrals –de les quals només una, *Ventura sobre Ventura,* la va enllestir en valencià– i un munt de poemes, dels quals alguns els va rimar en valencià, com «La festa del Reis», «La Mona de Pascua» o «A la Verge Maria». El segon, Julio Andrés Valor, va ser director de *La Lealtad* i va col·laborar, mitjançant articles i poemes, en un grapat de publicacions com *La Unión Republicana*, *La Defensa*, *El Siglo Católico* o *La Lucha.* Escrivia generalment en castellà i solament en comptades ocasions ho va fer en valencià.[30] Mentre que Engenio Moltó Botella escrivia acurats articles a *El Eco de Alcoy* i col·laborava amb el periòdic satíric *La Gili* i *El Heraldo de Alcoy.* A més, atesa la seua qualitat periodística, va dirigir fora d'Alcoi uns quants rotatius: a Cadis, *El Observador*; a Bilbao, *La Gaceta del Norte*; i posteriorment, *El Debate* de Madrid.

La majoria dels articles que publicava la premsa local estaven escrits en castellà. *La Gaceta de Levante*, *El Heraldo de Alcoy* o *EL Serpis* solament publicaven algun article escrit en valencià ben esporàdicament o quan s'acostaven les Festes de Sant Jordi. Mentre que la *Revista Alcoyana* o *La Defensa*, ambdós de tendència catòlica, solien inserir de forma més habitual alguns poemes i sonets en valencià, molts dels quals foren escrits pel poeta i periodista Antonio Valor Albors, que en va publicar un bon nombre en valencià

Durant la Segona República la llengua autòctona va començar a tenir més cabuda, sobretot en la premsa burgesa, tot i que generalment s'emprava per a enllestir articles o poemes de caràcter patriòtic, local o regional, i solament unes poques publicacions de caràcter festiu com *El Fallero* – una revista anual que era portaveu de la Comissió de Falles– es publicaven en castellà i en valencià. Per contra –i sembla estrany–, durant aquesta època el valencià no va tenir massa protagonisme en la premsa obrera, i encara menys en l'anarquista, que des de sempre havia editat algun altre article en català: el 1889 *El Jornalero* rebia col·laboracions en valencià i *El Clamor del Oprimit* s'escrivia en les dues llengües. Però, fidels al seu internacionalisme, rebutjaven qualsevol signe o tret d'identitat que no s'integrara en un projecte més universal.

A més, els periòdics de gran tirada com *La Gaceta de Levante*, *El Serpis*, *Fraternidad* o *El Heraldo de Alcoy* editaven fulletons a manera de col·leccionables d'autors locals o de fora, que la gent s'arreplegava per a llegir-los posteriorment, però tots estaven escrits en castellà: és el cas de «Movimiento Demográfico de Alcoy desde 1871 a 1900», de Lázaro Mascarell; «El tío Grillo», de Rafael Pérez y Pérez; «El secreto», de Mary Florón; o «Blasones y talegas», de José María de Pereda.

Alcoi, estiu de 2003
ÀNGEL BENEITO LLORIS
FRANCESC-X. BLAY MESEGUER

30. Com l'obreta *La aná a la fira*, ambientada en la Fira de Cocentaina.

BIBLIOGRAFIA

ABAD, Miguel (16-2-1987) «Alcoy: En 150 años, más de 200 publicaciones periódicas», València, *Hoja del Lunes*.

A. C. ALZINA (M.ª José Pacheco, Miguel A. Carmona) (1992) «La prensa anarquista i anarcosindicalista en el País Valenciano (1873-1938)». En *Ayudas a la investigación. 1986-1987. Vol. V: Historia, Literatura, Música*, Alacant, Instituto de Estudios «Juan Gil-Albert».

ALBERT BERENGUER, Isidro (1971) *La imprenta en la provincia de Alicante.* Alacant. IEA.

ALMUIÑA FERNÁNDEZ, Celso, «Revolució burguesa. Prensa y cambio social», en A. LAGUNA/A. LÓPEZ (ed.), *Dos cents anys de premsa valenciana*, València, Generalitat Valenciana, 1992, pàg. 19-22.

ARACIL R.- BERNABÉ, J.- GARCÍA, M. (1971) «Contribució a un Catàleg de Premsa periòdica alcoiana (s. XIX-XX)». En: *I Congrés d'Història del País Valencià (1971),* vol. I, p. 691-703. València.

BAÑÓ I ARMIÑANA, Ricard (1990) «Conflictos militares en el Alcoy de 1906», Alcoi, *Eines. Revista interdisciplinar*, núm. 11/12, p. 29-37.

BENEITO LLORIS, Àngel (1999) «La premsa periòdica a Alcoi durant els primers anys del Franquisme». En *Tiempos de silencio. Actas del IV Encuentro de Investigadores del Franquismo.* Universitat de València.

BENEITO LLORIS, Àngel; BLAY MESEGUER, Francesc X. (1996) «Influència de la premsa obrera alcoiana en la difusió i reivindicació de mesures higièniques i profilàctiques». En Blanes, G. (coord.) *IV Trobada d'Història de la Ciència i de la Tècnica.* Societat Catalana d'Història de la Ciència de i de la Tècnica. Alcoi-Barcelona.

BENEITO LLORIS, Àngel (2000) «El sumari judicial número 22/1936». En *Revista de Fiestas de Moros y Cristianos*. Alcoi.

BLANQUER GARCÍA, José (1977) *La prensa alcoyana de finales del siglo XIX,* Alcoi, Imp. La Victoria.

BLASCO LAGUNA, Ricard (1983) *La premsa del País Valencià 1790-1983. Materials per al seu estudi.* València. Institució «Alfons el Magnànim».

BLASCO LAGUNA, Ricard (1983) «La premsa al País Valencià», Alcoi, *Eines*. Revista interdisciplinar, núm. 7/8 (1987), p. 9-18.

BLAY MESEGUER, F. X.- SEGURA MARTÍ, J. M. (1994) (coord.), *Guia bibliogràfica de l'Alcoià-Comtat.* Alcoi. Ajuntament d'Alcoi-Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

CASAS BOTELLÉ, F. (1973) «Revistes de Ciències Mèdiques al País Valencià (segle XIX)». En *I Congrés d'Història del País Valencià (1971),* vol. I, p. 673-681. València.

CAEHA (1987) *IV Jornades d'Història Alcoyana. 150 anys de premsa a Alcoi.* Catàleg de l'Exposició. Alcoi, Centre Municipal de Cultura.

CASTELLÓ CANDELA, Antonio (1997) *Inicios de la imprenta en Alcoy. 1824-1897*, Alcoi, Ajuntament d'Alcoi-Institut «Juan Gil Albert».

ESPÍ VALDÉS, ADRIÁN (5-5-1964) «Prensa alcoyana en el siglo XX», Alcoi, *Ciudad.*

FRANCH BENAVENT, Salvador (1971) «Notes sobre l'origen del PSOE al sud del País Valencià». En *I Congrés d'Història del País Valencià (1971),* vol. IV, p. 581-588. València.

HIBBS-LISSOURGUES, Solange (1995) *Iglesia, Prensa y Sociedad en España (1868-1904)*, Alacant, Institut de Cultura «Juan Gil-Albert».

«La prensa católica». En *La Gaceta de Levante* (14-XII-1932).

LAGUNA PLATERO, Antonio (1990) *Historia del periodismo valenciano. 200 años en primera plana.* València. Generalitat Valenciana.

LAGUNA, A.; LÓPEZ, A. (ed.) (1992), *Dos-cents anys de premsa valenciana. I Congrés Internacional de Periodisme. Actes.* València, Generalitat Valenciana.

LA PARRA LÓPEZ, Emilio, «El Círculo Católico de Obreros de Alcoy y la 'cuestión social' (1872-1912)», València, *Qüestions Valencianes*, núm. 1 (1979), pàg. 237-254; i «La primera organización de un Círculo Obrero (el Reglamento de 1872 del Círculo de Alcoy)». En *Anales Valentinos*, núm. 14 (1981), pàg. 243-254.

MADRID SANTOS, Francisco. (1989) *La prensa anarquista y anarcosindicalista en España desde la I Internacional hasta el final de la Guerra Civil.* Tesi Doctoral. Universitat Central de Barcelona, Departament d'Història Contemporània.

MIRÓ GARCÍA, Adrián (12 febrer i 5 març 1957) «Sobre la antigüedad del periodismo alcoyano», Alcoi, *Ciudad.*

MIRÓ GARCÍA, Adrián (1958) *Bibliografía de Alcoy.* Alacant. Comisión Provincial de Monumentos.

MORENO SÁEZ, Francisco (1993) *La prensa en la provincia de Alicante durante la Segunda República (1931-1936).* Alacant. Institut de Cultura «Juan Gil-Albert».

NAVARRO CABANES, Josep (1928), *Catalec Bibliografic de la Prensa Valenciana...1586-1927*, València, Editorial «Diario de Valencia». Edició facsímil en Librerías París-Valencia, 1993.

RAMOS PÉREZ, Vicente (1983) *La II República en la provincia de Alicante.* Alacant.

RICO GARCÍA, Manuel (1986) *Ensayo biográfico, bibliográfico de escritores de Alicante y su provincia.* Alacant. Institut de Cultura «Juan Gil-Albert».

SANTONJA MASIÀ, Berenice (1987) «El Archivo de Alcoy (1919-1924)», Alcoi, *Eines. Revista Interdisciplinar*, núm. 7/8, p. 57-66.

SATORRE GRAU, José Joaquín; SAGREDO RODRÍGUEZ, Lillian (1971) *Un ejemplo de bibliografía local: el caso de Alcoy*, Madrid, Universitat Complutense, manuscrit, inèdit.

THADERIN «Periodistas católicos y periodistas de izquierdas». *La Gaceta de Levante* (18-III-1933).

TRAMOYERES BLASCO, Luis (1880-1881) *Periódicos de Valencia. Apuntes para formar una Biblioteca de los publicados desde 1526 hasta nuestros días*, València, Revista de Valencia. Edició facsímil en Librerías París-Valencia, 1991.

TUÑÓN DE LARA, M.; ELORZA, A.; PÉREZ LEDESMA, M. (ed.) (1975) *Prensa y sociedad en España (1820-1936)*, Madrid, ed. Cuadernos para el Diálogo.

«Una ley muy necesaria». En *La Gaceta de Levante* (12-VI-1935).

VICEDO SANFELIPE, Remigio (1901) «La festa de Barchell» en *Composiciones premiadas en el Certamen Científico-Literario iniciado por el Excmo. Ayuntamiento de la ciudad de Alcoy con motivo de las Fiestas al patrono San Jorge mártir y en conmemoración de la entrada del siglo XX. Celebrado en la noche del 28 de Abril de 1901*, Alcoi, Imp. El Serpis, 1901, p. 137-150

VICEDO SANFELIPE, Remigio (1909) «De Re Philologica». Diploma d'Honor dels Jocs Florals de Lo Rat Penat, inèdit, manuscrit.

CATÀLEG

ACCIÓN

Setmanari de tendència tradicionalista que, segons *La Voz del Pueblo* (5-X-1935), va aparèixer a Alcoi durant el mes de maig de 1935 sota la direcció de Fernando Ponsell Cortés, un industrial alcoià[1] aficionat a l'arqueologia que va descobrir, entre d'altres, la Cova de la Sarsa de Bocairent.

LA ACCIÓN CATÓLICA

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Publicación semanal con aprobación de la autoridad eclesiástica».

Vinyetes: Escut d'Alcoi flanquejat per dues senyeres amb els lemes i símbols de la Mare de Déu dels Lliris i el Jesuset del Miracle.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (25-I-1908).

Darrer número: Núm. 49 (24-XII-1908).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Falten els números: 2, 8, 9, 11 al 18, 20, 22, 26, 27, 37, 38 i 40.

Seu social:

Administració i redacció: Bibliotecas Parroquiales de Alcoy.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 16.

Dimensions: 23,4 x 17 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 19 x 6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 19,8 x 12,2 cm.

Capçalera: 7 x 12,2 cm.

---

[1] Va nàixer circumstancialment a Alcalà de la Jovada en una visita que els seus pares van realitzar a eix poble.

Seccions: «Caridad», «Sección de Cultos», «Variedades», «Crónica», «Notas sueltas», «Apuntes de pedagogía», «Bibliografía», «De historia patria», «Desde Valencia».

Impressor: Camilo Vilaplana Jordá.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Tal vegada un membre del clergat local.

Propietaris: Possiblement la Parròquia de Santa Maria.

Subscripcions: Alcoi trimestre, 1 pesseta; any, 4 pessetes; fora, un any, 5 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Francisco Vilaplana, Enrique Abad Pbro., Georgio.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Victoriano, arquebisbe de València, José María Bayarri.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica. Defensa dels interessos socials i materials de l'Església.

Línia editorial: «Para contrarrestar los efectos perniciosos de esa prensa mercenaria, inmoral y sectaria, se hace indispensable la prensa católica.» (núm. 1).

Polemitza amb: El Heraldo de Alcoy, per la seua defensa de la política anticlerical de Canalejas.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Malgrat que el contingut d'aquesta publicació és quasi monotemàtic, el continu atac al progrés i als idearis no vinculats a l'Església, trobem a la secció «De historia patria» una bona font de coneixements sobre la història de les parròquies locals, els seus temples, i les persones (benefactors, religiosos, artistes, mestres d'obres etc.,) que intervingueren en la seua realització.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Vida eclesiàstica; actualitat social i política, historia eclesiàstica local.

Articles destacats:

- X. «¡¡¡Periodistas!!!» Diàleg entre anticlericals al voltant de l'aparició de *La Acción Católica,* on mitjançant els personatges ataquen els polítics liberals (núm. 3).
- «Apostolado social» Resolta la situació política d'Espanya: «la solución es turnar pacíficamente en el poder dos partidos, tan liberal el uno como el otro», resta per resoldre la qüestió social mitjançant l'apostolat (núm. 5).
- R.M. «El Socialismo» Una frase resumeix l'article: «la pedagogía socialista tiene otro nombre; se llama antipedagogía» (núm. 5 i 7).
- Georgio «Solidaridad católica» Defensa del sentit cristià de la paraula solidaritat enfront de la definició liberal (núm. 7, 8, 9 i 10).
- «Osadias ácratas» Denuncia l'educació de l'escola laica (núm. 21).
- Obispo de Jaca «¡Sacerdotes, al periódico!» Exposa els avantatges de predicar a través de la premsa (núm. 24 al 29).
- Bayarri, José María «Anarquismo» Poema condemnatori (núm. 31).
- Georgio «Misión de la mujer» Crida a la dóna a la virtut enfront de les idees liberals (núm. 35).

- P. «La moralización del cinematógrafo» Denuncia l'autor el mal ús del cinema a la ciutat i considera les seues qualitats educatives (núm. 40).

Informacions destacades:

- Núm. 3 (8-II-1908) «Víctimas reales».

Llibres que anuncia:

- Aicardo, José Manuel *De literatura contemporánea* (núm. 5).
- Tordelespar, José *La Comunión frecuente* (núm. 7).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

ACCIÓN SOLIDARIA

Alcoi. Núm. 1 (¿1-IV-1913?). Periodicitat quinzenal. Administració: Viaducto, extremo izquierda. Tendència anarquista. Sembla que no s'hi troba cap exemplar. Segons ARACIL.- GARCIA BONAFÉ.- BERNABÉ, degué ser una publicació socialista del segle XX amb un tiratge de 500 exemplars.

ACTIVIDAD

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Publicación mensual ilustrada».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (juny de 1906).
Periodicitat: Mensual.

Seu social:

Lloc d'impressió: Impr. El Serpis.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Municipal d'Alacant, segons ALBERT.

ADELANTE

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano del centro Cultural de Ibi».
Lloc: Ibi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Periodicitat: Quinzenal: primer i tercer diumenge de mes.
Col·lecció: Núm. 9 (5-IV-1931).

Seu social:

Redacció i Administració: Plaza Iglesia, 10.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 42 x 29 cm.
Nombre de columnes: 3
Dimensions: 8 cm.
Superfície impresa: 37 cm.
Capçalera: 37 x 23 cm.
Impressor: Imprenta Viuda de Julio Puig.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Número solt, 10 cèntims.
Subscripcions: A Ibi, 1,50 ptes.; província 2 ptes.

Equip de redacció:

Director: Rafael Peydro Verdú.
Redactor en cap: Julio Pertegaz Urso.
Esporàdicament apareixen les signatures de: A.A.G, Edmundo Palop y Ortuño, Vicente Viñals, Martagon.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Apartidista.
Línia editorial: «Cada uno de sus socios puede pensar políticamente como le de la gana, puede tener las ideas que quiera, pero dentro del Centro se despojará de las sandalias (...) y como tal socio no puede tener otra idea que la que repetidas veces hemos dicho: el mejorarse culturalmente hablando y procurar el máximo desenvolvimiento de cada una de las secciones en que están distribuidas sus actividades societarias: Letras, Ciencias, Arte y Deportes».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- »Problemas locales» (núm. 9).
- «Nos afirmamos» (núm. 9).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Ibi.

ALCOY ECONÓMICO E INDUSTRIAL

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Revista fundada por la Academia de San Francisco de Paula».
Vinyetes. A la capçalera apareix el Barranc del Cint, el campanar de Santa Maria al mig i fàbriques amb la seua característica xemeneia a la dreta.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (febrer 1926).

Darrer número: Núm. 3 (abril 1926).
Periodicitat: Mensual.
Col·lecció: Núm. 1 (febrer 1926), 2 (març 1926), 3 (abril 1926).

Seu social:

Redacció i administració: C/ Santa Rita, 19.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 16 el núm. 1; 18 el núm. 2; i 10 el núm. 3.
Dimensions: 30,3 x 22 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 25,3 x 5,4 cm.
Superfície impresa: 25,3 x 17,2 cm.
Capçalera: 9 x 17,7 cm.
Seccions: «Organización comercial: el arte de anunciar», on s'arrepleguen les modernes teories sobre l'organització dels negocis; «Miscelánea», formada per breus notícies de caràcter econòmic; «Consultorio mercantil», on el lector pot consultar per correu dubtes sobre comerç; «Gacetillas», són petites notícies; «Cotizaciones», també conté anuncis.
Impressor: Tip. Lit. Teobaldo Jordá.
Il·lustracions: A la capçalera i a alguns anuncis.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A la seua administració i a la llibreria de Llorens.
Preu: 30 cènt.
Subscripcions: Semestre 2 ptes.; un any 3,50 ptes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Manuel Gadea Pbro., Octavio Gimeno, Mario Alfonso, Germán Montejo.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Alfonso Carbonell, Francisco Mompó, Albino Escudero, A. García Monllor.
Publica textos de : Shakespeare, Marden, Cicerón.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: És una publicació de tipus econòmic.
Línia editorial: Al núm. 1 expressa la seua intenció editorial: «Aparece esta Revista con el propósito de ser útil y de hacer patria» «...las columnas de Alcoy Económico e Industrial recogerán cuanto signifique progreso y sirva de estímulo a nuestros industriales... Y por otra parte serán heraldo que corra hacia todos los confines, pregonando las virtudes de nuestro pueblo...».
Difusió: A Alcoi i província.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Publicació de caràcter econòmic i comercial adreçada a industrials, comerciants, secretaris i administratius. Durant la dictadura de Primo de Rivera, en una època d'una certa expansió econòmica.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Economia d'Alcoi i del país, comerç, màrqueting i les seues tècniques, organització dels negocis, cotitzacions en borsa, estudis de mercat, indústria, impostos, pressupostos del Govern municipal, festes de Moros i Cristians, política nacional i internacional.

Articles destacats:

- «Hacia un nuevo Alcoy: El empréstito» (núm. 1).
- Gadea, Manuel: «Del industrialismo de ayer: D. Anselmo Aracil Jordá» (núm. 1).
- Gadea, Manuel:«Conveniencia de las fiestas» (núm. 2).
- «La Exportadora» (núm. 2).
- García Monllor: «Cosas huecas» (núm. 3).

Informacions destacades:

- «Plus Ultra» (núm. 1) (febrer 1926).
- «Nuevos aspectos de la guerra» (núm. 1) (febrer 1926).

Números extraordinaris dedicats a:

- El núm. 3 parla exclusivament de les Festes de Moros i Cristians.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

ALCOY EN FIESTAS

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Revista Ilustrada».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (IV-1936).

Seu social:

Administració i Redacció: C/ García Hernández, 5-1.º
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 24+cobertes.
Dimensions: 20 x 14 cm.
Dimensions: 35 cm.

II. FITXA ANALÍTICA:

Naturalesa i orientació:

Línia editorial: Relacionada amb les Festes de Moros i Cristians

ALCOY FESTIVO

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Revista gráfica trimestral»
Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Número 1. Segunda época: abril, 1934.
Periodicitat: Trimestral.

Característiques tècniques:

Impressor: Imp. E. Vañó Sanchis.

II. FITXA ANALÍTICA:

Equip de redacció:

Director: Emilio Rodríguez.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Festes de Sant Jordi.

V. OBSERVACIONS: Sembla, segons BERENGUER, que hi va haver un extra d'abril de 1922 titolat també ALCOY FESTIVO, i un altre el 1924.

ALCOY INDUSTRIAL

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Revista Comercial Ilustrada». «Revue Commerciale Illustrée». «Comercial Review of the Alcoyan Industry for the better Knowledge of our products in Foreign».
Vinyetes: A la capçalera.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer i únic número: Núm. 1 (desembre, 1919).
Col·lecció: Aquest número.

Seu social:

Administració i Redacció: C/ Anselmo Aracil, núm. 11.
Lloc d'impressió: Imprenta Valencianista.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 32.
Dimensions: 30 x 21 cm.
Nombre de columnes: De text, 2; de publicitat, 3.
Dimensions: 8 cm.
Superfície impresa: 26 x 18 cm.
Capçalera: Exterior 23 x 18 cm; interior 9 x 16 cm.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: No consta.
Subscripcions: No consta.
Tarifa publicitària: No consta.

Equip de redacció:

Director: Roger Botí Jordà.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: És una guia comercial.

Línia editorial: Difondre informació econòmica i comercial de la ciutat.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- Notre ville.
- F. Walder «El cultivo del algodón».
- H. Guynemer «Sobre economía política».

Informacions destacades:

- Nuestras casas comerciales «Miguel Botella y Hermanos».
- «Guía comercial de Valencia».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

La il·lustració de la portada és de J. Balaguer.

Els articles estan en anglès i en castellà.

Informa sabre les fires comercials que se celebren a l'estranger.

Inclou una elevada quantitat de publicitat sobretot de fàbriques de drap, de flassades, de paper o dels comerços d'Alcoi.

Els guanys que s'obtenen de vendre la revista es donen a institucions benèfiques.

ALCOY TAURINO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: Escena taurina amb l'escut d'Alcoi.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (16-VIII-1926).

Darrer número: Núm. 40 (9-VII-1928).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Falten els núm. 33 i 34.

Seu social:

Administració: San Mateo, 14 y 16.

Redacció: San Mateo, 14 y 16.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.

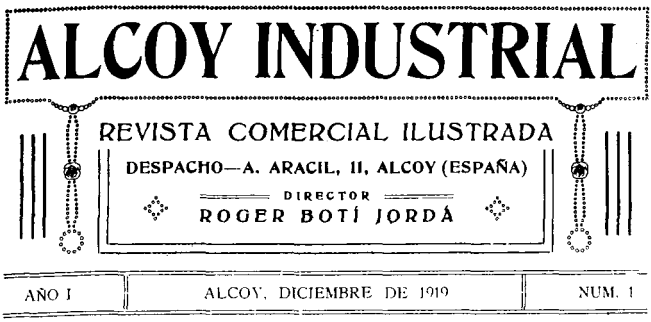

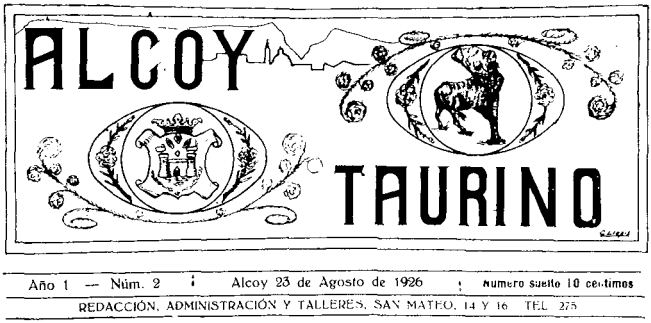

Dimensions: 31,5 x 23 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 26,5 x 6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 27,5 x 18,2 cm.
Capçalera: Núm. 1, 20 x 16,5 cm.; a partir núm. 2, 20 x 10 cm.
Seccions: «En nuestra plaza», «En 1936», «Recortes y comentarios», «Anécdotas», «Vulgarizando», «De cabeza a rabo», «Apreciaciones», «De todos y de todas partes», «Ripios p'a tots», «Última hora».
Impressor: Tip. Eliseo Gadea Vicent.
Il·lustracions: Fotografies i escenes taurines.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Rafael Orquín Guardiola.
Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Director: Rafael Orquín Guardiola, fins al núm. 13.
Corresponsals: Corresponsal a València.
Col·laboradors habituals: Lidiano, Kolmi, R.O., Fernandino, Pi-K-Dor, Pica-corta, D. Más Largo, D. Justo Mucho.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Licenciado Vidriera, Que-Si, Don Severo, Antonio Mije, Orejalón.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: No en té, crítica taurina.

Línia editorial: Defensar el interessos de l'aficionat al món dels bous.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: En el context de la dictadura de Primo de Rivera la «festa nacional» va prendre major rellevància, a la vegada que van sorgir figures locals com Andrés Coloma «Clásico», que afavoriren l'aparició de publicacions com *Alcoy Taurino*. Del seu contingut monotemàtic podem extraure poca informació que siga de profit per al coneixement d'altres aspectes de la societat del moment. Com sempre en aquest tipus de publicacions, la secció d'anuncis ens resulta la més diversa en informació.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Tauromàquia.

Articles destacats:

- Piqueres Muñoz, Rafael (d'«El Tiempo» d'Alacant) «Andrés Coloma *Clásico*» Exaltació de la figura del torero i de la seua alacantinitat. (núm. 32).

Informacions destacades:

- Núm. 25 (27-VI-1927) «En la plaza de toros de Alcoy, no hay sacerdote».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

Es publica només durant la temporada taurina. Reapareix el 28 de març de 1927 i després, per tercera vegada, el 4 de juny de 1928.

El núm. 25 (27-VI-1927) Censura.

Els versos de la secció «Ripios p'a tots» estan en valencià.

EL ALCOYANO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Órgano imparcial de los intereses de la localidad».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Col·lecció: Núm. 44 (26-IV-1877).

Seu social:

Administració, redacció i lloc d'impressió: Carrer Sant Blai, núm. 31.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 45 x 31 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 64 mm.

Superfície impresa: 40 x 27 cm.

Capçalera: 19 x 6 cm.

Seccions: «El Alcoyano», «Noticias Generales», «Sección Local», «Sección Mercantil», «Boletín Religioso».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: No hi consta tot i que el número endarrerit costa 3 quarts.
Subscripcions: 18 rals trimestre i 21 rals si és per a fora d'Alcoi.
Tarifa publicitària: Comunicats i reclams ½ ral la línia; anuncis ¼ de ral la línia.

Equip de redacció:

Esporàdicament apareixen les signatures de: A. Anguiz.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- XYZ. «¡Tenemos gas!» Reportatge que descriu el programa d'actes que es van realitzar durant la inauguració del gas a Alcoi (núm. 44).
- Anguiz «A mis queridos amigos D. Juan Navarro Reverter y D. Teodoro Balaciart en la inauguración de la preciosa fábrica de gas construida por ambos en la ciudad de Alcoy» Poema que lloa les virtuts d'aquests dos personatges en haver contribuït a la instal·lació del gas i els avantatges que reporta a la ciutat (núm. 44).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Gabriel Miró d'Alacant.

V. OBSERVACIONS: Exemplar deteriorat. La darrera pàgina solament insereix publicitat.

LA ALIANZA OBRERA

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario Popular. Defensor de los intereses morales, económicos y sociales de la clase trabajadora».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.2 (12-VII-1890).
Darrer número: Núm.165 (25-VIII-1893).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Falten el núm.1, tot l'any II, i els nums.91, 124, 155, 157, 163.

Seu social:

Administració i redacció: Santa Rita 3; a partir núm.115, San José 39.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 48 x 30 cm. guillotinats per enquadernador.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 42 x 6,7 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 43 x 26 cm.

Capçalera: 11,7 x 28,5 cm.

Seccions: «Defensor del obrero», «Sección extranjera», «Carta de Valencia», «Notícias y variedades», «Verdades transcendentales», «Zis-zás».

Impressor: Camilo Vilaplana y Compañía (Suc. A. Gimeno), Plaza San Agustín, 4.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i editor: Círculo Católico de Obreros.

Llocs de subscripció: A l'administració de la publicació, impremta o casa dels corresponsals.

Preu: 5 cèntims.

Subscripcions: Alcoi tres mesos 0,75 pessetes, fora 1 pesseta, paquet 20 exemplars 1 pesseta, número endarrerit 0,15 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: José M.ª Juan Merín, José Sanchis Català, Rafael González Boix, A. Juan y Baldó, Severo Zurriago, Peris y Mora, José Hinojosa, José Miró Botella.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Carlos Esteve García, Juan Tomás Salvany, Miguel Julià, Jesús Cortón, S. Estebanell y Suriñach, Cipriano García, E. Abad, Ángel Pérez Cortés, Ramiro Vieira Durán, Adrizar, Camilo Llopis Botella, Gonzalo, Manuel S. Asensio, F. P. de Costa, Fray Canelles, José M. Baranda..

Publica textos de: Fernán Caballero, Donoso Cortés.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica obrerista.

Línia editorial: Defensar la pau social des del catolicisme i a banda de la política.

Polemitza amb: El Defensor del Obrero, El Clamor Setabense, La Unión Republicana, El Serpis.

Difusió: Alcoi, i sembla que també es venia a la rodalia.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El setmanari *Alianza Obrera* és una publicació seguidora de la doctrina social de l'Església. L'obrer i l'empresari catòlics s'han d'agermanar contra el socialisme i l'anarquisme. Perquè açò últim siga possible, prediquen la resignació per a l'obrer i la caritat per a l'empresari.

Paral·lelament a aquesta línia del contingut, hi trobem un crítica sistemàtica a la maçoneria i al socialisme, i també a l'anarquisme. El to reaccionari, contrari al sufragi, al parlamentarisme i a tot allò que semblava afí al liberalisme es combina amb una visió pessimista del seu moment i, en general, de la condició humana.

Juntament amb la propaganda antiliberal insereixen oracions a sant Jordi i a sant Josep, amb ocasió de les seues festivitats. En un debat mantingut amb el diari blasquista *El Clamor Setabense*, *La Alianza Obrera* es defineix com a no carlista.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Doctrina social de l'Església; antiliberalisme; món obrer.

Articles destacats:

- X. «Muera la Masonería» Atac furibund (núm. 80).
- Hinojosa, José. «El enemigo del obrero» Manifest contra el socialisme .(núm. 84).

- González Boix, Rafael. «El 1º de Mayo» Anàlisi del món obrer davant el liberalisme. (núm. 88 a 94).
- «La Alianza Obrera hace declaración de principios ante el Clamor Setabense». (núm. 98).
- «Los Bochinches» Crítica a aquests locals.(núm. 101).
- «Necesidades del obrero» Discurs antiliberal (núm. 112 i 113).
- «La Alianza Obrera a (...) Cristóbal Colón» (núm. 119).
- C. «Librepensadores, masones y espiritistas – tocando el violón» Amb motiu de l'homenatge d'aquests grups a la figura de Colón. (núm. 121).
- P.M. «Guerra al Bochinche» (núm. 121).
- «La Alianza Obrera (...) al Arzobispo de Valencia. La Redacción» Sobre la qüestió obrera i el catolicisme.
- «Guerra al liberalismo» (núm. 127).
- «La Alianza Obrera a (...) San José» (núm. 142).
- «La Alianza Obrera a (...) San Jorge» (núm. 147).
- de Costa, F.P. «Origen del Socialismo» Atac als fonaments i conseqüències del moviment. (núm. 151).
- A.J.B. «¡Pueblo Despierta!» Contra el sufragi i el parlament. (núm. 158).

Informacions destacades:

- Núm. 85 (12-II–1892) «Carta de agregación a la Sociedad de San Vicente de Paúl».
- Núm. 86 (19-II-1892) «Ajusticiamiento del Lebrijano. Su retractación».
- Núm. 97 (6-V-1892) «Las Cerillas».
- Núm. 108 (22-VII-1892) «Alcoy y Gandía».
- Núm. 131 (30-XII-1892) «Las bombas de Cádiz».
- Núm. 139 (24-II-1892) «Los anarquistas en Alcoy».
- Núm. 151 (19-V-1892) «La Unión de los Católicos en Alcoy».

Llibres que anuncia: Botella, Cristóbal, Páginas de la vida estudiantil (núm. 104).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

A la capçalera sempre apareix la mateixa cita bíblica: «No sólo de pan vive el hombre, sino de toda palabra que sale de la boca de Dios».

Al número 165 (25-VIII-1893) anuncia la seua fusió amb *La Revista Católica.*

EL AMIGO DEL PUEBLO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Publicación gratuita». A partir del núm. 21 «Semanario gratuito».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà, algun article en valencià.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (17-III-1906).

Darrer número: Núm. 213 (24-IX-1910).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: falten núm. 2 al 16, 18, 23, 27 al 29, 37, 40, 48, 51 al 57, 61, 62, 65, 68, 71, 113, del 129 al 152, 155, 157, 159, 163, 171 al 180, 185 al 188, 191, 193 al 198, 200, 203, 204, 212.

Seu social:

Administració i redacció: Plaza San Agustín, 26.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4; a partir núm. 22, 2.
Dimensions: 25 x 17 cm.; a partir núm. 22, 36 x 25 cm.; variable segons número.
Nombre de columnes: 2; a partir núm. 22, 3.
Dimensions: 20,7 x 7,1 cm.; a partir núm. 22, 29,2 x 7,7 cm.
Superfície impresa: 14,5 x 21,5 cm.; a partir núm. 22, 30 x 22,5 cm.
Capçalera: 12 x 1,5 cm.; a partir núm. 22, 22,3 x 1,5 cm.
Seccions: «Variedades», «Anuncios», «Impresiones», «Enseñanzas», «Noticias», «Calendario religioso», «Tarjeta Postal».
Impressor: La Defensa; a partir del núm. 153, La Buena Prensa.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: «Asociación de Católicos».
Preu: Gratuït.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Incoloro, Cura arcipreste de Alcoy, Sanoguera, Franco de Sena, María P. V., El bobo de Taina, Un tonto, Blasito, Tofol, Gervasio, Tío Sanga, Chaume, Dolors P. B., C. Valero, Felipe Cantaclaro.
Esporàdicament apareixen les signatures de: F. Dueso, Antonino Yoldi, Eduardo Pascual Vilaplana, Rafael Cabrera, Obispo de Jaca.
Publica textos de: Unamuno (núm. 128).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica antiliberal.
Línia editorial: Segueixen a *La Buena Prensa*.
Polemitza amb: El Heraldo de Alcoy.
Difusió: Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: La croada iniciada contra el liberalisme des dels sectors tradicionalment més vinculats a l'Església va trobar en la premsa un important camp de batalla. Centrats en la crítica de la política i la moral poques notícies trobem de contingut rellevant per a la recerca històrica.
La Asociación de Católicos publicava aquest setmanari, seguint així els criteris de la creació d'una Buena Prensa, oposada a la difusió de les idees progressistes de la «Mala Prensa», integrada per *El País, El Liberal, ABC* i *El Heraldo* de Madrid.

La figura de Canalejas centra la majoria de crítiques envers els polítics locals. El candidat local a les eleccions generals per la Lliga Catòlica, Cristóbal Botella Serra, és presentat a les pàgines d'*El Amigo del Pueblo* com la única opció política vàlida. Quasi es planteja el fet de votar a Canalejas com un pecat del catòlic. Els primers números de la publicació són pràcticament propaganda electoral.

Obrerisme i alcoiania s'uneixen sovint amb l'apologia del carlisme. És interessant la publicació d'informacions, com la memòria de la societat obrera Regeneración (núm. 127), pel coneixe-

ment que ens proporciona d'aquest tipus de societats. Amb açò podem seguir en alguns dels seus articles la creació i evolució del Patronato de la Juventud Obrera.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Moral, costums socials, esdeveniments religiosos, política.

Articles destacats:

- M.E., «La industria cerillera». Comenta la crisi d'aquesta indústria i critica la passivitat dels polítics davant d'aquesta.
- D.A., «Deberes del capital y los patronos para con los obreros». Sobre la qüestió social. (núm. 164).
- Sr. Cura Arcipreste de Alcoy, «La reunión católica del domingo pasado» Crònica d'una trobada de militants catòlics i recull de les seues conclusions. (núm. 17).
- Santiago Pastor Just, «Sobre elecciones», És obligatori per als catòlics votar el candidat Botella, en contra de la candidatura de Canalejas. (núm. 32).

Informacions destacades:

- Núm. 111 (3-X-1908) «Segunda Asamblea de la Buena Prensa».
- Ídem, «Tres obreros muertos».
- *Números extraordinaris dedicats a*: Festivitat de sant Josep, suplement núm. 83.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

«Entierros modernistas» núm. 200 (2-VII-1910), crònica d'un funeral de signe liberal.

EL ARCHIVO DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Revista de Ciencias Históricas y Boletín del Excelentísimo Ayuntamiento».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (juny 1919).

Darrer número: Núm. 53-58 (gener-juny 1924).

Periodicitat: Mensual del número 1 al 33; trimestral del 14 al 58 (cada trimestre inclou tres números).

Col·lecció: Casal de Sant Jordi.

Seu social:

Redacció: Sant Nicolau, núm. 50, 1r.

Lloc d'impressió: Impr. El Serpis.

Característiques tècniques:

Dimensions: 17 x 25 cm.

Nombre de columnes: 1 i 2 columnes.

Seccions: Inclou el «Boletín del Excelentísimo Ayuntamiento», la «Revista de Ciencias Históricas» i «Historia de Alcoy y su región».

Impressor: Impr. El Serpis.

Fulletons: «Historia de Alcoy y su Región» es va publicar en fascicles a «El Archivo de Alcoy». El vol. I (gener 1920-març 1922) i el vol. II (gener 1923-juny 1924). 341 + 208 pp.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Remigio Vicedo Sanfelipe.

Preu: Subscripció 8 ptes. l'any; a l'estranger 10 ptes.

Subscripcions: A la Direcció i a la Impr. El Serpis.

Equip de redacció:

Director: Remigio Vicedo Sanfelipe (Cronista d'Alcoi).

Esporàdicament apareixen les signatures de: Vicente Ferran Salvador, José Moya y Moya.

Naturalesa i orientació:

Línia editorial: «Recoger la historia escondida en nuestros archivos, en manos de particulares y aficionados, para que el polvo que hoy los cubre no se convierta en sudario que la oculte para siempre; dar a conocer los documentos auténticos que se conserven, y podamos conseguir, para que no sean tesoro oculto de unos pocos, sino pasto de todos, puesto que todos tenemos derecho a nuestro pasado (...). Lo decimos con satisfacción, nuestros archivos no están agotados, solo que en ellos hay mucho polvo que quitar: depositadas están en soberbias estanterías y en informe montón, valiosas joyas que son comida de ratones y sabandijas...».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: L'obra, subvencionada per l'Ajuntament d'Alcoi, estava dividida en tres parts o seccions diferents. D'una banda, el *Boletín* arreplegava sistemàticament els edictes, les normatives i les disposicions municipals que l'Ajuntament anava generant. D'altra, *El Archivo de Alcoy* o *Revista de Ciencias Históricas*, era una revista eminentment històrica que donava a conèixer les passades glòries locals: biografies de personatges il·lustres, reials cèdules concedides a la ciutat, eleccions dels justícia, etc., i forma una font d'informació d'indubtable valor per a la historiografia local. Finalment, la *Historia de Alcoy y su región* està formada per un conjunt de quasi sis-centes pàgines, dividides en dos volums, que formen part, però a banda pel que fa a paginació, de la *Revista de Ciencias Históricas*. Inclou informació molt variada, malgrat no arribar cronològicament més enllà de l'època ibèrica per haver-se interromput la publicació.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Edictes; sessions municipals; genealogies alcoianes; història local.

Articles destacats:

- Ferran i Salvador, Vicente «Datos para la historia» (Quadern núm. 1).
- «La fabricación de papel en Alcoy: Molinos papeleros; su establecimiento (Del «Libro maestro de los Enfiteutas de la Bailía de Alcoy» (Quadern núm. I i seg.).
- «Genealogías Alcoyanas: Nobleza, Reig. Documento notarial que se conserva en el Archivo Municipal» (Quadern núm. I i seg.).
- «Cédula de Real Proclamación» (Quadern núm. II).
- «Lo que era, lo que fué, y es en la actualidad el Archivo Municipal» (Quadern núm. 2 i seg.).

- «Documento que hace referencia al derecho de insaculación concedido por el Emperador Carlos V, en 1547 a la Villa de Alcoy» (Quadern núm. III).
- «Romances moriscos: Reduan» (Quadern núm. III i seg.).
- «Los Lirios del Carrascal: Auténtica y literal información» (Quadern núm. III).
- «Por un escudo: El Clero y la Iltre. Villa» (Quadern núm. IV).
- «De elecciones: De como se elegía al Justicia y se celebraba Consejo. Siglo XVI: Elección del Justicia» (Quadern núm. V).
- «De aguas: La fuente del Molinar. Resumen del libro padrón de las aguas del riego nuevo de la fuente del Molinar cuyo original se halla en el idioma latino en Valencia y se traduce para conocimiento de todos» (Quadern núm. VI i seg.).
- «Sobre edificación de la Iglesia del Santo Sepulcro. Siglo XVI» (Quadern núm. VII).
- «El Antiguo Hospital de Alcoy. Ordenanzas de 1790» (Quadern núm. VIII i seg.).
- «Historia de Alcoy y su región» (Quadern núm. VIII i seg.).
- «Sucesos que determinaron la erección de la ermita de S. Mauro. Voto popular» (Quaderns XXII, XXIII, XXIV).
- «Devoción a San Mauro Mártir, y construcción de la popular Ermita en su honor» (Quaderns XXII, XXIII, XXIV).
- Sucesos que determinaron la destrucción del Convento de San Francisco, situado en el paraje del paradís, hoy calle de Santa Isabel. La ermita de San Mauro, convertida en hospital de sangre. Fundación del Convento de Recoletos en el lugar que ocupaba la antigua y popular ermita. Cesión que de esta hizo el Ayuntamiento y su total desaparición. Curioso pleito sobre la colocación de la imagen de San Mauro, a raíz de nuevos terremotos» (Quaderns XXII, XXIII, XXIV).

Informacions destacades:

- (Tomo I. D) «Monografía histórica que obtuvo el premio ofrecido por el Excmo. Ayuntamiento de Alcoy» Inclou una bona i variada col·lecció de documents.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL ARRIERO

A. B. Ll. / F. B. M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico de vara alta».
Vinyetes: Tan sols la de la capçalera.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà, i una quarteta en valencià en el núm. 2.

Datació:

Primer número: «Primer varazo» (19-XII-1880).
Darrer número: «Segundo varazo» (26-XII-1880).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Particular.

Seu social:

Redacció i administració: Diu en la pàgina 4 del primer número: «Como no ha querido instalarse en ninguna «barbería» [devia ser la seu d'*El Burro*?], no tiene local destinado a redacción y administración lo cual quiere decir que será ambulante».

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Número de pàgines: 4.

Dimensions: 31 x 21,5 cm.

Número de columnes: 2.

Dimensions: 8,5 cm cada columna.

Estructura:

Capçalera: 10 cm amb un gravat.

Seccions: Article de fons d'entrada; gasetilles; i «Vapuleo».

Impressor: Imprenta de El Arriero.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador, Editor, ...: No hi figura cap nom. Afirma que «No admite carga ni pasageros. Para eso hay jumentos apropósito en varios puntos de la localidad» (clara al·lusió a *El Burro*, que eixia el mateix dia: 19-12-1880).

Preu: 5 cèntims («un perro chico, menos que un 'burro'»).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Satírica, però sembla conservadora.

Polemitza amb: Quasi exclusivament amb *El Burro*, al qual qualifica de «diablo».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És totalment coincident, per les dates de publicació, amb *El Burro*, encara que aquesta sembla més liberal, ja que *El Arriero* constata en el núm. 2 les bones relacions que *El Burro* manté amb *El Mercantil*, de València, de tendència més liberal.

Font històrica:

Informacions destacades: Sembla no tenir altra obsessió que polemitzar amb El Burro, per això El Arriero li pega els «varazos», encara que amb no molta gràcia.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

ARTES Y LETRAS

Revista hebdomadaria ilustrada. Núm. 1 (1-VIII-1903) Impr. El Serpis. 4 pp. Citada per BLASCO; ALBERT BERENGUER.

EL AVANCE

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Semanario republicano».

PERIÓDICO DE VARA ALTA.

PRIMER VARAZO.	ALCOY 19 DE DICIEMBRE DE 1889.	PRECIO, 5 CENTS.

Alcoy 19 de Diciembre de 1889.

EL ARRIERO.

Considero que tendrán Vds., sobrados y *ecs burrá, curiosidad por saber* quien es este arriero que así van de rondon es cuela por sus puertas. *Pues han de saber*, y el que no lo quiera saber que se tape los oidos y cierre los ojos, que me llamo Juan Claridades (a) Zurrabadanas, y habiendo subido que se trata de poner ferro-carril en esta ciudad, por si ahora no sale la cosa *ganeto como* las otras veces, me apresuro a vestir a los alcoyanos, antes que las circunstancias me obliguen á desaparecer para siempre de la escena de este rincon del mundo.

Soy, por consiguiente, ave de paso, y mi estancia durará lo que durare, que esto no le importa á nadie, ni yo lo se tampoco.

La mision que *desempeño* es mision de orden: soy el encargado de que la réoua no se desmande y al que intente desmarrarse *un poco*, de un varapalo lo dejo seco y en paz. Con que ya lo saben Vds.

Lo único que siento es que se me ha perdido un *burro* de la reata, y como dice Telémaco, al gaitan de una zarzuela que vi hace años, no lo puedo encontrar. ¿Le han visto Vds. en alguna parte? ¿Me pueden decir donde se halla? Al que me dé noticias de su paradero prometo regalarle un mazo de cigarros de á perro chico para que se entretenga y no comunique á nadie su secreto, no sea que me roben mi *secreto, mi burro, el mejor pollino* de la, réoua, con perdon sea dicho y mejorando lo presente, y me cuesta una *enfermedá*, porque sin él he perdido lo que se quiero, pero no soy negado, les tengo mucha ley a todas mis ocasas.

No vayan Vds. á creer por eso que mi pollino, cuando les hace, no me las paga todas por cuenta... *más de asi por algo* me han puesto el mote de Zurrabadanas y por algo llevo una vara en el cinto que se blandir como el primero cuando la ocasion se presenta y una mano derecha que donde asienta el varazo deja *sobal para tiempo. Ojo*, pues, que la vista engaña.

Supongo que se habrán enterado Vds. ya *de quien soy*, á lo que vengo y lo que busco; sino lo han entendido con lo dicho, no será por culpa mia, sino por las pocas entenderas del que no me comprenda; pero ya

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (7-I-1905).

Darrer número: Núm. 14 (8-IV-1905).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: 14 números.

Seu social:

Administració i redacció: Plaza de la Constitución, 8.

Lloc d'impressió: Imprenta El Serpis, Plaza San Cristóbal, 28.

Característiques tècniques:

Número de pàgines: 4.

Dimensions: 47 cm.

Número de columnes: 4.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 45 cm.

Capçalera: 29 cm.

Seccions: «Sección Obrera», «Noticias», «Nuestros horizontes», «Según la Biblia», «Sección Literaria», «Noticias locales».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 5 cèntims.

Subscripcions: 0,50 pessetes al mes.

Equip de redacció:

Director: Juan Botella Asensi.

Col·laboradors habituals: Jorge Rural, Juan Botella Asensi, E. Sendra, Bernardo Ayllón, J. Martínez, José Bellido.

Publica textos de: E. Zola; Salmerón.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Lerrouxista.

Línia editorial: «Ahogar el espíritu del caciquismo encarnado por el señor Canalejas». Està signada per Juan Botella Asensi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: De caràcter republicà, polemitza amb els canalejistes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Anticlericalisme, republicanisme.

Articles destacats:

- J. Botella «Hacia el abismo» (núm. 2).
- «Agitación obrera en Alcoy» (núm. 3).
- «Botella en la Sociedad El Trabajo» (núm. 7).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Pública Municipal d'Alacant.

AVANTE

Alcoi. Publicació quinzenal que eixia cap a 1918. Segons MIRÓ.

LA BANDERA ROJA

Alcoi. Publicació setmanal. Any 1919? Tendència socialista. Segons FRANCH BENAVENT.

BOLETÍN

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Órgano mensual del Sindicato de la Industria Textil i Fabril de Alcoy. Oposición. AIT. (Amb el núm. 5 desapareix CNT-Oposición-AIT).

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (29-XI-1935).

Darrer número: Núm. 8 (10-VII-1936).

Periodicitat: Mensual.

Col·lecció: Hi ha dos exemplars del número 8.

Seu social:

Administració i redacció: Salvador Seguí, 14.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.

Dimensions: 30,5 x 20,5 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 9 cm.

Superfície impresa: 26 x 18,5 cm.

Capçalera: 6 x 18,5.

Seccions: «Sección Tejidos», «Sección Hilados», «Sección Géneros de Punto», «Sección de Cardadores y Diableros», «Hacia la Federación Nacional de la Industria Textil y Fabril», «Aviso».

Impressor: E. Vañó, 21 i Impresores del Consejo Nacional de los Sindicatos de Oposición. (apareix al número 8).

Il·lustracions: Dues fotografies del comité reunit al Teatre Calderón. (núm. 7).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Gratuït per als afiliats.

Equip de redacció:

Director: José Aparisi.

Col·laboradors habituals: Rafael Soler, R. Sempere, Emilio Payá, els membres de la comissió del sindicat, com Miguel Peidró, Emilio Peidró, Julio Cantó, el comptador Antonio Gisbert i el tresorer Eduardo Cortés.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarcosindicalista.

Línia editorial: El núm. 1 a «Presentación» diu «El trazado de la trayectoria de nuestros actos, de nuestras concepciones, determinan una labor que se halla ligada estrechamente las exigencias de la organización que representamos, de la que no queremos separar la acción, el concepto ni el entusiasmo con que la servimos (...)» Esmente que els primers interessos que tenen són locals i després els d'àmbit nacional. Volen aconseguir l'emancipació de la classe obrera i la substitució del sistema capitalista.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es un butlletí d'un sindicat que sorgeix després de l'escissió dels anarcosindicalistes de la CNT en 1933. Recull notícies destacades per als seus afiliats i els informa dels acords que realitzen per a millorar la seua condició laboral. Aquest periòdic naix durant la II República i viu de prop tots els moviments i les lluites sindicals a favor del món obrer, una de les quals és l'assegurança de malaltia.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Dades econòmiques de l'entitat; sobre l'evolució de vagues i conflictes laborals; acords presos pels sindicats; proclames als afiliats perquè lluiten pels seus ideals de classe; assumptes relacionats amb les tasques dels delegats dels sindicats; s'esmenta de vegades l'anomenada Revolució d'Octubre; l'assegurança de malalties.

Articles destacats:

- «Misión de los delegados de fábrica». S'esmenta la tasca que han de saber realitzar i les aptituds que han de reunir com, per exemple, responsabilitat i relació amb els treballadors. (núm. 1).

- «El Sindicato». Les escoles han de defensar l'aforisme de la I Internacional: «L'emancipació dels treballadors ha de ser obra d'ells mateixos. (núm. 2).
- «A por nuestro frente». Es recorda la Revolució d'Octubre. El Front Popular ha de deixar pas al gran front proletari que no hauria de retardar la seua formació. També diu que no s'obliden que el feixisme pot revifar. (núm. 4).
- «Proyecto de Reglamento del Seguro de Enfermedades». Informació sobre el reglament de l'entitat, com per exemple els inscrits, els malalts, la realització dels pagaments, de les dietes o auxilis, els temporers, els presumptes abusos. (núm. 8) .

Informacions destacades:

- «Aviso». Esmenta que el *Boletín* es reparteix gratuïtament als afiliats i que per a obtenir-lo l'han de demanar als delegats. A més a més, els delegats han de saber si cotitzen els treballadors per treballar per menys de tres dies, ja que si no ho fan han de prendre les mesures pertinents. (núm. 1) (29-XI-1935).
- «Sindicato de la Industria Textil y Fabril». Balanç del tercer trimestre de l'any 1935. (núm. 1) (29-XI-1935).
- «¡Alerta Trabajadores!». S'ha repartit un manifest procedent de València on s'informa del moment delicat que travessa el proletariat. (núm. 2) (2-I-1936).
- «Sección Tejidos». S'han despatxat teixidors de l'empresa Salvador Balaguer. (núm. 2) (2-I-1936).
- «Sección de Géneros de Punto». Balanç de les entrades i eixides de capital del sindicat, corresponent al tercer trimestre de l'any 1935. (núm. 2) (2-I-1936).
- «A todos los afiliados al Sindicato de la Industria Textil y Fabril». Lectura de l'acta anterior i estat de comptes. Acords del ple regional de delegats i assumptes generals. (núm. 3) (1-II-1936).
- «El sindicalismo revolucionario es un movimiento de clase y está siempre como tal en el terreno de la lucha revolucionaria de clases y de la acción directa» (núm. 3).
- «Sindicato de la Industria Textil y Fabril correspondiente al cuarto trimestre de 1935». Balanç de les dades econòmiques. (núm. 4) (6-III-1936). Es signat pel comptador Antonio Gisbert, el tresorer Eduardo Cortés.
- «El Comité. A todos los trabajadores de la industria textil». Diu que durant la celebració de la Revolució d'Octubre, 100 treballadors de la indústria tèxtil van patir represàlies. A més a més, els industrials i empreses més venjatives van ser José Oliver, Hijos de Roque Monllor, Guillem y Vidal, Camilo Botella, Soler y Segura, Salvador Balaguer y Gonzalo Vilaplana Carbó (núm. 4) (6-III-1936).
- «El Sindicato admite en su seno a todos los obreros interesados en luchar contra el explotador sin preguntarles cuál es su fe política». (núm. 4) (6-III-1936).
- «Información del comité y secciones». S'esmenta, amb l'afegiment de 2 fotografies de l'interior del Teatre Calderón, l'estat de la vaga realitzada per l'assegurança de malaltia. Al peu de les fotografies ens informen de l'èxit de la vaga per estar el teatre de gom a gom (núm. 7) (12-VI-1936).
- «Sindicato de la Industria Textil y Fabril». Balanç dels ingressos i de les despeses del sindicat en el primer trimestre de 1936.
- «Acta». Reunió realitzada al local social del Centro de Estudios Sociales pels delegats dels pobles tèxtils de la Regió de Llevant. S'esmenten les bases del treball per a la indústria tèxtil de la regió (núm. 8) (10-VII-1936).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: En tots els números: «¡Trabajadores! Leed y propagad *El Combate Sindicalista*, órgano de los sindicatos de oposición de España».

EL BOLETÍN ALCOYANO

Alcoi. Publicació periòdica que va eixir en 1855, segons ARACIL - BERNABÉ.

BOLETÍN COMERCIAL DE ALCOY

F.B.M. / G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano defensor de los intereses del Comercio y la Industria».
Vinyetes: Gravat a la capçalera, sobre títol al·legoria mitològica.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (4-VI-1884).
Darrer número: Núm. 21(9-X-1884).
Periodicitat: Setmanal, a partir núm. 19 (28-IX-1884) diumenge i dijous.
Col·lecció: Falta núm. 1 a núm. 21.

Seu social:

Administració: Mercado 11 i 13; a partir núm. 19, Santa Rita, 36 entresòl.
Redacció: Mercado 11 i 13; a partir núm. 19, Santa Rita, 36 entresòl.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 22 x 32 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 8,6 cada columna.

Estructura:

Superfície impresa: 26 x 17,5 cm.
Capçalera: 10 x 18 cm, inclou la vinyeta.
Seccions: «Reformas locales», «Sección local y del distrito», «Sección oficial», «Sección Religiosa», «Boletín Comercial de Alcoy», «Última hora», «Variedades», «Correspondencia», «Mejoras locales», «Sección de anuncios», «Cabos Sueltos».
Impressor: Imprenta de Francisco Company, Calle Mercado, 17.
Il·lustracions: Solament el gravat de la portada.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Librería de Francisco Company, Mercado, 17.
Preu: 10 cènt. Números endarrerits 20 cènt.
Subscripcions: Alcoi trimestre 1 pesseta; fora trimestre 1,50 pessetes. A partir núm. 18, 1,75 i 2,25 pessetes.

Tarifa publicitària: «Números convencionales».

Equip de redacció:

Corresponsals: Hi ha a Cocentaina i a Muro, però signen com *El Corresponsal.*

Col·laboradors habituals: Julià.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Leopoldo Soler y Valor.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora.

Línia editorial: La defensa dels interessos comercials i industrials d'Alcoi.

Polemitza amb: El Serpis, perquè aquest destaca els resultats dels exàmens de l'escola elemental privada, dirigida per Enrique Jordá Abad, i margina informació sobre la pública, ja que els professors són per oposició i també obtenen bons resultats; i *El Diluvio.*

Difusió: Ciutat i províncies.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El *Boletín Comercial de Alcoy* és l'embrió del diari *El Eco de Alcoy*, i a diferència d'aquest les informacions que ens dóna se centren principalment en els interessos econòmics de la ciutat. Com a font històrica cal posar en relleu les seues anàlisis del moment econòmic que travessava la ciutat a l'estiu de 1884, amb una crisi generalitzada per les males collites al territori nacional i la permanent amenaça del còlera. També cal destacar les mesures proteccionistes (la supressió d'impostos) que defensa la publicació per alleugerir les conseqüències de la crisi sobre les empreses.

A la vegada, la secció d'anuncis és un bon testimoni de la vida quotidiana i del moviment comercial a Alcoi en aquests anys.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Economia; comerç i indústria; les informacions d'*El Serpis*, sanitat.

Articles destacats:

- «Nuestros Propósitos». Exposició de la línia editorial de la publicació (núm. 1).
- «La institución gremial» (sense signatura, núm. 3 i 5).
- «Escuela de Comercio para Señoras» (sense signatura, núm. 4): reprodueix el Reglament de l'escola creada fa poc sota el patronat de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València.
- «Nuestro código de comercio» (sense signatura, núm. 7).
- El Mercantil Valenciano «El Comercio y el Cólera». Comenta els perjudicis econòmics que comporten les quarantenes. (núm. 7).
- M. «A una vecina que toca el piano» Composició poètica amb humor en què es demana a una veïna que deixe de tocar el piano (núm. 8).
- «El nuevo cementerio» (sense signatura, núm. 8): informa dels problemes que pot plantejar a l'aqüífer del Molinar la nova ubicació anunciada de Cantagallet, i inclou l'escrit en contra signat per 500 persones.
- «El Manco de Calderón» Relata l'ajusticiament de Vicente Domínguez, *el Manco de Calderón*, a Cocentaina (núm. 9).
- «La mejora de la clase obrera» IV (sense signatura, núm. 14): és una enquesta interessant.
- «Una Solución» Comenta els primers efectes del còlera a la província, principalment els aspectes econòmics (núm. 16).
- «Una Dimisión» Els regidors municipals expliquen els motius de la seua dimissió. Bon testimoni dels inicis del sistema electoral de la Restauració. (núm. 18).
- Molines Palasí, Francisco «Protesta» Desmenteix una informació d'*El Diluvio* sobre una crida del Capellà Navarro a la comparsa dels Contrabandistes perquè votaren contra els liberals.

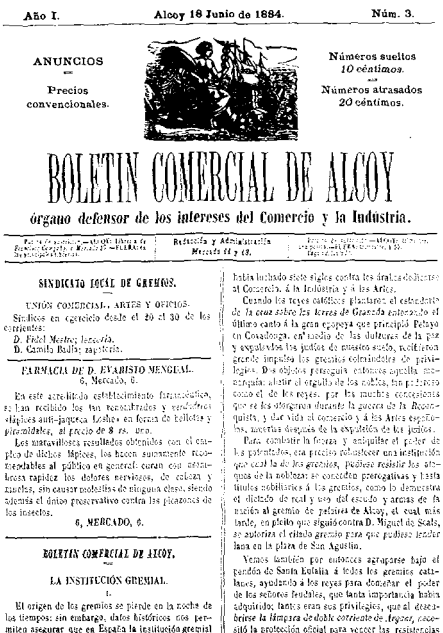

Año I. Alcoy 18 Junio de 1884. Núm. 3.

ANUNCIOS

Precios convencionales.

Números sueltos *10 céntimos.*

Números atrasados 20 céntimos.

BOLETIN COMERCIAL DE ALCOY

órgano defensor de los intereses del Comercio y la Industria.

Redacción y Administración

SINDICATO LOCAL DE GREMIOS.

UNIÓN COMERCIAL, ARTES Y OFICIOS.

Sindicos en ejercicio desde el 20 al 30 de los corrientes:

D. Fidel Mestre, *tacorero.*

D. Camilo Rullo; *secretario.*

FARMACIA DE D. EVARISTO MENGUAL.

6, Mercado, 6.

En este establecimiento farmacéutico, se han recibido los tan recomendados y *verdaderos* «lápices anti-jaqueca Leshe» en forma de bolletes y *pirámidales, al precio de 8 rs.* uno.

Los maravillosos resultados obtenidos con el empleo de dichos lápices, los hacen sumamente recomendables al público en general: curan con asistencia rapidez los dolores nerviosos, de cabeza y muelas, sin causar molestias de ninguna clase, siendo además el único preservativo contra las picaduras de los insectos.

6, MERCADO, 6.

BOLETIN COMERCIAL DE ALCOY.

LA INSTITUCIÓN GREMIAL.

I.

El origen de los gremios se pierde en la noche de los tiempos: sin embargo, datos históricos nos permiten asegurar que en España la institución gremial apareció despues de la expulsión de los moriscos, porque con anterioridad, mal podía una nación que había luchado siete siglos contra los árabes-dedicarse al Comercio, á la Industria y á las Artes.

Cuando los reyes católicos plantaron el estandarte de la *cruz sobre las torres de Granada* enterrando el último canto á la gran epopeya que principió Pelayo en Covadonga, en medio de las dulzuras de la paz y espantados los jueces de nuestro suelo, notificaron grande impulso los gremios colmándoles de privilegios. Dos objetos perseguía entonces aquella monarquía, alejar el orgullo de los nobles, tan patente como el de los reyes, por las muchas concesiones que se les otorgaron durante la *guerra de la Reconquista*, y dar vida al comercio y á las Artes españolas, muertas despues de la expulsión de los jueces.

Para combatir la fuerza y aniquilar el poder de la patricios, era preciso establecer una institución que con la de los gremios, pudiese resistir los ataques de la nobleza: se concedieron prerogativas y hasta títulos nobiliarios á los gremios, como lo demuestra el dictado de real y uso del escudo y armas de la nación al gremio de pelaires de Alcoy, el cual más tarde, en pleito que siguió contra D. Miguel de Scala, se sostuvo el citado gremio para que pudiese tender lana en la plaza de San Agustín.

Vemos también por entonces agruparse bajo el pendón de Santa Eulalia á todos los gremios catalanes, ayudando á los reyes para domeñar el poder de los señores feudales, que tanta importancia habia adquirido: tanto eran sus privilegios, que al *desatarse la tempera de doble corriente de trigos*, concedió la protección oficial para vencer las resistencias conque querian inutilizar el invento los alfareros y latoneros; y la fábrica de papel pintado de *Recolletos*,

Informacions destacades:

- De tant en tant inclou moviment demogràfic i malalties. Quasi bé sempre hi ha més morts que nascuts.
- En el núm. 4 (25-VI-1884) parla amb satisfacció dels 750 exemplars de tirada.
- En el núm. 4 (25-VI-1884) informa que pugen d'Alacant catedràtics a examinar alumnes del «Colegio Alcoyano», els quals obtenen bons resultats. Se celebra amb una paella que els professors alcoians ofereixen als catedràtics d'Alacant en la finca del Sr. Brutinel.
- En el núm. 5 (2-VII-1884) més informació sobre el «Colegio Alcoyano»: director, el capellà Antonio Pascual; lloc: carrer Españoleto.
- També en el núm. 5, informació sobre el còlera a França, i d'un altre col·legi que també obté èxit en els exàmens: l'»Academia de San Rafael», de Miguel Parera.
- En el número 14 ja apareixen signatures: Leopoldo Francés, Miguel Gironés. S'anuncia la constitució de la Comissió de reforma de la classe obrera. Informa de còlera a Novelda i Elx.

Llibres que anuncia:

- «Primeros tomitos» de *Enciclopedia Católica*, Madrid.
- Hettinge, *Demostración cristiana*, 5ª edición germánica de D.F.G. Ayuso.
- Arribas, Tiburcio, *Los Dolores de María Santísima. Consideraciones y novena.*
- Arribas, F. T., *Carta de Palermo al pueblo, o exposición sucinta de los errores que sustenta la escuela masónica liberal.*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

En el número 18 cita una tirada de 750 exemplars.

BOLETÍN DE LA FEDERACIÓN REGIONAL ESPAÑOLA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: De la Asociación Internacional de los Trabajadores.

Lloc: Alcoi-Madrid.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (Alcoi: 16-I-1873).

Darrer número: Núm. 29 (Madrid: 7-VIII-1873).

Periodicitat: Setmanal. Eixia els dijous.

Seu social:

Administració i Redacció: Forn del Vidre, núm. 6, 3r; a partir del núm. 27 (24-VII-1873) Caballero Gracia, núm. 8, baixos (Madrid).

Lloc d'impressió: Alcoi-Madrid

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4, els núm. 12-14 i 24; amb 8 els núm. 21-23; amb 2 els núm. 27-28; el suplement, 1 pàg.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 21 x 30 cm.

Impressor: Impr. Alejandro Pérez (Alcoi); des del núm. 27, La Protesta (Madrid).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Número solt 10 cèntims; per als adherits a la Federació Espanyola, 50 cèntims; per als no adherits, 75 cèntims.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Internacionalista bakuninista.

Línia editorial: Defensar els interessos de la classe treballadora.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Constitueix un dels documents més importants sobre la història dels primers moments de l'AIT i del moviment anarquista. La seua publicació va estar decidida en el Congrés de Còrdova de 1872.

Font Històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: «Movimiento obrero universal»; del núm. 1 al núm. 12 publica els extractes de les actes del 3r. Congrés de l'FRE celebrat a Còrdova; insereix documentació oficial de l'FRE i de les associacions.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Segons R. BLASCO, els números 1 al 6, 8, 9, 11 al 25, 27 al 29 i suplement al 17, a l'Institut Internacional d'Història Social.

BOLETÍN DE LA LIGA DE PROPIETARIOS

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (maig 1918).

Darrer número: Núm. 2 (1 juny 1918).

Periodicitat: Mensual, es publica el primer dia de cada mes.

Col·lecció: Núm. 1 (maig 1918), 2 (juny 1918).

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.

Dimensions: 21,1 x 14,5 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 12,5 x 6,3 cm.

Superfície impresa: 17,9 x 13 cm.

Capçalera: 4,5 x 13 cm.

Seccions: «Mercados» on parla de les cotitzacions al mercat de productes com cereals, vi, oli, ramaderia; «Noticias» són notícies d'àmbit local; com a seccions fixes també hi apareixen informacions útils adreçades als propietaris i anuncis.

Impressor: Impremta «Fraternidad».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i propietari: Liga de Propietarios (C/ San Blai, 23).

Llocs de subscripció: a la «Liga de Propietarios».

Preu: El butlletí es reparteix de franc als associats i a tots els propietaris que ho sol·liciten.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Butlletí de tipus econòmic.

Línia editorial: Al núm. 1 explica els seus objectius a «Nuestros propósitos»: «Al aparecer en el estadio de la prensa nuestro Boletín, cumplimos un deber reglamentario y al mismo tiempo una finalidad práctica que ha de redundar en beneficio de la Liga de Propietarios y especialmente del propietario en particular»..., i més tard s'hi exposen els punts fonamentals del seu programa: «1º Defender ... los intereses de la propiedad rústica y urbana, y 2º dar a conocer ... los trabajos, innovaciones, acuerdos, procedimientos, resoluciones y cuanto haga referencia al mejor régimen de aquellos intereses».

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es tracta d'una publicació de caràcter econòmic en la qual es pretén, sobretot, informar el propietari i defensar els seus interessos. La «Liga de Propietarios» es va crear per a la defensa comuna de la propietat rústica i urbana i oferir avantatges als seus associats.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Economia, impostos sobre la propietat urbana i rústica, pressupostos generals de l'Estat, cotitzacions al mercat de productes de primera necessitat i notícies d'àmbit local.

Articles destacats:

- L. S.: «Cargas y gravámenes» (núm. 2) (juny 1918).

Informacions destacades:

- «Asamblea de la Propiedad Urbana Española» (núm. 1) (maig 1918), (2) (juny 1918).
- «Servicios que la Liga de Propietarios presta a sus socios» (núm. 1 i 2).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

BOLETÍN DE LA SOCIEDAD DE ALBAÑILES Y DIRECTORES DE ALCOY

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: Anagrama en la capçalera de la Federació Sindical Internacional de la Unió General de Treballadors.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (3-XI-1928).

Darrer número: Núm. 9 (7-III-1931).

Periodicitat: Trimestral.

Col·lecció: Núm. 1 (3-XI-1928), 2 (26-I-1929), 3 (13-IV-1929), 4 (20-VII-1929), 5 (20-X-1929), 6 (18-I-1930), 7 (12-IV-1930), 9 (7-III-1931). Manca el núm. 8.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 29,5 x 20,5 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 19 x 8,5 cm.

Superfície impresa: 26,5 x 18 cm.

Capçalera: 7 x 18 cm.

Seccions: «Memoria» s'enumeren els fets més destacats del gremi, a la vegada que la Junta directiva dóna compte de la seua gestió; «Retiro obrero» fa una relació de quotes i diners recaptats en concepte de retir obrer; «Balance de cuentas», «Variedades» són notícies sobretot d'àmbit local; «Esta sociedad» informa sobre els avantatges d'estar adscrit a la «Sociedad de Albañiles».

Impressor: Impremta Fraternidad (Pl. Maestro Jordá, 2).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: Sociedad de Albañiles y Directores de Alcoy.

Llocs de subscripció: Sociedad de Albañiles y Directores de Alcoy.

Preu: Es devia repartir de franc entre els socis.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Francisco L. Caballero, Miguel R. Seisdedos, Francisco Sempere, Eugenio P. Balaguer.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Andrés Saborit.

Publica textos de: Tomás Meabe, Federico Engels, Mirabeau, Luis Araquistain, Mahatma Gandhi, Salvador Rueda.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Ugetista.

Línia editorial: El butlletí va dirigit als socis de la «Sociedad de albañiles y directores» i als treballadors dedicats a la construcció per a mantenir-los informats sobre els seus drets, les seues obligacions, els esdeveniments que ocorren en la seua professió, congressos celebrats, decisions que emprén la Unió General de Treballadors i el Govern sobre la construcció.

Difusió: Es degué repartir segurament entre els socis.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Testimoni de primera mà de la situació del gremi d'obres a Alcoi en la primeria del segle XX, ens ajuda a conèixer les seues inquietuds i preocupacions. Tracta problemes d'interés per a la marxa de les organitzacions obreres i manté informats els seus socis.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: temes relatius a la construcció, obres en marxa, accidents laborals, obrerisme, lluita de classes, sindicalisme.

Articles destacats:

- Sempere, Francisco: «Los Comités Paritarios y la Organización obrera» (núm. 2).
- Saborit, Andrés: «Ni presos ni huelguistas» (núm. 4).
- Sempere, Francisco: «Ocho horas y...» (núm. 5).
- Sempere, Francisco: «Los despidos: de la ley corporativa nacional» (núm. 6).
- Balaguer, Eugenio P.: «La obra» (núm. 7).

Informacions destacades:

- «Del Congreso Internacional de la Edificación: algunas resoluciones aprobadas» (núm. 1) (3-XI-1928).
- «Documentos históricos» (núm. 4) (20-VII-1929).
- «Bases porque ha de regirse el oficio de albañilería local» (núm. 5) (20-X-1929).
- «El Comité Paritario de la Construcción impone varias multas» (núm. 6) (18-1-1930).
- «Cuarenta y siete mil duros en huelgas» (núm. 9) (7-III-1931).

Llibres que anuncia:

- Araquistain, Luis: *El ocaso del régimen* (núm. 6).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

BOLETÍN DEL CENTRO DE DEPENDIENTES DE COMERCIO, INDUSTRIA Y BANCA M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (15-VIII-1932).
Darrer número: Núm. 44 (1-X-1934).
Periodicitat: Mensual; a partir del núm. 7 quinzenal.
Col·lecció: Del núm. 1 al 44.

Seu social:

Redacció i administració: C/ Juan Cantó, 3.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 16; el núm. 6 en té 12. A partir del núm. 7, en té 8.
Dimensions: 30,3 x 21,5 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 26 x 9 cm.
Superfície impresa: 27 x 18,5 cm.
Capçalera: 3,7 x 18,5 cm.
Seccions: «Sugerencias», «Actividad de las entidades afectas al C.D.C.I.B.», «Contabilidad», «Reflexiones» format per un article a càrrec de M. Cortés, «Publicaciones de la Oficina de Colocación Obrera y defensa contra el Paro», aquestes seccions no apareixen en tots els números i, a més, estan barrejades amb la publicació de convocatòries, resultats d'assemblees, projectes i gestions de les organitzacions que formen el «Centro» i amb anuncis publicitaris.
Impressor: Tipografia E. Vañó.
Fulletons: Reglamento del Centro de Dependientes de Comercio, Industria y Banca (núm. 2).
Il·lustracions: Fotografia de la inauguració de la Mutualitat del Centre al núm. 10; al núm. 13 una fotografia del cartell anunciador d'un festival taurí a benefici de la Mutualitat del Centre.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i propietaris: Centro de Dependientes de Comercio, Industria y Banca.
Llocs de subscripció: Al «Centro de Dependientes de Comercio, Industria y Banca».
Preu: És gratuït; es fan contínues crides perquè els socis s'impliquen i col·laboren en la publicació mitjançant quotes voluntàries; a més, es decideix que el butlletí passe a ser setmanal.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: José Ben-Nácer Sancho, J. Rico, Vicente Segura Espí, Vicente Miró Carbonell, Brianne, M. Cortés, Delegado, Félix Artal, Luis Mascarell, M. Cortés, Antonio Ripoll, Adolfo Boronat, Acevedo, Víctor Boronat Ripoll, Bautista Martí.
Esporàdicament apareixen les signatures de: «Klaxon», Hugo, Robinson, Gavato, R. Sala Vall, Pascual Palmi, Aurelio Ximénez, Marco Tulio, Guzmán el Bueno, Elías Olmos, el Vice.
Publica textos de: M. Georges Jean, M. Leon Delsine (ambdós publiquen al *Boletín informativo de la Oficina Central*).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: És la veu de les associacions que formen el «Centro», dedicades als rams de producció, oficis burgesos com dependents de comerç, banca, empleats

d'oficina... La seua política és capital i treball. Algunes de les seues associacions, com l'«Asociación de Empleados de Banca de Alcoy y pueblos adheridos», és ugetista.

Línia editorial: En el núm. 1 en «Nuestras primeras palabras» explica la seua intenció: «La finalidad primordial de esta modesta publicación es orientar socialmente a los elementos afectos a las ramas de la actividad que, hasta ahora, se han desenvuelto muy alejados de toda organización profesional como son los dependientes y empleados alcoyanos.» «Es otra misión del 'Boletín' informar a sus lectores de cuanto se relacione con la actividad del 'Centro' y de las diversas sociedades que lo integran. Trasladarles, también, aquellas disposiciones oficiales que sean de interés; comentarles aquellos hechos que puedan contener una lección útil». En el núm. 30 explica: «En adelante el Boletín no tendrá una ideología definida, ni la Junta de Gobierno le sugerirá una orientación, sino que en virtud de aquel aludido acuerdo será esta publicación periódico de libre exposición de ideas y doctrinas... y registrará las actividades de las Asociaciones que integran el 'Centro'».

Polemitza amb: La Voz del Pueblo en el núm.15; *La Gaceta de Levante* en el núm. 27.

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És l'òrgan de les associacions professionals que formen el «Centro», dedicades als rams de la producció, oficis burgesos com obrers, dependents industrials, empleats de banca, de la Hidroelèctrica, titulars mercantils, etc. S'impulsa l'associació i organització entre ells per a plantar cara als patrons, a ajudar-se i donar-se suport entre ells, a despertar la seua consciència de classe i a informar-los sobre els seus drets i els seus deures com a obrers.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Activitats i projectes del «Centro» i de les entitats que el formen, economia, comerç, comptabilitat, proletariat, associacionisme, indústria, cooperativisme.

Articles destacats:

- Ben-Nácer, José: «El pacto entre asociaciones» (núm. 1).
- Rico, J.: «Las clases intelectuales obreras» (núm. 2).
- «La lucha de clases» (núm. 4).
- Ben-Nácer, José: «El Centro en Noviembre de 1932» (núm. 4).
- Ben-Nácer, José: «La participación en los beneficios» (núm. 7).
- Klaxon: «Capital y capitalismo» (núm. 9).
- Cortés, M.: «Trabajadores, uníos» (núm. 13).
- Delgado: «Lucha de clases» (núm. 14).
- Brianne: «Mis impresiones sobre una conferencia» (núm. 15).
- Delgado: «¿Qué se pretende? (núm. 19).
- Boronat Laliga, Adolfo: «¡En mi casa mando yo!» (núm. 21).
- Ripoll, Antonio: «La crisis moral en las entidades profesionales» (núm. 23).
- Ossorio, Ángel: «El equívoco» (núm. 26).
- Ben-Nácer, José.: «Dijimos, hemos hecho y decimos» (núm. 27).
- Sala Vall, R.: «La reducción de la jornada de trabajo» (núm. 27).
- Ballester, Copérnico: «¿Anti-fascismo?» (núm. 31).
- Martí, Bautista: «Cultura obrera» (núm. 38).
- Artal, Félix: «Mis impresiones sobre el mitin juvenil contra la guerra y el fascismo» (núm. 39).
- Martí, Bautista: «La influencia del libro» (núm. 44).

Informacions destacades:

- «Lo que son y han sido las entidades afectas al 'Centro'» (núm. 1) (15-VIII-1932), (núm. 3) (15-X-1932), (núm. 4) (10-XI-1932).
- «Proyecto de mutualidad del Centro» (núm. 1, 2, 3) (15-VIII-1932 al 15-X-1932).
- «Proyecto del Reglamento para la Mutualidad del Centro de Dependientes...» (núm. 4) (10-XI-1932).
- «La biblioteca popular» (núm. 4) (10-XI-1932), que fa referència a la creació d'una biblioteca popular al parc de Los Mártires de la Libertad.
- «Constitución de la Mutualidad del Centro» (núm. 5) (22-XII-1932).
- «La conferencia del domingo» (núm. 8) (15-II-1933), conferència pronunciada per José María Gadea Vidal.
- «Proyecto de federación de las entidades acogidas al Centro» (núm. 13, 16, 17).
- «Mutualidades del Centro...» (núm. 13) (1-V-1933).
- B.S.J.: «La semana inglesa: responsables» (núm. 16) (15-VI-1932).
- Vice, el: «El festival del pasado domingo» (núm. 18) (20-VII-1933).
- «La conferencia de Don Germán Vicéns Moltó» (núm. 28) (1-I-1934).
- «El Comité Ejecutivo: Un próximo conflicto: la Patronal Mercantil e Industrial, ante la Asociación de Empleados de Oficina, Almacén y Similares» (núm. 32) (15-III-1934).
- «El trabajo de los niños desaparece en los Estados Unidos» (núm. 37) (15-VI-1934).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 4 (10-XI-1932) amb motiu del primer aniversari de l'existència del Centre.
- Núm. 27 (1-XII-1933) amb motiu del segon aniversari de la fundació del Centre.
- Al núm. 44 (1-X-1934) s'anuncia un número extraordinari en la segona quinzena de novembre per a commemorar el tercer aniversari de la fundació del «Centro de Dependientes de Comercio, Industria y Banca».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

BOLETÍN DEL CÍRCULO CATÓLICO DE OBREROS

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 2 (8-X-1893).

Darrer número: Núm. 72 (29-XI-1902), tot i que segons ALBERT BERENGUER es va editar fins al 1903.

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Falten del número 23 al 44.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8 pp. A partir del número 45 en té 16.

Dimensions: 22 x 15 cm. A partir del número 45 les dimensions són de 24 x 15 cm. A partir del número 45 les dimensions són de 24 x 15 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 6 cm.

Superfície impresa: 19 x 12 cm.

Capçalera: 6,5 x12 cm. A partir del número 45 les mides són de 8 x 12,5 cm.

Seccions: Fins al número 44: «Lista de los señores socios protectores industriales que han contribuido por la semana...», «Sección de Socorros», «Extracto de cuentas correspondientes a la semana...», «Lista de socios numerarios» i «Anuncios». A partir del número 45: «Ayuntamiento», «Crónica Local», «Registro Civil», «Semana Religiosa».

Impressor: Imprenta Camilo Vilaplana y Cía. A partir de gener de 1901, Impr. de José Pérez Botella.

Fulletons: Part incompleta del reglament intern d'«El Círculo Católico de Obreros», ja que comença pel capítol segon «De los socios y su admisión» fins al capítol nové «Disposiciones generales». Un altre que tracta de les obres de Lleó XIII «De la caza mayor», «Reglas Indispensable de Gramática del Esperanto» i «Discurso pronunciado en la velada literario-musical en honor de San Buenaventura», que es va celebrar la nit del 14 de juliol de 1902 al Saló Rotonda. «Guía de la Ciudad», on anomena i descriu els carrers de la ciutat amb les seues entrades i eixides. «Discurso leído por D. Emilio Colomina Raduán, profesor numerario y director de la Escuela Superior de Industrias de Alcoy. En la solemne inauguración oficial de la misma y apertura del curso académico de 1902-1903».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Número solt, 10 cènt.; un d'endarrerit, 20 cènt.

Subscripcions: Fins al número 22 s'indica que 5 ptes. al mes. A partir del número 45 s'assenyala que els socis numeraris pagaran 0,50 cènt. i els protectors, 0,75 cènt.

Tarifa publicitària: Anuncis i reclams a preus convencionals.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Francisco Alberola Sempere, Manuel Polo, Arsenio Olcina.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Batalla, Francisco Pérez Segura.

Publica textos de: Lamartine.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

Línia editorial: la *Línia editorial* és retre comptes als socis del funcionament econòmic de l'entitat i informar-los dels aspectes religiosos, polítics i culturals d'Alcoi, això sí, defensant sempre l'opinió catòlica enfront dels atacs dels polítics d'esquerra i liberals.

Polemitza amb: El Liberal, El Imparcial, El Heraldo i, en general, amb la premsa liberal.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: La seua importància rau en el fet que és un butlletí d'un organisme social en una ciutat d'un gran moviment associacionista. A més a més, assenyalem la singularitat del seu caràcter catòlic i obrer en una població dominada socialment –referint-me al món obrer– per forces d'esquerra o centreesquerra, com els anarquistes, socialistes i republicans respectivament, que a més eren anticlericals. En donar-nos relacions del socis protectors i numeraris s'adonem de quins membres de la burgesia sufragaven l'entitat i que el seu nombre no era gens menyspreable.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: els ingressos i despeses de l'entitat; dades estadístiques de les despeses pels malalts; notícies religioses locals i nacionals; aportacions econòmiques de socis protectors i numeraris. A partir del número 45 ja no tracta solament temes relacionats amb l'estat financer de l'entitat, sinó que inclou més seccions que esmenten qüestions de política local, festivitats religioses, successos etc.

Articles destacats:

- «La Instrucción». S'esmenta que la instrucció que s'ha de donar ha de ser més concreta i ha d'abastar totes les facetes de la vida humana: la de l'ànima, la terrenal i la del treball. (núm. 47).
- Alberola Sempere, Francisco. «La mala prensa». Esmenta, segons la seua opinió, la dolenta activitat que desenvolupa la premsa que ataca els catòlics, la qual provoca odis i, sobretot, una dolenta informació als obrers. (núm. 53).
- Lamartine. «El Hombre Providencial». Esmenta que aquest home és el rector que actua cordialment amb totes les classes socials (núm. 55).
- «La masonería y el degüello de los frailes». Fa referència a un article publicat en *La hormiga de oro* on s'assenyalen, principalment, els assassinats de frares i autoritats eclesiàstiques que van tenir lloc en la primera meitat de l'any 1835 (núm. 57, 58 i 60).
- Polo y Peyrolón, Manuel. «El Capital y el Trabajo». Esmenta la relació que han de portar des d'un punt de vista catòlic aquests dos factors que envolten el sistema de producció vigent (núm. 61).
- Gloutz. «Socialismo... y no por mi casa». Article tret del cronista «Le Temps» que critica l'opulència de l'habitatge d'aquest socialista i assenyala la hipocresia d'aquesta ideologia (núm. 63).
- Olcina, Arsenio. «La iglesia católica y la libertad». Assenyala les diferències que troba l'església entre la llibertat defensada per ella i la que va nàixer dels homes de la Il·lustració, com Diderot i D'Alambert, que corromp l'ésser humà (núm. 67).

Informacions destacades:

- «Relaciones de las Señoras socias protectoras». Ens dóna una llista de 53 dones (núm. 22) (25-II-1894).
- En la secció de «Crónica de la Setmana» informa que la reina Maria Cristina ha publicat un Reial Decret sobre les Associacions Religioses (núm. 45) (17-V-1902).
- En la secció «Crónica Local» esmenta que rep la «Revista Esperanto» de Santander on informa d'aquest llenguatge internacional (núm. 47) (31-V-1902).
- «Congreso Católico». Informa d'aquest congrés internacional que se celebrarà a Friburg (Suïssa) del 27 de juliol fins a l'1 d'agost de 1902. (núm. 48) (7-VI-1902).
- «La Caja de Ahorros». Fa referència a la Caixa d'Estalvis del «Círculo Católico de Obreros» que es va fundar l'any 1898. Va nàixer amb el propòsit d'impulsar l'estalvi. S'esmenta la gran aportació econòmica d'un soci que va contribuir amb 300 ptes. per a material d'oficina, a més a més de donar 150 ptes. perquè es repartiren entre les 150 primeres llibretes. En l'actualitat el capital de l'entitat és de 91.075,65 ptes. (núm. 52) (5-VII-1902).
- «Casa de Desamparados de Alcoy». Informa dels ingressos i de les despeses de l'entitat (núm. 52) (5-VII-1902).
- «Extracto de la sesiones Junta Directiva». Informació sobre les participacions que s'emetran per a construir un teatre per a l'entitat i de la quantitat que volien aconseguir: entre 50.000 i 80.000 ptes. (núm. 53) (12-VII-1902).

- «Congreso Católico». Es tracten qüestions com «La Independencia de su Santidad el Papa», «Defensa Órdenes Religiosas en España», «La Libertad Académica de la Enseñanza según la Ley Fundamental», «Cuestiones Diversas y Morales» (núm. 56) (2-VIII-1902).
- «Escuela Superior de Industria de Alcoy». Descriu els lloables propòsits d'aquesta escola sota la direcció d'Emilio Colomina i del secretari Vicente Pascual Pastor. S'hi assenyalen especialment les dades referents als ingressos de matrícula i a l'ensenyament del obrer (núm. 59) (30-VIII-1902).
- En la secció de «Crónica local» apareix «La función anual en el Santuario de la Fuente Roja» (núm. 59) (30-VIII-1902).
- «Importancia de la Buena Prensa en Alcoy». El papa Lleó XIII defensa el paper de la bona premsa, ja que defensa la fe catòlica dels atacs d'altres ideologies (núm. 60) (6-IX-1902).
- «Unión patronos y obreros». Inauguració d'una borsa de treball a Anvers. És una unió general per a la protecció del treball al port d'Anvers, on figuren junts treballadors i patrons (núm. 64) (4-X-1902).
- «El ahorro en nuestra sociedad». Entre altres coses s'esmenta que l'estalvi de la infantesa comprén una quota setmanal que va de 5 a 10 cèntims. (núm. 65) (11-X-1902).
- «Adelantos de la industria lanera». Esmenta, a través d'una visita realitzada a una fàbrica de Miquel Payà, els avanços que ha experimentat la indústria llanera gràcies al perfeccionament del teler mecànic. (núm. 70) (15-XI-1902).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: El *Boletín del Círculo Católico de Obreros* va tenir una «Tercera época» entre l'1 de gener de 1901 i el 1903 i es va editar a la Impremta de José Pérez Botella.

BOLETÍN DEL COLEGIO MUNICIPAL DE SAN JORGE DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Vinyetes: inclou l'escut d'Alcoi.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: (1-IX-1882).
Col·lecció: Un número.

Seu social:

Lloc d'impressió: Impr. El Serpis.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4 pp.
Dimensions: 33 x 21 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 9 cm.
Superfície impresa: 22 x 32 cm.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Sembla gratuït.

Equip de redacció:

Director: Francisco de A. Sempere.

Naturalesa i orientació:

Línia editorial: Difondre entre els alumnes i els pares les activitats del centre, així com esmentar els alumnes més distingits.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Pública Municipal d'Alacant

BOLETÍN DEL PATRONATO DE LA JUVENTUD OBRERA DE ALCOY

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Publicación semestral». Hi apareixen frases de Pius IX i Lleó XIII.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 14 (7-VI-1902).

Darrer número: Núm. 15 (6-XII-1902).

Periodicitat: Semestral.

Seu social:

Lloc d'impressió: Sant Nicolau, 27 (Alcoi).

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8 pp.

Dimensions: 24 x 15,5 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 6 cm.

Superfície impresa: 19 x 12 cm.

Capçalera: 5,5 x 12 cm.

Seccions: «Socios Protectores», «Trabajos Realizados», «Cómo el Patronato Protege o Socorre a sus Jóvenes Obreros», «Movimiento Personal», «Entradas», «Existencias», «Recaudado» i «Limosnas».

Impressor: Impr. José Pérez Botella.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Gratuït.

Equip de redacció:

Publica textos de: Pius IX, Lleó XIII.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquest periòdic, nascut a l'inici del regnat d'Alfons XIII, és contemporani d'altres publicacions catòliques com *El Boletín del Círculo Católico de Obreros* i *El Congregante de San Luis Gonzaga*, que volien captar obrers catòlics perquè no s'afiliaren als sindicats d'esquerra.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Festivitats religioses; les persones que formen part de l'entitat; ingressos i despeses que té el Patronat.

Informacions destacades:

- «Movimiento Personal». Consell Directiu del Patronat: president, Francisco Pastor Boronat; vicepresident, Joaquín Martí Pascual; consiliari, José Jordá, prevere; viceconsiliar, José Boronat; doctor, José María Abad, prevere; secretari, Rafael Sanus, prevere; vicesecretari, Camilo Llopis Botella; tresorer, Antonio Mataix; bibliotecari, Rafael Blanes; rober, Blas Bernácer; vocals, Emilio Colomina, Miguel Abad, Francisco Pastor Just, Enrique Oltra. Nous protectors: Carmen i Concepción Botella Gironés, Jorge Miralles i Antonio Pascual, prevere (núm. 14) (7-6-1902).
- Per a pagar el cost dels ciris i la música que eixirà a la processó del Corpus i la festa a la Font Roja s'ha decidit fer una rifa on se sortejarà un cobertor de punt *croché* i un tall de tela complet per a cavaller (núm. 14) (7-6-1902).
- «Salidas». Eixides per malaltia dels socis pensionistes. Se'n mostra les entrades i eixides. (núm. 15) (6-XII-1902).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

BOLETÍN OFICIAL DE LA PROVINCIA DE ALICANTE RESIDENTE EN ALCOY

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.1 (14-II-1844).

Darrer número: Núm.14 (31-III-1844).

Periodicitat: Setmanal; apareixia els diumenges i dimecres, encara que també algun altre dia de la setmana de forma extraordinària.

Col·lecció: Arxiu Municipal d'Alcoi (completa).

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 1, 2 i 4.

Dimensions: 19,4 x 29 cm.

Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 26,4 x 8 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 16,4 x 8 cm.
Capçalera: 16,5 x 9,5 cm.
Seccions: «Gobierno superior político de la...», «Comandancia general de la...», «Secretaría de Gobierno de la Audiencia Territorial de Valencia».
Impressor: Imprenta de F. Cabrera, calle de S. Nicolás.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Regne d'Espanya.
Llocs de subscripció: Estafetes de correus.
Preu: 8 *cuartos.*
Subscripcions: Sis rals de billó al mes.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: La defensa dels interessos de la monarquia.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es tracta d'una font molt valuosa per a conèixer l'evolució de la rebel·lió de Boné a Alacant i l'extensió d'aquesta per la província. També coneixem l'avortament de la revolta a Alcoi els dies 29 i 30 de gener i els noms dels empresonats i fugitius, entre els quals hi havia Agustí Albors, *Pelletes*. És costant la difusió dels càstigs imposats als sediciosos com a mesura de control social, i les disposicions coercitives. La crònica amb to victoriós dels avanços de l'exercit monàrquic i dels moviments de l'enemic ocupa la major part del butlletí.

La reestructuració de la província comporta la destitució de molts dels diputats provincials i el nomenament de nous. Obligats per la situació d'Alacant, el Govern de la província es trasllada a Alcoi, on Manuel González del Campillo ocupa el govern interí de la província. La correspondència d'aquest amb l'Estat Major i amb el Brigadier Roncalli, situat en primera línia del conflicte, és reprodueix de forma molt extensa.

Unes altres mesures que conté el butlletí afecten la Milícia Nacional, que és desactivada i sotmesa a un control rigorós.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Rebel·lió; Administració de l'Estat i justícia.
Articles destacats:

- (Regidors d'Alcoi) «Exposición del Ayuntamiento constitucional...». núm. 11 (20-III-1844). Mostra de fidelitat i estima cap a la reina mare.

Informacions destacades:

- Núm. 1 (14-II-1844). Petició de la pena de mort per als rebels alcoians.
- Núm. 4 (25-II-1844), «La revolución toca a un desastroso término».
- Núm. 8 (10-IV-1844). Afusellament dels rebels i nomenament de nous càrrecs.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL BURRO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico festivo».

Vinyetes: És, potser, el més il·lustrat d'aquesta època, ja que porta un gravat molt elaborat, de quasi mig full, com a capçalera, i caricatures-gravats en el primer i el quart full (portada i contraportada).

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà, i algun verset en valencià.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (19-XII-1880).

Darrer número: Núm. 5 (30-I-1881).

Periodicitat: Setmanal. Encara que a la capçalera anuncia que «Rebuznará todos los domingos», en realitat la seqüència fou quasi quinzenal: 1 (19-12-1880), 2 (26-12-1880), 3 (9-1-1881), 4 (16-1-1881) i 5 (30-1-1881).

Seu social:

Redacció i Administració: En el núm. 1 i 5 figura San Francisco 24, piso bajo peluquería.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 32 x 23 cm.

Nombre de columnes: 2, excepte en les portades que tan sols porta dos gravats, el de la capçalera i el del motiu central del número.

Dimensions: 9 cm.

Estructura:

Capçalera: 11 cm.

Seccions: Primera pàgina: caricatures satíriques; segona i tercera: articles i versos; «rebuznos» (coses soltes); última: caricatura i versos.

Impressor: Tip. R. Casasempere, Santo Tomás 33.

Il·lustracions: Caricatures i gravats en la primera i la quarta pàgines de tots els números. Juntament amb *La Gilí* és la més il·lustrada de les publicacions del segle XIX. Els personatges eren identificables i, potser, són les úniques imatges que disposem d'alguns personatges populars d'aleshores (escriptors, polítics, etc.).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Totes les col·laboracions són anònimes, ni tan sols signen amb pseudònim. Solament remet a la perruqueria de Sant Francesc 24, baixos.

Llocs de subscripció: Diu el número 1: «No admite suscripciones dentro ni fuera de la localidad; dentro porque su constitución no le permite subir escaleras; fuera porque no quiere pagar portazgo».

Preu: «Números sueltos un perro grande».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Potser és interessant comparar *El Burro* i *El Arriero/Chispón* per veure les tendències i gustos de cada una d'aquestes publicacions, així com identificar tots els personatges que hi apareixen caricaturitzats, perquè semblen coneguts pel públic lector.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Temes de política local; epigrames i versos satírics; vida municipal.

Informacions destacades:

- Núm. 1 (19-12-1880): Reclama, com a «burros», tots els mateixos drets de les persones: a opinar, a participar en els assumptes públics, etc. Saluda amb «un abrazo cordial a nuestros dos colegas, *El Serpis* y la *Revista*». Així mateix informa que «Tenemos noticia de que en breve verá la luz pública en esta localidad un periódico titulado *El Amigo*; y ha llegado a nuestros oídos de que le preocupa algún tanto la manera y forma en que nos ha de hacer el saludo». No tenim constància que aquest periòdic es publicara.
- Núm. 2 (26-12-1880): Fa referències al periòdic de la «competència», *El Arriero*, amb el qual polemitza mitjançant una caricatura que n'imita la capçalera (el personatge que pega el parell de guitzes, i que imita el burret d'*El Arriero*, devia ser perfectament identificable). Es queixa d'una partida de «burro» que fan unes dones i de la baixa qualitat dels espectacles teatrals dels dijous.
- Núm. 3 (9-1-1881): Denuncia un partida de «monte», cita un error d'impremta de la *Revista de Alcoy*, i justifica la seua absència la setmana anterior (feia fred i estava malalt). Afirma, en una quarteta, que ha mort *El Arriero* i s'ha transformat en *El Chispón*: «Aunque al naixer va morir, / No va deixar este mon, / Que *El Arriero* d'air / S'ha convertit en *Chispon*».

- Núm. 4 (16-1-1881): Es queixa de dues coses: no haver estat convidat a una vetlada literària a la Societat el Iris, ni tampoc a una reunió a l'Ajuntament, convocada per l'alcalde a persones notables i a la premsa per a parlar del ferrocarril; sembla que de moment tan sols es faria fins a Xàtiva. El diari es tanca amb una gravat al·lusiu al tema.
- Núm. 5 (30-1-1881): és molt poc caritatiu amb Echegaray, a qui tracta de vomitiu en les seus representacions en una caricatura. Critica dues persones en vers, però no sabem qui són. S'ofereix al final a incloure a qui vulga veure's caricaturitzat en el diari «por un precio muy módico».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

EL BUSCÓN

Alcoi. Publicació humorística de la darreria del segle XIX (citat per RICO GARCÍA, segons ALBERT BERENGUER).

CALENDARIO AGENDA PARA 1899 Y GUÍA DE LA CIUDAD DE ALCOY

Alcoi. Agustín Armiñana. En octau. Inclou gravats. De fulls d'impremta.

CALENDARIO DEL PROFETA

A.B.Ll. / F.B.M

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Para los antiguos reinos de Valencia, Murcia y Aragón.
Vinyetes: Sí.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: 1872 (?).
Darrer número: 1952.
Periodicitat: Anual.
Col·lecció: Biblioteca Valenciana. Fons Nicolau Primitiu. Compren els números corresponents als anys –editats l'any anterior– 1931, 1932, 1934, 1935, 1936, 1940, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948 i 1952. En tots posa l'any de publicació; en el darrer diu «LXXX años de publicación». No sabem si se'n van publicar més.

Seu social:

Administració: Calle Mercado 8 i, posteriorment, San Francisco, 13.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Dimensions: 17,5 12,5 cm.
Nombre de columnes: 1.

Estructura:

Superfície impresa: 15 x 9 cm.

Capçalera: 10 cm.
Seccions: «Sumario del calendario: Juicio del año».
Impressor: Francisco Company y Mullor.
Il·lustracions: A la portada.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Valenciana. Fons Nicolau Primitiu, G-13 (Microfilms 220, 221).

V. OBSERVACIONS: També n'hi ha algun exemplar a la Biblioteca Pública Municipal d'Alacant.

CALENDARIO PARA EL REINO DE VALENCIA / ALMANAQUE ILUSTRADO Y LIBRO DE MEMORIAS

A.B.Ll. / F.B.M

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: La capçalera del primer any (1857) és «Calendario para el Reino de Valencia, correspondiente al año de 1857». La del segon canvia i es diu «Almanaque para el año 1858». I la resta dels anys ja s'unifica: «Almanaque ilustrado i libro de memorias, diario para el año...».
Vinyetes: Sí.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà, i alguna secció en valencià.

Datació:

Primer número: 1857.
Darrer número: 1863.
Periodicitat: Anual.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.
Administració: Calle Mercado, 31, 33 y 33 dup.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: variable. El número corresponent a l'any 1857 té 24 pàgines; el de 1858, 28; el de 1859, 44; el de 1860, 64; el de 1861, 70; el de 1862, 62; i el de 1863, 80.
Dimensions: 16 x 11 cm, però la col·lecció que hem vist –l'única coneguda– està enquadernada i tallada per la part de baix.
Nombre de columnes: 1, excepte quan imprimeix versos, que els edita a 2 columnes.

Estructura:

Superfície impresa: 14 cm.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És una publicació bastant capdavantera en la seua especialitat des que el govern va «liberalitzar» la publicació de calendaris.

Font històrica:

Articles destacats:

- L'exemplar corresponent a 1860 (imprés en 1859) amplia seccions i parla de la guerra d'Àfrica, inclou fragments en valencià i articles de costums.

- El corresponent a 1861 (imprés pel setembre de 1860) distingeix entre «Librería José Martí» i «Imprenta Juan Martí», i, a més, inclou el sistema mètric decimal i les equivalències en ús.
- El corresponent a 1862 (imprès pel setembre de 1861) canvia el peu d'impremta i apareix «Librería de José Martí Casanova – Editor, calle del Mercado 31». Inclou, entre molts articles, una ressenya d'«El Ictineo-Monturiol o Barco Pez», amb el seu corresponent gravat.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Valenciana. Fons Nicolau Primitiu, G-20 (Microfilms 225 i 226).

EL CAMILLERO

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano de la Delegación Especial de la Cruz Roja Española de Alcoy».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 2 (10-IV-1915).
Darrer número: Núm. 26 (21-IV-1917).
Periodicitat: mensual.
Col·lecció: del núm. 2 al 26. Falta el núm. 1.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Santa Rita, 7; al núm. 16, c/ San Nicolás, 62.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.
Dimensions: 23 x 18 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 19,5 x 7,6 cm.
Superfície impresa: 19,5 x 15,9 cm.
Capçalera: 5,5 x 15,9 cm.
Seccions: «Relación de los servicios prestados por los socios de esta Delegación», cada mes, i «Crónica local», com a seccions fixes; a més, està formada per articles sobre la Creu Roja, d'opinió, i alguna composició literària, barrejat amb anuncis que apareixen principalment a les cobertes de la revista.
Impressor: Impremta El Serpis, c/ San Cristóbal, 28.
Il·lustracions: La portada del butlletí està formada amb la imatge de la Immaculada Concepció, als peus hi ha l'escut d'Alcoi i una imatge del campanar de Santa Maria i, a la part superior dreta, l'emblema de la Creu Roja. Al núm. 14 apareix una foto d'un bust de sant Jordi i un altra de la casa social de la Creu Roja. Els números extraordinaris, dedicats a la Immaculada Concepció, porten una imatge de la Puríssima.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A l'administració.

Preu: 0,15 pessetes.

Subscripcions: A Alcoi, per als senyors socis protectors de la Delegació, un any, 1,50 ptes.; per als no socis, 2 ptes.; fora, 2,50 ptes.

Equip de redacció:

Director: José Casasempere Miralles.

Col·laboradors habituals: Fabian Bisbal, J. F., «Montcabrer», Santiago Reig, Mario Núñez, M. Gosálbez Farches, Enrique Moltó Abad, German Muñoz Giner, Eugenio Carbonell Bas, «Tracio», Cipriano Tapia.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Leopoldo Soler, José Fuster, A. Valor Albors, Manuel de Peñarrubia.

Publica textos de: Poemes de Gonçal Cantó des de Madrid.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Òrgan de la Creu Roja. És catòlic.

Polemitza amb: El Noticiero d'Alcoi.

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És l'òrgan de difusió de la delegació de la Creu Roja a Alcoi i ens ajuda a conèixer aquesta entitat, les seues funcions i activitats. També ens aproxima als coneixements mèdics d'aquella època.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La Creu Roja, la seua història i organització i els serveis que presta, consells d'higiene, malalties i la seua prevenció, assistència dels infants, religió i fe catòlica, aspectes d'àmbit local.

Articles destacats:

- Soriano, Nicolás: «A la juventud alcoyana» (núm. 2).
- Núñez, Mario: «Mayo de 1808» (núm. 3).
- Núñez, Mario: «Al margen de la guerra» (núm. 7).
- Núñez, Mario: «El idioma internacional esperanto» (núm. 8).
- Gosálbez Farches, M. « La Virgen Inmaculada y la Cruz Roja» (núm. 10).
- Sánchez Francés, R. «El alcohol es el mayor parásito de la humanidad» (núm.13).
- Moltó Abad, Enrique: «Alcoyanismo y San Jorge» (núm. 16).
- «Los intereses de Alcoy y nuestro Diputado» (núm. 21).

Informacions destacades:

- «Elogios justamente merecidos» (núm. 4) (5-VI-1915).
- Moya Moya, José: «Proyectos que abrigamos» (núm. 5) (3-VII-1915).
- «Proyecto plausible: los tres distritos sanitarios» (núm. 6) (3-VIII-1915).
- «Los tres distritos sanitarios» (núm. 7) (7-IX-1915).
- «Atentado contra el Alcalde» (núm. 12) (5-II-1916).
- «Consejos higiénicos a las madres» (núm. 12, 13, 14) (del 5-II-1916 al 8-IV-1916).
- «La nueva Asamblea Suprema de la Cruz Roja Española» (núm. 17) (7-VII-1916).
- «Bendición de una bandera» (núm. 17), text reproduït del diari *Las Provincias* (7-VII-1916).
- Barberá, Faustino: «Información sobre la lepra» (núm. 18) (8-VIII-1916).
- Redacción: «Huesped ilustre: Alcoy se honra con su hijo preclaro» (núm. 20) (7-X-1916).

- «Aprobación del Reglamento interior de la Sección de Damas de la Cruz Roja» (núm. 20) (7-X-1916).
- «La fiesta del soneto» (núm. 23) (17-I-1917).
- «El festival de la Asociación de la Prensa» (núm. 25, 26) (31-III-1917) (21-IV-1917).
- «Actual organización y servicios de la Cruz Roja española (en su sección de caballeros) (núm. 26) (21-IV-1917).

Números extraordinaris dedicats a :

- Núm. 10 (7-XII-1915), 22 (7-XII-1916) dedicats a la Immaculada Concepció per ser la patrona de la Creu Roja.
- Núm. 23 (17-I-1917) dedicat a la Sra. Natividad Domínguez de Roger Vázquez, directora de les Escoles Municipals de València, per la deferència d'haver acceptat el càrrec de mantenidora en la «Festa del Soneto» que es va celebrar al Teatre Calderón el 8 de gener de 1917.

Llibres que anuncia:

- Dunant, Enrique: Le Souvenir de Solferino (núm. 3).
- Casasempere, José: Proyecto acerca del aplazamiento al mes de Mayo de las fiestas cívico-religiosas que la ciudad de Alcoy dedica anualmente a su glorioso patrono San Jorge Mártir (núm. 4).
- Gosálbez Farches, Miguel: Colecció lo més completa posible d'adagis, refranys o proverbis y frases populars valencianes (núm. 18).
- Fernández, Cayetano: *Fábulas ascéticas* (núm. 20).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL CHISPÓN

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico impolítico».
Vinyetes: Tan sols la capçalera.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: «Primera turca» (1 gener 1881).
Darrer número: «Cuarta turca» (30 gener 1881).
Periodicitat: setmanal («una turca cada sábado y saldrá a que le dé el aire todos los domingos a medio día»).
Col·lecció: Particular.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 31 x 21,5 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 8,5 cm.

Estructura:

Capçalera: 14 cm.

Seccions: Article de començament; versos; «Tragos» (gasetilles satíriques); i a partir del núm. 2, «Galería de retratos».

Impressor: Imprenta de «El Serpis» (Santa Elena, 5).

Il·lustracions: A la capçalera.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: «Por ahora no admite compañeros de jolgorio... Tampoco tiene domicilio estable».

Preu: «Cada trago, un perro chico».

Equip de redacció:

Director: És totalment anònim; l'única signatura que hi apareix, quan apareix, és «El Chispón».

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Satírica, tot i que es considera neutral i moderada («no me meteré... en vidas privadas...»).

Polemitza amb: El setmanari alcoià *El Burro* (pràcticament en tots els números hi surten referències satíriques) i la publicació catòlica *La Revista de Alcoy*, a la qual acusa que el seu jove col·laborador, Quintín Picó, ha plagiat un text d'Enrique Pérez Escrich (reprodueix a dues columnes tots dos textos).

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Són anys de polèmiques entre publicacions satíriques. Primer hi va haver *El Arriero*, que tan sols va traure dos números, però al qual substitueix –o es reconverteix en– *El Chispón*; coexisteix amb *El Burro*, que també va acabar aviat (5 números), i *El Serpis*, més dedicat a la informació.

Font històrica:

Informacions destacades:

- Núm. 1 (1-1-1881: es presenta com de «fora del sistema» («Jamás he sido alcalde, ni concejal, ni mucho menos empleado del gobierno»). Denuncia el plagi que el jove escriptor de 24 anys, Quintín Picó, fa en *La Revista de Alcoy* (23-12-1880) de la introducció del llibre d'Enrique Pérez Escrich, *El Mártir del Gólgota*, publicat en 1860. Es fa ressò de l'obra representada al Principal «Vencer por mar y tierra», amb èxit, i anuncia la propera publicació de la novel·la «De ingeniero a zapatero» «original de un eminente y elegante escritor», però la qualifica de «tiempo perdido».
- Núm. 2 (16-1-1881): polemitza amb *La Revista* per un versos molt dolents als quals dedica aquesta quarteta: «No te dio naturaleza sesos / y te metes tú a escribir: / haz el favor de suprimir / esos versos tan perversos». Critica l'obra representada al teatre de la plaça del Carme «Alcoy por la caridad», a la qual qualifica de fluixeta «(«frases hueras de sentido»). Diverses referències a *El Burro*. Representació de «Los franceses en España», de la qual diu: «Me alegro, porque francamente prefiero un francés a todos los ingleses habidos y por haber». Així mateix ironitza sobre una obra que va publicar un periòdic local i que ja no es troba: «El Verdugo».

PERIÓDICO IMPOLÍTICO.

PRIMERA TIRIA. ALCOY 1.° DE ENERO DE 1881. CADA TRAGO, UN PERRO CHICO.

EL CHISPON.

Supongo que no me conocerán Vds. y con este motivo voy á hacerles el honor de permitirme cuatro palabras acerca de las bellas cualidades que me adornan y del carácter jovial que me distingue.

Dudo no me crean si *oiremos* decir así creerán Vds. que con la capa (no puedo olvidar la mia) de la modestia, encubriria una regular dósis de orgullo; mas *como quiera* que esto en tal caso no passaria de ser una prematura apreciación, con objeto de que me conozcan á *fondo*, voy *yo mismo* á hacerles mi retrato seguro de que luego han de calificar ¡Oh que chico tan guapo!

En este caso no dejarian Vds de ser *muy* justos.

—

Empiezo haciendoles saber que me llamo *El Chispon*.

El nombre no es muy bonito que digamos, pero mi madre tuvo ese capricho y no tengo otro remedio que acatar la voluntad de la madre que me parió

Habiera preferido cualquiera otro de los muchos que rezo el santoral, como por ejemplo el de Carolampio, pero como no me es

- Núm. 3 (23-1-1881): critica els clots dels carrers i les dolentes prediccions meteorològiques que fa *El Serpis*. Està d'acord en la unanimitat de la premsa local en qualificar l'obra dramàtica del «joven vate alcoyano» (no diu qui és) «Alcoy por la caridad» que «es un buñuelo», i acusa el seu autor d'haver plagiat alguns versos. Es fa ressò que *El Burro* ha deixat de publicar-se (en realitat encara n'eixiria un més el 30-1-1880). Anuncia dues obres a representar: al Principal, «La muerte en los labios»; al de la plaça del Carme, «Los franceses en España», una altra vegada.
- Núm. 4 (30-1-1881): Es fica amb un poeta «cregut» però no diu qui és. L'obra d'Echegaray, «La muerte en los labios» ha despertat polèmica: *El Burro* la critica, *El Chispón* es mostra més equànime i diu que les crítiques són per raons polítiques. Parla d'un teatre d'Alcoi que es diu Cervantes.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

CIUDAD DEL SERPIS

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Semanario popular del lunes.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (22-II-1932).
Darrer número: Núm. 17 (4-VII-1932).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Està formada per 14 números.

Seu social:

Administració i redacció: Pi i Margall, 14.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4 pp.
Dimensions: 55 x 39 cm.
Nombre de columnes: 6.
Dimensions: 5,5 cm.
Superfície impresa: 54 x 38 cm.
Capçalera: 6 x 38 cm.
Seccions:«Crónica Local» o «Información Local»; «Anuncios»; «Carteleras»; «Última hora»; «Lotería Nacional»; «Atalaya», en aquesta secció esmenta sarcàsticament notícies polítiques locals, nacionals, del clergat i nacionals; «Avisos Oficiales».
Impressor: Rosendo Insa.
Fulletons: «Por encima de ley. Novelas de costumbres alcoyanas» por P. Negrillas de Pilmau.
Il·lustracions: Apareixen fotografies de toreros en el número 9 de l'11 d'abril de 1932, entre les quals destaca la del torero alcoià «Clásico».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cènt.
Subscripcions: A Alcoi, un mes 0,60 cènt.; província, un trimestre 2 ptes.

Equip de redacció:

Director: J. Arques Blanes.
Corresponsals: Francisco Arques a València, i en altres ciutats i pobles com Alacant, Barcelona, Castelló i Sagunt, no anomena els corresponsals.
Col·laboradors habituals: Francisco García Cidana, Fernando Vila, Miguel Alejandro, Alfredo Senden Galiana, Francisco Almela Vives, José Balía, Lucio B. Jaime, Feliu Dosart, Vicente Viñals, Luis Guarner, J. Sanchis Nadal, Jesús Morante Borrás, Eduardo Buil, José Certanes Fons, Arturo Cansinos, José Gómez Polo, Pla y Bethan, Fernando Silvestre, D. Francés, R. Baldó, C. Rodríguez.
Esporàdicament apareixen les signatures de: J. Ortega Gasset, R. Castrovido, G. E. Núñez.
Publica textos de: J. Ortega y Gasset.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana.
Línia editorial: Volen fer un periòdic reivindicatiu, amb valors juvenils que defensen el món cultural a la ciutat. Denuncien la manca de cultura que hi ha a Alcoi, que està en màns d'homes que pertanyen a la bona societat. Esmenten el pedagog Manuel Cossío, que qualificava el poble espanyol d'inculte.
Difusió: Alcoi i comarca.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: la seua importància rau en el fet de ser un periòdic de tendència republicana en un moment històric significatiu per als republicans: la Segona República. Defensen una república social, tot i que no tan socialitzada com la que volien socialistes, comunistes i anarcosindicalistes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Apologia de la República; aspectes de política nacional relacionats amb la figura d'Alejandro Lerroux; l'educació és un tema prou tractat, tant en allò que fa referència a la de caràcter escolar o professional com l'educació del públic quan veu partits de futbol; activitats futbolístiques del C.D. Alcoyano; notícies taurines.

Articles destacats:

- «República y Legislación Social», regidor Santiago Gadea (núm. 3).
- Arques Blanes, J. «Inquietud, intranquilidad», on l'autor assenyala la intranquil·litat i inquietud que es viu a Espanya pel que fa a la política i la societat (núm. 4).
- «El acto comunista de ayer». Relata l'acte que va tenir lloc a la plaça de Bous, on acudiren representants comarcals, com Virgilio Juan de Castalla que representava els camperols comunistes; Rigoberto Pérez, de Juventud Radio Alcoy; Enrique Peidro, del Partit Comunista d'Alcoi. També hi eren presents representants nacionals, com la coneguda Dolores Ibárruri, i Rafael J. Millà, en representació del Partit Comunista i del Comité Regional, respectivament. Van presidir l'acte el senyor Urrea, Virgilio Juan, Rigoberto Pérez i Enrique Peidro (núm. 4).
- «La misión de un partido». Esmenta una conferència recent de Marcelino Domingo en què va fer referència que el Partit Radical Socialista és el més adient per a portar una bona empresa de servei social com cal (núm. 5).
- «La fiesta de moros y cristianos». Critica les Festes de Moros per la seua sumptuositat i inutilitat social (núm. 5).
- (De nuestro enviado especial). «El grandioso acto de ayer en Valencia». Acte on van participar destacats republicans com Sigfrido Blasco, Fernando Rey Mora, Fernando Ortega y Gasset, Gerardo Abad Conde y Alejandro Lerroux (núm. 6).
- Lazar, Alfredo. «Sorpresas Goethe». Centenari de la mort d'aquest il·lustre escriptor: vida i obra (núm. 6).
- Sempere, Manuel i Castillo, Hernán. «Visita oficial a las escuelas de trabajo». Dissabte passat va ser a Alcoi el director general d'Ensenyament Professional i Tècnic, a més a més del catedràtic d'Escola de Camins, anomenat José Cebada Ruiz, que era acompanyat pel cap del negociat, el Sr. Tamayo. Aquests van quedar satisfets de les obres de l'edifici i per la reducció de l'atur (núm. 7) .
- Coronado, P. H. «La educación del pueblo». Esmenten que estan en contra de l'educació que imparteixen els que segueixen la «vox populi vox Dei»; menyspreen l'autoeducació nord-americana i, entre altres coses, el nacionalisme radical (núm. 8).
- «Las fiestas de San Jorge». Assenyalen que les Festes no tenen el sentiment popular i són molt vulgars per la influència de l'alcohol (núm. 9).
- «Primer aniversario de la República Española». Recorden quan es va proclamar la II República (núm. 9).
- «Una aclaración de Ciudad del Serpis. Las Fiestas de San Jorge». Aquest article demana disculpes per l'atac a les Festes de l'article de l'11 d'abril, del qual va ser responsable la

direcció per no haver-lo llegit prèviament; es van arreplegar tots els números que estaven a la venda i se li va demanar a l'articulista que no hi col·laborara més. (núm. 11).

- «Primero de mayo. Día festivo del trabajo». S'assenyala que el govern provisional de la República ha fet un gran mèrit per aquesta festivitat que, a més a més, ha caigut en diumenge i estan oberts cafés i bars. (núm. 12).

Informacions destacades:

- «Sociedad de El Trabajo». S'assenyala que aquesta societat d'auxilis mutus nomenarà una nova junta directiva, presidida pel senyor Rafael Silvestre (núm. 2) (22-II-1932).
- En la secció d'«Informaciones» s'esmenta que hi ha hagut un congrés del Partit Republicà Radical Socialista, en el qual han participat Marcelino Domingo i Juan Botella Asensi (núm. 2) (22-II-1932).
- «Los chicos de la prensa». Segons es té constància «La Asociación de la Prensa de Alcoy» porta un any sense reunir-se, es desconeixen les raons d'aquest fet i confien tots plegats que es reuniran molt aviat (núm. 3) (29-II-1932).
- La secció «Actos de Cultura» esmenta que el culte obrer i regidor, Santiago Gadea, ha fet una conferència sobre República i legislació social (núm. 3) (29-II-1932).
- En la secció «De Todo un Poco» s'assenyala que la fallada elèctrica que va patir la ciutat el dia anterior és fruit de la dolenta política del senyor alcalde accidental Jordà i del regidor Payà Blanes (núm. 5) (14-III-1932).
- S'ha obert la matrícula en l'Institut Nacional de Segona Ensenyança (núm. 8) (4-IV-1932).
- La secció de «Crónica Local» detalla dos mítings: un, en el qual participen els diputats Francisco Asín, Sebastián Clara y DomingoTorres, i un altre amb la participació dels polítics Gomariz, Eduardo Ortega-Gasset i Botella Asensi (núm. 9) (11-IV-1932).
- En la secció d'«Información Local» s'esmenta entre altres coses que s'ha inaugurat una escola al barri de Batoi, que el Partit Republicà Radical convoca reunió, la creació d'una cooperativa de consum, l'organització d'una caixa d'auxilis per a socis en atur forçós i la inscripció de socis en la mutualitat (núm. 9) (11-IV-1932).
- «Tómbola benéfica». S'ha organitzat una fira benèfica que destinarà un tant per cent dels guanys als pobres i que s'encarregarà d'aquesta tasca una senyora anomenada Conxeta Miralles (núm. 11) (26-IV-1932).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA CIUDAD

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario republicano. Órgano del Partido Republicano Autónomo de Alcoy». A partir del número 21 es dirà «Órgano del Partido de Unión Republicana».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (5-XI-1910).

Darrer número: Núm. 54 (11-XI-1911).

Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Manquen els números 4, 6 i 8.

Seu social:

Administració i redacció: Plaça de la Constitució, 28-1º.
Lloc d'impressió: Imprenta El Serpis, plaça de San Cristóbal, 28.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 49,5 x 32,5 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 42 x 28 cm.
Capçalera: 7 x 28.
Seccions: «Bromas y veras», critica les actituds de l'església i esmenta molt sovint passatges de l'Antic Testament per a assenyalar contradiccions i hipocresies del catolicisme; «Sesión del Ayuntamiento», esmenta els temes que ha tractat el govern municipal; «Noticias», informació d'àmbit nacional i internacional; «Espectáculos», esmenten les activitats culturals que se celebraran a la ciutat, sobretot al Teatre Circ; «Derechos y deberes». En l'última pàgina apareixen anuncis, sobretot de roba, d'aliments, de maquinària, de merceria, de ferreteria, etc.
Impressor: Imprenta El Serpis.
Il·lustracions: En el número 5, amb el títol de «Los horrores de la moda», hi ha una vinyeta amb dos capellans, l'un vestit amb roba de 1866 i l'altre de 1910; vol assenyalar-se que la moda també influeix en el clergat.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Alcoi i fora de la localitat sense especificar-ne quins llocs.
Preu: Núm. solt, 5 cèntims.
Subscripcions: Un mes, 50 cèntims; fora, un trimestre, 1,50 cèntims.
Tarifa publicitària: Anuncis en quarta plana 1/16, una pesseta al mes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: J. Martínez, Martín Zejuna, Tomillo, Leopoldo Mascarell, un extradicionalista.
Esporàdicament apareixen les signatures de: José Sanjuán.
Publica textos de: Voltaire.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana.
Línia editorial: Defensar els ideals del republicanisme independent, però assenyala la seua disconformitat amb els altres republicans locals, com els radicals de Lerroux. Esmenten que lluitaran contra l'església, sobretot pel que fa a la intervenció eclesiàstica en assumptes de caràcter civil, i la monarquia, a la vegada que defensaran el dèbil i l'humil.
Polemitza amb: La Defensa, de tendència catòlica.
Difusió: Local i pels pobles dels voltants.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El setmanari representa una ideologia republicana prou estesa i significada a Alcoi. Reivindica, de forma palesa, el desig d'unificació dels republicans, que aleshores es dividien en

federals, governamentals i radicals. Aquests últims, amb molta força a Alcoi, eren dirigits pels germans Botella Asensi, que seran els més atacats per aquest setmanari. L'Espanya d'aleshores evidenciava el desig d'unitat entre els republicans mitjançant els periòdics *El Radical* i *España Nueva.*

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La unitat dels republicans; Alcoi i la llei de descans dominical; la crítica a la religió ocupa bona part de la publicació; les condicions dolentes que pateix el proletariat.

Articles destacats:

- «En el desierto». Els republicans espanyols es troben com els israelites al desert, sense unitat. Es desitja que inicien moviments cap a la unitat (núm. 1).
- Martínez, José. «El servicio militar obligatorio». Està a punt de portar-se a les Corts el projecte de llei del servei militar obligatori; davant d'aquesta mesura, manifesten que a pesar de no ser militaristes, afavoreixen la llei perquè és igualitària (núm. 2).
- «La Biblia». Recorda que hi ha horribles exemples a l'Antic Testament que es contradiuen amb les crítiques morals que fa l'Església (núm. 2).
- Tomillo. «Las Oficinas contra el suicidio en Londres». Esmenta que un general anglès anomenat Booth dirigeix una oficina contra el suïcidi al Regne Unit, la qual està diferenciada per a homes i dones; s'esmenta que pagaria la pena posar-la també a Alcoi (núm. 3).
- «Diccionario de beatos». Ataca la religió catòlica amb una gran dosi de sarcasme, com per exemple quan es defineix a Abraham com «judío que por vender a su propia mujer y estar a pique de asesinar a su propio hijo es propuesto a los jóvenes cristianos como modelo que imitar» (núm. 3).
- «Santo Silencio». Canalejas els qualifica d'impacients per desitjar amb insistència la llibertat de cultes i la secularització dels cementeris (núm. 5).
- «La pena de muerte». El Govern vol que siga exemplar la pena de mort que ha patit Francisco Cerdá i que minve la delinqüència (núm. 27).
- «La Ley de Asociaciones». Assenyala que aquesta llei no agrada ni a l'esquerra ni a la dreta, ja que s'ha aprovat sense la benedicció del Vaticà (núm. 29).
- Losada, Salustiano. «A los Republicanos». Increpa la falsedat dels religiosos, que són un obstacle a la democràcia. Diu que no és lliurepensador ni demòcrata, sinó un fanàtic del catolicisme (núm. 39).

Informacions destacades:

- «Noticias». Informen satíricament sobre el succés que ha ocorregut al Patronat de la Joventut Obrera quan a un soci se li va disparar un revòlver; pregunten quin tipus de rosari gasten a l'entitat (núm. 1) (5-XI-1910).
- «Noticias». Fa por la gran quantitat d'immigrants que ixen cap a l'Argentina; diu que en 1910 van eixir milers de persones només des de Galícia (núm. 3) (19-XI-1910).
- «Sesión del Ayuntamiento». S'ha aprovat un informe de la Comissió d'Higiene i Sanejament sobre les tarifes per a la desinfecció d'habitatges que han de satisfer els veïns (núm. 5) (3-XII-1910).
- «Unión Republicana. Comisión Mixta organizadora de la Asamblea Nacional de Unión Republicano». La Comissió sol·licita a les juntes, comités, centres, casinos i cercles que en enviar les representacions o adhesions simples, hagen de constar al marge de l'acta els noms, cognoms i professions que la constitueixen (núm. 12) (21-I-1911).
- «El insigne patricio y sabio polígrafo». Informen de la mort de Joaquín Costa Martínez (núm. 15) (11-II-1911).

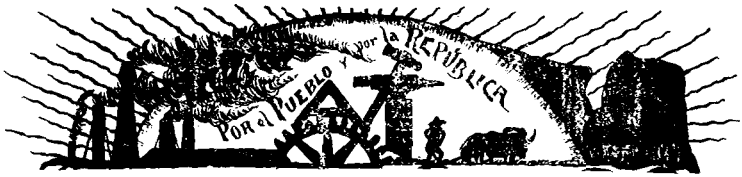

CIUDAD del SERPIS

SEMANARIO POPULAR DEL LUNES

Director: J. ARQUES BLANES

AÑO I - Núm. 5 | Alcoy, 29 de febrero de 1932 | Redacción y Administración: PI Y MARGALL, 14

Año I | Alcoy 6 de Noviembre de 1920 | Núm. 1

El Comunista Libertario

Organo de la Federación Anarquista y portavoz de los Sindicatos Unicos de la provincia

SUSCRIPCIÓN PARA ESPAÑA
Paquete de 30 ejemplares: 2'10 pesetas.
NÚMERO SUELTO 10 CÉNTIMOS

Redacción y Administración
Santo Tomás, 21, bajo

NO SE DEVUELVEN LOS ORIGINALES
DE LOS FIRMADOS
SERÁN RESPONSABLES SUS AUTORES

- «La subida del tabaco». A favor de la pujada del tabac, ja que és un vici i no un article de primera necessitat i, a més a més, perjudica la salut (núm. 17) (25-II-1911).
- «Cadaver insepulto». Sobre la mort de Ferrer i Guàrdia, fundador de l'Escola Moderna (núm. 22) (1-IV-1911).
- «Mitin del dia 26 en Alcoy contra la Ley de Jurisdicciones». A l'Escola de Pàrvuls es va celebrar un míting on va assistir molta gent (núm. 22) (1-IV-1911).
- «Juventud sin ideales». Al carrer de Mossèn Torregrossa va tenir lloc un malaurat esdeveniment, ja que van estar a punt d'arribar a les mans un grup de republicans i un altre de jaumistes, la qual cosa va ser evitada amb la presència de guàrdies de seguretat. Denuncia les bèl·liques prèdiques del rector de Santa Maria que, a més a més, allotja associacions perilloses que es reparteixen armes (núm. 38) (22-VII-1911).
- «Dos mitins enlazados». Al míting de l'Escola de Pàrvuls es va demanar la reducció de la jornada laboral (núm. 46) (16-IX-1911).
- «El mitin sindicalista». El Sindicato Unión Arte Fabril en Lanas va demanar explicacions de l'escàndol provocat per Botella Asensi. Article força interessant per veure la discòrdia que hi havia entre les forces d'esquerra; els enemics polítics de Botella el qualifiquen de traïdor a la classe obrera (núm. 46) (16-IX-1911).
- «Corroborando». A favor de la unió de tots els republicans (núm. 50) (14-XI-1911).
- «Junta local de reformas sociales». El president de la societat de teixidors mecànics «La Única» ha denunciat les dolentes condicions de seguretat i higiene d'alguns edificis industrials (núm. 50) (14-XI-1911).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL CLAMOR DEL OPRIMIT

Alcoi. Núm. 1 desembre 1891?. Administració, Carrer Corbella núm. 24. Tendència anarquista. En castellà i en català. Conegut per referències d'altres publicacions.

C.N.T. SINDICATO DE LA INDUSTRIA TEXTIL Y FABRIL A.I.T

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Comisión Técnica de Control Textil. Alcoy».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: 31-III-1937.

Seu social:

Lloc d'impressió: Litografía Hijos C. Albors Intervenida U.G.T. Alcoy.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 40.

Dimensions: 28 x 22 cm.

Superfície impresa: 20 x 15 cm.

Capçalera: portada revista.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Industria Textil Alcoyana.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València Fons Navarro Cabanes.

V. OBSERVACIONS:

És una memòria que la Comissió Tècnica de Control va editar per tal de donar a conèixer les vendes semestrals, el valor de les empreses, el moviment bancari i l'inventari de la indústria tèxtil durant el temps de socialització.

La portada és una al·legoria de la indústria local realitzada per T. Ferrándiz.

La revista inclou un magnífic reportatge fotogràfic de la «Industria Textil Alcoyana»: oficines, maquinària, magatzems, filatura, tints, gèneres de punt, etc. De consulta indispensable per a tot aquell que treballe la socialització de la indústria local durant la Guerra Civil.

EL COMBATE

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario popular tradicionalista».

Vinyetes: A la part esquerra de la capçalera apareix l'escut d'Espanya, l'escut d'Alcoi i el de la casa dels Borbó.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà. i valencià en alguna composició literària.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-III-1913).
Darrer número: Núm. 40 (29-XI-1913).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Del núm.1 al 40.

Seu social:

Redacció i administració: Santa Rita, 27, 2.º.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 48,4 x 33 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 46,4 x 6,3 cm.
Superfície impresa: 47,3 x 31,2 cm.
Capçalera: 9 x 31,2 cm.
Seccions: «Tradiciones patrias», «Bombardeo», «Noticias generales», «Crónica local», «Sección religiosa», «Variedades», «Sección científica», «Sección de avisos» on apareixen els horaris de diversos mitjans de transport, Telègrafs, Administració de correus, llibres recomanats i anuncis. Publica notícies d'*El Correo Español*, *El Correo Catalán*.
Impressor: Tip. La Buena Prensa.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: a Alcoi.
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: Un trimestre 0,75 ptes.; subscriptors protectors 1,50 ptes.; paquets de 25 exemplars 0,75 ptes.
Tarifa publicitària: Esqueles, avisos o reclams a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Francisco Moltó Molina.
Corresponsals: A Barcelona, Ibi.
Col·laboradors habituals: Salvador Minguijón, P., F. Salazar, F. M. M., Salvador Minguijón, Manuel Gadea, L., R. Monllor, Francisco de P. Momblanch, Eugenio Zavala, «Niger» d'*El Correo Catalán*, Manuel Polo y Peyrolón, Ignacio de Cabanes, Ramón Berenguer.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Alberto Risco, Miguel Peñaflor, R. V. Ugarte, Núñez de Arce, Amado Gosálbez Torres, Ignacio G. Camús, Ángel Marqués, Cirici Ventalló, Palaciego, F. Picó, Miguel Álvarez Chape, «Arístides», «Modesto», «Clarito», «Brademin».
Publica textos de: Lleó XIII, Juan V. de Mella, Sánchez de Toca, Aparisi Guijarro, Barrio y Mier, el Marqués de Cerralbo, David Pérez de Albeniz, Ramiro de Maeztu, Alejandro Lerroux, Balmes, Donoso Cortés, Menéndez Pelayo, M. Senante, Pius X.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Carlí.
Línia editorial: «Debidamente autorizados y deseosos de secundar la acción nacional de la Comunión Tradicionalista, hemos emprendido la labor penosa, aunque nobilísima de fo-

mentar los intereses y los ideales patrios por medio de la prensa periódica...». El periòdic diu que està disposat a lluitar pel papa Pius X i pel successor de Carles V de Borbó, Jaume III. A «Manera de programa»: «Del periódico podríamos decir que es una cátedra múltiple á baratísimo precio sostenida; una enseñanza activa a domicilio; un consultorio asi gratuito...». «No somos partidistas personales sino propagadores de sanas ideas; no dependemos de políticos al uso, sino de abnegados patriotas; no estamos ligados con férreos convencionalismos que atosigan, sino que permanecemos adheridos a nobles y legítimas causas...Nos debemos a la verdad, que es el sol de las inteligencias...En el orden religioso proclamamos y defendemos todos y cada uno de los principios del dogma católico...».

Polemitza amb: El setmanari socialista *Conciencia Obrera*, *La Voz del Pueblo* de Terrassa polemitza amb els lleials d'aquella ciutat (ho arreplega d'*El Correo Español*), *El Cencerro* i el seu successor *El Socialista*.

Difusió: A Alcoi, Muro, Beniarrés i Albacete.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Exemple de publicació tradicionalista a Alcoi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política, Partit Jaumí, qüestions locals, temes religiosos.

Articles destacats:

- «En conmemoración de los mártires de la Patria» (núm. 2).
- «¡Fuera caretas!» (núm. 3, 4, 5).
- «Lo que es el partido liberal conservador» (núm. 6, 7).
- «Descripción curiosa: De lo que era Alcoy en el siglo XIII» (núm. 8).
- «La Monarquía tradicional» (núm. 10).
- Domínguez Arévalo, Tomás: «La legitimidad histórica» (núm. 11).
- Minguijón, Salvador: «Progreso y progresismo: que es el progreso» (núm. 11 i 12).
- « Gloria a la Santa Cruz y honor a Constantino» (núm. 12, 13, 14, 15).
- «Alcoyanos: una limosna por San Jorge y para San Jorge» (núm. 16).
- «Sobre el discurso de Lerroux» (núm. 21).
- Minguijón, Salvador: «El absolutismo liberal» (núm. 23, 24).
- Palaciego: «El gran mitin de controversia» (núm. 24, 25).
- Monllor, R. Pbro.: «La obra de Manjón en Alcoy» (núm. 25, 28, 30).
- Gich, José M.: «El municipio y la cuestión obrera» (núm. 28, 29, 30, 31).
- Jaimista práctico, un: «Dios, patria y rey» (núm. 32) és una carta enviada a *La Unidad Católica*.
- Zavala, Eugenio: «¡Abajo el matrimonio civil!» (núm. 33).
- Polo y Peyrolón, Manuel: «La concentración de las derechas y los centros católicos» (núm. 38).
- «Las tres plagas que azotan a Alcoy» (núm. 39).

Informacions destacades:

- «Elecciones de diputados provinciales...» (núm. 2) (8-III-1913).
- «Crónica semanal: carta de Madrid» (núm. 4) (22-III-1913).
- «Atentado contra el jefe de Estado» (núm. 8) (19-IV-1913).
- «Fiestas a San Jorge: programa» (núm. 8) (19-IV-1913).
- «Un huelga infundada» (núm.13) (31-V-1913).

- «Nuestro deber y las huelgas de selfactineros» (núm. 14) (7-VI-1913).
- «Edificación de casas baratas» (núm. 15) (14-VI-1913).
- «El negrero Blasco Ibáñez: un negocio estupendo» (núm. 17) (28-VI-1913).
- «Gran mitin jaimista» (núm. 20) (18-VII-1913).
- «Después del mitin jaimista» (núm. 21) (25-VII-1913).
- «Crónica jaimista» (núm. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 39, 40) (del 9-VIII-1913 al 29-XI-1913).
- «Lo que ha perdido el pueblo: propaganda Católico-tradicionalista» (núm. 34, 35) (18-X-1913) (25-X-1913).
- «De elecciones municipales» (núm. 35) (25-X-1913).
- «Nuestros candidatos» (núm. 37) (8-XI-1913).
- «Después de las elecciones» (núm. 38) (15-XI-1913).
- «La fiesta de mañana» (núm. 39) (22-XI-1913).

Llibres que anuncia:

- Llorente, P. Antonio: Manual escogido para la Hija de María.
- Artagan, Barón de: Carlistas de antaño, Cruzados modernos, Príncipe heroico, Soldados leales, Bocetos tradicionalistas.
- Les sèries: Biblioteca tradicionalista i Biblioteca Ciencia y Ficción.
- Fullets com: Heroismo carlista, Guerra de montañas, Biografía de don Jaime, Homenaje a los héroes de la Indenpendencia, Los Gremios...
- Ryan, John A.: *El salario vital.*
- Fromont de Bouille, C. de: *Conciliación y arbitraje.*
- Cases, Ph. de les: *El paro forzoso.*
- Beaupin, E.: *La educación social y los círculos de estudios.*
- Beautron, M.: *La mujer en el hogar.*
- Diligent, Victor: *¿Qué es la sindicación obrera?.*
- Vidal, Charles, doctor: *Religión y medicina.*
- «La heroína de Castellfort: Episodio carlista.
- *Folletos de propaganda requetenófila.*
- *Cantos a la tradición.*
- Mara Roma, Juan: *Los crímenes del liberalismo.*
- Aquests llibres els anuncia en la secció d'avisos en tots els números.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL COMUNISTA LIBERTARIO

A.B.Ll. / G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano de la Federación Anarquista y Portavoz de los Sindicatos Únicos de la Provincia».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.1 (6-XI-1920).

Darrer número: Núm.10 (22-I-1921).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i Redacció: Santo Tomás, 21, baixos; a partir núm. 8, San Jaime, 6, 2º.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: Núm. 1, 54,5 x 37 cm; a partir núm. 2, 42 x 30,5 cm.
Nombre de columnes: Núm. 1, 5; a partir núm. 2, 4.
Dimensions: Núm. 1, 39,5 x 7 cm; a partir núm. 2, 32 x 7 cm.

Estructura:

Superfície impresa: Núm.1, 49 x 32 cm; a partir núm. 2, 39 x 27 cm.
Capçalera: Núm. 1, 8 x 32 cm; a partir núm. 2, 6 x 27 cm.
Seccions: «Correspondencia», «Acción Sindical», «Plagiando».
Impressor: La Fraternidad

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: (Diego Martínez) Enrique Gisbert.
Preu: Número solt, 10 cèntims. Subscripcions a Espanya, paquet de 30 exemplars, 2,10 ptes.
Subscripcions: 0,60 pessetes mensuals; 1,60 pessetes el trimestre.

Equip de redacció:

Director: Enrique Gisbert.
Redactor en cap: Diego Martínez.
Col·laboradors habituals: I. Rico, Diego Martínez, José Nadal, V. Lloret.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Juan Gomis, José Acosta, Astoriges el Rojo, Solitario de Muriente, Diego Martínez, Enrique Catalá, El Pequeño Malatesta, Ramito de Flores, Pastor, Vicente Lloret, Jotaese, Joaquín Casanova, Vicente Ribelles, Cipriano Bertomeu Cremades, A. T. Sempere, R. Llopis, F. Balaguer, Santiago Valor, Vicente Santonja, J. Casanova, Indio Rojo, A. Sellers, Juan M. Molina, Belluga, Ramírez, Gonzalo Soler, Vicente Morales.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: anarquista: difondre l'ideari anarquista enfront del bolxevisme, el comunisme reformat i la burgesia.
Línia editorial: Núm. 1 «Cuando el mundo entero y en particular España, se está llenando de bolcheviquismo, comunismo sospechoso y el sindicalismo tiene un traspiés, sale EL COMUNISMO LIBERTARIO para decirles a los trabajadores: Nuestra filosofía está tiempo ha definida. El comunismo por el cual se lucha desde antes de la primera internacional, es el libertario (...).»

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: *El Comunista Libertario* gaudia d'un àmbit comarcal important, pel que sabem dels seus col·laboradors. En les seues pàgines trobem sovint denúncies d'empreses i d'encarregats, i era la mateixa línia que empraven altres publicacions com *El Selfactinero*. Per altra banda, són constants les referències al bolxevisme i la revolució soviètica com a moviments estranys a l'ideari anarquista.

Pel que fa a les aportacions que aquesta publicació fa al coneixement de la història local, cal assenyalar-hi les notícies que dóna de les vagues que van realitzar els barbers de l'any 1920 i la

AÑO I.—NÚMERO 1. ALCOY 26 OCTUBRE 1912.

Conciencia Obrera

ORGANO DEL PARTIDO SOCIALISTA OBRERO EN ALCOY

y defensor de las Sociedades de resistencia y de todos los trabajadores en general

SUSCRIPCIÓN Trimestre . . . 1 Pta. Anual . . . 4 » Precio de 25 ejemplares . . . 0'25 » NÚMERO SUELTO 0'05 CTS.

APARECE LOS SÁBADOS Redacción y Administración: San Mauro, 28.

CORRESPONDENCIA DE REDACCIÓN: R. Lalaga. CORRESPONDENCIA Y ADMINISTRACIÓN: C. Montaner.

dels treballadors de la indústria de Santiago Sanz, així com la repressió que es va patir a partir de desembre de 1920, que va portar a la desaparició del periòdic.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: sindicalisme; anarquisme; lluita obrera.

Articles destacats:

- Casanova, Joaquín «Nuestra opinión» L'autor en representació del grup «Los Nihilistas» fa públic el seu suport a la *Federación Nacional e Internacional Anarquista* (núm. 1).
- Gomis, Juan «Bolcheviquismo no, comunismo sí» (núm. 2).
- Grupo Juventud Anarquista de Cocentaina «Alrededor del Congreso Anarquista Español. Nuestra Opinión» Expliquen la necessitat d'una federació enfront de l'opressió capitalista (núm. 3).
- Martínez, Diego «A la mujer» Crida a la dona perquè cerque la llibertat (núm. 4).
- Repostero «Comentando un atropello» Relata la detenció dels sindicalistes reunits a la *Sociedad de Albañiles* i del redactor de la publicació Diego Martínez, el 3 de desembre de 1920 (núm. 6).
- «Aviso» Comunica que la redacció del periòdic ha sigut assaltada, desapareixen el llibre d'adreces i els articles en espera (núm. 6).
- Grupo Labor Anarquista «A todos los anarquistas de la Región Levantina» Des de València es demana la unió de totes les agrupacions locals enfront de la repressió de l'estat (núm. 10).

Informacions destacades:

- Núm. 1 (6-XI-1920) «El Atropello del Jueves».
- Núm. 4 (27-XI-1920) «¿Nuevas deportaciones a Fernando Poo?».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: La seua tirada era de 1.000 a 1.200 exemplars.

CONCIENCIA OBRERA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano del Partido Socialista Obrero en Alcoy y defensor de las Sociedades de resistencia y de todos los trabajadores en general».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (26-X-1912).

Darrer número: Núm. 66 (24-I-1914).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Manquen els números del 8 al 10, el 12, 14, 16, 17, del 23 al 28, del 36 al 40, el 60, 62 i el 65.

Seu social:

Administració i redacció: Sant Maure, 28.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 47,5 x 32 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 44 x 27 cm.

Capçalera: 8 x 27 cm.

Seccions: «En la brecha», «Por la tierra obrera y socialista», «Noticias», «Tribuna obrera», «Biblioteca Socialista de la Escuela Nueva», «Lista de precios de la Cooperativa de la Mutualidad Obrera».

Impressor: Fraternidad; Teobaldo Jordà des del número 34.

Fulletons: «Historia del socialismo obrero español desde sus primeras manifestaciones hasta nuestros días», escrit per Francisco Mora.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Partido Socialista Obrero de Alcoy.

Administrador: C. Montaner.

Preu: 5 cènt.

Subscripcions: Al mes, 0,40 ptes.; al trimestre, 1 pta.; un paquet de 25 exemplars, 0,75 cènt.

Equip de redacció:

Director i redactor en cap: R. Laliga.

Corresponsals: José Lorite corresponsal d'Almansa, Enrique Navarro de Madrid, Luis Vicente Cortés de Gandia. Té corresponsals a poblacions veïnes, com Banyeres i Cocentaina, sense esmentar-ne els noms.

Col·laboradors habituals: J. Maruenda, Salvador Palacios, Juan o Pedro, Federico Silvestre, Oliver, Nick-Cortés, E. Falcó, J. Miró, Francisco Montava.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Armando Guerra, Joaquín Bueso, A. Fabra Ribas, Luis Villanueva, Ángel Dubán.

Publica textos de: Canalejas, Lafargue, Liebnecht.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Socialista.

Línia editorial: pretén defensar els ideals del socialistes, combatre l'explotació que pateix la classe obrera, tot açò amb entusiasme i decisió. A més a més, assenyalen que volen transformar la propietat privada en col·lectiva i avisen que seran crítics amb el govern local si es dóna el cas.

Polemitza amb: La Defensa, La Voz del Pueblo, El Amigo del Pueblo, al qual qualifica de socialisme catòlic.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Assenyala les reivindicacions que tenien els socialistes alcoians, població on gaudien d'un suport gens menyspreable, encara que menys significatiu que els republicans i anarquistes. Els seus articles ens diuen com s'organitzaven i com estaven assabentats de tots els esdeveniments nacionals i internacionals que afectaven els seus coreligionaris.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Crítiques al govern, ja siga liberal o conservador. Des de les seues planes fan política local i denuncien la manca d'iniciatives municipals.

Articles destacats:

- «Ferrer». Esmenta la vida i obra d'aquest personatge, fundador de l'Escola Moderna, que feia tres anys, concretament el 13 d'octubre de 1909, havia estat afusellat (núm. 1).
- «A la mujer trabajadora». Afavoreix la propagació de la lectura entre les dones (núm. 1).
- «La Palanca». Diu que la premsa és la millor arma que tenen els socialistes per a lluitar (núm. 1).
- «Los políticos profesionales ante el movimiento obrero». Ataca polítics com Canalejas i Maura per la llei de jurisdiccions i anima els treballadors perquè ajuden els vaguistes dels ferrocarrils (núm. 1).
- «Guerra a la guerra». Diu que en el III Congrés de la Federació de les Joventuts Socialistes d'Espanya s'ha atacat la guerra com un mecanisme del sistema capitalista, i s'esmenten com a fets contemporanis les lluites dels Balcans i Turquia (núm. 3).
- «Canalejas». La seua mort i les crítiques que li llançaven els periòdics reaccionaris (núm. 5).
- «Las Trade Union Inglesas». En el Congrés que es va celebrar a Newport es van reunir delegats de 1.700 sindicats d'Anglaterra. Fa especial menció del que han aconseguit en aquest país en matèria laboral (núm. 5).
- «El Congreso Socialista Internacional de Basilea». S'esmenta, entre altres coses, que es va assignar a cada partit una tasca en particular; a més a més, es recorda el deure que van assolir els obrers en els congressos d'Stuttgart i Copenhaguen per combatre la guerra (núm. 7).
- Fabra Rivas, A. «Socialismo y República Burguesa». S'esmenta, amb postulats de Marx, que la gran enemiga del socialisme és la monarquia (núm. 18).
- Miró, J. «Conmemorando una fecha». En record dels fets de La Comuna de París, el 18 de març de 1871 (núm. 21).

Informacions destacades:

- «El Partido Socialista aspiración». Informa d'objectius que vol realitzar aquest partit, entre els quals assenyala la possessió del poder polític per part de la classe treballadora, transformar la propietat d'individual en col·lectiva, etc. (núm. 1) (26-X-1912).
- «Compañeros». Aquest no és un periòdic d'empresa sinó que pertany als obrers de l'Agrupació de Joventut Socialista. Aquest avís apareixerà al llarg de tots els números (núm. 1) (26-X-1912).
- «Cocentaina». A Alcoi no han admès 11 obrers associats a la vaga que treballaven en una fàbrica (núm. 1) (26-X-1912).
- «Nuestros muertos». El 9 d'octubre ha faltat, després d'una llarga malaltia, el socialista i gran lliurepensador José Ferri, el qual en el soterrament civil va ser cobert amb una banderola de l'Agrupació Socialista (núm. 1) (26-X-1912).
- «Tribuna Obrera». S'informa que aquest setmanari es va deixar de publicar en 1907 i que aleshores era quinzenal, i que ara gràcies al corporativisme hi ha mecanismes econòmics per a sostenir-lo, així com publicacions i escoles per a educar persones que lluiten per la classe obrera (núm. 1) (26-X-1912).
- Lorite, José. «Por la tierra obrera y socialista. A Conciencia Obrera de Alcoy». Informa que a la Casa del Pueblo es va celebrar una reunió organitzada per la Joventut Socialista, on participaren Arullán, Gómez, García Guerado i Sáez de Villena, i va ser presidir l'acte Bernabé Martínez. El tema debatut va ser la reforma dels costums immorals, i l'autor de l'article esmenta els centres de vici que hi ha al carrer de la Mare de Déu d'Agost (núm. 1) (26-X-1912).
- «¿Qué pasa con La Casa de Socorro». Es critica el regidor Botella per les gestions de l'esmentada entitat (núm. 3) (9-XI-1912).
- «Trabajadores no compréis papel para fumar de José Laporta Valor». Tensions laborals dels treballadors i aquesta empresa (núm. 3) (9-XI-1912).
- «Noticias». A l'Escola de Pàrvuls es va celebrar un míting organitzat pel Partit Radical, en què es tractaren assumptes administratius i la possibilitat de traslladar el centre a altres locals (núm. 4) (16-XI-1912).
- «Interesante». Notícies relacionades amb el món obrer d'àmbit espanyol, segons les referències de *Fuerza Obrera* de Jerez i d'*El Trabajo* de Madrid (núm. 6) (30-XI-1912).
- Anuncia que en el pròxim número es publicarà el conte mensual del col·laborador Joaquín Bueso (núm. 13) (18-I-1913).
- «Por la tierra obrera i socialista. Orden del día». La Mutualitat Obrera celebrarà junta general ordinària l'endemà, diumenge, a les 16 hores, per a tractar de la renovació de la junta directiva, i a Cocentaina de la renovació de la junta directiva de la societat de camperols «La Agrícola» (núm. 13) (18-I-1913).
- «Gran mitin de protesta». L'Agrupació Socialista i el Partit Radical es van reunir al local de l'Escola de Pàrvuls per a protestar dels acords municipals de subvencionar amb 5.000 ptes. la reconstrucció de l'església de Sant Jordi i de la despesa d'unes altres 1.670 ptes. més pels funerals de Canalejas a Madrid (núm. 13) (18-I-1913).
- «Noticias». El catedràtic José Verdes Montenegro ha realitzat a Alcoi una conferència titulada «Orientaciones contemporáneas sobre pedagogía y economía política» (núm. 13) (18-I-1913).
- «Federación Socialista Valenciana». El Comité Regional d'Almansa ha celebrat els dies 6, 7 i 8 de setembre el V Congrés de la Federació Socialista Valenciana (núm. 18) (22-II-1913).

- «Elecciones de diputados provinciales en el distrito Alcoy-Villena». S'informa que la candidatura socialista està formada per José Verdes Montenegro y Montoro, Evaristo Falcó Barrachina i Vicente Ballester Ferre (núm. 20) (8-III-1913).
- «Político Fracasado». Critiquen l'alcalde, Vicente Pascual Pastor, al qual consideren un polític fracassat (núm. 22) (22-III-1913).
- «La Fiesta del Trabajo en Alcoy». Per a commemorar la Festa del Treball es va celebrar un míting al qual acudiren 300 obrers; formaven la taula de ponents Francisco Payá, representant dels metal·lúrgics alcoians; Adrián Martal, dels tipògrafs; Edmundo Sempere, representant de la Joventut Socialista; i Jorge Miró (núm. 29) (10-V-1913).
- «Luis Morote». Informa sobre la mort de Luis Morote, al qual qualifica de gran periodista i erudit (núm. 29) (10-V-1913).
- «Gran Mitin de controversia doctrinal». Es realitzarà un míting on participaran les associacions Juventud Rebelde Anarquista i l'Agrupació Socialista. Debatran aspectes com l'acció directa en teoria i pràctica, l'organització obrera i la conveniència de la política per als obrers. Hi participaran els oradors anarquistes Antonio Baudí d'Alcoi, Salvador Seguí de Barcelona i els socialistes Lucio Martínez Gil de Madrid i Evaristo Falcó d'Alcoi (núm. 41) (2-VIII-1913).
- «Fallecimiento de Augusto Bebel». Ha faltat Augusto Bebel, socialista que va participar en la Internacional Socialista, on va destacar juntament amb Liebnecht i Lassalle (núm. 44) (24-VIII-1913).
- «Real Decreto sobre la industria textil». Informa del contingut dels nou primers articles d'aquesta llei, ja que la seua importància és vital per a Alcoi, on la majoria de les empreses pertanyen al tèxtil (núm. 49) (27-IX-1913).
- «Boicot». Encoratja els lectors d'aquest setmanari perquè no compren calçat de la marca «El Gallo», de Venancio Riera, ja que són esquirols. (núm. 49) (27-IX-1913).

Llibres que anuncia:

- Portet, L. *La Escuela Moderna.* Amb el prefaci d'Anselmo Lorenzo. (núm. 1).
- Vera, Jaime. *La verdad social y la acción.* El Doctor Vera és de l'Escola Nova (núm. 2).
- De los Ríos, Fernando. *Los orígenes del socialismo.* De los Ríos pertany a l'Escola Nova (núm. 2).
- Buylla, Adolfo. *Saint-Simon* (núm. 2).
- Jaén, Román. *Robert Owen.* L'autor pertany a l'Escola Nova (núm. 2).
- Alas, Leopoldo. *Proudhon* (núm. 2).
- Julián. *Luis Blanc y su tiempo.* L'autor pertany a l'Escola Nova (núm. 2). Es venen per fullets costant, cadascun dels quals costa 0,15 cènt.
- *Revista de vida socialista.* Costa 0,15 cènt. (núm. 2).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL CONDENADO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (abril 1890).
Darrer número: 1891?.
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració: C/ Cueva Santa, núm. 23.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Tarifa publicitària: Trimestre, 1 pta.; 30 exemplars, 1 pta.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarquista.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: No se'n coneixen exemplars. Solament per referències en *Los Desheredados,* núm. 6 (13-VII-1980). Sabadell.

EL CONGREGANTE DE SAN LUIS GONZAGA

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario religioso literario y boletín de la congregación de María Santísima y San Luis Gonzaga de Alcoy; a partir del núm. 21, Publicación mensual de la congregación de María Santísima y San Luis Gonzaga; a partir del núm. 27, Publicación mensual de la Juventud Católica bajo los auspicios de María Inmaculada y San Luis Gonzaga».
Vinyetes: Estampa de Sant Lluís Gonzaga.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.1 (1-I-1896).
Darrer número: Núm. 30 (19-XII-1908).
Periodicitat: Mensual.
Col·lecció: Falten els núm. 4, 5, 10, 12, 13, 16, 17, 19, 20, 23.

Seu social:

Administració i redacció: Sant Cristòfol, 1; a partir núm. 24, Sant Francesc, 42; a partir del núm. 29, Sant Nicolau 73.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 21,2 x 16 cm; a partir núm. 21, 23,30 x 17,20 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 17,40 x 5,90 cm; a partir núm. 21, 19 x 6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 18 x 12,30 cm; a partir núm. 21, 19,70 x 12,30 cm.
Capçalera: 12,30 x 7,70 cm; a partir núm. 21, 12,3 x 8,30 cm.

Año VIII Núm. 2.589

LA DEFENSA

Diario Católico de Avisos y Noticias

Precios de suscripción: Alcoy 6 pts. ..... 2'50 Ptas. Para los clientes al cobro 6'75 Ptas. Fuera de Alcoy ..... 4'50 Ptas. Número atrasado ..... 0'10 Ptas.

Alcoy, Lunes 19 de Junio de 1911

Redacción y Administración Calle Pintor Casanova N.º 24

¡Invicto Mártir San Jorge! Versión española del Offic. eccles.

Defiende al pueblo de Dios

La fiesta del Corpus en San Mauro

Con un tiempo espléndido y con solemnidad inusitada celebró ayer la fiesta del Santísimo Corpus Christi la Parroquia de San Mauro de nuestra ciudad.

A las nueve y media empezó la Misa Mayor en la que actuó una nutrida capilla de música. Fué el celebrante el Rdo. Sr. Cura de dicha Parroquia.

EL TIEMPO

SERVICIO METEOROLÓGICO

Estado y apreciación del tiempo á las seis de la mañana del 19 de Junio.

El centro de la borrasca se encuentra hoy sobre el Ca..al de la Mancha (Grados Nes 763'4 m/m.), continuando su movimiento de progresión hacia Oriente.

Las presiones más altas residen hacia

La salvajadilla de ayer

Detención de un alborotador

Se va evidenciando que ciertas gentes son iguales en todas partes. La grosería, la ineducación, el salvajismo, en una palabra, ha tomado carta de naturaleza en conocidos elementos de la sociedad española, para quienes el desorden, la revuelta, la provocación y el

se entre todos en lo de insultar y hacer el mejo.

Hemos averiguado que el tal Llorot amenazó al vigilante nocturno llamado Miguel Moltó y que por lo mismo fué recluido en la cárcel, hasta que se depuren los hechos que dejamos reseñados.

Por el buen nombre de Alcoy se ha de impedir á todo trance que estos salvajismos se repitan. Si las autoridades no tienen á raya á los perturbadores, nos veremos los católicos obligados á

Seccions: «Sección de noticias», «Crónica semanal», «Sección religiosa», «Noticias generales», «Sección recreativa», «Sección local».

Impressor: Francisco Company; a partir núm. 8, Imprenta de Payá.

Fulletons: Del precepto de ayunar cuando lo manda la Santa Madre Iglesia (núm. 1).

Il·lustracions: A partir núm. 24, estampa de Sant Lluís Gonzaga en la coberta.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Congregació de Maria Santíssima i Sant Lluís Gonzaga d'Alcoi.

Subscripcions: 1 pesseta a l'any, gratuït per als socis.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Nisán.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Juan Pérez, Antonio Pérez Jordá, Julio Carbonell, José Tort Pascual, Enrique de Olea, J. Masià Pascual, Sanz Pérez.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Publicació religiosa i d'associacionisme devot.

Línia editorial: Difondre les idees i notícies sorgides de la congregació per millorar així la moral de la societat.

Difusió: Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Constitueix un bon testimoni de l'evolució de societats religioses com la Congregació de Sant Lluís Gonzaga, la Juventud Católica i el Círculo Católico. El missatge redemptor

és juntament amb les lloances marianes i a Sant Lluís Gonzaga el tema principal dels continguts. També és important per a conèixer les institucions de caritat locals i el moviment del clergat.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: l'exaltació dels sants; creació de la societat Juventud Católica; notícies locals; la moral de la societat.

Articles destacats:

- «La educación» Defensa exaltada de l'educació religiosa (núm.6).
- «Una cuestión vital» Critica la Il·lustració i l'Imperi de la Raó (núm.7).
- «¡Todavía late!» Exaltació patriòtica enfront de la política dels Estats Units (núm. 11).
- Verdú, Antonio Pbro. «Regeneración Social» Anima els joves a prendre el camí de la fe per a salvar la societat (núm. 26).
- «Reglamento de la Sociedad Juventud Católica (...)» Publica en diversos lliuraments els estatuts de l'esmentada societat (núm. 27 a 29).
- Monllor, R. Pbro. «Fraternidad» Critica l'ús d'aquesta paraula per part dels revolucionaris liberals i justifica la seua naturalesa cristiana (núm. 30).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Té la coberta blava a partir del núm. 24.

EL CORREO DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: Diario. Órgano de los intereses locales.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 2 (9-II-1878).
Darrer número: Núm. 94 (1-V-1878).
Periodicitat: Diari, tret dels dies següents als festius .
Col·lecció: 92 números.

Seu social:

Administració, redacció i lloc d'impressió: San Blay, 15; i a partir del número 57, San Nicolás, 32.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 45 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 9 cm.
Superfície impresa: 32 x 48 cm.
Impressor: Imp. de El Correo de Alcoy.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Sant Nicolau, 32.

Preu: 3 «cuartos»; número endarrerit 6 «cuartos».
Subscripcions: 18 rals el trimestre i 21 rals si és fora d'Alcoi.
Tarifa publicitària: Comunicats i reclams a ¾ de ral la línia. Anuncis quarta plana a ¼ de ral la línia. Esqueles defunció 14 rals als no subscriptors i 12 rals als subscriptors.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora.
Línia editorial: Es defineix com «defensor de los intereses de la localidad y de los pueblos comarcanos».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Notícies curtes de caràcter local, nacional i internacional; disposicions de *La Gaceta;* espectacles; butlletí religiós.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Pública Municipal d'Alacant.

CRÓNICA DE ALCOY

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario defensor de los intereses locales».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-X-1882).
Darrer número: Núm. 75 (31-12-1882).
Periodicitat: Diària, excepte dilluns.
Col·lecció: Falten els núm. 72 i 73.

Seu social:

Administració i redacció: Calle del Mercado, núm. 1.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 42 x 30 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 38,5 x 6,5 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 40 x 26 cm.
Capçalera: 26,4 x 7 cm.
Seccions: «Sección local», «Noticias generales», «Correspondencia particular», «Boletín religioso», «Servicio Militar de la Plaza», «Espectáculos», «Última hora».
Impressor: José Lloréns Pericás.
Fulletons: Poesías leídas en la velada religiosa-literaria dedicada por el Círculo Católico de Obreros a (...) Santa Teresa de Jesús.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: Possiblement José Lloréns Pericás.

Llocs de subscripció: A la redacció, a les llibreries de D. A. Gimeno, Sant Nicolau 4; D. F. Company, Mercat, 17; i José Lloréns, Mercat, 3.

Preu: 10 cèntims.

Subscripcions: Alcoi un mes, 1,5 pessetes; trimestre, 4,5 pessetes; fora trimestre, 5,25 pessetes; semestre, 10.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Lamban.

Publica textos de: Antonio Cánovas del Castillo (núm. 42).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica moderada, partidària dels diputats Antonio Blanquer, Francisco Moltó i Rigoberto Albors.

Línia editorial: Promoure la protecció i el foment dels interessos d'Alcoi i la seua comarca.

Polemitza amb: El Cronista.

Difusió: Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: com a publicació local *La Crónica de Alcoy* és un poc ambigua. D'una banda, és un bon registre dels esdeveniments del dia a dia de la ciutat, però, per una altra, dedica una gran extensió del seu paper a la reproducció de textos, notícies i cartes d'altres diaris de tirada nacional. Diaris afins a l'ideari, una mica indefinit, de *La Crónica*. Un ideari sense color, basat en la defensa dels interessos de la ciutat –ens ho diuen reiteradament–, però que mirava de reüll els moviments socialistes. En els darrers números es contradiu la intenció inicial de la publicació amb la defensa dels diputats alcoians: Francisco Moltó i Antonio Blanquer.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política econòmica; notícies locals; religió.

Articles destacats:

- «Preocupaciones» Sobre l'entrada dels nous telers d'Anselmo Aracil (núm. 5).
- «Al consejo de estado» Defensa de dos diputats alcoians destituïts (núm. 8, 9 i 10).
- «Causa y efecto» Contra l'anarquisme i el capitalisme (núm. 37).
- «Centre Català» Crítica al centralisme de l'estat i als avantatges gaudits per la capital (núm. 40).
- «Elogiemos» Felicitació per les mesures encetades per l'Ajuntament (núm. 46).
- «La fotografia en las escuelas» Tracta del recurs pedagògic del nou invent (núm. 49).
- «Descanse en Paz» Al voltant de la vida i mort del capellà Belloch (núm. 50).
- «Finis Coronat Opus» Del resultat de les eleccions a la Diputació Provincial (núm. 70).
- «Despedida» (núm. 75).

Informacions destacades:

- Núm. 18 »Fabricación de fósforos».
- Núm. 24 (28-X-1882) «Hágase la fábrica del gas y la luz inundará nuestras calles...».
- Núm. 33 (9-XI-1882) «El Círculo de la Unión Comercial, Artes y Oficios de Alcoy».
- Núm. 64 «Elecciones».

Números extraordinaris dedicats a: Santa Teresa de Jesús, núm. 13 (15-X-1882).

Llibres que anuncia: En quasi tots els números hi ha una llarga llista de llibres, principalment llibres pràctics i calendaris, a la venda en la llibreria de José Lloréns.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Llista d'objectes depositats al Mont de Pietat (núm. 58).

CUARTO CENTENARIO DE NUESTRA SEÑORA DEL MILAGRO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Programa de Fiestas Cívico Religiosas que la Ilustre Villa de Cocentaina celebra durante la primera quincena del mes de agosto de 1920, en honor a su excelsa patrona, en conmemoración del IV Centenario de su milagro».

Lloc: Cocentaina.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer i únic número: 1920.

Seu social:

Lloc d'impressió: Artes Gráficas J. Gamón (Espartero, 7. València).

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.

Dimensions: 21,5 x 11 cm.

Nombre de columnes: 1.

Dimensions: 17,5 x 8,5 cm.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Casal Fester, Cocentaina.

V. OBSERVACIONS: És un programa de festes amb la relació dels actes a celebrar.

CUARTO CENTENARIO DE NUESTRA SEÑORA DEL MILAGRO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Boletín mensual de propaganda».

Lloc: Cocentaina.

Datació:

Periodicitat: Mensual.

Col·lecció: Núm. 9. Any 1920.

Seu social:

Lloc d'impressió: Cocentaina.

Característiques tècniques:

Impressor: Imp. La Industria.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València. Fons Navarro Cabanes.

V. OBSERVACIONS: No se n'ha pogut consultar cap número per estar digitalitzant-se.

LA DAGA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: Semanario de Arte, Literatura, Toros y Sport.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: setembre de 1924.
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Núm. 7 (17-IX-1924).

Seu social:

Administració i redacció: Echegaray, 4. Telf. 886.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 55 x 39 cm.
Nombre de columnes: 5.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 48 x 39 cm.
Capçalera: 33 x 5 cm.
Impressor: E. Insa.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Alcoi, un mes 50 cèntims; resta d'Espanya, 1 pesseta.
Tarifa publicitària: «Precios convencionales».

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Pedro Vélez; A del Castillo; Adonis.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: La *Línia editorial* de la segona època defineix aquesta primera època com «un periódico humorístico, frívolo y politiquero».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València, Fons Navarro Cabanes.

V. OBSERVACIONS: A partir del dia 20 de juliol, canvia per complet de format i de línia editorial.

LA DAGA (2A ÈPOCA)

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: Semanario defensor de los intereses locales. Arte, Literatura, Toros, Sport.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (20-VII-1925).

Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Núm. 1 (20-VII-1925).

Seu social:

Administració i redacció: M. Torregrosa, 21. Telf. 806.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 32 x 22 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 26 x 18 cm.
Capçalera: 2,5 x 12 cm.
Seccions: «Al público», «Noticias».
Impressor: Imprenta Ismael Vilaplana.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Librerías Llorens, Segura y Llácer.
Preu: 10 cèntims.
Subscripcions: Un mes, 1 pta.; un trimestre, 2,50 ptes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Juan Beneyto; Francisco Boronat Picó; Jorge Valor.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: «Defensor de los ideales populares».
Línia editorial: «La *Daga* vuelve a aparecer. No como periódico humorístico, frívolo o politiquero, sino con el noble propósito de defender ideales populares desde las columnas de un semanario digno y serio. (...) Nuestro modesto semanario, quiere ser el último: no tiene pretensiones de ninguna especie ni cuenta sino con hombres de buena voluntad. Pero aspira a ser un semanario popular, siempre honrado, siempre digno, siempre serio».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política local; crítica taurina.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València, Fons Navarro Cabanes.

LA DEFENSA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario de Avisos y Noticias».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-I-1904).

Darrer número: Núm. 3.468 (28-XI-1914).

Periodicitat: Diària, tret del dilluns.

Seu social:

Redacció i Administració: Pintor Casanova, 22; a partir del número 641 (18-3-1906) al carrer del Venerable Ridaura, núm. 8.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 49 x 35 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 8 cm.

Superfície impresa: 44,5 x 30 cm.

Capçalera: 9 x 30 cm.

Seccions: «Noticias Generales», «Notas municipales», «Desde Madrid», «Sección Religiosa», «Información Postal y Telegráfica», «Sección de Anuncios».

Fulletons: «La cuestión social y las instituciones civiles por don Juan de Dios Trías y Giró, catedrático de la Universidad de Barcelona.». «Las bodas del campanero».

Il·lustracions: Hi apareixen a vegades dibuixos de polítics, de membres de famílies reials i monuments.

Impressor: La Defensa/ La Buena Prensa.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Alcoi.

Subscripcions: A Alcoi, 1,5 ptes./mes; trimestre, 4,50 ptes.; fora, 5 ptes.; el número endarrerit, 0,25 ptes.

Tarifa publicitària: Esqueles, anuncis i reclams són a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Joan Batiste Nadal Seguí.

Corresponsals: El corresponsal de Madrid és Víctor; el de Barcelona és Prats; també hi ha corresponsal a Muro.

Col·laboradors habituals: Francisco Soler prevere, Enrique Jiménez Díaz, Crespo, Froilán León, José de Posse y Villelga, Juan Bautista Escrivá rector arxiprest, M. Gosálbez Farches, Juan Bautista Nadal, Francisco Herráez Jordá, Román Vitoria Gosálbez, Félix, el llicenciat Ortigas.

Publica textos de: Gonzalo Cantó sota el títol de «Remembranzas», on parla dels seus records de les Festes de Sant Jordi.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora

Línia editorial: Fer, entre altres coses, que la religió no s'oblide; que no hi haja indiferència de benestar social; defensar els valors de justícia i de pau; defensar interessos industrials, mercantils, agrícoles...; defensar, abans de res, el proletariat; oferir diàriament informació postal i telegràfica del moviment econòmic d'Espanya i de l'estranger; manifesta un desig de cordialitat amb la premsa local i regional.

Polemitza amb: La premsa de tendència liberal, com *El Heraldo*, i conservadora com *La Lealtad*.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Diari de tendència catòlica en una ciutat plenament obrera, on hi ha un gran moviment associacionista dominat per forces d'esquerra, com ara republicans, anarquistes i, en menor quantia, socialistes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política nacional, critica a Canalejas; el descans dominical que s'havia legislat aleshores i les diferents opinions que generava entre els ciutadans; l'educació que havien de rebre els obrers que, segons *La Defensa*, havia de plantejar-se sota la perspectiva individualista i no pas en la social per a no caure en la ideologia socialista, republicana i anarquista; les relacions diplomàtiques de la França republicana i la Santa Seu; l'actuació dels papes Lleó XIII i Pius X; ataca l'embriaguesa, la pornografia i la calúmnia, que considera les grans enemigues del benestar dels obrers i de la pau social; considera que s'inclou en una anomenada «Buena Prensa» amb la companyia d'altres periòdics catòlics d'àmbit nacional; viatges del rei Alfons XIII i d'altres monarques com el kàiser d'Alemanya; històries religioses referents a temes litúrgics i de santoral.

Articles destacats:

- Ull de Molins «Sindicatos Perjudiciales». És un article que acusa els sindicats d'enganyar el proletariat i de pujar els preus dels aliments (núm. 49).
- «Contra la Embriaguez». Considera que l'embriaguesa és un vici que pateix el proletariat (núm. 66).
- «Los enemigos y los amigos de los obreros». Considera que els enemics del proletariat són els utòpics i revolucionaris d'esquerra que els enganyen amb falses promeses (núm. 102).
- «La Protección Legal de los Trabajadores». Els treballadors estan aïllats i lliurats a la voluntat dels capitalistes inhumans i d'associacions d'esquerra que no fan res pel treballador. Assenyala que hi ha tres forces: l'individu, l'associació o cooperació i l'Estat (núm. 120).
- El Licenciado Artigas «Feminismo Revolucionario». Fa referència al moviment feminista de reivindicació laboral i social (núm. 139).
- Vitoria Gozálbez, Ramón. «La Leprosería en Fontilles». Consideracions sobre la importància d'aquest centre per als pobles de la Marina (núm. 142), (núm. 146), (núm. 149) i (núm. 154).
- «La Literatura Librepensadora». Critica Vicent Blasco Ibáñez per atacar l'Església i qualificar els catòlics d'ignorants (núm. 159).
- «Dos Plagas Sociales: La Blasfemia y la Pornografía». Diu que aquestes dues plagues arrosseguen els treballadors cap al vici i la destrucció moral (núm. 161).
- «El Descanso Dominical y las Tabernas». Defensa el Reglament de l'Institut de Reformes Socials que ordenava el tancament de les tavernes des de les dotze de la nit del dissabte fins a les dotze de la nit del diumenge. Fins i tot assenyala que s'hauria d'obligar a descansar. (núm. 165).
- «Para los obreros: El Capital y el Trabajo». Assenyala com a solució de les tensions socials la necessitat d'estima que s'han de tenir els patrons i els treballadors (núm. 169).
- Rudo Dadi. «Un alcoyano ilustre». Fa referència a la vida i obra del jesuita Eduardo Vitoria Miralles (núm. 179).
- «Contra el Alcoholismo». L'alcoholisme és tractat com el pitjor vici que pateix el treballador, ja que destrueix la seua vida familiar i professional (núm. 183).

- Vázquez Ramos, Ramón. «La Tuberculosis Pulmonar». Esmenta els símptomes d'aquesta malaltia i com combatre-la (núm. 400).
- «La amenaza del cólera». Recorda que la malaltia està escampant-se per Europa i Àsia (Moscou, la Mar Negra, Sant Petersburg, la Xina, Extrem Orient...) i el perill que representa per a l'Europa mediterrània i Central (núm. 447).
- «Estudios Médico Sociales: Causas de la tuberculosis». Detalla les seues causes i explica com combatre la malaltia (núm. 450).
- Moltó Molina, F. «El problema de la educación obrera». Assenyala que el primer aspecte de l'educació ha de ser de caràcter individual i després social; però sense caure en el radicalisme de l'esquerra, sinó de caràcter laboriós i pacífic (núm. 473).
- Moltó Molina, F. «Las viviendas para obreros». Recorda les condicions que haurien de tenir i no les que malauradament pateixen (núm. 478).
- De Posse y Villelga, José. «Cooperativismo católico». Esmenta els inicis del cooperativisme a Espanya i el treball del R. P. Vicent (núm. 519).
- «Un Hospital laico». Assenyala el mal servei que ofereixen en comparació amb els religiosos (núm. 529).
- «Los tejidos alcoyanos en Sudamérica». És un article dividit en quatre capítols que tracten d'assenyalar la bona situació de les vendes tèxtils a Amèrica del Sud i com els comerciants alcoians imiten els catalans en les pràctiques comercials (núm. 648).
- «Acción social: la mujer del obrero». Tracta sobre la dolenta situació que pateix la dona de l'obrer i de la importància que té la seua tasca per a la qualitat de vida de la família obrera (núm. 784).
- «El vicio de la lotería». Diu com aquesta activitat tan estesa a Espanya és un vici, que enganxa la gent per avarícia (núm. 865).
- «Poder de la Prensa». Tracta bàsicament del gran poder que té la premsa per a fer el bé; com, per exemple, informar la gent o donar-li bons consells de caràcter cristià; però, també per a fer el mal, com els que indueixen a la violència social que preconitza la premsa d'esquerres i de tendència liberal (núm. 1.043).
- «Virgen de la Cruz Roja: La Cruz Roja en Alcoy». Sobre la tasca que desenvolupa la Creu Roja des de la seua implantació a Alcoi (núm. 1.151).
- «El cólera en Europa». Esmenta el perill d'aquesta malaltia que s'escampa per Europa (núm. 1.376).
- «El analfabetismo en España». Greu problema que pateix un gran percentatge de la població espanyola, especialment el proletariat (núm. 1459).
- «La inmoralidad en el teatro. Sus efectos». Condemna d'obres pornogràfiques com: «La gatita blanca», «La ala verde», «El arte de ser bonita», «Carne flaca» (núm. 1.488 i 1.489).
- «Por la Prensa católica». Defensa la tasca que realitza la premsa catòlica enfront de la premsa liberal, republicana i socialista (núm. 1.558).
- «El Periodismo católico». Reivindiquen que els millors valors socials els propaguen els periòdics de tendència catòlica (núm. 1.561).
- «Higiene obrera». Assenyala el lamentable estat en què es troba la higiene i l'alcoholisme que envolta la societat obrera (núm. 1.573).
- «El socialismo». Esmenta que està present a les escoles i als quarters i el perill que açò comporta per a la fe catòlica (núm. 1.581).
- Ramiro. «La Mancomunidad Valenciana». No volen ser llevantins sinó valencians, i englobar els valencians amb els castellonencs i els alacantins (núm. 3.350).

- «Las elecciones del domingo». Remarca els assalts haguts a les cases dels fabricants d'ideologia romanonista ocorreguts el diumenge 8 de març de 1914. Esmenten com a assaltats als «Hijos de Juan Soler», «Hijos de Anselmo Aracil», «Rita Santonja», «Don Juan Pérez» i «Hijos de Salvador García» (núm. 3.385).
- «El homenaje a Galdós». Mala opinió de Galdós per les seues crítiques a l'església catòlica en novel·les com *Electra* (núm. 3.426 i 3.431).

Informacions destacades:

- «Remembranzas». Poema sobre la nostàlgia que té de les festes de la seua ciutat (núm. 89) (22-IV-1904).
- «Romeria a la Fuente Roja». Romeria a la Font Roja, farcida de gent per la devoció que professa el poble alcoià (núm. 115) (27-V-1904).
- «Accidentes de trabajo». Informa amb dades estadístiques sobre els accidents de treball (núm. 115) (27-V-1904).
- «La fiesta de las espigas y la romería a la Fuente Roja». Romeria a la qual van acudir 8.000 persones (núm. 118) (31-V-1904).
- «La fotografía en colores». L'abat José Muñoz ha descobert la fotografia amb colors (núm. 160) (22-VII-1904).
- «Crònica Local». Concert que farà la banda de música del Regiment Biscaia. El músic major de la banda, Juan Benlloch, farà un repertori amb pasdobles i altres peces (núm. 167) (31-VII-1904).
- «Escuela de Párvulos del Patronato de la Juventud Obrera de Alcoy». S'obrirà una escola per a pàrvuls i recorda que l'any passat, amb motiu de la crisi social i econòmica, es va obrir una cuina per a xiquets pobres (núm. 338) (23-II-1905).
- «Alcoy necesita luz». Falta de llum a la ciutat (núm. 380) (14-IV-1905).
- «José Espí Ulrich». Necrològica del músic Espí, el 14 de juliol (núm. 449) (15-VII-1905).
- «Canalejas contra Alcoy». Diu que José Canalejas no ha fet res per a llevar l'impost de transports (núm. 454) (21-VII-1905).
- «La entrada de reyes». La societat «El Panerot» ha organitzat la gran cavalcada reial i ha lliurat 4.000 abonaments el valor per unitat dels quals és de 25 cèntims (núm. 590) (5-I-1905).
- «Don Miguel Gisbert Gisbert». Necrològica de Miguel Gisbert, director de *La Revista Católica* (núm. 621) (13-II-1905).
- «Cinematógrafo». Emissió d'obres cinematogràfiques a la plaça de Sant Agustí, a la nit, de 17 a 23 hores, i el preu de la sessió és de 30 cèntims (núm. 621) (13-II-1905).
- «Fernando Cabrera». Dades biogràfiques i les peculiaritats de la seua tècnica pictòrica (núm. 701) (30-V-1906).
- «Grandiosa reunión de los católicos en Alcoy. ¡Felicitémonos!» Presideix l'assemblea Rafael Raduán Casamitjana i participa el prevere José Jordá (núm. 832) (6-XI-1906).
- «Noticias». El pintor alcoià Emili Sala ja és catedràtic de l'Escola Superior de Belles Arts (núm. 913) (14-II-1907).
- «El Esperanto en Alcoy». Es farà una conferència sobre aquesta llengua internacional europea i assenyala els avantatges que ofereix el seu ús (núm. 1.039) (28-VII-1907).
- «Reglamento del Trabajo. Mujeres y niños». Fa menció de la redacció d'aquest reglament i de la seua importància (núm. 1.211) (3-I-1908).
- «Plano de la Exposición Regional Valenciana 1909». Assenyala com serà l'exposició a València i en mostra un plànol (núm. 1397) (16-X-1908).

- «Tristísimos sucesos». Recorda els fets ocorreguts a Alcoi la darrera setmana de juliol de 1909, en què van participar més de tres mil persones que reivindicaven la fi de la guerra del Marroc. Assenyala que es van disparar tirs i van ser ferits homes i dones (núm. 1620) (28-VII-1909).
- «Alcoy en la Exposición Levantina». Participació d'Alcoi en aquesta exposició que es va celebrar l'any 1909 (núm. 1.710 i 1.711) (11 i 12-XI-1909).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL DEFENSOR DEL OBRERO

Alcoy. Núm. 1 (7-XI-1891)? Tendència anarquista. Periodicitat quinzenal. No se'n coneixen exemplars. Per referències d'*El Combate,* núm. 1 (11-XI-1891), de Bilbao, i a *La Alianza Obrera,* núm. 81 (15-I-1892).

DEMOCRACIA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Semanario defensor de los principios de libertad y justicia
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (6-XI-1926).
Darrer número: Núm. 6 (11-XI-1926).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Beato Nicolás Factor, 2; en el número 3, Gonzalo Barrachina, 9.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 48 x 33 cm.
Nombre de columnes: 4 i 5 aleatòriament.
Dimensions: 6,5 cm.

Estructura

Superfície impresa: 45 x 31 cm.
Capçalera: 5 x 31 cm.
Seccions: «De la región», «Mesa Revuelta», «Anomalías», «Convocatorias», «Anuncios».
Impressor: Tip. Lit. Renovació.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cènt.

Equip de redacció:

Corresponsals: A Benilloba.

Col·laboradors habituals: F. M. Dávila, Ramiro del Serpis, Arsenio Olcina, Pablo de las Navas.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Bonnato Llorei.

Publica textos de: Mirabeau.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Socialista.

Línia editorial: Recerquen la pau i es declaren demòcrates; a més a més, són una tribuna popular on es declaren les orientacions que donen suport a la ciutadania.

Polemitza amb: El Siglo Futuro, El Debate.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquest setmanari es va crear en un moment difícil per a les forces polítiques d'esquerra, ja que feia tres anys s'havia establert la dictadura de Primo de Rivera, que duraria fins a 1929. No obstant això, *Democracia* va aparèixer gràcies a la connivència del socialisme amb la dictadura. També aparegué un butlletí ugetista de la Sociedad de Albañiles y Directores de Alcoy.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La conflictivitat laboral a les fàbriques; la dona i la fàbrica; recordar vides i obres de polítics socialistes o d'altres àmbits d'esquerra destacats.

Articles destacats:

- Ramiro de El Serpis. «Problemas sociales. Los tribunales industriales». Recorda que la llei de tribunals industrials del 22 de juliol de 1912 no ha estat respectada per la patronal (núm. 1).
- «La crisis del trabajo en la industria textil». Diu que la crisi no és local ni nacional sinó internacional, per la qual cosa cal prendre mesures internacionals. Assenyalen com a causes fonamentals la manca de mercats forans i la suspensió de pagaments de l'entitat La Exportadora (núm. 3).
- «Unas palabras sobre Don Francisco Pi i Margall». L'obra d'aquest polític que feia 25 anys que havia faltat; se li anomena el pare del federalisme espanyol (núm. 5).
- Olcina Navarrete, José. «La mujer y la fábrica». El gran sacrifici que realitza la dona en la fàbrica, a més a més de la situació laboral tan dolenta que pateix (núm. 5).
- «Por la memoria de Pablo Iglesias». Vida i obra del polític socialista ja mort (núm. 6).

Informacions destacades:

- «Nuestro Periódico. En buena lid». És la *Línia editorial* d'aquest periòdic. (núm. 1) (6-XI-1926).
- El Morellà. «Conflictos Obreros». Informa que des del dilluns es troben en vaga els obrers de la fàbrica de D. José Oliver i altres de la localitat; a més a més, ens assenyala els fets (núm. 2) (13-XI-1926).
- «De la región». A Benilloba s'ha celebrat un acte organitzat per La Textil Agrícola en la qual van participar els senyors Cañizares i Cervera de València i acudiren representants d'Alcoi i de Penàguila. El senyor Miralles va definir el que era una societat (núm. 2) (13-XI-1926).
- «Otro apóstol que desaparece». Anuncia que Don José Nakens ha mort. Assenyala, entre altres coses, que era pare d'*El Motín*, que era un gran lluitador contra la corrupció, un

honrat polític, un periodista i escriptor satíric i un lluitador contra el clericalisme (núm. 3) (20-XI-1926).

- «Revistas y Periódicos». S'ha rebut a través del consolat de Xile a Alcoi un exemplar del número 6 de la revista mensual *Xile,* i un altre del setmanari il·licità *El Obrero* (núm. 3) (20-XI-1926).
- «Anomalías». Després d'haver apujat el preu dels mistos, aquests són més deficients i roïns; a més, parla del pont del Viaducte, un dels més admirats, i diu que està molt mal il·luminat (núm. 3) (20-XI-1926).
- «Otro muerto ilustre». Layret, polític que era del Partit Republicà Nacionalista Català, va ser assassinat (núm. 5) (4-XII-1926).
- «Anomalías». Denuncia que s'organitzaren jocs de xapes a l'hort de l'Hospital Civil d'Oliver amb el beneplàcit del director del centre (núm. 5) (4-XII-1926).
- «Velada Necrológica». Amb l'avinentesa del primer aniversari de la mort del socialista Pablo Iglesias, s'ha organitzat una revetla per al proper diumenge, a les 21.30 hores, al local del Centre Obrer, situat al carrer de Gonçal Barrachina, núm. 2 (núm. 6) (11-XII-1926).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Cada número porta el vistiplau de la censura.

DEMOCRACIA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Semanario Político; a partir del número 8 el subtítol serà Semanario Republicano, i l'òrgan del partit de la dreta liberal republicana.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-III-1930).

Darrer número: Núm. 61 (18-VIII-1930).

Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració, redacció i lloc d'impressió: C/ Juan Cantó, baixos. En el número 18, redacció i administració: Polavieja, 2.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 54,5 x 38 cm.

Nombre de columnes: 6.

Dimensions: 6 cm.

Estructura

Superfície impresa: 51 x 35,5 cm.

Capçalera: 6 x 36 cm.

Seccions: «Noticias Municipales», «Deportes», «Semana Teatral», Noticias Locales», «Avisos Oficiales».

Impressor: Juan Cantó, 4, llevat del número 2 que és Imp. Vda. de Julio Puig Pérez.

Il·lustracions: Hi apareixen fotografies de polítics com José Canalejas (núm. 38), Canalejas i Niceto Alcalá Zamora (núm. 61).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cènt.

Equip de redacció:

Director: Gregorio Ridaura.

Corresponsals: Té molts corresponsals per les poblacions dels voltants, com ara Cocentaina, Muro, Penàguila, Dénia, Pedreguer, etc., sense esmentar-ne els noms.

Col·laboradors habituals: Juan Gisbert, Un Republicano, Xiatama, Víctor Medina, Alatac, Don Justo, Enrique Oltra, Ginés Roldán.

Publica textos de: Niceto Alcalá Zamora.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Dreta liberal republicana

Línia editorial: Esmenta que no pertany a cap partit, la qual cosa no li impedeix reivindicar i defensar les seues idees polítiques, que estan totalment en contra de la dictadura de Primo de Rivera; a més a més, es fixen en les democràcies occidentals, volen imitar-les i desitgen que les Corts Constituents sàpien crear una Constitució àmplia i moderada.

Polemitza amb: Critica, entre d'altres, *La Gaceta de Levante*, la qual considera de tendència reaccionària i monàrquica, i li critica especialment que s'anomene «independiente», perquè no ho és en absolut.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: La seua importància rau en el fet de ser un setmanari que descriu els fets polítics més importants des del govern del general Berenguer fins poc després de la proclamació de la República i l'arribada al poder de l'esquerra, després d'un govern provisional de la dreta liberal republicana.

Alcoi tenia una representació republicana en la premsa prou significativa. Observem fets històrics significatius com la desaparició de la censura en la premsa; fruit de l'amnistia, en el número 8 (19-4-1930) desapareix la referència que el número ha estat revisat per la censura.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La crítica als governs de la Unió Patriòtica; el desig d'unitat de tots els partits de caràcter republicà; la situació industrial a Alcoi; la necessitat d'una nova constitució; el programa polític de la dreta liberal republicana; el paper de la dona en la política; el separatisme català.

Articles destacats:

- Alcalá Zamora, Niceto. «Del Momento Político». El il·lustre polític de la dreta liberal republicana, Niceto Alcalá Zamora, expressa la seua opinió sobre el moment actual polític que es viu al país, i destaca el fet que vol que les Corts Constituents sàpien crear una constitució àmplia i moderada (núm. 1).

- «La mujer actua en política». Esmenta que l'associació de dones monàrquiques, dirigides per la duquessa de la Victoria, proclama la seua adhesió a la causa reial, la qual cosa és criticada per aquest setmanari per ser un signe de dones de l'extinta Unió Patriòtica (núm. 2).
- «Del momento. La muerte de Primo de Rivera». La mort del dictador exiliat a París i una crítica de la seua obra política (núm. 4).
- «Tribuna Libre. Problemas Sociales. La grave situación en la industria alcoyana». Qüestiona les seues causes, perquè no actua la Cambra de Comerç i la manca de solucions (núm. 6).
- «Responsabilidad». Està fent-se una revisió de l'obra dictatorial als municipis upetistes del règim anterior i es pregunta per què no s'ha iniciat aquesta a Alcoi (núm. 11).
- «Del Momento. 1923-1930». Esmenta el que ha representat per al país la dictadura de Primo de Rivera i la dolenta actuació d'alguns dels seus polítics, com el conde de Bugallal i el conde de Romanones (núm. 22).
- «En marcha...». Assenyala que vint mil republicans de tot Espanya s'han congregat a la plaça de bous de Madrid i han ofert a la nació un excel·lent exemple d'entusiasme, de disciplina i civisme (núm. 32).
- «Estampas Alcoyanas. «¡Caray, con la Gaceta de Levante!». Diu que *La Gaceta de Levante* no compleix amb el seu subtítol que és independent, ja que defensa sempre la monarquia i el conservadorisme (núm. 36).
- Uribes, Matías. «El separatismo catalán». Article d'opinió del metge Uribes, el qual recorda que de totes les regions d'Espanya, Catalunya és l'única que vol la independència (núm. 50).
- «El Programa de Derecha-Liberal Republicana». Tracta de l'organització de l'Estat republicà, la divisió de poders, l'exèrcit, la propietat, la cultura, l'ensenyament, etc. (núm. 57).
- «Los conflictos sociales». Per tot el país i a Alcoi es produeixen conflictes laborals i demanen moderació i judici a tots els involucrats en els conflictes (núm. 60).

Informacions destacades:

- «En el municipio. El nuevo ayuntamiento». És el nomenament del nou ajuntament i la primera sessió plenària, amb els nous càrrecs municipals (núm. 1) (1-III-1930).
- «Nuestro primer número». Opinió de la premsa local i regional sobre l'aparició d'aquest setmanari, el qual és ben rebut, sobretot per la premsa esquerrana; assenyala que *El Pueblo* de València en parla bé (núm. 2) (8-III-1930).
- «Hacia la agrupación de izquierdas». Es fa una conferència al Centre Socialista local, realitzada pel metge Salvador García Muñoz, que tracta el tema de les organitzacions obreres i la seua actuació política (núm. 2) (8-III-1930).
- «Círculo Católico de Obreros». El diumenge passat se'n va realitzar una junta extraordinària, i se'n detallen l'ordre del dia i els acords (núm. 3) (15-III-1930).
- «El caricaturista Bon en Valencia». El caricaturista Bon es troba a València i també s'indica que va viure algun temps a Alcoi (núm. 4) (22-III-1930).
- Blanes. «La grave situación de la industria alcoyana». Cal fer alguna cosa quan hi ha 2.000 obrers sense jornal (núm. 5) (29-III-1930).
- «La alcaldía de Alcoy». Esmenta que no ha pogut proveir-se encara d'un alcalde, com en altres poblacions, i n'assenyala com a causa principal el poc atractiu que té el càrrec en desaparèixer les prerrogatives que tenia durant la dictadura (núm. 6) (5-IV-1930).
- «Labor cultural en la Agrupación Socialista». El diumenge passat es va celebrar una conferència amb les ponències del director d'aquest setmanari, Gregorio Ridaura, titulada «Nación y Estado» (núm. 6) (5-IV-1930).

- «Fiestas en Alcoy». Tot i que la premsa local, majoritàriament, dedica números extraordinaris a les festes, aquest setmanari no ho farà per la importància de les notícies polítiques que viu el país d'aleshores (núm. 8).
- «De arte». L'Associació de Cultura Musical ha realitzat un concert de piano al Teatre Principal, en què han participat el pianista Alejandro Uninsky i la Banda Primitiva, dirigida pel mestre Camilo Pérez Monllor. (núm. 8) (19-IV-1930).
- «Propaganda Republicana». Niceto Alcalá Zamora impartirà a Alcoi una conferència en la qual participarà l'antic president del Congrés, Miguel Villanueva (núm. 11) (3-V-1930).
- «Gonzalo Cantó y el Ayuntamiento de Alcoy». La petició del regidor republicà Sanz Herrero en el sentit que torne a fer-se una subscripció popular en favor de l'il·lustre poeta i fill predilecte, Gonzalo Cantó, de tan sols 25 pessetes mensuals (núm. 15) (7-VI-1930).
- «Inauguración del Centro Republicano Democracia». Inauguració del Centre Republicà «Democracia» el dia 19 de juny de 1930 i se n'esmenten els noms dels membres de la Junta de Govern i que el president honorífic és Niceto Alcalá Zamora (núm. 17) (21-VI-1930).
- «El Nuevo Mercado». S'assenyala la necessitat de reformar el mercat, més que buscar-li un indret adequat, ja que els proposats tampoc no posseeixen les condicions requerides (núm. 19) (5-VII-1930).
- «Prensa Nueva». Ha nascut un nou setmanari republicà, anomenat *El Faro*; que la seua seu es troba a la Casa del Pueblo i que té una bona presentació (núm. 20) (12-VII-1930).
- «Vida Cultural. Centro de Estudios Sociales». S'ha fundat a Alcoi un Centre d'Estudis Socials, localitzat al carrer Arias Miranda, núm. 29. (núm. 24) (9-VIII-1930).
- «Actividad municipal». Reforma del carrer de Sant Tomàs per a poder unir el pont de Sant Jordi amb aquest carrer (núm. 32) (4-X-1930).
- «El Mitín pro-republicano». Els republicans i els socialistes d'Alcoi denuncien davant l'opinió pública la mala gestió municipal i les arbitrarietats del ajuntaments upetistes (núm. 39) (21-XI-1930).
- «El tinglado de la farsa...». El dia 8 es van convocar eleccions generals i es van restaurar algunes llibertats constitucionals, però el dia 10 continuaven clausurats tots els centres republicans locals i encara continuaven tancades les seus d'Alianza Republicana, de l'Agrupación Socialista i del Centro de Estudios Sociales (núm. 44) (14-II-1930).
- «El Plebiscito Nacional, España vota por la República». Espanya, el dia 12, va votar per la República, i el 14 d'abril es va proclamar. Assenyalen que el Rei, amb la seua família, havia eixit en direcció a Itàlia (núm. 48) (18-IV-1930).
- «El 1º de mayo». La Festa del Treball s'ha seguit a tot el país i ha sigut tot el contrari que en èpoques anteriors (núm. 50) (2-V-1930).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: S'esmenta en els primers números que estan revisats per la censura fins al número 8.

DEPORTES

A.B.Ll / F.B.M

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Semanario Gráfico Alcoyano».

Vinyetes: Amb perfils d'esports i fotos d'esportistes.

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Març de 1924.
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Núm. 2 (1-IV-1924).

Seu social:

Administració i redacció: Imprenta Comercial.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.
Dimensions: 31 x 21 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 5 cm.
Superfície impresa: 23 x 17 cm.
Capçalera: 17 x 4 cm.
Il·lustracions: Fotografies en les pàgines centrals.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 20 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Penally.

Naturalesa i orientació:

Línia editorial: Esportiva, en especial dedicada al futbol local i el campionat nacional.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Esport; futbol.
Articles destacats:

- «Editorial: manifiesto del Comité Olímpico Español» (núm. 2).
- «Blanes. Interior derecha del Real Alcodiam» (núm. 2).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València, Fons Navarro Cabanes.

V. OBSERVACIONS: Inclou fotos del partit que van disputar l'equip d'Infanteria de Marina i el Real Alcodiam.

EL DESCUAGE

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario republicano-democrático-reformista».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 5 (9-IX-1905).

Darrer número: Núm. 71 (26-I-1907).

Periodicitat: Setmanal, i es publica els dissabtes.

Col·lecció: Del núm. 5 al 71. Falten els números 1, 2, 3, 4, 9, 14, 15, 16, 17, 57, 58 i 64.

Seu social:

Redacció i administració: Plaza de la Constitución, 8.

Lloc d'impressió: Alacant i València.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 51,2 x 36 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 31,1 x 6,9 cm.

Superfície impresa: 49,2 x 34,1 cm.

Capçalera: 7,5 x 34,1 cm.

Seccions: «Sección política»; «Sección doctrinal», en què s'inclou un article d'opinió; «Noticias»; «Variedades»; «Sección libre», amb la subsecció «Remitido», en què es publiquen cartes de protesta; «Sección artística» on es publiquen poesies o s'informa sobre esdeveniments culturals; «Anuncios».

Impressor: Imp. y Lit. de T. Muñoz (Alacant); a partir del núm. 39, Imp. de F. Martínez Andreu, c/ Lepanto, 13 (València); a partir del núm. 45, Impremta de Pau, Torrijos y Comp., c/ de Quarte, 25 (València).

Fulletons:

- Camelo, Inocencio: Las bascas canalejistas: el acta sin presentar. (núm.13) És una obreta burlesca sobre Canalejas.
- Cuentos de diferentes colores (núm. 30).
- El teatro de Pérez Galdós (núm. 47).

Il·lustracions: En els anuncis.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 5 cèntims

Subscripcions: Un mes, 50 cèntims.

Equip de redacció:

Corresponsals: A Ontinyent.

Col·laboradors habituals: Jorge Rural, Francisco Gosálbez Samper, Manolo, «Pilatos», Víctor Navarro, L. C., R. Grau, Salvador Palacios Vidal, M. Rebollo, «Sidi-el-Jach», el Padre Franco.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Juan Perea; «Un licenciado».

Publica textos de: Víctor Hugo, Joaquín Costa, Salvador Rueda i A. Lerroux.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicano-democràtico-reformista, totalment anticanalejista.

Polemitza amb: *La Defensa*, *El Heraldo de Alcoy*, *La Región de la Marina*, *El Heraldo de Madrid.*

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Òrgan del partit de la Unió Republicana a Alcoi, critica constantment Canalejas.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política local i nacional, successos, espectacles, com ara teatre, conferències.

Articles destacats:

- Gosálbez Samper, Francisco: «¡Republicanos de Alcoy á las urnas!» (núm. 5).
- «A los obreros alcoyanos» (núm. 7).
- Navarro, Víctor: «La emigración» (núm. 11).
- Navarro, Víctor: «Diagnóstico» (núm. 15).
- Navarro, Víctor: «Servicios públicos» (núm. 21).
- «El discurso del Alcalde de Alcoy» (núm. 22).
- Navarro, Víctor: «Parió el gobierno» (núm. 24).
- Calderón, Alfredo: «La libertad de la prensa» (núm. 27).
- «Lo negamos» (núm. 28).
- «El despotismo canalejista» (núm. 32).
- «¿Por qué Ciudad Real no está vacante? (núm. 38).
- «Arrancando caretas» (núm. 51) Es refereix als canalejistes.
- «El Reglamento d'*El Trabajo*» (núm. 51).
- Gosálvez Samper, F.: «Republicanismo o sectarismo» (núm. 59).
- Padre Froilán: «¿Crimen o desgracia? (núm. 66).
- Padre Franco: «¿Hasta cuándo? (núm. 69).
- Padre Froilán: «Enseñanzas para lo futuro» (núm. 70).

Informacions destacades:

- «Casas para obreros» (núm. 20) (23-XII-1905).
- «El discurso del alcalde de Alcoy» (núm. 22) (6-I-1906).
- «El silencio del Sr. Canalejas en el Congreso ante los sucesos de Alcoy» (núm. 27) (10-II-1906).
- «Sigue Alcoy sin diputado» (núm. 30) (3-III-1906).
- «Pasó el plazo legal para optar Canalejas por Alcoy» (núm. 31) (10-III-1906).
- «La manifestación del domingo» (núm. 34) (31-III-1906).
- «Fiesta del progreso» (núm. 35) (6-IV-1906).
- Esteve, Juan Bautista: «Historia de un escándalo monumental en Cocentaina» (núm. 44) (16-VI-1906), extret d'*El Heraldo de Alicante*.
- «Obreros y patronos» (núm. 48) (21-VII-1906).
- «Estado de la huelga: la reunión del domingo» (núm. 49) (28-VII-1906).
- «El mitin anti-caciquista de Petrel» (núm. 53) (1-IX-1906).
- «Manifiesto del Círculo Democrático Republicano de Barcelona» (núm. 56) (29-IX-1906).
- «Victoriano en Alcoy» (núm. 60) (27-X-1906)», on s'explica la denúncia de l'alcalde d'Alcoi, Santiago Reig, contra el propietari d'*El Desguace*.
- «El motín de Cocentaina» (núm. 67) (5-I-1907).
- «Odisea de un quebrado (trencat): Matarredona en solfa» (núm. 67) (5-I-1907).

Llibres que anuncia:

- *Práctica de los Juzgados Municipales* en quasi tots els números.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

DIARIO DE ALCOY

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico de la mañana, de noticias, intereses materiales, literarios y anuncios».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà; algun breu poema humorístic en valencià no normatiu.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-III-1865).
Darrer número: Núm. 408 (14-VII-1866).
Periodicitat: Diària.
Col·lecció: Se'n conserven els números: 106, 111 i 115, Biblioteca Círculo Industrial, molt completa, falta el núm. 343.

Seu social:

Administració i redacció: Calle del Mercado, 31; a partir del núm. 338, San Francesc, 1.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Format: Full plegat.
Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 30 x 43 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 38,5 x 6,7 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 26,5 x 39,4 cm.
Capçalera: 21,4 x 1,4 cm.
Seccions: «Telegrafia particular», «Noticias nacionales», «Noticias extranjeras», «Gacetillas», «Sección Oficial», «Avisos de corporaciones», «Boletín religioso», «Sección comercial», «Anuncios», «Última hora», «Variedades», «Folletín».
Impressor: José Martí.
Fulletons:

- Las Willis (núm. 1 a 6).
- Lucciola (núm. 7 al núm. 16).
- Ludolf (núm. 17 al núm. 24).
- La hija del buhonero (núm. 25 al núm. 37).
- La muerte de Jesús (núm. 38).
- Regina (núm. 37 al núm. 52).
- La mujer abandonada (núm. 53 al núm. 60).
- Los caprichos del Corazón (núm. 61 al núm. 67).
- El alférez D. Gabriel (núm. 67 al núm. 76).
- Margarita Pusterla, por César Cantú (núm. 76 al 146).
- Etelvina (núm. 147 al núm. 225).
- Sin verse, de Alfonso Karr (núm. 226 al núm. 248).
- El Estado, de Federico Bastiat (núm. 249, no continua).
- La Sala Misteriosa (núm. 251 al 261).
- El Castillo de las Tres Torres (núm. 261 al núm. 272).

- El Secreto de Polichinela, de M. Adriano Robert (núm. 273 al núm. 290).
- El Prófugo, de M. Elías Berthet (núm. 291 al núm. 319).
- El Mal de Infierno, de Pablo Feval (núm. 320 al núm. 367).
- El Valle de Andorra, de M. Elías Berthet (núm. 367 al 378).
- Las Pieles Rojas (núm. 379 al núm. 402).
- El precio de una palabra (núm. 402 al núm. 408, inacabat).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Sempere Abad, Francisco (segons suplement al 107).
Llocs de subscripció: A la mateixa redacció.
Preu: 3 «cuartos».
Subscripcions: 7 rals al mes.
Tarifa publicitària: Mig ral la línia; 25 cèntims la línia a partir de cinc línies.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: José Barceló, C. Sáez de Montoya, Ramón de Morenes, Enrique Todo, Rafael Santonja Pérez, J. Chretien, V. Soriano, Martín Sánchez, Máximo Peris, José María Esteban, Manuel Gosálbez Pons, Gonzalo Abad, Francisco Pérez, José Alcover, J. Pascual Mataix, Virgilio Peidro, Luis García de Luna, Vicente Pérez, Gonzalo Faus, P. Martínez, Florencio Janer, Augusto Ferran, Bernardo López García, José R. Crozat, V. Guimera, E. Doménech, Joaquín Aguirre, Bernardo del Saz, José Puig Pérez, Salvador Constanzo, Segismundo de Moret, Valentino, Eugenio M. Hostos, Francisco Pastor Boronat, Enrique Sánchez, Antonio de Trueba, Rafael Jover, Zapatero, Lorenzo Ferrándiz, Hidalgo Tablada, Donato Soriano, Catalina Larripa.
Esporàdicament apareixen les signatures de: José Reig, Pablo Girón, Juan B. Esteve, Ricardo Peris Mercier, Salvador Pérez Llácer, Tristán Medina, Vicente Peydro, Diego Navarro Soler, Javier de Ramírez, J. G. Alegre, Luis Rivera, Manuel de la Concha, Enrique Vitoria, J. Mañé i Flaquer. Ildelfonso Montesinos, Diego Navarro Soler, E. Llofriu y Sagrera, J. García Balsameda, Santonja, Fermín Caballero, Enrique Pérez Escrich, Roque Barcia, Anatolio Nigaur, Ernesto García Ladevese.
Publica textos de: Heine, Emilio Castelar, Gustavo Adolfo Bécquer.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Liberal democràtica.
Línia editorial: Ser un mitjà de comunicació entre els alcoians i també entre el món i aquests.
Polemitza amb: El Boletín Eclesiástico.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El *Diario de Alcoy* es tracta d'una publicació vinculada als interessos econòmics de la burgesia alcoiana. De sempre la informació de l'actualitat del món i del país ha sigut vital en les operacions comercials dels empresaris. El *Diario de Alcoy* té com a objectiu posar a l'abast dels seus lectors aquesta informació. Cerca les notícies d'última hora i aprofita per a açò el telègraf.

És també significativa la inclusió de textos de signe democràtic i abolicionista. A mesura que es desenvolupa la publicació augmenta el seu to progressista, i fins i tot critica els sectors *neocatòlics* de la societat alcoiana.

Per altra banda, trobem en les pàgines del diari informacions del dia a dia alcoià, d'accidents a actes socials. Hi són freqüents els comunicats reivindicatius de propietaris que, signats per llargues nòmines d'afectats, demanen solucions al consistori.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Actualitat política i econòmica.

Articles destacats:

- Sáez de Montoya, G «Las pequeñas industrias» Descripció de les activitats adients per a obradors domèstics (núm. 10).
- «Diario de Alcoy» Sobre el mal estat del paviment dels carrers de la ciutat (núm. 43).
- P. C. «Males que sufre la clase obrera» Sobre la degradació humana del proletariat (núm. 56).
- A. F. «Cuestión importante» Sobre la fàbrica de tabacs d'Alcoi (núm. 65).
- Alcover, José «Errores y preocupaciones en materia de privilegios de industria» (núm. 122).
- Del Saz, Bernardo «La Educación» Retòrica sobre la qüestió (núm. 144).
- Soriano, V. «Guardia Rural» Sobre la conveniència de crear aquest cos de seguretat (núm. 150).
- Martínez, P. «De la libertad comercial» Entesa com a estímul a la indústria (núm. 151).
- Barceló, J. «Cordones sanitarios» Conseqüències econòmiques i socials d'aquesta mesura (núm. 164).
- Ferrándiz, Lorenzo. «Comunicado» Sobre el tancament d'escoles a Alcoi (núm. 176).
- Blanes, Eduardo. «Contrata de papel de sello» Sobre aquesta contracte amb empreses papereres alcoianes (núm. 188).
- Ferran, Augusto «Al Sr. José Reig, Alcalde de Cocentaina (...)» Crítica a l'opinió de l'alcalde contra el diari i el suport d'aquest a no celebrar la fira de Tots Sants (núm. 193).
- Reig, José «Comunicado» Continua amb la qüestió del còlera i les mesures preses per a detenir-lo (núm. 194, 199 i 200).
- Esteve, J. B. «Comunicado» Atac a les mesures i opinions de J. Reig. (núm. 211).
- Blanes, E. «Vestuario para el ejército» Sobre la concessió estatal d'aquest producte a fabricants locals (núm. 221).
- Alegre, J. G. «La paz universal», Discurs antibelicista (núm. 242).
- «Diario de Alcoy» Sobre el servei local d'enllumenat de gas (núm. 253).
- «La elección popular de alcaldes» Comenta els beneficis de la nova llei (núm. 260).
- «Comunicado» Sobre la necessitat de deixar obertes les portes de Cocentaina, el Tossal i La Riba (núm. 282).
- Ferran, Augusto, «Esto matará aquello» Tracta de les desqualificacions rebudes pel *Diario de Alcoy* des dels sectors catòlics (núm. 295 a 298).
- García Balsameda, Joaquina «La mejor educación» (núm. 312).
- Soriano, V., «Fiesta de San Jorge» Es queixa d'alguns mals costums dels festers a l'alardo (núm. 316).
- Obrero, J. «Restaurants de obreros» Sobre els menjadors populars (núm. 321).
- Santonja, R. «La embriaguez» Tracta d'alcoholisme (núm. 340).
- Navarro Soler, Diego. «El trabajo es la paz» (núm. 363).
- Esteve, J. B. «El hombre y la mujer comparados bajo el punto de vista jurídico» (núm. 377 i ss.).

Informacions destacades:

- Núm. 2 (2.-III-1865) «Ferro-carril de Alcoy a Villena».
- Núm. 37 (12-IV-1865) «Apertura del Istmo de Suez».
- Núm. 80 (3-VI-1865) «La cueva de las maravillas. Leyenda Alcoyana».

- Núm. 97 (27-VI-1865) «Comunicado».
- Núm. 112 (15-VII-1865) «Máquina de José Mas Vidal (...) Gran catástrofe».
- Núm. 133 i ss. (10-VIII-1865) «Distrito electoral de Alcoy. Electores contribuyentes».
- Núm. 142 (22-VIII-1865) «Bases para el establecimiento en Alcoy de un colegio de segunda enseñanza».
- Núm. 183 (10-X-1865) «Contribución de consumos».
- Núm. 218 (21-II-1865) «Reunión democrática».
- Núm. 223 (26-XI-1865) «Alcoi no ha patit el còlera, acció de gràcies».
- Núm. 232 i ss. (7-XII-1865) «Lista de los señores fabricantes de paños...».
- Núm. 241 (19-XII-1865) «La supuesta insurrección de Jamaica».
- Suplemento extraordinario (22-I-1866) (Revolta militar a Reus, Valls i fugida d'altres revoltosos per Portugal).
- Núm. 277 (2-II-1866) «Interrogatorios relativos a las manufacturas de algodón y sus mezclas».
- Núm. 307 (10-III-1866) »He aquí los nombres, nombres cuya memoria debe ser venerada de aquellos mártires: D. Pantaleón Boné ...».
- Núm. 333 (12-IV-1866) «Acción de Abtao».
- Núm. 342 (22-IV-1866) (Secció especial per les Festes de Moros).
- Núm. 349 (2-V-1866) «Dos de Mayo de 1808».
- Núm. 352 (4-V-1866) «Arancel del establecimiento de baños del pueblo de Benimarfull».
- Suplemento núm. 401 (6-VII-1866) «Austria ha cedido el Véneto».
- Suplemento núm. 405 (11-VII-1866) «Ha dimitido O'Donnell (...) ha sido llamado el general Narváez».

Suplements:

- La victòria dels federals a Richmond (16-IV-1865).
- Assassinat de Lincoln, núm. 49 (27-IV-1865).

Llibres que anuncia:

- *El miserere* (núm. 111).
- José Martí, *Guía del forastero en Alcoy* (diversos números).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Círculo Industrial d'Alcoi i Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

- El 23 d'abril de 1865 es publica el diari amb una acurada orla.
- Censura a un comunicat del Comitè democràtic d'Alcoi (núm. 172) i altres textos en el núm. 373.
- Al núm. 333, croquis de l'acció d'Abtao.
- Full solt als subscriptors en què s'anuncia la suspensió del diari.

DIARIO DE ALCOY

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol : «De avisos y noticias».

Vinyetes: Fins al núm. 289, els escuts de la vila.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà; però amb alguns escrits literaris en valencià no normatiu.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (4-VII-1914).
Darrer número: Núm. 718 (30-XII-1916).
Periodicitat: Diària.

Seu social:

Administració i redacció: Pintor Casanova, 24.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 37 x 54 cm.
Nombre de columnes: 5.
Dimensions: 47 x 7 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 34,5 x 48 cm.
Capçalera: canvia en el núm. 289.
Seccions: «Vida municipal», «Sección sociológica», «Noticias generales», «Noticias provinciales», «Noticias locales», «Sección agrícola», «Granito de sal», «Teléfono y telégrafo», «De nuestro servicio telegráfico», «Información regional y local», «Vida municipal», «Juzgados», «Del momento actual», «De la guerra», «Financiera», «Al cerrar», «Última hora», «De los madriles», «Cuartilla Suelta», «Página literaria», «Página humorística»,

«Ecos de sociedad», «Diario de avisos», «De veraneo», «La conflagración europea», «Sección alcoyanista», «Efemérides de Alcoy que pasó».

Impressor: La Buena Prensa.

Fulletons:

- Gadea, Manuel «Apuntes biográficos del Maestro Espí» núm. 177 a núm. 183.
- Abad Vilaplana, Enrique «Oración panegírica del ilustre mártir san Jorge» núm. 559 a núm. 565.

Il·lustracions: En els anuncis publicitaris: són interessants i ben elaborades.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Antonio Pérez y Grau.

Propietaris: Antonio Pérez y Grau.

Preu: 5 cèntims.

Subscripcions: Alcoi al mes, 1,5 pessetes; fora trimestre, 4,5 pessetes.

Tarifa publicitària: a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Antonio Pérez Grau; a partir núm. 289, Enrique Moltó Abad.

Col·laboradors habituals: Miguel Peñaflor, Manuel Polo y Peylorón, Luis León, Antonio Reyes Huertas, Severino Aznar, Cirici Ventalló, Doctor-X, Francisco Martínez Kindelán, J. Calvo Sotelo. Enrique Moltó Abad.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Rego Arce, David Querol, Ramón Brotons, J. L. Martín, Francisco Melgar, Eugenio Závala, Sebastián Mantilla, Carbonell Bas, L. Berger, Juan María Romà, José Juan Cadenas, Carlos Banus, Felipe S. Faus, Juan Pujol, Ismael, Teodomiro, José Zahonero, E. Pérez Barceló, Juan López de Rego, Sebastián Mantilla, A. Valor Albors, Plinio, Francisco Turchi, Antono Azpeitua, F. León, Julio Almoyna, Cándido Jordà, Ramón de Olasgoaya, F. Francisco Iglesias, Víctor Noel, Joham Albregh, Anselmo Aracil, L'Asín Palacios, J. J. Cárdenas, V. Contreras, Luis de Castro, J. Marhinoff, Dr. Juan Romeu Cualladó, Gregorio Ridaura Pascual, Armando Guerra, Arturo B. Molina, Joaquín Zaragoza Llácer, Marino S. Enciso, Ciriaco Tort Albors, E. Albors Vicens, Miguel Rodríguez, José María Salaverría, Isaac, M. Francisco Veuillot, Moya, Higinio Castelli, Remigio Vicedo, José de la Mirándola, Inqueres de Céspedes, Uribe, Isidrín, A. H. Valeroso, Ramón Jordá Canet, Covarrubia, Bachiller Ageda, Gonzalo Cantó, Amando Lope de Sosa, Turtur, Andoval, R. Estévez de Pérez, Manuel T. Gavilà Rivera, Narciso del Prado, Ramón Jordá, B. Ayllón, Rafael Rotllàn, Fabián Bisbal, Juan Aguilar Jiménez, Wotan, Felipe Pedreira, Manuel Puebla y Luengo, Coronel González, José Vidal, Enrique Sirvent, María de Echarri, Francesch Posta Pbre., Ignotus, Antonio Aracil, Adolfo Bernabeu, José Román, Briand, Caro Pelsa, Miguel Aucil, Eugenio Moltó Botella, Alejandro Barceló, R. Monllor Pbro., M. de Borinquen, José Moya, Barón de Cauchy, Hector Prevost, Nemrod, Sor Benita Bielondo, Juan de Aspiroz, Condesa Herma Clara, Enrique Jordá, Faustino Rodríguez, Luque.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica moderada.

Línia editorial: Informar la ciutadania de l'actualitat del món i de la ciutat; a partir del número 289, amb el canvi de direcció, es pren una línia més patriòtica.

Difusió: Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El *Diario de Alcoy* va tenir el seu origen en la croada mediàtica encetada pels sectors socials afectes a l'Església per a contrarestar la difusió d'idees contràries a les seues creences. El col·lectiu anomenat «La Buena Prensa» agrupava aquest sector del periodisme, oposat a moviments polítics liberals, com ara el radicalisme, i sistemàticament crític amb figures com Lerroux.

Respecte al seu contingut, la publicació té dues etapes bastant diferenciades. La primera, fins al número 288, en la qual és Antonio Pérez Grau el cap de la publicació, presenta una línia més centrada en les qüestions de religiositat i moral, sense deixar de banda les informacions d'actualitat. La segona etapa, amb la direcció d'Enrique Moltó Abad, presenta canvis importants. Ideològicament la paraula pàtria hi serà molt present, hi apareixen a la publicació nous col·laboradors i dedica major espai a les lletres i a l'art. Amb tots aquests canvis podem trobar en el *Diario de Alcoy* el germen del periòdic *La Gaceta de Levante*.

El contingut informatiu del diari està en gran manera determinat pel principal esdeveniment del moment, la Guerra Europea, i la política nacional. Les notícies locals també hi són abundants, encara que algunes d'aquestes, com les vagues de treballadors o altres esdeveniments socials de signe contrari al de la publicació, s'hi troben subtilment silenciats.

Els articles d'opinió, com la majoria d'informacions que arreplega el diari, estan signats per destacades firmes del periodisme espanyol, com Calvo Sotelo, Antonio Azpeitua o Cirici Ventalló. Fins a la segona etapa la producció pròpia de continguts és més aviat limitada.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política de tots els àmbits; notícies locals; moral catòlica; literatura.

Articles destacats:

- «No son amigos del pueblo» Sobre la secularització de la societat i els mals i grups que l'afecten (núm. 6 a 11).
- Argente, B. «Apología del Capital» Tracta del concepte marxista de capital (núm. 14).
- «El monumento a Ferrer» Article contra la memòria de Ferrer (núm. 25).
- «A la memoria de su santidad Pio X» Resum biogràfic del pontífex (núm. 40).
- «Los Delitos de Lesa Patria» Atac a Lerroux per demanar el posicionament d'Espanya en la guerra europea (núm. 57).
- Martínez Kindelán, Francisco «¿Vencerá Alemania?» Sobre l'evolució d'aquest país i la guerra (núm. 96).
- Calvo Sotelo, J. «Pobre parlamento» Contra les enteses de diputats fora del parlament (núm. 114).
- Martínez Kindelán, Francisco «Cosas de España» Sobre l'endarreriment econòmic i social de la Manxa (núm. 138).
- Aznar, Severino «Casas Baratas» Tracta dels problemes d'implantació de la llei de 'casas baratas'». (núm. 154).
- Ventalló, Cirici «Sultán Desterrado» Trajectòria de l'antic sobirà del Marroc a Espanya i crítica a la postura del govern (núm. 207).
- Azpeitua, Antonio «Los Campos de Batalla» Crònica des del front de la Guerra Europea (núm. 247 i ss.).
- «La Voz del Pueblo» Sobre la fi d'aquesta publicació per falta de recursos (núm. 271).

- Pérez Grau, A. «Mi saludo de despedida». Acomiadament del fundador de la publicació (núm. 288).
- Moltó Abad, E. «Hay que hacer patria» Himne en honor d'Alcoi i propòsit del nou director de la publicació (núm. 289).
- Soler, Leopoldo «Mis impresiones» Sobre el periodisme (núm. 294).
- Enciso, Marino S. «El Papa de la Paz» Tracta de la funció pacificadora de Benet XV (núm. 285).
- Moltó Abad, E. «A raíz de la reciente huelga de Alcoy de Acción Social» Relació d'alternatives a la vaga com a mitjans pacífics de relacions laborals (núm. 318).
- Vicedo, Remigio «Una gloria alcoyana, el Pintor D. Antonio Gisbert y Pérez» Nota biogràfica de l'artista (núm. 320).
- De la Mirándola, José «Por nuestra España» Justificació històrica del paper dels exèrcits i la pàtria (núm. 342 i ss.).
- Ídem. «Lo que vió en Francia un obrero alcoyano» Descripció del moment de la societat francesa (núm. 353).
- Mínimo, Máximo «Algo sobre pauperismo» Reflexió sobre l'assistència als pobres (núm. 364 i 365).
- Moltó Abad, E. «Un recuerdo gratísimo y un reclamo férvido» Sobre la figura de Sant Jordi a Alcoi i la devoció a aquest (núm. 380).
- Krupp «Atenta solicitud». Sobre fumar a les sales d'espectacles (núm. 390).
- Covarrubias. «Haciendo patria. Lorenzo Ridaura» Elogi de l'obra de l'artista alcoià (núm. 391).
- «La Sagrada Comunión» Sobre el sagrament eucarístic (núm. 453).
- Director. «En el Ayuntamiento» Felicitació al nou alcalde de les personalitats alcoianes i repulsa de l'atemptat sense conseqüències que va patir (núm. 468).
- María de Echarri. «De Re Femenina». De moral catòlica i dones (núm. 523).
- «La Asociación de la Prensa de Alcoy». Sobre el periodisme a Alcoi i el paper de l'associació (núm. 535).
- Antonio Valor Albors, «Excursión a Castell de Guadalest y a Sierra Aitana». Descripció històrica i geogràfica de la zona (núm. 541 i ss.).
- Moltó Abad, E., «Homenajeando a un artista», Tracta de la figura del compositor Barrachina amb motiu de la seua mort (núm. 575).
- Vicedo, R., «Nota bibliográfica alcoyana». Comentari de l'obra de Miró Laporta, «Tintorería, estampados, aprestos y química de materias colorantes» (núm. 583).
- Moya, J., «Del pasado y del presente. El reloj de la torre de Santa María» Història de l'obra (núm. 663).

Informacions destacades:

- Núm. 13 (18-VII-1914) «Contra el monumento a Ferrer».
- Núm. 29 (6-VIII-1914) «Nueve naciones de Europa en guerra».
- Núm. 33 (12-VIII-1914) «La Guerra Europea».
- Núm. 48 (31-VIII-1914) «Imponente avance de los alemanes por Francia».
- Núm. 51 (3-IX-1914) «El Cónclave ha elegido nuevo Papa».
- Núm. 80 (8-X-1914) «El Ferrocarril Alicante Alcoy».
- Núm. 126 (1-XII-1914) «El Ateneo Alcoyano».
- Núm. 129 (25-XI-1914) «El día de hoy en Alcoy».
- Núm. 140 (18-XII-1914) «el Exmo. e Ilmo. Señor Arzobispo de Valencia».
- Núm. 143 (22-XII-1914) «Estado de la Huelga en Alcoy».

- Núm. 146 (28-XII-1914) «La paz está próxima».
- Núm. 147 (17-II-1915) «Gran derrota de los rusos a presencia del kaiser».
- Núm. 210 (15-III-1915) «Ateneo Alcoyano. Juegos florales».
- Núm. 229 (13-IV-1915) «Ejercicios espirituales y cine con varietés del C. C. Obreros».
- Núm. 240 (29-IV-1915) «El Señor González Besada en Alcoy. Grandioso Recibimiento».
- Núm. 242 (1-V-1915) »La fiesta de los Juegos Florales».
- Núm. 292 (5-VII-1915) «El banquete del Dignísimo Alcalde».
- Núm. 302 (16-VII-1915) «Homenaje nacional al Papa».
- Núm. 307 (22-VII-1915) «El macabro suceso del niño».
- Núm. 319 (5-VIII-1915) «Alemania Invencible».
- Núm. 321, (7-VIII-1915) «La gran batalla en el frente ruso continúa».
- Núm. 326 (13-VIII-1915) «Arte y Sport».
- Idem. «Continuados avances de las tropas alemanas».
- Núm. 329 (17-VIII-1915) «De Polop. Verbena Aristocrática».
- Núm. 339 (28-VIII-1915) «La Escuela de Artes e Industrias de Alcoy».
- Núm. 369 (4-X-1915) «En las escuelas del Ave María».
- Núm. 371 (6-X-1915) «Antecedentes sobre el ferrocarril de Alicante a Alcoy».
- Núm. 395 (4-XI-1915) «Los sucesos de ayer. Traslado de les Mananes».
- Núm. 402 (12-XI-1915) «Candidatura de la coalición monárquica».
- Núm. 404 (15-XI-1915) «La Elección de Ayer».
- Núm. 412 (24-XI-1915) «Acontecimientos trascendentales».
- Núm. 423 (7-XII-1915) «España es de María y María es de España».
- Núm. 425 (10-XII-1915) «La voz de nuestro prelado».
- Núm. 426 (11-XII-1915) «Inauguración de un nuevo altar en Alcoy».
- Núm. 430 (16-XII-1915) «La intensa labor municipal de ayer».
- Núm. 443 (3-I-1916) «Constitución del nuevo ayuntamiento».
- Núm. 462 (27-I-1916) «La sesión municipal de anoche».
- Núm. 464 (29-I-1916) «Un homenaje al Sr. Alcalde».
- Núm. 482 (21-II-1916) «Ateneo alcoyano. Juegos florales».
- Núm. 485 (24-II-1916) «La sesión del ayuntamiento».
- Núm. 491 (2-III-1916) «Alcoy de enhorabuena. Solemne inauguración de las Oficinas de Telégrafos».
- Núm. 492 (3-III-1916) «Un Obispo Alcoyano».
- Núm. 553 (19-V-1916) «Las fiestas a nuestro patrono».
- Núm. 557 (26-V-1916) «Brillantísimos juegos florales».
- Núm. 572 (15-VI-1916) «Alcoy hace 25 años. ¡Alcoyanos a la Fuente Roja!».
- Núm. 591 (11-VII-1916) «En la Real Fábrica de Paños».
- Núm. 625 (10-VIII-1916) «Estado demostrativo ingresos y gastos ayuntamiento».
- Núm. 634 (22-VIII-1916) «Una monja martirizada».
- Núm. 640 (9-IX-1916) «Ingresos y pagos».
- Núm. 668 (2-X-1916) «En la Escuela Industrial. Notable exposición de trabajos del curso 1915-16».
- Núm. 669 (3-X-1916) «El obispo de Mallorca será nuestro huesped».
- Núm. 677 (12-X-1916) «El Pilar de Zaragoza y la fiesta de la Raza».
- Núm. 678 (13-X-1916) «Ingresos y pagos».

Números extraordinaris dedicats a:

- A la Inmaculada, núm. 131 (7 de desembre de 1914).
- Juegos Florales, núm.210 (15 de març de 1915).
- A perpetua memoria San Jorge mártir, núm.236 (21 d'abril de 1915).
- Homenatje d'amor á la Verge Maria, num 347, 7 setembre 1915.
- Nostre homenatje a Sant Jordi, núm. 554 (20 de maig de 1916).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

Número 507 imprès amb tinta roja; número 554 imprès amb tinta verda.

DIARIO DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Genuino defensor de los intereses morales y materiales de Alcoy y su Distrito».
Vinyetes: En capçalera hi ha l'escut d'Alcoi.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: (1-XII-1923).
Periodicitat: Diari.

Seu social:

Administració i redacció: C/ Pintor Casanova, 24, Tel. 15.
Lloc d'impressió: Tipografía Diario de Alcoy.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 50 x 38 cm.
Nombre de columnes: 5.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 46 x 34 cm.
Capçalera: 33 x 6 cm.
Seccions: «Asuntos sociales», «Noticias».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.
Subscripcions: Alcoi i regió, 6 ptes. trimestre; resta d'Espanya, 9 ptes. trimestre.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora.
Línia editorial: «Robustecer el carácter cívico, moralizar nuestras costumbres, defender los indiscutibles derechos y señalar a la par las obligaciones que tenemos todos en la moderna sociedad. (...) Por lo que atañe a nuestra ciudad, haremos honor y justicia a nuestra tradición religiosa y patriótica...».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Temes locals; vida religiosa.

Informacions destacades: Núm. 1 (1 de desembre de 1923): «Del homenaje a Gonzalo Cantó»; «El ferrocarril directo de Alcoy-Alicante».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València, Fons Navarro Cabanes.

DIARIO MERCANTIL DE ALCOY

Alcoi. Segons MIRÓ, una de les publicacions periòdiques més antigues d'Alcoi, juntament amb *La Glorieta*, de la qual van sortir almenys 45 números.

EL DILUVIO

C.P.B. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario de Rayos y Truenos» fins al número 18 (12-10-1884), que canviarà per «Semanario Político y Literario».

Vinyetes: En la lletra «E» del títol apareix un home d'esquena vestit a la manera del segle XVII.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.; algun verset en valencià.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (15-VI-1884).

Darrer número: Núm. 27 (14-XII-1884).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Falten els núm. 11 i el 16.

Seu social:

Administració: Tan sols a partir del núm. 23 (16-XI-1884) posa: «Redacción i Administración, calle de San Miguel, 25».

Lloc d'impressió: Alacant, Establecimiento de Cota y Mira. Sant Francesc, 28.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4. En el número 17 (5-10-1884) se li afegeix una pàgina amb un dibuix satíric.

Dimensions: Del núm. 1 al 4, 40,5 x 28 cm.; del núm. 5 al 27, 44 x 32 cm.

Nombre de columnes: Del núm. 1 al 22, 2 columnes; del núm. 23 al 27, 3.

Dimensions: Del núm. 1 al 22, 10 cm. cada columna; del núm. 23 al 27, 7,5 cm. cada columna.

Superfície impresa: Del núm. 1 al 22, 34 x 21 cm.; del núm. 23 al 27, 37 x 25 cm.

Capçalera: Canvia de capçalera a partir del núm. 5. Del núm. 1 al 4, 4 x 16 cm.; del núm. 5 al 27, 10 x 21 cm.

Seccions: «Rayos y truenos», «Lo que no debe callarse» intervé en qüestions polítiques d'àmbit local i moltes vegades referides a assumptes religiosos; «Pan Tierno», «Sección de Anuncios».

Impressor: Establecimiento de Costa y Mora (Alacant).

Il·lustracions: apareix una il·lustració a tota pàgina en el número 17: representa uns músics d'una banda disfressats de personatges de l'alt clergat, militars, burgesos, etc.; apareix el dibuix amb l'anotació de: «Escena 4ª del acto 3º de la popular zarzuela con música de Manofles y letra de Nana, titulada 'La Dimisión de los Auroros'».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: L'únic responsable que apareix és «Estableciemiento tipográfico de Costa y Mira. San Francisco 28» (Alacant).

Llocs de subscripció: Alcoi.

Preu: 10 cèntims; endarrerits, 25 cèntims.

Subscripcions: En el primer número no admet subscripcions, però en el 15 les següents: 1 semestre, 2,75 pessetes; 1 any, 5 pessetes. Però en el núm. 23 ha ajustat les tarifes i estableix les següents: A Alcoi: 1 trimestre, 1,25 pessetes; 1 semestre, 2,25 pessetes; 1 any, 4 pessetes. «Fuera»: 1 trimestre, 1,75 pessetes; 1 semestre, 3 pessetes; 1 any, 5 pessetes.

Tarifa publicitària: 1 pesseta per línia.

Equip de redacció:

Director: P. García Aura. Tots els articles i gasetilles van sense signar.

Col·laboradors habituals: S. Rueda, E. Blasco.

Publica textos de: Víctor Hugo.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana democràtica. En el núm. 5, pàg. 3, diu: «si los republicanos en 1873 hubiéramos pensado...», i en la pàgina 4 afirma que «La República es el gobierno mejor y más barato para los pueblos». I en el núm. 23 afirma en lletra destacada: «Este periódico estará siempre consagrado a la propaganda de los principios democráticos y defensor de los intereses liberales de la localidad».

Línia editorial: Republicana i crítica amb la «competència»; denuncia fets punibles de capellans i actuacions desafortunades de polítics i col·legues de la premsa.

Polemitza amb: El *Boletín Comercial*, al qual considera «el parto de los montes»; amb la *Revista Católica*, per clerical i criptocarlista; amb *El Eco* i *El Serpis* menys; amb *La Lealtad*, diari carlista fet a València, però que part de la redacció està a Alcoi (núm. 1); i amb *La Revista de Alcoi* i *El Boletín Comercial*. Toca el tema de Casimiro Barello amb evident poc entusiasme, a més a més algun article del núm. 1 traspua una crítica a aquest personatge. En tots els números s'ha de clavar amb algú. Es detecten tensions contínues.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Potser és del pocs diaris republicans (hereu dels de 1873) en ple període de la Restauració, en el qual hi havia bastants publicacions conservadores. Repassant-lo es pot observar les ganes de polèmica permanent amb els altres diaris, potser per un problema de mercat, però més per la seua marginació d'un sistema al qual solen buscar-li els defectes. Potser per aquest to polèmic general, no porta cap signatura.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Problemàtica local; notícies anticlericals; crítiques a altres diaris; alguna notícia social; fustiga de tant en tant l'alcalde Gregorio Ridaura del qual afirma que «milita hoy entre los neo-mestizos-carcundas». Un tema bastant debatut és la polèmica sobre el tancament dels comerços durant els diumenges; l'ensenyament clerical; la malaltia del còlera; en contra dels conservadors als qual anomena «els de la Aurora».

Articles destacats:

- «Lo que no debe callarse». Esmenta, entre altres coses, que són demòcrates convençuts i volen un diputat de les seues idees, és a dir, liberal i no de l'Aurora (núm. 3).
- Del núm. 5 al 9 avisa del còlera que ve de França. En el núm. 15 informa que ja està a Alacant.
- «¡No matarás!» (núm. 9, 10-VIII-84): defensa l'abolició de la pena de mort.
- «¡Más equidad!» (núm. 9, 10-VIII-84): defensa els drets dels teixidors.
- En el núm. 15 (21-IX-1884) acaba una gasetilla amb l'expressió: «¡Qué país, qué paisaje y qué paisanaje!». Si és d'Unamuno, aviat va arribar a Alcoi; i si no, de qui és l'expressió?
- «Sobre el problema social». El projecte de Moret que vol millorar la condició del món obrer; no obstant això, se li critica el pressupost de despeses de la nació (núm. 20).
- En el núm. 23 (16-XI-1884) polemitza amb *El Eco de Alcoy* per un problema de cases després de les eleccions.
- En el núm. 23 parla d'una agressió a «un hermano de nuestro director», però no diu qui és.
- «La enseñanza clerical». Evolució històrica de l'ensenyança clerical realitzada pel poeta i escriptor Víctor Hugo (núm. 25).

Informacions destacades:

- «Junta local de instrucción primaria». Arribada d'una professora, Matilde Arnedo, per a ocupar una plaça a l'Escola Pública de Pàrvuls d'Alcoi (núm. 2) (22-VI-1884).
- «Panteón». S'informa que en l'article 80 de la llei d'impremta diu que per a publicar un periòdic és indispensable, entre altres coses, que s'acredite l'establiment tipogràfic on s'ha imprès; i davant d'aquesta afirmació es fan les preguntes següents: han complit tots els periòdics locals aquesta prescripció de la llei? i ¿l'han complida tots? (núm. 2) (22-VI-1884).
- «Rayos y truenos». Tracta de qüestions locals relacionades amb la instrucció primària i polemitza amb periòdics com *El Boletín Comercial*, *La Revista Comercial*, *La Lealtad*, etc. (núm. 3) (29-VI-1884).
- «Rayos y truenos». Informa que ha estat nomenat vicari coadjutor de l'església de Sant Agustí el director de *La Revista* (núm. 6) (20-VII-1884).
- «Tememos al cólera». Esmenta que l'Ajuntament ha nomenat comissions a fi que visiten les cases i manen netejar i blanquejar les que ho necessiten (núm. 6) (20-VII-1884).
- «Sin comentarios». El *Boletín Comercial* anuncia sengles denúncies contra *El Diluvio* per injúries, ja que l'havia acusat de carlí (núm. 18) (12-X-1884).
- «Política de campanario». Canvi de nom del *Boletin Comercial* pel d'*Eco de Alcoy*, ja que, segons *El Diluvio*, hauria de dir-se *Eco o Boletín Carlista* (núm. 19) (19-X-1884).
- «La Real Fábrica de Paños de Alcoy, ante la reforma de la clase obrera». Sorpresa d'aquesta entitat, que considera que la qualitat de vida dels obrers no és tan dolenta.
- Es fa ressò des del principi de Casimiro Barello, i pregunta qui té els diners que s'han recollit. Així mateix, informa de les representacions teatrals següents: «Sensitiva», «La gallina ciega», «El salto del pasiego», «La tempestad» –a la qual felicita– i «San Franco de Sena».

Llibres que anuncia:

- Arenal, Concepción, *La mujer de su casa*, «forma un elegante tomito en 8° inglés y se vende al precio de UNA peseta 25 céntimos en la redacción de *El Diluvio*».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi i Biblioteca particular de José M.ª Soriano (solament alguns exemplars i bastant deteriorats: els núm. 1, 5, 9, 15 i 23).

EL DISLOQUE

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: Té tres vinyetes; en la primera pàgina hi ha dos polítics que arrosseguen dos camells sobre els quals hi ha muntats dos homes amb indumentària del Marroc; aquesta vinyeta apareix amb l'escrit de «tapiz morisco discurriendo... por el desierto». La segona i tercera il·lustracions apareixen en la quarta pàgina. La primera d'aquestes representa el general Polavieja a la plaça de la Constitució d'Alcoi, mentre pronuncia un discurs damunt d'una cadira; apareix amb el subtítol «Mis proclamas hacen furor ¡Jesús que horror!». La segona representa el mateix personatge vestit de dona amb un ventall en què posa «manifiesto» i està acompanyat per un home que sembla ser l'alcalde d'Alcoi.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (12-II-1899).
Darrer número: Núm. 1 (12-II-1899).
Periodicitat: Quinzenal.

Seu social:

Administració i redacció: Sant Rafael, 18.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 40,5 x 31 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 6,5 cm.
Superfície impresa: 38 x 26,5 cm.

Capçalera: 12 x 27 cm.

Seccions: «Proyectos i reformas», «Sensiblerías» i «Desde el gallinero».
Impressor: Imprenta del Serpis, c/ Santa Elena.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cènt.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Liberal.
Línia editorial: Vol circumscriure's a Alcoi i recollir totes les aspiracions del públic d'Alcoi, però sense ficar-se en batalles ni polèmiques.
Polemitza amb: El Heraldo.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: encara que només se n'haguera publicat un número, aquest ens assabenta de la seua disconformitat amb els conservadors.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: El seu tema principal és la forta crítica que llança als governants de l'ajuntament, als quals critica el clientelisme que practiquen.
Informacions destacades:

- «Al público». Vol assenyalar les irregularitats que s'observen (núm. 1) (12-II-1899).
- «Proyectos y reformas». El periòdic *La Patria Chica* ha tret 3 projectes de construcció relacionats amb el pont del Viaducte (núm. 1) (12-II-1899).
- «Proyectos y reformas». Amb un llenguatge sarcàstic diu que s'han reformat els «serenos», ja que han passat a ser municipals «turnantes», però amb més modèstia que els partits polítics (núm. 1) (12-II-1899).
- «Desde el Gallinero». En un examen de Dret administratiu hi ha relació de clientelisme temporer, ja que està determinat per la temporalitat del càrrec (núm. 1) (12-II-1899).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA DIVISA

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: Dues escenes de tauromàquia.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.1 (21-VI-1926).
Darrer número: Núm. 7 (16-VIII-1926).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Laporta, 28.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 31,4 x 22 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 26,5 x 6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 27,6 x 5,9 cm.
Capçalera: 6,5 x 21 cm.
Seccions: «Toques de atención», «Notas taurinas», «Plaza de Toros», «Historia taurino-alcoyana».
Impressor: El Serpis.
Il·lustracions: Fotografies.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: El Peón de Brega, Sancho Panza, Lidiano, Currito, Sanguijuela.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Antonio Pastor, José Osuna Martín.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Premsa taurina.
Línia editorial: Exaltar la figura del torero Andrés Coloma, *Clásico*, i informar del món de la tauromàquia.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: L'aparició d'aquesta publicació coincideix amb la inauguració de la Plaça de Bous d'Alcoi, en un moment d'auge de la festa taurina a la ciutat, motivat en part per la figura del torero «Clásico».

Com en altres publicacions d'aquest tipus, la documentació fotogràfica i la secció d'anuncis il·lustren els costums i els gustos i el coneixement de l'oci de temps passats. A banda d'açò, les descripcions i imatges dels festeigs ens ofereixen un quadre ben colorit de la festa dels bous a Alcoi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Bous; figures taurines locals.

Articles destacats:

- Peón de Brega, «Al Público» Justificació de l'aparició del setmanari (núm. 1).
- «Por fin» Sobre la inauguració de la nova plaça de bous (núm. 1).

Informacions destacades:

- Núm. 7 (16-VIII-1926) «Nuevo reglamento para las Corridas de Toros, Novillos y Becerros».
- Núm. 3 (5-VI-1926) «La última corrida de fiestas de San Jorge». Fotografia i referències a l'antiga plaça de bous de l'any 1902.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

Possiblement era la mateixa empresa de la nova plaça de bous l'editora de *La Divisa*.

Tots els exemplars amb el segell: «Revisado por la Censura».

LOS DOMINGOS DE ABRIL

A.B.LI. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: Gravats d'E. Vilaplana

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: 4 d'abril de 1886.

Darrer número: 18 d'abril de 1886. Tan sols hem vist aquest dos números .(falta el del dia 11), i un suplement extraordinari dedicat a Sant Jordi (5-V-1886). Els exemplars porten numeració correlativa de les pàgines, però no dels exemplars.

Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració: Sra. Viuda de A. Payá e Hijos. Plaza San Agustín.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.

Dimensions: 32 x 21 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 8,5 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 26 x 17 cm.

Capçalera: 14 x 20 cm. Artística, amb paisatge i escut alcoians.

Seccions: No té una estructura fixa. Acumula articles, poemes i gravats.

Impressor: Imprenta El Serpis. Sant Llorenç, 11.

Il·lustracions: Gravats d'E. Vilaplana.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Sembla que Antonio Vilaplana Sempere (és qui signa l'editorial inicial titulada «Nuestro propósito»).

Administrador: Sra. Viuda de Payá e Hijos.

Preu: «Número suelto 20 cts.».

Subscripcions: «En Alcoy UNA peseta. Fuera, franco porte 1'25 pesetas».

Equip de redacció:

Director: No hi figura ningú com a director, però A. Vilaplana Sempere signa l'editorial inicial.

Col·laboradors habituals: Tan sols apareixen Gonzalo Morató (dos poemes), Gonzalo Cantó (un sonet), Rafael Vidal (un article sobre festes) i el citat A. Vilaplana.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Històrica, literària i festiva.

Línia editorial: Recuperació de documents i tradicions per a la història d'Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És una publicació que denuncia aviat la incúria dels arxius locals, la desaparició de documents (per exemple, la carta pobla) i manifesta una intenció de recuperar la història local. S'afirma com a continuadora de la tasca de José Monllor Blanes, José Martí Casanova, José Vilaplana Gisbert i José Moltó Blanes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Documentació; fets històrics; llegendes locals; festes.

Articles destacats:

- «Gregorio Juan Buenvantura Guerau» (sense autor, 4-IV-1886).
- VILAPLANA SEMPERE, A., «Nuestro propósito», ja comentat; és l'editorial de la publicació.
- «Decreto de espulsión (sic) de los moriscos»: transcriu i comenta el Decret (sense autor, 4-IV-1886).
- «Guerra de Sucesión. Alcoy por la Casa de Austria» (va acompanyat d'un gravat d'E. Vilaplana sobre la defensa dels alcoians; sense autor, 4-IV-1886).
- «Relación sucinta de la aparición del glorioso San Jorge» (és la Crida, 4-IV-1886).
- «Casa antigua de la Villa» (acompanyat d'un gravat d'E. Vilaplana; sense autor, 18-IV-1886).
- Llegendes: «Juliana. Leyenda morisca» (sense autor, 18-IV-1886); «La Campana del Señó» (d'A. Vilaplana 18-IV-1886 i suplement extraordinari); i «Del Castellar a la Mezquita» (d'A. Vilaplana, suplement extraordinari).
- «Mahoma» (sense autor, suplement extraordinari).

Informacions destacades:

- De les festes recorda un personatge semblant a mossèn Torregrosa, però del bàndol moro, el «santón» o «papás», que desaparegué en els anys quaranta, així com la conversió del moro que es practicava a començament de segle (4-IV-1886).

- «La Señera, propiedad del disuelto Casino Alcoyano y que era ahora propiedad del Centro Católico, ha sido regalada a la Junta Directiva de las fiestas de San Jorge, depositándola en el cuarto donde se guardan los trofeos pertenecientes a la fiesta» (18-IV-1886).

Números extraordinaris dedicats a: Un número dedicat a Sant Jordi («'Loor a San Jorge!») el 2 de maig de 1886.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano. Bastant deteriorats els tres únics exemplars que hem pogut consultar.

EL ECO DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico de intereses materiales, avisos y noticias».

Vinyetes: No en porta, però la primera pàgina queda emmarcada per un doble adornament.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: 12 novembre 1867 (presumiblement).

Darrer número: Núm. 46 (18-IV-1868), l'únic que coneixem.

Periodicitat: Bisetmanal («se publica todos los miércoles y domingos»), però curiosament l'únic número que hem pogut veure porta com a data el «sábado 18 de abril de 1868».

Seu social:

Administració i Redacció: Establecimiento de Fernando Cabrera. Mercado, 5.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 46 x 33 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 7 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 27,5 cm la primera pàgina; 22 cm les altres.
Capçalera: 4 x 20 cm.
Seccions: «Versos», «notícies», «Gacetillas», «Anuncios».
Impressor: Imprenta de A. Payá e Hijos; Pl. San Agustín, 28.
Fulletons: Un que es diu *«Pobre Madre»*.
Il·lustracions: Solament adornaments que emmarquen la primera pàgina.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: Figura com a «Secretario de la Redacción» José M. Orozco.
Editor: Gabriel Jordá y Gisbert (figura com a «Editor-Responsable»).
Preu: A Alcoi: 3 rals al mes; 8 rals al trimestre. «Fuera»: 10 rals trimetre; «Estrangero y Ultramar»: 26 rals trimestre; núm. solt: 3 «cuartos».
Subscripcions: «Las suscripciones principian el día 1º de cada mes.- Pago anticipado».
Tarifa publicitària: «Precios de los anuncios»: d'1 a 4 línies: «a medio real la línea»; més de 5: «a 25 céntimos de real; en las repeticiones de un anuncio se harán bajas. Pago anticipado». «Comunicados y reclamos»: « a medio real la línea impresa o de hueco».

Equip de redacció:

Redactor en cap: José M. Orozco (figura com a «Secretario de Redacción»).
Publica textos de: Antonio Vilaplana Sempere (versos al Jesuset del Miracle); José Botella Silvestre (versos per a recordar el «robo sacrílego»); Juan B. Llorens (un sonet també amb el mateix motiu).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És dels pocs diaris que es conserven del període anterior a la Revolució de Setembre de 1868, i es veu molt conservador. Hem d'esperar al Sexenni democràtic i a la Restauració per a veure sortir publicacions republicanes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Al Jesuset del Miracle.
Articles destacats:

- *Robo y hallazgo del Santísimo Sacramento en Alcoy. Relación auténtica que con motivo de la 3ª centuria de aquel acontecimiento, publica acompañada de algunas reflexiones un hijo de la misma ciudad*, 66 pàgines, 16º, «cubierta de color», es ven a 1 ral en l'establiment de Fernando Cabrera (no diu ni la data de publicació, ni la impremta, ni la ciutat).

Año I. Alcoy, Miércoles 10 Diciembre de 1884. Núm. 47.

EL ECO DE ALCOY

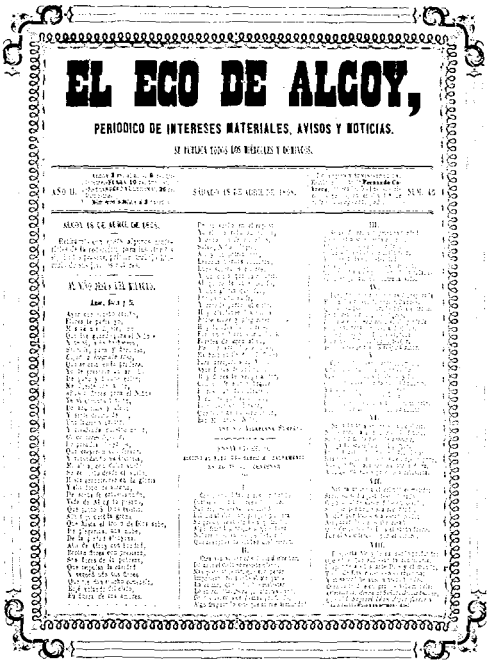

EL ECO DE ALCOY,

PERIODICO DE INTERESES MATERIALES, AVISOS Y NOTICIAS.

- *Relación del sacrílego robo y maravilloso hallazgo del Santísimo Sacramento del Altar que sucedió en esta el año 1568, cuya memoria pretende devota y reconocida celebrar esta Ciudad en la presente Centuria*, 12 pàgines, en 4t, «con notas de la Crónica de P. M. Jordan, con su correspondiente cubierta de color», es ven en la Impremta de A. Payá e Hijos a 6 «cuartos», i amb el programa de festes, a 8 (tampoc no indica ciutat, impremta ni any).

Informacions destacades: En la secció de «Gacetillas», «La cucafea» (una tradició festiva alcoiana ja perduda), «Cálculo mental» (un llibre per a ajudar a convertir tots els pesos i mesures «de las 49 provincias españolas» al sistema mètric decimal); descripció de vestits de moda de dona; i l'enlairament d'un globus aerostàtic.

Llibres que anuncia: La 4a pàgina és tota d'anuncis, entre els quals destaquem tres de medecines («Jarabe de yoduro ferroso inalterable», «Pomada para las grietas de los pezones» i «Rob Green», un medicament que ho «curava» quasi tot), i dos de llibres que tracten sobre el robatori de 1568, i que figuren sense autor.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

EL ECO DE ALCOY

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico de la tarde. Órgano defensor de los intereses morales y materiales de la población».

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (15-X-1884).
Darrer número: Núm. 1.524 (31-XII-1889).
Periodicitat: Diària a partir del primer any, excepte els dies festius; tres números per setmana.
Col·lecció: Arxiu Municipal d'Alcoi, a partir núm. 23. Falten núm. 56, 146, 221, 422, 734, 1.140.

Seu social:

Administració i redacció: Santa Rita 36; a partir núm. 28, Santa Rita 19; a partir núm. 93, Mercado, 3; a partir núm. 419, Santo Tomás, núm. 33.
Lloc d'impressió: Alcoi. núm. 23 a 52, Imp. Fco. Company; a partir núm. 354, Imp. José Pericás; a partir núm. 419, Imprenta de R. Casasempere Botella.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 32 x 44 cm.
Nombre de columnes: 3 columnes; a partir núm. 57, 4 columnes.
Dimensions: 6 cm; 8,40 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 26,7 x 38,2 cm.
Seccions: «El Eco de Alcoy», «Desde Valencia», «Retazos», «Sección Local», «Sección Oficial», «Correspondencia», «Variedades», «Última Hora», «Anuncios del Distrito y Noticias Generales», «Agencia Madrileña», «Espectáculos», «Boletín Religioso», «La Caridad Alcoyana», «Folletín», «Avisos de Corporaciones», «Ecos locales y regionales», «Mesa Revuelta», «Saetazos».
Impressor: Imprenta de Francisco Company, Imprenta de José Lloréns Pericás (a partir núm. 57), Imprenta de Rafael Casasempere Botella (a partir núm. 419).
Fulletons:

- «El Colera», per Don José Cantó y Lledó (núm. 261 al núm. 293).
- «El crimen de la Calle Moncada» (núm. 463 al núm. 492).
- «Periquillo sin miedo» (núm. 519 al núm. 521).
- «La batalla de los cueros», de Luis Coloma (núm. 522 al núm. 524).
- «El escapulario del sagrado corazón» (núm. 525 al núm. 661).
- «Reglamento Interior de la Cámara de Comercio de Alcoy» (núm. 700 al núm. 702).
- «Leontina» (núm. 703 al núm. 727).
- «Sabiduría y felicidad», per Champagnac (núm. 728 al núm. 772).
- «La Gloria a Duo» (núm. 773 al núm. 794).
- «Magdalena», per Julio Sandeau (núm. 795 al núm. 831).
- «¡Era un santo!» (núm. 832 al núm. 844).
- «Las Tres Perlas» (núm. 846 al núm. 851).
- «La Huérfana», de Matilde Froment (núm. 852 al núm. 878).
- «Dicha y desdicha», per Matilde Bourdon (núm. 878 al núm. 902).
- «El sacrificio de la vida» (núm. 903 al núm. 912).
- «El Rosario de la Aurora» (núm. 918 al núm. 938).
- «Las Bienaventuranzas», de Matilde Bourdon (núm. 942 al 970).

- «La Costumbre vence a la Naturaleza», de P. Juan José Franco (núm. 992 al núm. 1008.).
- «Juan Miseria», de Luis Coloma (núm. 1.016 al núm. 1.164).
- «Los mártires del diablo» (núm. 1.117 al núm. 1.149).
- «La Hermana de la Caridad», de Manuel Ibo (núm. 1.150 i ss.).
- «¡¡Cihst!!» (núm. 1.165 al núm. 1.176).
- «El médico de aldea» (núm. 1177 al núm. 1.191).
- «La mujer fuerte» (núm. 1.192 al núm. 1.241).
- «El encuentro venturoso» (núm. 1.243 al 1.284).
- «El Mildew» (núm. 1.256 al núm. 1.258).
- «El sitio de la Rochela», per Mma. de Genlis (núm. 1.286 al núm. 1.404).
- «Simón Verde–Fernán Caballero» (núm. 1.405 al núm. 1426).
- «Más honor que honores» (núm. 1.428 al 1.449).
- «El Alma del Hielo» (núm. 1.450 al núm. 1.483).
- «Mi tío el solterón» (núm. 1.484 al núm. 1.511).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A l'adreça de l'impressor.

Preu: 10 cènt.

Subscripcions: Alcoi, un trimestre: 4,50 pessetes; fora, un trimestre: 5,25 pessetes.

Equip de redacció:

Director i redactor: José López Gil

Corresponsals: Agencia Telegráfica Mencheta-Madrid. Francisco Ivorra Mira, corresponsal a Benilloba. F. Pedro Company, corresponsal a Penàguila.

Col·laboradors habituals: M. Gosálbez Farches, J. Mañé y Flaquer, Antonio Tormo, Juan Claro, El Andarín.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Agustín Villar y Massó, Francisco Laliga Gorgues, F. Hernández y Alejandro, José Nakens, Rafael Roselló Valor, José Selgas, María del Pilar Sinués, J. Ferrán, Vicente Soler Pbro., Rafael Martínez Torregrosa, C. Cabrera, León Abadias, Casas y Amigó, Emeterio Arrate, M. Calvente, Tomás Aguiló, Rafael Cano, Eusebio Blasco, B. Feliú y Pérez, Pedro de la Cuesta, Gonzalo Cantó Vilaplana, Severo Urci, José Roca Gales, Rafael J. Pérez, M. Ordax, P. P. Gil, Pascual Castellano y Carles, Camil Flammarion, Florian, Ignotus, Carlos García Faria, Juan de Dios Mozota, Luís Piñango, Luís Taboada, S. Trullol y Plana, Mariano Fonseca, A. Yanguas, Henri de Parville, Francisco de Paula Capella, Matias García de los Reyes, Daniel Collado.

Publica textos de: Concepción Arenal, Lope de Vega.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora.

Polemitza amb: El Serpis.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es pot agrupar en tres grans apartats temàtics: per una banda, tenim la informació dedicada a la vida institucional del país i la localitat, Parlament, Església, Corona; per una altra, la dedicada a esdeveniments singulars com l'epidèmia del còlera l'estiu de 1885, o la mort

d'Alfons XII el mateix any; i, finalment, trobem tot un conjunt d'informacions que ens donen un testimoni molt pròxim de la vida quotidiana de la societat d'Alcoi de 1880.

S'observa una evolució del plantejament ideològic de la publicació, sempre dins del conservadorisme. En els anys de 1886 i 1887 són cada vegada més presents els escrits de capellans i de contingut religiós, mentre que el to antiliberal va en augment. A partir de la tardor de 1888 el *Eco de Alcoy* dedica més informació a la figura de Cánovas del Castillo. En els darrers anys el clericalisme de les seues pàgines disminueix considerablement.

L'actualitat científica també ocupa un bon espai del periòdic. Ben interessants són les informacions i comunicats sobre les troballes prehistòriques de les Llometes. Primer tema de controvèrsia amb *El Serpis,* diari amb el qual polemitza contínuament, fins arribar als tribunals de justícia.

L'interès per avenços científics, com el submarí, o innovacions tècniques en el camp de la indústria, es troba vinculat a la voluntat de millora econòmica de la comarca. En aquesta línia és molt habitual la reproducció de textos sobre el cultiu del raïm i l'elaboració de vins i, en general, els descobriments en el camp de l'agronomia.

Seguint aquestes qüestions, cal fer esment del reflex que trobem a l'*Eco de Alcoy* de la crisi econòmica que patia el país. Al camp, per l'atac de la fil·loxera a la vinya i altres plagues als cultius bàsics; i a les fàbriques, per la reducció de la demanda de productes elaborats. Així són freqüents les subscripcions públiques per a ajudar els obrers alcoians.

Gran part de l'*Eco de Alcoy* es compon d'escrits d'altres diaris i revistes. Aquests escrits solien tractar l'actualitat del govern de l'estat o notícies sensacionalistes d'arreu del món. S'hi detecta també un fort vincle amb la regió andalusa, on es trobava un gran part del mercat alcoià, i són freqüents les informacions d'aquella zona. Les cartes des d'altres ciutats, més o menys llunyanes, també ens donen una idea de l'objectiu informador de la publicació. Són cartes on es comenta l'oratge, l'estat de les collites, alguns esdeveniments socials i religiosos per a donar a conèixer al lector altres situacions econòmiques.

Les notícies econòmiques són nombroses: cal assenyalar-hi l'àmplia presència de comunicats que emet la Reial Fàbrica de Draps, la gran quantitat de notícies sobre la línia fèrria Alcoi-Villena, la construcció de la línia Alcoi-Gandia, notícies sobre fires de mostres, com l'Exposició Universal de París o l'Exposició Flotant a Buenos Aires.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política; economia; vida parlamentària; religió i església, vida social madrilenya i local, diari *El Serpis*.

Articles destacats:

- «Necesidad de una reforma» Petició de poder instal·lar màquines de vapor de més de quatre cavalls de vapor dins de la ciutat (núm. 43).
- «Nuestra justificación» i «Los cráneos de la cueva de les Llometes» Polemitza amb el diari *El Serpis* per la notícia i les interpretacions de les troballes prehistòriques (núm. 92).
- E.C.B. «Llegó el día» (núm. 109).
- Gosálbez Farches, M. «Reflexiones» Sobre les conseqüències del Petrolio (núm. 166).
- «Necesidad apremiante» Tracta de les mesures que cal prendre davant l'epidèmia del còlera (núm. 181 i ss.).
- Tormo, Antonio, «El cólera y el crup» (núm. 187 i ss.).
- Tomás Maestre Pérez «Anarquía Sanitaria». L'autor descriu i critica les mesures sanitàries aplicades en la prevenció i tractament del còlera (núm. 222 a 226).

- «España y la Industria del Papel de Fumar» Contra les mesures del govern respecte del sector (núm. 245).
- «¡Gracias, Dios Mío!» Per la fi del còlera (núm. 258).
- «Más sobre el Paréntesis de *El Serpis*» Tracta de la petició, per part de 400 obrers, de construir un cementeri civil a Alcoi (núm. 323).
- «Año nuevo» Desitjos per al nou any i recordatori de la línia del periòdic (núm. 354).
- «Metí Gallo en mi granero...» Contra la candidatura de J. Puig i Boronat (núm. 389).
- «Comedia Política» Contra el liberalisme de Rigobert Albors (núm. 418).
- «Sobre el antiguo régimen» Discurs reaccionari (núm. 444).
- «Patronos y obreros» Alaba la creació d'una junta mixta de patrons i obrers per a arbitrar els conflictes laborals (núm. 522).
- Tomás Franco «Las Dos Banderas» El bé i el mal (núm. 552).
- E.M.B. «Al Molinar» Crida el poble per la festivitat del Pilar (núm. 578).
- Mañé y Flaquer «Traji-comedia» Contra la laxitud de Sagasta cap als sublevats (núm. 586).
- E. Moltó «El Compositor Espí» Sobre la figura i l'obra del mestre músic (núm. 696).
- «Al Serpis» Crítica la postura contrària a l'ajuntament d'aquest diari (núm. 766).
- «Empleados y mendigos» Sobre la crisi de la indústria alcoiana (núm. 792).
- Tormo, Antonio «Andrés Sempere» Estudi de l'autor (núm. 796).
- «Un Campo de Agramante...» Crítica a *El Serpis* per difondre escrits pujats de to com els d'«El Grito de Pueblo» (núm. 858).
- «Cambio político» Crítica al cap del partit liberal local, Rigobert Albors, per renunciar a ser present a l'Ajuntament per no ser ell alcalde (núm. 860).
- Severo «Notas Salientes» Interessant descripció del moment polític d'Alcoi. Al·ludeix, per descomptat, *El Serpis* (núm. 875).
- Urci «Hágase la voluntad de los fusionistas» Crítica a la política econòmica de Sagasta (núm. 945).
- Gosálbez Farches, M. «Diálogo entre proteccionistas» Tracta de la necessitat de protegir els productes nacionals (núm. 970).
- José H. Alonso «Presente y porvenir de la agricultura» (núm. 977).
- Eduardo Fernández Hidalgo «El Diablo en Madrid. Las Representaciones Hipnóticas» Comenta la necessitat de prohibir l'hipnotisme (núm. 986).
- José P. Botella «Desde Alcoy» Crònica del moment econòmic de la ciutat (núm. 990).
- Gosalbez Farches, M. «El Tenedor de Libros Jurado» De l'ofici (núm. 1.002 i 1.003).
- Urci «La Fuente Roja» Sobre la oportunitat d'estiuejar al paratge i de crear-hi un complex residencial (núm. 1.043).
- León XIII «De la libertad humana» Encíclica (núm. 1.085 i ss.).
- «Nuestra Absolución» D'un plet interposat per Rafael Julio Pérez Jordá, alcalde, contra la publicació. Podria explicar la moderació del to (núm. 1.186).
- Mañé y Flaquer «Situación del Partido Conservador» Visió de l'estat (núm. 1207).
- «Ferrocarril de Alcoy a Gandía» Sobre els avantatges de l'obra (núm. 1279).
- «La vivienda moderna» Article de divulgació (núm. 1.327).
- Lloréns Gisbert, Rafael «Comunicado» Sobre un escrit espiritista de Lázaro Mascarell, procurador del jutjat de Banyeres (núm. 1.333).
- Themis «Una visita al Castillo de Biar» (núm. 1.348).
- «A los lacayos alcoyanos de Nocedal» Molt extens i retòric, acaba demanant la concòrdia entre els catòlics. L'autor devia ser un membre del clero (núm. 1.414 a 1.457).

- «El Hospital de Alcoy» Sobre les penúries de les infermeres (núm. 1.419).
- «Sobre el proyecto de una ley de sinceridad electoral» Tracta la qüestió del sufragi i la justícia (núm. 1.483).
- Moltó Valor «Alcoy en América» Sobre les indústries alcoianes que exposaren al vaixell *Conde de Vilana* a Buenos Aires (núm. 1.492).
- «La industria lanera en Alcoy» Visió del moment del sector (núm. 1.500).

Informacions destacades:

- Núm. 30 (31-X-1884) «La Real Fábrica de Paños de Alcoy ante la Reforma de la Clase Obrera».
- Núm. 39 (21-XI-1884) «El Sindicato de Gremios Alcoyano».
- Núm. 44 (3-XII-1884) «En la Gruta de les Llometes».
- Núm. 92 (15-II-1885) «Los Cráneos de la Cueva de les Llometes».
- Núm. 96 (20-II-1885) «Manifestación anarquista».
- Núm. 125 i ss, (27-III-1885) «Proyecto de acuerdo y reglamento para la concesión de pensiones a los operarios de la industria lanera local».
- Núm. 153 (3-V-1885) «Candidatura».
- Núm. 199 (30-VI-1885) «Desde Muro. Cólera».
- Núm. 232 (7-VIII- 1885) «Identificación de Cadáveres».
- Núm. 306 (3 -X- 1885) «Aperturas del curso académico».
- Núm. 336 8-XII-1885) «Solemnísimas honras fúnebres D. Alfonso XII».
- Núm. 454 (13-V-1886) «...número de establecimientos industriales existentes en esta Ciudad...».
- Núm. 474 (7-VI-1886) «La Industria Papelera Alcoyana».
- Núm. 494 (3-VII-1886) «Exámenes públicos».
- Núm. 495 (5-VII-1886) «Discurso del Señor Don Faustino Rodríguez San Pedro».
- Núm. 618 (27-XI-1886) «Inauguración del Círculo Católico de Obreros de Cocentaina».
- Núm. 631 (14-XII-1886) «Un proyecto transcendental para nuestra población».
- Núm. 660 (20-I-1887) «Estado de cuentas del Jurado Mixto de Tejedores a mano...».
- Núm. 665 (26-I-1887) «Nuevo batán perfeccionado».
- Núm. 709 (10-III-1887) «Una esperanza para la industria papelera».
- Núm. 753 (16-V-1887) «Discurso del Sr. D. Faustino Rodríguez San Pedro».
- Núm. 776 (15-VI-1887) «Carta del Maestro Espí».
- Núm. 780 (20-VI-1887) «Alcoy y la Escuela de Artes y Oficios».
- Núm. 806 (22-VII-1887) «El Maestro Espí».
- Núm. 865 (3-X-1887) «La Nueva Casa de Desamparados».
- Núm. 973 (11-II-2- 1888) «Lo de Rio Tinto».
- Núm. 1.030 (24-IV-1888) «La angustiosa y precaria situación de Alcoy y su antídoto».
- Núm. 1.066 (9-VI-1888) «SS.MM. y AA. en Valencia».
- Núm. 1.104 (26-VII-1888) «Fecha memorable para el santuario de la Fuente Roja».
- Núm. 1.257 (20-I-1889) «Las ejecuciones eléctricas».
- Núm. 1.312 (8-IV-1889) «...no obstante ser contribuyentes se les privaba del derecho electoral...».
- Núm. 1.351 (29-V-1889) «La Torre Eiffel».
- Núm. 1.395 (28-VII-1889) «Discurso del Sr. D. Faustino Rodríguez San Pedro».
- Núm. 1.466 (20-X-1889) «Jack El Destripador».
- Núm. 1.475 (30-X-1889) «Expulsión de los moriscos».
- Núm. 1.524 (30-XII-1889) «La epidemia reinante».

Números extraordinaris dedicats a:

- «Sobre la valía de Faustino Rodríguez San Pedro» (4-4-1886) Número especial que aclareix la candidatura de Rodríguez San Pedro per Alcoi, contra la informació de *El Serpis* que aquest es presentava per Pinar del Río.
- «Acuerdos Junta General de Socorro» (núm. 216).
- Suplemento núm. 81 (1-II-1885) Crònica parlamentària.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

- Anunci: «Vistas de la grandiosa romería celebrada al santuario de la virgen de Agres (...) en casa del fotógrafo Don Isidro Laporta» (núm. 1.351).
- Falten les portades del 21 d'abril de 1885 i 1887, possiblement dedicades a sant Jordi.

EL FALLERO

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Publicación Oficial».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (13-VII-1934).
Darrer número: Núm. 2 (15-VIII-1935).
Periodicitat: Anual.
Col·lecció: Núm. 1 i 2.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 24, el número 1, i 32 el número 2. El suplement té 10 fulls sense paginar.
Dimensions: 29 x 20,5 cm. El suplement té 21 x 15,5 cm.
Nombre de columnes: 2 i 3.
Dimensions: 6,5 cm.
Superfície impresa: Del suplement 13,5 cm.
Impressor: Imprenta de E. Vañó.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: Comité Central Fallero.
Preu: 50 cèntims el núm. 1 i 60 cèntims el número 2. 25 cèntims el suplement al número 2.

Equip de redacció:

Director: Amando G. Monllor.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Solament de divulgació fallera.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: La seua significació és producte de la seua singularitat, ja que fins avui no s'han tornat a celebrar falles a Alcoi i no hi ha cap publicació d'aquesta temàtica; a més a més, és important destacar-ne la seua ideologia valencianista.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Exclusivament fallers, encara que al suplement hi ha reflexions sobre els difícils moments bèl·lics que està travessant el món pel creixement d'armaments.

Articles destacats:

- «Habla el Presidente del Comité Central de la Asociación Fallera» (núm. 1).
- «Todo por Alcoy» (núm. 1).
- «Valencianisme, pero no sols de falla» (núm. 1).
- «Las fallas, fiestas populares» (núm. 1).
- «El introductor de una nueva fiesta en Alcoy» (núm. 1).
- «Un Círculo que hace falta, el de Bellas Artes» (núm. 2).
- «El volcán humano» (núm. 2).
- «Una tragedia de ninots» (núm. 2).
- «Flames al cel» (núm. 2).
- «Foc i flama». Esmenta que la guerra està pròxima per les tensions que apareixen en tot el món, dirigides per les grans potències (suplement al núm. 2).
- «Explicació... diàleg entre pare i fill». Es parla d'una falla que tracta de l'armament destructor i esmenta la figura del gran socialista francès Juan Jaurés i el paper que té la Societat de Nacions (suplement al núm. 2).

Informacions destacades:

- «Señores que componen la Comisión Fallera». Faller Major, Francisco Llopis; president, Vicente Reig; vicepresident, Roberto Colomina; secretari, Fausto Garcia; comptador, Francisco Ferrándiz; tresorer, Casimiro Grau; vocals: Miguel Jaén, Ernesto Carbonell, Manuel Ivorra, Gonzalo Cabrera, Remigio Bernabeu, Enrique Colomer, Arturo Guillem, Casimiro Grau i Francisco Satorre. Delegat de l'Associació, Francisco Ferrándiz; miss falla, Carmen Doménech; dames d'honor, Rosita Grau i Consuelito Payá.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Casal de Sant Jordi d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Els fotogravats es troben al Casal de Sant Jordi, a més d'un suplement al número 2.

EL FARO

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Órgano del Partido Radical Socialista de Alcoy.

Vinyetes: En la capçalera hi ha dibuixat un far que il·lumina amb les paraules «Libertad, Igualdad y Fraternidad». Aquesta llegenda canvia en el número 101 pel nom d'El Faro.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (5-VII-1930).
Darrer número: Núm. 118 (24-12-1932).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Casa del Pueblo.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 29,5 x 21 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 25,5 x 18,5 cm.
Capçalera: 7 x 18 cm.
Seccions: «Sesión Municipal», «Los Teatros», «Reflexiones», «Del Momento», «Apreciaciones».
Impressor: Agustín Armiñana.
Il·lustracions: Té dibuixos irònics que representen la vida política del país. L'únic polític fotografiat és l'alcoià Juan Botella Asensi (núm. 41, 50).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: Francisco Martínez Seguí, Salvador Pérez Santonja i J. Peidró Jordà.
Preu: 15 cèntims.
Subscripcions: Al mes, 0,75 ptes.; al mes, 2,50 ptes.

Equip de redacció:

Director: José Gisbert Botella; podem observar en el número 14, del dia 4 d'octubre de 1930, que signa Salvador Pérez amb l'absència del director Gisbert.
Col·laboradors habituals: Juan Gisbert, José Martínez, Francisco Jordá, José García,, G. Coloma, Petróleo, Antonio Montava.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Luis de Zulueta.
Publica textos de: Marcelino Domingo, Marat, Michelet.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana radical socialista.
Línia editorial: Defensen per damunt de tot els ideals de llibertat, igualtat i fraternitat; a més a més, volen reorientar el proletariat, ja que consideren que la seua culturització és bàsica perquè és puga desenvolupar.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És un periòdic clau per a conèixer l'evolució política a la ciutat i al país durant els primers dos anys de vida de la II República Espanyola. És un setmanari tots els articles del qual són importants ja que ens informa de les activitats polítiques del destacat polític republicà alcoià Juan Botella Asensi, que aleshores pertanyia a la Comissió Nacional dels republicans espanyols.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La definició del règim republicà, el qual consideren que és el més important; la dolenta gestió de l'ajuntament alcoià quan el dirigeixen els upetistes; la responsabilitat de la monarquia en la dictadura; un tema molt tractat és la crítica que dediquen a les infraestructures educatives locals; el govern provisional; l'adveniment de la República i els seus primers decrets, com són la supressió dels Jesuïtes; i la figura més seguida i alabada és Juan Botella Asensi.

Articles destacats:

- Jordá, Francisco. «De la Dictadura a la República. Sinceridad Política». Esmenta principalment les errades del règim anterior i la necessitat de la implantació d'un règim republicà (núm. 1).
- «El Partido Radical Socialista y la organización obrera». Importància que té per als republicans organitzar els obrers, sense agrupar-los en la dolenta classificació d'intel·lectuals i manuals (núm. 1).
- Blanes, José. «El sentido de las masas». Cal educar el poble (núm. 1).
- Botella Asensi, Juan. «Republicanismo combativo y republicanismo constructivo». Considera que la principal tasca del republicanisme és saber unir tots els republicans amb l'objectiu comú de crear un règim republicà (núm. 3).
- Botella Asensi, Juan (de Nueva España). «Republicanismo unionista y republicanismo orgánico». Esmenta, entre altres coses, la necessitat d'unir-se per a tenir força (núm. 6).
- «El 7º aniversario». Tracta del que va passar set anys arrere, el dia 13 de setembre de 1923, quan va arribar el dictador Primo de Rivera (núm. 11).
- «La responsabilidad del Régimen Monárquico». Tracta, entre altres coses, de la responsabilitat que té la Corona en la censura a la premsa durant set anys (núm. 12).
- «El Estado y la Iglesia». Assenyala que davant les declaracions de membres del clergat és cada vegada més necessària la separació entre església i estat (núm. 13).
- «Al naciente Partido Republicano Radical Socialista de Cocentaina». Anima els col·legues d'aquest partit perquè desperten i lluiten per la seua ideologia. Critica la penosa dictadura de Primo de Rivera (núm. 17).
- López, Juan. «La acción del proletariado ante la República». Tracta sobre la necessitat de fer una república de caire socialista (núm. 21).
- Martí Font, Martín. «Canto a la mujer obrera. Lema Amor y Sacrificio». És un poema que enalteix la dona; s'esmenta entre paranys que està fora del concurs de la medalla miraculosa (núm. 23).
- Botella Asensi, Juan. «República Conservadora y República Social». Defensa la República Social com a necessària i escaient per a Espanya (núm. 24).
- Petroleo. «Juan Botella». Vida i obra d'aquest il·lustre republicà radical socialista, aleshores diputat al Congrés dels Diputats per la província d'Alacant (núm. 48).
- «Figuras del Parlamento». Tracta del polític Botella Asensi i del problema religiós, els béns de senyoriu, el poble i la seua representació al parlament (núm. 70).
- Vitoria, Jacinto. «La enseñanza en La República». Compara la política educativa de la monarquia alfonsina amb la que estan desenvolupant els republicans (núm. 104).
- Gisbert Botella, Juan. «Alcoy ante el Estatuto Valenciano». No li sembla bé que Alcoi se situe a la província d'Alacant, ja que sempre ha estat més unit a València. I de la mateixa manera que l'Esquerra Republicana ha creat l'Estatut Català, és l'esquerra valenciana la que hauria de fer l'Estatut Valencià (núm. 111).

Informacions destacades:

- «Teatro Calderon» i «Teatro Circo». Són les produccions cinematogràfiques com, per exemple, *La mujer de su casa* (núm. 1) (5-VVII-1930).
- «Concierto Banda Nueva del Iris». S'informa que la banda farà un concert a la Glorieta el diumenge vinent, de les 19 fins a les 21 hores. (núm. 1) (5-VII-1930).
- «Un nuevo mercado». Informa de la peremptòria necessitat de fer un mercat decent a Alcoi (núm. 2) (12-VII-1932).
- «Solidaridad Republicana». Esmenta que el Partit Republicà Radical Socialista, l'entitat La Igualdad de Barcelona i el Partit Republicà Radical Socialista de Saragossa en demanen alguns exemplars (núm. 2) (12-VII-1932).
- «Cuestiones Locales». Repassa el problema pedagògic alcoià, sobretot l'abandonament de la Segona Ensenyança, i indica que el més perjudicat és l'obrer (núm. 3) (19-VII-1930).
- Gisbert Botella. José. «Una iniciativa». Convocatòria d'una reunió a Xàtiva de les organitzacions valencianes del Partit Republicà Radical Socialista (núm. 5) (2-VIII-1930).
- «Anagrama upetista». Anomena les 24 persones destacades que formaven part de la darrera corporació upetista, i amb una lletra de tots els seus cognoms forma la frase següent: «El mayor botarate Paco Moltó» (núm. 8) (23-VIII-1930).
- «Notable iniciativa». Informa que un industrial ha tingut la iniciativa de fer un museu de Festes, que tindria una tasca social, com escoles nocturnes, etc. (núm. 9) (30-VIII-1930).
- «Asamblea General del Partido Republicà Radical Socialista» (núm. 10) (6-IX-1930).
- «España bajo el régimen monárquico». El Govern de Berenguer encara persegueix la premsa liberal, com *El Liberal de Bilbao*, *La Nau*, *La Publicidad*, *El Progreso*, *Solidaridad Obrera*, tots cinc de Barcelona, *El Mercantil* i *El Pueblo* de València o *La Voz Obrera* de Las Palmas (núm. 15) (11-X-1930).
- «Los Teatros». Els teatres locals haurien de facilitar que es feren mítings, conferències i qualsevol acte públic. S'informa en articles successius sobre les xarrades que mantenen amb els representants del tres teatres locals: el Principal, el Calderón i el Circ (núm. 19) (8-XI-1930).
- «Sociedad El Trabajo». Bodes d'or d'aquesta entitat. El programa de les commemoracions que durarà del 15 al 17 de novembre; els acompanyarà la Banda Nova de l'Iris i farà un discurs Juan Botella Asensi (núm. 20) (16-XI-1930).
- «En el Teatro Principal. Grandioso mitin de la izquierda alcoyana». Gran manifestació de l'ideal republicà, en què hi han participat com a ponents el director d'aquest setmanari, el senyor Gisbert Botella, el dirigent de la Dreta Republicana, Gregorio Ridaura, i el destacat republicà Juan Botella Asensi (núm. 21) (22-XI-1930).
- Álvarez, Manuel. «Nuevo Semanario». Persones del Partit Radical Socialista volen crear un nou setmanari de quatre pàgines que s'anomenaria *Humanidad Nueva*, amb un format semblant al de *La Libertad* (núm. 21) (22-XI-1930).
- «La reunión de la prensa de izquierda». Tracta de l'assemblea que se celebrarà el dia 29 del mes actual, a les 19.30 hores, on es parlarà de la persecució que pateix la premsa d'esquerres. Ha estat convocada per un setmanari anomenat *Nosotros*. En un article del número següent es torna a tractar el mateix tema, gràcies al qual ens assabentem que l'assemblea ha estat presidida per Manuel Azaña (núm. 22) (29-XI-1930).
- «En el tercer aniversario de su muerte». Tercer aniversari de la mort de l'il·lustre escriptor republicà valencià, Vicent Blasco Ibáñez (núm. 29) (31-I-1931).

- Gisbert, Juan. «Del Momento. Una conversación con Botella Asensi.» Detenció que pateix Juan Botella a la presó de La Modelo (núm. 34) (7-III-1931).
- «España bajo el régimen republicano». El resultat, en primera plana, de les eleccions municipals del dia 12, que donaren la majoria als republicans. S'esmenta breument el decret de llibertat de premsa i els presos polítics (núm. 38) (18-IV-1931).
- «Nuestro Diputado». Alcoi ja té la seua candidatura en favor de Juan Botella. Al mateix número s'esmenta el resultat electoral dels candidats (núm. 50) (4-VII-1931).
- «Proyecto de Constitución». Al Teatre Calderón Juan Botella Asensi explicarà el projecte de Constitució Espanyola (núm. 64) (10-X-1931).
- «Los ex-conventos de San Agustín y San Francisco y el emplazamiento del nuevo mercado». Necessitat de fer un nou mercat, adequat per a la ciutat d'Alcoi (núm. 65) (24-X-1931).
- «Homenaje póstumo a Gonzalo Cantó». La penya El Árbol, domiciliada al carrer Caragol número 28, vol que se li dedique un homenatge a aquest il·lustre dramaturg, poeta i escriptor alcoià (núm. 79) (6-II-1932).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

FIESTA CENTENARIA EN BIAR

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Oh María llena de Gracia, ruega por Biar. 13 de julio de 1934».
Lloc: Biar.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: 1934.

Característiques tècniques:

Dimensions: 18 x 11 cm.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica: Programa d'Actes a la Mare de Déu de Gràcia, celebrats en 1934 amb motiu del Centenari de la seua protecció durant la passa de còlera de 1834.

Avui en dia continua editant-se el Programa d'Actes de la «Festata del Còlera» i de «San Cristóbal».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Margarita Payá Valdés (Biar).

FIESTA Y FERIA DE ALCOY EN HONOR DEL INVICTO PATRONO DE ESTA CIUDAD SAN JORGE MÁRTIR, DESDE EL 21 AL 30 DE ABRIL DE 1899

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Periodicitat: Anual.

Col·lecció: 1899.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 6 f.

Dimensions: 14 cm.

Impressor: Imp. de A. Payá.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca del marqués del Bosch (Alacant).

FIESTAS Y FERIA EN ALCOY EN HONOR DEL INVICTO PATRONO DE ESTA CIUDAD SAN JORGE MÁRTIR

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: Obra gràfica de temàtica festera.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Cronologia: De 1900 a 1936, sense numeració.

Periodicitat: Anual.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi i València.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: Varia, fins a 53.

Dimensions: Varia, generalment 21 x 10 cm.

Estructura:

Superfície impresa: Canvia, generalment 20 x 9 cm.

Seccions: «Programa», «Indicador».

Impressor: Canvia d'un any a l'altre. Les portades eren realitzades sovint per litògraf.

Il·lustracions: Fotografies a l'interior i litografies en algunes pàgines.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Junta de Festes.

Preu: Gratuït.

Naturalesa i orientació:

Difusió: Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquesta publicació és un programa de les festes locals que se celebren en honor de sant Jordi. La seua informació pot constituir una font d'informació per als interessats en temes

festers. És força interessant veure el reflex dels canvis que van produint-se en la Festa a conseqüència de la política dominant en cada moment: com a mostra, durant la II República.

La secció «Indicador» és la que major aportacions pot fer per a l'estudi de la història local, en reflectir l'evolució dels establiments comercials, les fàbriques i tot tipus de professionals que exercien a Alcoi en aquells anys.

D'altra banda, l'historiador de l'art pot trobar un material interessant a l'hora d'estudiar el disseny gràfic de començament del segle XX, així com portades i anuncis que són sovint el més cridaner de la publicació.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Festes de Sant Jordi; publicitat.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca del Casal de Sant Jordi d'Alcoi y Arxiu Municipal d'Alcoi.

FOLLETÍN DE ANUNCIOS DE LA VILLA DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Setembre de 1843?.

Periodicitat: «Sale todos los domingos».

Col·lecció: Núm. 24 (11-II-1844).

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi. San Nicolás núm. 7.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 24 x 16 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 19 x 14 cm.

Capçalera: 12 cm.

Seccions: «Fiestas y Santos».

Impressor: Imprenta de Francisco Cabrera.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: «Se suscribe en esta redacción».

Preu: «1½ rs. al mes en esta llevado a casa de los suscriptores, 2 para fuera franco de porte y gratis a los suscritos al Gabinete de Lectura.

Subscripcions: «Suscricion al Gabinete de Lectura para esta a 10 rs. vn. al mes, y 27 por trimestre adelantados».

Tarifa publicitària: «Los anuncios son gratis para los suscriptores. Los que no lo sean abonarán 4 ms. por cada línea».

Equip de redacció:

Publica textos de: F. P.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- «Agua proto-óxido de hidrógeno».

Informacions destacades:

- «Funciones de la Iglesia».
- «Lotería Primitiva».
- «Se alquilan las casas y habitaciones siguientes».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Fa una descripció detallada de la rebel·lió que va esclatar a Alacant la nit del dia 28 de gener i dels esdeveniments a Alcoi.

FRATERNIDAD

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario Republicano».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (12-I-1907).
Darrer número: Núm. 466 (29-VII-1922).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:.

Administració i redacció: Plaça de la Constitució, 28.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 48 x 33 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 43 x 28 cm.
Capçalera: 6 x 27 cm.
Seccions: «Noticias», «Sección literaria», «Quisicosas», «Cooperativa Casa del Pueblo», «Edictos», «En el Ayuntamiento», «Casi nada».
Impressor: El Serpis, al carrer de San Cristóbal, 28; Fraternidad; Imp. P. Payá al Viaducte de Canalejas.

Il·lustracions: En el núm. 7 hi ha una foto del Viaducte de Canalejas. A partir del número 369 solen il·lustrar els articles amb caricatures dels polítics opositors.

II. FITXA ANALÍTICA:

Fundador: J. Botella Asensi (apareix la referència en el número 369).

Llocs de subscripció: Es ven el periòdic al taller d'enquadernació i centre de subscripció de Romualdo Segura, localitzat al carrer de Sant Nicolau, 4.

Preu: 5 cènt.

Subscripcions: El pagament es dóna per endavant. Un mes, 50 cènt.; 25 cènt. al mes per als socis de Fraternidad Republicana.

Tarifa publicitària: S'esmenta que a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Juan Botella Asensi.

Redactor en cap: Óscar Fuentes.

Corresponsals: A Cocentaina en té un, però no l'anomena.

Col·laboradors habituals: J. Martínez, J. Mompó, M. Rodríguez, Wilson, Bautista Martí, Alfredo Calderón, Leopoldo Mascarell, Heráclito, Salvador Rueda, Emilio Sendra.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Eduardo Maruenda, Neófito Progreso, Miguel Morayta.

Publica textos de: José Nakens, Pi i Margall, Victor Hugo, Émile Zola.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana.

Línia editorial: Defensar els ideals republicans i informar dels successos polítics amb serietat i imparcialitat. Donen suport als candidats del Partit Republicà Radical Socialista.

Polemitza amb: El Liberal de Alcoy.

Difusió: Es ven al taller d'enquadernació de Romualdo Segura, situat al carrer de Sant Nicolau, núm. 4.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: *Fraternidad* és l'òrgan de difusió del republicanisme local, tendència política amb força a la ciutat. El seu director, Juan Botella Asensi, és un dels líders republicans locals que, posteriorment, en la II República serà diputat provincial per la província d'Alacant i arribarà fins i tot a ser ministre de Justícia en el bienni del gabinet d'A. Lerroux. El seu germà, Evarist, del mateix partit, va ser alcalde d'Alcoi durant la Guerra Civil i va ser afusellat al final del conflicte.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: A la política local i nacional. Critica els governs de Maura, Canalejas, el poder de l'Església, institució que considera plena de dogmatismes i irracionalitats. Difon els successos escandalosos que eren protagonitzats per eclesiàstics i per polítics. Cròniques del Parlament. Informació sobre vagues, etc.

Articles destacats:

- «La inauguración del Viaducto de Canalejas». Realitzada el diumenge, dia 24 de febrer de 1907 (núm. 7). Hi van ser presents el president del Congrés dels Diputats, José Canalejas; el representant del govern, Andrade, i van ser rebuts per les autoritats civils, militars i religioses d'Alcoi (núm. 8).
- «Botella procesado». Informa del procés que es du contra el director del periòdic per escriure obres com *El Principio de un fin* i *A los liberales españoles* (núm. 12).

FRATERNIDAD

PERIÓDICO RADICAL — Fundador: J. Botella Asensi

SUSCRIPCIONES — ANUNCIOS — ADMINISTRACIÓN Sta. Cecilia, 13. Teléfono 317

Número suelto 5 céntimos | Alcoy.—Sábado 30 Junio 1917 | Año X.—Núm. 396

LA DESTITUCIÓN DE UN ALCALDE

Ha sido necesario destituir a este alcalde, para que soltara el mando.

Liquidación de cuentas con Miguel Payá

Este Miguel Payá, del Partido de Acción Republicana, que se nacía «Director de Alcoy por la Gracia de Dios» y que hoy está en el caso vergonzoso.

A pesar que ya hacía tiempo el dicho partido, quitó el mal llamado cargo. En cambio, quiso la suerte que se le pasara por la cabeza el tirar de los cabellos nada, absolutamente nada. Este no es sino que de corpulento que era, se ha convertido en un simple tacón de zapato que ya está roído.

Pero, que sea un tirano, sólo es que ataque la dignidad personal, que vale más de una peseta y todo, pues que para decir hasta y se ha hecho, fácil tanto y más cuanto, [illegible] más de reacciones.

¿Qué ha hecho este Don de Alcoy? Nada, y sólo por lo digo es, Mariano, que ya podría decir tan-

- «La verdad en marcha. Albors y la Internacional (II)» (núm. 95).
- «La verdad en marcha. Albors y la Internacional». Visió del «Petrolio» i justificació de la intervenció d'Albors (núm. 96).
- «Las dos Españas». Esmenta les dues ideologies que divideixen políticament Espanya en rics i en pobres (núm. 96).
- «La verdad en marcha. Los sucesos» (núm. 99).
- Juan Botella Asensi. «Mandamiento burgués». S'assenyalen, segons Botella, els manaments dels burgesos, els quals recomanen resignació als obrers (núm. 111).
- Pi i Margall. «Del maestro» Mena de crònica de les dues dinasties (Àustria i Borbó), que considera dolentes per als interessos del país (núm. 115).
- «Coces evangélicas». Esmenta l'atac que el diari catòlic d'Alcoi *La Defensa* ha fet contra el republicà Vicent Blasco Ibáñez (núm. 122).
- Rómulo. «La mujer y el catolicismo». Esmenta els prejudicis que té la dona i el seu paper en la societat per culpa de la ideologia que defensa l'Església (núm. 140).
- Víctor Hugo. «Habla el maestro». S'assenyala que l'Església i l'Estat han d'estar separats (núm. 142).
- Ángel Aguarod. «El Partido Radical y el sentimiento religioso». Esmenta la ideologia anticlerical que tenen contra les actuacions eclesiàstiques (núm. 219).
- «Aniversario de la proclamación de la República». El dimarts, 11 de febrer de 1913, es compleix el quaranté aniversari de la proclamació de la I República (núm. 259).
- «Joaquín Costa». Fan una memòria positiva d'aquest per haver lluitat contra la monarquia i que s'han complit dos anys de la seua mort (núm. 260).
- Eduardo Maruenda. «Desde América. Alcoy y Botella Asensi». Considera que Botella Asensi és un diputat idoni que representa el seu poble i un obrer intel·ligent (núm. 270).
- De el Radical. «Nuestro Programa social». Assenyalen que no són revolucionaris; tanmateix, volen reformes en matèria social, i es consideren socialistes (núm. 270).
- J. Botella Asensi. «La libertad y el trono». Esmenta que la nissaga dels Borbó ha estat molt dolenta per a Espanya (núm. 276).
- «El alcoholismo. Sus efectos en la familia.» Parla dels efectes físics i morals tan dolents que provoca en les famílies dels obrers (núm. 298).
- «El 1 de mayo». Assenyala des d'un punt de vista retrospectiu el Congrés de París de 1889 i la luctuosa vaga general de 1886 (núm. 321).
- José Lloréns. «Pro-patria. El alcoholismo». Parla dels problemes que causa en la societat l'addicció a l'alcohol (núm. 336).
- Álvaro de Albornoz. «La lucha contra el clericalismo en España». Esmenta les actuacions que duien a terme contra el clericalisme, al qual consideren l'arrel de molts mals que pateix Espanya (núm. 355).
- «¿Son compatibles el catolicismo y la República?». L'un i l'altre no són incompatibles, tot i que la intransigència de l'Església ho fa incompatible (núm. 356).
- «Aniversario de la República». Celebra l'aniversari de la I República (núm. 360).

Informacions destacades:

- «El 1 de mayo. En Alcoy». S'ha fet un míting a «La escuela de párvulos» el passat dia 1 de maig. Van presidir l'acte Manuel Santonja i Edmundo Pérez; a més a més, hi participaren Jorge Miró, de la societat de teixidors mecànics La Única, i el redactor de *Fraternidad*, Óscar Fuentes (núm. 153) (7-V-1910).

- «¡Pueblo al mitín!». Míting sobre l'escandalós negoci de l'enllumenat públic. Participaran el regidor socialista, Rafael Laliga, i els republicans, Óscar Fuentes i Juan Botella Asensi (núm. 159) (18-VI-1910).
- «El caciquismo a la barra». Diu que El Círculo Industrial no paga la sexta part del tribut de l'«inquilinato», per la qual cosa defrauda 4.000 pessetes cada any (núm. 163) (16-VII-1910).
- «Silencio delator». Han baixat les accions del pont anomenat d'«El Viaducto» (núm. 181) (19-XI-1910).
- «La cuestión del Hospital». El regidor socialista, Rafael Laliga, ha denunciat l'estat tan dolent dels aliments de l'Hospital d'Oliver (núm.188) (2-IX-1911).
- «Los procesos de Botella». El fiscal demana dos mesos i un dia de presó per a Botella i l'advocat defensor, Evarist Falcó, en demana l'absolució. L'amic republicà de Botella Asensi, Feliu Azzati, aleshores tots dos diputats a corts per València, es declara autor dels escrits polèmics contra el govern que atribueixen a Botella (núm. 199) (9-XII-1911).
- «La condena de Botella». Esmenta la sentència condemnatòria i la disconformitat que ha despertat entre els republicans (núm. 222) (25-V-1912).
- «El Caciquismo de Alcoy en el Parlamento». El diputat per Saragossa, Álvaro de Albornoz, ha denunciat el negoci de l'enllumenat d'Alcoi, la qual cosa perjudicava el poble i afavoria l'«Electricista Alcoyana». L'embargament de *Fraternidad Republicana* i la seua venda en pública subhasta. L'arbitraria destitució del germans Botella i d'Andrés Sangrí Piqueres. L'existència d'una empresa d'amics de Canalejas que explotava una important fàbrica de farines. La impremta d'un «canalejista» que tenint cinc màquines i només pagava contribució per una (núm. 224). (8-VI-1912).
- «La llegada de Botella». La gran acollida que ha tingut Botella a Alcoi (núm. 224) (8-VI-1912).
- «La detención de Botella» (núm. 224) (8-VI-1912).
- «Atropello canalejista. Botella Asensi detenido» (núm. 224) (8-VI-1912).
- «El homenaje a Botella Asensi». N'esmenta l'eloqüent discurs i el suport i respecte que té per part dels alcoians radicals. Va acompanyat amb fotografies del republicà (núm. 232).(3-VIII-1912).
- «Intereses locales. La fábrica de Cerillas». Assenyala la decisió d'enviar un representant de La Mistera a Madrid amb la intenció d'evitar-ne la venda (núm. 244) (26-X-1912).
- «Botella encarcelado» (núm.246) (9-XI-1912).
- «La muerte de Canalejas» (núm. 247) (16-XI-1912).
- «Con motivo de la conmemoración del 11 de febrero». Al Teatre Circ es representaran diverses obres, com l'opereta *Gheisa*, *El pobre Valbuena*, *Amor Ciego* (núm. 260) (15-II-1913).
- «Intereses locales. La fábrica de cerillas». Esmenta les condicions que ha establert la Comissió d'aquesta empresa (núm. 277) (21-VI-1913).
- «Conferencia de Botella». Botella parlarà sobre «La Casa del Pueblo» i n'assenyala els objectius econòmics, els recursos que tenen i la quota que s'ha de pagar (núm. 290) (27-IX-1913).
- «Socorros mutuos para mujeres». La junta de govern de «La Casa del Pueblo» va acordar obrir una llista per a organitzar una caixa d'estalvis mutus per a dones (núm. 291) (4-X-1913).
- «La Conferencia de Botella». Realització d'una conferència a la societat de teixidors mecànics La Única sobre el tema «retiros para obreros» i els recursos necessaris per a establir-los (núm. 300) (6-XII-1913).

- «Gran Mitín y Asamblea del Partido Radical». Esmenta que aquesta conferència es realitzarà a l'«Escuela de Párvulos». Estarà presidida per Chinchilla i hi participaran: l'advocat Gisbert Català, el metge Silvestre Cardona, l'obrer Pascual Pérez, els regidors Rafael Cantó, Garcia Mataix i Botella (núm. 331) (18-VII-1914).
- Jerónimo Pou. «La ocupación de la isla de Mallorca por los alemanes» (núm. 338) (11-IX-1915).
- «El ferrocarril Alicante-Alcoy». Les veritables causes de no haver-se construït; l'estat actual del projecte i gestions per a realitzar-lo; les tremendes responsabilitats del caciquisme (núm. 342) (9-X-1915).
- «El Ferrocarril Alicante-Alcoy» S'esmenten les gestions que realitza El Círculo de la Unión Mercantilde la capital provincial (núm. 349) (27-XI-1915).
- «El nuevo alcalde». Anàlisi del nou alcalde Miguel Payà Pérez, al qual consideren un addicte al règim liberal (núm. 354) (31-XII-1915).
- «Fiesta del Soneto». Celebració al Teatre Calderón d'una festa de la «Cruz Roja». S'hi van llegir les composicions premiades amb la «Flor natural». Es parla de Teodor Llorente, de l'himne a la Creu Roja i de l'entitat des de 1860 (núm. 374) (13-I-1917).
- «La Casa de Correos». S'esmenta la preocupació general que hi ha a Alcoi que no es faça la Casa de Correus, ja que sempre es quedava en un projecte sense realitzar (núm. 379) (17-II-1917).
- «La Casa de Comunicaciones». L'estat tan dolent en què es troba «La Casa de Correos» (núm. 380) (24-II-1917).
- «La Casa Vicens». Són dos articles que tracten d'aquest edifici i de la Banca Vicens (núm. 381 i 382).(3-III-1917 i 10-III-1917 respectivament).
- Amando Romeu. «Insistiendo». Una tercera part d'alcoians viuen en la pobresa, apilonats en cases barates i poc higièniques (núm. 399) (7-VII-1917).
- «El Premio del Conservatorio. Una pianista española». La pianista alcoiana Enriqueta Carbonell, filla de l'industrial Enrique Carbonell Antolí, ha guanyat un premi de caràcter nacional (núm. 399) (7-VII-1917).
- Amando Romeu. «Insistiendo. Casa baratas». Insisteix en la necessitat de construir cases per als obrers (núm. 400) (14-VII-1917).
- «Botella triunfa». S'esmenta que ha estat designat president de la Junta Municipal Central del Partit Radical a Madrid (núm. 404) (26-I-1918).
- «Recuerdos históricos». Es commemora l'aniversari de la II República (núm. 406) (9-II-1918).
- «Al pueblo unión de las izquierdas». Demana el vot per a Botella Asensi i diu que aniran junts, en coalició, els socialistes, els reformistes i els radicals (núm. 406) (9-II-1918).
- «Jornada del domingo. Gran triunfo de la izquierda en Alcoy». Augment de vots respecte a les darreres eleccions (núm. 409) (2-III-1918).
- «El incidente de Casa Vicens». Els incidents que van provocar un grup d'homes que havien assaltat aquesta casa en tenir notícia que es feien irregularitats electorals per la coacció de José Vicens. Va ser ferit aquest personatge local que aleshores era diputat provincial «maurista» (núm. 409) (2-III-1918).
- D'«El Radical de Alicante». «Juan Botella Asensi». Esmenta l'èxit que té Botella en el Partit Radical i el prometedor panorama polític que presenta (núm. 410) (9-III-1918).
- «Muerte de un ilustre republicano». Ha faltat Rafael María de Labra (núm. 416) (20-III-1918).
- «La fiesta del Trabajo en Alcoy». Es tracta del míting on va parlar el jove radical José Gisbert (núm. 417) (4-V-1918).

La Fuerza

Año I — PERIÓDICO DEFENSOR DE LAS SOCIEDADES OBRERAS — Núm. 1

SE PUBLICA DOS VECES AL MES

DE LOS ESCRITOS SON RESPONSABLES SUS AUTORES
NO SE DEVUELVEN LOS ORIGINALES

ALCOY 2 de Diciembre de 1916
REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN: San Jaime, 11

SUSCRIPCIÓN: Un mes . . . . . 0'15 pts
Paquete de 30 ejemplares . . . . . 1 »
NÚMERO SUELTO 5 CÉNTIMOS

- «De la catástrofe del jueves». S'esmenta l'enfonsament de l'anomenada «Posada Nueva». Hi apareix una fotografia de la casa derruïda (núm. 419) (18-V-1918).

Llibres que anuncia: James, William. *Fases del sentimiento religioso* (núm. 75).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA FUERZA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: Periódico defensor de las sociedades obreras (núm. 1 i 2) i Órgano de la Federación Textil de Alcoy (núm. 3 i 4).

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (2-XII-1916).

Darrer número: Núm. 4 (17-III-1917).

Periodicitat: Quinzenal.

Seu social:

Administració i redacció: Sant Jaume, 11; en el núm. 3, Santa Marta, 45.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 41 x 29 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 38 x 26,5 cm.
Capçalera: 8,5 x 27 cm.
Seccions: Es compon de seccions com «Noticias y Avisos», «Ecos de la fábrica», «Selección».
Impressor: Imp. Fraternidad.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 5 cènt.
Subscripcions: Un mes, 0,15 ptes. (paquet de 30 exemplars).

Equip de redacció:

Director: En el primer numero, quan assenyalen la *Línia editorial*, signa la redacció, però no esmenta qui en forma part.
Col·laboradors habituals: Juan Pastor, Antonio Toy, Carpio, Un Campesino, J. Gisbert, Jorge Quiles, Manuel Lloret, Ismael Rico, Un Selfactinero.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarcosindicalista.
Línia editorial: En el núm. 1 assenyala que «Al salir a la luz pública, lo hacemos con la satisfacción del que llega a la cumbre deseada, del que cree su deber cumplido.» Pretén que els obrers s'emancipen dels opressors del poble. Assenyala la malaurança de dos periòdics obrers anteriors (sense esmentar-ne els noms) que van desaparèixer per disparitat d'opinió entre els seus integrants i perquè van empresonar els seus dirigents.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Representa un bisetmanari de tendència anarcosindicalista, ideologia que tenia molta força política a la ciutat, fins i tot més que la socialista i comunista. És l'òrgan de difusió de la «Federación del Arte Textil».

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: El tema principal és l'opressió que pateix l'obrer en tots els àmbits; vagues; successos injustos per als obrers; situació de la dona.
Articles destacats:

- Lloret, M. «Actitud suicida». La societat es despreocupa dels treballadors (núm. 1).
- Soler, Rafael. «A mis nobles y bravos camaradas de Alcoyanos». Escriu un antic dirigent, Rafael Soler, des del Cabanyal, per a donar suport a *La Fuerza* (núm. 1).
- Tuy, Antonio. «La ley». La llei actua en contra dels obrers. És necessària una forta organització obrera que els defense de les polítiques arbitràries. Critica l'Estat que deixa fora de la llei La Internacional (núm. 2).
- Gisbert, J. «Triste Porvenir». Tragèdia de la I Guerra Mundial i el trist esdevenir que li espera a la humanitat (núm. 3).
- Quiles, Jorge. «Degeneración y Castración. Causas del vicio». Les causes de l'alcoholisme i l'avís de lluitar-hi per no caure en aquesta malaltia, que trenca la vida de l'obrer i la de la seua família (núm. 3).

Informacions destacades:

- «Noticias y avisos». Informa que la Confederación Nacional del Trabajo està treballant per a unir tots els sindicats. El diari sindicalista *Solidaridad Obrera* propaga la unificació de les forces obreres (núm. 1) (2-XII-1916).
- «Ecos de la Fábrica». Emilio Vilaplana, encarregat de la fàbrica de Francisco Gisbert, de caràcter molt fort, maltracta els treballadors (núm. 1) (2-XII-1916).
- «Huelga general de 24 horas». Encoratja els alcoians perquè secunden una vaga de 24 hores. Està convocada per la Confederació Nacional del Treball i la Unió General de Treballadors, ja que el Govern no ha alliberat els presos polítics i la situació del treballador és dolenta i insostenible (núm. 2) (16-XII-1916).
- «Lista de donativos». Per a sufragar aquest periòdic es necessiten 33,15 pessetes; hi ajuden la societat de cardadors i la de gèneres de punt, a més de 79 persones i José Boronat i amics que han donat 1,50 pessetes (núm. 2) (16-XII-1916).
- «Al pueblo». El «Comité del Arte Textil de Alcoy» recull els clamors dels obrers alcoians i continua ferm contra les injustícies (núm. 3) (3-III-1917).
- Ivorra. «Velada artístico-benéfica». El Comité Federal Tèxtil convoca totes les juntes directives federals a una reunió per a tractar-hi el tema del periòdic *La Fuerza*; se'n nomenarà una comissió de propaganda i cultura (núm. 4) (17-IV-1917).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA GACETA DE LEVANTE

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario independiente de Alcoy. Edición de la mañana». A partir 29-VII-1936, «Diario republicano».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà; alguns articles, comunicats i poemes en valencià no normatiu.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (2-I-1923).

Darrer número: Núm. 3.602 (31-XII-1935).

Suspensions: Del 14-X-1931 al 23-X-1931, i del 10-VIII-1932 al 16-IX-1932.

Periodicitat: Diària, excepte dilluns.

Col·lecció: Arxiu Municipal d'Alcoi. Completa a partir núm. 596 fins al núm. 3.602.

Seu social:

Redacció i administració: Pintor Casanova, 24; a partir 5-VIII-1931, Venerable Ridaura, 9.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4; a partir núm. 1.201 varia entre 6 i 8 planes.

Dimensions: 59 x 45 cm.

Nombre de columnes: 7.

Dimensions: 5,7 x 4,9 cm.

Estructura:

Superficie impresa: 54 x 39 cms.

Seccions: «Alcoy al día», »Obituario», «Registro civil», «Información General: De arte», «Espectáculos», «Lo que pasa en la Provincia», «Foot-Ball», «De Madrid», «Sucesos», «En serio y en broma», «Extranjero», «Marruecos», «Barcelona», «Alcoy Taurino», «De Italia», «Archivos Alcoyanos», «Chilindrinas», «Ecos», «Taurinas», «Información regional», «Página cultural», «Editorial», «Noticias de la tarde», «Información general de la ciudad», «Conferencias y telegramas de madrugada», «Madrid», «Provincias», «Extranjero», «Folletín», «Editorial», «Artículo de opinión», «Del Día», «Informaciones nacionales», «Diario Religioso», «Correos de espectáculos», «Anuncios por palabras», «Noticias políticas», «Gacetillas», «Deportes», «Cine», «Toros», «Colaboraciones», «Temas actuales», «Comentarios del extranjero», «Círculos y sociedades», «Ecos de sociedad», «Telegramas», «Telefonemas», «Información de Alcoy», «Del Ayuntamiento. Croniquilla veraniega», «Archivos Alcoyanos», «Letras de Luto», «Del escenario a la pantalla», «Páginas humorísticas».

Impressor: Tip. La Gaceta de Levante; a partir d'agost de 1931, Tipografía «Editorial Levante S.A.».

Fulletons:

- Alfonso Carbonell, *Mi venganza* (núm. 487 i ss.).
- Mollavijo, *Villa María* (núm. 965 a 1.013).
- Alfonso Carbonell, *Extraño martirio* (núm. 1.213 i ss.).
- Pérez y Pérez, R. *El Tío Grillo* (núm. 1.238 i ss.).
- H. Courts Mahler, *El amuleto* (núm. 2.419 a 2.483).
- Luis Jacolliot, *El molino de Usor* (núm. 2.484 a 2.530).
- José Pillman, *El crimen de otros* (núm. 2.531 a 2.595).
- Vicente Mikel, *Contemplando a Paco el tonto* (núm. 2.596 a 2.602).
- Mary Florón, *El secreto* (núm. 2.603 a 2.652).
- Hugo Wats, *Don Bosco y su tiempo* (núm. 2.653 a 2.689).
- M. Maryan, *Sol* (núm. 2.690 a 2.755).
- Rafael Pérez y Pérez, *Mariposa* (núm. 2.756 a 2.846).
- S. de P. y R.V., *De judios* (núm. 2.844 a 2.861).
- Herrera Oria, *El laicismo en la educación* (núm. 2.862 a 2.868).
- P. Teodoro Rodríguez, *La libertada de enseñanza* (núm. 2.869 a 2.874).
- Herrera Oria, *El problema educativo en España* (núm. 2.875 a 2.881).
- F. Herrera y Garrido, *La Flecha y los lobos* (núm. 2.882 a 2.957).
- V. Díaz de Tejada, *Piedra de toque* (núm. 2.958 a 2.995).
- J. Rogerio Sánchez, *Almas de acero.*(núm. 2.996 a 3.010).
- J. Rogerio Sánchez, *La paria* (núm. 3.011 a 3.014).
- Conde de Rodríguez Sampedro, *Nueva ciudadania* (núm. 3.015 a 3.080).
- Sandoval, *Forjador de almas* (núm. 3.081 a 3.149).
- *La vida en la Rusia soviética* (núm. 3.149 a 3.163).
- Sandoval, *Fuenciscla Moyano* (núm. 3.164 a 3.246).
- Madamme Woillez, *Edna y Margarita* (núm. 3.247 a 3.277).
- Estanislao Maestre, *La hija del usurero* (núm. 3.278 a 3.296).
- J. M. de Pereda, *Blasones y talegas* (núm. 3.297 a 3.316).
- J. Lasso de la Vega, *Lo que cuenta un puñado de ceniza* (núm. 3.317 a 3.415).

La Gaceta Taurina

NUMERO SUELTO, 10 CÉNTIMOS

Año I -:- Núm. 1 | Alcoy 28 de Junio de 1926 | Redacción y Administración Pintor Casanova, 24 —Teléfono, 513

- Myriam, *Orgullo de raza* (núm. 3.416 a 3.475).
- Carmen G. Mauriño, *No tenía corazón* (núm. 3.476 a 3.521).
- Zane Grey, *Lluvia de oro* (núm. 3.522).

Il·lustracions: En els números extraordinaris i coincidint amb festivitats. A partir de 1928 imprimeixen més informació gràfica i a partir del número 1.303 hi apareixen vinyetes còmiques.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: Editorial Levante S.A.

Administrador: José Botella Martín.

Llocs de subscripció: Punts de venda de premsa.

Preu: 10 cènt.; a partir de maig de 1935, 15 cènt.

Subscripcions: Alcoi, 2,5 pessetes mensual; fora, 9 pessetes el trimestre.

Tarifa publicitària: Segona i tercera pàgina, 1 pesseta la línia; en quarta, 1,5 pessetes. Notes locals, 0,75 pessetes la línia; notes oficials, 1,25 pessetes la línia; preferents i comercials, 0,20 pessetes la línia.

Equip de redacció:

Director: José Moltó Botella, José Moya Moya, Francisco Boronat, Gregorio C. Romero de Vicient.

Gerente: José Botella Martín.

Redactor en cap: Enrique Moltó Abad, Octavio Gimeno Botella.

Equip de redacció: (núm. 602) Enrique Abad Vilaplana, Gregorio Ridaura Pascual, Enrique Moltó Abad, Enrique Laporta y Laporta, Octavio Morató Bonal, José Botella Martín, Alfonso Carbonell Miralles, Juan Agudo.

Corresponsals: Amb el temps, a tots els pobles de la comarca. Corresponsals a València i Alacant.

Col·laboradors habituals: Ignoto, Incógnito, Fabián Bisbal, Ariel, El Inglés (crític taurí), Octavio Gimeno, Judex, Caupolicán, El Pequeño Escalante, Germán Montejo, Leandro, Wladimiro, Adriano, Luis Sanz Riera, Enrique Laporta, J. Llopis Carbonell, V. Sánchez Ocaña, Mario Polo, Ángel Guerra, Jorge Valor, Octavio Morató, M. Gosálbez Farches, Manuel Gadea, R. Vitoria Calafi, Pepe Borderá y Furió, Joaquín Mollá Vidal, Gonzalo Cantó, Thaderin, Vicente Martínez Bau (desde Muro), Adolfo Orduña, Antonio Gisbert Gosálbez, E. García Albors, L. Díez Guirao de Revenga, E. Huidobro, J. Valor, M. Bertolín Peña, Carlos Wilt, Juan Siquier Singala, M. Lestres Rives, F. Fernández Mir, R. Gisbert Gosálbez, Valentín F. Cuevas, Alfonso Ayensa, Francisco Madruelo, Ángel Dotor, Braulio Solsona, Rivas Moreno, Leopoldo Soler, Pascual Palmi, Evaldo C. Jordá, E. Juan Favieres, Luis González Soria, J. Díaz Robles, A. Salcedo, E. Navarro, Salvador Gómez, Félix Paredes, Emilio Miñana, Miguel Peñaflor, Gonzalo Tormo Vidal, Pauline Luisi, Alfonso Carbonell, Francisco Melgar, L. Gisbert Botella, E. Moltó Molina, L. Cantó Llopis y Francisco Lozano.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Juan del Molinar, Rivas Moreno, José Almor, Francisco Barrachina, A. Monedero, Vitaliano Gómez, Enrique Abad, Monteavaro, José Arnauda Pbro., Bautista Martí (desde Benàmer), Mario Totovaco, José Almor, Rutoff, Francisco Gosálbez, A. Durà, Luis Valls, J. Burgada y Juliá, Leonardo Blanes, Leopoldo Soler, S. Doménech Aura, Nicolás Castelló, José S. del Rosal, Pedro Pont Puig, M. Nieto, Gustavo Noguerol, Borodin, Victor Espinós, Rodolfo Carino, A. Braun, Alberto Marín Alcalde, Santiago Ramón y Cajal, R. Garrido Juan, F. Raul Giner, Mariano Marfil, Ramón Andreu, Javier Gaztambide, Eugenio Moltó, Gonzalo Faus, J. Belda, Palmas, F. Juan Alventosa, Elías Olmos, F. Ramón García, Marqués de San Jorge de Alcoy, Antonio Borrell, Calixto, Ramón Jordá, Luis León, El Hurón, Alfonso Molina Sánchez, Dr. J. Collar, Francisco Banquells, Arsenio Olcina Esteve, José Sánchez Rojas, José Oliver, José Trinchart, Marcelo Estella, Anselmo Belinchón, Gervasio del Cerro, Martín Ortega, Gonzalo Barceló, Vicente Bou (desde Gayanes), Antonio Barbie Pérez Stella, Luis Pérez, Scherzo, Currito, Nicolás Castelló Chorro, Julio Ferrándiz, José Bloch, Sara Insua, Manuel S. Cuesta, N. Tassin, José M.ª de Sandoval, Maese Zapata, El Pequeño Escalante, Leandro, Camilo Cabrera, Dr. Jaime Miquel Lluch, Antonio Zurita, Santiago Gadea, A. Segura, Elordín, Crispín, Luis de Castro, Antonio Nobre, Miguel Juliá, Roque Plat Reina, Juan Ferragut, S. Amargós, J. Alcina Navarrete, Adriano, N. Pérez, Luis Gisbert, Ecosgol, Bautista Martí, Edmundo González Blanco, J. Porta, Coronado Salvé Pérez, Rosario Casa-Urdal, Juan G. de Luaces, M. Mendive, Flor de Lis, Antonio Aparisi Guijarro, F. Fernández Sánchez Puerta, Antonio Navarro, Gumersindo Rexach, E. Ramírez Ángel, Mario de Montis Von Klee, Julio Satán, Fco. Carbonell y Blanes, Leonor de Olózaga, Martínez Oriol, F. Escola, J. Molina Romero, Cayetano Solbes, F. Linares Cagigas, F. Oller, Briand, Lorenzo Pahissa, Diego San José, Luis Cantó Llopis, Moya, F. Dictaviti, G. Coloma, Joaquín Aznar, Rosa Cantó, Boyer d'Agen, Alberto Marín Alcalde, Carlos Wiff, J. Ortiz de Pinedo, Mirón, Arturo Sirvent, Pablo Cisneros, J. M. Ruiz de Manent, Gustavo Noguerol, Luis León, Ramón Celma, Laboro, Severino Aznar, Gerardo Canal de la Rosa, Claudio Astin, Agustín Elias, P. Donaire y Leal, Juan Comas, Gil Fillol, Ramón de Olascoaga, Manuel Siurot, Sortilegio, G. Romero De Vicient, Remigio Herrero, J. Sirvent, Jorge Riquer, Guzmán Coloma, Salvador Rosell, Dioscórides Leive, J. M. Segrelles, Miguel Soler, Francisco Candel, Felix Herce, Luis Romera de Neydos, Jesús Alonso, Eduardo de Guzmán, José Corbí, Pablo Gamaliel, Juan del

Collao, Juan Burgada y Juliá, Barón de la Ledua, F. Suárez Bravo, Salvador Minguijón, Jacinto Vitoria, José Pujol, Pablo Tipsius, Claro Abanades, Mm. Rosaure, Rafael Piqueres Muñoz, Pablo Gamatiel, S. Larroche, Eugenio López Aydillo, Ramón Jordá, L. Truelles, Alfredo Mistral, A. Moraleja, José Amador, Mirabal, Rafael Ibáñez, Isidoro de Celis, Francisco C. Melgar, José Nebot, J. Nowack, Roberto Alcover, Prats y Beltrán, Rafael Ibáñez, Santiago Abad, A. Sanz, C. Vetter, Dr. J. Collar, Juan Llorca Pillet, Isidro Escandell Úbeda, Guillermo Berenguer, Ruy López, Miguel Dhuguet, L. Herz, Miguel Blanes, José Luis Comenge, Miguel Llopis, Carlos García Gisbert, Alfredo Mistra, Rafael Ibáñez, Ernesto López-Parra, Fray Juan Bautista Gomis, Rafael Avantino, M. S. de Enciso, Manuel Abizanda y Broto, Dr. Royo Vilanova, Miguel Peñaflor, Mariano de las Peñas, José García Jover, A. Durá, Francisco Silvestre, J. Alcina Navarrete, Francisco de Cossío, Claudio Frollo, Vicente Ros, Alfonso Mari, Alfredo García Ramos, Muñoz Perona, Eduardo Navarro, A. de Gobari, Rogelio Cantó, Alejandro Nieto, Jacinto Vitoria, Antonio Zurita, Miguel Llopis Cantó, Antonio Dubois, Gregorio Burgo, Baldomero Argente, Rafael Quilis, Carlos Vetter, A. Vázquez Limón, Braulio Solsona, Luis Delgado, José Boronat Llácer, M. Bertolín, José Garrigós Mira, Joaquín Romero Marchent, J. Puchades Monton, Emilio Canda, José Esteve Abad, M. Giraud, Dr. V. Matilla, Jorge Deblanc, N. Tassin, Félix del Serpis, Juan Carranza, Rafael Monllor, Pico de la Mirandula, José Mogica, César González Ruano, Leovigildo Aguierre, Vicente Naguila, Rogelio Melia, Almela y Vives, José Iriborne, Antonio Piña, José M. Ballesteros, Fernández Armesto, Ticio, J. J. Lorente, Juan Sánchez Barrenas, Francisco Piñol, Martín de Fondevila, Juan A. García, Vicente Naguila, Jenaro Xavier Vallejos, Valentín F. de Cuevas, Debaco Arnalsa, Carlos Valverde, José Santacreu, Antonio Calvo Guillén, Juan Davia, Pascual Carrión, J. M. Echenique, Félix Garagarza, Luis Góngora, M. Arsis, Margarita Losada y Pardo, J. García Súñer, J. M. Camacho, Alfonso Iniesta, Miguel Aura, Emilio Somoza Méndez, Egea, Manuel Mas Gilabert, Julio Ferrándiz, Rafael Miralles Bravo, J. G. Aguirre Ceballos, Enrique Oltra, Matías García Gascón, Manuel Abril, Juan Lario Peña, Fernández Almagro, Bautista Serrano, Emilio Sánchez Pastor, Manuel Benique, Francisco Rico, Xavier Puigmoltó, Isidoro C. Lopetegui, Gonzalo Tormo Vidal, J. M. Monterde, Sancho Abarca, Nasuj, Félix del Mar, Enrique de Huidobro, J. García Súñer, José Sánchez Nieto, Luis Cantó Llopis, Salvador Araga, Luis Díez Guinzo de Revenga, Óscar Pérez Solís, Carlos Xilf, F. Hernández Mir, Manuel Lustres, E. Navarro Salvador, Vicente Pineda, Felipe Ortega González, Antonio Illán, M. Rodríguez Carrasco, Graulio Solsona, Marcial Rosell, Óscar Pérez Solís, Carlos Palacio, José Zahonero, Víctor Pradera, Clara Campoamor, M. García Cortés, Francisco Villaespesa, Dr. Albiñana, Severino Aznar, Salvador Minguijón, Francisco de Cossío, José M.ª Pemán, Royo Vilanova, Federico Salmón, A. Herrera Oria, José M.ª Gil Robles, Duque de Maura, J. M. Salaverría, el Marqués de Lozoya, Armando Palacio Valdés, J. Calvo Sotelo, Blanca de los Ríos, R. Sainz de la Maza, Emilio Castelar.

Publica textos de: R. Cansinos Assens, Gabriele D'Annunzio, Emilio Castelar, W. Fernández Flores.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora regionalista.

Línia editorial: No és al primer número de *La Gaceta.*

Polemitza amb: El Mozo de Estoques, El Noticiero Regional, El Socialista, El Heraldo de Madrid, El Sol, El Liberal, Luz, El Luchador, El Día, Las Provincias, El Mercantil Valenciano, Acción.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: *La Gaceta de Levante* és una publicació de particular importància en el context de la dictadura de Primo de Rivera, la dissolució del Regne d'Espanya i el naixement i desenvolupament de la II República. La línia ideològica dels seus continguts varia amb el moment polític que travessa la publicació.

El contingut de *La Gaceta de Levante* és molt variat, per tractar-se d'un diari d'informació general. La superfície d'aquest dedicada a la informació supera a la que ocupen les seues opinions. Per tal d'avaluar correctament la significació d'aquests continguts cal fugir de la simplificació, determinada sovint per un to ideològic que ens pot semblar com a mínim estrany. D'una banda, en el camp de les idees *La Gaceta* està vinculada des dels seus inicis als sectors conservadors de la ciutat. Aquest fet cal matisar-lo: en els primers anys del diari, fins a 1928 aproximadament, l'equip de redacció sembla més plural, amb figures com la de Gregorio Ridaura, director anys després de *Democracia*, les informacions dels conflictes laborals li són severament censurades a *La Gaceta* i s'hi detecta un cert distanciament respecte a la Unión Patriótica. El to irònic es manifesta obertament en comentaris sobre els silencis de les seues informacions. Són publicats textos de l'Agrupació Socialista d'Alcoi, així com les denúncies per les condicions de feina tan lamentables del proletariat industrial. A partir de 1928 hi ha en el diari més opinions signades per membres del clero, informació religiosa i alertes morals, en la línia dels postulats d'Acció Catòlica.

Amb la instauració de la Segona República *La Gaceta de Levante* esdevé òrgan d'expressió de la Dreta Regionalista. Així, les circumstàncies polítiques varien el to de les informacions.

Un segon camp de significació de *La Gaceta* és el relacionat amb la cultura local. En les seues pàgines podem trobar textos de Jordi Valor i Serra i del compositor Carlos Palacio. També hi ha informacions detallades sobre l'estrena de films, com ara Metropolis, que cercaven la reflexió del lector. *La Gaceta de Levante* va organitzar els Jocs Florals de l'any 1927 i va obrir subscripcions per a ajudar el poeta Gonçal Cantó, el qual en el capvespre de la seua existència patia greus mancances. En aquest mateix camp de les arts cal subratllar les informacions sobre artistes locals, com Fernando Cabrera, Plácido Francés, Peresejo, músics com el tenor Sirvent, o les distintes agrupacions musicals d'Alcoi. Per a tancar aquest segon camp cal fer esment de la publicació d'articles sobre l'arqueologia local i dels pobles pròxims, molts dels quals estan signats pel pare Belda.

En un tercer apartat sobre la significació d'aquesta publicació, podem agrupar les informacions que ens dibuixen el paisatge de la societat alcoiana en els anys vint, amb les seues innovacions tècniques i urbanístiques, festes i successos, que, de vegades, per ser notícies molt minucioses, ens donen detalls reveladors. En aquest apartat cal destacar especialment els sinistres automobilístics, per la seua novetat i espectacularitat.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política; economia; societat; tauromàquia; patriotisme; regionalisme.

Articles destacats:

- F. «La clase media» (núm. 481).
- Totovaco, M. «La espantosa crisis que atravesamos» (núm. 517).
- Benavente, Luis. «El mes de octubre» (núm. 527).
- Valor, Jorge. «Evocación» (núm. 529).
- Thaderin. «Hay que volver a la normalidad» (núm. 579).

- A.H. «Patriotismo en decadencia» (núm. 601).
- «La crisis de parlamentarismo» (núm. 638).
- Un obrero, «La Crisis Industrial» (núm. 650).
- «El ferrocarril de Alicante a Alcoy» (núm. 651).
- Carbonell Bas, «En Busca de una solución (a la crisis)» (núm. 666).
- Bisbal, Fabián, «Un paseo por Alcoy» (núm. 670 i ss.).
- «El presente y el porvenir de la industria textil local» (núm. 689, 694 i 697).
- De Rosal, J. S., «La Paz Mundial es un mito» (núm. 698).
- El Inglés, «La corrida de Gandía. Ya se sabe quien es Molina» (núm. 703).
- A. R. «Las dictaduras y el realismo contemporáneo» (núm. 737).
- Nieto, Miguel, «Gonzalo Cantó» (núm. 740).
- P. F. P. «Mussolini cae en el socialismo» (núm. 743).
- Borrell, Antonio. «Volvió el héroe pero...» (núm. 748).
- «Alrededor del atentado contra Primo de Rivera» (núm. 770).
- Bloch, José, «Nuevo yacimiento ibérico en Torremanzanas» (núm. 778).
- «Manifiesto de la Unión Patriótica» (núm. 801).
- Oliver, José, «La Exportadora Alcoyana» (núm. 828).
- «Homenaje al Señor Cabrera» (núm. 834).
- Un obrero, «Por el engradecimiento de Alcoy. Rompamos el silencio» (núm. 841).
- «Faltan escuelas en Alcoy» (núm. 869).
- Valor, J. «El Alcoy Ideal. Preliminares» (núm. 870).
- «Académicos de idiomas regionales. Nuestro sincero aplauso pero haremos una observación...» (núm. 872).
- «El caso de la Escuela Industrial. ¡Oh, la Justícia!» (núm. 877).
- Judex, «El problema de la vivienda. Lo que se podría hacer» (núm. 878).
- «Nuestras campañas. La fábrica de cerillas no puede desaparecer» (núm. 886).
- Judex, «La industria alcoyana para los alcoyanos» (núm. 904).
- Montejo, G., «Mussolini, el frugal jefe del gobierno» (núm. 910).
- Judex, «Apostillas sobre la crisis industrial» (núm. 915).
- Victoria Calafí, R., «Educo- Educas- Educare...» (núm. 919).
- Olcina, Arsenio, «¡Exagerad corresponsales!» (núm. 920).
- Judex, «La anulación de las tarifas y la libre contratación» (núm. 92.7).
- Lisardo, «Viviendas higiénicas» (núm. 937).
- Carbonell Bas, «Hagamos patria (...) Menos sindicalismo, menos egoísmo y más alcoyanismo» (núm. 940).
- Viriato, «La crisis del arte textil en Alcoy» (núm. 944).
- Valor, J., «En pro de Alcoy. Un Instituto» (núm. 946).
- Judex, «Las oposiciones a auxiliares. Un caso de verdadera justicia» (núm. 953).
- «La crisis municipal resuelta» (núm. 971).
- Judex, «De fiestas. Lo que debiera suprimirse» (núm. 995).
- Pérez, N., «Algo sobre lo que acontece en las fábricas de géneros de punto» (núm. 999).
- J. V., «Alcoy debe y no paga» (núm. 1.005).
- Judex, «¿Antagonismos viejos? Alcoy y Cocentaina» (núm. 1.027).
- Judex, «El Ayuntamiento y la Unión Patriótica» (núm. 1.040).
- Judex, «De Concejales a consumeros» (núm. 1.047).
- Judex, «El Contrabando del Vino» (núm. 1.050).

- Judex, «El fruto práctico de nuestras campañas» (núm. 1.056).
- Castañer, Francisco, «Las tarifas de electricidad» (núm. 1.060).
- Judex, «Sobre la conferencia (obrera) suspendida en Bocairente» (núm. 1.062).
- Gadea, Santiago, «Sobre el Comité Paritario de la Industria Textil» (núm. 1.064).
- A. C., «En la Fuente Roja. La Obra de Peresejo» (núm. 1.066).
- «Es necesario que se dicten disposiciones para regular el tránsito por las calles de la ciudad» (núm. 1.070).
- Carbonell Bas, «El conflicto creado entre patronos y obreros...» (núm. 1.071).
- Gimeno, O., «La razón de un fracaso. U. P.» (núm. 1.078).
- Ridaura, G., «La pensión de Gonzalo Cantó» (núm. 1.082).
- Lisardo, «El 13 de Septiembre de 1923» (núm. 1.109).
- Gimeno, O., «Lo de teléfonos» (núm. 1.127).
- Carbonell Bas, «Los intereses de Alcoy sin representación directa en la asamblea» (núm. 1.133).
- Fernández Sánchez, Fco., «El problema de la mendicidad» (núm. 1.153).
- Judex, «Se impone el Patronato de Ciegos e Inútiles» (núm. 1.159).
- Judex, «Jornal mínimo, pero ¿tan mínimo?» (núm. 1.161).
- Guerra, Ángel, «Las tres columnas sociales» (núm. 1.172.).
- X., «La ordenanza del arbitrio municipal sobre vinos y alcoholes» (núm. 1.183).
- «De la Plaza de Abastos. ¡Calma, señoras, calma!» (núm. 1.188).
- Pepe, «De Sociedad. Las tardes del *Casino*» (núm. 1.191).
- Diotaviti, Fco., «En los Umbrales de la Ceka» (núm. 1.2.04).
- Pepe, «Por España y para España» (núm. 1.2.09).
- X., «La radiodifusión en España» (núm. 1.210).
- S. de P., «¿La tierra es de quien la cultiva?» (núm. 1.219).
- Retajo, «Comentarios de actualidad sobre la industria pañera local» (núm. 1.223).
- Plat Reina, «Rigoberto Soler, el pintor de la luz» (núm. 1.230).
- Judex, «La intervención oficial y el conflicto textil» (núm. 1.235).
- Carbonell, Alfonso, «Una sociedad de cultura artística» (núm. 1.246).
- «Para la creación de un centro de cultura. ¿Podría ser utilizado el antiguo Teatro Principal?» (núm. 1.249).
- Laboro, «La creación de un Laboratorio Municipal» (núm. 1.250).
- Morales, Carlos, «La Lana a altos precios» (núm. 1.252).
- Olascoaga, Ramón de, «La importación de trigo» (núm. 1.267).
- «Tanto los patronos como los obreros católicos desean los comités paritarios» (núm. 1.295).
- Valor, J., «Museo y Biblioteca» (núm. 1.299).
- Coloma. G., «Adiós a la Casa de la Bolla» (núm. 1.315).
- Un optimista, «Un gran acuerdo. A raíz de la (...) disolución de la Real Fábrica de Paños» (núm. 1.327).
- Retajo, «Comentarios de actualidad sobre la industria pañera local» (núm. 1.336).
- Carbonell, A., «El necesario instituto de Segunda Enseñanza» (núm. 1.365).
- Valor, J., «Lo que más falta hace en Alcoy» (núm. 1.365).
- «El Asunto de los Metalúrgicos» (núm. 1.374).
- Alonso, Jesús, «Muro del Alcoy» (núm. 1.378).
- Alonso, Jesús, «La populosa ciudad de San Jorge» (núm. 1.383).
- Valor, J., «Alcoy y sus escuelas nacionales» (núm. 1.390).

- «Cosas que honran a Alcoy» (núm. 1.394).
- «La crisis de trabajo en Alcoy» (núm. 1.405).
- Mollá Vidal, «Desde Gayanes. Crónica...» (núm. 1.415).
- del Collao, Juan, «Por el deporte alcoyano» (núm. 1.434).
- Barón de la Ledua, «El derecho a matar a los incurables» (núm. 1.437).
- «Lo que fueron las antiguas Casas Municipales. Lo que podrían ser después de su actual restauración» (núm. 1.438).
- «El Gremio de Tablajeros, deshecho. ¡Falta hacía!» (núm. 1.442).
- «¿Desaparecerá la fuente de la *Estrella*?» (núm. 1.444).
- «El periodista Miguel Peñaflor» (núm. 1.447).
- «Gonzalo Cantó, a los setenta años, viejo, enfermo y casi ciego necesita auxilio» (núm. 1.450).
- «Democracia o absolutismo. Para la directiva de *El Iris*» (núm. 1.452).
- «¿Clínica Municipal? ¿Casa de Socorro?» (núm. 1.459).
- «¿Cómo tienen que pedirlo los vecinos de San Agustín?» (núm. 1.462).
- Brotons, Juan, «Sobre la constitución del primer equipo del *Club Deportivo Alcoyano*?» (núm. 1.470).
- «Del *Círculo Católico de Obreros*» (núm. 1.473).
- «Pisos espléndidos en Alcoy por ínfimo alquiler» (núm. 1.481).
- Amador, José, «Causas que impiden la repoblación forestal» (núm. 1.484).
- «¿Puede renacer la vistosa y típica cabalgata?» (núm. 1.506).
- «La eutanasia» (núm. 1.515).
- «Para los metalúrgicos. Un pacto colectivo de trabajo, modelo» (núm. 1.516).
- «El refugio de los transeúntes en Alcoy» (núm. 1.524).
- «A propósito del derribo de las casas de la calle Santo Tomás» (núm. 1.526).
- Aznar, Severino, «El régimen corporativo» (núm. 1.531).
- Marfil, «La lucha de clases y el problema social» (núm. 1.533).
- «Hacia la Biblioteca Popular y la Hemeroteca en Alcoy» (núm. 1.536).
- Madrigal, «La Vivienda» (núm. 1.552).
- Bolea, «Gonzalo Cantó y *la Peña el Arbre*» (núm. 1.562).
- «Un razonado escrito del *Círculo Católico de Obreros* y *El Trabajo*, oponiéndose al arrendamiento del Teatro Principal» (núm. 1.564).
- Olmos, Elías, «Sólo el catolicismo social es valla eficaz para contener el comunismo» (núm. 1.584).
- Ruiz Pérez, M., «Los servicios sanitarios en las fábricas y talleres» (núm. 1.594).
- Vitoria, R., «Acerca de nuestras fiestas» (núm. 1.617).
- A. R., «En Madrid se discutirán muy en breve los grandes problemas que preocupan al mundo» (núm. 1.622).
- de las Peñas, Mariano, «Unión Patriótica» (núm. 1.631).
- Leive, Dioscórides, «Apolíticos» (núm. 1.636).
- Gimeno, Octavio, «Ciento noventa quilómetros» (núm. 1.649).
- Durá, A., «Las peñas, los vermuts, el café chelat y... ¡El Delirio!» (núm. 1.655).
- Albiñana, Aparicio, «La curaciones del Dr. Asuero» (núm. 1.659).
- Palacio, Carlos, «El maestro Pérez Casas» (núm. 1.665).
- Alorebla, «Acerca de la crisis de trabajo en al industria textil alcoyana» (núm. 1.676).
- Valor, Jordi, «Contes de costums alcoyanes» (núm. 1.682).

- «La crisis intelectual alcoyana y su origen» (núm. 1.684).
- Cantó, Rogelio, «¿Cómo podría mitigarse la crisis de trabajo...?» (núm. 1.691).
- «El término de la dictadura... abril 1931» (núm. 1.698).
- Llopis Cantó, M., «En torno a una polémica de lesa Humanidad» (núm. 1.698 i ss.).
- «Las cédulas personales. Por qué suspendemos nuestra campaña» (núm. 1.706).
- «Mussolini expone el nuevo aspecto del fascismo» (núm. 1.736).
- Valor, J., «El castillo de la Vieja Contestania» (núm. 1.741).
- Belda, J., «Exploración arqueológica de *La caverna del ocre*» (núm. 1.743).
- Vitoria, J., «La Sala Dorada» (núm. 1.755).
- Orduña, A., «El Hogar» (núm. 1.760).
- Espinós, Víctor, «Con el pie en el acelerador» (núm. 1.762.).
- Cantó, Ángel, «¿La industria pañera alcoyana en ruinas?» (núm. 1.768).
- F. del S., «Los sin trabajo» (núm. 1.775).
- Cantó, Rogelio, «Más equidad en el reparto de trabajo y más respeto a la jornada de ocho horas» (núm. 1.779).
- F. de S., «El Concepto de Capital» (núm. 1.793).
- Llopis, M., «La crisis del arte textil» (núm. 1.797).
- Moltó, F., «Sobre la crisis del arte textil» (núm. 1.803).
- Canda, Emilio, «Crisis, crisis, crisis» (núm. 1.809).
- Llopis, Miguel, «La crisis de trabajo en el extranjero» (núm. 1.816).
- Belda, J., «Descubrimiento de un castillo ibérico» (núm. 1.823).
- «El efecto pernicioso del cine truculento» (núm. 1.827).
- Monllor, R., «Plausibles disposiciones contra el cine peligroso» (núm. 1.829).
- Valor, J., «El triunfo de la Escuela Nacional» (núm. 1.839).
- X., «La nueva fase política» (núm. 1.842).
- Abad, J., «Estados Unidos de Europa» (núm. 1.842).
- Valor, J., «La Caverna del Monte de la Barsella» (núm. 1.845).
- «Hablando con el alcalde saliente» (núm. 1.862).
- Piñol, Fco., «Yanquilandia» (núm. 1.866).
- «Alcaldes... y Alcaldes» (núm. 1.867).
- «Por qué no somos republicanos» (núm. 1.871).
- Valor, J., «Una conversación con Santiago Rusiñol» (núm. 1.875).
- Agrupación Socialista, «Ni injustos, ni impremeditados» (núm. 1.880).
- «Por el ferrocarril Alcoy-Alicante...» (núm. 1.892).
- Un alcoyano, «Solución a la crisis política local» (núm. 1.896).
- Valor, Jorge, «El Himno de Alcoy» (núm. 1.919).
- Valor, Jordi, «Contribuim a la renaixensa de nostra parla» (núm. 1.931).
- Vitoria, Jacinto, «Levante pierde una gran esperanza (muerte de Gabriel Miró)» (núm. 1.939).
- Soler, Leopoldo, «Beneficencia Alcoyana» (núm. 1.952).
- «Patria y regionalismo» (núm. 1.959).
- Valor, J., «El Levante ibérico y sus estilistas...» (núm. 1.968).
- Albors Vicens, E., «¿Responsabilidad?... ¿Dónde?» (núm. 1.970).
- «El difícil momento político» (núm. 1.980).
- Valor, J., «Lo bes d'Alcoy a la Senyera» (núm. 1.989).
- Camio, Pedro G., «Peresejo» (núm. 1.993).

- Pastor, A., «El sufragio como deber y el voto obligatorio» (núm. 2.022).
- Cantó, G., «Unas cartas...» (núm. 2.029).
- XYZ, «El partido agrario» (núm. 2.061).
- «Luchas fratricidas» (núm. 2.062).
- «La afirmación monárquica» (núm. 2.064).
- Serrano, B., «La crisis del trabajo» (núm. 2.071).
- «Los anarquistas y la república» (núm. 2.074).
- «La Cova de la Sarsa y el Mas de Menente» (núm. 2.089).
- Monterde, «El indiferentismo político» (núm. 2.098).
- Gisbert Aracil, R., «Problema Social» (núm. 2.106).
- Valor, J., «La Patria Valenciana» (núm. 2.113).
- Valor, J., «En defensa de la personalidad valenciana» (núm. 2.127).
- de Revenga, Guinzo, «Orden» (núm. 2.128).
- «La situación del clero. Ante los aumentos de sueldos» (núm. 2.132).
- «El estado de guerra, la Censura y la epidemia gripal» (núm. 2.140).
- Pérez Mirete, «La Autopista Alcoy-Alicante» (núm. 2.152).
- Castañer, F., «Sobre las columnas del alumbrado de la plaza de la constitución» (núm. 2.174).
- Ortega González, F., «Elecciones municipales» (núm. 2.183).
- V. M., «Con el voto en la mano. Lo que exige el momento» (núm. 2.188).
- «La inoportunidad de la petición de la autopista Alcoy-Alicante» (núm. 2.195).
- «Cordura, libertad y cultura» (núm. 2.204).
- «España sobre todo y sobre todos» (núm. 2.209).
- «Se establece como enseña nacional la bandera amarilla, roja y morada» (núm. 2.216).
- «Lo que el comunismo espera de España» (núm. 2.219).
- «Italia y la última revolución» (núm. 2.222).
- «Arte contemporáneo. El escultor Peresejo» (núm. 2.229).
- Español, Juan, «La Patria por encima de todo» (núm. 2.234).
- Agudo, J., «Las colonias escolares» (núm. 2.235 i ss.).
- Andolz, F., «Religión y política» (núm. 2.236).
- «La reforma del ejército» (núm. 2.242).
- «El grave problema de los sin trabajo» (núm. 2.252).
- «El divorcio» (núm. 2.259).
- López Aydillo, E., «Los catalanes no pueden ser españoles» (núm. 2.259).
- Olmos, Elías, «La instrucción irreligiosa es antisocial» (núm. 2.269).
- «Iglesia y Democracia» (núm. 2.279).
- «Libertad y libertinaje» (núm. 2.288).
- «Por el Estatuto valenciano» (núm. 2.292 y 2.302).
- «Modo de acabar con las huelgas...» (núm. 2.297).
- «La voz de la mujer española» (núm. 2.301).
- Favieres, E. Juan, «Valencianismo» (núm. 2.311).
- Ferrándiz, J., «La crisis de trabajo en las industrias alcoyanas» (núm. 2.320).
- Nadal Pallarés, F., «Escuela única y laica» (núm. 2.337).
- «La mujer ya tiene voto»(núm. 2.349).
- «Francmasonería y República española» (núm. 2.352).
- «Control obrero en las industrias: sus graves consecuencias» (núm. 2.362).

- «La reforma agraria» (núm. 2.371).
- «El socialismo empobrece a los pueblos y arruina a las naciones» (núm. 2.374).
- «La Sociedad de Naciones» (núm. 2.389).
- García Albors, E., «El idioma español y los españoles» (núm. 2.428).
- «Cómo deben actuar los obreros católicos» (núm. 2.434).
- «España en el mes de enero se agitó bajo los extremismos de la demagogia» (núm. 2.443).
- «Ya se han marchado los jesuitas» (núm. 2.447).
- «El peligro comunista» (núm. 2.457 y 2.471).
- «Una intransigencia sectaria» (núm. 2.495).
- «14 de Abril». Crítica al primer any de República (núm. 2.504).
- «Dictadura universal del judaísmo moderno por medio del arte» (núm. 2.505 i s.).
- «Exótico y antiespañol». Sobre el pensament d'Azaña (núm. 2.510).
- «El Estatuto de Cataluña» (núm. 2.522 i seg.).
- «La accidentalidad de las formas de gobierno» (núm. 2.537).
- Duque de Maura, «Hacia la dictadura del proletariado» (núm. 2.546 a 2.548).
- «Derecha Regional Valenciana» (núm. 2.559 a 2.571).
- «Por la escuela católica» (núm. 2.570).
- Duque de Maura, «La Restauración monárquica».
- «Al reaparecer». Després d'una suspensió (núm. 2.602).
- «Alicante y el estatuto valenciano» (núm. 2.617).
- «La lengua valenciana» (núm. 2.631).
- «El mal de nuestra época» (núm. 2.649).
- «El socialismo, enemigo esencial de la familia» (núm. 2.651).
- «La Liga de los Derechos del Hombre» (núm. 2.664).
- «Al comenzar el año». Por a la revolució (núm. 2.690).
- «El nacional socialismo español» (núm. 2.696).
- «Relaciones peligrosas». Amb Rússia (núm. 2.703).
- Valor Albors, A., «Recuerdos del Alcoy antiguo» (núm. 2.708, 2.714, 2.991, 2.995, 3.008, 3.016).
- «¿Democracia?». Qüestionen el sistema (núm. 2.718).
- «La Ley de Congregaciones» (núm. 2.726 i ss.).
- «He ahí el enemigo». Antisemita (núm. 2.732).
- «El mayor peligro» (núm. 2.757).
- Herrero García, M., «Bajo el signo hitleriano» (núm. 2.763).
- Olmos, Elías, «Ni liberalismo, ni fascismo» (núm. 2.768).
- «La obra gloriosa de Hitler» (núm. 2.784).
- Pemán, J. M., «Contra España y contra Roma» (núm. 2.805).
- «Defendamos nuestra fe» (núm. 2.818).
- «El Partido Católico de España» (núm. 2.831).
- «El fracaso del marxismo» (núm. 2.843).
- «Democracia, historia y realidad» (núm. 2.870).
- «Los católicos españoles deben proteger» (núm. 2.940).
- «El sufragio universal» (núm. 2.945).
- «¿Qué resultado dará la participación de las mujeres en las elecciones?» (núm. 2.952).
- «Después del triunfo de las derechas» (núm. 2.974).
- «En el año undécimo de la *Gaceta de Levante*» (núm. 3.001).
- «Vivamos alerta». Contra el socialisme (núm. 3.059).

Informacions destacades:

- Núm. 482 (18-VIII-1925) «La Visita de Don Enrique Marzo».
- Íd. «El Somatén Alcoyano».
- Núm. 483 (19-VIII-1925) «La exposición del arquitecto José Cort Botí».
- Núm. 488 (25-VIII-19.5) «La mansada del Domingo en Bocairente».
- Núm. 491 (28-VIII-1925) «Informes del Cuerpo Médico Municipal de Alcoy».
- Núm. 493 (30-VIII-1925) «Hablando con el Presidente de la Diputación».
- Núm. 494 (1-IX-1925) «Debut de Clásico en Valencia».
- Núm. 495 (2-IX-1925) «Bodas de Oro del Monte de Piedad».
- Núm. 506 (15-IX-1925) «Adolfo Sirvent triunfa ante sus paisanos».
- Núm. 510 (19-IX-1925) «Alcoy necesita grandes mejoras urbanas».
- Núm. 511 (20-IX-1925) «El ferrocarril Alicante Alcoy».
- Núm. 522 (4-X-1925) «En la Escuela Industrial».
- Núm. 566 (24-XI-1925) «Sesión plenaria del Ayuntamiento».
- Núm. 570 (28-XI-1925) «La fiesta de la Presentación de la Medalla Milagrosa».
- Núm. 580 (11-XII-1925) «Ingresos municipales».
- Núm. 596 (1-I-1926) «Comunicado de Camilo Visedo Moltó».
- Núm. 596 (1-I-1926) «El pleito de los alcoholeros de Alcoy».
- Núm. 602 (9-I-1926) «Festival Asociación de la Prensa».
- Íd. «El pago del puente de San Jorge».
- Íd. «El Alcoy F. C. en esplendida forma...».
- Núm. 617 (27-I-1926) «El Asunto de la Exportadora».
- Núm. 619 (29-I-1926) «Exposición Rigoberto Soler».
- Núm. 621 (31-I-1926) «¡Viva España! El avión de Franco llegará a América».
- Núm. 633 (16-II-1926) «Muerte del Emmo. Cardenal Benlloch».
- Núm. 635 (18-II-1926) «El General de los Salesianos».
- Núm. 639 (23-II-1926) «Enrique Moltó Abad ha muerto».
- Núm. 646 (3- III-1926) «Inauguración de una Policlínica».
- Núm. 658 (17-III-1926) «Anoche en las Casas Consistoriales».
- Núm. 661 (21-III-1926) «La Mansada de Játiva».
- Íd. «El Asunto de la Exportadora Alcoyana».
- Núm. 705 (18-V-1926) «Miguel Fleta en Alcoy».
- Núm. 709 (22-V-1926) «La fiesta de la Cruz Roja».
- Núm. 711 (26-V-1926) «La situación de Marruecos».
- Núm. 715 (30-V-1926) «Por fin ha sido regulado el tránsito de bicicletas».
- Íd. «Fernando Cabrera es nombrado hijo adoptivo de Alicante».
- Núm. 721 (8-VI-1926) «Las conferencias en la Real Fábrica de Paños».
- Núm. 722 (9-VI-1926) «Don Pablo Rodón y Amigó en la Real Fábrica de Paños».
- Núm. 732 (20-VI-1926) «Triunfo de José Peresejo».
- Núm. 733 (22-VI-1926) «Renace en Alcoy La Fiesta Nacional....».
- Núm. 742 (3-VII-1926) «El monopolio de cerillas».
- Núm. 751 (14-VII-1926)»El héroe de Chentafa».
- Núm. 753 (16-VII-1926)»Del desgraciado accidente del Lunes».
- Núm. 772 (7-VIII-1926)»Breve crónica de la Colonia Escolar del Ave María».
- Núm. 774 (19-VIII-1926) «El ferrocarril de Alicante a Alcoy es un hecho».
- Núm. 778 (14-VIII-1926) «La Real Fábrica de Paños y la tarifa de tejedores mecánicos».

- Núm. 787 (25-VIII-1926) «Una verbena en la Fuente Roja».
- Núm. 788 (26-VIII-1926) «Toros en 1831».
- Núm. 795 (3-IX-1926) «Los agentes comerciales de Alcoy».
- Núm. 798 (7-IX-1926) «El estado de guerra en toda España».
- Núm. 802 (11-IX-1926) «Anoche quedó reorganizado el Ayuntamiento».
- Núm. 811 (22-IX-1926) «La Romería al Santuario de Agres».
- Núm. 82.9 (13-X-1926) «La fiesta de la Raza en Alcoy».
- Núm. 836 (21-X-1926) «Alcoy Progresa».
- Núm. 838 (23-X-1926) «Benimarfull. Inaugración de un nuevo Templo para la enseñanza».
- Núm. 856 (13-XI-1926) «Don Fernando Cabrera ha sido declarado hijo predilecto de Alcoy».
- Núm. 866 (25-XI-1926) «La fiesta de Ayer en la Beneficencia».
- Núm. 876 (7-XII-1926) «¿Qué pasa en el ayuntamiento de Benifallim?».
- Núm. 893 (29-XII-1926) «Copiosa nevada».
- Núm. 894 (30-XII-1926) «La expedición a la Ermita de San Antonio».
- Núm. 901 (9-I-1927) «El vulcano. Efectos del temporal de nieves».
- Núm. 902 (11-I-1927) «Más de la fábrica de cerillas».
- Núm. 903 (12-I-1927) «Cámara Oficial de Comercio».
- Núm. 908 (18-I-1927)»El festival del Club Clásico».
- Núm. 92.4 (5-II-1927)»En junta general, la Real Fábrica de Paños toma un acuerdo de gran trascendencia».
- Núm. 929 i ss. «Del momento social».
- Núm. 956 (15-III-1927) «El Arte Textil, en Asamblea Magna, celebrada el domingo último, acordó rechazar la nueva proposición patronal».
- Núm. 958 (17-III-1927) «El nuevo alcalde».
- Núm. 970 (31-III-1927) «Ayer se constituyó el Concejo Municipal...».
- Núm. 975 (6-IV-1927) «La crisis de la industria textil».
- Núm. 983 (15-IV-1927) «Los enormes daños causados por el temporal en Marruecos».
- Núm. 993 (28-IV-1927) «Los Juegos Florales».
- Núm. 995 (30-IV-1927) «Sobre los conflictos de las fábricas de género de punto».
- Núm. 1.004 (11-V-1927) «Fiestas en Muro de Alcoy».
- Núm. 1.008 (15-V-1927) «Los jardinillos de la plaza de San Francisco».
- Núm. 1.011 (19-V-1927) «El incendio de ayer. Fábrica de Vicente Gisbert».
- Núm. 1.024 (4-VI-1927) «La fonda de la Fuente Roja».
- Núm. 1.033 (16-VI-1927) «La Junta Local de Ganaderos, eleva una justísima petición a la alcaldía».
- Núm. 1.036 (19-VII-1927) «El estado de Clásico».
- Núm. 1.043 (28-6-1927) «El Homenaje a la vejez».
- Núm. 1.044 (29-VI-1927) «La instalación de un palomar en la Glorieta».
- Íd. «En el Pleno de ayer se han tomado acuerdos de importancia. Se va a la expropiación del pontón de San Jaime».
- Íd. «Sangrienta Riña entre Gitanos».
- Núm. 1.051 (17-VII-1927) «De La Exportadora».
- Núm. 1.052 (8-VII-1927) «Las subvenciones para las escuelas privadas».
- Núm. 1.054 (10-VII-1927) «El alumbrado del Puente de San Roque».
- Núm. 1.058 (15-VII-1927) «Odisea de dos exprisioneros».
- Íd. «Bodas de Oro. La Unión Alcoyana» Núm. 1.073.

- Núm. 1.064 (22-VII-1927) «El municipio recupera cuatrocientas hectáreas de terreno. El deslinde del monte San Antonio».
- Íd. «La gravedad del momento social».
- Núm. 1.067 (26-VII-1927) «La Asamblea Textil del Domingo».
- Núm. 1.069 (28-VII-1927) «El Pabellón antituberculoso del Hospital».
- Núm. 1.076 (5-VIII-1927) «Dietario de la Colonia Escolar Ave María...».
- Núm. 1.092 (24-VIII-1927) «Se pide la creación de un Instituto de Segunda Enseñanza en Alcoy».
- Núm. 1.098 (31-VIII-1927) «Los abusos de una empresa. Las obras del ferrocarril Alicante-Alcoy».
- Núm. 1.100 (2-IX-1927) «Sobre el contrabando de vino».
- Núm. 1.103 (6-IX-1927) «El Somatén de Penáguila».
- Núm. 1.107 (10-IX-1927) «El ensanche de la calle de Santo Tomás».
- Núm. 1.110 (14-IX-1927) «Una fábrica totalmente destruida».
- Núm. 1.111 (15-IX-1927) «La expropiación del Convento del Santo Sepulcro».
- Núm. 1.113 (17-IX-1927) «De la Escuela Industrial. Las obras en construcción».
- Núm. 1.115 (20-IX-1927) «La Urbanización de la plaza».
- Núm. 1.118 (23-IX-1927) «Fuentes públicas. La de San Jorge».
- Núm. 1.119 (24-IX-1927) «¿Debe suprimirse el Kiosco?».
- Núm. 1.122 (28-IX-1927) «La inauguración del Colegio Salesiano. En vísperas».
- Núm. 1.123 (29-IX-1927) «Nuestro Vizcaya Vuelve».
- Núm. 1.124 (30-IX-1927) «La inscripción de una mina de Lignito (en els Plans)».
- Núm. 1.125 (1-X-1927) «Reunión del pleno del ayuntamiento».
- Núm. 1.126 (2.-X- 1927) «La alternativa de Torres».
- Núm. 1.127 (4-X-1927) «Robo sacrílego en la Real Parroquia de San Mauro y San Francisco».
- Núm. 1.129 (6-X-1927) «La labor de la Permanente».
- Núm. 1.134 (12-X-1927) «Dedicación. Fiesta de la Raza».
- Núm. 1.135 (13-X-1927) «El comercio y la industria de nuestra ciudad, ayer no se adhirió a la fiesta de la Raza y de la Paz».
- Núm. 1.143 (22-X-1927) «El Ayuntamiento de Alcoy eleva al gobierno su protesta. Sobre las tarifas telefónicas».
- Núm. 1.145 (25-X-1927) «Huelga Resuelta».
- Núm. 1.153 (4-XI-1927) «Las cigarreras y tabaqueros visitan al señor gobernador».
- Núm. 1.154 (5-XI-1927) «Cursillo de gimnasia. Visita al estudio del pintor señor Cabrera».
- Núm. 1.156 (8-X-1927) «Se consiguen del gobierno, para el Pabellón de niños tuberculosos un donativo de cien mil pesetas».
- Núm. 1.162 (15-XI-1927) «El Domingo se celebró la Asamblea del Arte Textil».
- Núm. 1.163 (16-XI-1927) «El alcalde ha presentado la dimisión».
- Núm. 1.164 (17-XI-1927) «De la crisis política. Mañana se reunirá el Ayuntamiento en Pleno».
- Núm. 1.166 (19-XI-1927) «Es elegido por el voto unánime don Cayetano Solbes García».
- Núm. 1.168 (22-XI-1927) «La inauguración del Colegio de los Salesianos».
- Núm. 1.171 (25-XI-1927) «Sobre el conflicto social planteado en Alcoy».
- Núm. 1.174 (29-XI-1927) «Reunión del Pleno del Ayuntamiento».
- Núm. 1.175 (30-XI-1927) «La suspensión de pagos de la Exportadora Alcoyana».
- Núm. 1.177 (2-XII-1927) «Reunión del Comité Paritario».

- Núm. 1.201 (1-I-1928) «La bendición de las máquinas Typograph».
- Íd. «Paraguay y Bolivia frente al Chaco Boreal».
- Núm. 1.202 (3-I-1928) «El conflicto textil».
- Núm. 1.26 (7-I-1928) «La encantadora fiesta de los Reyes Magos».
- Núm. 1.208 (10-I-1928) «El acto del domingo constituyó una emocionante solemnidad. La entrega de un reformado a su familia».
- Núm. 1.210 (12-I-1928) «Comentarios de actualidad sobre la industria pañera local».
- Núm. 1.211 (13-I-1928) «El conflicto del arte textil».
- Núm. 1.215 (18-I-1928) «El Conflicto de la fábrica de cerillas».
- Núm. 1.216 (19-I-1928) «Comentarios de actualidad sobre la industria pañera local».
- Núm. 1.218 (21-I-1928) a núm. 1.260 (10-III-1928) «Pleito en Terol Hnos. El Conflicto en el Arte Textil».
- Núm. 1.220 (24-I-1928) «Próxima exposición del ilustre pintor alcoyano Rigoberto Soler».
- Núm. 1.226 (31-I-1928) «Del escenario a la Pantalla. Metrópolis».
- Núm. 1.228 (2-II-1928) «La reunión semanal de la Permanente. Museo Local».
- Núm. 1.229 (3- II-1928) «Ante la creación del Museo Local».
- Núm. 1.232 (7-II-1928) «La Exposición de Rigoberto Soler».
- Núm. 1.234 (9-II-1928) «El Ferrocarril Muro-Pego-Denia».
- Núm. 1.240 (16-II-1928) «Auxilios para la construcción de Casas Baratas».
- Núm. 1.256 (6-III-1928) »La muerte del ilustre pintor alcoyano Eduardo Soler».
- Íd. «Una obra de Peresejo».
- Núm. 1.259 (9-III-1928) «Mi tributo. Casimiro Barello Morello».
- Núm. 1.264 (15-III-1928) «Después del conflicto textil».
- Íd. «El famoso pleito de la Plaza de Toros».
- Núm. 1.265 (16-III-1928) «En Ford. 1928. De la Fuente Roja a San Cristóbal».
- Núm. 1.268 (20-III-1928) «Bodas de Plata del Centro del Carmen».
- Núm. 1.272 (24-III-1928) «Las pruebas del Puente de San Jorge».
- Núm. 1.274 (27-III-1928) «La representación de Fabiola constituye un grandioso éxito. En el Patronato del Carmen».
- Íd. «Banco de España. Alcoy. Conversión de la deuda...».
- Núm. 1.282 (6-IV-1928) «El conflicto obrero. Una nota oficiosa».
- Núm. 1.285 (12-IV-1928) «¿Hacia la solución de la huelga general?».
- Núm. 1.286 (13-IV-1928) «Un laudo para solucionar el conflicto social».
- Núm. 1.287 (14-IV-1928) «Hacia la completa normalidad en el largo conflicto social».
- Núm. 1.297 (127-IV-1928) «In memoriam Excmo. Sr. D. Miguel Payá Pérez».
- Núm. 1.309 (12-V-1928) «1878 BODAS DE ORO 1928 – Asilo Hermanitas de los Ancianos Desamparados en Alcoy».
- Núm. 1.317 (22-V-1928) «Vida deportiva. La gran final del domingo en Santander».
- Núm. 1.324 (31-V-1928) «La crisis industrial de Alcoy».
- Íd. «Los retablos de Víctor Espinós».
- Núm. 1.330 (7-VI-1928) «En Onteniente, El homenaje al maestro Vert».
- Núm. 1.331, (8-VI-1928) «Plausible iniciativa. Los precintos en los paquetes».
- Núm. 1.332 (9-VI-1928) i ss. «El asunto de la fábrica de Hijos de M. Payá».
- Núm. 1.346 (26-VI-1928) «La Escuela Dominical del Sagrado Corazón de Jesús».
- Íd. «Asociación de San Jorge. Resumen de cuentas del festival».
- Núm. 1.358 (10-VII-1928) «Un borrón en la historia de Alcoy. Aniversario (...) 1873».

- Núm. 1.363 (15-VII-1928) «Ayer hicieron su entrada triunfal en Alcoy. El campamento regional de Exploradores».
- Núm. 1.374 (28-VII-1928) «El Instituto de Segunda Enseñanza de Alcoy».
- Núm. 1.382 (5-VIII-1928) «El mercado de abastos y el pavimentado de calles».
- Íd. «Ferrocarril Alicante – Alcoy: Inauguración del túnel número dos».
- Núm. 1.382 (7-VIII-1928) «Las típicas fiestas de Cocentaina».
- Núm. 1.389 (15-VIII-1928) «Desde hace varios días no hay bastante gasolina en Alcoy».
- Núm. 1.396 (24-VIII-1928) «Elecciones de vocales patronos y obreros».
- Núm. 1.400 (28-VIII-1928) «En la Fuente Roja. Espléndidos festejos en honor de la Virgen de los Lirios».
- Núm. 1.401 (29-VIII-1928) «Se despeña un camión Ford en el camino de la Fuente Roja».
- Núm. 1.409 (7-IX- 1928) «Una artista alcoyana. Pilar Jover...».
- Núm. 1.412 (11-IX-1928) «En las Casas Consistoriales. Por el V Aniversario del advenimiento al poder del Directorio».
- Núm. 1.416 (15-IX-1928) «Alcolecha. Crónica de sus fiestas».
- Núm. 1.418 (18-IX-1928) «Hoy será inaugurado decisivamente el Grupo Cervantes».
- Núm. 1.420 (2.0-IX-1928) «El arriendo y sus condiciones del Teatro Principal».
- Núm. 1.421 (21-IX-1928) «Comentemos... Biblioteca Pública».
- Núm. 1.425 (26-IX-1928) «En Els Canalons... Los vegetarianos».
- Núm. 1.428 (29-IX-1928) «Don Jaime Miquel Lluch».
- Íd. «Urge el arreglo de la carretera de Alicante a Jijona».
- Núm. 1.429 (30-IX-1928) «Hoy se doctora Andrés Coloma (Clásico)».
- Íd. «La próximas sesiones municipales».
- Núm. 1.430 (2-X-1928) «El Domingo en Bañeres. Placa al insigne alcoyano Don Vicente Laporta».
- Núm. 1.432 (4-X-1928) «El *Meló* se despide de Alcoy agradecido».
- Íd. «El puente de Cristina. Un peligro para los niños».
- Núm. 1.434 (6-X-1928) «Esta noche serán retrasados los relojes».
- Núm. 1.435 (7-X-1928) «Hoy se inaugura solemnemente una biblioteca pública en la Glorieta».
- Núm. 1.436 (9-X-1928) «Ha comenzado la Semana del Libro».
- «La Paloma. ¿Cuándo se corregirán sus abusos?».
- Núm. 1.439 (12-X-1928) «En la Partida del Molinar. Fiestas en honor de Ntra. Sra. del Pilar».
- Núm. 1.440 (13-X-1928) «El Congreso Regional Socialista».
- Núm. 1.441 (14-X-1928) «La fiesta del libro y de la raza».
- Núm. 1.443 (17-X-1928) «La comisión obrera significa su agradecimiento. El asunto de la fábrica (...) de Don Miguel Payá».
- Núm. 1.449 (24-X-1928) «Los retretes públicos de la Glorieta».
- Núm. 1.455 (31-X-1928) «El ferrocarril Alicante-Alcoy. Se celebra la terminación de una obra».
- Núm. 1.456 (1-XI-1928) «Los carteles reguladores de la Circulación».
- Núm. 1.460 (6-XI-1928) «El teléfono automático en Alcoy».
- Íd. «La fábrica Hijos de Don Miguel Payá, abre nuevamente sus puertas».
- Núm. 1.461 (7-XI-1928) «El Boletín Oficial de la Sociedad de Albañiles y Directores de Alcoy».
- Núm. 1.467 (14-XI-1928) «Pro Gonzalo Cantó».

- Núm. 1.468 (15-XI-1928) «Del escenario a la pantalla. El destino de la carne».
- Núm. 1.470 (17- XI-1928) «Reunión del Comité Paritario Interlocal del Arte Textil».
- Núm. 1.476 (24-XI-1928) «El alumbrado de la plaza de la Constitución».
- Núm. 1.477 (25-XI. 1928) «A la salida de la fábrica (....) Terol Hnos. dos obreros se acometen, y resulta uno de ellos herido de gravedad».
- Núm. 1.482 (30-XI-1928) «Vista la causa por el robo sacrílego perpetrado en la Real Parroquia de San Mauro».
- Núm. 1.487 (7-XII-1928) «¿Era Oro? Un camión que produce alarma» (portava litres i litres de cervesa Damm).
- Núm. 1.490 (11-XII-1928) «En el centro obrero. El III aniversario del fallecimiento de Pablo Iglesias».
- Núm. 1.498 (20-XII-1928) «La pavimentación de las calles céntricas».
- Núm. 1.505 (29-XII-1928) «Sacrilegio en Onil. Celebrando su boda escupe la Sagrada Forma. La guardia civil ha detenido al sacrílego».
- Núm. 1.507 (1-I-1929) «Ímproba labor de aproximación hispano-americana. Un alcoyano en el Brasil».
- Íd. «Personas fallecidas y cuyas esquelas se han publicado en este diario durante los cinco primeros años de su existencia».
- Núm. 1.510 (4-I-1929) «La dimisión del Inspector municipal de Sanidad».
- Núm. 1.511 (5-I-1929) «Hoy, a las cinco de la tarde, llegarán los Reyes Magos».
- Núm. 1.517 (12-I-1929) «Desde la expropiación de las aguas a los grifos en las fuentes. «
- Núm. 1.521 (17-I-1929) «Ya se sabe por qué menguaban en las fuentes públicas».
- Núm. 1.522 (18-I-1929) «Un perro ocasiona una grave desgracia».
- Íd. «Van dos. Se ahorca en las cárceles municipales».
- Núm. 1.524 (20-I-1929) «Definitivamente, hoy será inaugurado el pabellón biblioteca».
- Núm. 1.527 (24-I-1929) «Una proposición de Sr. Ribera Mínguez. El dispensario antivenéreo».
- Núm. 1.528 (25-II-1929) «Nuestro Director, don José Botella Martín, agredido por un redactor de *El Noticiero Regional*».
- Núm. 1.532 (30-I-1929) «Intento de sublevación de un batallón de Artillería».
- Núm. 1.535 (2-II-1929) «Sobre el paro general. La normalidad se completa».
- Núm. 1.537 (5-II-1929) «En Onil. Conmovedor acto de desagravio a Jesús Sacramentado».
- Íd. «Las escuelas de la Sociedad Protectora de Ciegos».
- Núm. 1.539 (7-II-1929) «El primer grifo de ensayo en nuestras fuentes. Para ahorrar agua».
- Núm. 1.541 i ss (9-II-1929) «Sobre la bendición del retablo de la Virgen de los Lirios» Patrona del barrio de Cura Navarro.
- Núm. 1.545 (14-II-1929) «Reunión de la Comisión Permanente».
- Núm. 1.546 (15-II-1929) «Sobre el arriendo definitivo del Teatro Principal».
- Íd. «El General Riquelme visita los centros fabriles».
- Núm. 1.547 (16-II-1929) «La grandiosa restauración del Santuario de la Font Roja».
- Núm. 1.551 (21-II-1929) «Se impresionará una película de Alcoy. Maximiliano Thous».
- Núm. 1.555 (26-II-1929) «Magníficas vistas de Alcoy para ser expuestas en San Sebastián. Obra meritísima del fotógrafo Sanchis».
- Núm. 1.560 (3-III-1929) «El proyecto de nuevo Mercado para nuestra ciudad».

- Núm. 1.565 (9-III-1929) «La sesión del pleno».
- Núm. 1.568 (13-III-1929) «La muerte de (...) Mossén Josep».
- Núm. 1.573 (19-III-1929) «Importante conferencia del Dr. D. Antonio Pastor Abad sobre higiene infantil».
- Núm. 1.587 (5-IV-1929) «La verdad sobre la reaparición de les Tomasines».
- Núm. 1.591 (10-IV-1929) «La visita del Señor Arzobispo».
- Núm. 1.600 (20-IV-1929) «Valiosas gestiones a favor de los intereses de Alcoy».
- Núm. 1.603 (26-IV-1929) «Los solemnes y vistosos actos que se celebraron ...».
- Núm. 1.604 (27-IV-1929) «La imposición de brazaletes a las nuevas enfermeras de la Cruz Roja Local».
- Núm. 1.606 (30-IV-1929) «En Castalla. Inauguración solemne de un grupo escolar».
- Núm. 1.611 (7-V-1929) «Juntas generales celebradas. *La Redimida*. Tejedores de punto inglés».
- Núm. 1.615 (11-V-1929) «Elche y Villajoyosa van a la cabeza de suicidios».
- Núm. 1.617 (14-V-1929) «Celebró junta general la Asociación de San Jorge Mártir».
- Núm. 1.620 (17-V-1929) «Alicante y su provincia bajo la dictadura».
- Núm. 1.626 i ss. (24-V-1929) «En el Hospital Civil de Oliver. Se ensayó ayer la cura por el trigémino».
- Núm. 1.628 (26-V-1929) «Recurso de alzada de los señores patronos. El asunto de las peluquerías y barberías».
- Núm. 1.630 (29-V-1929) «Del cursillo de Educación Física en Cocentaina. Juan Agudo Garat».
- Núm. 1.638 (7- VI-1929) «Los que nos dice el Dr. Campos de España que regresó de San Sebastián».
- Núm. 1.639 (8-VI-1929) «Inauguración oficial de la Exposición Tudela».
- Núm. 1.645 (15-I-1929) «La crisis de la Industria Textil».
- Núm. 1.647 (18-VI-1929) «Grandioso y justo homenaje a Mossén Josep».
- Núm. 1.650 (21-VI-1929) «Importantes mejoras, fueron inauguradas ayer en el Hospital Civil de Oliver».
- Núm. 1.658 (30-VI-1929) «El comandante Franco y sus compañeros salvados».
- Núm. 1.668 (12-VII-1929) «Por Gonzalo Cantó. La pensión vitalicia...».
- Núm. 1.669 (13-VII-1929) «La exposición fotográfica de Carlos Palacio».
- Íd. «Las obras del Santo Sepulcro».
- Núm. 1.671 (16-VII-1929) «Muere un celador de la Central Telefónica de Alcoy electrocutado».
- Núm. 1.676 (21-VII-1929) «Toma de posesión de los nuevos concejales. Es elegido alcalde don Francisco Moltó».
- Núm. 1.692 (9-VIII-1929) «Muy plausible la baja del pan».
- Núm. 1.695 (13-VIII-1929) «Los albañiles y su organización».
- Núm. 1.711 (31-VIII- 1929) «El alumbrado del puente de San Jorge».
- Núm. 1.715 (5-IX-1929) «Don Gonzalo Cantó (...) sin recursos metálicos».
- Núm. 1.718 (8-IX-1929) «Se concede a Alcoy el Instituto de Segunda Enseñanza».
- Núm. 1.723 (14-IX-1929) «El señor gobernador contesta a la sociedad obrera la Regeneración».
- Núm. 1.730 (.22-IX-1929) «El Instituto quedará inaugurado el primero de Noviembre».
- Íd. «El banquete de homenaje y despedida a Clásico».
- Núm. 1.736 (29-IX-1929) «Contra el peligro de una cantera en el monte San Antonio».

- Íd. «...nombrar por unanimidad Hijo Predilecto al Señor Alcalde».
- Núm. 1.740 (4-X-1929) «Pasó ayer el día en Alcoy el Excmo. señor Gobernador Civil de la provincia».
- Núm. 1.746 (11-X-1929) «Un nuevo y precioso altar a la Virgen del Pilar en la Iglesia de San Agustín».
- Núm. 1.753 (19-X-1929) «Interviu con Ossorio y Gallardo sobre la Reforma Constitucional».
- Núm. 1.756 (23-X-1929) «La medalla del trabajo para Gonzalo Cantó».
- Núm. 1.770 (8-XI-1929) «Quedó inaugurado (....) nuestro Instituto de Segunda Enseñanza.».
- Núm. 1.773 (12-XI-1929) «Carlos Palacio, el novel e inspirado compositor».
- Núm. 1.778 (17-XI-1929) «Solemnes actos religiosos en San Agustín por la inauguración de la nueva Capilla de Comunión».
- Núm. 1.786 (27-XI-1929) «Los sátiros y las obreras de la fábrica de cerillas».
- Núm. 1.788 (29-XI-1929) «Proyecto de Reforma en las puertas de la Glorieta».
- Íd. «El presidente del comité Paritario del Arte Textil nos comunica las impresiones de su viaje a Madrid».
- Núm. 1.799 (12-XII-1929) «Los vocales obreros dimiten por la desconfianza de la que son objeto por la clase trabajadora».
- Núm. 1.807 (21-XII-1929) «Peña El Arbol. El aguinaldo al vate alcoyano Gonzalo Cantó».
- Núm. 1.812 (28-XII-1929) «Reunión de la Permanente».
- Núm. 1.815 (1-I-1930) «El comprovinciano Gabriel Miró no se presenta candidato. Y dice que no cree que será académico nunca».
- Núm. 1.816 (2-I-1930) «Alcoy en el pasado año 1929».
- Núm. 1.820 (7-I-1930) «Se expende moneda falsa en Alcoy».
- Núm. 1.824 (11-I-1930) «Un albañil se cae del andamio...».
- Núm. 1.832 (21-I-1930) «U. P. de Alcoy. La reorganización del partido ciudadano».
- Núm. 1.836 (25-I-1930) «Referente a una huelga en Alcoy».
- Núm. 1.839 (29-I-1930) «Ha dimitido el General Primo de Rivera».
- Núm. 1.846 (6-II-1930) «Qué es Acción Católica».
- Núm. 1.850 (11-II-1930) «Se improvisa una manifestación de desagrado a la Dictadura. Y son rotas las placas rotuladoras *Primo de Rivera* y *Sr. Callejo*».
- Núm. 1.853 (14-II-1930) «Se castigará cualquier tentativa de alteración del orden».
- Núm. 1.855 (16-II-1930) «El Ayuntamiento próximo a constituirse. Los mayores contribuyentes».
- Núm. 1.860 (22-II-1930) «El Teatro Principal (...) resurge moderno y confortable».
- Núm. 1.862 (25-II-1930) «Con magna procesión, Alcoy reafirma su acendrada religiosidad».
- Núm. 1.863 (26-II-1930) «La proclamación de los nuevos concejales».
- Núm. 1.864 (27-II-1930) «La constitución del nuevo municipio».
- Núm. 1.877 (14-III-1930) «El Partido Radical–Socialista y la Agrupación Socialista de Alcoy definen su actitud».
- Núm. 1.880 (18-III-1830) «Fallecimiento del general Primo de Rivera».
- Núm. 1.884 (22-III-1830) «Contundentes declaraciones. La sesión en Pleno del Ayuntamiento».
- Núm. 1.885 (23-III-1830) «Sesión extraordinaria de la Comisión Municipal Permanente».
- Núm. 1.894 (3-IV-1930) «Don Gonzalo Cantó va a ingresar en un asilo».
- Núm. 1.903 (13-IV-1930) «La sesión del Ayuntamiento en Pleno».
- Núm. 1.911 (26-IV-1930) «Un año más nuestra Ciudad ha rendido (...) a San Jorge».
- Núm. 1.917 (4- V-1930) «Una interviu con el pundonoroso militar, exgobernador de Alcoy».

- Núm. 1.921 (9-V-1930) «Mientras son prohibidas las rifas llamadas de ciegos e inútiles, funciona una tómbola».
- Íd. «Confesión de fe del excomunista Pérez Solís».
- Núm. 1.922 (10-V-1930) «¿Cuándo se colocan las barandillas? Sobre el Puente de San Jorge».
- Núm. 1.933 (23-V-1930) «La sesión del municipio en Pleno. Por fin se ha constituido el Ayuntamiento».
- Núm. 1.942 (3-VI-1930) «El homenaje al beato Juan Bosco».
- Núm. 1.944 (5-VI-1930) «Repoblación montes San Antonio y San Cristóbal».
- Núm. 1.954 (17-VI-1930) «Se inaugura la exposición Palomera de fotografías».
- Núm. 1.957 (20-VI-1930) «El suceso de la Avda. de Canalejas. Ayer fue detenido el autor».
- Núm. 1.967 (2-VII- 1930) «El trozo tercero de las obras en construcción del ferrocarril Alcoy-Alicante».
- Núm. 1.968 (3-VII-1930) «La sesión de la Comisión Municipal Permanente».
- Núm. 1.985 (23-VII-1930) «Mapa arqueológico de la región valenciana».
- Núm. 1.986 (24-VII-1930) «Reunión Comisión Permanente».
- Núm. 1.991 (30-VII-1930) «Del partido laborista nacional».
- Núm. 1.992 (31-VII-1930) «Reunión de la Comisión Permanente».
- Núm. 1.993 (1-VIII-1930) «Complot fracasado».
- Núm. 1.998 (7-VIII-1930) «Los panaderos siguen vendiendo el pan falto de peso».
- Núm. 2.000 (9-VIII-1930) «Nuestro número 2.000».
- Núm. 2.003 (13-VIII-1930) «Nueva sección de caridad en la Casa de Desamparados. Habitaciones para consortes ancianos».
- Núm. 2.007 (17-VIII-1930) «Un obrero y una anciana, atropellados por un auto».
- Núm. 2.008 (19-VIII-1930) «Vuelca un ómnibus de la Alcoyana».
- Núm. 2.011 (22-VIII-1930) «Reunión de la comisión permanente».
- Núm. 2.014 (26-VIII-1930) «La Corrida del domingo».
- Núm. 2.016 (28- VIII-1930) «Salutación a Onteniente. Especial dedicado a sus fiestas».
- Núm. 2.021 (3- IX-1930) «El incendio de ayer. En uno de los centros fabriles».
- Núm. 2.025 (7-IX-1930) «Una circular importante. El Padrón de Patente Nacional para 1931».
- Núm. 2.027 (10-IX-1930) «El sindicato de industrias textil y fabril. Su importante Asamblea General».
- Núm. 2.032 (16-IX-1930) «La celebración de la importante asamblea general del partido Radical-Socialista».
- Núm. 2.036 (20-IX-1930) «La cuestión social en Alcoy. La huelga de metalúrgicos».
- Núm. 2.040 (25-IX-1930) «Reunión de la Comisión Permanente».
- Núm. 2.042 (27-IX-1930) «La huelga de los metalúrgicos».
- Núm. 2.044 (30-IX-1930) «La cuestión social en Alcoy».
- Núm. 2.046 (2-X-1930) «Reunión de la Comisión Permanente».
- Núm. 2.047 (3-X-1930) «Solemne apertura del curso académico del Instituto Local».
- Núm. 2.050 (7-X-1930) «Reunión de la comisión permanente».
- Núm. 2.056 (14-X-1930) «Los nuevos locales de las Escuelas de Párvulos».
- Íd. «Fiestas en nuestras partidas».
- Núm. 2.058 (16-X-1930) «Reunión de la Comisión Permanente».
- Núm. 2.059 (17-X-1930) «Fiestas centenarias de la Medalla Milagrosa».
- Íd. «Juegos Florales».

- Núm. 2.063 (22-X-1930) «Plazas municipales y concursantes».
- Núm. 2.064 (23-X-1930) «La sesión del Ayuntamiento en Pleno, para hoy».
- Núm. 2.066 (25-X-1930) «Una interesante declaración política de la nueva agrupación Derecha Regional Valenciana».
- Núm. 2.067 (26-X-1930) «La sesión del Ayuntamiento en pleno».
- Núm. 2.068 (27-X-1930) «Se declaran lesivos los acuerdos de los ayuntamientos de la Dictadura».
- Núm. 2.070 (29-X-1930) «Reunión de la Comisión Permanente».
- Núm. 2.076 (6-XI-1930) «Se acuerda conceder el teatro Principal para un mitin pro-responsabilidades».
- Núm. 2.078 (8-XI-1930) «La salud en Alcoy durante octubre».
- Núm. 2.081 (12-XI-1930) «Sobre el asunto del pescado».
- Núm. 2.084 (15-XI-1930) «Un alcoyano escribe 116 palabras en una cerilla».
- Núm. 2.086 (18-XI-1930) «La sociedad El Trabajo y sus Bodas de Oro».
- Íd. «El mitin pro-responsabilidades».
- Íd. «Se declara la huelga general en Barcelona».
- Núm. 2.087 (19-XI-1930) «Se declara la huelga general en Alicante».
- Núm. 2.090 (22-XI-1930) «La solemnísima fiesta del Colegio de la Presentación».
- Núm. 2.093 (26-XI-1930) «El centenario de la Medalla Milagrosa».
- Íd. «Sesión del Ayuntamiento en Pleno».
- Núm. 2.094 (27-XI-1930) «El grupo de casas baratas José Maluquer».
- Núm. 2.096 (29-XI-1930) «La sugestiva y brillante fiesta de los Juegos Florales».
- Núm. 2.099 (3-XII-1930) «La huelga de los panaderos».
- Núm. 2.101 (5-XII-1930) «Bodas de Oro de la Sociedad El Iris».
- Núm. 2.104 (9-XII-1930) «La cuestión social en Alcoy».
- Núm. 2.106 (11-XII-1930) «La huelga general en Valencia».
- Núm. 2.108 (13-XII-1930) «El conflicto de los panaderos ha quedado resuelto».
- Íd. «Se ha sublevado la guarnición de Jaca».
- Núm. 2.110 (21-XII-1930) «En nuestra ciudad la tranquilidad ha sido completa».
- Núm. 2.119 (2-I-1931) «Repaso general al año finido 1930».
- Núm. 2.122 (6-I-1931) «La diputación provincial visita nuestra ciudad con excelente impresión».
- Núm. 2.123 (7-I-1931) «El decreto sobre alquileres».
- Núm. 2.135 (21-I-1931) «El levantamiento del estado de Guerra es cuestión de días».
- Núm. 2.136 (22-I-1931) «Reunión de la Permanente».
- Núm. 2.140 (7-I-1931) «La Censura previa será ejercida por la autoridad civil».
- Íd. «La junta municipal de Sanidad se dirige al vecindario».
- Núm. 2.143 (30-I-1931) «¿Moros y Cristianos en Alicante? Un insulto a nuestras fiestas».
- Núm. 2.145 (1-II-1931) «Una liquidación. Los alcoyanos y el santuario de la Fuente Roja».
- Núm. 2.146 (3-II-1931) «Grandiosa asamblea de las fuerzas monárquicas locales. Brillante alocución de Don Enrique Albors Vicens».
- Núm. 2.149 (6-II-1931) «Reunión del Ayuntamiento en Pleno. Es elegido alcalde el que lo era de Real Orden, don Ramón Pérez Batle».
- Núm. 2.151 (8-II-1931) «La notable exposición Tudela».
- Núm. 2.156 (15-II-1931) «Crisis total del gobierno. Por la mañana y por la tarde el Rey consultó ampliamente».

- Núm. 2.158 (17-II-1931) «El Rey encarga formar gobierno a Sánchez Guerra».
- Núm. 2.159 (18-II-1931) «Hacia un gobierno de concentración nacional. Lo preside el almirante Aznar».
- Núm. 2.162 (21-II-1931) «Por la Autopista Alcoy-Alicante. Asamblea de fuerzas vivas locales».
- Núm. 2.167 (27-II-1931) «Jijona opina que la proyectada vía debe pasar por dicha ciudad».
- Núm. 2.182 (17-III-1931) «Los excursionistas de la Casa Valencia, en Barcelona. Hacen su anunciada visita a Alcoy».
- Íd. «Reunión del municipio en pleno».
- Núm. 2.184 (19-III-1931) «El próximo día 26 será inaugurado el puente de San Jorge. Para vehículos de ruedas de goma».
- Núm. 2.185 (20-III-1931) «Reunión de la comisión permanente. Los panaderos siguen pretendiendo vender el pan falto de peso».
- Núm. 2.189 (25-III-1931) «Convocatoria de elecciones municipales».
- Íd. «Deberes políticos de los ciudadanos católicos».
- Núm. 2.190 (27-III-1931) «Los disturbios escolares han adquirido caracteres gravísimos».
- Núm. 2.193 (31-III-1931) «El incendio de ayer fue formidable en la fábrica de Don Agustín Soler Arañó».
- Núm. 2.199 (7-IV-1931) «El mitin de propaganda izquierdista».
- Núm. 2.202 (10-IV-1931) «Brillante acto de afirmación monárquica y de propaganda electoral».
- Núm. 2.205 (14-IV-1931) «La jornada electoral del domingo».
- Núm. 2.206 (15-IV-1931) «Imponente manifestación republicana y pro amnistía. Ayuntamiento provisional».
- Núm. 2.209 (18-IV-1931) «Se constituye el nuevo Ayuntamiento».
- Núm. 2.227 (14-V-1931) «Sucesos anticlericales...».
- Núm. 2.247 (6-VI-1931) «Conferencia de Eugenio Noel».
- Núm. 2.279 i ss. (14-VII-1931) «La cuestión social en Alcoy».
- Núm. 2.437 (26-II-1932) «Huelga general en Alcoy...».
- Núm. 2.475 (10-III-1932) «Se constituye en Alcoy Derecha Regional Agraria...».
- Núm. 2.485 (22-III-1932) «Mitin de Ossorio y Gallardo en Alcoy».
- Núm. 2.563 (26-VI-1932) «Se quita el crucifijo en el Hospital Civil de Oliver».
- Núm. 2.666 (1-XII-1932) «III Asamblea de Derecha Regional Valenciana».
- Núm. 2.692 (4-I-1933) «La Asociación de Padres de Familia de Alcoy eleva un escrito sobre la reforma de la enseñanza».
- Núm. 2.716 (1-II-1933) «Gil Robles y Luis Lucía en Castalla».
- Núm. 2.765 (30-III-1933) «Crédito concedido para el ferrocarril Alicante-Alcoy».
- Núm. 2.794 (9-V-1933) «Conferencia de Royo Vilanova».
- Núm. 2.924 i ss (8-X-1933) «XII Asamblea Nacional de Estudiantes Católicos».
- Núm. 2.962 (22-XI-1933) «Las elecciones de noviembre...».
- Núm. 2.992 (28-XII-1933) «Hallazgos arqueológicos en Alcoy».
- Núm. 3.050 (10-III-1934) «Fontilles en manos del laicismo».
- Núm. 3.053 (15-III-1934) «Huelga general en Alcoy...».
- Núm. 3.097 (11-V-1934) «Atentado contra la *Gaceta de Levante*».
- Núm. 3.282 (14-XII-1934) «Obras en Alcoy contra el paro forzoso».
- Núm. 3.306 (12-I-1935) «Visita de Luis Lucía y Jiménez Fernández».
- Núm. 3.321 (30-I-1935) «Conferencia en Alcoy del jesuita Azpiazu».
- Núm. 3.338 (19-II-1935) «Conferencia de Ángel Herrera Oria en Alcoy».

- Núm. 3.339 (20-II-1935) «Actos de Derecha Regional Agraria en Alcoy».
- Núm. 3.338 (19-II-1935) «Derecha Regionalista de Alcoy reanudó brillantemente el domingo su propaganda».

Números extraordinaris dedicats a: Festes de Sant Jordi

Llibres que anuncia:

- Martínez Santonja, José, *El Problema Social. Guía para su estudio.*
- Escamilla, *Marruecos. Visto y Soñado.*
- Gisbert Botella, Luis, *Concepto químico de los hidratos de carbono.*
- Mary Floran, *Primos Hermanos.*
- Condesa de Beaumont, *Las vacaciones de una canonesa.*
- Estanislao Alberola y M. Piris, *Refraner Valencià.*
- Mary Floran, *La hija adoptiva.*
- José Mas, *La costa de la muerte.*
- Gastón Figueira, *Omne est nihil.*
- Dotor y Municio, *Mirador.*
- Severino Aznar, *Despoblación y colonización.*
- Pla y Beltran, *Huso de eternidad.*
- Margueritte, Victor, *La Patria Humana.*
- García Díez, José, *La filosofía de Ortega y Gasset.*
- Lorenzo Pardo, Manuel, *Bases para la formación de un plan de aprovechamiento hidráulico.*
- Vicens Payá, José, *Los nervios del Titán.*
- Espina, Concha, *Candelabro.*
- Demaisson, Andre, *El libro de los animales llamados salvajes.*
- Pérez y Pérez, Rafael, *El secretario.*
- Madrid, Alfonso, *Constitución agraria española* de Car, H., *El Amor de Isabel.*
- Merrel, Concordia, *La casa del ayer.*
- Livington, G., *El zapatito dorado.*
- Ortell, María Mercedes, *Las puertas de la felicidad.*
- Basté, Narciso, *La religión verdadera.*
- Patxot, F., *Las ruinas de un convento.*
- El divino maestro.
- *La actuación de España en Marruecos.*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi. Hi ha còpia microfilm a l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

V. OBSERVACIONS:

Les esqueles ocupen la primera plana de cada número, en alguns dels quals, per complet. Sovint algunes informacions són tacades per ordre de la censura.

Capçalera de color roig en els números dedicats a festivitats religioses.

VI. BIBLIOGRAFIA:

AA.VV., *La Prensa en la Provincia de Alicante en la Segunda República.* Institut de Cultura Juan Gil-Albert, Alacant, 1993.

LA GACETA TAURINA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:.

Primer número: Núm. 1 (28-VI-1926).

Darrer número: Núm. 1 (28-VI-1926).

Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Pintor Casanova, 24.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 41,5 x 29 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 39 x 26 cm.

Capçalera: 9 x 27 cm.

Seccions: «Diario Anecdótico», on esmenta dades de toreros; «Cantares», és un poema dedicat al món dels bous, que signa un cert Calixto; «Noticias Taurinas», informació sobre actuacions de toreros, inauguracions de places de bous, etc.; «Alcoy Taurino», assenyala els fets taurins a Alcoi; «Las Corridas de Ayer», crítica taurina de les corregudes esdevingudes a Gandia, a Xàtiva, a València, a Alacant, etc.

Il·lustracions: Fotografies de toreros com Tupito, Blanquito, l'alcoià Clásico.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cènt.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: A. Durà, Calixto i els fotògrafs Sirvent, Sánchiz.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Taurina.

Línia editorial: informar l'afeccionat taurí.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Només temes taurins.

Articles destacats:

- *«La novillada de ayer». Crítica de la correguda en què participaren els toreros Angelillo de Triana, Blanquito i Clásico, i assenyala l'enganxada que va tenir aquest (núm. 1).*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: És significatiu assenyalar les cinc fotografies que hi apareixen, sobretot la corresponent a Clásico.

GENERACIÓN CONSCIENTE

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Publicación mensual, Revista ecléctica».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: **Núm. 1 (juny de 1923).**
Darrer número: Núm. 23 (novembre de 1928).
Periodicitat: Mensual.
Col·lecció: Núm. 1 (juny 1923), 2 (juliol 1923), 3 (agost 1923), 4 (setembre 1923). Falten la resta de números fins a l'any 1928.

Seu social:

Redacció i administració: C/ Nueva, 4.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 16
Dimensions: 23,2 x 17 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 18,8 x 6,2 cm.
Superfície impresa: 19,6 x 13 cm.
Capçalera: 4,3 x 13 cm.
Seccions: «Confidencias sexuales», «Estudio elemental del cuerpo humano», «Del amor libre», «Las enfermedades venéreas: como se contraen, como se evitan, como se curan», «Consultorio médico de Generación Consciente», on es dóna la possibilitat de recórrer a l'orientació mèdica i tractament per part de dos doctors, ja siga personalment o per correspondència; «Biblioteca Generación Consciente», on es publica una llista de llibres sobre medicina, educació sexual, ètica, filosofia, política i literatura.
Impressor: Imp. E. Insa, calle Nueva, 4 (baixos); a partir núm. 9, calle Cura Navarro; a partir núm. 17, San Nicolás, 125; a partir núm. 23, apartat núm. 158 de València.
Il·lustracions: La portada de tots els números presenta una il·lustració d'inspiració modernista en què apareix una dona seminua i dos xiquets que es recolzen en un globus que simbolitza la Terra i on destaca a la part inferior una creu i un llibre de lleis que es crema. Alguns articles estan il·lustrats amb dibuixos, així com les composicions literàries i algun comentari de tipus moral.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 40 cèntims.

Subscripcions: 10 números, 4 pessetes; 5 exemplars, endavant 35 cèntims; número solt, 60 cèntims; als corresponsals el 20 % de descompte; subscripcions a Espanya, Portugal i Amèrica, 6 pessetes l'any; resta de països, 8 pessetes l'any.

Equip de redacció:

Director: J. J. Pastor.

Col·laboradors habituals: Dr. J. Garcés, E. Q., Casquivano, P. V., Teresa Claramunt, «Un médico rural», José Chueca, Dr. Isaac Puente, Rosalina Gutiérrez, F. Saurén com a il·lustrador.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Luis Fita Núñez, Silverio, Felipe Trigo, Gil de la Ría, María Álvarez, J. Nimes, Francisco Sauren, doctor Bunge, F. Caro Crespo, Adelina Ruiz, J. Soler, José Jardinero.

Publica textos de: Sócrates, Blasco Ibáñez, Pietro Gori, A. Vidal y Planas.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarcosindicalista

Línia editorial: En el número 1 es fa una presentació de la publicació «De la utilidad y valor educativo de esta revista podrás formarte idea, cuando la hayas leído detenidamente, por las enseñanzas que en ella adquieras...», «Léela pues y medita» És una publicació adreçada al proletariat i així es dirigeix a ell: «Proletario: si tu aspiración es la felicidad universal sintetizada por el amor y la belleza, en vez de reproducirte en gran número inconscientemente,... debes elevar tu educación física y moral para saber combatir lo inicuo y lo inhumano, cuanto de trivial y tonto, de puerco y degenerante existe en esta sociedad corrompida.».

Difusió: A banda de publicar-se a Alcoi, va arribar a difondre's en diversos punts d'Espanya.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es tracta d'una publicació avançada al seu temps, que pretén educar les classes més desfavorides, el proletariat, amb el tractament de temes com el sexe, la procreació, el coneixement del cos humà, les malalties, els avenços científics, la necessitat d'higiene, reflecteix la preocupació de la classe obrera per elevar la seua cultura. Encara que es subtitula «ecléctica», té una forta influència àcrata. L'any 1924 sembla que va passar a imprimir-se a València fins al 1928.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Educació sexual, pràctica de l'amor lliure, educació higienista, medicina, eugenèsia, filosofia, ètica, gimnàstica, naturisme, anarquisme.

Articles destacats:

- Fita Núñez, Luis: «Necesidad de la procreación consciente y limitada» (núm. 1).
- Q. E.: «La educación y la higiene» (núm. 1).
- Grupo editorial: «Vencer es querer» (núm. 2).
- Q. E.: «Esclavitud matrimonial» (núm. 2).
- Puente, Isaac: «Herencia» (núm. 3).
- Barthe, F.: «Del placer, del amor y de la procreación» (núm. 3).
- Ruiz, Adelina: «La fidelidad y la hipocresía femeninas» (núm. 4).
- Soler, J.: «La selección espontánea» (núm. 4).

Llibres que anuncia: En tots els números a la secció «Biblioteca de Generación Consciente».

- Bulffi, Luis: *¡Huelga de vientres!*
- Marestan, Jean: *La educación sexual.*
- Drauger, William: *La vida sexual.*
- Drauger, William: *Los placeres viciosos.*

- Leopold, G., Zweifel, P.: *Manual de obstetricia.*
- Nietzsche, F.: *Obras selectas.*
- Flammarion: *Orígenes de la vida.*
- *Cartilla de la escuela moderna.*
- *Demostración de la inexistencia de Dios.*
- Zola, Emilio: *Germinal.*
- Schopenhaüer: *Los dolores del mundo.*
- *Compendio de historia del socialismo.*
- Novicow, J.: *La anarquía internacional.*
- Bossi: *Jesucristo nunca ha existido.*
- Dr. Saimbraum: *Salud, fuerza y belleza.*
- Heine: *Memorias y confesiones.*
- Esquilo: *Tragedias.*
- Darwin: *El origen del hombre.*
- *Educación intelectual, moral y física.*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA GILÍ

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico semanal, literario, festivo, ilustrado».
Vinyetes: Gravats en la primera pàgina, les centrals i la darrera.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: 11 d'agost de 1889 (però tan sols hem vist els núm. 2, 4 i 5).
Darrer número: Núm. 5 (8-IX-1889).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració: San José, 29, 2º izquierda.
Redacció: San José, 29, 2º izquierda.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 34 x 24 cm.
Nombre de columnes: 2, excepte la primera i l'última (una sola).
Dimensions: 9 cm. cada columna.

Estructura:

Superfície impresa: 31 cm.
Capçalera: 7 x 21 cm.

Seccions: «Portada» (sempre una caricatura de P. León); «La semana Gilí», signada per Mariola; gravats satírics en les pàgines centrals; versos (de Gonzalo Cantó); «Chismografía», sense signar; i «Correspondencia particular».

Impressor: Imprenta El Serpis, San Mateo 44.

Il·lustracions: Primera pàgina (de P. León); pàgines centrals (d'Ugolini, LUGO i Arlequín); i darrera.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims; núm. endarrerit, 25 cèntims.

Subscripcions: Alcoi: 1 mes, 0,50 pessetes; trimestre: 1,50 pessetes; any, 5 pessetes. «Fuera de Alcoy»: trimestre, 2 pessetes; semestre, 4; any, 7.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Tots signen amb pseudònim («Mariola», «F. B.», «Dionisio» i «Pepe Lid») excepte Gonzalo Cantó i Gonzalo Faus García.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: El setmanari posa «Festiva». Sembla més liberal que conservadora, però és més artisticoliterari que informatiu o polític.

Polemitza amb: La Revista, publicació catòlica.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És, potser, de les poques amb el seu enfocament: molta il·lustració de mèrit («artística») així com molta «literatura» en forma de poemes més o menys satírics, però molt poca informació.

Font històrica:

Articles destacats:

- *Caricatures dels músics José Jordá (núm. 2) i José Espí Ulrich (núm. 4) i del general Camilo Polavieja (núm. 5), prova que ja aleshores era popular a Alcoi.*
- En el núm. 5 recull una polèmica entre *El Eco de Alcoy* i *La Revista Católica*, totes dues d'Alcoi.
- En el núm. 5 els redactors de *La Gilí* també polemitzen amb la *Revista Católica.*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

LA GLORIETA DE ALCOY

Alcoi. Entre 1837 i 1839. Publicació periòdica que es troba anunciada en els prospectes del segle XIX. Segons MIRÓ, potser, no va eixir.

EL GUITARRÓ

Alcoi. Segle XIX. Publicació periòdica de la qual solament tenim referències en RICO GARCÍA.

EL HERALDO DE ALCOY

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Defensor de los intereses morales y materiales de Alcoy y su región»; a partir del núm. 76: «Diario ilustrado de avisos, noticias e intereses generales»; al núm. 6.627 se subtitula «Diario independiente de la mañana».

Vinyetes: A la secció còmica i als anuncis.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (8-V-1896).

Darrer número: Núm. 6628 (23-V-1920).

Periodicitat: setmanal; a partir del núm. 76 (16-X-1897), diari.

Col·lecció: del núm. 1 al 6.620. Falten els núm. 7, 9, 10, 75, 199, 214, 217, 218, 227, 228, 317, 338, 341, 349, 406, 413, 673, 811, 816, 828, 900, 905, 1.103, 2.057, del 2.476 al 2.479, 2.554, 2.701, 2.710, 2.824, 3.454, 3.598, 3.611, 3.612, 4.017, 4.025, 4.111, 4.119, 4.126, 4.130, 4.189, 4.239, 4.298, 4.493, 4.494, del 4.635 al 4.643, 4.708, 4.709, 4.856, 4.857, del 4.873 al 4.878, 5.506, 6.034, 6.048, juny i juliol de 1918, 6.146.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Casablanca, 1; més tard al c/ Arias Miranda, 23 (baixos); 1918: Beato Nicolás Factor, 2.

Lloc d'impressió: Alcoi.

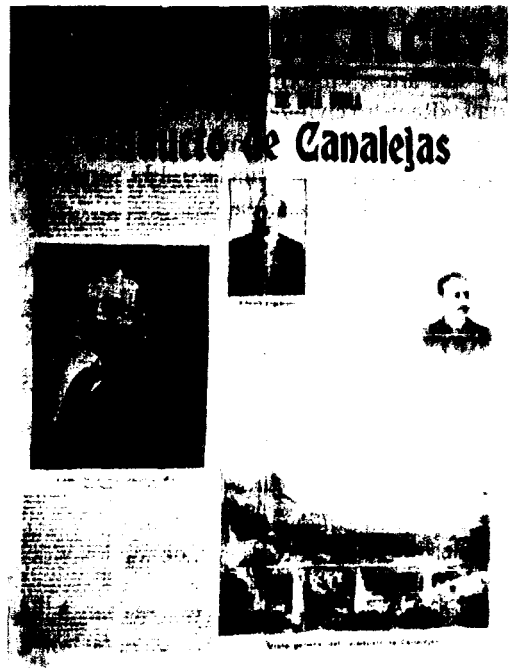

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4. Del núm. 76 al 88, 2 pp.
Dimensions: 52 x 35,5; del núm. 76 al 89, 55,8 x 32,2.
Nombre de columnes: 5; 4 del núm. 76 al 89.
Dimensions: 41,9 x 6,4; del núm. 76 al 88: 34,4 x 6,8 cm.
Superfície impresa: 47,2 x 31; a partir del núm. 76: 41,6 x 26,6
Capçalera: 4,5 x 31; a partir del núm. 76: 6,5 x 26,5 cm.
Seccions: «Alcoy industrial y mercantil», «El Mercado al por mayor y menor», «Boletín religioso», «Servicios públicos», «Crónica local», «Alcoy de viernes a viernes», «Noticias sueltas», «La cocina del Heraldo de Alcoy», »Siluetas alcoyanas», «Crónica parisien», «Sección de higiene»; a partir del núm. 74, «Servicio telegráfico»; a partir del núm. 76, «Sección de anuncios»; a partir del núm. 90, «Los teatros en España», »Rápida», «Alcoy», «Libros y periódicos», «Madrid al día», «De provincias», «Madrid al día», «De arte», «Noticias de Cuba», «Algo de todo», «Ecos del mundo», «Bellas artes», «Crónica parisiense», «Alcoy», «Rápida», «La vida religiosa», «Nuestro servicio telegráfico», «Correo de Madrid», «Filipinas», «Efemérides gloriosas», «Lotería Nacional», «Ecos del extranjero», «Anuncios», «Las verdades del capitán Verdades»; a partir del núm. 505, «Rápida», «Crónica local», «El día cristiano», «Por telégrafo», «La Bolsa», «Pêle-Mêle», «Para damas: moda»; a partir del número 1.908, «Anuncios», que ocupen les pàgines centrals, «Desde Madrid», «Sucesos», «Alcoy», «Por telégrafo», «Sport», «Revista comercial», «Cosquillas», «Garrulerias»; a partir del número 1.911, «Del Pasado», en què es parla d'alguna personalitat; «La Voz del pueblo», on els lectors envien cartes amb queixes sobre qüestions municipals; «Para las damas», amb consells de bellesa; a partir del número 1.916: «Paradojas», «Desde Barcelona», «Del Alcoy que pasó», «Información militar», «Crónica local», «Plaza de abastos», «Informaciones telegráficas y telefónicas»;

a partir del número 1.917: «Crónicas de la guerra», «Paradojas», «1918: Para *Heraldo de Alcoy*», «La vida anecdótica», «Informaciones del momento», «Crónica local», «De teatros», «Glosario cortesano», «De arte», «Informaciones del momento», «Comentarios políticos», «Crónicas de la guerra», «Registro civil», «Informaciones telegráficas y telefónicas».

Impressor: Imp. de Camilo Vilaplana y Compañía, pl. de San Agustín, 4; a partir del núm. 76 Imprenta de Francisco Company, c/ San Francisco, 13 i San Mauro, 26. Més endavent, Imp. del Heraldo de Alcoy, c/ Arias Miranda, 1, bajos.

Fulletons:

- Vilaplana Gisbert, José: Biografías de tres alcoyanos ilustres (núm. 17).
- Calvo y Rodríguez, Carmelo: A la Reina de la fiesta (núm. 906).
- *Oda al siglo XX.*
- *El crédito agrícola.*
- La educación social como base de la prosperidad de los pueblos (núm. 918).
- Estudio sobre la higiene y seguridad del obrero en los talleres y fábricas (núm. 930).
- *Arte moderno* (núm. 947).
- *Eléctrico* (núm. 952).
- García Vilaplana, Ricardo, *Cuento alcoyá* (núm. 954).
- Estudio comparativo de las industrias alcoyanas, de tejidos y de papel, en el último tercio de siglo... (núm. 959).
- Monografía sobre las diferentes clases de efermentación en general, con un estudio especial de la del vino... (núm. 963).
- *La Circasiana* (núm. 985).
- *Naturaleza de la música: su finalidad próxima y remota* (núm. 1.000).
- Barceló Gisbert, José, La pintura (núm. 1.006).
- Ventajas que reporta a la ciudad de Alcoy la celebración de la «entrada de los Reyes Magos» (núm. 1.016).
- *La vuelta de Juan Soldado* (núm. 1.022).
- *Situación del obrero alcoyano, y manera de mejorar sus condiciones* (núm. 1.024).
- Llorens Candela, Francisco de Asís, Consejos a mis hermanos los jornaleros alcoyanos (núm. 1.034).
- Composiciones premiadas en el certamen científico y literario celebrado por el Círculo Industrial... (del núm. 1.035 al 1.306).
- S. J., L. C., *Pilatillo* (núm. 1.380).
- *Ley de caza* (núm. 1.420).
- Reglamento para el servicio de las aguas potables de la ciudad de Alcoy (núm. 1.522).
- Champagnac, J. B. J., El hogar paterno o sabiduría y felicidad (núm. 1.605).
- Rueda, Salvador, *La gitana: (idilio en la sierra)* (núm. 2880).
- Sancho Gallel, Elías, *De mi lira* (núm. 3960).
- Duminil, Ducray, *Los huérfanos de la aldea* (núm. 4.163).
- Reglamento provisional de 11 de abril de 1912 para la aplicación de la Ley de 12 de junio de 1911 sobre casas baratas.

Il·lustracions: A partir del núm. 90 comença una nova etapa on apareixen fotografies, a més de dibuixos en tots els números.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Julio Puig Pérez

Propietaris: Julio Puig Pérez

Llocs de subscripció: A la llibreria i centre de subscripcions de Romualdo Segura, c/ Sant Nicolau, 4.

Preu: En la segona època, 5 cèntims.

Subscripcions: A Alcoi, un mes, 0,50 cèntims; fora, trimestre, 2 pessetes; a la segona època, a Alcoi, un mes, 1,50 pessetes; fora, un trimestre, 5 pessetes; un semestre, 10 pessetes; un any, 20 pessetes. En la segona època, un mes, 1,50 pessetes; fora, trimestre, 5 pessetes.

Tarifa publicitària: Anuncis, comunicats i reclams a preus convencionals; en la segona època: anuncis, esqueles de defunció i aniversaris, reclams i notícies, preus segons tarifa, grans descomptes als senyors subscriptors.

Equip de redacció:

Director: Julio Puig Pérez; en 1919, José M.ª Capó; en els darrers mesos n'és director gerent José Moltó Botella.

Corresponsals: Sr. Puig, L. Loty, 1908: Arturo Trotonda, Gerardo Sánchez Ortiz, a Saragossa, a Londres, a Berna, a Alacant, a Madrid, a Tetuan, a Bocairent, a Villena, Camp a Barcelona, «Guglielmi» a Roma.

Col·laboradors habituals: Heteróclito, Mario, «A. D.», «X.», Federico Balart, Gonzalo Barceló Gosálvez, Santiago Puig Pérez, Kasabal, Jota Pepe, «X. Z», Miguel Llácer Aura, «Cronista», Lecanda, Alvar-González, Antonio Ambroa, Juan Gomis Llorens, Vicente Miró Laporta, Carmelo Calvo, Mauricio Montagut, Roberto, Búzano, J. García Torices, Juan Arzadun, Cátulo Méndez, Ricardo O'Monroy, Doctor Moltó, «Un suscriptor», César Puig, «Catón», J. Bartholomew, Eusebio Blasco, Juan Llodrés, «Coleta», «Pepe-Hillo», «Alegrias», «El Puntillero», Claudio Amor, Cascarilla, Clarines, Miss-teriosa, Zola, Carlo Magno, «F.», J. Zahonedo, Henri Lavedan, F. de Carvic, Roman Ille, Ramiro Blanco, Benjamín Vilaplana García, Eduardo Zamacois, «Unasínico», Alfonso Pérez Nieva, «Sfeijoon», Juan Ocaña, Luis Taboada, M. de la P., Gonzalo Faus García, Antonio Llorca Juliá, Marco Polo, Cristóbal de Castro, «Un Demócrata», Ramiro Blasco, Carlos Cano, «Escolástico», José Abad, Pere-Gil, Ramón Jordá, Max, Cátulo Mendez, «Emeelepé», Miramolín, A. Pérez Nieva, «Lord Biron», Vicente Vora, Céstor, M. Ferrándis, A. Ll., Bestard de la Torre, «Un pequeño Azorín», Solano, Elías Sancho, Ricardo Ruiz Ferry, S. R., Francisco Sastre Moreno, Mme. Robert, Leopoldo Mascarell, Galileo Puig, «Ignotus», «Un curioso», Tartarín, C. de C., «G.», Luis Carrillo, Miguel España, A. Valor Albors, Manuel Ferrer, «El Tercer apunte», «X. X.», Ángel Guerra, Juan Franco, Máximo Gim, Emiliano Ramírez Ángel, Eduardo Andicoberry, Antonio Royo Villanova, «Latiguillo», Leontier, R. de Santa Ana, Víctor, Dicler, «Ariel», «Petrus», Amando Romeu, Enrique Moltó Abad, Gregorio Ridaura, A. Valor Albors, Eugenio Moltó, F. Feliu, Warrior, Salvador Minguijón, «El duende alcoyano», Galileo Puig, Roger Botí, Samuel Miró, R. R., José Trinchant, A. Ballabriga y Villader, Sabina de Beancourt, Elías Sancho Gallet, Antonio Zaragoza Ruiz, Claudio Amor, S. Picó Pascual, J. Franeos Rodríguez, Germán Muñoz Giner, Gonzalo Rico, Leopoldo Soler, «Boxana», Valdemar, Manuel Ferrer, Max, «Spectator», Rafael Pérez Pérez, Antonio de Trueba, Hernando de Acevedo, Crispin, «Cuchipandero», Luis París, Julio Andrés Valor, Enrique Salanque, Juan de Manzanares, Antonio Sempere, «Guglielmi», Adolfo Durá, «Dikler», «Tirso», Andrés Manjón, «Somniator», Antonio Pareja Serrada, Zaragüeta, «El Transpunte», J. Martínez Reverte, D. Procopio, J. Martínez Reverte, Jesús López Gómez, «Yo Cla», Luis March, J. García To-

rices, José Rodao, «Tiobien», Antonio Sempere, Juan de Manzanares, Enrique Salanque, Julio Andrés Valor, Luis París, doctor Corral y Mairá, José Subirá, Joaquín Aguilera.

Publica textos de: Emilio Castelar, Guy de Maupassant, Jacinto Benavente, Campoamor, Joseph Morató, Gonzalo Cantó, León Tolstoy, Salvador Rueda, Miguel de Unamuno, Narcís Oller, Federico Nietzsche, Joan Maragall, Francisco Villaespesa, Miguel de Castro, Roberto Klar, Marcelino Domingo, Alejandro Lerroux, Manuel Machado, Juan Ramón Jiménez, Wenceslao Fernández Florez, G. A. Bécquer, Ruiz Zorrilla, Ciceró, J. Canalejas y Méndez, Pío Baroja, Antonio Cánovas del Castillo, José Zorrilla, Rubén Darío, Gaspar Núñez de Arce, Arturo Schopenhauer, Cotton, Chateaubriand, Mme. Lambert, Tommaseo, A. Broek, Víctor Hugo, Carlos Marx, León Daudet, Carmen Silva, Teodoro Llorente, Gabriel d'Annunzio, Baudelaire, Pío X, José Echegaray, Calderón de la Barca, Raynal, Benito Pérez Galdós, Buisson, Séneca, José Velarde, Marco Aurelio, Guglielmi, Kaechet, Vicente Almela, Ramiro de Maeztu, Manuel Bueno, Boacardi, Conde Alberto de Mun.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: liberal-republicana

Línia editorial: En el núm. 1 en «Nuestro programa» es diu: «Puede condensarse en estas palabras: nada para la política; todo para la defensa de los intereses de Alcoy y su región»... «ofrecemos las columnas de *El Heraldo de Alcoy* á nuestros comerciantes é industriales y á nuestros agricultores para que... nos expongan cuantas quejas quieran producir contra la Administración pública». En el núm. 2: «Alejado *El Heraldo de Alcoy*... de todo partido político, ha de consagrarse por entero a la defensa de los intereses fabriles, comerciales y agrícolas de Alcoy y su región...».

Polemitza amb: La Revista Católica, La Patria Chica, La Acción Católica, El Amigo del Pueblo, La Defensa, Fraternidad, El Liberal de Alcoy, El Descuage, El Siglo Católico, El Mercantil Valenciano; publica un article de polèmica entre *El Heraldo de Madrid* y *La Época*, al qual comparen amb *La Defensa*.

Difusió: A Alcoi i comarca.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És el periòdic de major duració de totes les publicacions periòdiques anteriors a la Guerra Civil. La seua durada abasta des de 1896 fins a 1920, i es defineix a si mateix com un periòdic independent d'avisos i notícies i el més llegit a la localitat. També es considera el periòdic més antic de la localitat. *La Revista Católica* el defineix com l'òrgan dels partidaris alcoians de Canalejas.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política nacional i internacional, temes d'actualitat, crònica local, arts i espectacles, economia i comerç, moda, higiene i salut.

Articles destacats:

- «Conveniencia de las fiestas» (núm. 2).
- «El general Polavieja» (núm. 26).
- «Bibliotecas públicas» (núm. 30).
- Liodres, Juan: «Los Magos en Alcoy» (núm. 36).
- «La muerte de Cánovas» (núm. 67).
- Rebuscador, el: «El descanso dominical» (núm. 110).
- Alvar-González: «La fiesta del árbol» (núm. 123).
- «Teatro» (núm. 129).

- Barceló Gosálbez, Gonzalo: «Carta sin sobre y sin sello: Para el ilustre director de *La Patria Chica*» (núm. 134).
- Espada, M.: «Simbolismo» (núm. 145).
- «Situación difícil» (núm. 291).
- Vilaplana, José: «Memoria sobre la Dedicación de la Iglesia del Santo Sepulcro y fundación de la nueva Orden de Religiosas Agustinas Descalzas...» (núm. 327, 328, 329).
- Vizcarro, Juan: «León XIII» (núm. 362).
- Juanico, Francisco de P.: «El regionalismo catalán» (núm. 393).
- Llorca Juliá, Antonio: «El himno patriótico de ahora» (núm. 459).
- Pérez Bueno, L.: «Lorenzo Casanova» (núm. 451, 452).
- Sunyol, E.: «Stabat Mater» (núm. 501).
- «Estamos de acuerdo» (núm. 580), referit al ferrocarril de Xàtiva a Alcoi.
- Gomis Llorens, Juan: «El periodismo en Alcoy» (núm. 595).
- Miró Laporta, Vicente: «Enseñanza en España y la educación integral» (núm. 675).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Crónica literaria: antes del certamen» (núm. 813).
- «Eclipse de sol de 1900» (núm. 832).
- Q. O. E: «D. Arturo Reig y Aguilar Tablada» (núm. 929).
- Moltó, Doctor: «La exposición de París y los congresos» (núm. 965).
- Suscriptor, un: «A la *Revista Católica*: soberbia» (núm. 1.000).
- Suscriptor, un: «A la *Revista Católica*: el gozo en el pozo» (núm. 1.017).
- «Cuestión palpitante: las órdenes religiosas» (núm. 1.086).
- «Resurrección» (núm. 1.092).
- Llodrés, Juan: «Las fiestas de San Jorge: ojeada retrospectiva» (núm. 1.102).
- «Por el Círculo Católico» (núm. 1.113).
- Mathé, Felipe: «Recuerdos de Alcoy» (núm. 1.140 al 1.145), carta de Felipe Mathé a D. José Cort Merita.
- «Canalejas íntimo» (núm. 1.171), de *Nuevo Mundo*.
- Cort Merita, J.: «El motor a gas» (núm. 1.195).
- «Antigüedad de las corridas de toros» (núm. 1.203).
- Blasco, Eusebio: «La hacienda y las letras» (núm. 1.216).
- Saint-Aubin: «Cosas de Alcoy» (núm. 1.246).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Peladillas de Alcoy» (núm. 1.302).
- Puig, César: «Los Reyes Magos» (núm. 1.311).
- «Los trapos de lana» (núm. 1.344).
- «Los generales boers» (núm. 1.385).
- «El pensamiento de Canalejas» (núm. 1.385).
- «Alcoy por San Jorge» (núm. 1.395).
- «El ferrocarril de Alicante a Alcoy» (núm. 1.398).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Alcoy y su barrio obrero» (núm. 1.401).
- Marco Polo: «La Atlántida» (núm. 1.423).
- Miquel, Cecilio: «Á Canalejas» (núm. 1.441).
- Masanet, Juan Antonio: «¿Qué es libertad? (núm. 1.452).
- Canalejas y Méndez, J.: «Contra los calumniadores» (núm. 1.465).
- «Audacias reaccionarias» (núm. 1.469).
- Piernas Hurtado, J.: «Las huelgas» (núm. 1.508).
- Blasco, Eusebio: «Vallejo Miranda» (núm. 1.510).

- López Gómez, Jesús: «La muerte de Pepe Illo» (núm. 1.511).
- Marco Polo: «¡Igualdad!» (núm. 1.532).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Decadentismo» (núm. 1.585).
- Costa, Joaquín: «Política del ochavo» (núm. 1.624).
- Andrés Valor, Julio: «Las procesiones del día de San Jorge en el siglo XVIII» (núm. 1.685).
- Gómez, Francisco: «Nuestras fiestas» (núm. 1.685).
- Rematoso, Conde del: «La piral y sus remedios» (núm. 1.689).
- March, Luis: «Los cambios» (núm. 1.842), sobre la moneda.
- «Francia y España» (núm. 1.863).
- Miguel y Romero, Mauro: «El porvenir de España en Marruecos» (núm. 1.889, 1.890).
- «Canalejas y Moret» (núm. 1.906).
- Ara: «Las escuelas de cocinas» (núm. 1.960).
- Andrés Valor, Julio: «Una compañía infantil en 1840» (núm. 1.976), fa referència al «Batallón Infantil San Jorge número 23».
- Boronat Espinós, Juan: «Cómo nació y cómo se ha organizado el Batallón Infantil» (núm. 1.977).
- Pío X: «El Jubileo de la Inmaculada y las Hijas de María» (núm. 1.995).
- ¿Qué ganará el vencedor?: Rusia y Japón» (núm. 2.050, 2.051).
- Illo, Román: «El salario y la limosna» (núm. 2.077), de *Las Noticias de Barcelona.*
- «El problema del Extremo Oriente» (núm. 2.085).
- «La instrucción primaria: el problema» (núm. 2.114).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Un alcoyano sobresaliente» (núm. 2.128), referit al músic Vicente Moya Valor.
- Ollé y Filbá, Jaime: «Las huelgas» (núm. 2.142).
- Puig Pérez, Julio: «D. José Vilaplana Gisbert, Pbro.» (núm. 2.144) (15-XI-1904).
- «El Anarquismo» (núm. 2.149).
- «Shakespeare y Hamlet» (núm. 2.160).
- «La Inmaculada» (núm. 2.163).
- «¡Impostores también!» (núm. 2.167), sobre Canalejas.
- Canalejas, José: «Evolución del socialismo» (núm. 2.197).
- Ille, Roman: «La virtud del ahorro» (núm. 2.265).
- Aura Boronat, Antonio: «Nuestra política internacional» (núm. 2.276).
- García Vilaplana, Benjamín: «Gimnástica higiénica» (núm. 2.323, 2.324).
- «La crisis industrial y el Banco de España» (núm. 2.401).
- Zorrilla, José: «Don Juan Tenorio: como nació mi drama» (núm. 2.430).
- «La enseñanza electrotécnica en España y en el extranjero» (núm. 2.445).
- Mateo y Conde, Manuel: «La ley de alcoholes aplicada a los vinos» (núm. 2.457).
- Puig, César: «Adriana Palermi-Lery» (núm. 2.475).
- «El acta de Alcoy» (núm. 2.521), sobre Canalejas.
- «La obra del padre Vicent: socialismo y cooperatismo católico» (núm. 2.526).
- Vera, Vicente: «Las puestas del sol y las cenizas del Vesubio» (núm. 2.564).
- «El seguro contra la falta de trabajo» (núm. 2.612).
- «Don Antonio Aura Boronat» (núm. 2.617).
- Moralista, el: «Ranciedades» (núm. 2.625).
- Marco Polo: «El túnel bajo la Mancha» (núm. 2.653).

- Morales, Antonio: «La enseñanza en España: el presupuesto» (núm. 2.695).
- «La higiene y el beso» (núm. 2.706).
- «Todos uno» (núm. 2.718), polèmica amb la *Revista Católica* i *El Descuage.*
- «El cambio de ropa: sus efectos en el organismo» (núm. 2.725).
- Canalejas, José: «Costumbre y ley» (núm. 2.727).
- Alvar-González: «Cuestiones político-sociales» (núm. 2.746).
- Elemón: «Los tres en discordia» (núm. 2.754).
- Roig y Bergadá, José: «El problema obrero» (núm. 2.760).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Para alusiones» (núm. 2.766), polèmica amb *La Defensa.*
- Martínez Santonja, J.: «El gran problema» (núm. 2.770), sobre la situació política.
- «Los milagros de la electricidad: da belleza y juventud» (núm. 2.778).
- Montero, Daniel: «La fotografía directa en colores» (núm. 2.809).
- Canalejas, José: «El Parlamento y las leyes» (núm. 2.813).
- Gosálvez Barceló, Gonzalo: «Alcoy y la futura Exposición Internacional de Higiene, Artes, Oficios y Manufacturas» (núm. 2.866).
- B. A., J.: «*La Defensa* anticlerical, *La Defensa* excatólica» (núm. 2.899).
- «La higiene de los niños» (núm. 2.917).
- Marco Polo: «La higiene de la piel» (núm. 2.981).
- Canal, R. de: «La Bandera» (núm. 3.010).
- X.: «La alimentación» (núm. 3.022).
- Canal, R. de: «Por la Cruz Roja» (núm. 3.029).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Cataluña no quiere ser española» (núm. 3.031).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Santiago Puig Pérez» (núm. 3.038), mort del periodista.
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Fiesta de los Reyes» (núm. 3.064).
- Martínez Santonja, José: «El maestro ideal» (núm. 3.077).
- Aura Boronat, Antonio: «La educación a medias» (núm. 3.126).
- Cervera y Royo, Serafina: «Impresiones» (3.128).
- «Sobre exportación» (3.180).
- Mascarell, Leopoldo: «Psicología pedagógica» (3.189).
- Calvo-Acacío, V.: «Liberales y solidarios» (3.208).
- Portocarrero: «Educación de la mujer» (3.263).
- Olcina, Arsenio: «Notas pedagógicas» (3.262), (3.265), (3.269), (3.271), (3.275), (3.277), (3.282).
- «Campaña moralizadora: Un artículo de Maragall:» (3.280), de *La Veu de Catalunya.*
- Riva, M. de la: «Irresistible» (3.328), es refereix a Cambó.
- Aura Boronat, Antonio: «Los liberales y el bloque» (3.330), discurs.
- «Siguen las ofensas» (núm. 3356), polèmica amb *La Defensa.*
- «Normas de conducta política religiosa» (núm. 3.370).
- Mascarell, Leopoldo: «Finis Hispaniae» (núm. 3.394).
- Alvar-González: «¡Viva Cristo! ¡Abajo los inmorales! (núm. 3.401).
- «El liberalismo no es pecado» (núm. 3.414).
- Valor Thous, Ignacio: «¡A mi Alcoy!» (núm. 3.439).
- Un curioso: «Las calles de Alcoy» (núm. 3.439).
- Ruiz Ferry, Ricardo: «Atracción de turistas» (núm. 3.462).
- «Diccionario Enciclopédico: obra notabilísima» (núm. 3.464).
- Visedo, Camilo: «Gimnástica» (núm. 3.473).

- Demócrata ofendido, un: «Carta abierta» (núm. 3.497), carta als rectors.
- Cervera y Royo, Serafina: «La fiesta escolar» (núm. 3.502).
- Sancho, Elías: «Peladillas alcoyanas» (núm. 3.526).
- «Evocaciones históricas: habla Pedro Antonio de Alarcón» (núm. 3.528).
- «Neos anarquistas» (núm. 3.531).
- Mascarell, Leopoldo: «Caricaturas alcoyanas por Bon» (núm. 3.689).
- Catón: «Pueblo afortunado» (núm. 3.697).
- «¿Católicos o anarquistas?» (núm. 3.706), d'*El Defensor de Granada*.
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «El porvenir de Alcoy: sus proyectos de ensanche» (núm. 3.718).
- Abad, José: «En busca de camellos: impresiones de un viaje a Orán» (núm. 3.724, 3.726, 3.727, 3.729).
- Barceló Gosálbez, Gonzalo: «Alcoy y sus fiestas: mi sueño de ayer tarde» (núm. 3.730).
- «Oh! La información de *La Buena Prensa*» (núm. 3.765).
- Pujalte, Francisco: «Aspectos de Alcoy» (núm. 3.780).
- Mascarell, Leopoldo: «Belleza y arte: la verbena del Carmen» (núm. 3.798).
- «Canalejas jefe del Partido Liberal: opiniones de la prensa» (núm. 3.802).
- Dorrego-Esperante, R.: «El capitán Moreno y su centenario» (núm. 3.817).
- «Los clericales: jugando con fuego» (núm. 3.826).
- Esteve Pastor, L.: «Charlando: cuquerías evangélicas» (núm. 3.828).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «La libertad religiosa» (núm. 3.841).
- «Política no católica» (núm. 3.854).
- «Cómo se juzga a Canalejas en el extranjero» (núm. 3.879).
- Esteve Pastor, Leonardo: «Una conferencia y unos comentarios» (núm. 3.897), sobre Ramiro de Maeztu.
- Corral y Maira, Dr.: «Los peligros del frío: medios de evitarlos» (núm. 3.941).
- «Consejos para las jóvenes» (núm. 3.956).
- Puig Pérez, Julio: «Recuerdos de gloria» (núm. 4.023).
- Puig, Galileo: «La leyenda del castillo» (núm. 4.023).
- Soriano, Nicolás: «De pedagogía» (núm. 4.075).
- «¡A ellos!» (núm. 4.076), polèmica amb *La Defensa*.
- Pérez y Pérez, Rafael: «Algo sobre el amor» (núm. 4.082), dedicat a Agustín Pérez y Pérez.
- Acevedo, Hernando de: «Don Jaime I 'El Conquistador'» (núm. 4.097).
- Pérez y Pérez, Rafael: «Remigio Vicedo» (núm. 4.168).
- Pérez y Pérez, Rafael: «Don Vicente Pascual Pastor» (núm. 4.176).
- «Héroes alcoyanos: víctimas de la guerra» (núm. 4.248).
- Amor, Claudio: «*La Defensa* hereje» (núm. 4.265).
- «Adolfo Durá: alcoyano ilustre» (núm. 4.294).
- «Alcoy por San Jorge» (núm. 4.311).
- «Contra la blasfemia» (núm. 4.325).
- «Preceptos higiénicos: contra el calor» (núm. 4.382).
- «Lo bello de la conjura» (núm. 4.411).
- Rivas, Florencio: «Los niños fumadores» (núm. 4.414).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Alcoy y sus proyectos de ensanche» (núm. 4.429).
- Bartholomew, J.: «Los vinos enyesados y la ley» (núm. 4.448).

- Puig, César: «Construcción de casas económicas para obreros» (núm. 4.451).
- Rosezy: «Campaña antiliberal» (núm. 4.476).
- «D. José Canalejas» (núm. 4.477).
- «Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Canalejas y la pena de muerte» (núm. 4.477).
- Zaragüeta: «La cuestión de los cines» (núm. 4.502).
- Rivas, Florencio: «Mirando al porvenir» (núm. 4.509).
- Valor Thous, Ignacio: ¡Qué contraste! (núm. 4.604).
- Gadea, Manuel: «El Primer Tro» (núm. 4.629).
- Visedo, Camilo: «Una excursión por varios pueblos de la Marina» (núm. 4.688).
- «La Natividad de Nuestra Señora» (núm. 4.713).
- «Cómo deben ser los hombres» (núm. 4.713).
- «A la Memoria de D. José Canalejas: responso» (núm. 4.769).
- «Crida als alcoyans de bona fe y de cor sancer...» (núm. 4.773), sobre el temple de Sant Jordi.
- «De la Junta de S. Jorge: ante la primera piedra» (núm. 4.786), sobre el temple de Sant Jordi.
- «¿Cuántos besos ha de dar el marido a la mujer?» (núm. 4.791).
- Tercer Apunte, El: «La tournée de Morano en Alcoy» (núm. 4.792).
- General de Brigada en África, Un: «Las pretensiones de los Mannesmann» (núm. 4.801).
- X.: «¡Pueblo, medita!» (núm. 4.828).
- «Crónica: alegria de las fiestas» (núm. 4.892).
- «El nuevo Papa» (núm. 4.999).
- «Un benemérito alcoyano centenario: D. Francisco Laporta Tort» (núm. 5.008).
- «Unamuno y los intelectuales» (núm. 5.074).
- J.: «El regimiento de Vizcaya» (núm. 5.085).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «D. Julio Puig Pérez» (núm. 5.096).
- Virginia: «Una vergüenza» (núm. 5.120).
- Dikler: «De fiestas» (núm. 5.153).
- «Cómo se trata a nuestros diplomáticos» (núm. 5.164).
- «Proyecto acerca del aplazamiento al mes de Mayo de las fiestas cívico-religiosas que la ciudad de Alcoy dedica anualmente a su glorioso patrono San Jorge Mártir» (núm. 5.193).
- Visedo, Camilo: «Excursión por varios pueblos de la Marina» (núm. 5.232).
- Ciges Aparicio, M.: «La emigración a Francia» (núm. 5.252).
- «De qué manera se debe andar» (núm. 5.301).
- Pareja Serrada, Antonio: «La batalla de Lepanto» (núm. 5.317).
- Puig Usina, Eulogio: «El teatro en España» (núm. 5338).
- «¿Economías en obras públicas?» (núm. 5.354).
- «Hay que hacer bien y enseñar al pueblo» (núm. 5.365).
- Dicler: «¡Un año!» (núm. 5.388), aniversari de la mort de Julio Puig.
- Rocamora, José: «Problemas periodísticos» (núm. 5.394).
- Manaut Nogues, J.: «El alza de las subsistencias y la de los salarios» (núm. 5.462).
- «La Real Fábrica de Paños» (núm. 5.476).
- Moya Moya, J.: «El estudio de la historia local» (núm. 5.480).
- «Un alcoyano ilustre» (núm. 5.499).
- «Breve reseña histórica de la bandera del Ayuntamiento» (núm. 5.499).
- «Gonzalo Barrachina: notas biográficas» (núm. 5.520).

- Moya Moya, J. «Del Alcoy que pasó: 24 de agosto de 1724» (núm. 5.572).
- Ballabriga y Villader, A.: «Explotación del olivarero» (núm. 5.582).
- «Reformas y mejoras en la Escuela Industrial» (núm. 5.588).
- Miró, Samuel: «Fin del Ateneo» (núm. 5.624).
- Visedo, Camilo: «Un viaje cinegético» (núm. 5.655).
- Izquierdo Jiménez, E.: «Crónicas de la guerra» (núm. 5.662).
- Carbonell Bas: «Mi pueblo» (núm. 5.764).
- Nemrod, Jorge: «Anarquistas y socialistas extranjeros» (núm. 5.780).
- Galileo: «La filarmónica en Alcoy» (núm. 5.788).
- Cánovas, Luis: «La Filarmónica en Alcoy» (núm. 5.794).
- Productor, Un: «La exportación de la patata» (núm. 5.819).
- Dubois, Antonio: «Nuestros valores psicológicos inexplotados» (núm. 5.836).
- Mora, Fernando: «El alcohol, las cárceles y los manicomios» (núm. 5.889).
- Andicoberry, Eduardo: «Jeremías imprevisor» (núm. 5.970).
- Ribelles Ortiz, V.: «El sindicalismo funcionarista y la Asociación General del Notariado» (núm. 6.030, 6.031, 6.032).
- Nemrod, Jorge: «Panches buides» (núm. 6.050).
- Nemrod, Jorge. «La fiesta del Pasodoble» (núm. 6.042).
- Gim, Máximo: «Comentarios políticos» (núm. 6.186).
- Gim, Máximo: «Lo que han traído los Reyes Magos a nuestros políticos» (núm. 6.253).
- España, Miguel: «Si las mujeres mandasen...» (núm. 6.255).
- Alfonso Martos, F.: «Las casas insalubres» (núm. 6.557).
- Dicler: «Escultura y pintura» (núm. 6.573).
- Moltó, Eugenio: ¿Ha existido San Jorge? (núm. 6.605).

Informacions destacades:

- «Una reforma importante» (núm. 3) (22-V-1896).
- «La exposición de pinturas» (núm. 23) (9-X-1896).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «*El Recluta* en Alicante» (núm. 44) (5-III-1897).
- Moltó, Eugenio: «El estreno de *Aurora*» (núm. 47) (26-III-1897).
- «Fiestas religiosas y populares y gran feria en la ciudad de Alcoy: programa» (núm. 51) (23-IV-1897).
- «El señor Canalejas en Alcoy» (núm. 73) (24-IX-1897).
- «Lluvia de estrellas» (núm. 99) (13-XI-1897).
- «El temporal» (núm. 148) (14-I-1898), (núm. 149) (15-I-1898), (núm. 150) (16-I-1898), (núm. 151) (18-I-1898), (núm. 152) (19-I-1898), (núm. 153) (20-I-1898), (núm. 154) (21-I-1898), (núm. 155) (22-I-1898), (núm. 156) (23-I-1898).
- «El proceso de Zola» (núm. 176) (17-II-1898), (núm. 177) (18-II-1898).
- «Sobre el Maine» (núm. 177) (18-II-1898), (núm. 178) (19-II-1898), (núm. 224) (20-IV-1898).
- «El conflicto con los Estados Unidos» (núm. 224) (20-IV-1898), fins al número 318 (18-VIII-1898).
- «La paz», del núm. 319 (19-VIII-1898) al núm. 326 (27-VIII-1898).
- Albors, Rigoberto: «El alumbrado público» (núm. 276) (26-VI-1898), (núm. 277) (28-VI-1898), (núm. 279) (1-VII-1898), (núm. 285) (8-VII-1898).
- «Una obra de Emilio Sala» (núm. 350) (27-IX-1898).
- «Acto de la Gloria» (núm. 504) (2-IV-1899).

- «El proyecto de ley de presupuestos y las sociedades electricistas» (núm. 572) (1-VII-1899).
- «La catástrofe de Cocentaina» (núm. 615) (23-VIII-1899).
- «La emigración é inmigración de España» (núm. 638) (20-IX-1899).
- «El Ayuntamiento y el ferrocarril» (núm. 726) (6-I-1900).
- «Conversión de la Servia al catolicismo» (núm. 740) (24-I-1900).
- «Alcoy de enhorabuena» (núm. 749) (4-II-1900).
- «Lorenzo Casanova», núm. 789 (24-III-1900) i núm. 790 (25-III-1900), mort del pintor alcoià.
- «Fiestas» (núm. 812) (26-IV-1900).
- «El eclipse de sol en Alcoy» (núm. 839) (29-V-1900).
- «El eclipse» (núm. 839 i 840) (29 i 30-V-1900).
- «D. Anselmo Aracil» (núm. 843) (2-VI-1900), referit a la seua mort.
- «La embajada de España en Pekín» (núm. 872) (10-VII-1900), referit a la supressió de l'ambaixada d'Espanya a la Xina.
- «Ferrocarril de Alcoy á Alicante» (núm. 903) (17-VIII-1900).
- «Hallazgo de un tesoro» (núm. 918) (4-IX-1900).
- «El Viaducto de Canalejas» (núm. 965) (30-X-1900).
- «El cura de Benifallim» (núm. 976) (13-XI-1900).
- «El siglo XX y la cruz» (núm. 1.002 i 1.003) (14-XII-1900) (15-XII-1900).
- «Certamen Científico Literario» (núm. 1.054) (17-I-1901).
- «Los sucesos del domingo» (núm. 1.151) (26-VI-1901), successos ocorreguts a la processó del «Jubileo Máximo».
- «León XIII y sus bodas de plata» (núm. 1.161) (9-VII-1901).
- «En la Escuela Industrial: apertura de curso» (núm. 1.233) (3-X-1901).
- «Exposición de pinturas en la Escuela Industrial» (núm. 1.234) (4-X-1901) i (núm. 1.236) (6-X-1901).
- «El mitin de Onteniente» (del núm. 1.236 al 1.238) (6-X-1901 al 9-X-1901).
- «Tercer concierto clásico: en la exposición de pinturas» (núm. 1.241) (12-X-1901).
- «El pago a los maestros» (núm. 1.320) (18-I-1902).
- «Concurso de bombas y cohetes voladores» (núm. 1.371) (19-III-1902).
- «Despedida de la reina» (núm. 1.415) (22-V-1902), carta de la reina M.ª Cristina al Sr. Sagasta.
- «Jacinto Verdaguer» (núm. 1.432) (12-VI-1902), mort del poeta.
- «El incendio de ayer» (núm. 1.432) (12-VI-1902).
- «Cuestión obrera» (núm. 1.448) (2-VII-1902).
- «La población de España» (núm. 1.456) (11-VII-1902).
- «El testamento del rey D. Francisco» (núm. 1.478) (7-VIII-1902).
- «Circular sobre el juego» (núm. 1.482) (12-VIII-1902).
- «Una boda» (núm. 1.506) (11-IX-1902).
- «El viaje de Canalejas» (núm. 1.520) (27-IX-1902).
- «Canalejas en Alcoy» (núm. 1.522) (30-IX-1902).
- «Instituto General y Técnico» (núm. 1.552) (5-XI-1902).
- «Nuevo teatro del Círculo Católico de Obreros» (núm. 1.566) (21-XI-1902).
- «Sagasta y Canalejas» (núm. 1.559) (13-XI-1902).
- «La higiene en las escuelas» (núm. 1.560) (14-XI-1902).
- «Los nuevos presupuestos municipales» (núm. 1.567) (22-XI-1902).

- «Inauguración del nuevo teatro del Círculo Católico de Obreros» (núm. 1.580) (7-X-1902).
- «Canalejas en Alcoy» (núm. 1.686) (26-IV-1903).
- «Aumento de los accidentes del trabajo» (núm. 1.689) (30-IV-1903).
- «Ferrocarril de Villena a Alcoy y Yecla» (núm. 1.708) (23-V-1903).
- «Accidentes del trabajo» (núm. 1.741) (5-VII-1903).
- «Reformas en la segunda enseñanza» (núm. 1.796) (11-IX-1903), és un Reial Decret.
- «Crisis del algodón» (núm. 1.824) (14-X-1903).
- «El Sr. Aura Boronat en el Congreso» (núm. 1.887) (30-XII-1903).
- «Nuevas declaraciones del Sr. Montero Ríos» (núm. 1.931) (23-II-1904).
- «Nuestra política africana: opiniones del Sr. Montero Ríos» (núm. 1.943) (8-III-1904).
- «Proyecto de ley de administración local» (núm. 1.964) (6-IV-1904).
- «Los Presupuestos para 1905» (núm. 2.010) (5-VI-1904).
- Reader: «El túnel de Gibraltar a Tánger» (núm. 2.024) (22-VI-1904).
- «La industria minera del carbón nacional» (núm. 2.034) (6-VII-1904).
- «El octavo no mentir... reza el Decálogo sin exceptuar del precepto los extractos de las sesiones municipales» (núm. 2.052) (28-VII-1904).
- «Como juzgan a Canalejas los franceses» (núm. 2.064) (11-VIII-1904).
- B. S., F.: «Desde Beniardá» (núm. 2.115) (11-X-1904), carta en què es relaten les festes.
- «Don José Vilaplana Gisbert» (núm. 2.143) (14-XI-1904).
- «Las flotas rivales: Rusia y Japón» (núm. 2.165) (10-XII-1904).
- «Eclipse total de sol» (núm. 2.171) (17-XII-1904).
- «Centenario del Quijote» (núm. 2.281) (4-V-1905).
- «II Centenario de la publicación del Quijote» (núm. 2.284) (8-V-1905) i (núm. 2.287) (11-V-1905), programa de la celebració.
- «Viaje de Canalejas» (núm. 2.313) (13-VI-1905).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «El concierto de anoche» (núm. 2.381) (6-IX-1905), a càrrec de Gonzalo Barrachina.
- «Un banquete» (núm. 2.443) (20-XI-1905), festa per als candidats demòcrates que van guanyar les eleccions a regidors a Alcoi.
- «Un príncipe en peligro» (núm. 2.477) (3-I-1906), fa referència al príncep de Gal·les.
- «Los consumos» (núm. 2.488) (17-I-1906), informe per a suprimir l'impost de consum.
- «Los pantanos en España» (núm. 2.510) (13-II-1906).
- «Reforma del escudo nacional» (núm. 2.534) (13-III-1906).
- «Regreso de los príncipes de Gales» (núm. 2.547) (29-III-1906).
- «Inauguración de la línea férrea de Bocairente a Agres» (núm. 2.550) (2-IV-1906).
- «Balbín, A.: «Las máquinas de coser» (núm. 2.602).
- «El seguro contra la falta de trabajo» (núm. 2.612).
- «Cambian los tiempos» (núm. 2.625) (9-VII-1906), vaga de selfactiners a les fàbriques de teixits.
- Ll., A.: «El convento de los Abellanes» (núm. 2.644) (1-VIII-1906) i (núm. 2.655) (14-VIII-1906), a Lleida.
- «Horrible naufragio» (núm. 2.650) (8-VIII-1906), del vapor *Syrio*.
- «El matrimonio civil: la Real Orden de Romanones» (núm. 2.668) (30-VIII-1906).
- «La insurrección cubana» (núm. 2.685) (20-IX-1906).
- «Teatro-Circo El Trabajo: inauguración de la temporada» (núm. 2.688) (24-IX-1906).
- «Reorganización de las escuelas de artes e industrias» (núm. 2.699) (6-X-1906).
- «Sesión importante» (núm. 2.728) (10-XI-1906).

- «El Banco de España» (núm. 2.734) (17-XI-1906).
- «El más antiguo alfabeto fonético» (núm. 2.741) (26-XI-1906).
- «El 'Gordo' en Alcoy» (núm. 2.763) (22-XII-1906).
- «El Viaducto Canalejas» (núm. 2.778) (12-I-1907).
- «Inauguración de una obra: Viaducto de Canalejas» (núm. 2.813) (24-II-1907).
- «Canalejas en Alcoy» (núm. 2.815) (26-II-1907).
- «La jura de la bandera» (núm. 2.851) (15-IV-1907), per part del Regiment d'Infanteria Biscaia 51.
- «De utilidad para Alcoy» (núm. 2.881) (25-V-1907).
- «El general Jiménez Castellanos en Alcoy» (núm. 2.899) (17-VI-1907).
- «El ferrocarril de Alicante a Alcoy» (núm. 2.918) (11-VII-1907).
- «En busca del polo Sur» (núm. 2.944) (12-VIII-1907).
- «La cosecha de trigo en la provincia de Alicante en 1907» (núm. 3.050) (16-XII-1907).
- «El telégrafo en Alcoy» (núm. 3.067) (9-I-1908).
- «¡Los francos a 14'65!» (núm. 3.090) (5-II-1908).
- «Resultado del concurso comercial de Alcoy de 1908» (3.097) (13-II-1908).
- «La casa del Pueblo» (núm. 3.105) (22-II-1908).
- «Canalejas en Alcoy» (núm. 3.150) (21-IV-1908).
- «La Banda Municipal de Valencia» (núm. 3.150) (21-IV-1908).
- «Exposición regional» (núm. 3.201) (27-VI-1908).
- «El secuestro de la princesa» (núm. 3.231) (4-VIII-1908).
- Settier, Alejandro: «La Exposición regional de 1909» (núm. 3.257) (4-IX-1908) i (núm. 3.258) (5-IX-1908), exposició celebrada a València.
- González, Alvar: «Teatro-Circo El Trabajo: varietes» (núm. 3.296) (21-X-1908).
- Uxoles: «Raza española» (núm. 3.307) (4-XI-1908).
- «Elecciones» (núm. 3.329) (30-XI-1908).
- «En el Ayuntamiento: la sesión de anoche» (núm. 3.353) (31-XII-1908).
- Arévalo, José María de: «La semana en la bolsa» (núm. 3.356) (5-I-1909).
- «El estado de alma en las catástrofes italianas» (núm. 3.370) (22-I-1909).
- Alvar-González: «Por las víctimas de Italia: en el Teatro Calderón» (núm. 3.371) (23-I-1909).
- «Un ladrón premiado» (núm. 3.414) (16-III-1909).
- R. L., M.: «La jura de la Bandera en Alcoy» (núm. 3.429) (5-IV-1909).
- «El general Polavieja en Alcoy (núm. 3.429) (5-IV-1909) i (núm. 3.430) (6-IV-1909).
- «El partido de 'foot-ball'» (núm. 3.439) (21-IV-1909).
- «El invento de un alcoyano» (núm. 3.442) (28-IV-1909).
- «La exposición Regional de Valencia» (núm. 3.462) (23-V-1909).
- Mascarell, Leopoldo: «El mitin de ayer» (núm. 3.474) (7-VI-1909), míting de propaganda socialista.
- «Memoria leida por el Alcalde D. Vicente Pascual... conteniendo las bases para la construcción de un nuevo Matadero en esta ciudad» (núm. 3.509) (21-VII-1909).
- «Alcoy en estado de sitio: gravísimos sucesos, protesta contra la guerra» (núm. 3.515) (29-VII-1909).
- «Después de los sucesos» (núm. 3.516) (30-VII-1909).
- Cook, Federico Alberto: «El descubrimiento del Polo Norte» (núm. 3.551) (10-IX-1909).
- «Habla Canalejas» (núm. 3.565) (27-IX-1909).
- «La bandera española en las cumbres del Gurugú» (núm. 3.568) (30-IX-1909).
- «Soldados del Vizcaya a Melilla» (núm. 3.602) (11-XI-1909).

- «Inauguración de la estación de Alcoy: red telefónica del sur» (núm. 3.606) (16-XI-1909).
- «La coronación de Teodoro Llorente» (núm. 3.610) (20-XI-1909).
- «La fiesta de mañana: la Inmaculada Concepción» (núm. 3.624) (7-XII-1909).
- «El concierto de ayer: en Arte y Sport» (núm. 3.642) (30-XII-1909).
- «El cometa Halley» (núm. 3.651) (12-I-1910).
- «No era de Velázquez» (núm. 3.664) (27-I-1910).
- «Las carreteras en España» (núm. 3.668) (1-II-1910), disposició del Ministeri de Foment.
- «Grandiosa manifestación popular: en honor de Canalejas» (núm. 3.678) (14-II-1910).
- «Lo que dice Canalejas: en un banquete» (núm. 3.700) (11-III-1910).
- «Un partido político que triunfa: el Rey ha cumplido su promesa a Canalejas; firma del decreto de disolución de Cortes» (núm. 3.724) (14-IV-1910).
- «D. Emilio Sala Francés: ilustre pintor, natural de Alcoy que falleció anteayer en Madrid» (núm. 3.726) (16-IV-1910).
- «Alcaldía Constitucional de Alcoy: programa de fiestas» (núm. 3.730) (21-IV-1910).
- «Sigue lo del cometa: coletazo de Halley» (núm. 3.746).
- «El cometa y el temporal: habla Flammarion» (núm. 3.751).
- «El ferrocarril de Alicante a Alcoy: Alcoy de enhorabuena» (núm. 3.901) (21-XI-1910).
- «Plagas del campo: proyecto de ley modificando la vigente, de 21 de mayo de 1908» (núm. 3.906) (26-XI-1910).
- «Para junio: Congreso Eucarístico en España» (núm. 3.908) (29-XI-1910).
- Ximénez, Pedro: «Elena Fons: su carrera artística, sus triunfos e intimidades» (núm. 3972) (16-II-1911), entrevista.
- «Ferrocarril de Alicante a Alcoy» (núm. 3.981) (27-II-1911).
- «La detención de Buenaventura Bagaria» (núm. 3.990) (9-III-1911).
- «Después de las fiestas» (núm. 4.024) (25-IV-1911).
- «La casa *Singer* en Alcoy» (núm. 4.065) (14-VI-1911).
- «Dos cometas a la vista» (núm. 4.103) (3-VIII-1911).
- «Sanidad local» (núm. 4.134) (11-IX-1911).
- «Huelgas en España» (núm. 4.142) (21-IX-1911), vaga general a Alcoi.
- «Los chalets de la Fuente Roja» (núm. 4.181) (7-XI-1911).
- «Dos documentos» (núm. 4.210) (12-XII-1911), comunicat de la Fàbrica de Draps a l'Ajuntament.
- «La velada del viernes» (núm. 4.235) (15-I-1912).
- «En el Ayuntamiento: La sesión de anteanoche» (núm. 4.249) (24-I-1912).
- Reig, Santiago: «Al pueblo» (núm. 4.251) (3-II-1912), l'exalcalde d'Alcoi es dirigeix al poble.
- «Los obreros laneros arrancan la careta al patrono Miguel Payá y reconocen que los dueños de fábricas que les conceden ventajas son los demócratas». (núm. 4.264) (19-II-1912).
- «La Asamblea provincial de enseñanza» (núm. 4.267) (22-II-1912) i (núm. 4.268) (23-II-1912).
- «La nueva obra de Gonzalo Cantó» (núm. 4.296) (29-III-1912).
- «Mancomunidades provinciales: un discurso de Canalejas» (núm. 4.367) (4-VII-1912), (núm. 4.368) (5-VII-1912), (núm. 4.369) (6-VII-1912).
- Beaucourt, Sabina de: «Habla el Conde de Romanones» (núm. 4.388) (30-VII-1912).
- Jordá, Ramón: «En el Ateneo Alcoyano: clausura del periodo de conferencias» (núm. 4.400) (13-VIII-1912).
- «Contra las publicaciones obscenas» (núm. 4.422) (9-IX-1912).
- «Construcción de casas baratas para obreros» (núm. 4.426) (13-IX-1912).

- «Desde Madrid» (núm. 4.461) (24-X-1912).
- «El octavo regimiento de artilleria de Campaña en Alcoy» (núm. 4.464) (28-X-1912).
- «Canalejas asesinado» (núm. 4.476) (12-XI-1912).
- «Alcoy de duelo» (núm. 4.477) (13-XI-1912), sobre la mort de Canalejas.
- «Por Canalejas: la velada necrológica y los funerales» (núm. 4.488) (26-XI-1912).
- «Una sociedad monstruo de la industria eléctrica alemana» (núm. 4.527) (15-I-1913).
- «Juegos Florales: fallo del jurado calificador en los Juegos Florales organizados por el Ateneo Alcoyano» (núm. 4.604) (21-IV-1913).
- «Los trovadores en la vida del pueblo: grandioso discurso pronunciado por el Profesor Dr. Gay, en el teatro Calderón, la noche del 29 de abril de 1913» (núm. 4.609) (2-V-1913) i (núm. 4.610) (3-V-1913).
- «El doctor Gay en el Ateneo Alcoyano» (núm. 4.610) (3-V-1913).
- «Junta de Fomento y mejora de casas baratas» (núm. 4.629) (28-V-1913).
- «El trabajo de las mujeres y los niños: legislación obrera» (núm. 4.660) (4-VII-1913).
- «La próxima exposición: en San Francisco de California» (núm. 4.690) (9-VIII-1913).
- «Una asamblea: casas baratas» (núm. 4.698) (20-VIII-1913).
- «El capitán Sánchez fusilado» (núm. 4.760) (4-XI-1913).
- «Conferencias en La Única» (núm. 4.838) (10-II-1914).
- «En el Ayuntamiento: La sesión de ayer» (núm. 4.852) (26-II-1914).
- «La jornada electoral» (núm. 4.863) (11-III-1914).
- «Al pueblo y especialmente al proletariado alcoyano» (núm. 4.870) (20-III-1914).
- «Los presupuestos para 1915» (núm. 4.912) (19-V-1914).
- «En el Ayuntamiento» (núm. 4.930) (12-VI-1914).
- «De la Junta de San Jorge» (núm. 4.934) (17-VI-1914).
- «En el Ateneo: Una conferencia notable» (núm. 5.011) (21-IX-1914) i (núm. 5.012) (22-IX-1914).
- «Un taller importante en Alcoy: Industrias eléctricas» (núm. 5.018) (29-IX-1914).
- «El ferrocarril de Alicante a Alcoy» (núm. 5.023) (5-X-1914), (núm. 5.034) (17-X-1914) i (núm. 5.052) (9-XI-1914).
- «El Duende en la guerra: La tristeza de París» (núm. 5.068) (27-XI-1914).
- «Las fiestas del año» (núm. 5.095) (2-I-1915).
- «La muerte de nuestro director» (núm. 5.096) (4-I-1915), mort del Sr. Julio Puig Pérez.
- «Fiesta de caridad en la sociedad 'El Serpis'» (núm. 5.182) (27-IV-1915).
- «Reclam que la Chunta de Festes fa a tots els chics d'Alcoy y de son terme» (núm. 5.182) (27-IV-1915).
- «Una excursión a Morera» (núm. 5.195) (12-V-1915).
- «Función benéfica: el festival del Calderón» (núm. 5.237) (6-VII-1915).
- «Certamen de cultura» (núm. 5.267) (10-VIII-1915).
- «Colonia escolar en la Fuente Roja» (núm. 5.272) (16-VIII-1915).
- «Las conferencias del P. Vitoria» (núm. 5.358) (26-XI-1915) i (núm. 5.360) (29-XI-1915).
- «El Gobierno de Dato ha dimitido» (núm. 5.367) (7-XII-1915).
- «Inauguración de un altar» (núm. 5.372) (14-XII-1915), a la capella de les Serves de Maria.
- Warrior: «La guerra se extiende» (núm. 5.392) (10-I-1916).
- «Homenaje del Centro alcoyano al digno alcalde de Alcoy D. Miguel Payá Pérez» (núm. 5.410) (31-I-1916).
- «La fiesta de anoche» (núm. 5.502) (26-V-1916), al Teatre Calderón.

- «Grandioso homenaje al maestro Barrachina» (núm. 5.521) (20-VI-1916) i (núm. 5.522) (21-VI-1916).
- «La huelga de los ferroviarios» (núm. 5.539) (14-VII-1916).
- «Fiesta simpática» (núm. 5.569) (21-VIII-1916).
- «El viaje a Alcoy de Melquíades Álvarez» (núm. 5.650) (25-XI-1916).
- «Himno de fiestas: estrofas» (núm. 5.764) (21-IV-1917).
- «Gonzalo Cantó en Toledo» (núm. 5.798) (5-VI-1917).
- «La Asamblea de Barcelona: los reunidos deliberaron durante dos horas» (núm. 5.843) (3-VIII-1917).
- «La huelga en Alcoy» (núm. 5.852) (17-VIII-1917).
- «Las maniobras del regimiento de Vizcaya en Bocairente» (núm. 5.913) (29-X-1917).
- «En honor de la Patrona: los festejos del Regimiento de Vizcaya» (núm. 5.947) (10-XII-1917).
- «Barcelona en estado de guerra» (núm. 5.984) (26-I-1918).
- «Las huelgas en Alemania» (núm. 6.003) (19-II-1918).
- España, Miguel: «Los españoles que no saben leer ni escribir» (núm. 6016) (6-III-1918).
- Francés, José: «La Exposición del Círculo» (núm. 6.068) (18-V-1918).
- España, Miguel: «Problema sanitario y las autoridades» (núm. 6.179) (2-X-1918).
- Moltó Botella, José: «La fiesta de la Presentación» (núm. 6.222) (28-XI-1918).
- «¡Loor al maestro alcoyano D. José Jordá!» (núm. 6.243) (22-XII-1918).
- M.: «De Inglaterra: la reforma social en una gran Democracia» (núm. 6.267) (24-I-1919).
- «Continua el Sr. Sánchez Toca: las consultas, unaminidad de consejos...» (núm. 6.507) (3-XII-1919).
- «Conflictos sociales en Alcoy» (núm. 6.520) (20-XII-1919), (núm. 6.530) (4-I-1920) i (núm. 6.542) (18-I-1920), enfrontaments entre patrons i obrers.
- «El crimen del correo de Madrid» (núm. 6.543) (23-I-1920).
- «Las fiestas centenarias de San Mauro» (núm. 6.575) (11-III-1920).
- Ridaura, Gregorio: «Un homenaje a Gonzalo Cantó» (núm. 6.578) (16-III-1920).
- «Terminaron las fiestas» (núm. 6.606) (27-IV-1920).
- «El Banco Hispano-Americano en 1919» (núm. 6.616) (8-V-1920).
- «Expresivas salutaciones entre Valencia y Alcoy: una velada artística» (núm. 6.619) (12-V-1920), al saló d'actes de «Lo Rat Penat».
- «El festival de la Cruz Roja: en el Teatro Calderón» (núm. 6.624) (19-V-1920).

Números extraordinaris dedicats a:

(núm. 51) (23-IV-1897), (núm. 226) (23-IV-1898), (núm. 519) (22-IV-1899), (núm. 811) (22-IV-1900), (núm. 1.103) (22-IV-1901), (núm. 1.977) (22-IV-1904), (núm. 3.151) (22-IV-1908), (núm. 3.439) (21-IV-1909), (núm. 3.730) (21-IV-1910), (núm. 4.023) (21-IV-1911), (núm. 4.311) (20-IV-1912), (núm. 4.609) (21-IV-1913), (núm. 5.449) (22-IV-1916), (núm. 5.764) (21-IV-1917), (núm. 6.050) (21-IV-1918), (núm. 6.605) (23-IV-1920), Sant Jordi Màrtir.

(núm. 502) (30-III-1899) (Dijous Sant), amb motiu de la Setmana Santa.

(núm. 535) (14-V-1899), a partir d'aquesta data tots els diumenges n'ix un número il·lustrat fins al núm. 625 (3-IX-1899).

El núm. 1.039 (30-I-1901) conté un calendari de 1901.

El núm. 2.813 (24-II-1907), amb motiu de la inauguració del Viaducte de Canalejas.

Llibres que anuncia:

- El periòdic satíric Gedeón, al núm. 1.

- López Arroyo, Sebastián: *Por seguir á una criada* (núm. 3).
- Juan Ocaña, Aquilino Espí,: *Aurora* (núm. 62).
- Les revistes estrangeres: *L'Eclairage Electrique*, *La Presse Medicále* i *La Photo-Gazette* en diversos números.
- *Anuario-Guía de la Prensa Española* (núm. 62).
- Les revistes: *La Perla Artística, La Moda elegante, La Revista moderna* (núm. 76).
- *Blanco y Negro* (núm. 90).
- El setmanari de caricatures de Barcelona *The Monigoty* (núm. 97).
- Iribas, Gregorio*: Viaje a Italia y Suiza* (núm. 112).
- *Almanaque Bailly-Bailliere.*
- Farnes, Josefa María: *Los Desterrados* (núm. 304).
- *Diccionario de la vida práctica* (núm. 498).
- La revista *La Administración Práctica* (núm. 513).
- *Diccionario enciclopédico de agricultura, ganadería é industrias rurales* (núm. 725).
- Torrejón y Boneta, Ángel de: *Teoría y práctica de tasación agrícola* (núm. 725).
- La revista semanal *Por esos mundos...* (núm. 746).
- Conway, Hugo: *Sin madre* (diversos núm.).
- Puig Pérez, Julio: *Páginas sueltas* (diversos núm.).
- *Anuario de comercio: de la industria y de la magistratura y de la administración Bailly-Bailliere para 1902* (diversos núm.).
- Partagás, Profesor: *El prestidigitador optimus o magia espectral: secretos de las ciencias ocultas* (diversos núm.).
- Tolstoy: *Ana Karenine* (núm. 1.311).
- Gorki: *En la estepa, Caín y Artemio, Tomás Gordeieff, Los degenerados* (núm. 1.368).
- *Nueva historia y monografías geográficas de las provincias de España* (núm. 1.962).
- Balzac: *Historia de los Trece* (núm. 1.963).
- *Almanaque Bailly-Bailliere: pequeña enciclopedia popular de la vida práctica.*
- Miguel y Romero, Mauro: *Lecciones y modelos de práctica forense...*
- La revista *Juventud ilustrada* (núm. 2.479).
- *Memorándum de la cuenta diaria para 1906* (diversos núm.).
- *Biblioteca patria de obras premiadas.*
- La revista ilustrada *Hojas selectas.*
- La revista *Los Anales* (núm. 2.534).
- La *Revue Scientifique.*
- *The Studio.*
- El periòdic quinzenal de brodats *La Mariposa.*
- Cerro y Acuña, Bartolomé: *Manual elemental teórico práctico de la locomotora* (núm. 2.741).
- Cervantes: *Don Quijote de la Mancha* (3.069).
- El periòdic *Amenidades ilustradas* (diversos núm.).
- Mayol, Ricardo: *¿Quiéres ser buen padre? ¿Quiéres ser buena madre?* (3.096).
- La revista quinzenal il·lustrada *Cataluña.*
- La revista de senyores *El Consultor de Bordados.*
- Balzac: *La comedia humana* (núm. 3.125).
- Serrano García-Vao, Manuel: *Dulzuras* (3.167).
- Pérez Capo, Felipe: *Rocío* (3.206).
- La revista *Hojas selectas.*

- Busnach, W.: *Yerros policiacos* (3.280).
- *Diccionario Salvat: (enciclopédico popular ilustrado).*
- La revista *La Moda Elegante.*
- Miró, Gabriel: *La novela de mi amigo* (3.309).
- El periòdic *La Gaceta Política* (3.341).
- La revista *La novela de ahora.*
- Savine, Alberto: *La abdicación de Bayona* (núm. 3.393).
- Vecé, Raul: *La Grecia literaria* (núm. 3.394).
- El periòdic *A.B.C.*
- Dumas, Alejandro: *Mis memorias* (núm. 3.427).
- Escamilla: *El sacristán de las monjas* (núm. 3.658).
- Bon: *Caricaturas alcoyanas* (núm. 3.689).
- Puig, César; Mascarell, Lázaro: *Leyes electorales* (núm. 3.706).
- Ortega y Frías: *El testamento de un conspirador* (núm. 3.730).
- *Diccionario Enciclopédico ilustrado.*
- *Historia general de España y de la América española.*
- *Las hijas bien educadas.*
- *Colección enciclopédica Manuales Soler.*
- El setmanari *Madrid cómico.*
- El periòdic il·lustrat *El hogar y la moda.*
- Joliet, Charles: *La novicia del Trianon* (4.334).
- Marcial: *Epigramas crónicos* (4.334).
- Morayta, Miguel: *El Padre Feyjóo y sus obras* (4.334).
- Zozaya, Antonio: *Por los cauces serenos* (4.334).
- Lamarck, Juan: *Filosofía zoológica* (4.334).
- *Manuales Soler*, núm. 92: *Ascensores hidráulicos y eléctricos* (4.344).
- Burgos, Carmen de: *La mujer jardinero, Cartas sin destinatario* (4.408).
- Salinas Moreno, Francisco: *De la vida andaluza* (4.408).
- Vásquez Yepes: *Desde Barcelona* (4.408).
- Michelet, J.: *Consejos a los jesuitas* (4.408).
- Pauper, Jean: *La corrupción de un confesor* (4.408).
- La revista *El libro popular* (4.433).
- Trigo, Felipe: *El náufrago* (4.433).
- Noel, Eugenio: *La reina no ama al rey* (núm. 4.486).
- La revista *Cuba en Europa* (núm. 4.513).
- *Episodios de la guerra europea.*
- Marquina, Eduardo: *Los contemporáneos.*
- Le Faure, Georges: *Treinta años de espionaje.*
- El periòdic infantil *A E D infantil.*
- El periòdic popular *La semana.*
- La revista literaria *El libro popular.*
- *Anuario Industrial y Mercantil Ungría..*
- *La Reine de la Mode: revista de modas francesas.*
- La revista *Alrededor del mundo.*
- Martín Alonso, Aurelio: *Diez y seis años de Regencia (1885-1902)* (4.881).
- Villegas, Francisco F.: *El Castillo feudal* (4.881).

- Chias Cambó, Benito: *Descripción geográfica y militar de las potencias europeas* (4.979).
- El setmanari il·lustrat *La Lidia*.
- La revista esportiva *Gran vida*.
- *Pasos largos* (5.577).
- Llanos, Julio: *Días de París* (5.765).
- *Obras completas de Shakespeare* (5.795).
- *Noticiero-guía de Madrid* (5.805).
- *Diccionario Calleja castellano de bolsillo*.
- La revista *Higiene y belleza*.
- Calvín Redondo, Antonio: *Las tragedias del placer* (núm. 6.049).
- *Directorio valenciano (Bailly-Bailliére-Riera): guía especial de las provincias de Alicante, Castellón de la Plana y Valencia*.
- El periòdic madrileny *El Fígaro* (núm. 6.581).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

HOJA MENSUAL

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Patronato de la Juventud Obrera de Alcoy». A partir del número 3, «Patronato de la Juventud Obrera de Alcoy». En el número 35 se li afegeix el subtítol «Fines del proletariado: religión, instrucción y protección al obrero».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 2 (gener 1917).

Darrer número: Núm. 129 (novembre 1929).

Periodicitat: Mensual.

Col·lecció: Falten els núm. 54, 55 i 56.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8

Dimensions: 22 x 15 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 6 cm.

Superfície impresa: 17 x 12 cm.

Capçalera: 7 x 12 cm.; en el número 119 canvia a 5 x 13,5 cm.

Seccions: «Crónica de... (afegint el mes en què es troben)», «Socios Protectores», «Pensamientos», «Necrológica» i «Movimiento de Personal».

Impressor: Camilo Vilaplana Jordá.

Il·lustracions: En el número 126 apareix una fotografia de mossèn José Gibert amb motiu de la seua mort.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Gratuït.

Equip de redacció:

Director: José Gisbert (?).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

Línia editorial: esmenta que desitgen l'amistat amb la premsa catòlica i donar a conèixer la seua tasca (el primer número té una tirada de 800 exemplars).

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquest setmanari va representar la veu de l'esmentat Patronat, el qual volia contrarestar la força que tenien els partits d'esquerra a la ciutat, encara que, a partir de 1923 amb la dictadura de Primo de Rivera, es va emmudir la premsa d'esquerres per la forta censura que exercí el règim. Per aquesta raó, la premsa catòlica, com *La Hoja Mensual* i *La Voz del Pueblo*, va tenir un ampli marge per a actuar-hi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Festivitats religioses; exercicis espirituals; ensenyament per als xiquets en escoles del patronat, i també s'hi fa referència al tipus d'educació que han de rebre els xiquets; almoines relacionades amb la caritat cristiana; la crítica als socialistes; les pensions que tenen els socis del Patronat.

Articles destacats:

- «Para la galeria socialista». L'opinió de Bietry que fa un retrat del socialista Jaurés, al qual defineix com un hipòcrita burgès de color roig (núm. 3) (febrer 1917).
- «Escuelas y patronatos» Consideren que la base de l'educació és la instrucció social, i s'ha d'ensenyar als xiquets literatura religiosa, entre altres coses (núm. 6) (maig 1917).

Informacions destacades:

- «Reparto de premios». En un acte presidit pel rector de Sant Maure, el doctor Vicent Garcia, i altres autoritats eclesiàstiques, civils i militars, s'havien repartit els premis (núm. 2) (gener 1917).
- «Juventud Católico-Obrera». Augmenta el nombre de socis: els joves paguen 15 cèntims setmanals; els homes paguen 25 cèntims i tenen dret a la mutualitat en cas de malaltia (núm. 2) (gener 1917).
- «Socios Protectores». S'hi pot contribuir econòmicament, de forma mensual o anual. Llista de socis protectors (núm. 2) (gener 1917).
- «En expectativa». Amb motiu de la festivitat dels Reis Mags, s'ha dedicat el fruit espiritual del Sant Sacrifici en sufragi de Milagro Jordà i Puig Moltó (núm. 3) (febrer 1917).
- «Consejo y juntas directivas. Consejo directivo del Patronato en general». Llista de persones que integren aquestes entitats, com per exemple: el president, Miguel Abad Carbonell; el vicepresident, Joaquín Martí Pascual; el capellà director, José Jordá; a més de consiliaris, secretaris, tresorer, vocals, etc. (núm. 3) (febrer 1917).
- «De nuestros paisanos». Cristóbal Botella Serra els ha dedicat un article titulat «Un cisne sin películas», el qual signa amb el pseudònim de Juan Esteve en el diari catòlic *El Siglo Futuro* (núm. 3) (febrer 1917).
- «De nuestros paisanos». Reben publicacions d'*El Joven Obrero*, del *Boletín del Patronato de la Juventud Obrera* de València, d'*Azul y Blanco*, de la *Revista de la Congregación de Villareal* i del *Butlletí del Centro de Sant Pere Apóstol* (núm. 3) (febrer 1917).

- «Las Escuelas». Seria una bona activitat pedagògica premiar els xiquets que van a l'escola amb assiduïtat (núm. 3) (febrer 1917).
- «La Cantina Escolar». Menjador escolar per als xiquets que tenen les mares treballant, el qual costa només 10 cèntims diaris (núm. 3) (febrer 1917).
- «Las Escuelas». L'escola està neta i ben condicionada, on s'agrupen les classes en tres graus (núm. 4) (març 1917).
- «El Carnaval». S'ha celebrat un carnaval –festivitat que ja consideren cristianitzada– amb 170 xiquets a la Font de Moia i al Baradello (núm. 4) (març 1917).
- «Lo ocurrido en abril». La Societat de Joventut Catòlica està fent més accessible la caixa de pensions per als socis, perquè puguen aprofitar-ne els beneficis sense pagar interessos (núm. 6) (maig 1917).
- S'esmenta que agraeixen a l'Ajuntament, i especialment al regidor Francisco Moltó Pascual, la proposta del 28 de març, que demana una subvenció anual de 500 pessetes per a la cantina escolar del patronat (núm. 6) (maig 1917).
- «El XXXIII aniversario de la fundación de este patronato». Van anar als Llençols del Teularet, on feia tres anys que s'havien reunit (núm. 7) (juny 1917).
- «Publicaciones recibidas». S'han rebut diverses publicacions de Barcelona, d'Olot, de Bilbao i de Vila-real (núm. 7) (juny 1917).
- «Caja para la vejez». S'ha creat una caixa destinada als socis de la mutualitat majors de seixanta anys. Aquests rebran una pesseta diària de pensió com a mínim (núm. 14) (febrer 1918).
- «Nuestras tradicionales fiestas». Aquesta secció apareix sempre per Festes (núm. 29) (juny 1929).
- «Sexto año de publicación». Informació de la marxa del Patronat. La *Hoja* no s'adquireix per subscripció sinó que es reparteix entre els socis protectors, numeraris o recreatius (núm. 54) (desembre 1921).
- «Gracias a las siguientes razones». Llista dels fabricants de draps, de gèneres de punt i comerciants que han col·laborat amb el patronat (núm. 65) (gener 1923).
- «¡Mossen Josep ha muerto». Necrològica d'aquest personatge eclesiàstic i il·lustre de la fi del segle XIX i de començament del segle XX. Dades biogràfiques de la seua vida i obra, així com detalls dels funerals (núm. 126) (maig 1929).
- «Escuelas nocturnas para obreros». Les escoles nocturnes de primera ensenyança començaran el dia 7 d'octubre, de 19 a 21 hores de la nit. S'hi impartia càlcul mercantil, comptabilitat, correspondència i dibuix. El nombre de matriculats és de quasi un centenar (núm. 129) (novembre 1929).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

HOJA OFICIAL DE ALCOY

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Editada por la tercera Compañía de Radiodifusión y Propaganda»; a partir del núm. 3: «Editada por la tercera Compañía de Radiodifusión y Propaganda en los frentes».

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (12-V-1939).
Darrer número: Núm. 39 (27-VI-1939).
Periodicitat: Diari.
Col·lecció: Del núm. 1 al núm. 39.

Seu social:

Redacció i administració: C/ Venerable Ridaura, 11.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4, de vegades 6.
Dimensions: 42,4 x 30,4 cm.
Nombre de columnes: 5.
Dimensions: 33,7 x 5,7 cm.
Superfície impresa: 27,8 x 38,3 cm.
Capçalera: 5,5 x 28 cm.
Seccions: «Editorial»; «Información general de la ciudad», dins de la qual hi ha subseccions: «Vida de la Falange», que després es diu «F.E.T. Y DE LAS J.O.N.S. AL DÍA»; «Latidos de la ciudad»; «Sucesos»; «Notas municipales»; «Noticiario»; «Deportes»; «Religiosas»; «Espectáculos»; «Movimiento demográfico»; «Comentarios», signat per Luis Octavio; una altra secció és: «Información nacional», «Del extranjero», «Micrófono humorístico», «Cosas de mi pluma», «Falanges universitarias». També disposa d'avisos, edictes, notificacions i anuncis publicitaris.
Impressor: Tip. Editorial Levante, S.A.
Il·lustracions: Retrat del general Franco, un dibuix del campanar de Santa Maria i una foto de José Antonio en el núm. 7. En el núm. 16 hi ha una fotografia del general Franco a la pàgina 1 i una fotografia de Pilar Primo de Rivera en la pàgina següent. Gravat del Corpus en el núm. 23.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 15 cèntims.
Subscripcions: Subscripció ciutat, 3,50 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Luis Octavio, Antonio Candela, «Luchador», «Dos», Francisco Romá Masiá, Rafael Coloma Payá, Antonio Octavio, «Elmaya», Antonio Botella, Aurelio.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Jorge Miranda, J. López Ibor, Salvador Doménech Aura, Juan Beneyto, J. M. Pando, Garain, Enrique Gavilán, Francisco Boronat, Fernando Payá Pérez, Enrique Abad, «R.E.L.», Jorge Armiñana Silvestre, «Mascarilla», Alfonso Carbonell, Luis Pastor.
Publica textos de: Rubén Darío, Francisco Franco, José Antonio Primo de Rivera, Ramón Serrano Súñer, Julio Ruiz de Alda.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Franquista.

Línia editorial: En el núm. 1: «Nuestras plumas... se disponen a colocar granos de arena en la gran tarea nacional de levantar España. Llevamos en el corazón muy metida la idea de España. Ella será nuestro norte en este caminar diario en el que no haremos otra cosa más que cumplir un acto de servicio».

Polemitza amb: La premsa democràtica de París i Londres.

Difusió: A Alcoi i comarca.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: ens proporciona informació de primera mà sobre els primers mesos de la postguerra a Alcoi i a Espanya, sobre el pensament i sobre la repressió franquistes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política nacional i internacional, exaltació del nou règim, Franco i la seua gestió, consells de guerra, racionament d'aliments, activitats de la F.E.T. i de las J.O.N.S. a Alcoi, activitats de les falanges universitàries, crítica als comunistes, religió catòlica, notícies locals, espectacles.

Articles destacats:

- «Si te dicen que caí...» (núm. 2).
- Candela, Antonio: «La consigna» (núm. 7).
- Octavio, Antonio: «La victoria de Franco» (núm. 7).
- «Aviso para fariseos» (núm. 9), de «Arriba».
- «Luchador»: «Masones contumaces» (núm. 13).
- «Lo que son y significan los Sindicatos verticales» (núm. 13).
- «Que es la Falange» (núm. 17).
- «He ahí el enemigo» (núm. 18).
- Gavilán, Enrique: «Los héroes nuevos y sencillos» (núm. 19).
- Octavio, Antonio: «El Alcázar de Toledo» (núm. 22).
- Armiñana Silvestre, Jorge: «La Brigada» (núm. 26).
- «La traición de Francia» (núm. 28).
- «La voz de Franco» (núm. 29).
- «El S.E.U. en la nueva España» (núm. 32).
- «Guión manera de ser» (núm. 33).
- «El marxismo fracasado» (núm. 36).
- Pastor, Luis: «Las células fotoeléctricas» (núm. 38).

Informacions destacades:

- «Gran desfile de las fuerzas aéreas en Barajas» (núm. 2) (13-V-1939).
- «Pasada la ola de la barbarie: recuperación de la imagen del Santísimo Jesús del Milagro» (núm. 2) (13-V-1939).
- «España entera se dispone a celebrar el día de la Victoria» (núm. 3) (14-V-1939).
- «Con máxima concurrencia y presididas por las autoridades, fueron repuestos los Crucifijos», es refereix a la reposició dels crucifixos de l'Hospital Civil d'Oliver (núm. 4) (16-V-1939).
- «¡Arriba España!: Todos los pueblos de España celebraron el Día de la Victoria, manifestando su amor a la Patria y al Caudillo» (núm. 8) (21-V-1939).
- «Solemne traslado del Santísimo Niño Jesús del Milagro» (núm. 8) (21-V-1939).
- «Ante el Consejo sumarísimo de guerra comparecen 28 procesados» (núm. 12) (26-V-1939).

- «Ayer se vio la causa contra varios individuos que pertenecieron a la famosa G.P.A.» (núm. 13) (27-V-1913).
- «Los consejos de guerra» (núm. 14, 15, 16, 17) (28-V-1939 al 1-VI-1939).
- «El Caudillo impone la Laureada a Pilar Primo de Rivera» (núm. 16) (31-V-1936).
- «Hoy llegará al puerto de Valencia un barco: es portador de gran cantidad de víveres para España» (núm. 19) (3-VI-1939).
- «Ayer, a presencia del Generalísimo fue inaugurado el monumento erigido a la memoria del general Don Emilio Mola Vidal» (núm. 20) (4-VI-1939).
- «Las normas que han de cumplir las 'Sociedades Cooperativas'» (núm. 23) (8-VI-1939).
- «Conmemoración de los Caídos» (núm. 24) (9-VI-1939).
- «El Caudillo ha ofrendado su victoriosa espada al SANTÍSIMO» (núm. 25) (10-VI-1939).
- «La policía, en sus activas gestiones, descubre documentos demostrativos de cómo obraban los dirigentes marxistas» (núm. 28) (14-VI-1939).
- «El Juzgado militar permanente: como resultado de sus diligencias, parece que ha conseguido dar con el lugar donde fueron enterrados el doctor Catalá y ocho alcoyanos más, que fueron detenidos y asesinados por los rojos» (núm. 35) (22-VI-1939).
- «El acto fúnebre de ayer tarde. Constituyó unánime manifestación de duelo, a la que se sumó todo el pueblo de Alcoy» (núm. 36) (23-VI-1939).
- «En toda España, hoy se celebrará la Fiesta de la Banderita» (núm. 37) (24-VI-1939).
- «Valencia recupera ornamentos sagrados y muebles, para reintegrarlos a sus propietarios y se dispone a reconstruir los poblados marítimos» (núm. 37) (24-VI-1939).
- «En un acto organizado por el partido conservador, Chamberlain habló sobre la situación en el Extremo Oriente» (núm. 38) (25-VI-1939).
- «La Delegación Local de Auxilio Social se convierte en Comarcal, abarcando 40 pueblos de esta provincia» (núm. 39) (27-VI-1939).

Números extraordinaris dedicats a: Núm. 7 (19-V-1939) amb motiu del primer «Desfile de la Victoria» celebrat a Madrid.

Llibres que anuncia:

- Legislación del nuevo Estado Español editada en Burgos (núm. 14 i següents).
- *El Flecha* (diversos números).
- Antigüedad, Alfredo R.: *José Antonio en la cárcel* (núm. 39).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

HOJA PARROQUIAL

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Vinyetes: a partir del núm. 2, a la part esquerra de la capçalera apareix l'escut d'Alcoi i els emblemes de les parròquies de Santa Maria i de Sant Maure, tot emmarcat amb motius vegetals.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (31-I-1932).

Darrer número: Núm. 231 (28-VI-1936).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Del núm. 1 al 66, excepte els núm. 10 al 44 i del núm. 102 al 153.

Seu social:

Redacció i administració: Parròquia de Santa Maria i Parròquia de Sant Maure
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 21,5 x 15,5 cm.; a partir del núm. 4, 24 x 16.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 18,3 x 6,3 cm.; a partir del núm. 4, 21,5 x 6,2.
Superfície impresa: 18,3 x 6,3 cm.; a partir del núm. 4, 21,5 x 13,7 cm.
Capçalera: 5,3 x 13 cm.
Seccions: «Evangelio», amb fragments de l'Evangeli; «Catecismo»; «Santoral»; «Boletín religioso», amb els horaris dels cultes; «Movimiento de población», amb la relació de bateigs, de matrimonis i de defuncions celebrats a les parròquies de Santa Maria i Sant Maure. De vegades «La biblioteca del catequista» on es recomanen llibres per als catequistes. A partir del núm. 8, «Relieves de la parroquia», on es parla sobre la vida d'un personatge important per a la història religiosa d'Alcoi. A partir del núm. 45, «Historia patria», amb la història d'una parròquia alcoiana. A partir del núm. 54, «Sólo creo lo que veo»; a partir del núm. 52, «Sección catequística», notícies adreçades als catequistes. Tots els números inclouen un apartat dedicat a la figura de Casimiro Barello.
Impressor: Impremta Ignacio Martí.
Il·lustracions: Els números extraordinaris dedicats a sant Jordi inclouen un fotogravat amb la figura eqüestre del sant, igual que els dedicats a la Immaculada Concepció.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Es repartia gratuïtament entre els fidels de les parròquies de Santa Maria i Sant Maure. No obstant això, en el núm. 4 diu que: «para sufragar los gastos de su edición, se suplica una limosna voluntaria que podrá ser depositada en la bandeja colocada para este fin».

Equip de redacció:

Director: **José María Ferrándiz**
Col·laboradors habituals: X., Miguel Juliá Vilaplana, Enrique Abad, E. A., José Arnauda.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Ernesto Vellvé, José María Ferrándiz, A. de la C.
Publica textos de: San Pedro de Alcántara, San José de Cupértino, Santa Rosa de Vitervo, J. Gabriel y Galán, Pío X, Pío IX, Miguel de Cervantes, Cardenal Monescillo, José María Pemán, San Agustín, Emilio Castelar, Manuel Ruiz Zorrilla.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.
Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És el portaveu de les parròquies de Santa Maria i de Sant Maure.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Religió i fe catòlica.

Articles destacats:
- «La paga del clero» (núm. 1).
- «Mosén Ramón Torregrosa» (núm. 8).
- «¿No hay Dios?» (núm. 8).
- «La Inmaculada Concepción» (núm. 45).
- «Los Magos de Oriente» (núm. 49).
- «Serafín eucarístico» (núm. 53), sobre el beat Joan de Ribera.
- «El Patriarca S. José» (núm. 60).
- Abad, Enrique: «El culto a San Jorge» (núm. 65).
- X.: «La paz con el prójimo» (núm. 115).
- «El día de la Prensa Católica» (núm. 126).
- «San Buenaventura y Alcoy» (núm. 128).
- «La fuerza del periódico» (núm. 137).
- Z. «El Rosario» (núm. 141).
- «El colegio de la Presentación» (núm. 147).
- «La Inmaculada en el Credo» (núm. 150).
- X: «La Salve Regina» (núm. 151).

Informacions destacades:
- «El LXXVIII aniversario: 1854-1932» (núm. 45) (4-XII-1932), sobre l'aniversari del dogma de la Concepció Immaculada.
- «Retiro espiritual para catequistas» (núm. 48) (25-XII-1932).
- «Cuadro de las cuarenta horas que han de celebrarse durante el año 1934 en nuestra ciudad» (núm. 102) (7-I-1934).
- «Comunión Eucarística del Jueves Santo» (núm. 113) (25-III-1934).
- «Archicofradía de la Santísima Trinidad de la Parroquia de Santa María» (núm. 121) (20-V-1934).
- Prudencio, Arzobispo de Valencia: «Circular del Excmo. Sr. Arzobispo: mes del Rosario» (núm. 139) (23-IX-1934).
- «Bodas de oro» (núm. 148) (25-XI-1934), fa referència al cinquantè any de la fundació de la secció Adoradora Nocturna Espanyola d'Alcoi.

Llibres que anuncia:
- Manjón, Andrés: *El catequista* (núm. 50).
- Stieglitz, Enrique: *Catecismo sobre la doctrina de la fé* (núm. 50).
- Mey, Gustavo: *Catequesis completas* (núm. 50).
- Llorente, Manuel: *Tratado elemental de Pedagogía Catequística* (núm. 51).
- Ruiz Amado, P.: *Educación religiosa* (núm. 51).
- Obispo de Málaga: *Partiendo el pan a los pequeñuelos* (núm. 51).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA HOJA PARROQUIAL

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Ibi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Año I Alcoy 21 de Febrero de 1932 Núm. 4

Datació:

Primer número: sense numerar (18-III-1923).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Número corresponent al 18 de març de 1923.

Seu social:

Lloc d'impressió: Xàtiva

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 21,5 x 16 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 6,2 cm.
Superfície impresa: 18,5 x 13 cm.
Capçalera: 13 x 3 cm.
Seccions: «Evangelio».
Impressor: Tip. Virgen de la Seo, S. Agustín, 12.

II. FITXA ANALÍTICA:

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Articles destacats:

- *«Los fariseos y Jesús».*
- «La amistad».

- «La religión da contento».
- «La devoción y las medallas».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València. Fons: Navarro Cabanes.

HOJA POPULAR

A.B.Ll. / F.B.M

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castella.

Datació:

Col·lecció: 5 números, tots de 1912, corresponents als dies 17 de març, 18 de març, 30 de març i 20 d'abril.

Seu social:

Lloc d'impressió: Imp. del «Heraldo de Alcoy».

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 2.

Dimensions: 39 x 27 cm.

Nombre de columnes: 3.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 32 x 21 cm.

Capçalera: 19 x 3 cm.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Gratuït.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Claudio Amor.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Articles destacats:

- «Los insaciables» Polèmica amb motiu de l'eixida a concurs de la plaça de metge del Gabinet Pneumoteràpic, en el qual participaven el Dr. Miró i el Dr. Blanes (18-V-1912).
- «Hora seria» Sobre Canalejas (30-III-1912).
- «Los planes de la oposición» En contra de *Fraternidad* que denuncia l'existència de caciquisme a la ciutat (20-IV-1912).
- «Canalejas por Alcoy» En defensa del «Partido Democrático» i de Canalejas (23-III-1912).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

V. OBSERVACIONS: Full sense numerar, de periodicitat irregular: sembla que eixia al ritme dels esdeveniments. De tendència radical, polemitza amb la premsa republicana de Botella Asensi, amb la canalejista i amb la catòlica.

HOJAS CAÍDAS

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario humorístico con Radio-telefonomía especial».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà. no normatiu, amb expressions en valencià.

Datació:

Únic número: Núm. 1 (2-VI-1923).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració: A. Aracil, 14.
Redacció: A. Aracil, 14.
Lloc d'impressió: A. Aracil, 14.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 31 x 20,3 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 19,7 x 6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 27 x 18,6 cm.
Capçalera: 6,4 x 18,7 cm.
Seccions: «Fard de Notisies», «Sosesos y susedidos», «Sección de anuncios».
Impressor: Ismael Vilaplana.
Il·lustracions: Sí, pàg. 2 i 3, acudits.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Rafaga, Llúsio, Xapo, Koki, M. Merriquio, Castaña, Melic, Salomé.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Publicació humorística.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Intentava divertir el lector. Publicació humorística amb jocs de paraules, que recorre sovint a l'argot i la inventiva popular.

La secció de publicitat és la que més aportacions pot fer al coneixement del moment històric de la ciutat.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Societat; esports.

Articles destacats:

- *«Entre la hojarasca» Visió humorística d'alguns aspectes de la vida local (núm. 1).*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA HORDA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico independiente, ni tiranos ni esclavos».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (10-XI-1918).
Darrer número: Núm. 4 (1-XII-1918).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Plaça de la Constitución, 8.
Lloc d'impressió: Monòver.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 40,5 x 29 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 36 x 26,5 cm.
Capçalera: 7 x 26,5 cm.
Seccions: «Dentelladas», «Noticias», «Anuncios».
Impressor: Manuel Vidal.
Il·lustracions: Les referents als anuncis.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Alcoi.
Preu: Un mes, 0,35 pessetes. Un trimestre, 1 pesseta.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Andova, Un Diablero, El Monaguillo Ateo, Neto, A. Lloréns.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Independent. Es considera amic de la premsa democràtica i enemic de la reaccionària, dirigida pels cacics.

Línia editorial: En el núm. 1 diu en «Lector»: «Este periódico ha nacido al calor y entusiasmo de nuestra juventud y nos vanagloriamos de no haber recibido subvenciones del gobierno, donativos de consulados, estafas de compañías; dinero de casas de juego; soborno de prostíbulos, ni otras inmoralidades por el estilo».

Polemitza amb: La premsa de caràcter reaccionari que defensa els ideals liberals i eclesiàstics.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: En ser de tendència anarquista, hem d'esmentar que representa una ideologia prou estesa a la ciutat d'Alcoi, fins i tot més que el socialisme i el comunisme.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Critica els farmacèutics que alteren els preus dels productes per tenir més guanys. Diu que els teatres Calderón i Circo no reuneixen les condicions requerides pel Reglament d'Espectacles editat el 27 d'octubre de 1885; els botiguers no tanquen a l'hora deguda; el tema de les condicions higièniques és molt important; critica el clergat com uns del responsables de la manca d'higiene, ja que no consideren essencial l'educació; denuncia l'abús que fa la Liga de Propietarios en augmentar els preus dels lloguers.

Articles destacats:

- Lloréns, A. «La guerra europea ha dado muchos millones a Alcoy». Critica que en lloc d'habitatges per a obrers es fan més naus industrials (núm. 3).
- Gauroche. «A un guardia». Critiquen els guàrdies per donar suport al govern actual (núm. 3).

Informacions destacades:

- «Muertos y vivos». El músic alcoià Gonzalo Barrachina es mereix un carrer amb el seu nom, igual que l'industrial Laporta (núm. 2) (17-XI-1918).
- «Dentelladas». L'article II de la Llei d'impremta disposa que es presenten en l'alcaldia tres exemplars i no quatre (núm. 2) (17-XI-1918).
- «Dentelladas». Donen suport al regidor Miguel Payá per la seua iniciativa de voler lliurar la Creu de Beneficència al rector arxiprest de Santa Maria pels auxilis prestats durant la passa de grip al poble d'Alcoleja (núm. 2) (17-XI-1918).
- «Noticias». Totes les societats obreres poden disposar del setmanari *La Horda* (núm. 2) (17-XI-1918).
- «La Liga de Propietarios y los farmacéuticos». Es farà un míting contra la Lliga de Propietaris i els farmacèutics (núm. 3) (24-XI-1884).
- «Casas ruinosas». La casa del Delme, on viuen 40 famílies, es troba en ruïnes, per la qual cosa l'arquitecte Pascual ha donat ordre de desallotjar-la (núm. 3) (24-XI-1884).
- «Dentelladas». Els partits d'esquerres no donen suport als «caseros» i als farmacèutics (núm. 3) (24-XI-1884).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

HUMANIDAD

A.B.Ll. / F.B.M

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario anarquista».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (17-I-1906).

Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració: Virgen de Agosto, 24.
Lloc d'impressió: B. Llopis y Cª. Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 35,5 x 50 cm.
Nombre de columnes: 4.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: Rafael Matarredona.

Equip de redacció:

Director: Miguel Martínez.
Esporàdicament publica textos de: Antonio Apolo, Antonio Sala, Miguel Martínez.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarquista. En el núm. 1, en «Nuestros propósitos» esmenta que «somos enemigos irreconciliables del orden actual de cosas».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Sociologia, ciències, literatura, art.

Articles destacats:

- Apolo, Antonio «El reparto de la tierra» (núm. 1).
- «Los procesos anarquistas» (núm. 2).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Institut Internacional d'Història Social.

HUMANIDAD

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario de la Revolución». Des del núm. 391 (5-2-1938): «Órgano del Frente Popular Antifascista»; i des de l'endemà: «Portavoz del Frente Popular Antifascista».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-XI-1936).
Darrer número: Núm. 731 (29-III-1939).
Periodicitat: Diari, excepte els dilluns.
Col·lecció: Del núm. 1 al 731.

Seu social:

Redacció i administració: C/ Venerable Ridaura, 11.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4; des del núm. 90 (17-2-1937), 2, encara que alguna vegada en té 4.

Dimensions: 54 x 43 cm., encara que alguna vegada són de 43,5 x 30 cm.
Nombre de columnes: 7.
Dimensions: 52 x 5,5 cm.
Superfície impresa: 54,5 x 39,1 cm.
Capçalera: 7,2 x 39,1 cm.
Seccions: «Editorial», «Ritmos», «Información general de la ciudad», «Lo que dice la prensa de hoy», «Consejo municipal», «Noticiario», «Lo que dice la prensa facciosa», «De Madrid», a més d'anuncis i convocatòries de partits polítics d'esquerres.
Impressor: Imprenta «Humanidad».
Il·lustracions: Dibuixos de l'«artista revolucionario» Tomás Ferrándiz en el núm. 80, i una foto del «grandioso mitin de las Juventudes Libertarias y de la FAI» en el núm. 78, de febrer de 1937.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: Alcoi.
Preu: 15 cèntims.

Equip de redacció:

Director: Juan Gisbert Botella.
Redactor en cap: El consell de redacció estava format per Camilo Bito (CNT), Eugenio P. Balaguer (PSOE), Juan Gisbert Botella (IR), Amando G. Monllor i Rafael Mengual Soriano (Sindicato de Escritores y Artistas).
Col·laboradors habituals: Enrique Vañó, Guzmán Coloma, Luisa García, Luis Guillén, Francisco Mompó, José Alcina Navarrete, Rafael Mengual Soriano, Juan Valls, Pascual Palmi, Copérnico Ballester, José Díaz Fernández, Gallego Crespo, Jorge Valor, Ángel Ferrer, Antonio Rabadán Porras i Camilo Bito.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Eliseo Iborra, «Sotir».
Publica textos de: Rafael Alberti, Juan Valls, Eduardo Zamacois y Antonio Zozaya.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Frontpopulista.
Línia editorial: En el núm. 1, en «Al empezar», diu: «*Humanidad* aspira a ser el periódico que merece Alcoy en esta situación revolucionaria...Al servicio de la causa antifascista, *HUMANIDAD* recogerá las palpitaciones de esta actualidad estremecida de sangre y de ideal... *HUMANIDAD* es el diario de la revolución, del pueblo en armas, de la comunidad antifascista.» Es defineix a si mateix com: «Diario del pueblo que sufre, espera y forja».
Polemitza amb: *La Joven Guardia*, *A.B.C.* de Sevilla.
Difusió: Es ven a Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És el diari de les forces antifeixistes alcoianes. És la continuació de *La Gaceta de Levante* i va adoptar el seu nom en record del setmanari d'orientació anarquista *Humanidad*, publicat en 1906.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La guerra i el seu desenvolupament, temes socials com el racionament d'aliments i roba, la necessitat de refugis, política nacional i internacional, esdeveniments locals, convocatòries i activitats polítiques i sindicals.

Articles destacats:

- «Consigna. El ejército popular» (núm. 53).
- «Alrededor de la muerte de Unamuno» (núm. 55).
- «El frente único de la juventud» (núm. 63).
- «El deber de Alcoy» (núm. 65).
- «Observaciones. Los tribunales populares» (núm.68).
- «Los refugiados y Alcoy» (núm. 72).
- «Las mujeres en el frente» (núm. 76).
- «La Revolución y el Estado» (núm. 81).
- «Franco miente otra vez» (núm. 87).
- «Los fusilamientos de sacerdotes por los faciosos» (núm. 93).
- «Verdades como el puño: ni de izquierdas, ni antifascistas, cobardes y emboscados» (núm. 101).
- «El nuevo ejército español» (núm. 104).
- «Conductas, sindicatos y partidos: autoridad y rectitud» (núm. 120).
- «¿Rumbo a la autonomía? Levante no, País Valenciano» (núm. 127).
- «Hacia la unidad de los partidos marxistas» (núm. 147).
- «La Solidaridad internacional» (núm. 202).
- «Para los padres, los niños y la guerra» (núm. 224).
- «Democracia popular en las organizaciones antifascistas» (núm.298).
- «Resistir, es vencer» (núm. 333).
- «La victoria, único objetivo» (núm. 344).
- «Lo que no renacerá en la España antifascista» (núm. 356).
- «Trayectos de cultura y progreso: rutas de la nueva España» (núm. 361).
- «La labor constructiva de los trabajadores de Alcoy» (núm. 367).
- «Las hojas clandestinas» (núm. 375).
- «La defensa pasiva en nuestra ciudad» (núm. 396).
- «La mujer alcoyana debe pedir un puesto en la producción» (núm. 408).
- «El Primero de mayo: día de más actividad y más trabajo» (núm. 463).
- «La guerra y la pedagogía» (núm. 494).
- «Jean Jaurés» (Núm. 544).
- «Hay que acabar la construcción de refugios ante los bombardeos de Alcoy» (núm. 588).
- «Domingo» (núm. 609), quart bombardeig sobre Alcoi.
- «Momentos delicados» (núm. 655).
- «Los peligros de la retaguardia» (núm. 664).
- «España, eterna e invencible» (núm. 685).
- Constans, Carmen: «Así debe obrar la mujer libre» (núm. 703).
- «La deslealtad del partido Comunista» (núm. 717).
- «Posición de las Juventudes Socialistas» (núm. 720).

Informacions destacades:

- «Relación de sótanos habilitados como refugios» (núm. 52) (2-I-1937).
- «Ha fallecido el pintor alcoyano Fernando Cabrera Cantó» (núm. 53) (3-I-1937).
- «El mitin de las Juventudes Libertarias celebrado anteanoche en el Teatro Calderón» (núm. 53) (3-I-1937).
- «Lo que los facciosos hacen públicamente» (núm. 60) (12-I-1937).
- «Un manifiesto de Izquierda republicana» (núm. 67) (20-I-1937).

- «El mitin del domingo organizado por las Juventudes Libertarias y la F.A.I. fue un grandioso acto» (núm. 77) (2-II-1937).
- «El doningo tuvo efecto un grandioso mitin en el Teatro Principal» (núm. 78) (3-II-1937).
- «El domingo estuvieron en Alcoy los ministros republicanos Julio Just y Carlos Esplá » (núm. 83) (9-II-1937).
- Directiva, la: «La Sociedad Naturista a la opinión pública» (núm. 87) (13-II-1937).
- «El acto de concentración comarcal organizado por el Partido Comunista» (núm. 95) (23-II-1937).
- «Los éxitos por tierra y por aire de las fuerzas republicanas se suceden, y los facciosos, con los alemanes e italianos, sufren otros descalabros...» (núm. 113) (16-III-1937).
- «Dentro de unos días quedará instalado en la Escuela Industrial el 'Hospital de Sangre Suecia-Noruega'» (núm. 123) (27-III-1937).
- «Relación de refugios subterráneos habilitados en Alcoy» (núm. 123) (27-III-1937).
- «Ha quedado constituido el Comité local de Refugiados» (núm. 131) (6-IV-1937).
- «El ministro de Estado inauguró el Hospital de Sangre Suecia-Noruega» (núm. 149) (27-IV-1937). Es refereix a Álvarez del Vayo.
- «La fiesta del Primero de Mayo en nuestra ciudad» (núm. 154) (2-I-1937).
- «El Consejo Municipal» (núm. 185) (8-VI-1937).
- «Para resolver el problema del cambio acordó la emisión de billetes de una peseta y de veinticinco céntimos» (núm. 215) (13-VII-1937).
- «Carta abierta del PSOE local al PCE sobre la unidad» (núm. 226) (25-VII-1937).
- «Junta local de Defensa Pasiva: acuerdos adoptados» (núm. 250) (22-VIII-1937).
- «Las fuerzas leales continúan victoriosas las operaciones en el Alto Aragón» (núm. 278) (24-IX-1937).
- «La Agrupación de Mujeres Antifascistas al pueblo en general» (núm. 286) (3-X-1937).
- «Ante el fracaso de sus tentativas por tierra, el enemigo ejerce represalias bombardeando poblaciones civiles» (núm. 300) (20-X-1937).
- «La constitución en Alcoy del Instituto y Escuela Politécnica para obreros» (núm. 366) (7-I-1938).
- «Homenaje al Ejército Popular: en el Teatro Circo» (núm. 394) (9-II-1938).
- «A todos los antifascistas de nuestra ciudad: Frente Popular Antifascista de nuestra ciudad» (núm. 448) (14-IV-1938).
- «Conmemorando la fecha 2 de mayo» (núm. 465) (3-V-1938).
- «Conclusiones aprobadas en la magna asamblea de las fuerzas productoras de esta ciudad» (núm. 467) (5-V-1938).
- «Ha sido inaugurado ayer el segundo depósito de aguas potables, por la parte alta de la población» (núm. 494) (5-VI-1938).
- «En Levante y en los Pirineos se resiste con ardor» (núm. 500) (12-VI-1938).
- «Organizado por el Frente Popular, se celebró anoche un importante mitin de afirmación y exaltación popular» (núm. 525) (12-VII-1938). Hi ha un error en la numeració, ja que correspon al núm. 526. El dia 11-7-1938 no va eixir publicat.
- «Alas Rojas ha abatido en cinco días 40 aviones extranjeros» (núm. 547) (4-VIII-1938).
- «Los campesinos del término que acuden a abastecer Alcoy» (núm. 577) (8-IX-1938).
- «Actua activamente la Junta de Socorro por los bombardeos» (núm. 590) (6-X-1938).
- «La cuarta Conferencia comarcal del partido Comunista» (núm. 666) (12-I-1939).

- «Ha sido declarado el estado de guerra en todo el territorio de la República» (núm. 676) (24-I-1939).
- «Sindicato de Metalurgia CNT-AIT: al pueblo antifascista» (núm. 690) (9-II-1939). És un manifest.
- «El C. N. de D. da cuenta de sus gestiones realizadas por la paz» (núm. 730) (28-III-1939).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 582 (14-IX-1938), dedicat a la socialització de la indústria tèxtil.

Llibres que anuncia:

- Gisbert Botella, Juan: Amor y guerra: (estampas y relieves de la Revolución) (núm. 77).
- Istrati, Panait: *Mi tío Anghel, Los Aiducs, Domitza de Snagov.*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

HUMANIDAD NUEVA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Periódico semanal-Órgano de la juventud».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (3-X-1903).
Darrer número: Núm. 21 (20-II-1904).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: 24 números.

Seu social:

Administració i redacció: San Blas, 8.
Lloc d'impressió: Imp. Ignacio Martí, San Blas, 8. A partir del 7-XII-1903, Imp. El Serpis.
Característiques tècniques:
Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 45 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 45 cm.
Capçalera: 24 cm.
Seccions: «Adelante», «Rápido», «Sección literaria», «Croniquillas».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: 1 pesseta trimestre; 1,25 pessetes fora d'Alcoi, i 8 pessetes estranger.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Juan Botella Asensi; Juan Gadea Frases; José Torregrosa.
Publica textos de: E. Zola.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana.
Línia editorial: «El bien común i orientar a la juventud».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Pública Municipal d'Alacant.

EL INDICADOR RELIGIOSO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Real Parroquia de San Mauro y San Francisco».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (17-II-1929).
Darrer número: Núm. 31 (2-III-1930).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: En falten els números 7, 18, 19, 22, 23, 27, i 28.

Seu social:

Administració i redacció: Plaça Ramon i Cajal.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 21 x 15 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 18 x 6,3 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 18 x 13,2 cm.
Capçalera: 13,2 x 5 cm.
Seccions: «Santoral i cultos», «Movimiento Parroquial», «Liturgia de la Misa».
Impressor: S. Botella.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Real Parroquia de San Mauro y San Francisco.
Llocs de subscripció: Real Parroquia de San Mauro y San Francisco.
Preu: Gratuït.

Equip de redacció:

Esporàdicament apareixen les signatures de: Dom Gueranger.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Es tracta d'un full parroquial.
Línia editorial: Comunicar-se amb els feligresos i preparar-los per a la missa.
Difusió: Àmbit parroquial.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Els moviments de la parròquia permeten conèixer l'evolució amb detall de la població a la zona.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Religió catòlica; activitats parroquials.

Números extraordinaris dedicats a: La Inmaculada (núm.25, 8-12-29).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Alguns exemplars amb segells de la censura.

EL JORNALERO

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario defensor de los intereses del obrero».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà. i valencià.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (22-IX-1889).
Darrer número: Núm. 15 (28-XII-1889).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Núm. 1 (22-IX-1889), 2 (28-IX-1889), 7 (2-II-1889), suplement al núm. 7, 8 (9-XI-1889), 9 (16-XI-1889), 10 (23-XI-1889), 11 (30-XI1-1889), 12 (7-XII2-1889), 13 (14-XII-1889), 14 (21-XII-1889), 15 (28-XII-1889). Falten els núm. 3, 4, 5 i 6.

Seu social:

Redacció i administració: c/ de la Sangre, 8, 2º; en el núm. 7 ja apareix al c/ San Mateo, 90, 1º.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 35,1 x 23,5 cm.; a partir del núm. 7, 37,1 x 26,7 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 25,7 x 7,4 cm.
Superfície impresa: 33,5 x 22,5 cm.
Capçalera: 6 x 22,5 cm.
Seccions: «Cuadros al viu» són situacions, petites històries on es mostra irònicament la dura vida dels obrers; «Ralles desiguals» on apareixen poemes en valencià no normalitzat que critiquen situacions injustes per a l'obrer; «Chustisia seca» en què es denuncien els abusos i les injustícies que pateixen els obrers per part dels patrons; «Correspondencia» de vegades es diu «Comunicaciones» i apareix en alguns números, en què es publiquen cartes enviades al periòdic; «Sección administrativa», on es detallen les subscripcions i les trameses a diferents pobles. S'anuncien comunicats adreçats a col·lectius de treballadors per a apel·lar a la mobilització i a la unitat.
Impressor: Imprenta «El Jornalero».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A Espanya: Alzira, Alacant, Barcelona, Capellades, Cocentaina, Gràcia, Ibi, Novelda, Ontinyent, Sabadell, Sant Sebastià i València; i a l'estranger, a Brussel·les.
Preu: número solt, 5 cèntims.

Subscripcions: 1 pesseta trimestre en tot Espanya, i una pesseta més l'excés de franqueig a l'estranger; a Alcoi, 75 cèntims. Paquet de 25 exemplars, 1 pesseta. Pagament anticipat.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Els col·laboradors habituals signen amb un pseudònim per protegir la seua identitat i, segurament també, perquè entre ells es coneixien per aquests noms, entre els quals hi ha: «Pantorrilla», «Conillet», «Puchel», «Perdigó», «Visiente», «Cagaestopa».

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: anarquista: «Sin distinción de color político, religioso ni económico» es dirigeix als obrers perquè presenten la seua col·laboració.

Línia editorial: En el núm. 1 exposa els seus propòsits: «Somos los oprimidos, los que no poseen nada y lo producen todo». «Para nuestra propia defensa se crea este semanario y a todos nos toca trabajar para fomentarlo»...« También nos ocuparemos con predilección del brutal tratamiento que en las fábricas recibimos, de lo expuesta que a cada momento está nuestra existencia en el trabajo por la incuria de los fabricantes, del sin número de atropellos de que somos víctimas continuamente...».

Polemitza amb: *El Eco de Alcoy* per ser un diari que defensa els interessos de la classe burgesa, ser catòlic i tractar els treballadors de ganduls, i amb la Revista Católica per demanar la supressió de la Biblioteca Popular.

Difusió: En poblacions industrialitzades d'Espanya i a l'estranger com, per exemple, Brussel·les.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es tracta d'un testimoni de primera mà sobre la situació dels obrers a Alcoi a la darreria del segle XIX i en altres punts industrialitzats.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Moviment obrer, necessitat d'educació i instrucció, les condicions pèssimes i l'explotació de l'obrer a les fàbriques, les vagues que es produeixen a Alcoi i en punts industrialitzats d'Espanya i d'altres països.

Articles destacats:

- «La instrucción», (núm. 1, 2, 7 i 8).
- «¡Trabajadores, a la unión!» (núm. 2).
- «Abuso incalificable» (núm. 10).
- «¡Pasión funesta!» (núm. 12).
- «Moneda falsa» (núm. 13).
- «¡Maldita desigualdad!» (núm. 15).

Informacions destacades:

- «Comunicat dels vaguistes de la fàbrica de Camilo Gisbert (Barxellet) on expliquen els motius d'aquesta vaga i la seua situació a la fàbrica» (núm. 7, suplement al núm. 7, núm. 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15) (del 2-XI-1889 al 28-XII-1889).
- «Lo de Cayo Hueso» (núm. 13) (14-XII-1889).
- «La huelga de Onteniente» (núm. 14) (21-XII-1889).

Llibres que anuncia:

- Els periòdics El Productor i Acracia de Cuba (núm. 10).
- Mir Ideas, Celso: *El Catecismo Republicano* (núm. 10).
- El periòdic de València: *El Víctima del trabajo* (núm. 11).
- El periòdic de Sevilla: *La alarma* (núm. 14).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

JOVEN GUARDIA

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario de la JSU».
Vinyetes: Gràfic en la portada i contraportada.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (6-II-1937).
Darrer número: Núm. 14 (8-V-1937).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Casa de la Juventud (possiblement a l'avinguda de Canalejas).
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 8.
Dimensions: 33 x 24,5 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 8,5 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 29,5 x 22 cm.
Seccions: «Hoy», «Dibujos y Pulsaciones».
Impressor: Gráficas Socializadas.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Juventudes Socialistas Unificadas de Alcoy.
Preu: 20 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Pascual Palmi, Rafael M. Soriano, Copérnico Ballester, Tomás Ferrándiz.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Front popular.
Línia editorial: Propaganda de guerra del socialisme.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El context bèl·lic de *Joven Guardia* va determinar el contingut de la publicació, en la qual són importants les informacions i els articles sobre el moviment de refugiats, la situació de rereguarda de la població i, fonamentalment, difon missatges encoratjadors als alcoians.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Marxisme; defensa de la República.

EL HEROISMO DE LA JUVENTUD NOS LLEVARA A LA VICTORIA

Articles destacats:

- «Nuestra voz» (núm. 1).
- «Saliendo al paso» (núm. 1).
- «Propaganda en el frente» (núm. 1).
- «De cerca» (núm. 1).
- «República Democrática» (núm. 2).
- «Unión para ganar la guerra» (núm. 2).
- «Camino de la victoria» (núm. 2).
- «Exigimos» (núm. 3).
- «Un antifranquista» (núm. 4).
- «Fortificaciones» (núm. 7).
- «Un solo partido marxista» (núm. 8).
- «La dominación de los indómitos» (núm. 8).
- «Brigadas del choque» (núm. 9).
- «Los hombres que el fascismo mata» (núm. 10).
- «Inglaterra ante España» (núm. 12).
- «Distribuidores en fracaso» (núm. 14).

Informacions destacades:

- «El mitin en el Teatro Principal» (núm.1) (6-II-1937).

Números extraordinaris dedicats a:

- El Primer de Maig (núm. 13).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA LEALTAD

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano del Partido Conservador de este distrito».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (20-III-1913).
Darrer número: Núm. 348 (22-XI-1919).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Falten els números 3, 4, 11, 15.

Seu social:

Administració i redacció: San Francisco, 8 entresuelo.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 43 x 31 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 37,5 x 27 cm.
Capçalera: 7,5 x 27 cm.
Seccions: «Del Ayuntamiento», «Combatiendo a», «La Educación Cívica», «Recuerdos de Otro Tiempo», «Noticias», «Sección Obrera», «Espectáculos», «Dimes y Diretes», «Hebdomadario Religioso», «Anuncios».
Impressor: Imp. Camilo Vilaplana Jordá.
Il·lustracions: De polítics i personalitats de l'època, com Alfredo González Besada, Antonio Maura, el músic alcoià Gonzalo Barrachina, etc.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Al mes, 50 cèntims.
Subscripcions: S'informa que els que reben aquest número primer i no el tornen el dimarts pròxim, significarà que en voldran ser considerats subscriptors.

Equip de redacció:

Director: Julio Andrés Valor.
Col·laboradors habituals: Feijoon, Julio Andrés Valor, Carpató, D.E.P., Fabián Bisbal, Leandro Ruiz, Juan Segura.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Francisco Moltó Pascual, Francisco Herráez, Remigio Llopis, Camilo Llopis, Fabián Bisbal, Gonzalo Faus, R. Carbonell, Julio Andrés Valor, A. Valor.
Publica textos de: Víctor Espinós, Antonio Maura.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora.

Línia editorial: Vol netejar la falsa imatge que té l'adjectiu conservador. Es proposen seguir els dictats del seu cap Antonio Maura i defensar la religió dels atacs que rep.

Polemitza amb: El Combate, La Defensa, El Liberal.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Periòdic que representa els interessos del partit conservador a Alcoi. Des de l'inici de la restauració borbònica, liberals i conservadors alternaven en el poder mitjançant la col·laboració dels *cuneros* i els cacics locals.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Educació cívica; la crítica al caciquisme; la preocupació per la classe obrera; la definició del terme conservador; El Ateneo Alcoyano i els Jocs Florals; el ferrocarril Alcoi-Alacant; la guerra del Marroc; construcció d'habitatges per als obrers; sobre el diputat conservador González Besada que representà Alcoi; la formació i els primers moviments de la I Guerra Mundial; les vagues dels obrers tèxtils; espectacles als teatres Circo i Calderón.

Articles destacats:

- «La educación cívica». Antonio Maura ha donat una conferència per a La Unión de Damas Españolas en el saló de la Reial Acadèmia de Jurisprudència. S'hi va parlar d'educació, de religió, de moral, d'instrucció i d'educació cívica (núm. 1).
- «Recuerdos de otros tiempos». Esmenten que tenen nostàlgia de la religiositat que es vivia abans: anomenen un cas, més que curiós i força intransigent, que es va produir a Alcoi quan un home es va atrevir a fumar a la plaça de Sant Agustí en Dijous Sant, la qual cosa li va fer perillar la vida per la resposta de la gent (núm. 1).
- «Sección Obrera». Assenyalen que el partit conservador s'amoïna per la classe obrera i divulga una legislació al seu favor (núm. 2).
- «De higiene. La orientación de nuestro lecho». Aspectes higiènics com és la ventilació de les cases (núm. 64).
- «La crisis vinícola». Assemblea celebrada a Montblanch sobre l'epidèmia de la fil·loxera (núm. 71).
- «La salud pública en Alcoy». Esmenta que la salut pública és molt bona, ja que només té un percentatge de mortalidat de l'1 per mil (núm. 75).
- «El Ferrocarril de Alicante a Alcoy». Les gestions van endavant; hi participen el regidor d'Alacant, José Guardiola; el ministre Ugarte, l'alcoià Francisco Moltó i el diputat González Besada (núm. 78).
- El Curioso Impertinente, «El cunerismo». Es critica aquesta pràctica política com a injusta i menyspreable, la qual es considerada una característica del partit liberal (núm. 164).
- «Contra la clase media. La subida del tabaco.» Aquesta classe social és la que rep els colps de l'economia (núm. 319).
- «La moda del vestir en la mujer». Virtut i decència en la dona catòlica (núm. 328).
- «El problema obrero ante el partido conservador». Diu que és el partit polític que més ha fet pel proletariat (núm. 332).

Informacions destacades:

- «Atentado contra el Rey Alfonso XII, ileso. ¡Viva el Rey!». Informe de l'atemptat que ha patit el rei Alfons XIII (núm. 5) (17-IV-1913).

- «Real Academia de la Historia». Gabriel Maura prendrà possessió de la vacant deixada per Menéndez Pelayo en la Reial Acadèmia. Maura tractarà el tema de «Cómo entender la Historia, su misión en España» (núm. 5) (17-IV-1913).
- «Sección Obrera. ¿Qué es el Instituto Nacional de Previsión. Fines y organización del mismo». La tasca tan important que desenvolupa aquesta entitat en favor dels treballadors (núm. 5) (17-IV-1913).
- «Noticias». L'himne d'Alcoi, amb música de José Jordá i instrumentat per Camilo Pérez, ha estat premiat en els Jocs Florals (núm. 5) (17-IV-1913).
- «Juegos Florales». Història dels Jocs Florals (núm. 7) (1-V-1913).
- «Un libro de Víctor Espinós». El periodista alcoià ha escrit un llibre titulat *En el Campanar* (núm. 8) (8-V-1913).
- «La Fábrica de Cerillas». Sobre la situació tan dolenta que estan passant les operàries de la «Mistera» (núm. 12) (5-VI-1913).
- «Alcoy industrial». Alcoi està immers en una crisi industrial, i s'esmenta la situació econòmica tan dolenta que estan passant els fabricants de drap com José Oliver, Carlos Mataix, Francisco Silvestre. El major problema és la falta de consum i de mercats (núm. 16) (3-VII-1913).
- «A la memoria de Gonzalo Faus Sanchis». L'Ajuntament lliurarà a perpetuïtat la propietat del nínxol al fill de Gonzalo Faus, en memòria d'aquest il·lustre alcoià (núm. 17) (10-VII-1913).
- «Gonzalo Faus». Publicació de la carta que ha lliurat el fill de Gonzalo Faus, president d'El Ateneo de Alcoy (núm. 18) (17-VII-1913).
- «Casas baratas». Una comissió del Mont de Pietat estudia la viabilitat de construir habitatges (núm. 25) (4-XI-1913).
- «En El Ateneo». Al saló d'aquesta entitat, i davant del grup més granat de la intel·lectualitat alcoiana, va exposar el Pare E. Vitòria el tema «Las energias cósmicas en los trabajos de la química». Va presidir l'acte José Martínez Bayarri (núm. 26) (11-IX-1913).
- «Fallecimiento de José Moltó Pascual». Necrològica del doctor en Dret, vocal i secretari de la Junta Directiva de la Casa de Desamparados (núm. 32) (23-X-1913).
- Resultat de les eleccions amb un quadre sinòptic, en què s'assenyala el nombre de vots per candidats i districtes (núm. 36) (13-XI-1913).
- «Ateneo Alcoyano». Sessió inaugural del curs 1914. L'acte presidit per l'alcalde, Camilo Gisbert, i el president de l'entitat, Gonzalo Faus, fill de Gonzalo Faus, mort fa poc (núm. 41) (18-XII-1913).
- Segura, Juan, «Inspección Municipal de Sanidad». Resum del servei medicoquirúrgic realitzat per la Casa de Socors durant l'any 1913 (núm. 44) (8-I-1913).
- «En el Ateneo Alcoyano». El rector de l'església de Sant Maure i Sant Francesc va celebrar una conferència titulada «Verdadero concepto de la libertad»; hi eren presents Francisco Andrés, Gonzalo Faus, Vicente Ribelles, Fernando Cabrera, César Puig, Antonio Valor, Enrique Albar (núm. 45) (15-I-1914).
- «Muerte del General Polavieja». Necrològica d'aquest militar que va viure part de la seua infantesa a Alcoi. Després va destacar com a militar a Cuba i les Filipines, i se li va concedir el títol de marqués. També destacà com a polític i historiador (núm. 46) (22-I-1914).
- «Recuerdo histórico». Història religiosa: record del robatori de les sagrades formes (núm. 47) (29-I-1914).

- «Las elecciones del domingo». Resultats de les eleccions a diputats provincials, segons els districtes, amb un quadre sinòptic: González Besada ha obtingut 3.293 i Romanones 3.133 (núm. 53) (12-III-1914).
- «El trigésimo aniversario de la fundación del Patronato de Juventud Obrera». Apunts històrics de l'entitat (núm. 64) (28-V-1914).
- «Como se cura al niño de tuberculosis». Símptomes de la malaltia i mesures que cal prendre per a curar els xiquets (núm. 67) (18-VI-1914).
- «Benedicto XV». Dades biogràfiques del nou pontífex (núm. 79) (10-IX-1914).
- «Un nuevo Viaducto». Es construirà un pont al carrer de Sant Tomàs (núm. 81) (24-IX-1914).
- «La huelga de los obreros textiles». Vaga a la fàbrica de Sanz Carbonell per haver despatxat un encarregat. Per aquest motiu, els treballadors s'havien reunit a l'Escola de Pàrvuls i havien convocat una vaga general. En un altre article del mateix número, el Governador adverteix del perill de produir-se altercats d'ordre públic (núm. 90) (26-XI-1914).
- «Historia de la industria lanera de Alcoy, por Julio Andrés Valor». Història premiada en els Jocs Florals celebrats a El Ateneo Alcoyano (núm. 97) (14-I-1915).
- «El puente de la calle de Santo Tomás sobre el río Barchell». Gestions d'Augusto González Besada, aleshores president del Congrés dels Diputats, perquè es faça l'esmentat pont (núm. 64) (28-V-1915).
- «El señor Besada en Alcoy». Programa de la visita que realitzà a Alcoi el Sr. González Besada amb motiu de la col·locació de la primera pedra del pont de Sant Jordi. Es realitzà els dies 29 i 30 de maig. Entre les entitats i els llocs que va visitar, hi ha l'estudi de Ferran Cabrera i un grapat de fàbriques (núm. 64) (28-V-1914).
- «Homenaje a don Francisco Moltó Pascual». Homenatge al dirigent del partit conservador local, en què s'assenyala la seua rectitud i lleialtat. Hi ha una fotografia d'aquest senyor (núm. 122) (8-VII-1915).
- «Resultado de la elección del domingo». Resultat de les eleccions. Com a fet significatiu s'observa que en el districte número 1 guanyà Miguel Payá, dels independents, en el districte 2, els mauristes, en el 3, els jaumistes, en el 4, Juan Botella, en el 5, el liberal Francisco Payá Miralles, i en el 6, el liberal José María Rodes Masanet (núm. 141) (18-XI-1915).
- «Concejales». Informació dels regidors que compondran l'ajuntament alcoià durant el bienni de 1916-1917, nombre de vots obtinguts i partit al qual representen (núm. 150) (30-XII-1915).
- «Letras de Luto». Necrològica del músic alcoià Gonçal Barrachina; era director de la corporació musical Nova de l'Iris (núm. 168) (4-V-1916).
- «El Homenaje al Maestro». Acte al Teatre Calderón, on acudiren els artistes i professors, Ferran Cabrera, Rafael Casasempere, Rafael Valor, Jordi Mira i Juli Laporta (núm. 175) (22-VI-1916).
- «La Cruz Roja de Alcoy». Nova junta directiva d'aquesta entitat presidida pel prevere, Josep Casasempere Miralles (núm. 177) (6-VII-1916).
- «El Reloj de Santa María». S'ha canviat l'esfera del rellotge per una altra de més gran (d'uns dos metres de diàmetre); l'obra la farà el taller de Bartolomé Esplugués (núm. 186) (7-IX-1916).
- «Una visita a la escuela industrial». S'informa de com és l'esmentada escola on ensenya l'enginyer José Cort Merita (núm. 191) (12-X-1916).
- «La fábrica de cerillas». Problemes que té aquesta empresa per a continuar: les treballadores demanen al govern local que les ajude a conservar la faena (núm. 193) (26-X-1916).
- «El festival de la Asociación de la Prensa». Al Teatre Calderón (núm. 215) (29-III-1917).

- «La circular de la Asociación de la Prensa». La Junta Directiva de l'Associació de la Premsa d'Alcoi vol més respecte i més bones formes dels periodistes (núm. 224) (31-V-1917).
- «El primer Centenario de los maristas». Sota la presidència d'Enrique Moltó Abad, l'Associació d'Antics Alumnes del Col·legi de la Puríssima va organitzar una activitat commemorativa (núm. 229) (5-VII-1917).
- «El premio del Conservatorio». Enriqueta Carbonell ha obtingut el primer premi de piano al Conservatori de Madrid (núm. 229) (5-VII-1917).
- «El Banco Hispano-Americano en Alcoy». Se n'ha inaugurat una sucursal a la ciutat d'Alcoi, on era abans el Banco de Cartagena. El seu director és José Contreras Martín (núm. 267) (28-III-1918).
- «El Doctor Casasempere». Josep Casasempere ha mort a causa de la grip. Entre altres coses, havia estat director del periòdic *El Camillero*, òrgan de la Creu Roja local (núm. 294) (10-X-1918).

Números extraordinaris dedicats a :

- «Candidatura Monárquica». Llista de les persones que es presenten en l'esmentada candidatura, com Francisco Moltó Pascual, José Vicens, Rafael Raduán, Francisco Andrés, Camilo Terol, Francisco Silvestre, Rafael Barceló, Gonzalo Soler, Antonio Abad, Miguel Botella, Enrique Laporta, César Puig (núm. 34) (1-XI-1913).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL LIBERAL DE ALCOY

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario Liberal. Defensor de los intereses morales, materiales y políticos del distrito».

Vinyetes:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (31-III-1917).

Darrer número: Núm. 138 (6-XII-1919).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Els números 1 i 2 es troben en un estat molt lamentable.

Seu social:

Administració i redacció: Círculo Liberal, al carrer de Polavieja, 19.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4 ; 6 pàg. des del número 8 al 10 i el 35.

Dimensions: 49 x 33 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 44 x 29 cm.

El Liberal de Alcoy

SUSCRIPCIÓN
Distrito de Alcoy. Trimestre, UNA peseta
Provincias: 1'50 pesetas.

Redacción y Administración:
«CÍRCULO LIBERAL»,
Polavieja, 18

Semanario Liberal ✦ Se publica los sábados

Defensor de los intereses morales, materiales y políticos del Distrito

Número suelto
5
céntimos

Año I | Alcoy 14 de ABRIL de 1917 | Número 3

Capçalera: 10,5 x 28 cm.

Seccions: «Vida Municipal», «Sección Local», «Noticias», «Teatros», «Necrológica», «Avisos Oficiales», «Lo que se publica», «De actualidad», «Anuncios».

Impressor: El Serpis; el número 103 a l'impremta Rives.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 5 cèntims

Subscripcions: En el districte d'Alcoi, 1 pesseta; a la província, 1,50 pessetes.

Tarifa publicitària: Apareixen en la quarta plana: plana completa, 50 ptes.; mitja plana, 20 ptes.; un quart de plana, 5 ptes.; un 8é de plana, 2,50 ptes.; un 16é de plana, 1 pta. Els comunicats a preus convencionals, però pagant 10 cèntims d'impost.

Equip de redacció:

Director: José Moya. N'apareix la referència en el número 86 (30-11-1918) amb motiu del seu casament amb la senyoreta Milagro Carbonell.

Corresponsals: A Benilloba i altres poblacions dels voltants sense esmentar-ne els noms.

Col·laboradors habituals: Antonio Aura Boronat, Eugenio Moltó, Rafael Santonja, G. Blanes.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Liberal.

Línia editorial: Defensar els seus ideals sense criticar de males maneres els periòdics rivals i informar de tot allò que consideren important.

Polemitza amb: Fraternidad, La Lealtad.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Durant el regnat d'Alfons XIII es va desenvolupar una política de pucherazo, sostinguda per una societat de cacics que representava els interessos de la classe alta, temorosa de les forces revolucionàries d'esquerra. El setmanari reflecteix l'ideari liberal, amb les seues opinions i critiques contra els seus opositors (conservadors, ultracatòlics i republicans), i els temes més importants de l'època, com les condicions de vida de la classe obrera i les relacions bèl·liques de la I Guerra Mundial, entre d'altres.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La política liberal a Alcoi; l'atac a diversos periòdics de tendència catòlica i republicana esmentats abans; la manca d'habitatges per a la classe obrera; la grip de 1918; la política a Europa durant la I Guerra Mundial i en finalitzar el conflicte; la crisi social obrera; la fundació de la Societat de Nacions; les activitats culturals a la ciutat i referències a artistes alcoians.

Articles destacats:

- «Cartas y telegramas de nuestros amigos». Cartes que han rebut en les quals els feliciten per l'aparició del setmanari, com la del Comte de Romanones, la del diputat González Hontoria, etc. Es felicita especialment al líder del partit liberal, Pérez Barceló (núm. 3).
- «Normas de Conducta». Els monàrquics conservadors i els demòcrates republicans només actuen per l'odi que tenen i si volen guerra la tindran (núm. 3).
- «El Partido Reformista». Esmenta l'obra d'aquest partit, creat per Melquíades Álvarez, i la seua entitat local dirigida per César Puig, per Rafael Gosálvez Peidró i per José Oliver (núm. 19).
- «La vida de Canalejas». Vida i obra d'aquest prestigiós polític i diputat pel districte d'Alcoi (núm. 62).
- «La Sociedad de Naciones». Satisfacció internacional per la creació d'aquest organisme internacional (núm. 98).
- «La situación económica del mundo después de la guerra». Estat tan ruïnos en què ha quedat Europa a causa de la Gran Guerra (núm.117).

Informacions destacades:

- Aura Boronat, Antonio, «Antes del Porvenir». Fa una crida a la premsa d'Alcoi perquè puguen desenvolupar una tasca periodística sense atacar-se vilment ni immiscir-se en la vida privada (núm. 4) (21-IV-1917).
- «Literarias. San Jorge y Alcoy». Publicació d'un sonet que va ser llegit en el Festival de l'Associació de la Premsa d'Alcoi (núm. 4) (21-IV-1917).
- «Fiestas Tradicionales». Dos concerts a la ciutat realitzats pel pianista Artur Rubinstein (núm. 4) (21-IV-1917).
- «El Señor Arzobispo de València en Alcoy». Visita de l'arquebisbe José Salvador y Barrera a Alcoi. Amb una comitiva de 20 automòbils va visitar els temples, els monestirs, les fàbriques i els monuments més importants (núm. 6) (5-V-1917).
- «Sección Local. Noticias de Sociedad». Publicació dels noms de les persones que integren la Junta Directiva d'El Círculo Liberal d'Alcoi, presidit per Remigio Albors Raduán (núm. 7) (12-V-1917).
- «Teatros». Al Calderón obres d'Albeniz, interpretades pel prestigiós pianista, el polonès Artur Rubinstein. Al Teatre Circ una companyia de varietats (núm. 7) (12-V-1917).
- «A nuestros lectores». Informa que el periòdic s'ha creat principalment per a desenvolupar la política liberal en el districte i per a servir d'òrgan de difusió contra els atacs que es facen als polítics liberals (núm. 8) (19-V-1917).

- «Un motivo de orgullo». Alaba la pianista alcoiana Enriqueta Carbonell Sempere, que ha obtingut el primer premi del Reial Conservatori de Madrid (núm. 15) (7-VII-1917).
- «Una mejora. Carta interesante». Correspondència entre el diputat González Hontoria i el cap del Partit Liberal alcoià. Esmenten el pressupost de la pavimentació de la carretera entre el pont de Maria Cristina i l'estació del Nord (núm. 17) (28-VII-1917).
- «Huelga en Alcoy». Diu que la persistència de la vaga és estèril i perjudica els empresaris i els treballadors (núm. 20) (18-VIII-1917).
- Necrològica de José Maria Rodes Masanet, que havia estat gerent de la casa Rodes Hermanos, regidor de l'Ajuntament i vicepresident de la Cambra de Comerç (núm. 28) (13-X-1917).
- «Una gran mejora para Alcoy». L'empedrat entre el pont de Maria Cristina i l'estació del ferrocarril afavorirà Alcoi (núm. 31) (3-XI-1917).
- «Nuestra candidatura». S'informa dels noms dels candidats per a ser regidors a Alcoi (núm. 32) (9-XI-1917).
- «Lo que se publica». Comentari sobre les *Benaventianas* de Gonçal Cantó (núm. 35) (1-XII-1917).
- «Un proyecto». Projecte de construcció d'una cripta que volen fer per a soterrar-hi els alcoians il·lustres; dirigeix el projecte l'arquitecte Joaquim Aracil (núm. 37) (15-XII-1917).
- «Viviendas obreras». Subscripció que està fent-se a Alcoi a fi que puguen accedir a un habitatge les persones més necessitades (núm. 39) (29-XII-1917).
- «Vilches viene a Alcoy». El famós autor Ernesto Vilches ve a Alcoi per a representar al Teatre Circ la seua obra *El Amigo Teddy* (núm. 40) (5-I-1918).
- «Noticias». La casa editora de pel·lícules Deasy-Film, aprofitant l'estada del senyor Vilches a la nostra ciutat, ha finalitzat a Alcoi la impressió d'*El Golfo* (núm. 42) (19-I-1918).
- «Un acuerdo acertado». Es qualifica de bon acord la decisió de dedicar-li un carrer a l'il·lustre compositor alcoià Joan Cantó (núm. 42) (19-I-1918).
- «Instrucciones para combatir la gripe». Instruccions per a combatre aquesta greu malaltia que va provocar moltes víctimes l'any 1918 (núm. 78) (5-X-1918).
- «Don José Casasempere Miralles». Se l'anomena pare dels pobres i és el cap de la Creu Roja local (núm. 80) (12-X-1918).
- Miró Laporta, Vicente. «¿La epidemia actual es de gripe?» Dubta, igual que el doctor Joan Peset, catedràtic de la Facultat de Medicina de València, que la epidèmia que pateix Espanya i Alcoi siga de grip (núm. 81) (19-X-1918).
- «De teatros». Representació teatral del drama líric de Carlos Arniches, *La canción del náufrago* (núm. 85) (23-XI-1918).
- «Sobre la epidemia gripal en esta ciudad y deducciones de los mismos». Es trauen unes conclusions, per part del doctor Miró Laporta, sobre el mal que està causant la grip, acompanyades de dades estadístiques (núm. 87) (7-XII-1918).
- «El Teatro en Alcoy». Els dos teatres de la ciutat solament busques èxits de taquilla i s'obliden de portar obres teatrals valuoses (núm. 92) (11-I-1919).
- «El estado de las huelgas». Esmenta l'estat tan dolent que pateix la classe obrera per les vagues, per la pressió fiscal i per la crisi de subsistències (núm. 101) (15-III-1919).
- «El Puente de Santo Tomás». Gestions del diputat González Hontoria per a construir aquest pont (núm. 117) (26-VII-1919).
- «Obra científica» El Pare E. Vitòria està investigant sobre productes colorants de teixits i esmenta un article publicat en la revista científica *Iberia* (núm. 118) (2-VIII-1919).

- «Notas Literarias». El diari madrileny *La Tribuna* anuncia la representació d'obres de Gonçal Cantó (núm. 121) (13-IX-1919).
- «Importante acuerdo. La Real Fábrica sobre el particular». Aquesta entitat diu que es podrien edificar blocs de cases als estenedors del Viaducte i al que hi ha enfront de l'Hospital Civil d'Oliver (núm. 125) (20-IX-1919).

Números extraordinaris dedicats a:

- «Triunfo completo de nuestra candidatura. La lógica y tremenda derrota del datismo (suplent al número 33) (12-XI-1917).

Llibres que anuncia:

- *Guía de Nuestra Región*. L'edició de la Guia és a càrrec del Directorio Valenciano; està il·lustrada amb tres mapes; anota els noms i les adreces de les persones que es dediquen al comerç, a la indústria, a l'agricultura, a la ramaderia, a la mineria o a altres professions (núm. 91).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA LIRA ALCOYANA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario de literatura, arte, industria y comercio».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (4-XI-1849).
Darrer número: Núm. 7 (16-XII-1849)?
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Lloc d'impressió: Tipografia Payá y Miñana, carrer del Vall, núm. 8.

Característiques tècniques:

Dimensions: 20 x 14 cm.
Nombre de columnes: 2.

Naturalesa i orientació:

Línia editorial: De caràcter literari.

V. OBSERVACIONS: Per referències de MIRÓ. Sembla que la publicació estava feta amb bon gust i contenia poemes de Vicente Gisbert i de Pablo García Aura.

LA LUCHA

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico bisemanal».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (24-X-1893).

Darrer número: Núm. 225 (28-VII-1899).

Periodicitat: Bisetmanal, es publicava els dimarts i els divendres.

Col·lecció: Del núm. 1 al 225; en el núm. 183 comença la seua 2a època; falten les pàgines 1 i 2 del núm. 188 i el número extraordinari amb motiu de les festes de Moros i Cristians de l'any 1894.

Seu social:

Redacció i administració: c/ San José, 39; a partir del núm. 183, c/ San Nicolás, 58.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 46,8 x 32,5; a partir del núm. 192: 50,8 cm.

Nombre de columnes: 4; a partir del núm. 192: 5.

Dimensions: 37,6 x 7,6; a partir del núm. 192: 42,5 x 6,7 cm.

Superfície impresa: 44 x 30,2; a partir del núm. 192: 48 x 33 cm.

Capçalera: 5,9 x 30; a partir del núm. 192: 5 x 33 cm.

Seccions: «Cascotes polítics»; «Noticias locales»; «Noticias generales»; «Ecos del mundo»; «Variedades»; «Pasatiempos», apareix en alguns números; «Economia práctica», alguns articles signats per Kappa; «De política»; «Última hora: servicio telegráfico de *La Lucha*», on apareixen telegrames des de Melilla, Madrid; «Bibliografía», on es recomanen llibres; «Sección de anuncios»; a partir del núm. 183: «Crónica local»; «Desde Madrid: sección política»; «Círculo Industrial»; «Teatro Principal» en alguns números; «Variedades»; «Artes de sociedad», on es donen consells de moda i bellesa; «Ecos y resonancias», format per notícies breus d'arreu del món; «Crónica sevillana», amb notícies comentades pel corresponsal a Sevilla; «Para las señoras» en alguns números; «Quisicosas juveniles»; «Cocina cómica».

Impressor: Impremta de F. Company, c/ Mercado, 8; a partir del núm. 183, Imprenta de El Serpis, c/ Santa Elena, 10.

Fulletons:

- *Memoria leída por Rigoberto Albors Montllor, presidente de la Sociedad de Seguros contra incendios Unión Alcoyana* (núm. 35).

Il·lustracions: En alguns anuncis.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: En l'administració i en la impremta del periòdic.

Preu: número solt, 5 cèntims; número endarrerit, 15 cèntims.

Subscripcions: Alcoi, un mes, 0,50 pessetes; províncies, un mes, 0,7 pessetes; en la segona època: a Alcoi, un mes, 0,75 pessetes, fora, trimestre, 2,50 pessetes, a l'estranger, trimestre, 4,50 pessetes.

Tarifa publicitària: Anuncis, comunicats i reclams a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Eugenio Moltó Botella; a partir del núm. 183 (3-III-1899) (2a època), Remigio Vilaplana Gisbert.

Corresponsals: A Cartagena, València, Madrid, Muro i Sevilla.

Col·laboradors habituals: F. Macías, José Álvarez Cabrera, Wasp, Abelardo, Julian, Kappa, J. Marcial Dorado, Eugenio Moltó, Víctor Espinós Moltó, Locomotora, «X**», F. Laporta Gisbert, Alfonso Daudet, Efrén del Valle, Federico Parreño, Alberto J. de Thous, Filomena de Thous, M. Ferrer y Lalana, M. Gosálbez Farches, Santiago Vitoria Lluch, Carlos Frontaura; a partir del núm. 183, Juan Gomis, José Abad, César, José Abad Carbonell, Enrique Gaspar, Luisa, Fabián Bisbal Gosalvez, Mariana, B. Silva, Cecilia, Juan Pérez Zúñiga, Pedro Delgado.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Tomás Camacho, Rivinayor, Julio Andrés Valor, Concepción Vila Jordá, José Miró Botella, Jean Reibrach, José Carrajal, Juan Tomás Salvany, José María Matheu, Eusebio Blasco, Miguel Ramos Carrión, Juan Manuel Becerra, Vicente Sanjuan, Federico Balart, Concepción Jimeno de Flaquer, José Alcalá Galiano.

Publica textos de: Walter Scott, Víctor Hugo, Menéndez Pelayo, Paul Marguerite, Emilia Pardo Bazán, Rubén Darío, José Zorrilla, Emilio Castelar.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservador.

Línia editorial: En el núm. 1, en «En la brecha», explica les seues intencions: «*La Lucha* recogerá atentamente el movimiento de opinión con sus aspiraciones de venganza legítima contra las kábilas.»... «resolverá cuantas tendencias estén encaminadas al mejoramiento de los intereses de Alcoy.» «Ricos somos en voluntad y en deseos de mejoramiento de nuestra ciudad...» «Nosotros trabajaremos para sanear la administración, organizar los servicios, moralizar la sociedad, enaltecer la Religión...», «Cuantos en esta labor no estorben y dificulten el paso, serán los riffeños objeto de nuestros ataques, y los barreremos sin piedad, sin tregua ni descanso hasta verlos desalojados de Alcoy».

Polemitza amb: El Serpis, La Unión Republicana, La Revista Católica, El Heraldo de Alcoy.

Difusió: A Alcoi i altres províncies.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Representa la tendència dissident del partit conservador, manifestada per Silvela enfront de Cánovas. Es mostra contrari al Partit Fusionista.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política nacional i local, qüestions locals.

Articles destacats:

- «Comicios» (núm. 2, 4, 6).
- «El fusionismo en Alcoy» (núm. 2).
- «En el blanco» (núm. 15).
- «Alcoy y el meeting de Bilbao» (núm. 16).
- «Ferrocarril de Alcoy-Gandía» (num. 20).
- «Enseñanza anticatólica» (núm. 22).
- «La democracia y la revolución» (núm.28).
- «Alcoy ante el movimiento proteccionista» (núm. 30).
- E.M.B.: «Alcoyanismo» (núm. 39).
- «El partido alcoyano» (núm. 45).
- Juliá, Santiago: «Moros y cristianos» (núm. 52).
- Moltó, Eugenio: «La capilla de la Virgen de los Desamparados» (núm. 59).
- Valle, Efrén del: «El sufragio universal» (núm. 88).
- «Andorra» (núm. 92).

- Moltó, Eugenio: «El cisma y la prensa» (núm. 110).
- «Alcoy indiferente» (núm. 111).
- «Ferrocarril de Alcoy» (núm. 129, 133).
- «La difteria y el municipio» (núm. 133).
- «El Emmo. Cardenal Sancha y los decretos de enseñanza» (núm. 142).
- «Balance fusionista» (núm. 143).
- Thous, Filomena: «La enseñanza religiosa en las escuelas» (núm. 147).
- «Don Juan Navarro Reverter» (núm. 148).
- «La predicción del tiempo» (núm. 186).
- César: «Toros» (núm. 196).
- Gomis, Juan: «Sociedades de recreo» (núm. 201, 207, 208, 210, 211, 212, 213, 216).
- Flores: «En vísperas de elecciones» (núm. 202).
- Selgas, José: «Las mujeres» (núm. 208).
- Sañudo Autran, P.: «Alcoy» (núm.214).
- «El gusto masculino en la 'toilette' de las señoras» (núm. 217).
- «El nuevo Ayuntamiento» (núm. 220).
- «Barrer para afuera» (núm. 221).
- «Lo de Barcelona» (núm. 225).

Informacions destacades:

- «Las Kábilas del Riff» (núm. 2) (27-X-1893).
- «Las materias explosivas» (núm. 7, 9) (14-II-1893) (21-XI-1893). Reial Ordre sobre matèries explosives.
- «Congreso eucarístico» (núm. 11) (28-XI-1893).
- «Los presupuestos del 92-93» (núm.32) (9-II-1894).
- «Habrá fiestas» (núm. 33) (13-II-1894).
- «Los ferrocarriles alcoyanos» (núm. 39) (6-III-1894).
- Moltó, Eugenio: «Don Francisco Laporta en la exposición de Barcelona» (núm. 44) (23-III-1894).
- «Compañía de alumbrado eléctrico de la ciudad de Alcoy bajo la razón social de Rico, Santonja y Comp.: condiciones para el alumbrado» (núm. 63) (1-VI-1894).
- «Conflicto entre fabricantes y tejedores a mano» (núm. 66) (12-VI-1894).
- «Melilla» (núm. 73) (6-VII-1894).
- «La guerra entre China y Japón» (núm. 84) (14-VIII-1894).
- Parreño, Federico: «El tratamiento de la difteria en el Congreso Internacional de higiene, de Budapesth» (núm. 94) (18-IX-1894).
- «Reformas en la segunda enseñanza» (núm. 95) (21-IX-1894).
- «Los paños de Alcoy» (núm. 118) (11-XII-1894); (119) (14-XII-1894).
- «La huelga de tejedores» (núm. 125) (4-I-1895).
- «En el Círculo Católico de obreros» (núm. 128) (15-I-1895).
- Moltó, Eugenio: «El nuevo cuadro de Fernando Cabrera» (núm. 146) (19-III-1895).
- Gosálbez Farches, M.: «Terminación del mes de mayo en la parroquia de Santa María» (núm. 168) (4-VI-1895).
- «El naufragio del vapor Gravina» (núm. 177) (5-VII-1895).
- «Catástrofes del temporal» (núm. 187) (17-III-1899).
- «De subventione pauperum» (núm. 195) (14-IV-1899), sobre el repartiment de racions de pa i arròs i bons en metàl·lic durant les festes de Sant Jordi.

- «Notas del certamen» (núm. 200) (2-V-1899), sobre un certamen literari.
- «Certamen literario» (núm. 201) (5-V-1899).
- «Telégrafo sin hilos entre dos continentes» (núm. 203) (12-V-1899).
- «Ferrocarril de Játiva a Alcoy» (núm. 211) (9-VI-1899), (núm. 213) (16-VI-1899), (núm. 220) (11-VII-1899), paràgrafs extrets d'*El Agente Ferroviario*.
- «Presupuestos generales del Estado» (núm. 214) (20-VI-1899).
- «Ferrocarril de Játiva a Alcoy» (núm. 215) (23-VI-1899), (núm. 222) (18-II-1899).
- «Las reformas de Hacienda» (núm. 215) (23-VI-1899), (núm. 216) (27-VI-1899) (núm. 217) (30-VI-1899).
- «El invento de Basanta: su prueba» (núm. 216) (27-VI-1899), (núm. 217) (30-VI-1899), es refereix a un invent per evitar el xoc de trens i que es va provar a la línia fèrria de Villena a Iecla.
- «Nuevos ediles» (núm. 221) (14-VII-1899).
- «La exposición universal de 1900» (núm. 228) (21-VII-1899).

Números extraordinaris dedicats a :

- Núm. 117 (7-XII-1894), dedicat a la Immaculada Concepció.
- Núm. 156 (23-IV-1895), dedicat a sant Jordi.

Llibres que anuncia:

- Carbonell, Vicente: Célebre Centuria (núm. 29).
- Lorenzo, Manuel: *Theara* (núm. 59).
- El profeta: calendario para los antiguos reinos de Valencia, Murcia y Aragón.
- Barcelona cómica: revista semanal ilustrada.
- Coloma, P.: *Boy*.
- Coloma, P.: *Pequeñeces* (núm. 120).
- *Agenda de bufete para Alicante y Alcoy o libro de memoria diario para 1895*.
- Miró Laporta, Vicente: *Higiene y educación del niño* (núm. 192).
- Pérez López, Miguel: *Los secretos de la masonería* (núm. 208).
- El periòdic *Alicante ilustrado* (núm. 214).
- El setmanari *Alrededor del mundo* (núm. 215).
- *Anuario Riera* (núm. 222).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Hi ha un número extraordinari de Festes de Sant Jordi, del 23 d'abril de 1894, on hi ha uns quants dibuixos de Laporta, i hi col·laboren el cronista d'Alcoi, José Vilaplana, Antonio Aura Boronat, José Canalejas, Julio Andrés Valor, Santiago Puig Pérez, Gonzalo Cantó, etc.,; a més, edita unes partitures amb himnes patriòtics i a sant Jordi.

LA LUCHA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario Alcoyanista».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

LA LUCHA

Número extraordinario de fiestas de San Jorge

SAN JORGE MARTIR

Datació:

Primer número: Núm. 1 (12-IX-1921).
Darrer número: Núm. 18 (12-III-1922).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Falta el número 7 i el primer full del número 9.

Seu social:

Administració i redacció: Polavieja, 25.
Lloc d'impressió: Fraternidad.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 49 x 32 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 43 x 28 cm.
Capçalera: 7 x 28 cm.
Seccions: «Noticias»; «Acotaciones»; «La voz del vecindario»; «Vida municipal», on es parla d'allò que es tracta a les sessions municipals; «Notas Teatrales». La darrera pàgina està destinada a anuncis.
Impressor: Fraternidad.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.
Subscripcions: Un mes, 0,75 pessetes; trimestre, 2 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Georgio, Fray Verdades, El clarín del Tercio, J. Gisbert, Mitad Astray, Emilio Caneri, Modesto Pérez.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Eustasio Juan Vidal.

Publica textos de: Álvaro de Albornoz, Gonçal Cantó.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana radical

Línia editorial: Es considera defensor de la justícia, la pau, la moralitat i promet als seus lectors defensar la veritat per damunt de tot. En el número 2 assenyala que s'anomena *La Lucha* pel combat que manté amb el Partit Liberal alcoià.

Difusió: Es ven a «Casa Segura», situada al carrer de Sant Nicolau, 12.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquest setmanari té la finalitat de combatre el partit polític que governa l'Alcoi d'aleshores, el partit liberal, i defensa la candidatura dels republicans, personificats a Alcoi en la «Candidatura Alcoyanista». Aquesta estava formada per persones majoritàriament procedents de la classe mitjana, i alguns d'ells van destacar per la seua tasca política, com els germans Botella Asensi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: És un setmanari eminentment polític, que critica especialment la coalició mauro-romanonista.

Articles destacats:

- «Delincuencia infantil. Sus causas y modo de disminución». Esmenta el paper important de l'educació a l'escola i en l'àmbit familiar (núm. 6).
- Albornoz, Álvaro de, «Fundamentos jurídicos de nuestro protectorado en Marruecos» (núm. 11).
- Juan Vidal, Eustasio (periodista del diari valencià *El Pueblo*), «En favor de la Rusia hambrienta». Situació famolenca que està vivint el poble rus per culpa del mal oratge i del fred extrem (núm. 16).

Informacions destacades:

- «Alcoy protegido por la Hidroeléctrica Española». Critica les contínues restriccions de llum que pateix la ciutat sense avisar (núm. 1) (12-XI-1921).
- «Noticias». Es felicita Domingo Espinós Gisbert, alumne intern pensionat del Laboratori d'Histologia i Anatomia Patològica de la Facultat de Medicina de València (núm. 1) (12-XI-1921).
- «Notas teatrales», Al Teatre Calderón estan representant-se *El Mundo es un pañuelo*, de los Quintero (núm. 1) (12-XI-1921).
- «Trayecto bautizado». L'Ajuntament va acordar posar-li al trajecte que hi ha des de la Plaça de la Constitució fins a l'entrada del Viaducte de Canalejas el nom del músic alcoià Gonçal Barrachina (núm. 3) (3-XII-1921).
- «Candidatura Alcoyanista». Relació dels candidats que es declaren enemics dels cacics romanonistes i mauristes; aquests eren: Enrique García Mataix, Julio Pérez Pastor, Evaristo Botella Asensi, Luis Pascual Gadea, José Reig Pastor, Enrique Juan Soler, Rafael Peidro Reig, Benjamin Pascual Aznar, Salvador Pérez Santonja, Fernando Belenguer Gisbert, Gonzalo Pascual Cantó i Vicente Juan Gisbert Botella (núm. 8) (31-XII-1921).
- «Elecciones municipales en 5 de febrero de 1922». Resultats obtinguts pels partits mauro-romanonista i reformista alcoyanista (núm. 14) (11-II-1922).

- «El nuevo ayuntamiento». Constituït amb la següent classificació de regidors: la Coalició Monàrquica, subdividida entre liberals, amb 12 regidors, els mauristes, amb 4, i els reformistes, amb 4 més. La Candidatura Alcoyanista, formada pels conservadors, amb 4 regidors. Els Radicals, amb 3, i els radicalistes, amb 2 (núm. 14) (11-II-1922).
- «Letras de oro. Poetas alcoyanos». Poemes de Gonçal Cantó, titulats: «Un beso», «Cadáver viviente», «Ayer y hoy» (núm. 16) (25-II-1922).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL MOVIMIENTO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario Republicano».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Primera època, núm. 1 (27-XI-1897); segona època, núm. 19 (15-VI-1901).
Darrer número: Primera època, núm. 18 (28-III-1898); segona època, núm. 99 (27-XII-1902).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Completa.

Seu social:

Administració:i redacció : San Mauro, 2; a partir núm. 19, Arias Miranda, 1-1ª.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 49 x 33 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 42 x 7,5 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 29,5 x 42,5 cm.
Capçalera: 29,5 x 5,5 cm.
Seccions: «Quisicosas», «Noticias», «Eléctica», «Teatro Principal», «Sección Literaria», «Desde Ibi», «Chispazos», «Sociedad El Trabajo».
Impressor: Imprenta de «El Serpis».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Partido de Fusión Republicana.
Llocs de subscripció: A l'administració del setmanari.
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: Alcoi, un mes, 0,25 pessetes; fora, un trimestre, 1 pesseta.
Tarifa publicitària: «a precios convencionales».

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Pero Grillo, Juan, Diego, Eusebio Blasco, Miguel Morayta, Julio Poveda, Alfredo Calderón, J. Martínez, Efete.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Adolfo Marsillach, Alfredo Vicenti, Primitivo Guillén, Lázaro Mascarell Llácer, Roque Barcia, T. Orbe, Chavolito, Joaquín Pi y Arsuaga, E. Cardenal, Rafael M. de Larra, Manuel Matoses.

Publica textos de: Emilio Castelar, Concepción Arenal, Zola, Pi i Margall, Segismundo Pey-Ordeix, Guy de Maupassant.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana moderada.

Línia editorial: Denunciar les injustícies del poder i defensar les idees republicanes.

Polemitza amb: El Siglo Católico i, subtilment, amb *El Heraldo de Alcoy.*

Difusió: Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El contingut d'aquest setmanari es troba vinculat als interessos del Partit de Fusió Republicana. En aquest sentit és freqüent la crítica als partits del turnismo, a l'església i a la indiferència del poble. Per un altra banda és una font interessant per tal d'estudiar les eleccions d'aquells anys i constatar l'extracció social burgesa dels candidats i militants republicans.

Les notícies més abundants es refereixen a la vida política i social de la ciutat més que als assumptes quotidians. Hi són freqüents les informacions dedicades a la societat «El Trabajo». També ho són les referències a figures exemplars del clero, com el capellà Belloch, o bé a membres reaccionaris del mateix estat. La qüestió de ser catòlic anticlerical ocupa molts articles, i s'oposa a la línia d'*El Siglo Católico*. La secció «Desde Ibi» dóna àmplia informació del partit republicà a Ibi i notícies d'aquest poble.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política local; anticlericalisme; espectacles.

Articles destacats:

- Mascarell Llácer, Lázaro: «Las Pinzadoras». Descripció de la feina d'aquestes dones i denúncia de les seues condicions de treball (núm. 29).
- «El alumbrado público de Alcoy». Sobre l'electrificació de l'enllumenat públic i la pugna entre l'ajuntament i el contractista del servei (núm. 29).
- «El 11 de febrero». Recull dels escrits dels membres del partit republicà en un dinar de germanor (núm. 12).
- «Elecciones municipales. A los republicanos de Alcoy». Crida a la participació (núm. 37).
- «¡Republicanos!». Crítica a la política de pactes (núm. 40).
- «Nuestra despedida». Anunci de la fi de la publicació i crítica a l'estat de l'antic cementeri (núm. 47).
- «Electra». Apologia de l'obra de Pérez Galdós (núm. 53).
- «El Mitin de Ibi». Crònica d'aquest acte (núm. 58).
- «El mercado de Alcoy». Sobre l'alt preu del mercat alcoià (núm. 77).
- J. Martínez: «Las Escuelas Industriales de Alcoy». Tracta de la creació d'aquestes escoles (núm. 82).

Informacions destacades:

- Núm. 27 (10-VIII-1901) «Velada antimonástica».
- Núm. 40 (9-II-1901) «Elecciones. Candidatura Republicana».

- Núm. 65 (3-V-1902) «El Barrio Obrero en Alcoy».
- Núm. 70 (7-VI-1902) «Recepción a Canalejas».
- Núm. 95 (29-XI-1902) «Nuestro gozo en un pozo».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

- El núm. 14 anuncia a tota plana el paper de fumar «República Española», elaborat per Leopoldo Ferrándiz.
- El núm. 43 ix emmarcat en negre per la mort de Pi i Margall.

EL MOZO DE ESTOQUES

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario taurino».
Vinyetes: A la capçalera.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà, valencià en alguna secció.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (31-VII-1926).
Darrer número: Núm. 38 (10-VI-1929).
Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Del núm. 1 al 38 (10-VI-1929), falta el núm. 37.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Venerable Ridaura, 11; a partir del núm. 10, c/ Embajador Irles, 6.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 41,8 x 30 ; a partir del núm. 21: 31,2 x 23 cm.
Nombre de columnes: 4; a partir del núm. 21: 3.
Dimensions: 28,7 x 6,3; a partir del núm. 21: 6,8 x 30 cm.
Superfície impresa: 38,7 x 26,6 cm.; a partir del núm. 21: 30 x 21,2 cm.
Capçalera: 5 x 26,6; a partir del núm. 21: 5,5 x 21 cm; a partir del núm. 23: 12 x 21 cm.
Seccions: «Crónica taurina»; «Banderillas de chunga», que inclou per comentaris breus sobre l'actualitat, a càrrec de «Mosto»; de vegades es diu «Banderillas de fuego y chunga» i la signa Cándido a partir del núm. 11; «Pitos, palmas y otros excesos»; «Rejones», on es publiquen poesies signades per «Burladero»; «A vuela pluma»; «De colaboración», signat per Tauro Cabezudo; «Cosas del señor Geromo»; «Un cuento»; «Sección de anuncios» en l'última pàgina. A partir del núm. 21: «Acotaciones de un espectador»; «Desde Dénia», signada per Garrochista; «De todos»; «De Valencia»; «De Madrid»; «De Barcelona»; «De Cartagena»; «Guía taurina», on s'insereixen tots els matadors de bous, torejadors de jònecs i banderillers.
Impressor: Imprenta B. Llorca; a partir del núm. 21, Imp. El Serpis, c/ Laporta, 28; el núm. 38, Talleres Tip. Lit. Renovación.
Il·lustracions: En la capçalera, la qual canvia tres vegades, i fotografies de toreros, la majoria alcoians.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Director: El primer director va ser Enrique Rodes; a partir del núm. 21, Jaime Giner Herrero.
Corresponsals: A València, Cartagena, Barcelona, Madrid, Dénia.
Col·laboradors habituals: «Mosto», «Picicato», «Demófilo», «Torreón», «Max», «Burladero», «Tauro Cabezudo», «Abel», «Cándido», «Pruñó», «Geromo», «El Negre», «Pepe-Luis», «Ki-ki», «Garrochista», «Caslo Seju», «Rejoncito», «Taleguilla» –quasi tots utilitzen un malnom per a signar els seus articles–, José Santacreu, Bañoso Serrano, A. Lisons, A. Durá.
Esporàdicament apareixen les signatures de: «Pica-Torta», «Pataca», «Mangue», Abel Espinilla, José Alcina Navarrete, «Puntilla», Vicente Seguí, J. C. Belda, «Chopetí», «Muleta», «El Mozo».

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Setmanari taurí.
Línia editorial: En el núm. 1 la redacció expressa la seua satisfacció per la nova plaça de bous a Alcoi i diu: «No pretendemos la perfección, como noveles tendremos que luchar con dificultades... procuraremos ser imparciales, censurando duramente a quienes lo merezcan y aplaudiendo sin regateos a los que a ello se hagan acreedores.» «Prometiendo sinceramente

al empezar nuestro cometido aportar todo nuestro entusiasmo para que la plaza de toros de Alcoy sea siempre lo que Alcoy quiere que sea...».

En el núm. 21 comença una nova etapa: «El mozo de estoques advierte a sus lectores que únicamente se ocupará de toros y toreros, censurando o aplaudiendo a quien se lo merezca, más no por eso venderemos jamás nuestra pluma, ya que juzgaremos imparcialmente, como siempre acostumbramos...».

Polemitza amb: La Gaceta de Levante de manera irònica, *El Mercantil Valenciano*, *La Divisa*, *Torerias*, *La Lidia*, *La Voz Valenciana*, *Alcoy Taurino* i *El Pueblo*.

Difusió: a Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Periòdic taurí que comença a publicar-se l'any d'inauguració de la nova plaça de bous a Alcoi. Açò provoca un auge taurí que coincideix amb l'aparició de figures locals com «Clásico», cosa que fa que s'editen altres publicacions taurines.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Temes taurins, sobretot; anuncia concerts de música i fa algun breu comentari sobre l'actualitat de la vida local.

Articles destacats:

- Alcaraz, Federico M.: «Los toros bravos y mansos» (núm. 1).
- «Nuestro torero» (núm. 5), es refereix al torero Clásico.
- «La última charlotada» (núm. 6).
- Torreón: «Contestando» (núm. 7).
- Sanchis, M.: «Aclaraciones del Sr. M. Sanchis» (núm. 11).
- L, P.: «Mocito de Tibi ha nacido torero... ¡y será torero!» (núm. 17).
- Negre, El: «La opinión y la empresa» (núm. 19).
- «Toros en abril» (núm. 24).
- Belial: «La mujer en los toros» (núm. 26).
- Durá, A.: «Con motivo de unas cartas» (núm. 26).
- Ex–Garrochista: «Los autos y los toreros» (núm. 27).
- Taleguilla: «El mono Sabio» (núm. 28).
- «En defensa de nuestra plaza» (núm. 29).
- Negre, el: «A los de a caballo» (núm. 32).
- Bañoso Serrano: «¿Qué es el mayoral de una vacada?» (núm. 33).
- Bañoso Serrano: «La fiesta decae» (núm. 35).
- Pérez, Felipe: «El toreo moderno y el pelo a la garçón» (núm. 36).

Informacions destacades:

- Redaccion: «Nuestra redacción injuriada por un hombre soez» (núm. 3) (14-VIII-1926).
- Picicato: «La segunda de feria en Játiva» (núm. 4) (21-VIII-1926).
- «La novillada del pasado domingo» (núm. 10) (16-X-1926).
- «Clásico al finar la temporada» (núm. 15) (20-XI-1926).
- Ki-ki: «Inauguración de la temporada taurina» (núm. 23) (5-III-1927).
- «Los triunfos de Torquito en Lima» (núm. 24) (12-III-1927).
- «Novilladas celebradas en los días 19 y 20 del actual: ¡Bien por los alcoyanos!» (núm. 25) (26-III-1927).
- Ki-ki: «Clásico, Enrique Torres y Carratalá consiguen triunfar» (núm. 26) (21-IV-1927).
- «La novillada del lunes» (núm. 27) (30-IV-1927).

- «Becerrada concurso» (núm. 29) (14-V-1927) fins al núm. 35 (25-VI-1927).
- Ki-ki: «Clásico a fuerza de valor y arte, consigue imponerse a la afición valenciana y sale a hombros por la puerta grande» (núm. 31) (28-V-1927).
- «La becerrada de Bocairente» (núm. 33) (11-VI-1927), (núm. 34) (18-VI-1927).
- Kintales: «Inauguración de la temporada taurina en Alcoy» (núm. 38) (10-VI-1929).
- Román, Adolfo: «Los alcoyanos residentes en Barcelona tributan un homenaje al torero Clásico» (núm. 38) (10-VI-1929).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 26 (21-IV-1927) amb motiu de les festes de Moros i Cristians

Llibres que anuncia:

- El T.B.O. (núm. 31).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

NOSOTROS

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario de izquierdas».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (22-XII-1934).
Darrer número: Núm. 10 (23-II-1935).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Núm. 1 (22-XII-1934), 2 (29-XII-1934), 3 (5-I-1935), 4 (12-I-1935), 5 (19-I-1935), 6 (27-I-1935), 7 (2-II-1935), 8 (9-II-1935), 9 (16-II-1935) i 10 (23-II-1935).

Seu social:

Redacció i Administració: c/ Pintor Casanova, 42.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 6; a partir del núm. 6 es redueix a 4, com així s'explica: «...por causas ajenas a la buena voluntad del grupo editor... reducimos a cuatro las páginas del periódico.».
Dimensions: 37,3 x 26,2 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 26,6 x 5,8 cm.
Superfície impresa: 34,6 x 24,7 cm.
Capçalera: 4,8 x 24,7 cm.
Seccions: «Cuestiones locales»; «Opiniones políticas»; «Proyecciones», amb comentaris breus que critiquen la realitat política; «Quejas», on s'exposen queixes sobre aspectes municipals; «Ideas sueltas», amb frases curtes en to irònic signades per «Izquierdista»; «Casi en serio», formada per un article d'opinió on es critica l'actualitat; «De Bañeres», on un corresponsal comenta alguna notícia destacada d'aquell poble; «Del momento deportivo»; «Noticiario fallero»; «Nuestros artistas»; «De arte»; «Literatura»; «Croniquilla proleta-

ria»; també apareixen al llarg de les seues pàgines edictes, comunicats i anuncis. Hi destaquen les frases adreçades als lectors obrers i gent d'esquerres.

Impressor: Imprenta de R. Vañó.

II. FITXA ANALÍTICA:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Corresponsals: Té un corresponsal a Banyeres, Vicente Ballester.

Col·laboradors habituals: M. Xahuen, «Izquierdista», M. Cortés, R. M., J. C., Rafael M. Soriano, J. C. Pla, Vicente Ballester, José Boscá, Arnaldo Campos.

Esporàdicament apareixen les signatures de: X., T. C., Rafael del Olmo, Aerolito, E. Peidro, A. Robledo.

Publica textos de: Nietzsche, Manzoni, Goethe, Zaratustra.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Esquerrana.

Línia editorial: En el núm. 1 ho explica a «Nuestra posición», on diu: «Surge NOSOTROS con una fe vital. Creemos en el Pueblo... el de Alcoy-amante de las libertades democráticas... Los republicanos, los obreros tendrán en NOSOTROS una ayuda, un estímulo, una orientación.» Es considera un periòdic independent no adscrit a cap ideologia ni a cap personatge públic, però es defineix com un setmanari popular d'esquerres.

Polemitza amb: *La Voz del Pueblo* en el núm. 1 i amb *La Gaceta de Levante* en el núm. 2 i, en general, amb la premsa catòlica, com la *Hoja Parroquial.* Li molesta que el comparen amb *Orientación Social, El Faro* i *Proa al Sol.*

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Exemple de la necessitat d'unió entre els grups d'esquerres per tal de fer front a la dreta, a la qual defineixen com un «conglomerado-radical-fascista».

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política a tots els nivells, aspectes de la vida municipal i, de vegades, esports, notícies de les falles a Alcoi, exposicions de pintura, concerts.

Articles destacats:

- «¿Cómo ve usted el porvenir de la República? Frente a las derechas, ¿cómo considera reaccionarán las izquierdas? (núm. 1), on es demana l'opinió del Sr. Gregorio Ridaura (d'Izquierda Republicana), del Sr. Juan Gisbert (d'Izquierda. Radical Socialista) i del Sr. Santiago Miralles (socialista).
- Xahuen, M.: «Un punto común: las izquierdas en peligro» (núm. 2).
- «Buenos augurios» (núm. 3).
- Xahuen, M.: «Justicia tardía de izquierdas» (núm. 4).
- «Frente al porvenir de la República, ¿cómo juzga la actitud de los jefes políticos? Y, ¿cuál ha de ser la posición de las juventudes? (núm. 5), es demana l'opinió del Sr. Rafael García (Izquierda Republicana), del Sr. Antonio Jordá (Izquierda Radical Socialista) i del Sr. Luis Guillén (socialista).
- Xahuen, M.: «España sin pulso» (núm. 6).
- Aerolito: «Ante las próximas elecciones» (núm. 7).
- «¡Juventudes, dad el ejemplo!» (núm. 8).

- Pla, J. C.: «Del ambiente alcoyano» (núm. 9).
- Xahuen, M.: «¡Abrid los ojos trabajadores!» (núm. 10).
- A. Robledo: «Biblioteca municipal» (núm. 10).

Informacions destacades:

- «Los centros clausurados» (núm. 1) (22-XII-1934).
- «Insistiendo: Sobre la clausura de los centros» (núm. 2) (29-XII-1934).
- «Atropellos» (núm. 3) (5-I-1935), fa referència a la baixada del jornal a unes operàries d'una fàbrica de punt.
- «El retorno de los cristos a las salas del Hospital Civil de Oliver y el reintegro al mismo del capellán como interno» (núm. 3) (5-I-1935).
- «Después de la vuelta de los cristos al Hospital»(núm. 5) (19-I-1935).
- «Sobre unas oposiciones» (núm. 7) (2-II-1935), (núm. 9) (16-II-1935).

Llibres que anuncia:

- Reclús, Eliseo: El hombre y la Tierra (apareix en tots els números).
- Gimeno, Octavio: *Retazos* (núm. 1), al qual critica.
- Pla y Beltrán: *Hogueras en el sur: (poemas campesinos)* (núm. 2).
- El diari *Ya* (núm. 5), al qual defineix com a «diario fascista de Madrid».
- Azaña, Manuel: *La invención del Quijote* (núm. 6).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL NOTICIERO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario vespertino, independiente y de avisos»; a partir núm. 3, «Diario de la mañana, independiente y de avisos»; a partir núm. 59, «Semanario independiente y de intereses generales».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.1 (1-X-1887).

Darrer número: Núm. 11 Any I (21-III-1888).

Periodicitat: Diària.

Col·lecció: Falten núm. 7, 17 i 52 etapa diari.

Seu social:

Administració: San Lorenzo, 11; a partir núm. 53, San Nicolás, 54.

Redacció: San Lorenzo, 11; a partir núm. 53, San Nicolás, 54.

Lloc d'impressió: San Lorenzo, 11; a partir núm. 53, San Nicolás, 54.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 41,8 x 30,5 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 38,2 x 6,3 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 39,2 x 26,7 cm.

Capçalera: 6,3 x 26,5 cm.

Seccions: «Última hora», «Crónica local y regional», «Sección oficial», «Sección religiosa», «Correo general», «En el extranjero», «Alcoy y su región», «Espectáculos», «De todo un poco», «En la Córte (sic)», «Los Domingos del Noticiero».
Impressor: Imprenta de El Noticiero; a partir número 59, Imprenta de R. Vidal.
Fulletons: Carrión, Antonio Luís «Un hombre de corazón» (núm. 6 al 18).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: R. Vidal.
Llocs de subscripció: A la seu del diari
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: Alcoi, un mes, 1 pesseta; fora, un mes, 1,25 pessetes.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Independent
Línia editorial: Defensar els interessos d'Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Publicació de baixa qualitat i poca tirada. Els seus continguts se centren bàsicament en notes de premsa i a publicar l'agenda d'actes festius i religiosos. A banda, també dedica un bon espai a les notícies del veïnat i a inserir informació d'altres diaris. Com la majoria de publicacions d'aquest període constitueix una bona font per a conèixer la vida quotidiana de la ciutat i completar els coneixements sobre la seua cultura material.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Economia; espectacles; festes.
Articles destacats:

- «Culpable indiferencia» Sobre la falta d'interès de la societat alcoiana davant la imminent arribada del ferrocarril (núm. 6).
- «El Recluta» Comenta l'obra del músic José Espí (núm. 4 Any I).
- Yo «Totum revolutum» Article de costums sobre la quaresma i les festes de Sant Jordi (núm. 8 Any I).

Informacions destacades:

- Núm. 10, any I, (15-III-1888) «Siniestro Terrible» Incendi de la fàbrica de Joaquín Espinós.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

- Suplement per trasllat de la impremta (2-XII-1887).
- A partir de l'11-I-1888 el diari passa a ser setmanari, encara que manté les mateixes característiques externes i internes.

EL NOTICIERO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico independiente defensor de los intereses de Alcoy»; en el núm. 14 afegeix: «en combinación con El Primitivo Alicante Obrero».

Lloc: Alcoi; a partir núm. 14, Alacant.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (3-VI-1916).
Darrer número: Núm. 35 (17-XII-1916).
Periodicitat: Setmanal; a partir núm. 14, quatre voltes a la setmana.
Col·lecció: Falta del núm. 15 al núm. 20, tots dos inclosos.

Seu social:

Administració i redacció: Plaza Constitución, 8.
Lloc d'impressió: Alcoi, a partir núm. 14, Alacant.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 42 x 30,5 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 30,2 x 6,9 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 38,5 x 26,7 cm.
Capçalera: 26,7 x 7,7 cm.; a partir núm. 14: 27 x 9 cm.
Seccions: «Glosando las cosas», «De la vida alcoyana», «Notícias», «Espectáculos», «De colaboración», «Información general», «Del cine», «Relámpagos de sinceridad», «Guía comercial de Alicante», «Sucesos».
Impressor: Imprenta La Fraternidad; a partir núm. 14, Rafael Costa o Imprenta Guijarro d'Alacant, indistintament.
Fulletons:

- *Virgen y Madre* (a partir núm. 24).
- Justino Sarrió: *De Leso Arte* (núm. 20 al ?).

Il·lustracions: Fotografia de Gonçal Barrachina (núm. 3).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: Gaspar Llorca Vidal
Llocs de subscripció: Redacció, Plaza de la Constitución, 8.
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: 25 cèntims.

Equip de redacció:

Director: Eduardo Martínez.
Col·laboradors habituals: B. Ayllón, Eduardo Martínez, Gonzalo Cantó, Justino Sarrió, J. Nemrod, Gaspar Llorca Vidal.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Antonio Zaragoza Ruiz, L. Soler Valor, Fabián Bisbal, Amando Romeu, J. Martínez, Amando Romeu, Cándido Buenafé, Mariano Abril, A. R. Bonnat, José Gisbert, Julio Ferrándiz, Manuel Merino, Dora Latorre, José Enrique Godó, Pigmalión, Ángel Guerra, Sintierra, Pablo de Caviedes, Jacobo del Valle, Papa Girolt, Luis Salles de Toledo.
Publica textos de: Jacinto Benavente «Letrados Iletrados» (núm. 1); Víctor Hugo, «El hombre y la mujer» (núm. 1).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Independent moderat. To obrerista en algunes denúncies i informacions.

Línia editorial: Defensar els interessos de la ciutat.

Polemitza amb: El patriota, de Cocentaina (núm. 14).

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Com a font històrica, aquesta publicació ens ofereix una bona instantània del moment social i polític d'Alcoi durant l'any 1916. Va representar també un espai important on els aficionats a les lletres publicaren les seues creacions, i entre ells cal destacar la presència d'un autor com Gonçal Barrachina. Aquesta línia de difusió de les lletres locals va trobar continuïtat en la *Gaceta de Levante* on, per altra banda, publicaren també alguns col·laboradors d'El Noticiero. A partir del número catorze, la coedició amb *El Primitivo Alicante Obrero* farà que les informacions i anuncis d'Alacant compartisquen espai amb les d'Alcoi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Societat; literatura; política nacional i local; jocs florals.

Articles destacats:

- Nemrod: «El Nuevo Alcoy» Escrit de bon estil sobre les obres pendents o a punt de realitzar-se a la ciutat (núm. 5).
- Nemrod: «La muerte de Garnica». Narra la mort en la penúria d'un antic funcionari municipal, bohemi alcoholitzat que esperava un canvi de govern per a poder tornar a treballar (núm. 8).
- Latorre, Dora: «Femeninas - la desconsideración social» Denuncia la condició en què es trobava la dona (núm. 10).
- «Ingratitudes». Critica Timoteu Briet per recomanar en les seues construccions pedra d'una pedrera de Cocentaina, propietat d'un familiar (núm. 11).
- «El muerto al hoyo». Fa referència al quart aniversari de la mort de Canalejas i es lamenta que se n'han oblidat els polítics locals (núm. 32).
- Justino Sarrió «Entre todos la mataron...» Comenta la desaparició del *Diario de Alcoy* per la poca col·laboració del sector catòlic d'Alcoi (núm. 35).

Informacions destacades:

- «Asamblea Radical» (núm. 12) (19-VIII-1916).
- «Les mananes en libertad» (núm. 31) (11-XI-1916).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL NOTICIERO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario independiente de la mañana. Ciencias. Artes. Administración».

Vinyetes: Una.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer i únic número: Núm. 1 (1-XII-1923).

Periodicitat: Diària, però...

Seu social:

Administració: Sant Nicolau, 12.

Redacció: Nueva, 4.

Lloc d'impressió: Alcoi. E. Insa; Nueva 4, baixos.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 56 x 44 cm.

Nombre de columnes: 3, la primera pàgina; 6, les pàgines 2 i 3.

Dimensions: Pàgina 1, 13 cm. cada columna; les altres, 6,5 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 48 x 40 cm.

Capçalera: 7 x 26 cm.

Seccions: «Editorial», «Efemérides», «Noticias», «Teléfono y Telégrafo», «(Informaciones de tarde y noche)», «Notas deportivas», «Sucesos», «Anuncios» (la darrera pàgina).

Impressor: E. Insa; Nueva, 4 baixos (Alcoi).

Il·lustracions: Una foto de Juan Manén, compositor i violinista català (Barcelona 1883-1971).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador-gerent: Ernesto Segura.

Llocs de subscripció: «Este periódico se vende en la librería de Segura, San Nicolás 12».

Preu: «Número suelto 10 cts.».

Subscripcions: «Un mes, 2'50 ptas. Fuera: Trimestre, 8 ptas.».

Equip de redacció:

Director: Gregorio Ridaura.

Redactor en cap: José Moya.

Corresponsals: Gonzalo Cantó («Desde Madrid»).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: «Si alguna justificación necesita nuestro intento, la tendría sobrada con la enunciación de nuestro propósito: Alcoy necesitaba un periódico diario independiente, dando a esta palabra todo el rigor de su significado; un periódico diario que sin deber a nadie obediencia ni sumisiones, libre de todo servicio que no fuera el bien público y ajeno de disciplinas políticas y gratitudes comprometedoras, pudiera cumplir con entera independencia, serenamente, dignamente, con la misión informativa (...)».

Difusió: Librería Segura, San Nicolás, 12.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Pretén ser comarcal i col·labora amb el nou règim de Primo de Rivera.

Font històrica:

Articles destacats: Hi ha una col·laboració de Gonzalo Cantó.

Informacions destacades:

- L'editorial, titulada «Al empezar», diu entre altres coses que: «Alcoy necesitaba un periódico diario independiente... sin deber a nadie obediencias ni sumisiones (...) con la misión informativa... de defender con toda gallardía los intereses morales y materiales de esta comarca». I acaba dient «EL NOTICIERO aparece cuando se está operando la más intensa renovación de valores e ideas que sufrió España en los tiempos modernos. Y en aras de la independencia que hemos afirmado nos interesa hacer constar, que secundaremos con nuestra modesta acción y nuestro ardiente entusiasmo este movimiento si, como lealmente creemos, tiende a formar una España nueva, adecentando nuestras costumbres políticas y administrativas, vigorizando la disciplina social y el principio de autoridad y restableciendo el imperio de la ley».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València. Fons Navarro Cabanes 3/858.

V. OBSERVACIONS: Afirma que «Este número ha sido sometido a la previa censura militar».

EL NOTICIERO REGIONAL

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario independiente de información».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-II-1927).
Darrer número: Núm. 713 (31-V-1929).
Periodicitat: Diària.
Col·lecció: Del núm. 1 al 713. Falten els números 45 i 227.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Beato Nicolás Factor, 2; més tard, c/ Juan Cantó, 4.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4; de vegades, 6.
Dimensions: 58,9 x 42,8; a partir del núm. 421: 56 x 40 cm.
Nombre de columnes: 7; a partir del núm. 421: 6.
Dimensions: 49,8 x 5,8; a partir del núm. 421: 46,9 x 6 cm.
Superfície impresa: 56,4 x 40,5; a partir del núm. 421: 51,7 x 36,2 cm.
Capçalera: 7 x 40,5; a partir del núm. 421: 4,5 x 36,2 cm.
Seccions: «Nuestros editoriales», «Vida corporativa», «Retablo pintoresco», «Problemas locales», «Cuestiones locales», «Hechos y frases célebres», «Nuestras crónicas», «Tribunales», «De arte», «Obituario», «Reportaje de un desocupado», «De ayer a hoy», «Registro Civil», «Espectáculos», «Crónica de sociedad», «Información municipal», també denominada «Informaciones de la ciudad», «Informaciones comarcanas», «Noticiero local», «La semana deportiva», de vegades anomenada «Los deportes», «La voz de la calle», «La

fiesta nacional», «Los sucesos», «Radiotelefonía», «Boletín religioso», «Los teatros», «Informaciones nacionales y extranjeras», «Nuestros reportajes», «Página femenina», amb informació adreçada a la dona sobre moda, «Publicaciones y revistas»; en l'última pàgina apareix «Anuncios breves» i publicitat. Inclou entrevistes.

Impressor: Talleres Tip. Lit. Renovación

Fulletons:

- Invernizio, Carolina: *Beso ideal* (núm. 357).
- Invernizio, Carolina: *La espía* (núm. 445).
- Invernizio, Carolina: *El camino del pecado* (núm. 514).
- Puertas de Raedo, C.: *La cumb.e imaginada* (núm. 580).
- Wallace, Lewis: *Ben-Hur: (una historia de Cristo)* (núm. 588).

Il·lustracions: Hi apareixen algunes fotografies.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Director: César Puig; Gregorio Romero.

Corresponsals: A Cocentaina, Ibi, Castalla, Banyeres, Biar, Quatretondeta, Dénia, Xàtiva, Onil, Agres, Confrides, Beniarrés, Muro de l'Alcoi, Gandia, Xixona, Villena, Beneixama, Agost, la Torre de les Maçanes, Balones, Monòver, Callosa de Segura, Beniardà, Relleu, Petrer, Madrid, Catalunya i a l'estranger.

Col·laboradors habituals: Mario Genovés, Francisco Mompó, «Amadís de Gaula», pseudònim d'Evaristo Pérez Monllor, «Armando Pelea», Francisco Romá, Antonio Borrell, M. Barrera, «Kintales», «Capotillo», A. Durá, Juan Lacomba.

Publica textos de: Max Twain, Gonzalo Cantó, Azorín, Máximo Gorki, Mario Puccini, Eduardo Marquina.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Democraticoliberal

Línia editorial: En el núm. 1, en «Nuestras primeras palabras», explica les seues característiques: «Pretendemos que no sea el nuestro un periódico más... La prensa ha de ser algo más que simple elemento de información: ha de ser apostolado de patriotismo y de ciudadanía; fuente permanente de educación y de cultura... escuela de civismo, de amor y fraternidad universal; (...); hoja de serena crítica que enjuicie desapasionadamente la obra y los actos de quienes rijan los destinos nacionales... independiente, de respeto a todas las creencias practicadas dentro de un lícito ideario... ha de recoger las notas emotivas y sensacionales del día, para tener así al corriente al público, de los sucesos más salientes registrados en España y el Extranjero... esta publicación no ha de tener un carácter puramente local, sino que, como el título indica, pretendemos que sea un diario regional..Deseamos, pues, que este periódico sea tanto de Alcoy como de los pueblos inmediatos...».

Polemitza amb: La Gaceta de Levante.

Difusió: A Alcoi i comarca.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Diari d'informació variada que tracta temes d'actualitat tant d'Alcoi com de la resta del món, il·lustrat amb fotografies. Encara que es declara independent, respon a una tendència democrataliberal.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Qüestions i problemes locals, política nacional i estrangera, esports, arts, espectacles, moda, cuina.

Articles destacats:

- «La grave crisis de las industrias alcoyanas» (núm. 2).
- «Los montes de Alcoy hace 160 años» (núm. 3).
- Dr. Cuadrado: «La cocainomanía» (núm. 8).
- «¿Cómo se solucionaría la crisis textil alcoyana? (núm. 12, 18).
- «La lucha por Tánger» (núm. 18).
- Gadea, Santiago: «La crisis de la industria textil alcoyana» (núm. 22, 23).
- «Alrededor de la crisis de la industria textil alcoyana» (núm. 32).
- «Los abusos de las Empresas de Electricidad de Alcoy» (núm. 84).
- Sempere, Francisco: «El retiro obrero» (núm. 110).
- Liga de Inquilinos (Junta Directiva): «En pro de la mejora y saneamiento de las viviendas» (núm. 117).
- Liga de Inquilinos (Junta Directiva): «El pabellón para niños tuberculosos» (núm. 135).
- Valor, Jorge: «¡Libros al hogar español!» (núm. 163).
- García Monllor, A.: «El coadjutor de la Sarga» (núm. 167), és una entrevista amb el capellà de la Sarga.
- «Un gran país revolucionario sin revolucionarios» (núm. 179).
- García Monllor, A.: «Palabras de un caudillo carlista» (núm. 172), és una entrevista amb mossèn Enrique, antic carlista.
- Valor, Jorge: «El lenguaje de la escuela» (núm. 262).
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Peladillas de Alcoy» (núm. 279).
- Motezuma: «La realidad se impone» (núm. 330), es refereix a la crisi de les indústries.
- Barceló Gosálvez, Gonzalo: «Evocaciones del pasado» (núm. 375).
- Beut Belenguer, Emilio: «Alcoy y los exploradores» (núm. 375).
- «Las industrias murenses» (núm. 390).
- «La Fuente Roja» (núm. 449).
- Simó Alós, Rafael: «Historia y evolución de los partidos políticos alcoyanos» (núm. 470).
- Torró, Antonio, Fr.: «Onteniente y su colegio de la Concepción» (núm. 480).
- Ossorio, Ángel: «Antonio Maura» (núm. 503).
- Castro, Cristóbal de: «La crisis del libro y sus remedios» (núm. 516).
- Palmi, Pascual: «Las bibliotecas populares» (núm. 519).
- García Monllor, A.: «La ayuda a Gonzalo Cantó» (núm. 557).
- Palmi, Pascual: «Divisoria sexual» (núm. 561).
- Martin, William: ¿Separatismo o federalismo? (núm. 573).
- Domingo, Marcelino: «La lucha por el derecho» (núm. 580).
- Lucifer: «Industrias vergonzantes» (núm. 589).
- Domingo, Marcelino: «Discurso a la juventud» (núm. 622).
- Palmi, Pascual: «Biblioteca infantil y parque de los niños» (núm. 629).
- Grupo Naturista, Un: «¿Debe ser la carne base de nuestra alimentación?» (núm. 631).
- Grupo Naturista, Un: «El naturismo» (núm. 637).
- Lacomba, Juan: «Renacimiento de la novela romántica» (núm. 657).
- Cineasta: «La futura España cinematográfica» (núm. 657).
- Palmi, Pascual: «Escuela económico-social-religioso-cristiana» (núm. 665).

- Sempere, Francisco. «Los comités paritarios y la organización obrera» (núm. 677).
- Carbonell Blanes, Francisco: «Alcoy monumental: datos sobre la iglesia de San Agustín» (núm. 683).
- Palmi, Pascual: «Educación de la juventud» (núm. 683).
- Balaguer, Eugenio P.: «La Sociedad de Albañiles y Directores» (núm. 683).
- «Industrias alcoyanas: gran fábrica de extracción de aceite de oliva con aparatos de construcción moderna» (núm. 683).
- Díaz Caneja, Guillermo: «La higiene social» (núm. 698).
- Coloma, G.: «Rebelión de sexos» (núm. 702).
- Lacomba, Juan: «Ruta científica» (núm. 710).
- Cabeza, Fidel: «La mujer y la literatura» (núm. 713).
- Levy, León: «De Tutankamen a los 'cock-tails'» (núm. 392).

Informacions destacades:

- «Un proyecto de urbanización local: se trata de construir barriadas de viviendas económicas y de derribar las casas llamadas «Ataud» y «Bréchida» (núm. 5) (5-II-1927).
- «El corredor Morant llega a Valencia dentro del tiempo calculado» (núm. 12) (13-II-1927).
- «La Asamblea obrera del pasado domingo» (núm. 37) (15-III-1927).
- «Una sesión plenaria para la reconstitución del Ayuntamiento» (núm. 51) (31-III-1927).
- «El rey de Suecia en Madrid» (núm. 68) (20-IV-1927).
- Mompó, Francisco: «Fernando Cabrera», entrevista amb el pintor (núm. 70 (22-IV-1927).
- «La falsificación de billetes de 100 pesetas» (núm. 114) (16-VI-1927).
- «Esta mañana celebrará Alcoy su I homenaje a la vejez» (núm. 123) (26-VI-1927).
- «Resulta un acto de espléndida manifestación del sentimiento y de la generosidad alcoyana, a favor de la ancianidad» (núm. 124) (28-VI-1927).
- «Los interrogatorios de testigos: la vista del proceso seguido por supuestos delitos en la contabilidad de 'La Exportadora Alcoyana'» (núm. 139) (15-VII-1927).
- «La vista de la causa incoada contra los ex–Consejeros y Secretario de 'La Exportadora Alcoyana'» (núm. 140) (16-VII-1927), (núm. 141) (17-VII-1927).
- «La sentencia dictada en el proceso seguido contra los ex-Consejeros y ex-Secretario de 'La Exportadora Alcoyana'»(núm. 142) (19-VII-1927).
- Gubbio: «La asamblea obrera del domingo» (núm. 148) (26-VII-1927).
- «El conflicto de la industria textil» (núm. 153) (31-VII-1927) (núm. 158) (6-VIII-1927).
- «Un operario de fábrica hiere gravemente al encargado de telares de la misma» (núm. 195) (18-9-1927), a la fàbrica de teixits de cotó dels senyors A. i J. Gisbert.
- «Anoche regresaron de África las fuerzas expedicionarias del Regimiento de Vizcaya» (núm. 205) (30-IX-1927).
- «Las reformas en la plazuela de San Jorge y calle de Santo Tomás» (núm. 230) (29-X-1927).
- «Después del naufragio del Princesa Mafalda» (núm. 256) (29-XI-1927).
- Alvar-González: «La fiesta del estudiante y la proclamación de su reina» (núm. 280) (28-XII-1927).
- «La realización de la iniciativa de *El Noticiero Regional*» (núm. 289) (7-VI-1928), es refereix a la iniciativa de repartir regals per als xiquets pobres.
- «El homenaje a Espí» (núm. 303) (24-I-1928).
- «Alcoy no tiene biblioteca popular y precisa su creación» (núm. 307) (28-I-1928).

- «Hacia la creación de una biblioteca popular y de un Ateneo» (núm. 308) (29-I-1928).
- «Ha muerto el glorioso escritor español don Vicente Blasco Ibáñez» (núm. 308) (29-I-1928).
- «Homenaje a un Hijo Predilecto de Alcoy» (núm. 324) (17-II-1928), parla del nomenament com a fill predilecte d'Alcoi del pintor Ferran Cabrera Cantó.
- «El conflicto de la industria textil» (núm. 340) (7-III-1928).
- «El Jesús del Gran Poder hoy ha emprendido el vuelo: Detalles de la salida» (núm. 404) (30-V-1928).
- «Interesando la reorganización del Comité Paritario interlocal de la industria textil» (núm. 419) (16-VI-1928).
- G. M., A.: «En el Hospital Civil de Oliver: dudas, carencia de datos, inconexión» (núm. 439) (10-VII-1928), reportatge.
- «El II Campamento regional de los exploradores de España: en la Fuente Roja» (núm. 446) (18-VII-1928).
- «El ciclón que ha devastado Puerto Rico» (núm. 500) (19-IX-1928).
- «Arde el Teatro Novedades de Madrid durante una función vesrpertina» (núm. 505) (25-IX-1928).
- «Clásico se 'doctora' en Játiva como matador de toros y alcanza un triunfo clamoroso» (núm. 511) (8-X-1928).
- «En bien del artista alcoyano Don Gonzalo Cantó» (núm. 531) (25-X-1928), fins al 527.
- «La VI Asamblea de la Federación de Prensa Española» (núm. 566) (5-XII-1928).
- «El conflicto boliviano-paraguayo» (núm. 575) (15-XII-1928).
- «El proyecto de pavimentación» (núm. 583) (26-XII-1928).
- «La vida en la ciudad durante el año 1928» (núm. 588) (1-I-1929).
- «Anoche se celebró la organizada por el *NOTICIERO REGIONAL* a favor de los niños pobres de la localidad con un júbilo desbordado entre la gente menuda...» (núm. 593) (6-I-1929).
- «El quiosco-biblioteca de la Glorieta: hoy se abrirá al público» (núm. 605) (20-I-1929), (núm. 606) (22-I-1929).
- «Fallecimiento de la reina madre Doña María Cristina» (núm. 620) (7-II-1929).
- «La actividad de la Organización Internacional del Trabajo durante el año 1929) (núm. 626) (14-II-1929).
- Mompó, Francisco: «Margarita Xirgu: la genial actriz nos cuenta algunos fragmentos de su vida artística...» (núm. 643) (6-III-1929).
- «Ayer por la tarde falleció Mosén Chusep» (núm. 649) (13-III-1929).
- «Bases para el certamen musical que se celebrará el día 21 del próximo abril» (núm. 650) (14-III-1929), (núm. 653) (17-III-1929).
- «Andrés Saborit pronuncia una conferencia político-social: el domingo en el Teatro-Circo» (núm. 677) (16-IV-1929).
- «El primer chasis de automóvil que se construye en Alcoy» (núm. 683) (21-IV-1929).
- «La importantísima reunión del domingo en la Sociedad El Trabajo» (núm. 692) (7-V-1929).
- «En la iglesia de San Jorge: boda aristocrática, la señorita Anita Pérez Aracil y Don Remigio Pascual Gadea» (núm. 692) (7-V-1929).
- «Muro en sus fiestas a la Virgen de los Desamparados» (núm. 696) (11-V-1929).

- «Con gran solemnidad y brillantez se celebró el domingo la inauguración de la Exposición Internacional de Barcelona» (núm. 704) (21-V-1929).
- «Un ensayo del método Asuero en nuestra ciudad» (núm. 707) (24-V-1929).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 70 (22-IV-1927), (núm. 375) (22-IV-1928), (núm. 683) (21-IV-1929) dedicats a sant Jordi amb motiu de les festes de Moros i Cristians.
- Núm. 588 (1-I-1929), amb motiu de l'entrada del nou any, 1929.

Llibres que anuncia:

- Blasco Ibáñez: *A los pies de Venus: (los Borgia)* (núm. 1).
- Gil-Albert: *La fascinación de lo irreal* (núm. 62).
- Canalejas, Duque de: *Reflexiones sobre la vida de mi padre* (núm. 376).
- Castrillo Santos, Juan: *Las rutas de la libertad* (núm. 395).
- Shaw, Bernard: *Guía de la mujer al socialismo y al capitalismo* (núm. 417).
- Revista *La semana gráfica.*
- Revista *La Farsa.*
- El periòdic *Boletín del Exportador: periódico decenal defensor de los intereses de la exportación española.*
- El setmanari: *Unión Obrera: órgano de la Confederación Nacional de Sindicatos Libres de España.*
- El setmanari humorístic *Gutiérrez.*
- Isona, Faustino: *La verdad frente al error* (núm. 500).
- La revista *Teatro valensiá* (núm. 526).
- *Anuario General de España (Bailly-Baillière-Riera).*
- La revista *Estampa.*
- La publicació setmanal *Revista literaria: novelas y cuentos.*
- Martine, Alfonso de la: *Graziella.*
- *Boletín de las Cámaras del Libro de Madrid y Barcelona.*
- Miró, Gabriel: *Años y leguas* (núm. 645).
- Lis, Gustavo de: *Sorpresa trunca.*
- *Las Noticias*, diari d'Alacant (núm. 666).
- El setmanari d'Alzira *El Heraldo de la Ribera.*
- Les publicacions *La Farsa i La Pantalla.*
- Fernández Flórez, W.: *El país de papel* (núm. 674).
- Malraux, André: *Los conquistadores* (núm. 683).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL NOU PARDALOT

A.B.Ll. / F.B.M

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Semanari d'entretensió y pasatémps sobre... qualsevol cosa, meñs sobre relichió ni sobre política».

Vinyetes: Sí.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Valencià.

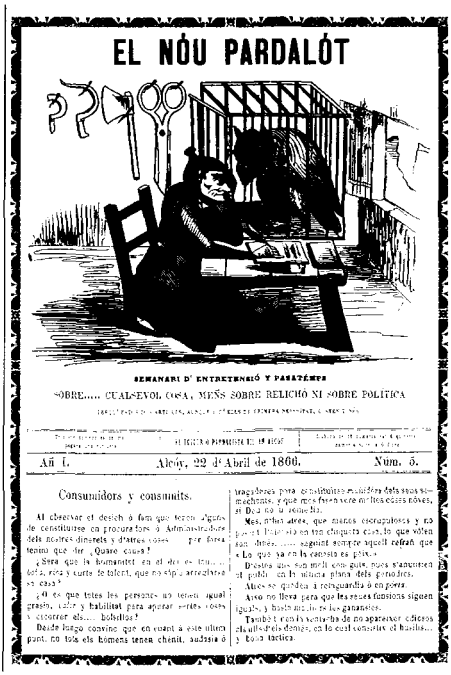

EL NÓU PARDALÓT

SEMANARI D' ENTRETENIMIÓ Y PASATÉMPS

SÓBRE..... CUALSEVOL COSA, MENS SÓBRE RELIGIÓ NI SÓBRE POLÍTICA

Año I. Alcoy, 22 d'Abril de 1866. Núm. 5.

Consumidors y consumits.

Al observar el desich ó fam que tenen d'igualés de constituirse en procuradors ó Administradors dels nostres dinerets y d'altres coses per fora, tenim que dir ¡Quare cosas!

¿Será que la humanitat va el dos de tots... ¡¡¡!!, ¡ya y sorte fe taiert, que no esplu arreglarse en casa?

¿O es que totes les persones no tenen igual grasia, valor y habilitat para aperar certes coses y cosotrar als... ¡¡¡!!! bobillos?

Deuda luego convine que en cuant á este interi punt, no tots els hómens tenen chenit, audisia ó imaginéres para establirsse malsiéres dels seus semechants, y que mes fora vore molta coses rónes, si Deu no lo remedia.

Mes, niñes, aires, que manes escrupolosos y es tipo el Pepe sia en tos chiquets casos, lo que vóten sun dinés..... segoint sempre aquell refrán que «Lo que ya en la cansió es pitra».

Destins dos sun molt con guis, pues s'aumenten el poble, cada ulinca placa dels gran dins.

Alies se quedea á retaguardia ó en pores.

Aixo no llevá para que les zeses funsions siguen iguals, y hasta mes, ¡¡¡!!! les ganaréis.

Tambés rendy activitat de no apararser chicoses ¡¡¡!!! Pels dengs, es lo cert consiste el hasiles... y bona tactica.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (25-III-1866?).
Darrer número: Núm. 5 (22- IV-1866).
Periodicitat: Setmanal: ix els diumenges de matí.
Col·lecció: Núm. 5 (22- IV-1866).

Seu social:

Lloc d'impressió: Imprenta de José Martí, c/ Mercado, 31.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 32 x 22 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 9 cm.
Superfície impresa: 26 x 18 cm.
Capçalera: 18 x 18 cm.
Il·lustracions: a la portada i a l'interior.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Editor: Visént Jordá Pérez
Preu: 6 «dinés».
Subscripcions: L'abonament de 12 números «4 quinséts».

Naturalesa i orientació:

Tendència: Festiva.
Línia editorial: Satírica i de denúncia.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Satíric i humorístic.

Font històrica:

Articles destacats: «Consumidors i consumits», sàtira sobre guanyadors i oportunistes i sobre perdedors, núm. 5 (22- IV-1866).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

V. OBSERVACIONS: Tots els articles i els poemes estan en valencià. En la capçalera esmenta que «El editor o pardaliste viu en Alcoy», tot i que en la data escriu Alcóy.

LA OPINIÓN

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol : «Semanario liberal».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm.1 (7-II-1914).
Darrer número: Núm. 6 (14-III-1914).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Falten els núm. 2, 3 i 5.

Seu social:

Administració i redacció: Avenida del Viaducto de Canalejas.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 41,7 x 30 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 37,2 x 6,9 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 26,9 x 38,2 cm.
Capçalera: 26,8 x 6,2 cm.
Seccions: «Noticias», «Cosquillas».
Impressor: Teobaldo Jordá.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Comité Liberal.
Propietaris: Comité Liberal.
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: 50 cèntims un mes; 1,5 pessetes el trimestre.

Semanario de información, crítica y deportes

AÑO I
Número 5

Alcoy, lunes 7 de Agosto de 1933

PRECIO: 15 céntimos

Equip de redacció:

Esporàdicament apareixen les signatures de: Miguel Peñaflor.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Liberal.

Línia editorial: Mantenir el contacte amb l'opinió pública i la lluita «serena» amb el partit conservador.

Polemitza amb: La Lealtad i *Fraternidad.*

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Com a setmanari elaborat i distribuït pel Partit Liberal, els seus continguts obeeixen a la mateixa propaganda del Comte de Romanones i a la confrontació amb la premsa local conservadora. El naixement al si del partit d'una publicació d'aquestes característiques va estar condicionada per la pèrdua del govern municipal i les pròximes eleccions a les Corts Generals.

Per altra banda, també trobem referències al Partit Republicà Radical de Botella Asensi, en concret al seu suport al candidat conservador González de Besada.

Resulta de gran interès l'exemplar del dia 14 de març de 1914, on es relata l'atac per part d'elements incontrolats a les cases dels industrials liberals i altres accions permeses o dirigides pel poder municipal, que provocaren la derrota de la candidatura del Comte de Romanones.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política municipal i nacional; eleccions; publicitat electoral.

Articles destacats:

- «Prefacio» Plantejament inicial de la publicació (núm. 1).

- Miguel Peñaflor, «Sin nido» Crítica irònica de la presentació de González Besada pel districte d'Alcoi (núm. 4).
- «Las elecciones del domingo» Relat de les accions repressives del govern municipal sobre elements liberals i l'atac per part de gent del poble de les cases d'alguns industrials liberals (núm. 6).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

ORIENTACIÓN SOCIAL

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano quincenal del Partido Socialista».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (15-XI-1931).

Darrer número: Núm. 182 (18-VII-1936).

Periodicitat: Quinzenal; setmanal des del 28-V-1932.

Col·lecció: del núm. 1 al 182; falten els números 10, 19, 20, 38, 54, 106, 118, 122, 125, 130, 132, 138, 151, 163, 176 i 181.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Gonzalo Barrachina, 2; a partir del núm. 52, Av. de Canalejas, 1.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 6 el núm. 1; 8 fins al núm. 133; després, 4.

Dimensions: 37,5 x 26 cm; del núm. 15 al 133: 31,4 x 20 cm.

Nombre de columnes: 2; de vegades 4.

Dimensions: 33 x 5,4 cm; del núm. 15 al 133: 25,9 x 5,8 cm.

Superfície impresa: 23,2 x 33 cm; del núm. 15 al 133: 25,9 x 18,4 cm.

Capçalera: 6,5 x 23 cm; del núm. 15 al 133: 4,8 x 18,5 cm.

Seccions: «Editorial»; «Breves»; «Plumas selectas», on es publiquen composicions literàries; «Instantáneas», comentaris breus d'actualitat en to irònic; «Municipalerias», «De los pueblos comarcanos», informació del moviment obrer i socialista als pobles de la comarca; «Cartas a escritores famosos»; «Legislación social», on es publiquen lleis socials amb els seus comentaris corresponents; «En el jardín de los ingénuos», comentari crític signat per «Alcibíades». En 1934 apareix alguna secció nova com «En el jardín de los ingénuos»; «Notas de arte»; «En la inmensidad del espacio», que és una crònica política; «Carta abierta al director»; etc. En 1935 apareix «Habla Moscú», on s'informa sobre la vida a l'URSS; també s'hi anuncien circulars, convocatòries i conferències de l'Agrupació i Joventut Socialista, d'UGT, edictes de l'Ajuntament i publicitat.

Impressor: Imprenta Rosendo Insa; a partir del núm. 6, imprenta de E. Vañó, c/ Dos de Mayo, 27.

Fulletons:

- Pilman, P. N. de: *«Entre lirios y llamas»* (núm. 106).

Il·lustracions: En la secció «Instantáneas» i alguna fotografia.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i propietaris: Agrupació Socialista d'Alcoi.

Preu: 15 cèntims; des del núm. 15 al 133: 10 cèntims; núm. extraordinaris: 30 cèntims.

Equip de redacció:

Redactor en cap: Copérnico Ballester.

Corresponsals: A. Jordá a Cocentaina, Adolfo Monllor a Benilloba, Joaquín Brotons a Banyeres, M. Simón a Énguera, «R. del Molinar» a Alcoleja, també a Benimantell, Agres, Planes, l'Orxa, Confrides, Ibi, Benimarfull, Muro, la Vall de Gallinera, Alqueria d'Asnar, Bocairent, Benilloba.

Col·laboradors habituals: Salvador García Muñoz, J. Sandoval Amorós, Regina García, A. García Atadell, Manuel González Ramos, Rogelio Cantó, Valentín de Carriedo, Fructuoso Antolí, J. Iniesta Cuquerella, I. Úbeda Escandell, Augusto Barcia, M. Bertolín Peña, Justo Colomer, I. Romero Fajardo, Artemio del Portal, E. Crespo, Mariano Rojo, Francesc Llácer, Pascual Tomás, «Alcibíades», Sócrates Gómez, L. R. Mencheta, Margarita Nelken, F. Blasco, Pascual Palmi, Carlos de Baraibar, Artemio López, Rafael Laliga, J. M. Sánchez Roda, Alfonso Maeso, Juan B. Puig, Aracil Gisbert, Juan R. Rodríguez, M. Blanquer, Luis Masiá, Francisco Colomer, Leoncio Pérez Martínez, R. Verdú, J. Navadie, Bernardo Solí, Miguel R. Seisdedos, «Magnesio».

Publica textos de: Mazzini, Say, Marco Aurelio, Reclus, Chaptal, Epicuro, Pablo Iglesias, Tomás Meabe, Miguel de Unamuno, Jaurés, León Tolstoi, Voltaire, Luis Araquistain, Máximo Gorki, Azorín, Santiago Ramón y Cajal, Lenin, Santiago Carrillo, W. Arnold Foster, Largo Caballero, Kant, Carlos Marx, Engels, Plinio, Mirabeau, E. Marquina, Lenin, Víctor Hugo, Augusto Bebel, Emilio Zola, Marco Aurelio, Pla y Beltrán.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Socialista.

Línia editorial: En el núm. 1 explica la seua intenció en «Nuestros propósitos»: «Esa labor de adaptación política, de educación ciudadana... dedicará preferentemente nuestro órgano *Orientación Social*... Otra tarea más difícil, más penosa... nos hemos impuesto en nuestra publicación: la de orientar a la clase trabajadora y a su organización por derroteros menos deslumbradores... pero de más positivos resultados para las justas aspiraciones del proletariado.» Es queixa que la classe treballadora alcoiana està mal influïda per l'anarcosindicalisme i que aquest fomenta l'odi sobre el socialisme. Finalment diu: «Contra todos estos mercaderes, frente a todas estas alevosías, *Orientación Social*, enristrará su pluma para poner al descubierto a estos falsos apóstoles del obrerismo señalando a la clase trabajadora su verdadero camino para laborar eficazmente por su liberación social.».

Polemitza amb: La Voz del Pueblo, *El Faro*, *La Gaceta de Levante*, *El Debate*, *La Tierra* i amb el periòdic alacantí *El Tío Cuc*.

Difusió: A Alcoi i comarca.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És l'òrgan de difusió i publicitat del Partit Socialista a Alcoi i comarca. Pel novembre de 1932 deixà de publicar-se durant dues setmanes. Va ser censurat algunes vegades durant el bienni negre i va estar suspès des del 22-IX-1934 (núm. 133) fins al 3-VIII-1935 (núm. 134).

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: política local, nacional, sindicalisme, ensenyament, religió.

Articles destacats:

- Palmi, P.: «La enseñanza nacional en Alcoy» (núm. 1).
- «Educación sindical: de su necesidad» (núm. 1).
- Samper, F.: «El Partido Socialista y sus detractores» (núm. 2).
- «La mascarada revolucionaria», pel gener de 1932 (núm. 6).
- Bertolín Peña, M.: «Hacia la escuela renovada» (núm. 8).
- García, Claudina: «Breves reflexiones sobre el voto femenino» (núm. 11).
- Ferrándiz Albors, F.: «Pobre Cristo» (núm. 14).
- Colomer, F.: «Un peligro que se ofrece al mundo: el fascismo» (núm. 18).
- García, Salvador: «El ocaso del capitalismo» (del núm. 22 al 32).
- Ballester, Copérnico: «La escuela socialista de verano» (núm. 28).
- Portal, Artemio del: «El Estatuto Valenciano» (núm. 26, 35, 37).
- Aerolito: «Casas baratas» (núm. 34).
- «Ante un partido nuevo: nuestra opinión» (núm. 36).
- «El terrorismo en Alcoy» (núm. 40).
- «Biblioteca popular: a favor de su construcción» (núm. 41).
- Palmi, Pascual: «Biblioteca circulante» (núm. 42).
- Palmi, Pascual: «¡¡Cultura, cultura y cultura!!» (núm. 46).
- «Dictaduras y anarquistas» (núm. 55).
- Columela: «Dictadura del proletariado» (núm. 58).
- Verdú, R.: «¿Ha fracasado la democracia?» (núm. 62).
- «Momentos decisivos» (núm. 69), carta de Federico Landrove, director general de Primera Ensenyança.
- «Intereses municipales. Los maestros nacionales y sus viviendas» (núm. 74).
- «La rebeldía de la juventud» (núm. 76).
- «Pueblo, si amas la República, vota a los socialistas» (núm. 87).
- Sou, Bernardo: «Charlas con mi compañera: el socialismo y la libertad» (núm. 88).
- Iglesias, Pablo: «Incremento de la fuerza proletaria» (núm. 91).
- «El frente único antifascista» (núm. 96).
- «La única solución, la revolución» (núm. 103).
- Comité de Huelga, El: «Las organizaciones gráficas madrileñas se dirigen a la opinión pública» (núm. 109).
- «Declive del lerrouxismo» (núm.107).
- «La alianza obrera antifascista» (núm. 114).
- Centro de Estudios Sociales: «Nuestra réplica a un farsante de *La Voz del Pueblo*» (núm. 116).
- Vidiella, Rafael: «Psicología del anarquismo español» (núm. 117).
- «El fascismo en Europa» (núm. 124).

- «La Hidroeléctrica: ante un nuevo atropello» (núm. 138).
- «El Sindicato de Papeleras» (núm. 139).
- «El proletariado y la guerra» (núm. 141).
- «La vida económica en Rusia» (núm. 145).
- Puig, J. B. «La lucha de clases» (núm. 150).
- «La revolución de octubre en Alcoy» (núm. 159).
- «Las próximas elecciones y la unión de las izquierdas» (núm. 164).
- «El problema de la enseñanza en Alcoy» (del núm. 164 al 168).
- «Obra del Frente Popular de Alcoy» (núm. 170).
- «Frente popular obrero» (núm. 173).
- «La ofensiva fascista» (núm. 177).
- Colomer, Francisco: «El fracaso de la República» (núm. 182).

Informacions destacades:

- «Parque-escuelas para la ciudad de Alcoy: memoria del anteproyecto» (núm. 3) (15-XII-1931).
- «Una ponencia interesante» (núm. 7) (13-II-1932).
- «Sobre un concurso de proyectos» (núm. 19) (2-VII-1932), sobre el concurs de proveïment d'aigües a la part alta de la ciutat.
- Balaguer, Eugenio P.: «Emoción, banderas rojas, sentimiento» (núm. 32) (1-X-1932), parla de l'homenatge a Sanchis Banús a Ibi.
- «La inauguración de la Biblioteca popular» (núm. 34) (15-X-1932).
- «La semana de cuarenta horas: un triunfo de la F.S.I. de A.» (núm. 47) (28-I-1933).
- «Ayuda para la clase obrera alemana: a los trabajadores socialistas y asociados de todos los países» (núm. 61) (6-V-1933).
- «Velada en nuestro centro» (núm. 61) (6-V-1933), per commemorar el Primer de Maig.
- «Pestaña y el sindicalismo» (núm. 64) (27-V-1933), conferències de Pestaña a Alcoi.
- «Del homenaje a don José Riber» (núm. 72) (22-VII-1933).
- «Sociedad de Profesiones y Oficios varios El Trabajo: Un despido injustificado y una canallada» (núm. 73) (29-VII-1933), (núm. 74) (5-VIII-1933).
- «En Alemania: catástrofe del movimiento sindical» (núm. 78) (2-IX-1933).
- «¡Triste realidad!» (núm. 87) (17-III-1934).
- «La jornada del domingo: más de 72.000 votos» (núm. 89) (25-XI-1933).
- «De Bañeres: un concejal perturbador» (núm. 81) (4-II-1934).
- «Dice Largo Caballero: lo primero que tiene que hacer la clase trabajadora, si quiere el Poder Político, es prepararse en todos los terrenos» (núm. 96) (13-I-1934).
- «El compañero Miguel Villalta en Alcoy: una lección de táctica marxista» (núm. 155) (28-XII-1935).
- «Un gran comicio de unificación marxista: Documentado discurso de nuestro diputado electo Dr. Salvador García Muñoz» (núm. 160) (3-II-1936).
- «El conflicto de Papeleras Reunidas, S.A.» (núm. 167) (28-III-1936).
- «Unificación marxista y concentración comarcal de juventudes» (núm. 172) (9-V-1936).
- Corresponsal, El: «Entre curas y monjas va el barullo» (núm. 175) (30-V-1936), a Banyeres.
- Uno: «Conflictos sociales» (núm. 182) (18-VII-1936), conflicte de carrossers, paperers i agricultors.

Números extraordinaris dedicats a:

- El núm. 12 (1-VV-1932), 60 (1-V-1933), 111 (1-V-1934), 171 (1-V-1936) dedicats a la festa del Primer de Maig.

Llibres que anuncia:

- *Legislación social agraria* (diversos núm.).
- El diari *El Socialista* (diversos núm.).
- La revista local *Divulgaciones* (núm. 26).
- *Boletín del Centro de Dependientes* (núm. 26).
- La revista *Radio Alcoy* (núm. 58).
- La revista *Leviatán* (núm. 159).
- La revista *La Nueva Pedagogía* (núm. 168).
- Gil-Albert, Juan: *La fantasía de lo irreal* (núm. 172).
- El setmanari *Renovación*.
- La revista *El Fallero* (núm. 134).
- Valls, Juan: *Sol y nervio* (núm. 181).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA PANDORGA

Alcoi. Segle XIX. Publicació periòdica satírica, de la qual es té solament una referència indirecta en RICO GARCÍA.

EL PARDALOT

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario festivo de Alcoy».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (11-IX-1915).

Darrer número: No ho sabem, possiblement va ser un número únic, tot i que anuncia la publicació del següent.

Periodicitat: Setmanal («aparece el sàbado»).

Seu social:

Redacció i administració: No hi figura, solament remet a la Imprenta «Fraternidad», Carmen núm. 2.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 31,5 x 22 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 9 cm. cada columna.

Estructura:

Superfície impresa: 28,5 x 18,5 cm.
Capçalera: 3,5 x 11,5 cm.
Seccions: No sembla tenir un format definit: inclou articles i notes soltes.
Impressor: Imprenta «Fraternidad».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Sembla que hi ha un «mecenes», que el setmanari anomena com a «Don Fulano de Tal y de la Estaca», però de qui els redactors no pensen dir qui és, com afirmen en el tercer manament del mateix decàleg editorial: «No decir a nadie quien es Don Fulano de Tal y de la Estaca y anunciar únicamente que es un tío chulón que peina persianas, escupe por el colmillo y usa un bastón que pesa dos arrobas».

Preu: Número solt, 5 cèntims; 1 mes, 25 cèntims.

Equip de redacció: No hi figura ni director, ni editor responsable. Tots els escrits van signats per pseudònims: «El Temerario», «El Monaguillo de las Salesas», «Esclafit».

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana i anticlerical, de crítica social i política del sistema. De fet s'imprimia en la impremta de l'òrgan oficial del republicanisme local, el setmanari *Fraternidad*. En la seua publicitat de la darrera pàgina, s'autointitula: «Satírico, jocoso, independiente. Representante de la decencia. Higiene social. Murmuraciones locales. Chanchullos políticos».

Línia editorial: En l'editorial estableix un satíric decàleg de quines són les intencions del nou setmanari.

Polemitza amb: El setmanari catòlic *La Voz del Pueblo*, del qual fa la gasetilla següent: «Aconsejamos a las beatas ricas».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Després de la fornada de premsa satírica de la fi del segle XIX, aquesta és de les poques que van eixir en plena crisi del sistema de la Restauració. Però per la informació de què disposem, no va tenir massa èxit, tot i que denunciava molts aspectes de la vida quotidiana d'interès social (el pa, la llum, l'escorxador).

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: temes de política local i d'interès general: denuncia la falta de pes del pa; les condicions deficients de la xarxa elèctrica i els «apagones»; les dolentes condicions higièniques de l'escorxador.

Articles destacats:

- «Nosotros y nuestros mandamientos»: és el decàleg de les intencions del diari, totes crítiques amb la política oficial. Per exemple: «El cuarto: Honrar al Pueblo sobre todas las cosas y defenderle de los vividores, de los sinvergüenzas y de algunos hipócritas que pasan como personas decentes... El sexto: Dar un barrido semanal por todos los rincones que hay por ahí. (...) Y el décimo: Verlo todo, oirlo todo y contarlo todo».
- «El muerto y los vivos» (signat per «El Temerario»): es fa ressò d'una estàtua de Canalejas que Benlliure ha esculpit per als liberals alcoians, i que ha costat 80 duros.

- «Un Miura» (signat per Esclafit): cita les denúncies que fa el periòdic *Alicante Obrero*, «terror de los vividores, los canallas y los caciques granujas y farsantes de la capital de nuestra provincia», i informa que aquest diari «tira una gran *Edición especial para Alcoy*» (no l'hem vista).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

EL PARTE DIARIO

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico alcoyano de la mañana», «Periódico católico de noticias».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà; valencià en algunes composicions literàries.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (16-II-1869).
Darrer número: Núm. 889 (31-XII-1871).
Periodicitat: Diari.
Col·lecció: Del núm. 1 al 889. Falten els núm. 286, 350, 871 i els anys 1872 i 1873.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Mercado, 31.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 2; a partir del núm. 596: 4.
Dimensions: 43 x 30 cm.
Nombre de columnes: 4.
*Dimensions:*36 x 6,8 cm.
Superfície impresa: 39,5 x 26,5 cm.
Capçalera: 2,5 x 26,5 cm. En el núm. 612: 4,6 x 26,5 cm.
Seccions: «Servicio telegráfico particular de El Parte Diario», és un telegrama des de Madrid on es fa una crònica política d'Espanya, principalment, i de l'estranger; «Correspondencia telegráfica»; «Sección local», dedicada a notícies d'àmbit local; «Gacetilla»; «Movimiento de población»; «Variedades», que més tard es diu «Sección varia», i dins d'aquesta secció de vegades apareix una subsecció anomenada «Bibliografía»; «Funciones religiosas y Santo del día»; «Comercio y fábricas»; «Espectáculos o diversiones públicas»; «Crónica teatral», signada per E. H.; «Revista teatral»; «Anuncios», publica notícies i extractes d'altres periòdics, com *Le Siècle de París, Morning Cronicle* de Londres, *La Gaceta, El Diario Español, El Oriente* de Sevilla, *La Correspondencia de España, Revista de París, La Gaceta del Pueblo, El telégrafo* de Barcelona, *La Gaceta Piamontesa, El Eco* de Alicante, *Diario de Cádiz, Diario de Barcelona, Diario Mercantil de Valencia, Las Provincisas, El Tribuno, La Libertad de Tarragona, El Cronista de Nova York, Diario de Noticias* de Lisboa, *Las Dos lineas, El Correo* de España, *El Tradicional, El Progreso* de Granada. Hi apareixen també disposicions oficials on es publiquen bans, edictes (de l'Ajuntament, Jutjat, Administració de Rendes, de l'Escola Industrial d'Alcoi, Administració de Comunicacions, Administració de loteries. «Avisos de corporaciones», on s'anuncien avisos de

corporacions i societats. A partir del núm. 611 (1-III-1871) El Parte Diario amplia la seua extensió, passa a tenir 4 pàgines i això permet que puga publicar segons les seues paraules: «interesantes cartas y revistas extrangeras, publicar noticias extensas, dar cabida a leyes, decretos, órdenes y otros documentos oficiales, completar la sección de Mercados, Fondos públicos y puertos».

Impressor: Impremta de José Martí, c/ Mercado, 31.

Fulletons:

- D.C.F.: Un episodio del mundo (núm. 1).
- Constitución de la Nación Española votada por las Cortes Constituyentes en 1º de junio de 1869 (núm. 102).
- Scribe: *El precio de la vida* (núm. 661).
- *Pesas y medidas métricas* (núm. 723).
- Trueba: *La vida del campo* (núm. 815).
- Las Hermanitas de los Pobres, ó sea relación sucinta del origen, desarrollo y resultados benéficos de tan caritativo y humanitario instituto (núm. 851).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A Alcoi, a la redacció i administració, c/ Mercado, 31; A València, Establiments de Martí, c/ Bolseria, 22 i Mar, 57; establiment de Miralles, c/ San Vicente, 25 i 105; s Alacant, establiments de J. Gossart; J. Marcili; Viuda Carratalá; a Madrid, establiments de L. López, c/ Carmen, 13, C. Bailly, Pl. Topete, 8, Pérez Vila, c/ Imperial, 7; i en les altres principals llibreries de la península.

Preu: 4 rals al mes; 6 des del núm. 611.

Subscripcions: Al mes, 4 rals; fora, 6 rals; pagament anticipat; a partir del núm. 611: a Alcoi, 6 rals al mes, 17 al trimestre; fora 8 rals un mes; 22, tres mesos; subscripció per conducte dels comissionats, 9 rals un mes; 4, trimestre; ultramar i estranger: 6 rals un mes, i 17, trimestre.

Tarifa publicitària: S'insereixen de franc els anuncis d'interés general, i a 10 cèntims la línia els de particulars.

Equip de redacció:

Corresponsals: «E.» a Madrid, també té corresponsal a Beniarrés, «R.» a Villena, a Muro, Barcelona, Tibi, «X.» a Xàtiva, a Almudaina, Agres, «Q.» a Benilloba, «J. C.» a Xàbia, a Elx, Benimantell, Laureano Calderón de la Barca a Cabeza de Buey (Badajoz), Spencer y Roda a Almeria.

Col·laboradors habituals: E. H., Vicente Guillot, F. S. y S., Z., X., M., D., P., K., L. M. de Ll., P. E.

Publica textos de: Lope de Vega, Narcís Serra, Bossuet.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

Línia editorial: En el núm. 1 explica el contingut i la direcció del diari: «El director-propietario de El Parte, a fin de evitar prevenciones de ningún género, cree oportuno hacer constar aquí que esta publicación no tendrá nunca por objeto defender ni atacar ideas ni personalidades de ninguna clase; solo será lo que un diario de avisos». «Destinado El Parte Diario a comunicar especialmente las noticias de la localidad, y dar como complemento aquellas de la capital o del estrangero...».

Polemitza amb: *El Eco de Valencia*, se li remeten cartes de protesta contra *El Alcoyano*, *El Propagandista* (mitjançant una carta publicada), el diari valencià *Las Provincias* (núm. 299), *La Revolución* d'Alacant.

Difusió: A Alcoi i València.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Periòdic d'avisos i notícies d'interés, adreçat a la classe burgesa que va ser testimoni de la revolució del «Petróleo».

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Notícies locals, política nacional amb informació diària provinent de Madrid, varietats com bellesa, cuina, moda, espectacles, comerç, economia.

Articles destacats:

- «La lectura en España» (núm. 46, 49).
- «Fiestas de San Jorge» (núm. 56).
- «La Escuela Industrial de Alcoy» (núm. 172).
- «Cuatro palabras a *El Alcoyano*» (núm. 190).
- «Las visitas» (núm. 218).
- S., M., H., P.: «Revista teatral» (núm. 239).
- «Lo que son las Sociedades Cooperativas de Consumo» (núm. 242, 244, 245, 246, 247).
- «Instrucción pública» (núm. 356 i 357), d'*El Eco del Comercio y de la Industria*.
- «Fomento del trabajo: estirilidad intrínseca del trabajo intelectual» (núm. 389).
- «Agricultura: abonos» (núm. 390), d'*El Eco del C. y de la I.*
- «Ferro-carril de Alcoy a Alicante: proyecto de P. Eleuterio Maisonnave» (núm. 410).
- «Ferro-carril de Alcoy a Alicante: línea directa» (núm. 411).
- «Ferro-carril alcoyano» (núm. 415).
- «Blanqueo de la lana» (núm. 455).
- «La vida de París» (núm. 577).
- «La industria pañera de Alcoy» (núm. 583, 584).
- «Aves de corral» (núm. 605).
- «La situación en España» (núm. 643).
- «Ferro-carril de Alicante a Alcoy» (núm. 656).
- «Defensa de Alcoy en 1276» (núm. 663).
- «Las Hermanas Terciarias del Hospital de Alcoy» (núm. 728).
- «Movimiento de población en Alcoy» (núm. 732).
- S. y S., F.: «La chimenea y el campanario» (núm. 782, 785, 789, 794, 803, 806, 812).
- «Las Hijas de María» (núm. 788).
- «Inauguració del Teatre-café de Cervantes» (núm. 794) (19-9-1871).
- «La Internacional» (núm. 795, 801, 810).
- M. y F., J. (del *D. de B.*): «Los internacionalizados» (núm. 830).
- Z.: «La Internacional» (núm. 835).
- E., P.: «La cuestión del día» (núm. 837), referent a la Internacional.
- «Carta del señor Obispo de Daulia a don Emilio Castelar» (núm. 839).
- E., P.: «La Iglesia» (núm. 845), (núm. 846), (núm. 847), es parla de l'església i la «Internacional».
- «El remedio», de el *P. E.* (núm. 853), es refereix al remei contra la «Internacional».

- F.: «¿Cómo se combate la Internacional?» (núm. 858).
- M. de Ll., L.: «Una discusión trascendental» (núm. 862), sobre la «Internacional».
- Alpadio: «El progreso en comandita» (núm. 863).
- Balaguer, Francisco: «Una mejora en las máquinas de fabricar papel» (núm. 876).
- «Nuestra bandera» (núm. 888), parla sobre la trajectòria d'*El Parte Diario*.

Informacions destacades:

- «Inauguració d'un temple a Barcelona finançiat per D. Agustín Oliver (suplement al núm. 97) (13-VI-1869), informació transcrita del *Diario de Barcelona*.
- «Memoria leida en el acto de la apertura de curso, efectuada anteayer en la Escuela Industrial, por su director D. José Barceló» (núm. 190) (3-X-1869) (núm. 191) (5-X-1869), (núm. 192) (6-X-1869).
- «Dos partidas mandadas por Palloch y Tomaset se introducen en la ciudad de Alcoy» (núm. 200) (17-X-1869), (núm. 201) (18-X-1869).
- «Alocución del Ayuntamiento de Alcoy en la ciudad» (núm. 200) (17-X-1869), amb motiu de la constitució del nou govern municipal.
- «Insurrección en la ciudad de Valencia» (núm. 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 238) (20-X-1869 a 1-XII-1869).
- «El Porvenir Alcoyano» (núm. 232) (24-XI-1869), (núm. 238) (1-XII-1869), creació d'aquesta societat anònima industrial amb l'objectiu de fabricar teixits de tota classe.
- «Elecciones municipales» (núm. 264 al 271) (4-I-1870 a 13-I-1870).
- «España en 1869: Índice de los sucesos más notables» (núm. 269 al 282) (11-I-1870 a 26-I-1870), excepte el núm. 278 i 281.
- «Toma de posesión del Ayuntamiento» (núm. 279) (22-I-1870), (núm. 283) (27-I-1870), (núm. 313) (4-III-1870) (núm. 314).(5-III-1870).
- «Llamada a quintas» (núm. 319) (11-III-1870), (núm. 320) (12-III-1870), (núm. 339) (5-IV-1870), (núm. 340) (6-IV-1870), (núm. 341) (7-IV-1870).
- «Canalización de las aguas de Alcoy» (núm. 323) (16-III-1870), (núm. 336) (1-IV-1870), (núm. 337) (2-IV-1870), (núm. 454) (26-VIII-1870).
- «Penosa situación económica del Ayuntamiento de Alcoy» (núm. 327) (20-III-1870), (núm. 328) (22-III-1870), (núm. 330) (24-III-1870), (núm. 331) (25-III-1870), (núm. 334) (30-III-1870), (núm. 335) (31-III-1870), (núm. 455) (27-VIII-1870), (núm. 456) (28-VIII-1870).
- «Formación de una biblioteca popular» (núm. 335) (31-III-1870).
- «Creación del Instituto de Segunda Enseñanza» (núm. 342) (8-IV-1870).
- «Sucesos de Cataluña» (núm. 343 al 345) (9-IV-1870 al 12-IV-1870).
- «Estado del movimiento de población en el año 1869» (núm. 344) (10-IV-1870), a Alcoi.
- «Festes de la Santa Creu als barris d'Algezares i Caramanxel» (núm. 360) (3-V-1870).
- «Los zíngari en Alcoy» (núm. 399) (19-VI-1870), visita d'aquesta tribu des d'Hongria.
- «Sesión extraordinaria del Ayuntamiento de Alcoy para conceder a la empresa del proyectado ferro-carril de Alicante á Alcoy una subvención» (núm. 414) (9-VII-1870).
- M. y L., J. (de la I. E. y A.): «Congreso de obreros en Barcelona» (núm. 426) (23-VII-1870).
- «Fiesta de San Antonio Abad» (núm. 575) (18-I-1871).
- «Elecciones para diputados provinciales» (núm. 586) (31-I-1871), (núm. 588) (2-II-1871), (núm. 589) (4-II-1871), (núm. 590) (5-II-1871), (núm. 592) (7-II-1871), (núm. 593) (8-II-1871), (núm. 594) (9-II-1871).
- «Contribución industrial» (núm. 596) (11-II-1871), és un decret del Ministeri d'Hisenda.

- «Estipulaciones de paz entre Francia y Prusia» (núm. 616) (5-III-1871).
- «Juicio de la prensa sobre el resultado de las elecciones» (núm. 627) (16-III-1871).
- «Visita del rey Amadeo de Saboya a Alicante» (núm. 628) (17-III-1871) a (núm. 632) (21-III-1871).
- «D. Pedro Cort» (núm. 632) (21-III-1871), anuncia la seua mort.
- «Sucesos de París» (núm. 634) (23-III-1871), (núm. 640) (28-III-1871), (núm. 641) (29-III-1871), (núm. 642) (30-III-1871), (núm. 667) (28-IV-1871).
- «Ferro-carril de Alicante a Alcoy» (núm. 656) (14-IV-1871) (núm. 699) (1-VI-1871).
- «El buen camino» (núm. 706) (10-VI-1871), mala acollida de la Internacional a València.
- «Visita de inspección a las Escuelas de Alcoy» (núm. 707) (11-VI-1871).
- «Formación de un nuevo gabinete» (núm. 749) (24-VII-1871).
- «Corrupción de las aguas de los ríos a causa de las fábricas de paños» (núm. 828) (24-X-1871), a Anglaterra i Escòcia.
- E. P.: «La cuestión del día» (núm. 837), referent a la Internacional.
- «Estracto del discurso pronunciado por el presbítero D. Juan Chaumel, en la sesión extraordinaria de La Juventud Católica de Alcoy, el 12 de noviembre» (núm. 850) (17-XI-1871).
- «Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid» (núm. 850) (17-XI-1871), on parla de pintors alcoians com Gisbert, E. Sala, Francés.
- «Resultat de les eleccions per a la constitució de les taules» (núm. 869) (7-XII-1871).
- «Resultado definitivo de los tres días de votación a concejales» (núm. 872) (10-XII-1871).
- Carchano, Joaquín: «Elecciones municipales en Gorga» (núm. 874) (13-XII-1871), és una carta.

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 354 (22-IV-1870) amb portada orlada i a tres columnes, dedicat a Sant Jordi Màrtir.
- El núm. 870 (8-XII-1871) no es pot considerar extraordinari però té la portada amb orla dedicada a la Immaculada Verge Maria.

Llibres que anuncia:

- Totes les revistes i llibres que s'anuncien es venen o es fa la subscripció a la llibreria de J. Martí i a la impremta del periòdic.
- Garcés, Benito Vicente: *Diccionario razonado de los ferro-carriles españoles bajo su aspecto legal, técnico, administrativo y comercial.*
- *Guía del Forastero en Alcoy.*
- *Historia de la Santa Imagen y Capilla de Nuestra Señora de los Desamparados, patrona de la ciudad y Reino de Valencia* (núm. 71).
- Medinilla, Cándido: *El Fraile: gran colección de Meditaciones, Epístolas, Coloquios, Jaculatorias, Correazos, Canto Llano, Solfeo..*
- *Embajada de moros y cristianos que se representa en el tercer día de fiestas á S. Jorge en esta ciudad.*
- *Obras de Julio Verne: ilustradas con grabados.*
- Sanmartín y Aguirre, José: *Baladas y cantares.*
- Catalá, C.: *Principios de aritmética y sistema métrico.*
- *Los ministros en España desde 1800 á 1869: historia contemporánea por uno que siendo español no cobra del presupuesto.*
- *Obras del capitán Mayne-Reid: aventuras de mar y tierra.*
- Periòdics i revistes com *La Ilustración Española y Americana.*

- *La Moda elegante ilustrada: periódico de las familias y de especial interés para señoras y señoritas.*
- *El Museo universal, periódico semanal de ciencias, literatura, artes, industria y conocimientos útiles, con multitud de láminas..*
- *El Mole.*
- *La caridad cristiana: revista semanal del bello sexo.*
- *El Museo de la industria: revista mensual de las artes industriales* (núm. 224).
- *Revista de Cataluña. Historia, literatura, ciencias, artes..*
- *La educación: periódico decenal de instrucción primaria, elemental y superior, dirigido por D. J. Fernández.*
- *Almanaque ilustrado y libro de memorias agenda diario para 1870* (núm. 263 i seg.).
- Fullets com: *Catecismo acerca de la infalibilidad Pontificia, El matrimonio civil, Las Repúblicas antiguas y modernas, Retrato de los Jesuitas.*
- Abenamar: *Filosofía de los toros: arte de torear a pie y a caballo* (núm. 836).
- *Código Penal y Leyes Provisionales, anotado y concordado con el de 1850* (núm. 836).
- El periòdic valencià *El Juguete: Periódico ilustrado para los niños.*
- *Biblioteca de instrucción y recreo* (sèrie que engloba diverses obres).
- Nombele, Julio: *La fiebre de riquezas* (núm. 834).
- Luna, R. R.: *Margarita de Borgoña (misterios de la Torre de Nesle).*
- Llofriu y S., E.: *Historia de la guerra de Cuba.*
- Fernández y González: *Las gentes de buena fe (memorias de cuatro pillos).*
- Ortega: *La Política y sus misterios.*
- Manterola, Vicente de: *Don Carlos o el Petróleo.*
- *Balanza métrica ó sea, relacion de los pesos y medidas legales de Castilla, las de las 49 provincias de España..*
- *Plano de las fortificaciones de París...*
- *Derecho moderno: novísimas leyes, de interés general.*
- El periòdic setmanal de Madrid *El Comercio* (núm. 628).
- *Ley Electoral vigente, de 20 de agosto de 1870.*
- Dalmau, José Maria: *Tratado de teneduría de libros.*
- *Impresos referentes a las solemnes fiestas de San Jorge.*
- Pérez Costales, Ramón: *La verdad en las aldeas: folleto republicano.*
- Córdoba, Pablo de: *Historia de D. Carlos de Borbón y Este, y de su familia..*
- Álvarez Pérez, José: *Los compañeros de Vasco de Gama* (núm. 852).
- Graves, R. J.: *Lecciones de clínica médica* (núm. 862).
- *Libros de testo adoptados en la Escuela Industrial, en los colegios de San José y de la Concepción y escuelas elementales de esta ciudad.*
- Quevedo y Villegas: *191 pensamientos, máximas y consejos que debe tener muy presente para su gobierno el Duque de Aosta.*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca del Círculo Industrial d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Segons Albert Berenguer, es va publicar fins a l'any 1873.

LA PATRIA CHICA

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario independiente; órgano defensor de los intereses de Alcoy y su región».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (23-IX-1897).
Darrer número: Núm. 106 (28-IX-1899).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Del núm. 1 al 106; falten els núm. 61, 80, 85, 86.

Seu social:

Redacció i administració: Pl. Sant Agustí, 24.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 52,3 x 35 cm.
Nombre de columnes: 5
Dimensions: 37,5 x 6,8 cm.
Superfície impresa: 47,9 x 32,8 cm.
Capçalera: 9,9 x 33 cm; a partir del núm. 43: 10 x 33,4 cm.
Seccions: «Sección literaria»; «Sección agrícola»; «Sección científica», on es publiquen articles del doctor Vicente Miró Laporta sobre higiene de la infantesa; «Notas artísticas»; «Noticias locales y generales»; «En el Ayuntamiento»; «Sección amena»; «Vida religiosa», on apareix el santoral, cultes de la setmana i recaptacions de les parròquies; «Subastas públicas»; «Variedades: diálogos alcoyanos», a partir del núm. 31, on apareixen diàlegs suposats sobre qüestions locals; »Remitido», en alguns números es publiquen cartes adreçades al periòdic; »Notas cómicas»; «Sección de anuncios»; i avisos d'entitats.
Impressor: Impremta de El Serpis, C/ Santa Elena, 10.
Fulletons:

- Fray Luis de León: La Perfecta Casada (núm. 91).
- Fulletó sobre Sant Jordi en el núm. 84, però en falta la portada.

Il·lustracions: En el núm. 2, gravat de l'estudi fotogràfic de Carlos Laporta; en el núm. 4, en primera plana, un retrat del pintor Antonio Gisbert; alguns petits dibuixos que il·lustren una secció anomenada «Notas cómicas»; en el núm. 31, gravat de sant Jordi amb motiu de les Festes de Moros i Cristians; en el núm. 72, gravats de tres projectes del Viaducte sobre el riu Molinar en la primera plana; en el núm. 83, gravat sobre les festes de Moros i Cristians en primera plana; en el núm. 106, gravat de la façana principal del cementeri vell.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: Francisco Gosálbez Samper.
Llocs de subscripció: A la redacció (pl. Sant Agustí, 24).
Preu: 10 cèntims.

Suscripción un mes 25 céntimos

EL PARDALOT

Número suelto 5 céntimos

Aparece el sábado

SEMANARIO FESTIVO DE ALCOY

Pagos adelantados

AÑO I | 11 DE SETIEMBRE DE 1915 | NÚM. 1

Nosotros y nuestros mandamientos

Así como el Señor entregó a Moises las Tablas de la Ley, tambien nuestro dueño, señor y director Don Fulano de Tal y de la Estaca, nos *ha dado los Mandamientos de* EL PARDALOT, que publicamos a guisa de prólogo para que se enteren de lo que nos traemos.

Dicen así:

Los Mandamientos de EL PARDALOT son diez: los tres primeros pertenecen a la ley de Dios, digo, del Señor Estaca y los otros siete al provecho del prójimo:

El *primero*: Amar a Don Fulano sobre todas las cosas y saludar en su nombre a la Prensa, al Pueblo y a «Colombo» el de las tundones.

El segundo: Convidarlo un día sí y otro también a una «boleta de cafenet» en el renombrado restaurant del tío «Tomaco» y distinguida familia.

El tercero: No decir a nadie quién es Don Fulano de Tal y de la Estaca y anunciar lúdicamente que es un tío chaflón que pelna persianas, escupe por el colmillo y usa un bastón que pesa dos arrobas.

El cuarto: Honrar el Pueblo sobre todas las cosas y defenderle de los vividores, de los sinvergüenzas y de algunos hipócritas que pasan como personas decentes que desnudaremos nosotros, para que los conozcan hasta las ratas.

El quinto: Tener una *buena escoba*.

El sexto: Dar un barrido semanal por todos los rincones que hay por ahí.

El séptimo: Hacer este semanario lo más pequeño posible, en vez de presentarlo grande para llenarlo de anuncios y de recortes. Para decir «aquel es un cochino», sobra y basta con un periódico que sea del tamaño de un «cacahuet».

El octavo: Ser siempre independientes y antes que irnos con un partido político, marcharnos ha hacer pufietas.

El noveno: No mudar de camisa aunque nos piquen los *osos*.

Y el décimo: Verlo todo, oirlo todo y contarlo todo.

Estos diez mandamientos se encierran en dos:

En ser barrenderos públicos y portavoces de la galantería y de las chicas bonitas, amen.

EL MUERTO Y LOS VIVOS

Al fin el gran Benillure ha terminado la estátua de D. José Canalejas, que ha costeado la gratitud de los liberales alcoyanos.

Dicha estátua será enviada a Alcoy inmediatamente y se inaugurará en el próximo Octubre. Esta obra maestra ha costado ochenta duros que recogieron los liberales. Con tan importante suma demuestran su esplendidez y desmienten a las malas lenguas que dicen que los liberales no son agradecidos y que ya no tienen ideal ni se acuerdan de D. José porque hace dos años que los quitaron el bote y algunos de ellos han criado ya telarañas en el estómago.

Todo esto son calumnias. La estátua se levantará bien pronto en la Plaza, y es una obra maestra. Canalejas, tallado en piedra, aparece arrojándolas unos cuantos mendrugos a varios hombres que lleva cosidos a su levita. Entre estos, sobresale una figura con lentes y bigote recortado; esta figura parece un hombre, pero no lo es, porque tiene un cartel que dice así:

«Peretes: animal antidiluviano de especie desconocida»...

Hay cosas que asfixian, caballeros.

El Tenerario.

La fiesta de la... estupidez se

LAS DAMAS DE ESTROPAJOSA

Para celebrarla hace tres o cuatro meses, una sociedad había organizado la Fiesta de la Flor.

Todas las lindas obreritas que trabajan en los talleres del *Bambú* se prestaron, demostrando sus buenos sentimientos, a postular por nuestras calles para recojer fondos con qué construir el pabellón de tuberculosos de nuestro hospital.

La fiesta estuvo a punto de celebrarse. Esas hermosas mujeres hubieran recojido muchas pe-

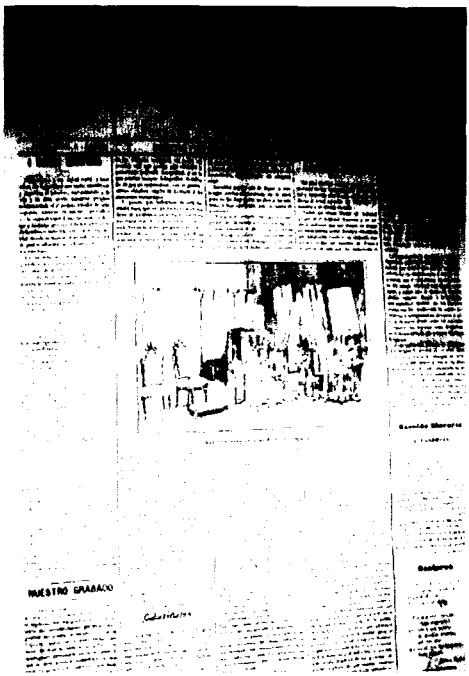

Subscripcions: A Alcoi, un mes, 0,50 pessetes; fora, el trimestre, 2 pessetes.

Tarifa publicitària: Comunicats, anuncis i reclams a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Francisco Gosálbez Samper.

Corresponsals: A Alacant i a Elx.

Col·laboradors habituals: Francisco Gosálbez Samper, Gonzalo Barceló Gosálvez, Garci-Fernández, Vicente Miró Laporta, José Gadea, Ruy.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Julio Broutá, Juan P. de Zulueta, M. García Falcó, Enrique Abad, Eugenio Pérez Peydro.

Publica textos de: Ángel de Saavedra (Duque de Rivas).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Independent.

Línia editorial: En el núm. 1 exposa els seus propòsits: «No nacemos a la vida pública con ningún fin político determinado...» Es consideren neutrals des del punt de vista polític i de caràcter eminentment local: «Como periódico de carácter eminentemente local y de pequeña información por lo tanto, nuestro horizonte sensible termina allí donde concluyen y se amojonan los términos de Alcoy y su región, sin que... dejemos de ocuparnos de aquellas noticias generales que... merezcan ser conocidas del público alcoyano...». És un periòdic que naix per a «La defensa, pues, de los intereses generales de Alcoy y su región, bajo los puntos de vista moral, administrativo y económico con la más amplia información posible de todo cuanto interesarle pueda a nuestra «Patria Chica», es y será el ideal de nuestro periódico: ese nuestro fin último; ese, nuestro programa».

Polemitza amb: La Revista Católica en el núm. 5, 6, 12, 13, 20, 26, 28 47; *El Heraldo de Alcoy*, en el núm. 24, 25, 26, 27, 28, 37, 38; *El Imparcial* en el núm. 25; *El Monitor del Comercio* de Madrid en el núm. 74 i 76.

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Diari catòlic de caràcter informatiu, sobretot local, que no vol pertànyer a cap partit però aposta per la formació d'un «Partido Nacional», segons diuen: «compuesto por todas las fuerzas vivas del país» i «único que puede salvar a nuestra España de la tremenda crisis porque está pasando».

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Sobretot, temes relatius a Alcoi, ja siga política, economia, espectacles, esdeveniments literaris i artístics, celebracions i, encara que menys, temes relatius a Espanya i a la resta del món.

Articles destacats:

- «Biografía de D. Antonio Gisbert Pérez» (núm. 4).
- «La fiera política ruje» (núm. 6), es refereix a la *Revista Católica*.
- Gosálbez Samper, Francisco: «El turno pacífico de los partidos en el poder» (núm. 8).
- «A la *Revista Católica* de Nocedal» (núm. 12).
- Miró Laporta, Vicente.: «Higiene de la infancia» (núm. 12, 13, 14, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 36, 42).
- «La paz de Filipinas» (núm. 15).
- «Al lacayo Alcoyano de Nocedal» (núm. 17).
- Gosálbez Samper, Francisco: «El partido nacional» (núm. 19, 20).
- Gosálbez Samper, Francisco: «Las nuevas Cortes» (núm. 24).
- «El cementerio viejo» (núm. 24, 25, 106).
- «El cementerio viejo, el clero y el Ayuntamiento de Alcoy» (núm. 28).
- «La guerra y las fiestas de San Jorge» (núm. 30).
- «A los Reverendos señores curas de Santa María y San Francisco de Alcoy» (núm. 33).
- «El cementerio viejo y las Autoridades eclesiásticas de Alcoy» (núm. 36).
- Miró Laporta, Vicente: «Educación de la infancia» (núm. 37, 38, 39).
- Gosálbez Samper, Francisco: «La cuestión del gas» (núm. 41, 42, 44).
- «Nuestras fábricas de paños» (núm. 43).
- Gosálbez Samper, Francisco: «Vice-versas municipales» (núm. 46, 47, 48).
- «Al *Heraldo de Alcoy*» (núm. 49).
- «Necesidad imperiosa de un laboratorio químico municipal» (núm. 52).
- Gosálbez Samper, Francisco: «¡Vivan los pillos!» (núm. 55).
- Gosálbez Samper, Francisco: «El deshaucio de los muertos» (núm. 63).
- «A los verdugos del Santo Sacerdote D. José Gisbert» (núm. 65).
- Gosálbez Samper, Francisco: «Las reformas en la Glorieta» (núm. 70).
- Gosálbez Samper, Francisco: «A *El Monitor del comercio*» (núm. 74, 76).
- Gosálbez Samper, Francisco: «El desastre económico de los nuevos presupuestos» (núm. 92).
- Sapristi: «Realidad pasmosa» (núm. 96).
- «Las cajas de cerillas fosfóricas» (núm. 102, 106).
- Garcí y Falcó, M.: «¡¡Arrepentimiento!!» (núm. 105).

Informacions destacades:

- «Las fiestas en Barchell» (núm. 1) (23-IX-1897), (núm. 51) (8-IX-1898), (núm. 52) (15-IX-1898), (núm. 53) (22-IX-1898).
- «Nueva biblioteca en Alcoy», fa referència a la biblioteca de la Societat Apolo (núm. 2) (30-IX-1897).
- «Entrada de los Reyes Magos en Alcoy» (núm. 16) (6-I-1898).
- «Los desastres del temporal en Alcoy» (núm. 18) (20-I-1898).
- «La festividad del hallazgo» (núm. 20) (3-II-1898).
- «La Guardia Municipal de caballería en Alcoy» (núm. 20) (3-II-1898), (núm. 21) (10-II-1898).
- «Don José Canalejas y Méndez en Alcoy» (núm. 25) (10-III-1898).
- «Reapertura de la tan acreditada farmacia del Moro» (núm. 28) (31-III-1898).
- «La comunidad Capuchina en Alcoy» (núm. 29) (7-IV-1898).
- «Programa oficial de las fiestas en honor a San Jorge» (núm. 31) (21-IV-1898), (núm. 82) (13-IV-1899).
- «Una visita a la fábrica de abanicos y cajas tirolesas de D. Adolfo Barceló» (núm. 35) (19-V-1898).
- Gosálbez Samper, Francisco: «La Sesión municipal del 15 del corriente» (núm. 40) (23-VI-1898).
- «Biblioteca popular» (núm. 49) (25-VIII-1898), (núm. 53) (22-IX-1898).
- «Triduo al Corazón adorable de Jesús, en la iglesia Vicaría de Polop» (núm. 51) (8-IX-1898).
- «Traslado de restos mortales», trasllat de les despulles mortals de la Sra. Maria del Milagro Jordá i Puigmoltó (núm. 51) (8-IX-1898).
- «El cuadro de Cabrera» (núm. 52) (15-IX-1898).
- «Las leyes económicas comienzan a cumplirse para el Monopolio de Cerillas fosfóricas» (núm. 55) (6-X-1898).
- «Manuel Cara y Espí» (núm. 58) (27-X-1898).
- «El remitido de el periódico *El Pueblo* de Valencia», referit a l'Hospital Civil d'Oliver (núm. 58) (27-X-1898).
- «Teatro Principal» (núm. 60) (10-XI-1898), (núm. 62) (24-XI-1898).
- «Sermón del último domingo en San Mauro» (núm. 64) (8-XII-1898).
- «Sociedades alcoyanas» (núm. 69) (12-I-1899).
- «La carta de Gonzalo Cantó, a nuestro director» (núm. 70) (19-I-1899).
- «Nuestros grabados», fa referència als gravats dels tres projectes del Viaducte sobre el riu Molinar, apareguts en la primera plana (núm. 72) (2-II-1899).
- «Discurso del Sr. Canalejas pronunciado anoche en el Teatro Principal de Alcoy» (núm. 73) (12-II-1899).
- «Entrada del Sr. Canalejas en Alcoy» (núm. 73) (12-II-1899).
- Pascual Pastor, Vicente: «Memoria de las proyectadas reformas de la Glorieta...» (núm. 74) (16-II-1899), (núm. 75) (23-II-1899).
- «Los desastres del temporal en Alcoy» (núm. 79) (23-III-1899).
- «El ensayo de las Embajadas en Les Llometes» (núm. 82) (13-IV-1899).
- «El secuestro de Beniarrés» (núm. 90) (8-VI-1899).
- «El meeting del domingo» (núm. 101) (24-VIII-1899).
- «Restauración de la parroquial de Santa María» (núm. 105) (21-IX-1899).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 83 (21-IV-1899), dedicat a sant Jordi amb motiu de les festes de Moros i Cristians.

Llibres que anuncia:

- Abad, Pepe: *De la vida...* (núm. 25).
- Miró Laporta, Vicente: *Higiene y educación del niño* (núm. 64).
- Delgado, Pedro; Pérez López, Miguel: *Los secretos de la masonería* (núm. 91).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL PATRIOTA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico quincenal de la Juventud Legitimista, defensor de los intereses morales i administrativos».

Lloc: Cocentaina.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-VI-1916).

Periodicitat: Quinzenal.

Col·lecció: Núm. 1

Seu social:

Administració i Redacció: Círculo Tradicionalista. Plaza de Prim.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 37 x 26 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 36 x 6,7 cm.

Superfície impresa: 44 x 31 cm.

Capçalera: 26 x 6 cm.

Seccions: «Cuatro palabras», «Toque de llamada», «Nuestro criterio», «Gacetillas», «Sección religiosa», «Necrológicas».

Impressor: Tipografía «La Buena Prensa», Pintor Casanova, 24. Tel. núm. 15.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: Número solt, 5 cèntims.

Subscripcions: Protectors, quota mínima, 3 pessetes; per als altres, 2 pessetes; semestre, 1 pesseta; trimestre, 0,50 pessetes.

Tarifa publicitària: Diu que a «precios económicos» i «esquelas mortuorias a todas las horas del día y de la noche».

Equip de redacció:

Director: L'editorial «Cuatro palabras» està signada per J. Ll.

EL PORVENIR

Semanario político, órgano del Partido Reformista de Alcoy y su distrito

AÑO I.	REDACCION Y ADMINISTRACION: Plaza de la Constitución, núm	Viernes 24 Julio de 1914	Número suelto 5 céntimos La correspondencia á nombre del Director	Núm. 1

Esporàdicament apareixen les signatures de: E. Barrachina, J. Ll., A. M. P. G., L. D., F. M. M. Clarín.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica, tradicionalista.

Línia editorial: «(...) el primer periódico –digámoslo con orgullo– que se ha escrito en esta población, cuyo fin único primordial sea la defensa de los intereses católicos (...). Dios que penetra lo más recóndito de nuestro corazón, sabe perfectamente, que no nos mueve otra idea, que no tenemos otro fin, que su glorificación y honra (...). Ánimo pues, católicos, ánimo contestanos, ánimo queridos correligionarios: prestad vuestra valiosa y decidida cooperación al EL PATRIOTA. Si sois católicos favorecedle, porque declara antes que nada defender vuestras creencias. Si sois contestanos ayudadle, porque ama con frenesí y entusiamo a su patria. Si sois tradicionalistas entregadle... hasta vuestro corazón, pues no encontrareis mejor relicario que guarde y defienda vuestro lema tres veces tanto de Dios, Patria, Rey.».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- Un Navarro: «A la Junta de fiestas».
- Un Contestano: «Nuestro criterio». Sobre la Junta d'administració del «Santo Hospital».
- F. M. M. «Lo que es un periódico». Directrius sobre les virtuts que ha de tenir el periòdic.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Hemeroteca Municipal de València. Fons: Navarro Cabanes.

V. OBSERVACIONS: Les col·laboracions van signades solament amb les inicials o amb pseudònim. La darrera pàgina està en blanc i «DISPONIBLE» per a contenir publicitat.

EL PERIÓDICO PARA TODOS

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario de la tarde, independiente y de cultura popular».
Vinyetes: En alguns anuncis.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 7 (18-VI-1912).
Darrer número: Núm. 32 (19-VII-1912).
Periodicitat: Diària.
Col·lecció: Del núm. 7 al 32. Falten els núm. 8, 9, 16, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 29.

Seu social:

Redacció i administració: Plaza del Fosar, 2.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 37,1 x 26,7 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 26,5 x 6,7 cm.
Superfície impresa: 35,2 x 24,3 cm.
Capçalera: 8,7 x 24,3 cm.
Seccions: «Crónica de sucesos»; «Impresiones y comentarios»; «Locales y provinciales»; «Información general», que conté informació provinent de l'estranger, Madrid i províncies; «Quejas del público», on es fa ressò de les queixes dels veïns d'Alcoi; «De la lira española», on publiquen poemes; «Colaboración especial», que apareix en alguns números i està format per un article d'opinió; en alguns números «Avisos de corporaciones»; «Diario de avisos»; «Información militar»; «Información mercantil»; la publicitat apareix inserida en totes les pàgines.
Impressor: Imp. Fraternidad, Pl. del Fossar, 2.
Fulletons:

- Dumas, Alejandro: *La dama de las Camelias* (núm. 2).

Il·lustracions: Tan sols en alguns anuncis publicitaris.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i propietari: Francisco Zamora Calatayud.
Preu: Núm. solt, 5 cèntims.
Subscripcions: 15 cèntims setmanals; endarrerits, 5 cèntims; fora de la ciutat, trimestre, 3 pessetes.
Tarifa publicitària: Anuncis i comunicats a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Francisco Zamora Calatayud.

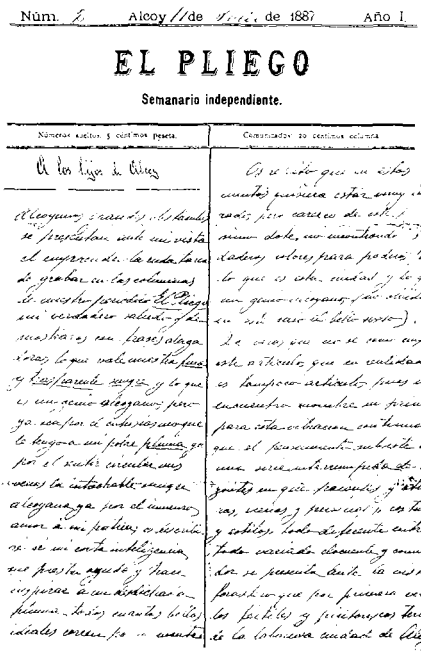

Núm. [illegible] Alcoy //de [illegible] de 1887 Año I.

EL PLIEGO

Semanario independiente.

Números suelto, 5 céntimos peseta. | Comunicados 10 céntimos columna.

Col·laboradors habituals: Benjamín, Hipios, S. Pérez, Víctor Pérez Belda, R. Satorre, Carlos Giménez A., Sal-pi-pas.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Eduardo Haro, Hermelando Cruáñez, Dotayan, «X».

Publica textos de: Víctor Balaguer.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Independent.

Línia editorial: En no disposar del núm. 1, per les seues característiques, es pot endevinar que és un diari adreçat a tot tipus de públic, que recull molta varietat de notícies.

Difusió: a Alcoi; en la seua portada destaca: «El Periódico para todos es el diario de mayor circulación de Alcoy. Tirada de hoy: 800 ejemplares.».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Diari de tipus popular, d'informació variada sense distinció ideològica.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Informacions puntuals sobre política, celebracions de conferències, successos, sessions de l'Ajuntament, funcions teatrals i cinematogràfiques, concerts, sobretot d'àmbit local. També breus informacions de la província d'Alacant, resta d'Espanya i del món.

Articles destacats:

- P., S.: «El trabajo» (núm. 7).
- Benjamin: «La siesta» (núm. 12).
- Benjamin: «En el paseo de Cervantes» (núm. 17).

- Pérez, S. «Por la enseñanza» (núm. 17).
- Benjamin: «Alcoy industrial» (núm. 20).
- Pérez, S. «Economía de capital» (núm. 28).
- Benjamin: «Héroe y mártir» (núm. 28).

Informacions destacades:

- «El incendio de esta mañana» (núm. 10) (21-VI-1912).
- «Las conferencias para obreros» (núm. 12) (25-VI-1912), fa referència a les conferències per a obrers dutes a terme per la societat de teixidors La Única.
- Hipios: «Obra de juventud» (núm. 12) (25-VI-1912).
- «La conferencia de anoche» (núm. 15) (28-VI-1912), conferència de José Sánchis Banús a l'Ateneu Alcoià.
- «Caso de longevidad: un bautizo extraordinario» (núm. 15) (28-VI-1912).
- «Congreso periodístico» (núm. 20) (5-VII-1912).
- «La limpieza pública» (núm. 20) (5-VII-1912).
- «Toro escapado» (núm. 27) (13-VII-1912).
- «En el Ayuntamiento: la sesión de hoy» (núm. 30) (17-VII-1912).
- «El beso es antihigiénico» (núm. 31) (18-VII-1912).
- «Cifras desoladoras: la emigración aumenta» (núm.32) (19-VII-1912), es refereix a l'augment de l'emigració d'espanyols a altres països d'Amèrica.

Llibres que anuncia:

- El diari *Ecos* de Madrid (núm. 20).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL PLIEGO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario independiente».
Vinyetes: No n'hi ha. Està fet tot a mà excepte la capçalera, que és de tipografia.
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà; un sonet en valencià en el núm. 2 tramés per un subscriptor.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (6-VII-1887).
Darrer número: Núm. 3 (24-VII-1887).
Periodicitat: Setmanal, però el núm. 2 va eixir el 17-VII-1887.
Col·lecció: Particular.

Seu social:

Lloc d'impressió: Totalment manuscrit, excepte la capçalera.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 31 x 22 cm. (un plec de paper «de barba»).
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 9-10 cm. cada columna.

Estructura:

Capçalera: 7 x 18 cm.

Seccions: Articles i notícies.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietari i Redactor: Rafael Llorens.

Administrador: José Miralles.

Director: Baldomero Pérez (signa l'editorial «Nuestra aparición»).

Preu: Número solt, 5 cèntims.

Tarifa publicitària: Comunicats, 20 cèntims columna.

Equip de redacció:

Director: En el número 3 canvia i són Rafael Llorens i José Miralles.

Col·laboradors habituals:

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Es presenta com a independent i imparcial, però sembla simpatitzar amb la classe treballadora i desconfiar dels periòdics polítics.

Polemitza amb: Un periòdic alcoià titulat *El Combate*, del qual diu en el núm. 2 que va eixir el primer número el 13 del mateix més de juliol, i un segon havia sortit dies després, segons testimoni del núm. 3. No l'hem vist enlloc.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És curiós en la seu confecció, i demana un lloc en la premsa local. Però els seus editors reconeixen que «somos periodistas de afición y no de profesión».

Font històrica:

Articles destacats:

- Miralles, José: «La crisis de Alcoy y la honradez de los alcoyanos» (núm. 1): constata que molts treballadors fan 18 hores i que s'hauria de continuar la construcció de la carretera de la Font Roja per a donar-los faena. La segons mesura, que facen llenya al Carrascal, tan sol els dóna a guanyar 6 rals de jornal.
- «A *El Combate*» (sense signar, núm. 2): dedica quasi mitja revista a combatre *El Combate*, al qual considera descortès i falta de judici perquè considera «burros» la gent d'*El Pliego*.

Informacions destacades:

- Núm. 1: Diu que «hay tres periódicos locales». Destaca l'èxit de les representacions en «el teatro verano del café Rigal» i les proves gimnàstiques de Lorenzo Bernabé que es fan a la plaça de bous, entre les quals destaquen els exercicis «que ejecuta la simpática señorita Josefina».
- Núm. 2: Contesta al Sr. Canet que els ha critica l'article «La crisis de Alcoy...» i polemitza amb *El Combate*, acabat de sortir. Inclou un sonet en valencià.
- Núm. 3: Canvis en la direcció ja assenyalats. Parla d'un segon número d'*El Combate*, al qual replica.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

LA PLUMA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario independiente de arte, ciencia y sport».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Únic número: Núm. 3 (29-X-1923).

Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: C/ Nueva, 4 (baixos).

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 52 x 35 cm.

Nombre de columnes: 5.

Dimensions: 6 cm.

Superfície impresa: 47,5 x 33 cm.

Capçalera: 9,5 x 33 cm.

Seccions: «En el Ayuntamiento», «A vuela Pluma», «Caduceo de Mercurio», conte per a xiquets premiat al certamen literari organitzat per la Mútua Popular Mercurio, de València; «Ráfagas» sota el títol de «La jota añorante», on esmenta l'estima dels aragonesos per la Pilarica i la jota com a manifestació popular aragonesa; «A los amantes del cine», informació dels films que es poden veure a la ciutat; «Espectáculos», són els actes culturals que es fan a la ciutat i als teatres Circo i Calderón; «Deportes», amb els resultats dels equips de futbol; «Sucesos», són els fets curiosos que ocorren a la ciutat; «Anuncios», de cases comercials locals, nacional i estrangeres.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Righter, Fabián Bisbal, Vicarva, Schootador.

Publica textos de: A. Van Boren Povell

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Independent

Línia editorial: Assumptes de caràcter artístic, científic i esportiu.

Polemitza amb: Solament una referència dolenta de *La Gaceta,* en qualificar-la, amb raó, d'«ametralladora de decretos».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: periòdic que va aparèixer al principi de la dictadura de Primo de Rivera, solament informa d'aspectes culturals.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Literaris; artístics; esportius.

Articles destacats:

- Fabián Bisbal, «¿En qué quedamos?. (El problema del azúcar)». Critica que a Alcoi hi ha falta de sucre blanc i parla de la tasca que està realitzant la Junta de Subsistències, dirigida per Francisco Sosa, per a rebaixar el preu dels aliments (núm. 3).

Informacions destacades:

- «En el Ayuntamiento». Necessitat d'instal·lar un llavador als vivers municipals, que es beneficien els veïns dels carrers de la Puríssima, Sant Miquel, Verge Maria, Santa Bàrbara, Buidaoli i Alcassares (núm. 3) (29-X-1923).
- «En el Ayuntamiento». Concessió de la Creu de Beneficència de primera classe a la germana sor Casimira Climent, en atenció als extraordinaris serveis prestats als hospitals d'Alcoi durant més de 50 anys (núm. 3) (29-X-1923).
- «En el Ayuntamiento». Es recorda al propietari de la vaqueria instal·lada a la antiga Casa de la Vila perquè pose el local en les condicions higièniques més adequades (núm. 3) (29-X-1923).
- «Espectáculos». Al Teatre Circo, l'autor còmic Pepe Alba representa les obres *La rubia del Far-West*, *El teniente Florisel* i tal vegada *El tenorio musical*; mentre que al Calderón es representa *Los tres mosqueteros*, del popular Douglas (núm. 3) (29-X-1923).

Llibres que anuncia:

- De Siva, Guy. *Borrón y Cuenta Nueva* (núm. 3).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

PLUMAS LEVANTINAS

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Revista decenal literaria».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà. i algun escrit en valencià no normatiu.

Datació:

Periodicitat: Desenal.

Col·lecció: Únic exemplar núm. 7.

Seu social:

Administració i redacció: Mossén Torregrosa, 17.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 24.

Dimensions: 16 x 22 cm.

Nombre de columnes: 1.

Dimensions: 12,3 x 17,3 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 12,3 x 17,3 cm.

Capçalera: 12,2 x 4 cm.
Seccions: «Crónica», «Notas de excursionismo».
Impressor: Camilo Vilaplana.
Il·lustracions: Fotografies de paisatge i autors.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.
Subscripcions: trimestre, 1 pesseta; fora, 1,25 pessetes.

Equip de redacció:

Director: Justino Sarrió.
Col·laboradors: Justino Sarrió, Santiago Jordá, José Baydal Jorro, Fabián Bisbal, Camilo Visedo, Álvaro Pascual Leone, Justo Llácer, Chimo Ripoll.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Per tractar-se d'una revista literària no en manifesta cap, encara que presenta un cert to regionalista.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: *Plumas Levantinas* és una revista elaborada per un grup de joves amb inquietuds literàries. Els seus escrits, sovint, gaudeixen d'una forta influència modernista i persegueixen ser exemplars en el seu estil. Cal considerar aquesta publicació com un element interessant per a conèixer la vida cultural d'Alcoi durant l'any divuit.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Dia del Ros; la dona; l'excursionisme.
Articles destacats:

- Visedo, Camilo «La Montaña» El conegut arqueòleg local explica els efectes beneficiosos que té per a la persona caminar per la muntanya. Il·lustra l'article una fotografia des de l'Ull del Moro durant una eixida de sol (núm. 7).

Informacions destacades:

- Núm. 7 (20-VI-1918) «La Orquesta Sinfónica en Alcoy».

Llibres que anuncia:

- Brissa, José, *Almanaque Ilustrado Hispano Americano para 1918* (núm. 7).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA PORRA

A.B.Ll. / F. B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.-valencià.

Datació:

Primer número: A finals de 1893 o a primeries de 1894.
Darrer número: Possiblement per l'abril de 1897.

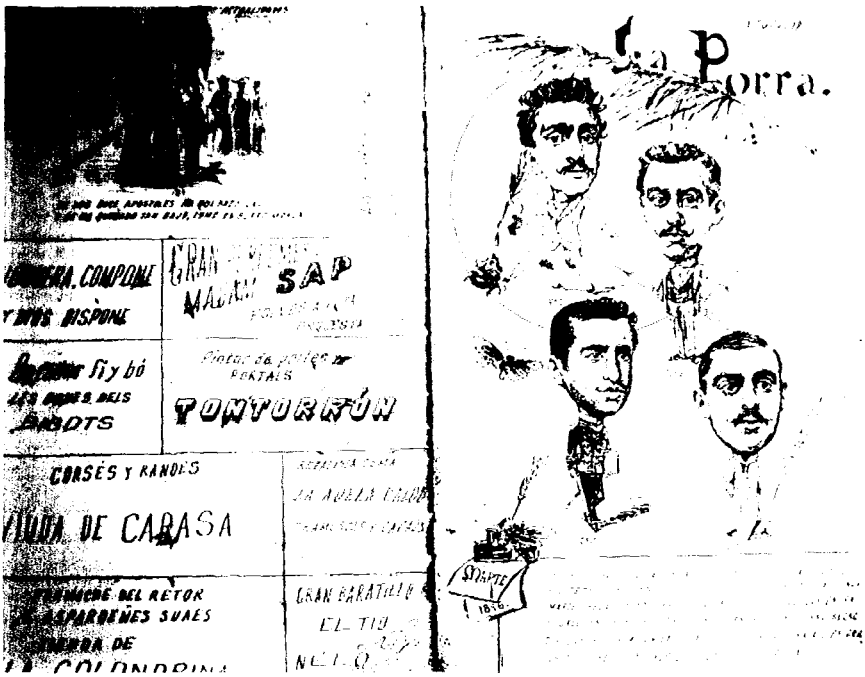

Periodicitat: Discontínua

Col·lecció: Núm. 2 (III-1894) al núm. 12 (23-IV-1897).

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: Cada número porta paginació diferent: unes 12 planes, altres 20 afegir, i altres 24.

Dimensions: Els dos primers números 16 x 13 cm. A partir del núm. 3, 20 x 13 cm.

Nombre de columnes: Sense columnar.

Capçalera: Canvia el seu format en cada número.

Equip de redacció:

Director: Emilio Vilaplana (alias Bellota).

Redactor en cap: Antonio Santonja (alias Marte).

Corresponsal en Cuba: Santiago Pérez.

Tipògraf: Rafael Peidro.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Humor.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu personal de Teresa Pérez.

V. OBSERVACIONS: Periòdic elaborat totalment a mà. Sembla que solament feien una tirada limitada per als col·laboradors i els amics, la qual no devia passar d'uns pocs exemplars.

La primera plana i la capçalera canvien en cada número.

No sabem el seu lloc d'impressió ni el preu (segurament devia ser debades).

Els seus autors no empraven els temes d'actualitat política ni els esdeveniments de la ciutat per a fer humor ni crítica àcida; tot al contrari, els articles, els poemes i els dibuixos, la majoria dels quals estan bastant ben elaborats, traspuen un humor molt personal i determinat que, possiblement, solament els membres de l'equip de redacció i el reduït nombre de subscriptors eren capaços d'entendre.

EL PORVENIR DE ALCOY

Alcoi. Any 1855. Segons la *Guía del Forastero en Alcoy* (1864), pàg. 17, aquest periòdic va eixir pel gener i solament es publicà sis mesos.

EL PORVENIR

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario político, órgano del Partido Reformista de Alcoy y distrito».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (24-VII7-1914).
Darrer número: Núm. 26 (23-V-1915).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Plaça Constitució, 6.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 42 x 29'5 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 7 cm.
Superfície impresa: 38 x 27 cm.
Capçalera: 6 x 27 cm.
Seccions: «Política de Campana», «Política Nacional», «En el Ayuntamiento», «Réplicas», «Homenaje a Galdós», «Anuncios».
Impressor: Teobaldo Jordá
Fulletons: «La Política del Partido Reformista. Discursos pronunciados por el insigne tribuno Don Melquíades Álvarez y que reflejan exactamente orientaciones de aquel partido». «Aspiraciones del reformismo. Las tendencias del reformismo», «El problema de Marruecos. Soluciones del Partido Reformista. Discurso pronunciado por D. Melquíades Álvarez en el Congreso de los Diputados el día 19 de mayo de 1914».
Il·lustracions: Fotografia del polític Melquíades Álvarez, qualificat com un insigne diputat i cap del Partit Reformista (núm. 1).

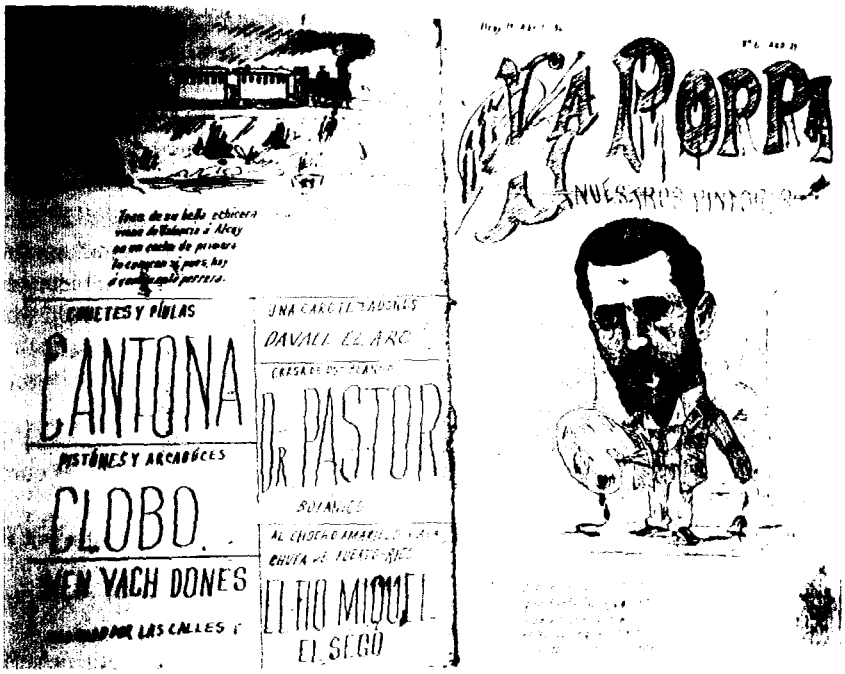

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 5 cèntims.

Equip de redacció:

Director: César Puig.

Col·laboradors habituals: Leonardo Esteve Pastor, César Puig, E. Gómez Garrido, Vicente Gay, Augusto Barcia, Roman.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Luis de Zulueta, Roger, Rolland, Diógenes, Pepe Rey.

Publica textos de: Benito Pérez Galdós, Emilio Zola.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Reformista

Línia editorial: Esmenta que naix de la Joventut Liberal Democràtica per la llibertat i la justícia. Els seus ideals són progressistes i regeneradors gràcies a la força de la joventut.

Polemitza amb: La Lealtad, publicació a la qual considera conservadora i maurista.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquest setmanari apareix dos anys després de crear-se el Partit Reformista en 1912 per Melquíades Álvarez i Gumersindo de Azcárate. Ofereix una alternativa moderada al règim entre el republicanisme i els monàrquics; establia en el seu programa que reconeixeria la monarquia si aquesta acceptava formes democràtiques i una política social sense extrems revolucionaris. Un dels seus propòsits seria la culturització de les masses. El seu director, Cèsar Puig, era

fill del prestigiós Julio Puig Pérez, que va treballar en el periòdic *El Serpis*, en el de tendència satírica *El Arriero* i en *El Diluvio*, i va destacar com un prestigiós escriptor i periodista.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Esmenta el programa polític del Partit Reformista; notícies de política local; la I Guerra Mundial i la neutralitat a Espanya; el ferrocarril.

Articles destacats:

- Bartual. J., «¿Evolución y revolución? El senyor Bartual, catedràtic de Medicina de València, exposa que la solució millor és un progressisme polític que ajude a Espanya a millorar (núm. 1).
- «Homenaje a Galdós». Subscripcions realitzades per diversos elements intel·lectuals a favor de Benito Pérez Galdós. S'indica que 43 persones han arreplegat 35,.85 pessetes (núm. 1).
- Gay, Vicente, «La juventud y la política». Assenyala que la joventut té moltes qualitats per a la política, com la força, l'energia, l'idealisme, i que serien necessàries per a la regeneració del país (núm. 2).
- Cúber, Mariano, «A los reformistas alcoyanos». Aquest autor felicita la formació del Partit Reformista local i espera que aquesta força política i social ajudarà a fer més europea Espanya (núm. 2).
- Barceló, Gonzalo, «De actualidad. Crónica». França ha perdut l'insigne sociòleg Jean Jaurès, cap del socialisme. Resum de la seua vida i obra (núm. 4).
- «Plausible Orden». Tracta el conflicte europeu i ens dóna la seua opinió sobre el conflicte (núm. 4).
- «El vertigo imperialista». La conflagració europea: el triomf de l'imperialisme seria la victòria de la reacció (núm. 5).
- Barcia Roger, Augusto, «Las Declaraciones de D. Melquiades Álvarez. La neutralidad de España». Declara l'il·lustre polític que està a favor de la neutralitat d'Espanya, tot i que si s'ha d'entrar en guerra, no dubtaria d'alinear-se a favor de França i Anglaterra pel interessos comuns que els uneix a la Mediterrània (núm. 7).
- «Alcoy y la guerra». Critica la passivitat d'Alcoi en no demanar l'ajuda del Govern cap al proteccionisme, com havien sol·licitat Madrid, Barcelona, València i Sevilla (núm. 8).
- Romeu, Amando, «La mujer en la guerra». Esmenta la situació tan dolenta de la dona en suportar totes les calamitats típiques d'aquest conflicte i el seu paper a l'hora d'ajudar els ferits (núm. 21).

Informacions destacades:

- Avisa que en el pròxim número es publicarà un butlletí dels últims discursos pronunciats pel cap dels reformistes, el senyor Melquíades Álvarez, amb la intenció de difondre la seua doctrina de govern i el progrés polític del Partit Reformista (núm. 1) (24-VII-1914).
- Puig, Cèsar. En la Juventud Liberal Democràtica el dia 12 es va celebrar una Junta General extraordinària on es va acordar l'evolució dels electors que la integraren cap al camp reformista (núm. 1) (24-VII-1914).
- Puig, César. «El atentado personal y la muerte de Jaurés». Informa que aquest socialista francés ha estat assassinat per l'estudiant Villaine. Ataca l'atemptat i el crim en general (núm. 3) (8-VIII-1914).
- «Asamblea Democràtica». Llista dels components de la Junta directiva, encapçalada pel president, Rafael Gosálbez Peidro, i les diverses juntes assessores del Partit Reformista d'Alcoi (núm. 6) (29-VIII-1914).
- «Círculo Instructivo Reformista». La Junta Directiva d'aquest *Círculo*, interpretant el desig dels socis, ha establert celebrar, el dia 12 de novembre, una revetla necrològica en memòria

del malaurat Canalejas. La dita Junta, en fer-se públic aquest acord, convida tots els alcoians que desitgen honrar la memòria del dit polític liberal, que s'afegisquen a l'acte, bé prenent-hi part activa, bé col·laborant econòmicament en les despeses (núm. 14) (24-X-1914).

- «El Ferrocarril de Alicante-Alcoy». Un regidor d'Alacant ha manifestat l'opinió que la culpa de l'endarreriment de la construcció d'aquest ferrocarril la té Alcoi, la qual cosa ha creat malestar, i se li demanen explicacions (núm. 15) (31-X-1914).
- «D. Julio Puig Pérez». Ha faltat l'il·lustre degà dels periodistes alcoians, Julio Puig. S'informa que l'enterrament serà dilluns, a les 10.30 hores del matí. Notes biogràfiques de la seua vida i obra. Esmenta la relació familiar amb el director d'aquest setmanari, Cèsar Puig (núm. 24) (9-I-1915).
- «La estatua de Canalejas». L'endarreriment de l'erecció del monument a Canalejas és responsabilitat dels liberals alcoians (núm. 25) (16-I-1915).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL PREGÓN

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Revista Gráfica Alcoyana».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (abril de 1936).

Darrer número: Núm. 1 (abril de 1936).

Periodicitat: Mensual.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 52.

Dimensions: 28 x 22 cm.

Superfície impresa: 24,5 x 18,5 cm.

Capçalera: 18,5 x 5 cm. Apareix el dibuix d'un fester amb un trabuc i un fragment del castell de Festes.

Seccions: «Anecdotario», diverses notícies relacionades amb la Festa; anuncis de magatzems de roba, de bellesa, de fàbriques de licors, d'hotels, com el de la «Font Rocha».

Impressor: Fraternidad.

Il·lustracions: De A. Pérez, fotografies de festers signades per Matarredona (pàg. 18). Apareix una foto de «Miss Fiestas Abrileñas», Amanda Pastor, signades per Foto Studio (pàg. 23). Apareixen fotos del campanar i del frontó de l'Ajuntament amb un rètol il·luminat que diu «Viva la República», signades per Matarredona (pàg. 31), i fotos de Festes.

II. FITXA ANALÍTICA:

Col·laboradors habituals: R. Simó Alós, Rafael M. Soriano, Guzmán Coloma, Julio Ferrándiz, Francisco Mompó, Amando G. Monllor, Gregorio Romero, Gregorio Vicens.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Manuel Bertolín Peña, Pascual Palmí.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Festiva, referida a les Festes de Moros i Cristians d'Alcoi.

Línia editorial: Vol defensar la bellesa, l'humor, l'emoció i l'anècdota de les Festes de Moros i Cristians, a les quals considera úniques, d'un sentiment social i d'alcoianisme dinàmic. Tenen origen històric i manifesten la lluita per Espanya durant la Reconquesta. No tenen cap lligam amb algun partit, ni una determinada tendència ideològica, tan sols un elevat sentiment «alcoianista».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: La seua importància rau en el fet de ser una revista que ens il·lustra els actes culturals que es realitzaven a Alcoi durant les Festes de Moros i Cristians en honor de sant Jordi. A més a més, l'època en què es crea aquesta revista és important perquè és la de les darreres Festes de Sant Jordi celebrades en la República, després d'haver guanyat les eleccions el Front Popular pel febrer de 1936.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Exclusivament de caràcter fester.

Articles destacats:

- Carbonell, Alfonso, «Interpretaciones de la Fiesta». Fa referència a unes opinions sobre les festes alcoianes que aparegueren en ABC l'any 1928. (núm. 1).
- Coloma, Gúzman; Ferrándiz, Julio; Mompó, Francisco; Monllor, Amando G.; Romero, Gregorio; Santacreu, José; Vicens, G., «Impresiones y puntos de vista de las fiestas y actos festivos». Es refereixen als articles apareguts en la premsa periòdica: *Signos* d'Albacete, *La Gaceta de Levante, La Libertad* de Madrid, *Heraldo* de Madrid, *Alcoy Festivo* i altres periòdics (núm. 1).
- Simó Alós, R., «Sobre las fiestas de abril. Consideraciones a vuela pluma». (núm. 1).
- «La indumentaria de las comparsas». Parla de la indumentària de diferents filaes; inclou fotografies (núm. 1).
- Soriano, Rafael M., «Fiestas en Alcoy». Tracta dels actes més importants de la Festa, com són la Diana, les entrades, la Retreta, etc. (núm. 1).
- Mompó, Francisco., «Los músicos del Pueblo». Un dels dies més important de les Festes és el dels Músics, el dia 21 d'abril (núm. 1).
- Pérez, A., «Opinan los forasteros». Impressions sobre les festes de diversos forasters: el director de l'Institut Nacional de Segona Ensenyança, un mestre nacional i el director de la Caixa de Previsió Social (núm. 1).
- Gisbert Gosálbez, Antonio, «Las mujeres alcoyanas». Lloança poètica de les dones (núm. 1).

Informacions destacades:

- «Nuestra Portada». La portada inaugura la tricromia, realitzada als «Talleres Litográficos de Viuda de C. Albors», signada pel cartellista Antonio Pérez Jordá. (núm. 1) (abril de 1936).
- «Las subvenciones a las comparsas». La Junta de Festes ha ajudat amb 8.000 pessetes a les filaes més humils, sense tenir-hi en compte la despesa realitzada per les bandes de música (núm. 1) (abril de 1936).
- «Veladas musicales». S'hauria de donar més importància a les revetles de música que es fan a la fira, perquè tinguen més atractiu (núm. 1) (abril de 1936).

- Mora, J. C., «Acordes morunos. A la memoria del eminente músico alcoyano Gonzalo Barrachina» (núm. 1) (abril de 1936).
- «La Pólvora para los alardos». S'esmenta que la Comissió de Festes ha pagat per aquest concepte 6.253 pessetes, a més de l'ajuda que han proporcionat a determinades filaes (núm. 1) (abril de 1936).
- «Programa de fiestas populares» (núm. 1) (abril de 1936).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Casal de Sant Jordi d'Alcoi.

PROA AL SOL

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Semanario de información crítica y deportes».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (10-VI-1933).
Darrer número: (26-II-1934).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Lloc d'impressió: Imp. E. Vañó.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.
Dimensions: 32 x 224 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 16 cm.
Superfície impresa: 26 x 185 cm.
Seccions: «Deportes», «Cines», «EAJ-12 Radio Alcoy», «Cuento», «Nuestros reportajes».
Impressor: E. Vañó.
Il·lustracions: Caricatures de personatges fetes per Tomás Fernández, Antonio Pérez i Salvador Sempere.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: Joaquín Iváñez.
Llocs de subscripció: Pintor Casanova, 22.
Preu: 15 cèntims.
Subscripcions: 0,75 cèntims mensuals.

Equip de redacció:

Director: Guzmán Coloma.
Redactor en cap: Rafael Mengual.
Redactores: Copérnico Ballester, Jaime Martínez, José Barrachina, Rafael García, Tomás Ferrándiz, Antonio Pérez, Emilio Ferri.
Col·laboradors habituals: S. E. Rodó, Copérnico Ballester, Fernández, An-Per, Guzmán Coloma.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Era l'òrgan de les Joventuts Socialistes.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Educació; urbanisme; esports; sanitat.

Articles destacats:

- F. V., «Hablando con don Julián Benito. Culto Maestro Nacional y Presidente de la Comisión Mixta Local para la sustitución de la Enseñanza religiosa» (núm. 2).
- «El problema de la enseñanza en Alcoy» (núm. 3).
- F. V., «Alcoy tendrá su piscina pública, dice don Enrique Romeu» (núm. 3).
- «Lo que nuestro Ayuntamiento no ha hecho por Alcoy. Cantinas escolares» (núm. 4).
- Barrachina, José, «Una afrenta para Alcoy» (núm. 5). Sobre l'antihigiènic edifici que era l'Hostal de la Viuda.
- «El problema del alcoholismo» (núm. 9).
- «Hablando con el Dr. Santo Novillo, Director del Sub-Instituto de Higiene de Alcoy» (núm. 9 i 10).
- «El problema de la vivienda» (núm. 10).
- «Anomalías del mercado» (núm. 11).
- Dolset, M. A., «La indiferencia ante la sanidad» (núm. 12).
- C. B., «Hablando con D. Salvador García» (núm. 16).
- Ferri, E., «Hablando con Francisco Galán» (núm. 21).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: PSOE, Agrupació Local d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: De tendència eclèctica: la seua Línia editorial es manifesta «apartado de toda política». Sembla que els primers números el portaven estudiants de la FUE, però a partir del número 28, corresponent al 29 de gener de 1934, és l'òrgan de difusió de l'«Agrupación Cultural».

Programa de las fiestas y regocijos públicos con que la Ciudad de Alcoy pretende solemnizar el fausto acontecimiento de las regias bodas de S. M. la Reina.

PROGRAMA DE LAS FIESTAS Y REGOCIJOS PÚBLICOS CON QUE LA CIUDAD DE ALCOY PRETENDE SOLEMNIZAR EL FAUSTO ACONTECIMIENTO DE LAS REGIAS BODAS DE S. M. LA REINA

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: Any 1846.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Impressor: Imprenta Francisco Cabrera

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

PROGRAMA DE FIESTAS CON QUE LA VILLA DE BENILLOBA CELEBRA EL SEGUNDO CENTENARIO DE CÓMO FUE DADO EN SUERTE TRIPLICADA POR EL PATRONO AL GLORIOSO SAN JOAQUÍN.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:
Lloc: Benilloba.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:
Número únic: 1847.

Seu social:
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:
Impressor: José Martí.

PROGRAMA DE LAS FIESTAS DEL SEXTO CENTENAR QUE EN LOS DÍAS 22 AL 30 DEL PRÓXIMO MES DE ABRIL SE HAN DE CELEBRAR EN LA CIUDAD DE ALCOY EN CONMEMORACIÓN DE LA BATALLA Y VICTORIA OBTENIDA CONTRA LOS MOROS EN 1276 Y MILAGROSA APARICIÓN DE SAN JORGE MÁRTIR

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:
Número únic: 1876.

Seu social:
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:
Nombre de pàgines: 1 ff. + 18 pp.
Dimensions: 26 cm.
Impressor: Imprenta de A. Payá e hijos.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Casal de Sant Jordi d'Alcoi.

PROGRAMA DE LAS FIESTAS QUE CON MOTIVO DE LA INAUGURACIÓN DEL NUEVO HOSPITAL CELEBRA LA CIUDAD DE ALCOY EN LOS DÍAS 30 DE JUNIO, 1º DE JULIO DE 1877

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:
Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: 1877.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.
Dimensions: 27,7 cm.
Impressor: Tipografía de Francisco Compañy.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Casal de Sant Jordi d'Alcoi.

PROGRAMA DE LOS FESTEJOS QUE HAN DE CELEBRARSE EN LA CIUDAD DE ALCOY EN HONOR A SU PATRONO SAN JORGE MÁRTIR DURANTE LOS DÍAS 20 AL 27 DE ABRIL DE 1890 CONMEMORATIVAS DE SU MARTIROLOGIO

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: 1890.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 32.
Dimensions: 20,6 cm.
Impressor: Tipografía de Francisco Company.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Casal de Sant Jordi d'Alcoi.

PROGRAMA GENERAL DE LAS ASIGNATURAS DE PRIMERA ENSEÑANZA QUE SE CURSAN EN LAS ESCUELAS PÚBLICAS DE ESTA CIUDAD

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: 1895.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 54.

Dimensions: 15,5 cm.

Impressor: Imprenta de Camilo Vilaplana y Comp.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Casal de Sant Jordi d'Alcoi.

PROGRAMA DE LAS FIESTAS RELIGIOSAS Y POPULARES QUE, EN CONMEMORACIÓN DEL QUINCUAGÉSIMO ANIVERSARIO DE LA DEFINICIÓN DOGMÁTICA DE LA CONCEPCIÓN SIN MANCHA DE MARÍA, CELEBRARÁ LA CIUDAD DE ALCOY DURANTE EL AÑO DE 1904.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Número únic: 1904.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 43.

Impressor: Peña y Cía. Impresores.

EL PROGRESO MÉDICO

Alcoi. Any 1851. Tendència homeopàtica. Segons CASAS BOTELLÉ.

EL PROPAGANDISTA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Periódico Republicano-Federal. Se publica los miércoles y domingos».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: 21-VI-1871?.

Darrer número: 25-VIII-1871.

Periodicitat: Bisetmanal (dimecres i diumenge).

Col·lecció: Núm. 16 (13-VIII-1871) al núm. 19 (25-VIII-1871).

Seu social:

Administració i redacció: Carrer del Vall, núm. 7.

Lloc d'impressió: Imprenta de Alejandro Pérez, carrer del Vall, núm. 7.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 43 x 31 cm.

Nombre de columnes: 3.

Dimensions: 8 cm.

Superfície impresa: 35 x 24 cm.

Capçalera: 22 x 4 cm.

Seccions: «El Propagandista», «Gacetilla», «Variedades», «Despachos telegráficos», «Noticias».

Fulletons:

- *El Papel.*

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: En la redacció i administració.

Preu: A Alcoi, tres mesos, 6 rals; resta, 8 rals.

Tarifa publicitària: Preu a convenir.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: A. Aura Boronat.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Tomás Pascual Talens.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicà, anticlerical.

Polemitza amb: Els carlins i la premsa catòlica.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- A. Aura Boronat, «Refutación». L'autor, A. Aura, lliurepensador i racionalista, replica a Ramón Capdevila, catòlic, per l'article que aquest últim va publicar al número 767 d'El Parte Diario. Núm. 16 (13-VIII-1871).
- A. Aura Boronat, «Refutación II». L'autor, A. Aura, lliurepensador i racionalista, replica a Ramón Capdevila, catòlic, per l'article que aquest últim va publicar al número 768 d'*El Parte Diario.* Núm. 18 (20-VIII-1871).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

V. OBSERVACIONS: El periòdic tenia com a lemes «Libertad, Igualdad, Fraternidad» i «Orden, Moralidad, Justicia».

El fulletó *El Papel* repassa l'origen i la fabricació del paper (núm. 16 i 17).

La primera pàgina del número 18 està emmarcada amb una orla.

LA PUNTILLA

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario taurino defensor de la verdad».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (10-VI-1929).
Darrer número: Núm. 11 (19-VIII-1929).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Pintor Casanova, 24.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 16.
Dimensions: 31 x 22 cm.
Nombre de columnes: 3.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 26 x 18 cm.
Capçalera: 6 x 12 cm.
Seccions: «Figuras de la Torería», «Consultorio de empresas», «Divulgación taurina», «Resumen de corridas celebradas ayer en España».
Impressor: S. Botella. Imp. Tip. La Gaceta de Levante.
Il·lustracions: Foto del torero Manolo Martínez, de Félix Rodríguez, Torres, Clásico, Barrera.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Revertito.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Taurina.
Línia editorial: Defensar amb sinceritat la festa nacional.
Difusió: Local.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Durant la dictadura de Primo de Rivera es van crear molts periòdic de caràcter taurí, com ara *La Divisa*, *La Gaceta Taurina*, *El Mozo de Estoques* i *Alcoy Taurino*. Aquesta premsa, en tractar un tema tan poc conflictiu amb el règim, es va desenvolupar sense problemes de censura.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Taurins; sobre la trajectòria dels toreros valencians, especialment de Clásico.

Articles destacats:

- «Corrida de inauguración». Actuació dels toreros Villalta, Agüero i Clásico. (núm. 1).
- «Nuestro homenaje a los ases valencianos de la torería». Crítica dels toreros Félix Rodríguez, Torres, Clásico i Barrera (núm. 1).

Informacions destacades:

- «Grata visita. Durá en Alcoy». Ens visitarà Durá, fundador i propietari de la revista taurina La Lidia (núm. 1) (10-VI-1929).
- «Comentarios de las corridas de ayer». Uns espontanis saltaren a la plaça de bous (núm. 1) (10-VI-1929).
- «Un muletero excelente». Es tracta de Currito de la Sierra (núm. 1) (10-VI-1929).
- «La corrida de ayer en Hervas». Triomf clamorós de Clásico. (núm. 4) (1-VII-1929).
- «A pesar de las rastreras campañas de sus enemigos, Clásico sigue su carrera de triunfos». A la plaça de Vista Alegre va realitzar «un soberbio muletazo» (núm. 5) (8-VII-1929).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS. Al Betlem de Tirisiti (representació amb titelles del naixement de Jesús, però en una època on es barregen personatges i actituds culturals contemporànies d'Alcoi), hi apareix la figura de l'esmentat «Clásico», la qual cosa fa que de generació en generació no s'oblide el personatge.

RADIO ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Órgano de la Emisora E.A.J. 12. (Onda 204 metros-1.470 Kilociclos) Revista semanal ilustrada de divulgación de la Radiociencia».

Vinyetes: La portada està il·lustrada amb un micròfon que emet ones hertzianes. A l'interior, un dibuix il·lustra la secció d'esports i un altre il·lustra la secció «Micrófono». També publica cartells de cinema i vinyetes publicitàries.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (10-IV-1933).

Darrer número: Núm. 2 (17-IV-1933).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Consta del número 1 i del número 2.

Seu social:

Administració i redacció: Carrer Beato Nicolás Factor, núm. 2 - 2n. Telèfon, 276.

Lloc d'impressió: Alcoi. Tip. R. Insa.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 20 (16 + portada i contraportada amb anuncis).

Dimensions: 24 x 15 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 6 cm.

EL PROPAGANDISTA.

PERIÓDICO REPUBLICANO-FEDERAL.

Se publica los miércoles y domingos.

AÑO I. | DOMINGO 20 DE AGOSTO DE 1871. | NÚM. 18.

EL PROPAGANDISTA.

Alcoy 20 de Agosto.

RECUERDO.

NO SUENA EL ABORCADO Y SUENA EL TEATRO

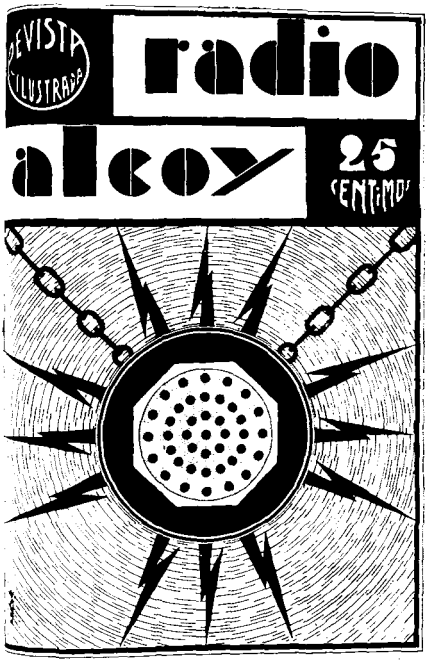

Superfície impresa: 14 cm.
Capçalera: 13 x 5 cm.
Seccions: «Cine»; «Programa Radio Alcoy»; «Programa Nacional»; «Deportes».

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Tot i que no hi consta, que va ser el director de Radio Alcoy, Jesús Raduán Pascual.
Preu: 25 cèntims; números endarrerits, 50 cèntims.
Subscripcions: Enviaments a Espanya durant un any: 12 pessetes; a l'estranger: 18 pessetes.

Equip de redacció:

Director: Se suposa que devia ser el director de l'emissora i radiotècnic, Jesús Raduán Pascual.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Manuel Boronat, enginyer industrial; Paco Ivorra i Suzy Vernon.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Apolític.
Línia editorial: En el primer número es manifesta apolític i «ante todo alcoyanísima». La revista era un mitjà de divulgació de temes culturals, científics i econòmics de la ciutat. Volia, a més, fomentar la difusió de la ràdio i mantenir un contacte entre els radiooients; a través d'aquest mitjà escrit podien manifestar les seues preferències i, sobretot, saber les hores d'emissió dels diferents programes.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Creada el 9 de setembre de 1931, va ser la primera emissora municipal que va funcionar a Espanya.

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Radiodifusió; divulgació de la graella horària de les emissions: Radio Alcoy, Radio Barcelona i Radio Valencia; «Cartelera»; cinema; esports i futbol.

Articles destacats:

- «Nuestro escudo» (núm. 1).
- Paco Ivorra, «Alcoi vist per Paco Ivorra: Sense malisia» (núm. 1 i 2).
- J. R., «EAJ-12 Radio Alcoy. Su funcionamiento» (núm. 1).
- Boronat, Manuel, « Acumuladores de plomo y acumuladores de ferro-niquel» (núm. 1).
- «Micrófono» (núm. 2).
- Paco Ivorra, «Moros y cristianos» (núm. 2).
- «La necesidad de emisoras locales» (núm. 2).
- «La onda de Radio Alcoy» (núm. 2).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Interessant per a conèixer la graella diària de programes que emetia l'emissora EAJ-12 durant la primera època de funcionament.

REBELIÓN

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Tribuna de la Juventudes Libertarias de Alcoy».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: 1-XII-1932, segons *El Libertario* (Madrid, 22-IV-1933).

Darrer número: IV-1933?.

Seu social:

Administració: Carrer Pablo Iglesias, 13 (Alcoi).

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Cultura llibertària.

V. OBSERVACIONS: Va suspendre la publicació a causa dels distribuïdors que no pagaven. Conegut per altres publicacions de l'època.

REDENCIÓN

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano del Sindicato único de Trabajadores de Alcoy y portavoz de la Confederación Nacional del Trabajo» (després sense subtítol).

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (26-II-1921).

Darrer número: Núm. 131 (12-IX-1923).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Falten els números 1, 3, 4 i 5.

Seu social:

Administració i redacció: Sant Vicent, 14; en el número 73 canviarà al carrer Nueva, 4 (baixos).

Lloc d'impressió: Fraternidad; a partir del núm. 55, E. Insa.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4; el núm. 15, 6; el núm. 46, 2.

Dimensions: 44 x 31 cm; A partir del número 33 augmenta a 50 x 33,5 cm. En el número 34 torna a la grandària original. En el número 55 canvia a 52,5 x 42 cm. En el número 64 és de 52,5 x 36 cm.

Nombre de columnes: 4; el núm. 33 passarà a tenir-ne 5; el núm. 55 en tindrà 6; el núm. 64, 5.

Dimensions: 6,5 cm.

Superfície impresa: 38,5 x 26,5 cm. A partir del número 33 augmenta a 45,5 x 32,5 cm. En el número 34 torna a la mesura anterior. En el número 55 canvia a 50,5 x 40 cm. En el núm. 64 és de 49 x 33 cm.

Capçalera: 6 x 26 cm. En el número 8 canvia a 4,5 x 26 cm. En el número 64 és 4 x 33 cm.

Seccions: «Opiniones», «Las Crisis del Trabajo», «Asuntos Locales», «Correspondencia Administrativa», «Apostillas», «Notas Internacionales», «Cuestiones Sociales», «De la Vida Sindical», «Sección Sindicatos y Sindicalismo»; «Panorama Interior», «Panorama Exterior».

Impressor: Imp. E. Insa, c/ Nueva, 4 (baixos).

Il·lustracions: Dibuix que representa l'engany que estan realitzant els socialistes en el conflicte asturià (núm. 68).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims; el número 59 costarà 15 cèntims. Un paquet de 30 exemplars costa 2,10 pessetes, més tard, 3,75 pessetes, i després, 3,90 pessetes.

Subscripcions: Per a Espanya, 2,10 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Núñez, A. T. Sempere, Corfú, Un Selfactinero, Consuelo Gisbert, Enrique Gisbert, J. Vidal, Agustín Gibanes, María Gisbert, F. Balaguer, Nicolás Rodríguez, Piracas, A. Sillers, Román Cortés, Albano Rosell, Rafael, Un Atador, Manuel Cortés Vidal, Enrique Nido, Alba Roja, Federico Urales, Sara Castell.

Esporàdicament apareixen les signatures de: El Romancero, Un Atador.

Publica textos de: Volney.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarcosindicalista, SUT-CNT.

Línia editorial: És l'òrgan oficial de la Confederació Regional Levantina.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Crítica del govern bolxevic rus; crítica a la dictadura del proletariat; la tasca que han de dur a terme els sindicats; l'educació de l'obrer en general, la dels xiquets i la de la dona; llibertat d'elegir una moral pròpia.

Articles destacats:

- Gisbert, Consuelo, «¡Escuchame mujer!» La dona ha d'instruir-se i llegir molt per a progressar culturalment (núm. 2) (5-III-1921).
- «Sindicalismo». Finalitat de les organitzacions sindicals. Estan en contra de l'autoritat, de la religió i de l'Estat, i no creuen en el reformisme polític (núm. 4) (19-III-1921).
- «Lo que debe hacer todo Sindicato». Afavorir la tasca cultural del sindicat, ja que és la base de la consecució de l'autèntica llibertat (núm. 6) (2-IV-1921).
- «Sainete, Comedia, Drama». Amb una crisi econòmica tan forta, critica les despeses que es fan en Festes de Sant Jordi (núm. 9) (23-IV-1921).
- «Responsabilidad de los intelectuales en la revolución social». Segons algunes personalitats anarquistes, com Bataille, Roman Roland, Madame Severina, els intel·lectuals tenen una gran responsabilitat a l'hora de conscienciar la societat (núm. 15) (4-VI-1921).
- Novicow, J., «La mujer y el amor libre». La dona ha de tenir autonomia per a decidir el tipus de moral que vol practicar (núm. 27).
- «El vicio de fumar». Crítica al vici de fumar per considerar-lo perjudicial i dolent per a la salut (núm. 37).
- López Montenegro, José, «La Educación». Seguit d'articles sobre educació (núm. 43).
- «La prostituta». Anàlisi realista de la situació econòmica i social de les prostitutes i crítica de la falsa moral burgesa (núm. 53).
- Pellicer, Francisco, «El fascismo italo-español». Crítica del feixisme nascut a Itàlia i a Espanya (núm. 72).
- «Federalisme sí, centralisme no». A favor del federalisme i en contra del centralisme, al qual consideren més pròxim a la dictadura (núm. 80).
- «A la memòria de Rosario Benavent». Article d'opinió de Rosa Benavent, la primera dona parlamentaria, sobre la injusta persecució que pateixen (núm. 89).
- Crespo, Caro, «La CN del Trabajo» (núm. 106).

Informacions destacades:

- «¿Qué ocurre en la Cárcel Célula de Valencia?» Denuncien els abusos que es cometen contra els presos polítics (núm. 35) (8-X-1921).
- «Por los presos». S'han arreplegat 132,65 pessetes per a ajudar els presos (núm. 37) (5-XI-1921).
- «Importante». Dels que no paguen la subscripció del periòdic, en publicaran els noms com a morosos (núm. 37) (5-XI-1921).
- «A los grupos de la Región Levantina». Convocatòria d'una reunió regional de grups àcrates per a realitzar la constitució de la Federació Regional Anarquista (núm. 65) (19-V-1922).
- «Para educarse». Llista de publicacions afins a l'ideari anarquista, les quals s'han de pagar anticipadament (núm. 65) (19-V-1922).
- «A nuestros suscriptores». Aparició de la revista *Generación Consciente* al preu de 40 cèntims. Es publica mensualment.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

REDENCIÓN

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario anarquista».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (5-IV-1930).
Darrer número: Núm. 23 (27-IX-1930).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i redacció: Del núm. 1 al núm. 3, Santo Tomás 3, 2º; del núm. 4 al núm. 23, Santo Domingo, 6.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 55 x 39,5 cm.
Nombre de columnes: 6
Dimensions: 50,7 x 6,2 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 52 x 37,3 cm.
Capçalera: 37,3 x 5,7 cm.
Seccions: «La Poesía», «Para *Redención*», «Crónica internacional», «Crónica de Portugal», «Parábola cínica», «Para hacer reflexionar», «Apuntes cronológicos», «Servicio de librería de *Redención*», «Carteles».
Impressor: Imprenta Viuda de Julio Puig.
Fulletons: Jorge Bastien: La sociedad libertaria.
Il·lustracions: Humor gràfic en portada.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 15 cèntims.
Subscripcions: Espanya, Portugal i les dues Amèriques, trimestre, 2 pessetes. Resta de països, trimestre, 3 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: F. Alaiz, Pedro Besnard, I. Barbedette, Jaime Arago, Antonio Maymon, Manuel Ugarte, David Díaz, E. Miranda,.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Gastón Leval, Francisco Blanco Sánchez, Joaquín Dicenta, Antonia Maymon, José Morales Tebar, Emilio Carrere, Nicolás Estévanez, J. Peiró, Sebastián Clara, Cara de Ferro, María Isidine, Luis Galleani, W. Mayakowski,.
Publica textos de:

- Luigi Fabbri, «¿Adónde va el mundo?» núm. 6 (17-V-1930).
- Errico Malatesta, «Cómo concebir la Revolución» núm. 2 (12-IV-1930).
- Ramón del Valle-Inclan, «Los cuernos de Don Friolera» núm. 22 (20-IX-1930).

- Han Ryner, «Sueños perdidos» núm.1, (5-IV-1936).
- Emilio Carrere, «El Rey Cretino» núm. 5, (10-V-1930).

Reprodueix cites de: Kant, Giner de los Ríos, Victor Hugo, Chamfort, Clemenceau, Francisco Ferrer, Lefèvre, Epicteto, Diderot, Helvecio, Lamennais, Rousseau, Constant.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarquista.

Línia editorial: Des de la construcció d'una societat anarquista, trobar les solucions als problemes del país.

Difusió: Espanya i estranger.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El contingut del setmanari *Redención* destaca per la seua temàtica universal: les referències a la política nacional i local són molt poques i la majoria dels seus articles estan signats per autors estrangers o residents a França. De fet, s'hi observa en la llista de contribuents de la publicació la diversitat de procedència del suport econòmic de la publicació, en la qual solament trobem un alcoià.

La seua aparició és conseqüència de l'augment de llibertats que es van esdevenir amb la caiguda del règim de Primo de Rivera, que en els primers anys del seu govern va reprimir durament la CNT. Bona part del contingut de la publicació gira entorn de la forma d'actuació que havia de prendre l'anarquisme davant la nova situació política. Així ho expressen en l'article «Notas», del núm. 6, on es lamenten d'haver descuidat certs aspectes de l'actualitat per tal de centrar-se en els principis de la doctrina anarquista. En el mateix article es comenta l'expulsió de subscriptors de *Redención* residents en territori francès.

A partir del número catorze desenvolupa una campanya pro amnistia dels empresonats als penitenciaris espanyols i de l'estranger. En aquesta campanya denuncien els maltractaments patits pels presos polítics en les presons, especialment en les de Barcelona i de València.

Redención era també vehicle de difusió de l'Associació Internacional de Treballadors.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Ideari anarquista; sindicalisme

Articles destacats:

- Arago, Jaime, «Ante el momento político» Després de la caiguda de la dictadura de Primo de Rivera, l'anarquisme no ha de participar en els nous governs (núm. 4).
- Espí, Salvador, «Reminiscencias de antaño. Alcoy» Aquest escrit, datat a Nova York, relata els inicis de la Primera República a Alcoi i els esdeveniments del «Petrolio»; també fa una dura crítica a les festes de moros i cristians pels efectes que té sobre el poble.
- Arago, Jaime, «Mitin de afirmación sindical» L'única política que el comitè de la CNT pot dur endavant és la de lluitar pel restabliment de la llibertat de premsa i associació (núm. 5).
- Alaiz, F., «El obrero desconocido» Davant la inauguració d'un monument a l'obrer en l'Exposició de Barcelona per part de les autoritats oficials, l'autor denuncia la hipocresia de l'acte (núm. 6).
- A. Souchy, «La Asociación Internacional de los Trabajadores (A.I.T.) de hoy» Es tracta d'un recull de les resolucions preses en el Segon Congrés de l'AIT (núm. 9).
- Leval, Gastón, «El sentido de la afirmación en el movimiento anárquico» L'autor fa una reflexió sobre l'acció revolucionària de l'anarquista i la divisió patida en algunes etapes del moviment (núm. 11).

Revista Alcoyana

Año VI | Jueves 4 de Agosto de 1921 | Núm. 230

ADMINISTRACION | PRECIOS DE SUSCRIPCION | Se publica todos los jueves con las horas necesarias.

SANTORAL DE LA SEMANA

VIERNES 5.—La Virgen de las Nieves o dedicación de la Basílica de Santa María la Mayor. Primer viernes de mes para comulgar. El Oficio divino es de la Virgen de las Nieves, con rito doble mayor y ornamentos blancos.

SABADO 6.—*La Transfiguración de Jesucristo en el monte Tabor.* La instituyó Calixto III por la victoria contra los turcos en 1456. El Oficio divino es de la Transfiguración de Jesucristo, con rito doble de 2.ª clase, ornamentos blancos y conmemoración de Santos Mártires.

DOMINGO XII después de Pentecostés, 7.—San Cayetano, fundador de los Teatinos en Teati, el año 1524. El Oficio divino es de la Dominica, con rito semidoble ornamentos verdes y conmemoración de Santos *Cayetano y Donato.*

LUNES 8.—Santos Ciriaco y compañeros mártires en Roma. El Oficio divino es de Santos Ciriaco y compañeros, con rito semidoble y ornamentos encarnados.

MARTES 9.—Vigilia de San Lorenzo, mártir. San Pedro Fabro, de la Compañía de Jesús. El Oficio divino es de la Vigilia de San Lorenzo, con rito simple y ornamentos morados.

MIERCOLES 10.—San Lorenzo, mártir español, abogado contra los incendios. *El Oficio divino es de San Lorenzo,* con rito doble de 2.ª clase y Octava y ornamentos encarnados.

JUEVES 11.—Santos Tiburcio y Susana, mártires. El Oficio divino es de los Santos *Mártires, con rito semidoble y ornamentos* encarnados.

SERVICIO PARROQUIAL

SANTA MARIA.—Coadjutor de semana D. Rogelio Payá, San Blas, 23.
SAN MAURO.—Coadjutor don Gonzalo Candela, Doña Saurina, 5.

- Besnard, Pedro, «Los sindicatos obreros y la revolución social» Es reprodueix un capítol d'una obra de l'autor (núm. 13).
- Comité Pro Presos de Cataluña, «A la opinión. Al Director General de Prisiones» Denúncia dels maltractaments dels presos a Barcelona (núm. 14).
- Secretari AIT, «Manifiesto al proletariado mundial» Escrit contra la crisi del treball i reivindicatiu de la jornada de sis hores (núm. 17).
- «De re local» Crítica al personal de l'Hospital Civil d'Oliver per cridar l'atenció a les treballadores que visitaven els familiars per la seua roba (núm. 18).
- «La campaña pro-presos. El acto de Alcoy» Crònica de l'acte celebrat al Teatre Circ pel Centre d'Estudis Socials. Cal destacar-hi la col·laboració de la societat El Trabajo i la referència que l'edifici del teatre tenia el seu origen en un acció pels presos (núm. 21).
- «Asamblea del domingo del partido republicano radical socialista de Alcoy» Crítica a la moderació i al contingut del discurs de José Botella davant l'exaltació de la resta d'oradors (núm. 22).
- Grupo editor de *Redención*, «A todos» Anuncia i explica la desaparició del periòdic (núm. 23).

Informacions destacades:

- «Notas». «Las autoridades francesas declaran indeseable nuestra publicación» (núm. 12).
- «Los Sindicatos Obreros y la Revolución Social» (núm. 13).

Llibres que anuncia: Destaquen el llibre de Mella, Ricardo, *Ideario (núm. 6).*

En la secció «Servicio de librería» ofereixen una àmplia llista d'obres de diversos autors vinculats a l'ideari anarquista.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA REGIÓN LEVANTINA

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario tradicionalista».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (6-I-1900).
Darrer número: Núm. 43 (27-X-1900).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Del núm. 1 al 43.

Seu social:

Redacció i administració: C/ Sant Maure, 13.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 50 x 35 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 39 x 6,8 cm.
Superfície impresa: 47,4 x 33,4 cm.
Capçalera: 7,9 x 33,4 cm.
Seccions: «Sección doctrinal», en els tres primers números; «Oro de ley», en què apareix un poema «Variedades»; «Casos y cosas»; «Bibliografía», on anuncien alguna novetat literària, i apareix ena alguns números; «Información hebdomedaria», subdividida en extrangera, nacional i regional y local; «Sección amena», formada per acudits i jocs de lletres; «Movimiento del puerto de Gandía»; «Boletín religioso», on anuncia els cultes que se celebren a les esglésies d'Alcoi i el santoral de la setmana; «Correspondencia»; «Noticias bursátiles»; «Casos y cosas», format per un article d'opinió política; «Sección de anuncios».
Impressor: Imprenta El Serpis, c/ Santa Elena, 10.
Fulletons:

- Pastor Aicart, Juan Bautista: La tradición es la vida de los pueblos, del núm. 22 al 25.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A l'administració i redacció, al c/ Sant Maure, i a la impremta del periòdic.
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: A Alcoi, el trimestre, 0,75 pessetes; fora, el trimestre, 1 pesseta.
Tarifa publicitària: Anuncis i esqueles mortuòries a preus convencionals.

Equip de redacció:

Director: Francisco Moltó.
Corresponsals: té un corresponsal a Xixona.

Col·laboradors habituals: Manuel Polo y Peyrolón, Franco de Sena, «Valentino», «Ali-Kante», Ruiz de la Vega.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Antonio Aparisi y Guijarro.

Publica textos de: Manuel Polo y Peyrolón, Gonçal Cantó.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Carlina.

Línia editorial: El periòdic es proclama tradicionalista: «Al tratar de fundar un periódico tradicionalista...no ha dominado...más que las ideas de sacrificio y de abnegación, que son las compañeras inseparables del buen tradicionalista». «Viene la Región, designada á llenar el gran vacío sentido en esta parte de levante, donde tantos y tan buenos tradicionalistas residen; inclinamos, además, nuestra cualidad de ciudadanos españoles a estudiar, proponer y trabajar por aquellos ideales gloriosos que un día... puedan levantar el espíritu abatido de la Nación, enaltecer su histórico nombre, y consolidar su interna constitución tradicional...» «Declaramos que tenemos voluntad decidida de enseñar nuestro credo, nuestros principios, nuestro programa político...».

Polemitza amb: La Revista Católica en el núm. 7, per un article anomenat «La unión de los católicos y los propósitos carlistas»; *El Heraldo de Madrid* en el núm. 10; *El Español* en el núm. 41.

Difusió: A Alcoi i altres poblacions com Gandia, Villena, Elx, Riba-roja, Alzira, Ibi, Cocentaina, Gaianes, València.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És l'òrgan de difusió del Partit Tradicionalista a Alcoi, que també vol arribar als pobles de la província i a altres comarques valencianes.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política, especialment carlisme, religió, temes municipals.

Articles destacats:

- «La mejor forma de gobierno» (núm.1).
- Polo y Peyrolón, Manuel: «El presupuesto del culto y clero» (núm. 2).
- Caro: «La ley del trabajo» (núm. 4).
- Pérez López, Miguel: «Caretas abajo» (núm. 6, 9).
- Ruiz de la Vega: «El enemigo del obrero» (núm. 7).
- «Por una sola vez» (núm. 7).
- Aparisi y Guijarro, Antonio: «Dios, patria, rey» (núm. 10).
- Llord, José: «Somos legitimistas» (núm. 12).
- «Breve reseña de historia de Alcoy: Alcoy en el siglo XIII» (núm. 16).
- Eneas: «El ejército obrero y los católicos» (núm. 19).
- Nelson: «La única solución» (núm. 25).
- Marín y Alonso: «El Partido conservador» (núm. 30).
- Tulio: «Palabras...» (núm. 33).
- «El viaje militar de Don Jaime a China» (núm. 34).
- A.: «Contra la masonería: su origen verdadero» (núm. 35).
- «Un ermitaño» de *El Libertador*: «El que la hace la paga» (núm. 36).
- «Libertarios, ácratas y socialistas» (núm. 38), extret d'*El Correo Español*.
- Eseverri: «El programa salvador» (núm. 39).

- «El socialismo y el Gobierno» d'*El Correo Español* (núm. 39).
- Santo López, Estanislao: «Solidaridad moral» (núm. 42).
- «Mensaje carlista» (núm. 43).

Informacions destacades:

- «La entrada de los Reyes» (núm. 2) (13-VI-1900).
- «La unión de los católicos según el Papa» (núm. 8, 10) (24-II-1900), (10-III-1900).
- «Fiestas» (núm. 8, 14, 15, 18) (24-II-1900), (7 i 14-IV-1900), (5-V-1900).
- «Sangre carlista» (núm. 11) (17-III-1900).
- «La grippe o influenza» (núm. 11) (17-III-1900).
- «La exposición de París producirá millones» (núm. 13) (31-III-1900).
- «Festejos públicos» (núm. 15) (14-IV-1900).
- «El trabajo de las mujeres y los niños» (núm. 15, 18) (14-IV-1900) (5-V-1900), sobre la llei del treball.
- Polo y Peyrolón, Manuel: «Salvajadas» (núm. 17) (28-IV-1900).
- «Situación del obrero alcoyano y modo de mejorar sus condiciones», que es va presentar al Certamen Cientificoliterari del Círculo Industrial (núm. 20) (19-V-1900) i 21 (26-V-1900).
- «El próximo eclipse total de sol» (núm. 21) (26-V-1900).
- «Los frailes en Jijona» (núm. 23) (9-VI-1900).
- «Carta de don Carlos», carta de l'infant Carles des de Venècia (núm. 25) (23-VI-1900).
- «Los periódicos del mundo» (núm. 30) (28-VII-1900).
- «Asesinato del rey Humberto» (núm. 31) (4-VIII-1900).
- «Partida de Barchell: solemnes fiestas» (núm. 37) (15-IX-1900).
- «Mort del pare Francisco Navarro Martínez» (núm. 40) (6-X-1900).
- «La crisis del algodón» (núm. 42) (20-X-1900).
- «Ministerios: uno que ha caido; otro que subido ha» (núm. 43) (27-X-1900).
- «Camino de perdición» d'*El Correo de Guipúzcoa* (núm. 43) (27-X-1900).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 16 (21-IV-1900), dedicat a sant Jordi amb motiu de les festes de Moros i Cristians.

Llibres que anuncia:

- Delgado Pérez: El secreto de la masonería (núm. 7).
- Polo y Peyrolón, Manuel: Intervención de la Masonería en los desastres de España (núm. 10).
- Bardina: Catalunya i els carlins, col·lecció d'articles publicats al setmanari de Barcelona Lo Mestre Titas (núm. 12).
- Polo y Peyrolón, Manuel: Autógrafos de D. Carlos (núm. 30).
- Polo y Peyrolón, Manuel: Don Carlos, su pasado, su presente y su porvenir.
- Polo y Peyrolón, Manuel: Seis novelas cortas, Sacramento y concubinato, Quien mal anda ¿cómo acaba? i altres fullets del mateix autor (núm. 32).
- Devocionaris i Setmanes Santes: Oficios del Domingo, Joyel de piedad, Pequeño tesoro espiritual, Visitas al Santísimo, Libro de Horas, Ramillete de Flores Místicas, El ángel de la Infancia.
- Carbonero y Meras, Manuel: Fin funesto de los perseguidores y enemigos de la Iglesia (núm. 34).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

RENACIMIENTO

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario republicano radical».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (10-IV-1920).
Darrer número: Núm. 10 (17-VI-1920).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Del núm. 1 al 10.

Seu social:

Redacció i administració: a la «Casa del Pueblo», c/ Arias Miranda, 1.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 41,8 x 29,7 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 31,5 x 6,8 cm.
Superfície impresa: 38,7 x 26,5 cm.
Capçalera: 6,5 x 26,5 cm.
Seccions: «Rápida» és un article d'opinió signat per «Proletario»; «Palos y pedradas», on es fan crítiques de l'actualitat local de forma irònica; «Recortes»; «Remitido», on es publiquen cartes; «Notas municipales» de vegades es diu «Vida municipal», on s'expliquen les sessions de l'Ajuntament; «Noticias»; «Curiosidades», amb consells pràctics; a més, publica edictes de l'Ajuntament i transcriu textos d'altres periòdics, com ara España Nueva, El Debate, El Socialista, El País, España Nueva, La Correspondencia de España.
Impressor: Impremta Fraternidad.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A la «Casa del Pueblo» i a la Impremta Fraternidad.
Preu: Número solt, 5 cèntims; a partir del núm. 8, 10 cèntims.
Subscripcions: Un mes, 50 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Juan Gisbert, «Erasmo», «Un lego», Álvaro de Albornoz, Lázaro Mascarell, «Savonarola», «Proletario», «Crispinillo», «Móri».
Esporàdicament apareixen les signatures de: E. Martínez, C. Rodríguez Cárdenas, «Efepe».
Publica textos de: J. Botella, Demóstenes, Cambó, Asensi, Pestaña, Herder, Emilio Zola, Pompeyo Gener, Benjamín Constant, Ramiro de Maeztu, R. de Campoamor.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana radical.
Línia editorial: En el núm. 1 explica les raons de la seua aparició: «Renacemos a la vida y vamos a luchar con todos nuestros bríos y entusiasmos. Emplearemos en el ataque los medios y armas que mejor conduzcan a la victoria... En marcha pues ciudadanos. Luchad con

energía y sin desmayos por el triunfo de los ideales de progreso y cultura que sustentamos». En el núm. 8, un editorial de la Direcció es dirigeix als lectors: «El vehemente deseo de la Redacción... es el de favorecer el constante desarrollo de todas las idealidades de progreso y de justicia; contribuir desinteresadamente al fomento de la cultura popular... RENACIMIENTO, órgano del Partido Republicano Radical de esta localidad, nació obedeciendo al mismo plan de transformación que se ha operado en el Partido».

Polemitza amb: El Heraldo de Alcoy i La Voz del Pueblo.

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És l'òrgan del Partit Republicà Radical a Alcoi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política local i nacional, Partit Republicà Radical, qüestions locals, lluita de classes.

Articles destacats:

- Gisbert, J.: «Renacimiento (núm. 1).
- Erasmo: «Las subsistencias» (núm. 1).
- Botella Asensi, J.: «La fórmula económica» (núm. 2), publicat a *El País*.
- Erasmo: «El encarecimiento de las subsistencias» (núm. 3).
- Maeztu, Ramiro de: «Paganismo, Cristianismo, Sindicalismo y burguesía» (núm. 5), reproduït de *La Correspondencia de España*.
- «La política y sus hombres» (núm. 6).
- Obrero, Un: «El aumento del salario» (núm. 7).
- Gisbert, Juan: «La lucha de clases» (núm. 8).
- «Un partido republicano socialista» (núm. 10).

Informacions destacades:

- «El nuevo Ayuntamiento: sesión 1º abril» (núm. 1) (10-4-1920).
- «Catorce puntos» (núm. 4) (8-5-1920).
- «Sesiones municipales: extraordinaria del día 10» (núm. 5) (15-5-1920), (núm. 6) (22-5-1920).
- «Un caso lamentable» (núm. 5) (15-5-1920), sobre uns registres a casa de l'obrer Antonio Toy.
- «Debates municipales» (núm. 7) (29-5-1920).
- «Liberal, maurista, independiente y yerno de Allendesalazar» (núm. 9) (12-6-1920).
- «Los periódicos: aumento de precio» (núm. 10) (17-6-1920).

Llibres que anuncia:

- Le Bon, Gustavo: Psicología del Socialismo (núm. 2 i 3).
- Le Bon, Gustavo: *Psicología de las Muchedumbres* (núm. 2).
- Constant, Benjamín: *Principios de política* (núm. 6).
- Pí y Margall: *Historia de la pintura* (núm. 8).
- Verne, Julio: *De la Tierra a la Luna* (núm. 10).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

REPÚBLICA

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario político».

Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (14-XII-1932).
Darrer número: Núm. 3 (02-I-1933).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Completa.

Seu social:

Administració i redacció: Venerable Ridaura, 6.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 41 x 27 cm.
Nombre de columnes: Núm. 1 i 3, 4; núm. 2, 2.
Dimensions: 6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 38 x 25 cm.
Seccions: «Deportes», «Altavoz».
Impressor: Rosendo Insa.
Il·lustracions: Fotografia de Galán i García Hernández en el primer número.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Col·laboradors: R. Satorre, Amalia Carvia, Francisco Jordá, Fiche, Demófilo Francés, Igor.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Republicana radical.
Línia editorial: Defensar la república i vigilar la política local.
Polemitza amb: A vegades amb *El Faro.*

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Amb només tres números *República* ens dóna bona informació del seu sentir polític. La publicació defensava els interessos del Partit Republicà Radical a Alcoi, i més concretament la figura de l'alcalde Francés.

Mitjançant la secció d'«El altavoz» criticava les intervencions i les propostes que feien els altres partits amb representació municipal. En el segon número insereix un manifest del partit lerrouxista, promogut per la dimissió dels regidors dels partits minoritaris a l'Ajuntament, com a conseqüència de la pressió que feien els membres del Partit Radical Socialista.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política nacional i municipal.
Informacions destacades:

- Núm. 2 (19-12-1932) «Dimisión de concejales».
- Núm. 2 (19-XII-1932) i núm. 3 (2-I-1933) «Intervención parlamentaria sobre la huelga de Alcoy».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

REVISTA ALCOYANA

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: A partir del núm. 258 (16-II-1922) «De información parroquial»; a partir del núm. 261 (16-XI-1922) «Semanario de propaganda católica e información parroquial».

Vinyetes: A partir del núm. 261 (16-XI-1922), apareix l'escut d'Alcoi en la capçalera.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà; valencià en algunes composicions literàries.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (6-XII-1916).

Darrer número: Núm. 311 (2-XI-1923).

Periodicitat: Setmanal; es publica tots els dimecres.

Col·lecció: Del núm. 1 al 311. Falten els núm. 289, 306, 308, 309, 310. La numeració està duplicada en alguns números.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Pintor Casanova, 24.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 16.

Dimensions: 26,4 x 18,5 cm; del 4-5-1922 al 2-11-1922: 21,9 x 15,2.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 20,8 x 6,5 cm; del 4-5-1922 al 2-11-1922: 17 x 5,9.

Superfície impresa: 21,7 x 13,4 cm; del 4-5-1922 al 2-11-1922: 18,1 x 12,2.

Capçalera: 6 x 13,5 cm; del 4-5-1922 al 2-11-1922: 4,9 x 12,2.

Seccions: «Santoral de la semana»; «Servicio parroquial»; «Patronato de obreros», on s'informa sobre les activitats d'aquest patronat format per mestres i alumnes obrers; «De actualidad», format per un article d'opinió; «De actualidad social»; «Noticias», notícies d'àmbit local; «Cultos durante la semana», en què s'anuncien els cultes que se celebren en totes les parròquies d'Alcoi; «Del Ayuntamiento»; «Patronato de obreras», amb notícies sobre aquesta entitat; «Ecos de sociedad»; «Movimiento de población», enumera els bateigs, matrimonis i defuncions celebrats al llarg de la setmana; «Variedades», amb notícies breus de temàtica variada; «Ecos de luto»; «Anuncios»; en cada número apareix un text de l'Evangeli, que després és comentat; «Nota bibliográfica», de vegades anomenat «Bibliografía», on es recomanen novetats literàries quasi sempre de caràcter religiós; «Del Alcoy histórico», a partir del número 136, on s'extrauen fragments de la *Guía del forastero en Alcoy*, de 1864, sobre la història i fundació d'Alcoi. També publica edictes i avisos de l'Ajuntament, avisos de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria, del Mont de Pietat, de la Junta Municipal del Cens Electoral i altres entitats. També publica poesies i contes.

Impressor: Tip. «La Buena Prensa», c/ Pintor Casanova, 24.

Fulletons:

- Ferrán Salvador, Vicente: Alcoy y San Jorge Mártir: (Estudio histórico) (núm. 258).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 0,10 cèntims.

Subscripcions: Alcoi, al mes, 0,35; trimestre, 1; fora, trimestre, 1,25 pessetes.

Tarifa publicitària: «Anuncios a precios baratísimos»; «anuncios y esquelas a precios económicos».

Equip de redacció:

Director: En el núm. 258 es diu que: «la dirección de esta revista corre a cargo de los Rvdos. señores Curas de ambas Parroquias...».

Col·laboradors habituals: C. V., R. Monllor, «X.», R. Villariño, Enrique Moltó Abad, Fabián Bisbal, Mac, J. G., Vicente García Gomis, Enrique Abad Vilaplana, A. R., Eugenio Moltó, Ralve, M. Gosálbez Farches, Gonzalo Faus, Tirteo, J. Gisbert, Julio Ferrándiz, Carlos Laporta, Enrique Blanes Mataix, F. S., Hidalgo, V. Ferran, Nicoleyo, Rigoberto Albors Vicens, «Petit», «Tulio», «Teobaldo», «El Licenciado Vidriera», Ricardo M.ª Romance, Pedro Miguel, D. Esclau y Reine, Ramón Jordá, Miguel Peñaflor.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Ocerín-Jauregui y B., D'Oberny, L., Francisco Arderlus, Luis Berger, J. Puche Gonzálvez, Francisco Costa y Roca, «Incognitus», B. Moles, «Linatti».

Publica textos de: María Hela Reither, Gonzalo Cantó, Fray Luis de León, José María Gabriel y Galán, Benedicto XV.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

Línia editorial: En el núm. 1 en «Una nueva revista»: «nuestro objeto es proporcionar semanalmente a los hogares cristianos algunas hojas de catecismo...Nuestro fin pues, es exclusivamente religioso, si bien daremos cabida en nuestras columnas a aquellas noticias que más puedan interesar por su importancia general o local...».

A partir del núm. 258 se subtitula «de información parroquial» i en «Nuevas orientaciones» explica el seu nou contingut: «el fin que persigue desde hoy, es dar a los suscritores y lectores de este semanario una información precisa y exacta de la acción y movimiento parroquial, ilustrándoles con el conocimiento del origen, naturaleza, objeto y fin de las festividades del ciclo litúrgico, así como de los actos del culto con que se conmemoran dichas festividades en las iglesias de nuestra ciudad: será pues, esta REVISTA una verdadera *Hoja Parroquial*.».

En el núm. 261 (16-11-1922) se subtitula «semanario de propaganda católica e información parroquial», amb un format més gran i amb més pàgines, s'explica en «Orientaciones nuevas» els nous propòsits del periòdic: «...cambiamos solo de táctica estratégica formando el propósito de dar nuevo impulso a nuestra revista más en consonancia con los tiempos actuales. Sin que desaparezca su carácter eminentemente religioso y parroquial abrirá nuevas secciones que pongan al corriente al lector del movimiento religioso, científico, patrio-social y literario en sus dos secciones, artístico y recreativo y que abarque el desarrollo de nuestro pueblo y nuestra nación.».

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Revista d'informació parroquial amb una finalitat moral i evangelitzadora.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Fonamentalment, temàtica religiosa, com ara cultes, fe, celebracions cristianes, prèdica de l'Evangeli... També parla de salut, actes de societat (bodes, comunions...), anuncia concerts musicals i també dóna informacions de la localitat.

Articles destacats:

- «Instrucciones sobre la Santa Bula de Cruzada» (núm. 12).
- Monllor, R.: «Notas del Ave-María», on parla de les escoles de l'Ave-Maria (núm. 17) (96).
- «Nuestras fiestas» (núm. 21), sobre les festes de Moros i Cristians.
- Ardelus, Francisco: «La primera comunión y un episodio histórico» (núm. 29).
- Benedicto XV, Papa: «Los Papas y la paz» (núm. 39).
- «Sociedad Patronal» (núm. 87).
- Villariño, R.: «Sociología cristiana: la paz entre obreros y patronos» (núm. 94).
- «Nuestra protesta» (núm. 102).
- Moltó Abad, Enrique: «Honrando la memoria de un hijo ilustre» (núm. 106), discurs amb motiu de la vetlada necrològica en honor del mestre Josep Jordà.
- «La asociación obligatoria de obreros y patronos» (núm. 111).
- V. C.: «¿Quién era Casimiro Barello? (núm. 115).
- «Toques de atención: ¿Lloraremos como mujeres lo que no supimos defender como hombres? (núm. 116).
- Moltó Abad, Enrique: «D. Gonzalo Cantó» (núm. 130).
- Moltó Abad, Enrique: «Las calles de Alcoy» (núm. 134).
- G. J.,: «Los Lirios del Carrascal» (núm. 139).
- Gosálbez Farches, M.: «Las calles de Alcoy» (núm. 143).
- Moltó Abad, Enrique: «Un retrato del Alcoy contemporáneo» (núm. 148).
- «Educación religiosa necesaria» (núm. 165, 166, 167, 169, 170, 183).
- X.: «Estado de la sociedad actual: habla un socialista» (núm. 183), comenta les paraules del socialista Guerroult.
- Vilariño, R.: «La buena prensa» (núm. 188).
- «Peligros del teatro moderno» (núm. 201).
- V. C.: ¿Quién era Casimiro Barello?» (núm. 209).
- Ferrándiz, Julio: «Haciendo patria» (núm. 215).
- Fernando: «La pornografía» (núm. 218).
- Gosálbez, F.: «Influencia de las malas lecturas en la juventud» (núm. 225).
- Moltó Abad, Enrique: «La festividad de la Purísima Concepción» (núm. 248).
- Levantino: «Libros para los soldados, también» (núm. 249).
- Georgio: «La piedad de Alcoy» (núm. 257).
- V. C.: «Casimiro Barello Morello» (núm. 260).
- «La primitiva ermita de San Mauro, mártir» (núm. 263, 264).
- Carner, Sebastián J.: «Por el decoro femenino» (núm. 265).
- «San Antonio de Padua» (núm. 239).
- Botella Martín, José: «Veraniegas parroquiales en Alcoy» (núm. 245, 246, 247, 249).
- O: «Las ocho horas de trabajo y sus consecuencias» (núm. 276).
- Enemigos de la Asociación Católico-Agraria, Los: «El Socialismo» (núm. 281, 282).
- López Mayor, Francisco: «El Alcoy de San Jorge» (núm. 283).

- Ridaura Pascual, Gregorio: «Filaes noves» (núm. 283).
- «Origen de la devoción y culto en esta Ciudad a la Santísima Virgen María bajo la simpática advocación de Madre de Desamparados» (núm. 286, 287, 288, 291, 292, 294, 296, 297, 298, 301, 303, 304, 305).
- Barrachina Carbonell, Leopoldo: «La protección de la Santísima Virgen del Carmen y las excelencias del santo Escapulario» (núm. 296).
- Moles, B.: «De re artística» (núm. 302).
- Cívico: «América Sosa y su arte» (núm. 311).

Informacions destacades:

- «La dotación del clero» (núm. 4) (27-XII-1916), on s'explica el que cobren els rectors.
- «Iniciativa humanitaria del Papa» (núm. 7) (17-I-1917).
- «D. Camilo Pérez Laporta» (núm. 11) (14-II-1917), s'anuncia la mort d'aquest compositor.
- «Casa Desamparados de Alcoy» (núm. 14) (7-III-1917), on s'expliquen les condicions per a entrar en un sorteig de dos dots per a donzelles pobres.
- «El Prelado de la Diócesis en Alcoy» (núm. 23) (5-V-1917).
- «Inauguración del orfelinato de San Jorge» (núm. 30) (20-VI-1917).
- ««Fenómeno sísmico» (núm. 37) (8-VIII-1917).
- «Boda de la señorita Botí en Australia» (núm. 49) (31-X-1917).
- «Fuga de presos» (núm. 54) (5-XII-1917).
- «Reformas transcendentales» (núm. 87) (31-VII-1918), sobre les Corts.
- «El Tríduo de Polop» (núm. 92) (4-IX-1918), (núm.142) (10-IX-1919), (núm.251) (7-IX-1922), (núm.303) (6-IX-1923).
- «El Homenaje al maestro Jordá» (núm. 104) (11-XII-1918), (núm.105) (18-XII-1918), sobre la vetlada necrològica en honor del compositor Josep Jordà Valor.
- Mac: «La grandiosa Velada-Necrológica al inolvidable Jordá» (núm. 106) (24-XII-1918).
- «El curso de conferencias sociales: la velada» (núm. 109) (15-I-1919).
- «Una clase diaria para los obreros» (núm. 117) (12-III-1919).
- «Bodas de plata: restauración de la Capilla de la Purísima Concepción de la Parroquial de Santa María» (núm. 118) (18-III-1919).
- «La huelga» (núm. 148) (22-X-1919).
- «Triunfo de las derechas» (núm. 161) (12-II-1920).
- «Constitución del Ayuntamiento» (núm. 169) (8-IV-1920).
- «Tercer centenario del Patronato de San Mauro Mártir» (núm. 170) (15-IV-1920).
- «Prensa católica» (núm. 205) (3-II-1921).
- «Conferencias religiosas» (núm. 212) (23-III-1921).
- Valor Albors, A.: «Muerte de un artista» (núm. 212) (23-III-1921), es refereix al pintor Camil Llàcer.
- Niu y Flor: «Juegos Florales: impresiones y anotaciones de un oyente» (núm. 216) (28-IV-1921).
- «Las aguas del Molinar: desprendimiento de tierras» (núm. 241) (20-X-1921).
- «Doble crimen social» (núm. 246) (24-XI-1921).
- Mariófilo: «En el colegio de la Purísima de las Hermanas Carmelitas de la Beneficencia» (núm. 247) (1-XII-1921).
- «La fiesta de los Reyes» (núm. 253) (12-VI-1922).
- X.: «La horrible catástrofe del viernes» (núm. 267) (28-XII-1922).
- Orduña, Adolfo: «Los funerales de las víctimas de Onteniente» (núm. 269) (11-I-1923).

- Congregante, Un: «La Congregación de San Ignacio de Loyola y el Tercer Centenario de la canonización del Santo Fundador» (núm. 270) (11-V-1922).
- «Los Lirios del Carrascal: auténtica y literal información» (núm. 249, 250) (24-VIII-1922) (31-VIII-1922).
- «Homenaje a Gonzalo Cantó» (núm. 270) (17-I-1923).
- Uzola, Q.: «La fiesta de San Antonio» (núm. 271) (25-I-1923).
- «Construcción del nuevo edificio destinado a Escuelas industriales» (núm. 277) (7-III-1923).
- «Acta de la colocación de la primera piedra de las Escuelas Industriales» (núm. 286) (9-V-1923).
- «Las fiestas de la Coronación en Valencia» (núm. 287) (17-V-1923), coronació de la Mare de Déu dels Desemparats.
- «El asesinato del Cardenal Soldevila» (núm. 290) (7-VI-1923).
- Pérez, José: «Impresiones sobre la colonia escolar por el niño José Pérez» (núm. 300) (16-VIII-1923), (302) (30-VIII-1923).
- «Letras de luto: Don Camilo Visedo Moltó» (núm. 302) (30-VIII-1923).
- «El decreto constitutivo del nuevo régimen» (núm. 305) (20-IX-1923).
- «Se disuelven todos los Ayuntamientos de España» (núm. 307) (4-X-1923).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 21 (20-IV-1917), (núm.125) (15-V-1919), (núm.171) (21-IV-1920), (núm. 215) (18-IV-1921), (núm. 283) (19-IV-1923) dedicats a sant Jordi amb motiu de les Festes de Moros i Cristians.
- Núm. 23 (5-V-1917) dedicat a l'Arquebisbe de València, el Sr. José Salvador i Barrera, amb motiu de la seua visita a Alcoi.
- Núm. 105 (18-XII-1918) portada dedicada al compositor Josep Jordà Valor.
- Núm. 263 (30-XI-1922) dedicat a Sant Maure Màrtir.
- Núm. 286 (9-V-1923) dedicat a la Mare de Déu dels Desemparats, amb motiu de les festes de la seua Coronació a València.

Llibres que anuncia:

- Hoja Mensual del Patronato de la Juventud Obrera (núm. 1).
- *Cómo gané LA CRUZ DE HIERRO y otras cartas de combatientes* (núm. 5).
- El periòdic quinzenal de València *El Pueblo Obrero* (núm. 92).
- *Aromas de virtud*, extret de la biografia de la religiosa Gema Galgani per un capellà de la «Unión Apostólica de Valencia» (núm. 98).
- Miró Laporta, Vicente: *Tintorería-estampados-aprestos-química de materias colorantes* (núm. 117).
- Jordá Silvestre, Francisco: *Éxito en la cría del pollo* (núm. 126).
- Iglesias, Dalmacio: *Instituciones de derecho eclesiástico* (núm. 136).
- Redsan, Canónigo: *¡Oh Jesús!* (núm. 140).
- *Enciclopedia Espasa* (núm. 172 i següents).
- *Anuario Eclesiástico de 1920* (núm. 183).
- Carrere, Emilio: *El reloj del amor y de la muerte* (núm. 209).
- Martínez Olmedilla, Augusto: *Gontran, que fue a Tierra Santa* (núm. 209).
- San José; Diego: *La estatua de nieve* (núm. 209).
- La revista *La Mariposa* (núm. 239).
- Alcover, Antonio María: *Diccionari Català-Valencià-Balear* (núm. 244).

- Fullana Mira, Lluís: *Vocabulari ortografic valencia-castella* (núm. 251).
- Martínez Núñez, Zacarías: *Una rápida excursión por el mundo de la ciencia y de la vida: ¿Dios o el Acaso?* (núm. 253), és una conferència.
- Pijoan, Rafael: *El siglo XX y el fin del mundo* (del núm. 257 endavant).
- *Enciclopedia Universal Ilustrada Europeo-Americana* (diversos números).
- Vives, Padre: *Catecismo de la doctrina cristiana* (núm. 262).
- La revista *La estrella del mar* publicada per la Congregació Mariana de Madrid (núm. 264).
- *Completo oficio de la Semana Santa* (diversos núm.).
- El setmanari *Pulgarcito* (núm. 271).
- Font, Manuel F.: *Contabilidad Mercantil Simplificada* (núm. 303).
- *Devocionario Litúrgico* (núm. 303 i següents).
- *El Adalid Seráfico* (núm. 303).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

REVISTA CATÓLICA

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario dedicado al Sagrado Corazón de Jesús»; en un principi se subtitulà «Semanario Católico y Literario».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà; solament utilitza el valencià en algun article.

Datació:

Primer número: Segons un article aparegut en el núm. 836 (2-1-1904), anomenat «Año XVII», sembla que la *Revista Católica* va començar a publicar-se a la primeria de gener de 1888.

Darrer número: 1.410 (17-VII-1908).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Del núm. 106 (4-I-1890) al núm. 1.410 (17-VII-1908). Falten els núm. 576 al 627, del 784 al 835, del 889 al 942, i del 993 al 1.403.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Orberá, 11.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 14.

Dimensions: 23,1 x 15,2 cm.

Nombre de columnes: 2.

Dimensions: 18,7 x 6 cm.

Superfície impresa: 19,1 x 12 cm.

Capçalera: 6,2 x 12 cm.

Seccions: «Sección doctrinal»; «Sección de polémica»; «Sección piadosa», on apareix una oració i un propòsit cristià; «Documentos»; «Sección literaria»; «Noticias religiosas»; «Bibliografías»; «Variedades»; «Poesías»; «Bibliografía», en alguns números; «Sección recre-

ativa»; «Sección recreativa», on apareix una conferència; i «Crónica», amb notícies breus. Al final de cada any publica un índex per seccions.

Impressor: Imprenta de José Pérez Botella, c/ Santo Tomás, 19, fins al núm. 98; Imp. Camilo Vilaplana Jordá fins al núm. 1403; La Defensa, c/ Venerable Ridaura, 8, el núm. 1.404.

Fulletons:

- Ontalvilla, L. de: Místicos amores de S. Juan de la Cruz (núm. 232).
- D.F.V.: *Novenario al Santísimo Niño Jesús del Milagro...* (núm. 263).
- Vilaplana Gisbert, José: *Novenario de San Jorge Mártir fundado en la aparición...* (núm. 422).
- *Discurso de D. Ramón Nocedal*, pronunciat al Círculo Nacional de Madrid el 6-9-1896. Inserit en el núm. 457.
- Vilaplana Gisbert, José: *Memoria presentada al primer Congreso Eucarístico Nacional celebrado en la ciudad de Valencia en noviembre de 1893* (núm. 473).
- *Discurso pronunciado por el Sr. D. Ramón Nocedal en la Asociación Integrista de Valencia el domingo 27 de junio de 1897* (núm. 500), és un suplement al núm. 26 de *La Libertad.*
- *Discurso pronunciado por D. Ramón Nocedal en el Círculo del Partido Católico Nacional en Madrid la noche del domingo 19 de diciembre de 1897* (núm. 524).
- *Discurso de D. Ramón Nocedal en el Círculo del Partido Católico Nacional de Madrid la noche del 20 de marzo de 1898*, juntament amb el núm. 536.
- *Orasió haguda en la solempne vetllada que en llahor de Sant Viçent Ferrer endreçá la joventud cathólica de Valensia...* (núm. 551).
- Sanus Aura, Rafael: *Novenario al Beato Juan de Ribera, patriarca de Antioquía y Arzobispo de Valencia* (núm. 555).
- Domenech Valls, Rigoberto: *Sermón predicado en la iglesia del Santo Sepulcro de Alcoy en 8 de septiembre de 1898 con motivo... del tercer centenario... y fundación de la Orden de Agustinas Descalzas*, inserit en el núm. 572.
- Cremades Bernal, Antonio: *Males que el Liberalismo ha causado en España en este siglo* (núm. 653).
- Cremades Bernal, Antonio: *Funestas consecuencias morales y sociales de la enseñanza laica* (núm. 709).
- Sanus Aura, Rafael: *Memoria sobre el tema ¿Es útil o perjudicial a la sociedad la enseñanza a cargo de entidades que la subordinen a un criterio dogmático-religioso?* (núm. 736).
- Cervino González, Antonino: *Discurso pronunciado en el sexto Congreso Católico Nacional de Santiago de Compostela.»* (núm. 763).
- Bera, Daniel: *Ocho días en el desierto* (núm. 964).

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A la redacció i administració.

Preu: 1 pesseta al trimestre.

Subscripcions: Alcoi, 1 pesseta el trimestre; 4 pessetes a l'any; fora, 1,25 el trimestre; 5 pessetes un any; pagament anticipat.

Equip de redacció:

Director: José Gisbert.

Redactor en cap: Miguel Gisbert Gisbert.

Corresponsals: A Benissa, Dénia, Xàtiva, Cocentaina, Benimassot, Ontinyent, Tànger, Muro de l'Alcoi, Alcoleja, Nova York.

Col·laboradors habituals: Tobías, Lázaro, Zacarías Metola y Cuende, «X», Cristóbal Botella y Serra, «L», «J.M.M.», Teófilo, Valdivieso, Miguel Juliá Vilaplana, José Miró Botella, Renaldo, Débora, F. S. y S., J. García García, L. de Ontalvilla, «Jorge», Juan Esteve, Samuel, «Jeremías», Julio Alarcón y Meléndez, M. Aparisi de Orellana, T. Miró, Julio Saj, José Vilaplana, Miguel Juliá, Pedro Loti, Rafael Torres Mariño, Benjamín, Severiano, B. del O., José J. Landerer, «Pelayo», R. Sanus, J. de B.

Publica textos de: León XIII, Calderón de la Barca, Lope de Vega, Luis Veuillot, Windhorts, Fernan Caballero, Chateaubriand, Sor Juana Inés de la Cruz, Santa Teresa de Jesús.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Setmanari catòlic.

Línia editorial: En el núm. 836, en l'article «Año XVII» en què es parla de l'aniversari i de la trajectòria de la *Revista* durant setze anys, diu adreçant-se als lectors: «Carísimos lectores: Somos lo que ayer. Hasta que Dios quiera, venimos á continuar nuestras luchas, no por hombre alguno, ni por miras particulares, ni ambición de altos puestos, sino sencillamente por los supremos intereses de la Religión y de la Patria, que constituyen el ideal común de todos los católicos españoles.».

Polemitza amb: *Revista de Alcoy, El Serpis, El Liberal* d'Alacant, *La Voz de Alcoy, El Clamor Setabense, La Antorcha Valentina, La Unión Republicana, El Mercantil Valenciano* (València), *El Heraldo* de Alcoy, *La Patria Chica, El Movimiento, La Lucha* d'Alcoi, *La Lucha* de Girona, *El Heraldo* de Madrid, *El País,* el periòdic maurista *El Universo, La Unión Católica.*

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Des de 1888 va ser integrista de Ramón Nocedal, portaveu dels seus ideals i defensor del seu partit. *La Patria Chica* el defineix amb frases com: «el lacayo alcoyano de Nocedal», «semanario integrista» o «semanario nocedalino».

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Religió, doctrina moral, política nacional, activitat política de Ramón Nocedal, bons costums, temes d'actualitat local.

Articles destacats:

- «Devoción de Alcoy al Santísimo Sacramento en el siglo XVI» (núm. 109).
- «Historia patria: personajes que inmortalizaron sus nombres en los memorables días en que ocurrió el Robo y Hallazgo del Santísimo Sacramento de esta ciudad» (núm. 110).
- Gisbert, José: «Sobre la fecha del martirio de san Jorge» (núm.114) extret de *La Revista de Alcoy* i posteriorment comentat.
- Gaisedagún, Mirregio: «El liberalismo es un sistema inmoral» (núm. 120).
- ¿De qué manera se favorece á la prensa liberal? (núm. 246), extret del *Boletín Eclesiástico del Obispado de Plasencia.*
- ¿Pueden leer los sacerdotes la prensa liberal?» (núm.274), extret del *Boletín Eclesiástico del Obispado de Plasencia.*
- «Los enemigos de la Iglesia» (núm. 287).
- Ontalvilla, L.: «Alcoyanismo» (núm. 319, 320, 321).
- «Un santo alcoyano» (núm. 329).
- «Nombres para las calles del Ensanche» (núm. 375).

- «San Felipe Neri» (núm. 387).
- «La cuestión dominante» (núm. 396), fa referència a la vaga de teixidors.
- Ontalvilla, L. d': «Un alcoia il·lustre: Lletra uberta A'n Cristofol Botella y Serra, Lo P. Fra Joan Botella» (núm. 414).
- Botella, Cristóbal: «La Patria Chica» (núm. 435).
- «Las Filipinas se pierden» (núm. 460).
- «Del fons d'un armari: Mossen Joseph Vilaplana chronista d'Alcoy» (núm. 487).
- «La censura en el teatro» (núm. 512).
- X: «Extravagancias del siglo XIX» (núm. 519).
- «¿Cuánto nos cuesta la guerra de Cuba?» (núm. 529).
- Campos, José: «Más sobre los nuevos... partidos» (núm. 558).
- «Un manifiesto y un partido más» (núm. 561).
- Torres Mariño, Rafael: «Juegos de suerte y azar» (núm. 573).
- «Nota», comenta una llei d'Alfons XIII sobre les possessions d'Ultramar (núm. 561).
- G. G., M.: «Fin funesto de Humberto de Saboya» (núm. 658).
- Cremades Bernal, Antonio: «Necesidad de la cátedra de religión y moral en los institutos de segunda enseñanza» (núm. 687, 688).
- Cayo: «Causas de la desmoralización de nuestro pueblo» (núm. 715, 716, 717).
- Sanus, Rafael: «El triunfo por la fe» (núm. 747).
- Un verdadero demócrata: «El barrio obrero» (núm. 749).
- Landeder, José J.: «El eclipse total de sol del 30 agosto 1905» (núm. 762), article extret d'*El Ebro*.
- Vilaplana, José: «Los lirios milagrosos» (núm. 765).
- «El teatro del Círculo Católico de Obreros» (núm. 782).
- «Año XVII» (núm. 836), es refereix al dissetè aniversari de la fundació de *La Revista Catòlica*.
- «Anticatólico e ilegal» (núm. 845).
- Cremades y Bernal, Antonio: «La base de la educación» (núm. 860), és un fragment d'un treball premiat als Jocs Florals de Sevilla.
- Verax: «La falsa paz» (núm. 961).
- Bonifacio: «El librecultismo del Trust periodístico» (núm. 962).
- F.: «Canalejas y el programa» (núm. 968).
- Domingo Payá, Francisco: «Carta abierta de un alcoyano á sus queridos paisanos» (núm. 982).
- Selgas, José: «El matrimonio civil» (núm. 987).
- «Datos para la historia» (núm. 1.406), del periòdic *La Reconquista* de Sevilla.
- S. P., R.: «¿Dónde acaba? (núm. 1.410).

Informacions destacades:

- «El ferrocarril de Villena a Alcoy» (núm. 117) (22-III-1890).
- «Reglamento para la música sacra aprobado por su Santidad León XIII...» (núm. 119) (5-IV-1890).
- «Breve reseña de las fiestas» (núm. 122) (26-IV-1890).
- «Honor al Sr. Nocedal» (núm. 175) (2-V-1891).
- «Bendición del Santuario de la Fuente Roja» (núm. 179) (30-V-1891).
- «Documento importante para la historia de Alcoy» (núm. 180) (5-VI-1891), transcriu l'acta de la benedicció del Santuari de la Font Roja.

- «El ferro-carril» (núm. 239) (23-VII-1892).
- «La nueva vía» (núm. 242) (13-VIII-1892), (núm. 243) (20-VIII-1892).
- «Inauguración oficial del Ferro-carril de Alcoy Gandia» (núm. 266) (28-I-1893).
- «Inauguración de la Iglesia de los PP. Franciscanos de Onteniente» (núm. 302) (7-X-1893).
- «Discurso leído en la Asociación Integrista de Madrid por D. Cristóbal Botella y Serra» (núm. 331) (28-IV-1894).
- «Fiesta a San Buenaventura» (núm. 343) (21-VII-1894).
- «El señor cardenal en Alcoy» (núm. 345) (4-VIII-1894), visita del cardenal Ciriaco M.ª Sancha.
- Araistegui, María Teresa: «Un milagro reciente» (núm. 390) (17-XI-1894), de *La Lectura dominical.*
- «El discurso del Sr. Canalejas» (núm. 391) (24-XI-1894).
- «Romería a la Fuente Roja» (núm. 387) (25-V-1895), (núm. 388) (1-VI-1895), (núm. 684) (1-II-1901), (núm. 693) (6-IV-1901), (núm. 855) (14-V-1904).
- «La huelga de tejedores» (núm. 394) (13-VII-1895), (núm. 398) (10-VIII-1895), (núm. 399) (17-VIII-1895), (núm. 400) (24-VIII-1895), (núm. 401) (31-VIII-1895).
- «Prodigiosa curación» (núm. 415) (7-XII2-1895).
- Vicedo, R.: «Rayos X» (núm. 427) (29-II-1896).
- «Romería a la Fuente Roja» (núm. 444) (27-VI-1896).
- «La situación de Filipinas juzgada por el P. Cámara» (núm. 462) (31-X-1896).
- «En el Teatro Principal» (núm. 469) (19-XII-1896).
- «Programa de las fiestas religiosas y populares que la ciudad de Alcoy celebra desde el 22 al 30 de abril de 1897...» (núm. 487) (22-IV-1897).
- «Elecciones» (núm. 490) (15-V-1897), sobre els partits en les eleccions locals.
- «Asesinato del Sr. Cánovas» (núm. 503) (14-VIII-1897), assassinat del Sr. Cánovas del Castillo, president del Consell de Ministres.
- «Reforma y restauración de la parroquia de San Mauro...», dins de la secció «Crónica» (núm. 506) (4-IX-1897).
- «La cuestión de la harina» (núm. 542) (14-V-1898).
- «Condenación de *Vida nueva*» (núm. 555) (13-VIII-1898).
- «Nuestro programa» (núm. 568) (12-XI-1898), resum aparegut al *Siglo Futuro* sobre el Partit Catòlic Nacional.
- X: «El eclipse solar» (núm. 649) (2-VI-1900).
- «El Ferro-carril de Alcoy a Alicante» (núm. 659) (11-VIII-1900).
- X: «La restauración de Santa María» (núm. 666) (29-IX-1900), (núm. 744) (29-III-1902), (núm. 777) (15-XI-1902).
- «La última postura del Sr. Canalejas» (núm.701) (1-VI-1901).
- «¡¡Incalificable!!» (núm. 705) (28-VI-1901), es refereix als fets ocorreguts el 23 de juny contra la processó del «Jubileo Máximo».
- «El azadón de Juan Esteve y la mano de Juan Prats» (núm. 736) (1-II-1902).
- «Notas artísticas» (núm. 746) (12-IV-1902).
- «El barrio obrero» (núm. 751) (17-V-1902), sobre un text publicat en el *Heraldo de Alcoy*.
- «Memorable fiesta» (núm. 764) (16-VIII-1902).
- Mario: «Nueva condenación del catolicismo liberal» (núm. 839) (23-I-1904).
- «El recurso del Sr. Canalejas» (núm. 843) (20-II-1904).

- «Después de fiestas» (núm. 853) (30-IV-1904).
- «La manifestación del día de Santiago» (núm. 866) (30-VII-1904).
- «Canalejas en Pamplona» (núm. 873) (17-IX-1904).
- «El descanso dominical en Alcoy» (núm. 874) (24-IX-1904).
- «Los sucesos de El Ferrol» (núm. 954) (7-IV-1906).
- Esteve, Juan: «La última catástrofe» (núm. 972) (11-VIII-1906).
- «El Excmo. Prelado en Alcoy» (núm. 982) (20-X-1906), (núm. 983) (27-X-1906).
- «Propaganda católica: El «meeting» de Onteniente» (núm. 988) (1-XII-1906).
- «Información jurídica del milagroso Hallazgo de la Imagen de Nuestra Señora en su Purísima Concepción en la Fuente Roja...» (núm. 989) (7-XII-1906), (núm. 990) (15-XII-1906) (núm. 991) (22-XII-1906).
- «Segunda Asamblea Nacional de la Buena Prensa» (núm. 1409) (10-VII-1908).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 121 (19-IV-1890), (núm. 382) (20-IV-1895), (núm. 435) (22-IV-1896), (núm. 487) (22-IV-1897) (núm. 643) (21-IV-1900), (núm. 695) (20-IV-1901), (núm. 747) (19-IV-1902), (núm. 852) (21-IV-1904), (núm. 956) (21-IV-1906), dedicats a sant Jordi, amb motiu de les festes de Moros i Cristians.
- Núm. 251 (12-X-1892), dedicat a Cristòfor Colom.
- Núm. 259 (7-12-1892), (núm. 415) (7-12-1895), (núm. 467) (5-12-1896), (núm. 519) (4-12-1897), (núm. 676) (7-12-1900), (núm. 780) (6-12-1902) (núm. 885) (7-12-1904), dedicats a la Immaculada Concepció.
- Núm. 266 (28-1-1893), dedicat al Sr. Ciriaco M.ª Sancha i Hervás, arquebisbe de València, amb motiu de la seua visita a Alcoi.
- Núm. 680 (5-1-1901), al començament del segle XX i en solemne homenatge d'adoració a Jesucrist redemptor i submissió incondicional al papa Lleó XIII.
- Núm. 703 (14-6-1901), (núm. 754) (6-6-1902), (núm. 859) (10-6-1904), (núm. 965) (22-6-1906), dedicats al Sagrat Cor de Jesús.
- Núm. 982 (20-10-1906), dedicat al Sr. Victoriano Guisasola y Menéndez, arquebisbe de València amb motiu de la seua visita a Alcoi.

Llibres que anuncia:

- Pereda, José M.ª de: La Montálvez.
- Mendive, P. José: *La Religión católica vindicada de las imposturas racionalistas.*
- Franco S. J., P. José: *El hipnotismo puesto en moda.*
- Vilaplana, José: *Historia religiosa de Alcoy.*
- La publicació *La Voz de Valdepeñas*, de caràcter catòlic.
- El periòdic *La Región* de Salamanca (núm. 111).
- *Biblioteca Sacro-Musical* (València) (núm. 259), periòdic de música religiosa.
- *La España ilustrada* (Saragosssa), setmanari literari i artístic.
- Reig y Casanova, Enrique: *Elementos de religión y moral* (núm. 327).
- Fernández Valbuena: *Los últimos sacramentos* (núm. 327).
- La revista *El Mensajero del Corazón de Jesús*, publicada pels pares jesuïtes a Bilbao (núm. 398).
- *Biblioteca del hogar:* Capella, Francisco de Paula: *No más mostrador*; Raquel: *Sin Dios*; Lista, Aurora: *Espera, Cadena de oro, La firma del banquero*; Bousdon, Matilde: *La perla preciosa* (núm. 401).
- *Revista Trinitaria*, publicada a Roma pels pares trinitaris (núm. 412).

- Hinojosa y Daroca, José: *La Divinidad de Jesucristo* (núm. 439).
- La revista *La voz de San Antonio* (núm. 444).
- Fernández, Fray Mariano: *Devocionario de San Antonio* (núm. 540).
- Valencina, Ambrosio de: *Leyendas edificantes ó historietas piadosas* (núm. 550).
- Miró, Vicente: *Higiene y educación del niño* (núm. 572).
- Botella, Cristóbal: *Sin pretensiones: (colección de cuentos y novelas cortas)* (núm. 748).
- Sardá y Salvany, Félix: *Año sacro* (núm. 748).
- Cervantes, Miguel de: *El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha* (núm. 748).
- Boronat y Barrachina, Pascual: *El B. Juan de Ribera y el R. Colegio de Corpus Christi* (núm. 837).
- *Indicador del viajero: nueva guía completa* (núm. 848).
- La revista *Razón y fe* (núm. 856).
- Moreu, Esteban: *La cueva de Hércules* (núm. 864).
- Zorrilla, José: *Obras completas* (núm. 956).
- Ventalló Vintró, José: *Historia de la industria lanera catalana* (núm. 983).
- Toniolo, José: *Orientaciones y conceptos sociales* (núm. 986).
- Ascanio, Julio: *Memorias de un socialista* (núm. 987).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA REVISTA DE ALCOY

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario Católico Literario».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (2-VI-1878).
Darrer número: Núm. 688 (1-VIII-1891).
Periodicitat: Setmanal.

Seu social:

Administració i Redacció: Santo Tomás, 33.
Lloc d'impressió: c/ Mercado, 3.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.
Dimensions: 23,5 x 15 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 6 cm.
Superfície impresa: 18,5 x 12 cm.
Capçalera: 9 x 13 cm; tanmateix canvia de mesures l'any 1881: 10 x 12 cm.
Seccions: «Sección Doctrinal», «Santoral», «Noticias Generales», «Noticias locales», «Sección Amena», «Variedades», «Misceláneas».
Impressor: La Revista de Alcoy

II. FITXA ANALÍTICA:

Equip de redacció:

Director: Francisco de Asís Sempere dimiteix en 1880; José Gisbert Pascual, prevere, els deu darrers anys.

Col·laboradors habituals: Francisco de Asís Sempere, José Gisbert Pascual, Juan Bautista Pastor Aicart, Francisco Laliga, María Orberá, José Montllor Blanes.

Publica textos de: Francisco A. de Vitoria, Victor Hugo, Gonzalo Cantó.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica.

Línia editorial: Fer saber els anhels dels catòlics; sense religió no existeix la societat, ja que aquesta uneix els homes; pretén lluitar contra els vicis.

Polemitza amb: El setmanari alacantí *El Graduador.*

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Naix en un període propici per als catòlics: passada la I República, amb l'adveniment de la restauració alfonsina i sota la influència del Concili Vaticà I (1870). És un moment en què l'Església intenta enfortir-se i reorganitzar-se: no oblidem que sota Pius IX es produeix el dogma de la infal·libilitat del papa i l'encíclica Rerum Novarum de Lleó XIII, que pretenen agrupar tots els catòlics i eixamplar la seua ideologia en el món obrer.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Temes doctrinals; educació; vicis de la població; beneficència; política; temes d'actualitat, com ara moda, inauguracions de fires, etc.

Articles destacats:

- Tormo, Antonio, «El licor café». Sobre la seua influència perniciosa (núm. 6).
- «Deberes de los católicos en relación con la prensa». Triar els periòdics com si foren bons amics (núm. 8).
- R. Cardenal Vicario, «Instrucción a las Señoras católicas». Com han d'anar vestides les dones, de la caritat que han de manifestar i que no s'han de deixar influir pel luxe (núm. 20).
- Sempere, J. Antonio, «Los periódicos católicos» (núm. 29).
- Sempere, J. Antonio, «Importancia de los periódicos católicos». En aquests dos articles l'autor assenyala la importància de la premsa catòlica com a defensora dels interessos de la societat, que identifica com els dels catòlics (núm. 30).
- Gisbert, José, presbítero. «La Casa de Beneficencia de Alcoy». L'edifici necessita reparacions (núm. 40).
- De Vitoria, Francisco A. «La Moral». La funció de l'Església és dictar la moral de la societat (núm. 44).
- «La Enseñanza Religiosa y la Seglar». A França gaudeix de més prestigi l'educació en centres religiosos que en els seglars, ja que guanyen més premis i beques els estudiants dels primers centres (núm. 48, 50 i 51).
- De Vitoria, Francisco, «La religión y el siglo». Assenyala els enemics que té la religió en el segle XIX (núm. 49).
- Miralles, Clemente, «Concurso de premio a la virtud». La Junta directiva de la societat «El Fomento» ha organitzat premis per a obres de caritat (núm. 61).
- Loudun, M. Eugenio, «Las Contradicciones de la ciencia moderna». La ciència és ignorant i no pot reemplaçar Déu (núm. 70).
- Sempere, Francisco de Asís, «Las Hermanitas de los pobres de Alcoy». Necessitat de la seua obra social (núm. 112).

- «El Ferrocarril de Alcoy». L'enginyer Luís Pedro Marqués està fent estudis de la línia fèrria que unirà Villena i l'Alcúdia de Crespins (núm. 125).
- Sempere, Francisco de Asís, «El Ferrocarril de Alcoy». Importància comercial i industrial per a Alcoi, ja que la unirà amb l'Alcúdia, amb Xàtiva i amb Villena (núm. 127 i 129).
- Gisbert Pascual, José, «La Educación». Diferents aspectes de l'educació i el que han de comprendre els professionals relacionats amb ella (núm. 207, 208, 209, 210, 211, 213).
- «La Profanación del Domingo». Aspectes relacionats amb la salut dels obrers defensats per l'Església. Els diumenges són necessaris per a descansar i no per a beure alcohol, que provoca actituds violentes en la família obrera (núm. 223).
- Cantó, Gonzalo, «A la Virgen Santísima en el Misterio de su Concepción». Poema d'aquest dramaturg alcoià (núm. 241).
- «Una fecha memorable en la Historia de Alcoy». Història religiosa: robatori de les sagrades formes el dia 29 de gener de 1568 (núm. 244).
- «La Lengua Limosina y valenciana». Sobre l'origen comú de les dues llengües: la llemosina és aspra i malsonant i la valenciana harmoniosa i plena de dolçor (núm. 256).
- «Una Revista Original». Publicació d'*El Obrero Católico* l'any 1884; estava formada per setze pàgines i una *Línia editorial* que s'oposava a la Internacional Socialista. Estava dirigida per Jaime Cardona (núm. 298).
- González, Miguel. «La Mujer». En defensa de les dones, acusades pels socialistes de conservadores (núm. 328).
- «Blasón o Armas de Alcoy». Símbols i significat de l'escut d'Alcoi (núm. 465).
- «La mujer activa». Entre altres coses, la dona solament completa la seua educació quan es casa (núm. 558).

Informacions destacades:

- Vidal Botella, José, «Mejoras en la Iglesia de Santa María». Reparació de l'església i revestiment de marbre (núm. 63, 64 i 65) (10-VI-1879).
- «El Siglo Futuro. El reposo de los días festivos y las actuales legislaciones de algunos estados». Als Estats Units està establert el descans dominical dels treballadors; l'Església està d'acord amb la mesura ja que és el dia del Senyor (núm. 94) (14-III-1880).
- Vidal Botella, José, «La nueva Casa de las Hermanitas de los Pobres». Pròxima inauguració (núm. 98) (11-IV-1880).
- Montllor Blanes, José, «Noticias sobre las lluvias en Alcoy». Quantitat de pluja, en litres per metre quadrat, que ha caigut sobre Alcoi: en 1879 s'arreplegaren 338 litres i entre gener i abril de l'any següent, 511 litres (núm. 98) (11-IV-1880).
- Sempere, Francisco de Asís, «A los suscritores de La Revista de Alcoy». Dimissió del director de *La Revista de Alcoy* (núm. 135) (15-VI-1880).
- «Memoria del estado del Círculo Católico de Obreros». Acords presos per la Junta General l'1 de gener de 1881 (núm. 137) (7-I-1881).
- «Memoria del Círculo Católico de Obreros». Junta General del 8 de gener de 1882 (núm. 198) (14-I-1882).
- «Estadística general concerniente al cólera de Alcoy». Defuncions que va causant la malaltia (núm. 188) (14-VIII-1885).
- «Dirección Escuela de Artes y Oficios». Matrícula i assignatures impartides (núm. 495) (19-XI-1887).
- Gisbert Pascual, José, «Las reformas del lugar de la Fuente Roja». Junta de Construcció del Santuari de la Font Roja; construïda la carretera es pensa instal·lar-hi una comunitat de religiosos perquè regenten l'alberg (núm. 658) (3-I-1891).

- Cartes de condol per la mort de Josep Gisbert, director d'aquesta revista, ocorreguda el 17 de juliol de 1891: entre les quals hi ha la de Roc Chabàs, canonge de la Metropolitana de València i director de la revista *El Archivo*, i comunicats d'Eugeni Moltó, del prevere Tomàs Aracil, de M. González Farcher, d'Enric Vilaplana, de Josep Carbonell Gisbert o de Joan Batista Pastor Aicart, tots col·laboradors de *La Revista de Alcoy* (núm. 688) (1-VIII-1891).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

REVISTA DE MOROS Y CRISTIANOS. FIESTAS EN HONOR A SAN HIPÓLITO

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Programa Oficial de Festes».

Lloc: Cocentaina.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Periodicitat: Anual.

Col·lecció: Anys 1900, 1912, 1929, 1933, 1934 i 1939.

Seu social:

Lloc d'impressió: El de 1900, Alcoi; la resta, Cocentaina.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: s. p.

Dimensions: El de 1900, 20 x 11,5 cm.; el de 1912, 10,5 x 14,5 cm.; el de 1929, 15 x 19,5 cm.; el de 1933, 20,5 x 15,5 cm.; el de 1934, 22 x 15,5 cm.; el de 1939, 11,5 x 16,5 cm.

Seccions: «Programa de festes», «Junta directiva», «relació filaes i bandes música», «publicitat».

Impressor: El de 1900, Imprenta de «El Serpis», Santa Elena, 10, Alcoi; el de 1929, Imp. «La Contestana», de Antonio Domínguez, Cocentaina; el de 1933, Imprenta «La Contestana», editora de este programa, Plaza de Férriz, 10, Cocentaina; i el de 1939, Imprenta A. Domínguez, Cocentaina.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Casal Fester, Cocentaina.

V. OBSERVACIONS:

- Alguns, els darrers, inclouen bastant publicitat, la majoria de botigues, de professionals i de comerços de Cocentaina i altres també d'Alcoi.
- El de 1934 inclou tres fotos de Cocentaina.

RODER, EL

Alcoi. Segle XIX. Publicació periòdica satírica que va existir, segons A. Miró, a finals de segle.

DIRECCIÓN Y ADMINISTRACIÓN
FERMÍN GALÁN, 21
TELÉFONO, 483
PRECIO DE SUSCRIPCIÓN:
Alcoy un mes 0'75 ptas.
Provincias » 0'75 »
Número suelto 15 cts.

ruta confederal

C.N.T. Órgano de la Federación Local y Comarcal de Sindicatos de Ramo e Industrias A.I.T.

Año I :·: Alcoy, 31 de Julio de 1937 :·: Número 1

La Ejecutiva de la U. G. T. y el Comité Nacional de la C. N. T. han firmado un acta de mútua inteligencia y constituyen un Comité Nacional de ambas organizaciones de enlace. Al fin va a consumarse la tan deseada unión. U. G. T. y C. N. T. unidas constituyen la más eficaz garantía de la victoria. Contra todas las maniobras políticas los trabajadores se unen. Si hubiéramos comenzado desde el principio por ahí, la victoria sería ya un hecho.

RUTA CONFEDERAL

C.P.B. / A.B.Ll.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano de la Federación Local y Comarcal de Sindicatos de Ramo e Industrias, CNT-AIT».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (31-XII-1937).

Darrer número: Núm. 34 (19-III-1938).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Falta el número 14.

Seu social:

Administració i redacció: Fermín Galán, 21.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4; el número 3 en té 6.

Dimensions: 48,5 x 34 cm.

Nombre de columnes: 5

Dimensions: 6 cm.

Superfície impresa: 45 x 31 cm.

Capçalera: 9,5 x 34 cm.

Seccions: «Editorial», «Sección Juvenil i Femenina», «Mirando hacia fuera», «En esta semana de guerra», «Actualidad Juvenil» (a partir del número 4), «Maliciosillas», «Plenaria del Consejo Municipal».

Impressor: Gráficas Socializadas (Alcoy).

Il·lustracions: Diverses fotografies de xiquets que pateixen els horrors de la guerra. Apareix una foto de la Ciutat Universitària durant la defensa de Madrid.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i propietaris: CNT i FAI.

Preu: 15 cèntims.

Subscripcions: 0,75 pessetes. al mes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Camilo Bito, Felipe Coloma, Fabio Gil, Jandro Ortiz, Campaneta, José García Ventura, Julio Pascual Mira, Jorge Quiles, R. Vilaplana.

Esporàdicament apareixen les signatures de: Chazarra, Francisco Verdú.

Publica textos de: Marat.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarquista.

Línia editorial: El núm. 1 en «Editorial» diu que «Aparece (...) en uno de los más difíciles períodos por los que ha atravesado nuestra organización confederal». És el portaveu de la Federació Comarcal d'Alcoi de la CNT i la FAI i convida tots els sindicats a participar en la publicació; la redacció assenyala que no s'amoïnen els col·laboradors ja que els textos seran corregits ortogràficament.

Polemitza amb: El diari *Humanidad*, amb *Solidaridad Obrera* i amb altres entitats llibertàries alcoianes.

Difusió: Local i comarcal.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Aquest setmanari representa el pes dels anarquistes a la ciutat, després d'haver pres l'Ajuntament un Comité Revolucionari integrat per organitzacions del Front Popular i anarquistes, que van governar Alcoi fins a 1937. Observem en les seues pàgines la socialització de les empreses alcoianes i la relació que es mantenia amb els batallons republicans, com l'anarquista Ruesca-Taino, en memòria de dos alcoians que van morir al començament de la guerra.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: La Guerra Civil; el paper de la joventut en la lluita social i en la guerra; les picabaralles que mantenen amb els comunistes; la tasca que realitzen els sindicats llibertaris en les diferents indústries, etc.; en molts números hi ha referències sobre el dictamen aprovat pel «Congreso Regional de Levante de la Industria Fabril i Textil».

Articles destacats:

- «¡Pobres niños españoles¡». Els més perjudicats en el conflicte són els xiquets, ja que pateixen totes les calamitats típiques de les guerres (núm. 2).
- «Comentario en torno a las industrias de guerra». Sobre les actuacions de les indústries metal·lúrgiques, sobretot del Consell Nacional de Metal·lúrgia, aleshores «Consejo Superior de Sindicatos de Guerra«, dirigit pel socialista Largo Caballero (núm. 2).

- «¿Ha perdido la cabeza el Partido Comunista?». Retrets als comunistes per pensar que la guerra està guanyada i no creure en la unitat del proletariat. Hi ha un míting comunista a València on participarà la Pasionaria (núm. 3).
- García, Lina (de la Agrupación de Mujeres Libertarias), «Contra la incomprensión de muchas mujeres». Sobre les dones que critiquen els llibertaris (núm. 3).
- Pascual Mira, Julio. «En torno al ámbito internacional. El fin de la Sociedad de Naciones». Aquesta societat d'àmbit internacional no lluita contra el feixisme (núm. 3) .
- Ferrer, A. «De la nacionalización de las industrias». Com s'hauria d'actuar per a fer factible i profitosa la nacionalització de les indústries (núm. 5).
- «En Alcoy hay un arsenal de armas». Sobre les falses notícies que diuen que a Alcoi hi ha un arsenal d'armes (núm. 6).
- Bito, Camilo. «Carta abierta a la Agrupación de Mujer Libre de Alcoy». Lloança a les dones pel gran sacrifici que fan i per la tasca que desenvolupen assistint els malalts, etc. (núm. 8).
- Rasia, «La enseñanza en España». S'esmenta que els instituts de segona ensenyança a Espanya tenen necessitat de catedràtics amb un certificat d'aptitud pedagògica (núm. 10).
- «Crónica de Guerra». Batalla de Terol i la disciplina que ha mostrat l'exèrcit republicà (núm. 11).
- «El problema del abastecimiento debe de encontrar una pronta y satisfactoria solución». Denuncia la falta de subministraments (núm. 21).

Informacions destacades:

- «A todos los sindicatos de la comarca». Informació sobre aquest setmanari (núm. 1) (31-VII-1937).
- «A todos los compañeros pertenecientes a la CNT y simpatizantes». Convocatòria d'assemblea extraordinària als locals de la Federació Local per a informar sobre la marxa de la col·lectivitat (núm. 1) (31-VII-1937).
- «Dictamen aprobado por el Congreso Regional de Levante de la Industria Fabril i Textil». Programa de socialització de la indústria tèxtil a Llevant (núm. 2) (7-VIII-1937).
- «Anomalias caprichosas en el Consejo de Administración del Monte de Piedad y Caja de Ahorros». El Consell d'Administració de l'entitat esmentada ha actuat de forma poc transparent; com que està dirigit per comunistes i per socialistes la CNT-FAI sol·licita tenir-hi representació (núm. 12) (16-X-1937).
- «Ha muerto Ángel Pestaña». Necrològica d'Àngel Pestaña, fundador del Partit Sindicalista, amb Salvador Seguí i Boal Quintanilla, entre d'altres, en separar-se de la CNT (núm. 21) (18-XII-1937).
- «Homenaje al ejército de la República». Celebració al Teatre Circ d'un homenatge a l'exèrcit republicà; entre els assistents hi havia el governador provincial (núm. 29) (12-II-1938).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: Els números han estat visats per la censura.

SAGRARIOS, CALVARIOS Y JUEVES EUCARÍSTICOS

Alcoi. Any I (1915?) fins a any X, núm. 75 (novembre de 1924). La periodicitat sembla mensual, però amb irregularitats (Biblioteca personal A. Castelló).

EL SELFACTINERO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano de la sociedad de hiladores mecánicos y a mano y defensor de los oprimidos».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (7-IX-1912).

Darrer número: Núm. 7 (15-XII-1912).

Periodicitat: Setmanal. A partir del núm. 3, quinzenal.

Col·lecció: Completa.

Seu social:

Administració i Redacció: Viaducto, extremo izquierda. A partir del núm. 7, San Nicolás.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: Núm. 1 i 2, 24 x 35 cm.; la resta, 30 x 41,4 cm.

Nombre de columnes: Núm. 1 i 2, 2; la resta, 4.

Estructura:

Superfície impresa: 26,5 cm. x 38,3 cm.

Seccions: «Latigazos», «Noticias y comentarios».

Impressor: La Fraternidad; a partir núm. 4, Teobaldo Jordà.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: Sociedad de hiladores mecánicos.

Preu: 5 cèntims.

Equip de redacció:

Director literari: Rafael Soler.

Col·laboradors habituals: Antonio Ivorra, Rafael Soler, Enrique Català (secretari de la societat), Manuel Santonja (president de la societat), Evaristo Vidal, Joaquín Sánchez, Santiago Miralles, J. Jaurés, Rafael Baeza, Evaristo Balaguer.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarcosindicalista

Línia editorial: Defensar els drets dels treballadors.

Polemitza amb: Conciencia Obrera i la resta del conjunt de la premsa local.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: A través de les pàgines d'*El Selfactinero* podem seguir la realitat del món laboral i els problemes que tenien els treballadors d'aquella època. De forma clara i sovint crua, *El Selfactinero* denunciava les manipulacions polítiques i els problemes socials i laborals dels productors, temàtica que constitueix la major part del contingut del periòdic. També donava complida

informació de les tensions internes que tenia el món obrer i feia un seguiment molt detallat de les vagues que es produïen a Alcoi i en altres pobles.

També dona suport als treballadors empresonats per causes polítiques –és el cas de Rafael Soler i d'altres–, en relatar els mesos de presidi que van patir després dels moviments de juliol i setembre de 1911, i la solidaritat obrera que hi va haver per a mantenir les famílies dels empresonats.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Món obrer; política local; repressió i presidi.

Articles destacats:

- Doctor Queraltó, «Balance Social de la Tuberculosis».
- «Sublime ejemplo», el director d'*El Trabajo* de Sabadell fou empresonat per inserir l'article titulat «La Inquisición en Figueras», en què denunciava els maltractaments que rebien els reclusos (núm. 2).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

- En el número set apareix un gran titular: «Boicot al papel de José Laporta».

EL SERPIS

C.P.B.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico de la mañana, diario de avisos, noticias e intereses generales».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Any 1878.

Darrer número: Núm. 5.748 (31-VIII-1897).

Periodicitat: Diària (excepte el dilluns).

Col·lecció: Comença la col·lecció en el número 1.404. Falten el 1.470 i 1.471; els números del 1.404 al 1.407 en mal estat de conservació; falta gener de 1887; els anys 1890 i 1891 no apareixen.

Seu social:

Administració i redacció: Mercat, 11 i 13; Santa Elena, 10.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 50 x 35 cm.

Nombre de columnes: 5

Dimensions: 7,5 cm.

Superfície impresa: 43 x 30 cm.

Capçalera: 6 x 30 cm.

Seccions: «Gaceta»; «Crónica de Madrid»; «Telegramas de la mañana»; «Correo de las Provincias»; «A última Hora»; «Estado del Tiempo»; «Teatros»; «Bolsa»; «Noticias»; «Última Hora»; «Notas Teatrales»; «Por telégrafo», «Chismorreos», «Desde Madrid»; «Impresiones»; «Avisos Oficiales»; «Telegramas»; «Modas»; «Glorias Nacionales», on narra batalles destacades de la història d'Espanya. des de l'edat moderna.

Impressor: El Serpis

Fulletons:

- «Místicos Españoles. Su influencia en la literatura patria», per Juan Bautista Pastor Aicart.
- «El Mayorazgo», de Hoffmann.
- «La Hermana Enamorada».
- «Las Lobas de Machecul».
- «Paulina», de Alejandro Dumas.
- «El Maestro de Armas», de Alejandro Dumas.
- «Arturo», de Mr. E. S.
- «Los Estuardos», de Alejandro Dumas.
- «El Corsario Rojo» de Mr. James Fenymore Cooper.
- «Los misterios de la China», novel·la de Pierre Zaccone.
- «Al Cisne de Plata», conte de W. Harison.
- «El Espíritu del Hogar», traduït per J. M. de Andueza.
- «El Escudero d'Auberon» de Madame Melania Waldor.
- «Real Academia de Jurisprudencia y Legislación, discurso leido por el Presidente, Excmo. Sr. Don José Canalejas y Mendez, sesión inaugural del curso 1894 a 1895 i celebrada el día 10 de noviembre de 1894».
- «La perla del Palacio Real» de Javier de Montepín.
- «Documento Parlamentario, discurso pronunciado por el Excmo. Sr. D. Segismundo Moret y Pendergast en el Congreso de los Diputados el 11 de julio de 1896».
- «Documento Parlamentario, discurso por el Excmo. Sr. Don Antonio Maura i Montaner».
- «La muerte en el amor» de Arturo Pelayo y del Pozo.

Il·lustracions: Hi apareixen imatges d'anuncis i molts gravats i fotografies.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Administrador: Juan Manuel Contreras.

Llocs de subscripció: Alcoi.

Preu: 10 cèntims; número endarrerit, 25 cèntims.

Subscripcions: Alcoi, un mes, 1,50 cèntims; península, al trimestre, 5,25 cèntims; ultramar, 8 pessetes; estranger, 10 pessetes.

Tarifa publicitària: En la primera plana, 50 cèntims la línia; en la tercera, 25 cèntims, sense rebaixa. Preus convencionals en la quarta plana. Esqueles mortuòries a preus convencionals. Comunicats i reclams, d'1 a 25 pessetes la línia, a criteri del director.

Equip de redacció:

Director: Julio Puig Pérez (?) i Juan Manuel Contreras (també administrador).

Col·laboradors habituals: Juan Manuel Contreras, César, Enrique Sepúlveda, Francisco de Asís Pacheco, C. H. Baphex, V. Díez, Vicario.

Publica textos de: Julio Puig Pérez, Emilio Castelar, Benito Pérez Galdós, Teodoro Llorente, Antonio Casanovas, Práxedes Mateo Sagasta, Silvela.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Democràtica.

Polemitza amb: Periòdics conservadors i eclesiàstics com *El Eco de Alcoy*, *La Revista de Alcoy*, respectivament, i molts altres de caràcter regional i nacional, com *El Globo*, *El Graduador*, *El Constitucional*, etc.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És un dels diaris més importants i reconeguts d'Alcoi. La seua trajectòria també és de les més llargues, ja que va eixir uns 19 anys al carrer. Ens permet seguir l'evolució política, econòmica, cultural i esportiva, tant local com nacional i internacional.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Temes de caràcter polític relacionats amb els governs locals i nacionals, entre els quals podem veure la tasca que van duent els liberals i els conservadors. Hi apareix sobretot la figura de José Canalejas Méndez, diputat pel districte d'Alcoi. Notícies relacionades amb el rei i la família real; exposicions regionals, nacionals i internacionals celebrades durant aquests anys a València, a Barcelona, a París o a Chicago; el conflicte a Cuba, Puerto Rico i les Filipinas; les necessitats dels obrers, com habitatges i higiene; descobriments mèdics que curen malalties que afecten la població d'aleshores, com el còlera; tot allò relacionat amb la indústria, com els preus, l'estat del comerç nacional i internacional, fent-hi esment especial de la malaltia de la fil·loxera; l'educació de les dones, dels xiquets i del joves proletaris; la festivitat del treball celebrada l'1 de maig; el ferrocarril; l'estat industrial local, nacional i internacional.

Articles destacats:

- «Las Carreteras de España». Situació viària de les carreteres a Espanya i en destaca la falta de noves vies (núm. 1.459).
- Sarmiento, A., de *La Tribuna*: «Adelantos en la instrucción de la mujer». S'assenyalen entre altres aspectes l'adquisició per part de la dona d'una millor educació intel·lectual (núm. 1.463).
- *El Imparcial*: «Pérez Galdós». Petita biografia (núm. 1.493).
- «Barrios Obreros». La necessitat que hi ha de construir barris adequats per als obrers (núm. 1.511).
- «Karl Marx». Amb motiu de la mort del pensador i crític social i econòmic, unes dades biogràfiques (núm. 1.538) .
- «La Filoxera en Espanya». Diu com vèncer aquesta malaltia que atacava la vinya i n'esmenta les darreres investigacions.
- «Las alcantarillas y la salud pública». Importància de les clavegueres per a la salut pública i la higiene de la ciutat (núm. 1.575).
- «La educación escolar». Tracta de la importància de la bona educació, i critica l'establerta aleshores (núm. 1.582).
- «Los impuestos y la clase obrera» (núm. 1.774).
- V. C.: «El periodismo y los periodistas». Tracta de la tasca que realitzen els periodistes i el dret que tenen a desenvolupar-la (núm. 1.773).
- «Los microbios». Informa sobre la doctrina científica de la malaltia de la febre groga, el beri-beri, el còlera i la tuberculosi (núm. 1.784).
- Puig Pérez, Santiago: «Emilia Pardo Bazán». Esmenta la novel·la anomenada *La Tribuna*, que considera original (núm. 1.799).

- «Higiene de la primavera». Esmenta les condicions higièniques que s'han de practicar en aquesta estació de l'any (núm. 1832).
- «El Cólera». Els antecedents de la malaltia, les mesures sanitàries preses a Espanya i els resultats obtinguts en les autòpsies fetes a Anglaterra (núm. 1.900).
- «El alcoholismo». Parla del mal que provoca l'abús de les begudes alcohòliques a Alcoi (núm. 1.908).
- «La mujer y el hogar». El paper tradicional de la dona a la llar (núm. 1.947).
- «Clases Jornaleras». La situació tan dolenta que pateixen a la ciutat (núm. 2.081).
- «La Educación de los Jóvenes». Assenyala que els joves necessiten més valors per a viure (núm. 2.104).
- «Higiene de los Niños». Esmenta la importància de les pràctiques saludables d'higiene en l'educació dels xiquets per a tenir bona salut (núm. 2.130).
- Gironi, G.: «La Crisis Industrial de Inglaterra». Informa de la dolenta situació industrial que pateix la Gran Bretanya i altres potències europees (núm. 2.131).
- «La Clase Obrera en Inglaterra». El primer dictamen de la Comissió que estudia l'allotjament de la classe treballadora (núm. 2.182).
- «El Cólera». Esmenta, en diversos articles, les característiques d'aquesta malaltia i l'estat actual de les investigacions. Apareixeran molts articles sobre l'epidèmia, ja que en 1885 va causar a Alcoi moltes baixes (núm. 2.205, 2.207, 2.209, 2.210 i 2.215, entre d'altres).
- «Menos Trabajo al Obrero». L'enginyer Antonio Montenegro ha publicat un fullet sobre l'aplicació racional de la força en l'home (núm. 2.565, 2.566 i 2.573).
- «La Mujer Obrera». Esmenta les condicions laborals de la dona treballadora a les fàbriques d'Europa (núm. 2.645).
- «La emancipación política de la mujer». Esmenta la polèmica que ha creat aquesta qüestió, ja que hi ha pensadors, com el doctor Whiters Moore, que assenyalen una relació inversa entre el nivell d'instrucció i la maternitat (núm. 2.647).
- *El Defensor de Granada*: «El Prestigio de la Prensa». El principal paper de la premsa és ser l'òrgan genuí de l'opinió pública i no pot adulterar les idees de justícia, ni falsejar fets, ni utilitzar mitjans indignes entre altres coses (núm. 2.812).
- «Higiene de la infancia». Tracta del règim alimentari que haurien de portar els xiquets per a tenir una vida sana (núm. 2.984).
- «Indemnización a inválidos del trabajo». Projecte de Llei de l'Alta Cambra relacionat amb la protecció dels treballadors, el qual té 19 articles (núm. 3.067).
- González de Rosales, Luis: «El Trabajo». S'assenyala entre altres coses que és el ressort que mou l'organisme social (núm. 3.089).
- Cristies: «L'exposició Universal». A la inauguració de Barcelona van assistir la reina Maria Cristina i la seua família (núm. 3.095).
- «El café, su origen, efectos y análisis». Característiques d'aquesta beguda tan consumida i popular, amb demanda creixent (núm. 3.211).
- «Juicios sobre Pérez Galdós en el extranjero». El reconeixement de l'escriptor Galdós en l'estranger; s'esmenta que el consideren un pintor de la natura humana, el Thackeray espanyol; el comparen amb Tolstoi, Scott (núm. 3.222).
- «A *El Eco de Alcoy*». Se l'acusa d'hipòcrita monàrquic, ja que unes vegades donen suport a la monarquia i altres canvien d'opinió (núm. 3.347).

- «Consejos a los obreros sobre la educación de sus hijos». Es donen consells als obrers perquè ajuden els seus fills a estar més preparats que ells i afrontar millor les adversitats de la vida (núm. 3.357).
- «El Trabajo de los niños». Esmenta el projecte de Llei que reglamentarà el treball dels xiquets, que especifica el que es pot demanar segons les seues aptituds físiques i mentals (núm. 3.361).
- «Exposición Universal. La Torre Eiffel.» Característiques d'aquesta torre de ferro que a partir d'aleshores formarà part de la idiosincràsia de París (núm. 3.329).
- Castelar, Emilio: «La Religión». Dissertació sobre les particularitats que ofereix la religió (núm. 3.417).
- *Anuario de la Prensa Francesa.* «El periodismo moderno». S'assenyala que la premsa actual esta americanitzant-se, per ser més breu, directa i objectiva (núm. 3.456).
- «El Descanso Dominical». A pesar de la intervenció del Govern en aquest assumpte, les persones i els comerciants continuaran fent allò que els interesse individualment (núm. 4.214).
- Un obrero de la vía: «El Ferrocarril y la Revista de Alcoy». Segons la *Revista de Alcoy,* el ferrocarril portarà a la ciutat costums dolents i tot tipus d'influències negatives per al cristianisme (núm. 4.292).
- «Conmemoración Gloriosa. Los Reyes Católicos y Platón». Es fa esment del descobriment realitzat per Colom en 1492 (núm. 4.329).
- «Exposición Universal de Chicago». Circular del Govern Civil de la província, del dia 3 de desembre de 1892, amb les condicions per a concórrer a l'exposició (núm. 4.423).
- «La industria vinícola». Característiques tècniques d'aquesta indústria i la seua relació amb el comerç (núm. 4.487).
- «El 1º de mayo». Els obrers pensen més a millorar la seua situació que en la revolució social. S'esmenta la situació de l'agitació social a Gran Bretanya (núm. 4.544).
- Moret, Peregrín: «La Higiene de la Infancia». En l'educació de la higiene té un paper fonamental la mare, que és la que s'ha de preocupar pels seus fills (núm. 4.546).
- «La mujer definida por la ciencia». Es fan diverses definicions de la dona segons l'aritmètica, l'àlgebra, l'ètica, la mitologia, la història, etc. (núm. 4.556).
- «Exposición Universal de Madrid en 1894». L'exposició afavorirà la difusió dels productes nacionals (núm. 4.601).
- «1893 y 1894». Es fa una crònica de l'any 1893, en què es destaca el conflicte del Marroc, el còlera i l'atemptat del Liceu a Barcelona (núm. 4801).
- D'*El Fomento Industrial y mercantil*: «Alcoy, impresiones de viaje». Característiques de producció industrial que té Alcoi (núm. 4.805).
- «Don José Zorrilla». Aniversari de la mort del periodista i poeta José Zorrilla, el 23 de gener de 1893; publicació d'un poema anomenat «A la memoria desgraciada del joven literato D. Mariano José de Larra» (núm. 4.818).
- «A la Revista Católica». Tres articles on es critica la *Revista Católica* en haver felicitat Gonzalo Faus García per la seua dimissió del càrrec de director i administrador d'*El Serpis*. Assenyalen també, segons els criteris d'*El Serpis*, les absurdes raons que addueixen en el número 321 de la revista (núm. 4.836, 4.842 i 4.848).
- «Campaña contra del juego». Esmenten els inconvenients d'aquest vici que pateix la societat d'aleshores (núm. 4.854).

- «La crisis». Diversos articles publicats en els periòdics de Madrid, com *El Globo*, *La Correspondencia*, *El Imparcial*, *El Tiempo*, *El Liberal*, *El Correo* i *El Heraldo* (núm. 4.857).
- «La Vacuna Antidiftérica y el doctor Ferrán». Esmenta l'experiment que s'està practicant a Madrid amb la vacuna antidiftèrica (núm. 5.056).
- «Juez y Parte. Carta Abierta a la Revista Católica.» Defensa a Canalejas dels atacs que realitza l'esmentada revista catòlica (núm. 5.070).
- Pérez Botella, Rafael: «La Noche de Reyes». S'assenyala la filantropia de la societat El Panerot (núm. 5.100).
- Contreras, Juan Manuel: «Los Niños y los Reyes». Fa menció de tot allò que té la festa dels Reis per als xiquets, sense distinció de classes socials (núm. 5.101).
- «El pago a los maestros». Situació lamentable que pateixen els professors de la primera ensenyança en tenir uns sous tan baixos (núm. 5.109).
- «Los Maestros». En defensa del projecte de llei sobre Educació que prepara Canalejas en 1888 (núm. 5.116).
- Castelar, Emilio: «La Insurrección cubana y los periódicos extranjeros». Esmenta l'opinió pública internacional en favor de la insurrecció (núm. 5.300).
- «A la Revista Católica». Pertany a la secta catolicointegrista d'Alcoi (núm. 3.548).
- *De la Iberia*: «La prensa y la cuestión de Cuba». Destaca la dimissió del General Martínez Campos, aleshores màxim dirigent militar de Cuba, i la situació del Govern (núm. 3.552).
- «La miseria en Cuba». Es parla de l'emigració que practiquen els cubans cap a Mèxic i Buenos Aires (núm. 5.493).
- «La isla de Cuba y la insurrección cubana». Esmenta la situació política d'aleshores a Cuba (núm. 5.549).
- Contreras, Juan Manuel: «Teodoro Llorente. Cartes de soldat». El director de *Las Provincias* publica tres cartes en valencià (núm. 5.563).
- Castelar, Emilio: «El Regimen Parlamentario y los parlamentos». Esmenta les característiques d'aquest sistema de govern (núm. 5.566).
- Vargas-Machuga: «Filipinas. Estudios coloniales por Don Enrique Polo de Lara, ex-governador civil de Illacas-Norte». Es fa una breu síntesi sobre el regnat dels Borbó a Espanya i la seua decadència (núm. 5.589).
- Castelar, Emilio: «El Congreso Comunista de Londres». Informa d'aquest congrés i el critica (núm. 5.593).
- *El Liberal*: «Tres opiniones». Relata les opinions dels polítics Cánovas, Sagasta i Silvela sobre l'assumpte de Cuba (núm. 5.634).
- «Las potencias y la cuestión de Cuba». Postura de les potències europees en relació amb el conflicte de Cuba (núm. 5.679).
- «Entrada los Reyes Magos». Són els poemes que van repartir les pastoretes: un poema anomenat «La Entrada dels Reys» i un altre realitzat per la societat El Panerot titulat «Als chichs d'Alcoy en la nit dels Reys» (núm. 5.679).
- «El soldado de Cuba. La alimentación y el vestuario». Critica les condicions d'alimentació i d'indumentària tan dolentes que tenen els soldats a Cuba (núm. 5.682).
- Pacheco, Francisco: «La autonomia para Cuba y Puerto Rico» (núm. 5.699).
- Dr. Marosi: «Del alcoholismo en Rusia». Tracta el greu problema de l'alcoholisme que pateix el poble rus i les seues conseqüències (núm. 5.720).
- «El General Polavieja». Biografia des de l'inici de la seua carrera militar fins a l'actualitat (núm. 5.757).

- Puig Pérez, Julio: «Nostalgia». Relata el símil entre la frase que va dir el general Prim quan va desembarcar a Barcelona, d'on era natural: «¡Barcelona, Barcelona, quant temps no t'ha havia vist!», amb les ganes que té l'autor de tornar a Alcoi (núm. 5.764).
- «Hoja de Servicios del Teniente General Polavieja». El seu naixement, el trasllat a Alcoi i els seus serveis militars (núm. 5.784).

Informacions destacades:

- «El ensanche de Alcoy». Les modificacions urbanístiques que es duran a terme per a construir l'Eixample (núm. 1.416) (24-X-1882).
- «La hospitalidad domiciliaria en Alcoy». Informa estadísticament de l'estat de les prescripcions i racions subministrades als malalts impedits i pobres d'Alcoi, per part de la Junta de beneficència domiciliaria durant l'any 1882-1883 (núm. 1.493) (25-I-1883).
- «La nueva escuela de párvulos». Esmenta que està construint-se una escola de pàrvuls regida per Las Hijas de la Caridad de San Vicente de Paúl; en un altre article informa de la seua inauguració (núm. 1.614 i 1.616) (28-VI-1883 i 1-VII-1883).
- *El Comercio Andaluz*: «Alcoy». Informa que aquest periòdic andalús escriu sobre Alcoi i sobre la seua activitat industrial (núm. 1.614) (28-VI-1883).
- «Juan Cantó Francés». Aquest músic alcoià està pensionat al Conservatori de Madrid i ha obtingut el Primer premi de piano (núm. 1.624) (11-VII-1883).
- Ríos: «Alcoy en la Exposición Regional de Valencia». Esmenta la presentació de productes alcoians (núm. 1.753) (2-VIII-1883).
- «Alcoy en la Exposición Regional de Valencia». Esmenta els noms dels alcoians que han obtingut premi en l'Exposició i la categoria del premi (núm. 1.753) (12-XII-1883).
- «El Cuadro de San Francisco». Les característiques pictòriques d'aquest quadre realitzat pel pintor alcoià Casanova.
- «La producción de papel». Informa sobre les dades estadístiques de la producció de paper en l'àmbit nacional (núm. 1.780) (18-I-1884).
- *El Corresponsal de Valencia*: «El ferro-carril de Alcoy». Es tracta del ferrocarril que unirà Villena i Alcoi (núm. 1840) (17-IV-1884).
- «La mortalidad de los niños». El doctor Pedro Lozano ha realitzat un treball sobre la mortalitat infantil amb dades estadístiques (núm. 1.913) (11-VII-1884).
- «El Nuevo Cementerio». Denuncia la necessitat de fer un nou cementeri per a la població (núm. 1919) (23-VII-1884).
- «La cueva de les Llometes». Importància científica d'aquesta caverna i la necessitat de tancar-la per a preservar els descobriments arqueològics (núm. 2.033-36) (26-XI-1884 fins al 29-XI-1884).
- «Instrucciones contra la difteria». Esmenta els consells que dóna el Consell d'Higiene de París per a rebaixar el nombre de malalts que causa aquesta malaltia (núm. 2.110) (19-II-1885).
- «El Licor Café». Informa dels mals que produeix aquesta beguda si se n'abusa (núm. 2.129) (13-III-1885).
- «Fábrica de Paños de Alcoy. Proyecto de acuerdo y reglamento para la concesión de pensiones a los operarios de la industria lanera local». Quantia de les pensions (núm. 2.142) (29-III-1885).
- «Sanidad». El *Boletín Oficial* ha publicat en el darrer número una circular sobre la importància de la higiene pública (núm. 2.147) (5-IV-1885).

- «El Cementerio». Denuncia la necessitat i la urgència de construir un nou cementeri a la ciutat (núm. 2.217) (27-VI-1885).
- *El Progreso de Madrid*: «Una Industria que agoniza». Esmenta que el periòdic madrileny diu que la indústria paperera alcoiana té una crisi que afecta els treballadors i els fabricants (núm. 2.425) (17-II-1886).
- *El Correo de Valencia*: «Alcoy». Informa de la localització geogràfica i l'activitat industrial d'Alcoi (núm. 2.570) (22-V-1886).
- «El Tratamiento contra la rabia». Estadístiques i protestes d'incredulitat sobre la seua eficàcia (núm. 2.695) (16-X-1886).
- «La Industria Papelera en Alcoy». Informa de les novetats incorporades en la producció amb la tècnica de paper continu (núm. 2.701) (23-X-1886).
- *Las Noticias* (d'Alacant): «El Pintor Casanova». Quadre que serà destinat a una exposició de Barcelona (núm. 2.741) (5-IV-1887).
- «Reglamento Interior de la Cámara de Comercio de Alcoy». Esmenta les ordenances d'aquesta entitat local (núm. 2.743) (10-III-1887).
- *La Unión Democrática*: «La crisis obrera en Alcoy». Es transcriu un article de l'esmentat periòdic nacional (núm. 2.749) (22-III-1887).
- «Gran Función del Teatro Principal». S'informa que dijous passat, 22 de març, es va representar la simfonia *Alcoy contra Al Azarach* i *Sant Chordi, Firam, Firam* (núm. 2.756) (24-III-1887).
- «Apuntes locales y regionales». Esmenta els resultats electorals municipals (núm. 2.787) (5-V-1887).
- «Gloria a Espí». Informa que a Madrid esta representant-se l'opereta *El Recluta*, del músic alcoià José Espí Ulrich. Se'l compara amb artistes alcoians, com Antonio Gisbert, Emilio Sala, Lorenzo Casanova, Fernando Navarrete (núm. 2.810) (12-VI-1887).
- «Una Gloria de Alcoy». José Gisbert Pascual, director de *La Revista de Alcoy* i respectat prevere alcoià, ha estat ordenat Doctor en Sagrada Teologia (núm. 2.823) (21-VI-1887).
- «La Lepra». En diversos articles informa de la malaltia que encara, malauradament, hi ha als pobles de la rodalia, com Orba, Pedreguer, Planes, l'Olleria, Albaida, la Vall de Gallinera, Cocentaina (núm. 2.839, 2.856, 2.872) (el primer número és del dia 10 de juliol i els últims són del 3 i 23 d'agost respectivament).
- «El Recluta». Article crític de l'opereta *El Recluta* de l'alcoià José Espí, publicat a *La Ilustración Española y Americana* (núm. 2.849) (24-VII-1887).
- «La Criminalidad de España». Dades estadístiques de la criminalitat a Espanya, que diferencia per l'estat civil (núm. 2.850) (27-VII-1887).
- «Aviso de corporaciones. Junta Directiva de la Fábrica de Paños de Alcoy». La Junta Directiva ha decidit, per majoria, participar en l'exposició flotant espanyola d'Amèrica del Sud (núm. 3.067) (13-IV-1888).
- «Biografía de D. Antonio Gisbert». Biografia i obra d'aquest pintor alcoià (núm. 3.173) (29-VIII-1888).
- «Movimiento de la Población en 1888». Evolució de la població, amb dades estadístiques de mortalitat, natalitat i matrimonis, agrupades per sexes i per causes de mort (núm. 3.286) (13-I-1889).
- «Conciertos de la semana». El Círculo Industrial està representant obres d'Espí, de Verdi i de Chapí (núm. 3.292) (20-I-1889).

- «Suicidios 1881-1885». Esmenta, mitjançant dades estadístiques, les causes dels suïcidis que hi ha hagut a Espanya (núm. 3.296) (25-I-1889).
- «Teatro Principal». Informa que està representant-se *El Recluta*, del mestre Espí, i que a Madrid ha estat un èxit (núm. 3.326) (3-III-1889).
- «Elecciones». Informa del resultat de les votacions a regidors (núm. 3.547) (2-XII-1889).
- «Elección de Junta en El Círculo». Els noms del càrrecs de la Junta directiva del Círculo Industrial de l'any 1892 (núm. 4.160) (5-I-1892).
- «Los Reyes». La Cavalcada de Reis organitzada per El Panerot (núm. 4.160) (6-I-1892).
- «D. Miguel Parera Cort». Informa de la mort d'aquest literat, poeta i director del col·legi de San Rafael i col·laborador de *La Revista de Alcoy* (núm. 4.163) (9-I-1892).
- «La Biblioteca Popular de Alcoy». El Govern Conservador de la Diputació ha denegat la creació d'una «biblioteca popular» a Alcoi (núm. 4.250) (28-IV-1892).
- «El 1° de mayo en Alcoy». S'augmenta la vigilància en entitats destacades, com el Banc d'Espanya, i al carrer (núm. 4.253) (2-V-1892).
- «Zaragoza, Paronama Nacional pintado por Fernando Cabrera y Fernando Gisbert.» (núm. 4.266) (18-V-1892).
- «Las fabricaciones de Alcoy. La Industria Lanera». Fa una mena de crònica de la història estamera d'Alcoi: la Reial Fàbrica de Draps i el subministrament de gènere a l'exèrcit espanyol (núm. 4.294) (23-VI-1892).
- «A la memoria de D. José Gisbert Pascual». Dades biogràfiques de José Gisbert: la seua obra, la tasca com a rector, doctor en Teologia, escriptor i notable apologista de la religió (núm. 4.316) (21-VII-1892).
- «En la Escuela de Artes y Oficios». Conferència del catedràtic de Dibuix geomètric industrial, Sr. Pascual, el qual va tractar el tema de l'arquitectura prehistòrica (núm. 4.489) (8-II-1893).
- «Lista». Llista dels expositors de la província d'Alacant que han lliurat productes a l'Exposició Universal de Chicago (núm. 4.493) (12-II-1893).
- «Las elecciones». Resultats electorals al districte d'Alcoi (núm. 4.512) (7-III-1893).
- «El Nuevo Círculo de Obreros Católicos». Esmenta la necessitat que hi havia de fundar-lo i el reglament de l'entitat (núm. 4.524) (19-III-1893).
- «D. Vicente Juan Gisbert Gosálbez». Necrològica de Gisbert que ha estat cap dirigent del Partit Conservador local, a més d'haver contribuït en diferents projectes, com les construccions del ponts de Sant Roc i de Benissaidó, etc. (núm. 4.616) (16-VII-1893) .
- *Los Transportes férreos de Barcelona*: «La línea de Alicante a Alcoy por el Norte». Projecte de tres enginyers de La Compañía del Norte (núm. 4.692) (13-X-1893).
- «A los lectores de El Serpis». Canvi de director per part de Juan Manuel Contreras (després de la dimissió de Gonzalo Faus García); finalitza amb l'adhesió a Canalejas (núm. 4.849) (1-III-1894).
- «Los Cuadros de Cabrera». S'exposen a Barcelona els quadres del pintor *Una Plaza de Venecia*, *Un voto a la Madonna* i *Loca* (núm. 4.865) (19-III-1894).
- «Gonzalo Cantó». *El Liberal* (periodic madrileny) fa un esbós d'aquest autor amb obres com *Ortografía*, *La Leyenda del Monje*, i notes biogràfiques, en forma de poema, signat per Gonçal Cantó (núm. 4.866) (22-III-1894).
- «Don Anselmo Aracil Jordá». *El Comercio de Madrid* li dedica un article (núm. 4.893) (27-III-1894).

- «El 1 de mayo en Alcoy». No està organitzant-se res per a commemorar la Festa del Treball (núm. 4.895) (2-V-1894).
- «El 1° de mayo en París». A París s'han fet proclames i mítings sobre les millores laborals del obrers, com són la reducció a 8 hores, mentre que a Alcoi no se n'ha dit res (núm. 4.857) (2-V-1894).
- «El 1° de mayo». Informa d'allò que ha ocorregut a Alacant, a Xàtiva, a Madrid, a València, a Màlaga, a La Corunya i fóra d'Espanya (núm. 4.898) (3-V-1894).
- «Los Fabricantes de Paños de Alcoy». Assenyalen la disconformitat dels fabricants davant els tractats comercials i la seua queixa a les Corts (núm. 4.901) (8-V-1894).
- «El Primer Concierto del Círculo Industrial». S'ha representat la gran serenata d'Espí, *Al pie de la reja* (núm. 4.937) (21-VI-1894).
- «El Servicio Telegráfico en Alcoy». Ens informa que gràcies a l'obra de Canalejas serà permanent aquest servei (núm. 4.940) (24-VI-1894).
- «Don Anselmo Aracil». Dades biogràfiques i filantròpiques d'aquest industrial, en les quals destaca la Societat Cooperativa que va crear per a ajudar els treballadors (núm. 4.942) (27-VI-1894).
- «En el Iris». L'entitat El Iris ha representat una obra del músic alcoià Espí, anomenada *Gaviota* (núm. 4.987) (21-VIII-1894).
- Calvo, Carmelo: «Artistas Alcoyanos. Lorenzo Casanova». Esmenta el significat i el valor d'alguns del seus quadres (núm. 5.003) (8-IX-1894).
- «Casimiro Barello». Trasllat del cos de Casimiro Barello des del cementeri fins a l'església de Sant Jordi (núm. 5.027) (6-X-1894).
- De Vargas, Julio. «Alcoy». El periòdic madrileny *El Liberal* ha publicat una secció anomenada «Viaje de *El Liberal* por España», on esmenta diverses dades sobre Alcoi (núm. 5.054) (8-XI-1894) .
- «La Entrada de los Santos Reyes». El missatge dels Reis Mags als socis d'El Panerot (núm. 5.100) (5-I-1895).
- «En el Círculo Católico de Obreros». Revetla que ha tingut lloc en aquesta entitat, en què destaca la presència de pianistes i poetes alcoians com Adela Gisbert, Elvira Gironés, Luisita Alemany, Eugenio Moltó i Jesus Mataix (núm. 5.125) (5-II-1895).
- «Enseñanza experimental obligatoria». S'ha publicat en *La Gaceta* una circular de la Direcció General d'Instrucció Pública. Aquesta llei pretén aproximar les biblioteques, els museus i les excursions als alumnes, per tal de donar millor una educació més completa (núm. 5.146) (1-III-1895).
- «Canalejas en Alcoy». Visita a Alcoi de Canalejas. Va estar a El Casino Alcoyano, al Quarter, al Círculo Liberal, a les societats El Fénix, El Oriente, El Círculo Católico de Obreros, El Apolo, El Panerot, El Trabajo, El Círculo de Cazadores, etc. (núm. 5.189) (26-IV-1895).
- «Despedida del Señor Canalejas» (núm. 5.191) (28-IV-1895).
- «El Fonógrafo». El senyor Galletti ha mostrat al Círculo Industrial el fonògraf d'Edison que reprodueix veus i sons. S'han gravat poemes de Julio Puig Pérez i d'Eugenio Moltó, així com el pasdoble *El Tambor de Granaderos*, i un altre anomenat *Viva Alcoy*, de Julio Laporta, que ha estat interpretat per la Banda Nueva del Iris (núm. 5.231) (18-VI-1895).
- «Siemens a Alcoy». L'anglès Alexander Siemens ha visitat Alcoi per a veure les instal·lacions de La Electricista Alcoyana que du a terme La Hidroeléctrica de Valencia (núm. 5.232) (19-VI-1895).

- «La Huelga». El Governador Civil, l'obrer Francisco Moltó i els teixidors Isidro Moltó i Eduardo Valor nomenaran una comissió per a dictaminar sobre la vaga (núm. 5.263) (28-VII-1895).
- «Listado nominal de los individuos que componen el Ayuntamiento de esta ciudad en el bienio de 1895 a 1897.» Càrrecs que ocupen dins la corporació, dates de les eleccions, professions i partit que representen (núm. 5.273) (9-VIII-1895).
- El Imparcial. «La Huelga de Alcoy». Precaucions davant la vaga convocada (núm. 5.279) (18-VIII-1895).
- Contreras, Juan Manuel: «Días de Gloria». El dia 1 d'octubre es va celebrar a Alcoi la primera exposició de Belles Arts. Els organitzadors van ser Fernando Cabrera i José Cort Merita. Els expositors van ser Emilio Sala, Lorenzo Casanova, Francisco Laporta, Francisco Gisbert, Fernando Cabrera (núm. 5.322) (8-X-1895).
- «Nuestros Paisanos». Es tracta de tres personatges locals de diferent àmbit professional, com són el músic Joan Cantó, el militar Enrique Espinós Vilaplana i el metge cirurgià Vicente Miró Laporta (núm. 5.333) (20-X-1895).
- «Lorenzo Casanova». Dades biogràfiques d'aquest pintor alcoià (núm. 3.531) (12-XII-1895).
- «Notas de Arte». Lorenzo Casanova és nomenat vicepresident de la Junta Delegada de l'Ajuntament de Barcelona i de la Comissió organitzadora de la III Exposició General de Belles Arts (núm. 3.539) (21-XII-1895).
- «La Fiesta de los Reyes». La societat El Panerot ha fet una excel·lent cavalcada de Reis (núm. 3.550) (8-I-1896).
- «Apuntes locales». Relació de les juntes directives de les societats El Círculo Industrial, El Fénix, El Iris i la societat civicomilitar La Benemérita (núm. 3.550) (8-I-1896).
- Laporta Gisbert. L.: «Espí y su ópera Aurora». Carta dirigida a *El Serpis*, des de Barcelona, amb motiu de l'estrena de l'òpera de l'alcoià José Espí Ulrich al teatre El Tívoli (núm. 3.556) (15-I-1896).
- «Espí y su ópera Aurora». Cartes des de Barcelona amb motiu de l'estrena (núm. 3.561) (21-I-1896).
- «Notas Teatrales». Al Teatre Principal es representen les comèdies d'Escalante *Una sogra de castañola* i *Carmelo el tonto*, així com les comèdies *Al sá i al plá*, *La feria de Sevilla*, *El femater de la casa*, *La lanza valenciana*, *Dos gotes d'aigua* i *La perla gaditana* (núm. 5.544) (3-III-1896).
- «La Semana Santa en Alcoy». Ressò a Alcoi d'aquests actes religiosos (núm. 5.469) (4-IV-1896).
- «La venida del Señor Canalejas». Arribada a Alcoi de Canalejas que és rebut per les bandes de música La Primitiva i La Nueva del Iris i per una representació de membres de la societat El Trabajo (núm. 5.470) (5-IV-1896).
- «El Señor Canalejas de Alcoy». L'estada de Canalejas a Alcoi (núm. 5.471) (7-IV-1896).
- «Espí en Granada». El diari andalús *El Defensor de Granada* insereix línies de l'òpera *Aurora* d'Espí i Juan de Ocaña (núm. 5.500) (17-V-1896).
- «Sociedad el Trabajo». L'estat econòmic d'aquesta entitat d'auxilis mutus L'associació estava presidida per Tomàs Sancho i el tresorer era Fèlix Antolí. (núm. 5.516) (7-VI-1896).
- «Escuela de Artes y oficios de Alcoy. Curso de 1895-1896». Resultats de les diverses matèries (núm. 5.537) (4-VII-1896).

- «Apuntes locales». Eixirien d'Alcoi 206 homes amb mantes impermeables donades per l'industrial Anselm Aracil (núm. 5.579) (25-VIII-1896).
- Barceló Gosálvez: «Espí y su Aurora». Ens informa que ha tingut un èxit extraordinari a Buenos Aires (núm. 5.638) (14-XII-1896).
- «Alcoy y el empréstito». Alcoi col·labora amb 110 subscriptors per 1.328 obligacions, amb un valor de 664.000 pessetes (núm. 5.640) (17-XI-1896).
- «La suscripción del Imparcial». Llista dels donants alcoians que participen amb l'esmentat diari madrileny per a atendre els soldats ferits i els malalts d'ultramar (núm. 5.642) (19-11-1896), (núm. 5.643) (20-XI-1896), (núm. 5.644) (21-XI-1896), (núm. 5.645) (22-XI-1896).
- «La Viruela». Campanya de desinfecció que esta fent-se a Madrid contra la pigota i critica que no es faça el mateix a Alcoi (núm. 5.646) (24-XII-1896).
- «Teatro Principal». Representació de les comèdies *María del Carmen*, *Militares y paisanos*, *Valentín y el Guarda-costas* i *La Dolores* (núm. 5.675) (31-XII-1896).
- «Sociedad, El Panerot». Relación de los bonos repartidos por dicha sociedad con motivo de la fiesta de los Reyes». A més d'açò, esmenta els bons realitzats per les societats Sociedad El Apolo, Fénix, Cazadores, Círculo Alcoyano i Sociedad Oriente (núm. 5.681) (9-I-1897).
- Miró, Santiago. «Círculo Católico de Obreros». El president de l'entitat, S. Miró, ha iniciat una subscripció per a ajudar els alcoians invàlids que vénen de les guerres de Cuba i les Filipines (núm. 5.711) (14-II-1897).
- «La electricidad en la fábrica de papel». Els avantatges que té l'electricitat en la indústria (núm. 5.745) (30-III-1897).
- De *El Imparcial*. «El hambre en Andalucia». Detalla la tensió social arran de les collites tan dolentes d'aquell any (núm. 5.760) (17-IV-1897).
- «Teléfono Automático». Difon aquest invent que superarà el telègraf (núm. 5.761) (18-IV-1897).
- «El Hambre en Andalucia». Esmenta la dolenta situació que passen els camperols andalusos (núm. 5.768) (30-IV-1897).
- «¡A las urnas!». Relació dels candidats locals del partit conservador i del liberal (núm. 5.776) (9-V-1897).
- «El Asesinato de Cánovas». Notícia de l'assassinat de l'il·lustre polític Antonio Cánovas del Castillo, ocorregut el 8 d'agost de 1897, per l'anarquista Miguel Ángello Golli (núm. 5.780) (10-VIII-1897).
- J. M. C. «Lorenzo Ridaura». Exposició a la Casa Such de València de les obres realitzades per Ridaura des de 1890 (núm. 5.794) (1-VI-1897).
- «Boletín Escuela de Artes y Oficios de Alcoy. Curso de 1896-1897. Relación de los alumnos que han obtenido calificación de sobresaliente o notable en los exámenes ordinarios del curso de 1896-1897» (núm. 5.819) (4-VII-1897).
- «A Nuestros Lectores de 'El Serpis'». Separació política de Canalejas i Sagasta (núm. 5.748) (31-VIII-1897).

Números extraordinaris dedicats a:

- Suplement al número 4.421. «Discurso pronunciado por el Excelentísimo señor Don José Canalejas y Mendez en el Congreso Militar» (26-11-1892).
- Suplement al núm. 4.856, dimissió de tot el Consell de Ministres (7-4-1894).

Llibres que anuncia:

- *Diccionario Enciclopédico Hispano-Americano de Literatura, Ciencia i Artes* (núm. 3.092).

EL SERPIS

PERIÓDICO DE LA MAÑANA

DIARIO DE AVISOS, NOTICIAS E INTERESES GENERALES

Año XIV | ALCOY, Jueves 29 de Abril de 1897. | Número 2.820

El Siglo Católico

Semanario dedicado á Cristo Redentor

RELIGIÓN CIENCIA LITERATURA

AÑO I. | ALCOY 1 Enero de 1901 | NUM. 1

Nuestro programa

Es muy sencillo.

Conociendo la eficacia de la prensa para todo género de propaganda y con el propósito de oponernos, en la medida de nuestras escasas fuerzas, á los estragos que los malos periódicos, como conductores de ideas disolventes y estimulos poderosos de abominables costumbres, producen en el pueblo cristiano, hemos creido de suma oportunidad fundar EL SIGLO CATÓLICO y ofrecerlo á Jesucristo Redentor, como homenaje de nuestras creencias y testimonio de nuestras aspiraciones de combatir por su salvadora doctrina, en los comienzos de este nuevo siglo.

Fácil es, pues, suponer, que no somos de Pablo, ni de Apolo, ni de Cefas, sino sola y exclusivamente de Cristo: que no venimos á mantener, entre los buenos, contiendas, de las cuales ya se quejaba el Apóstol en su carta primera á los fieles de Corinto: que no queremos ser obstáculo para nadie, en el vasto campo de la propaganda católica, sino más bien, cooperadores celosos á toda obra, venga de donde viniere, con tal que redunde en provecho de los intereses religiosos en general y muy especialmente de los de nuestra querida ciudad de Alcoy.

Y al presentar al público nuestro humilde Semanario, desligado por completo de todo partido y opinion política, dispuesto á defender con prudente intransigencia los incontrovertibles principios de la fé católica y á usar de santa libertad en aquellas cuestiones que Dios ha dejado á las disputas de los hombres, sujetándose en todo y siempre al magisterio infalible

- Mas i Prat, Benito: *La Tierra de María Santísima. Costumbres Andaluzas* (núm. 3.312).
- *Anuario del Comercio* (núm. 29-4-1894).
- Castelar, Emilio: *Historia del Descubrimiento de América* (núm. 4.839).
- Grave, Juan: La Sociedad Futura (núm. 5.288).
- Almanaque Bailly Bailliere. Enciclopèdia de butxaca (núm. 3.546).
- El Padre Mir: *Los Jesuitas de puertas adentro o un barrido para fuera de la Compañía de Jesús* (núm. 5.495).
- Dumont, G., Baignerss, G.: *Guía Práctica de Electricidad Industrial* (núm. 5.576).
- Flammarian, Camilo: *¿Qué es el Cielo?* (núm. 5.592).
- Goethe: *Werther* (núm. 5.748).
- Pérez Galdós, Benito: *Misericordia* (segon i tercer capítol) (núm. 5.778).
- Feval, Paul: *El Mendigo Negro* (el primer volum) (núm. 5.792).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

EL SIGLO CATÓLICO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario dedicado a Cristo Redentor».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà; algun text en valencià no normatiu (núm. 49, 53, 88, 79, 83, 84, 87 i 91).

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-I-1901).
Darrer número: Núm. 104 (27-XI-1902).
Periodicitat: Setmanal.
Col·lecció: Completa fins al 104; desordenada.

Seu social:

Administració i redacció: San Cristóbal, 1, entresòl.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.
Dimensions: 26 x 18 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 21 x 6,6 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 22,5 x 14 cm.
Capçalera: 14 x 7,8 cm.
Seccions: «Meteorología», «Semana religiosa», «Necrología», «Doctrinal», «Crónica Local», «Cuestiones sociales», «Ciencias y Artes», «Literatura», «Movimiento Católico», «Notícias».
Impressor: Imprenta de «El Serpís»; a partir núm. 67, Imprenta del Círculo Católico de Obreros; a partir núm. 70, Imprenta de Ignacio Martí; a partir núm. 72, Imprenta de Payá.
Fulletons: «Biografía de Mosén Ramón Torregrosa», de Julio Andrés Valor, núm. 45, 46, 48; «Beneficios que á la Sociedad reporta el capital», de Leopoldo Soler y Valor, núm. 90 i 91, Imprenta de Payá.
Il·lustracions: Sí i de certa qualitat; a partir núm. 72, als encapçalaments de seccions i al núm. 68 de temàtica festiva.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Subscripcions: 1 pesseta, trimestre, tot Espanya; protectors, 2 pessetes.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Manuel Gadea, Miguel Julià, V. Miró Laporta, Francisco Soler.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Juan Gomis, Dr. Espinós, J. B. Pastor Aicart, Dr. García Torices, Adolfo Claravana, Jorge Mira Carbonell, Pablo Tolín, Carlos Martín Álvarez, Rafael Valor Sarañana, Leonardo Pérez, Inocencio, Gerardo González, A. de Trueba, M. Llorente y Morbent, M. A. Saurina, Zeda, Cristian, José Valor, E. Mediavilla, Andrés A. Polo, Pedro Gobernado, J. Vales Failde, Rafael Cobera, E. Ibánez Rizo, Senén Vega, Ramón Ferreres, Julio Puig Pérez, Gabriel de Altamira, Aurora Lista, Víctor Medina, J. B. Alegre Ortiz, Agustín M. Pérez Bufill, Tomás Miró, L. de Ontalvilla, B. Bautista, León Abadías, Fortunato Serra, Arsenio Olcina, J. Cloquell, F. Laporta Valor, P. Escoin, F. Herráez, Ventura Monllor, F. Laporta Gisbert, M. Polo y Peyrolón, Diego Cortés, Tomás Aracil, G. Faus García, Benito Haeften, Eugenio Pérez Peidro, Milagro Jordá de Samper, Mons. Mermillod, Batalla, José Hinojosa, Fr. E. Pulpillo, Ángel M. de Arcos.
Publica textos de: Balmes, Samaniego, León XIII, Jacinto Verdaguer.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica eclesiàstica.
Línia editorial: Seguir la doctrina social de Lleó XIII sense faltar a l'ortodòxia.
Polemitza amb: El Movimiento, El Heraldo de Alcoy, El Imparcial.
Difusió: Alcoi i rodalia.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: El contingut d'*El Siglo Católico* està dedicat principalment a la defensa del catolicisme i a denunciar l'anticlericalisme de la premsa republicana. Aquesta línia es combina amb el tractament de qüestions socials, seguint així la doctrina de Lleó XIII. Cercar la unió entre treballadors i empresaris és l'objectiu de molts dels escrits publicats. De fet, cal assenyalar que van ser capellans els impulsors i els promotors d'aquesta publicació.

Com a document per a la història local, cal esmentar l'acurada informació que dóna el número 53 sobre l'evolució de la població durant l'any 1901, així com testimonis i notícies de la localitat. Els darrers números inclouen reproduccions i comentaris d'obres de pintors alcoians posteriorment consagrats.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Societat treballadora; religiositat; actualitat.
Articles destacats:

- «La Masonería en Alcoy» Sobre la inexistència de maçons a la ciutat i breu història de les lògies que hi hagué: Amistad e Hijos de la Viuda (núm. 5).
- Julià, Miguel, «Democracia Cristiana» Sobre la participació en política dels catòlics (núm. 7 i 8).
- «De mal en peor» Sobre l'extensió del socialisme (núm. 19).
- García Torices, Dr.: «Röentgen» Sobre el descobriment i ús de la radiografia (núm. 12 i seg.).
- Valor, José: « Esto se va» Sobre la pèrdua de religiositat a Alcoi (núm. 35).
- Abad, Enrique: «Viva España» Sobre la secularització de la pàtria (núm. 37).
- Un Alcoyano: «La Solución» Crítica al sistema de partits i reivindicació dels gremis locals (núm. 42).
- Un Alcoyano: «De Elecciones» Sobre les candidatures locals i el vot catòlic (núm. 44).
- Cardenal Sancha: «La Reacción es un bien» (núm. 46).
- Laporta Gisbert, F.: «Catalanismo» Posa de relleu el patriotisme espanyol a Catalunya (núm. 48).
- Gabriel de Altamira: «La Unión de los Católicos» Apologia de l'ortodòxia i la unió dels cristians (núm. 54 a 65).
- Miró Laporta, V.: «Letamendi» Escrit sobre la figura del metge (núm. 78).
- Miró Laporta, V.: «Sobre el barrio obrero. Concretemos» Propostes d'actuació en aquesta qüestió i interessant reflex del moment (núm. 71).

Informacions destacades:

- Núm. 8 (23-II-1901) «Nuevo Índice Romano».
- Núm. 18 (4-V-1901) «Viaducto. Primera piedra».
- Núm. 20 (18-V-1901) «El Discurso del Sr. Canalejas».
- Núm. 22 (1-V-1901) «Anselmo Aracil Jordá».
- Núm. 25 (22-VI-1901) «El Movimiento. Semanario Republicano».

- Núm. 26 (29-VI-1901) «El día 23 de junio del año 1901 fué cruelmente profanada la Imagen bendita...».
- Núm. 31 (3-VIII-1901) «Al Heraldo de Alcoy».
- Núm. 40 (5-X-1901) «Escuela Industrial de Alcoy. 5.ª Exposición Local de Pintura».
- Núm. 43 (26-X-1901) «Bienvenido».
- Núm. 61 (1-III-1902) «León XIII».
- Núm. 62 (8-III-1902) «Un boceto de Laporta».
- Núm. 65 (29-III-1902) «Restauración de Santa María».
- Núm. 86 (23-VIII-1902) «Reseña histórica descriptiva del Santuario de la Fuente Roja».
- Núm. 103 (20-XII-1902) «El Círculo Católico. Nuevo teatro».

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS:

- Índex de continguts al final del primer i segon volum.
- Paper de millor qualitat en el núm. 16, festivitat de sant Jordi.
- En el segon volum es reprodueixen obres d'artistes locals fotografiades per Laporta.
- A partir núm. 93 insereix publicitat.

SOLIDARIDAD OBRERA

A.B.Ll.M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Órgano de la Confederación Regional Levantina. Portavoz de la Confederación Nacional del Trabajo»; a partir del núm. 106, «Órgano y portavoz de la Confederación Regional del Trabajo de Levante, CNT-AIT».

Vinyetes: En el núm. 116, a la part esquerra de la capçalera, apareix un treballador amb el lema «La emancipación de los trabajadores debe ser obra de los trabajadores mismos».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Solidaridad obrera es publica des de 1909 a València. A partir del núm. 115 (23-IV-1936) s'imprimeix a Alcoi com a conseqüència de trobar-s'hi el «Comité Regional de CNT de Levante».

Darrer número: Núm. 127 (17-VII-1936).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Del núm. 115 (23-IV-1936) al 127 (17-VII-1936).

Seu social:

Redacció i administració: Carniceros, núm. 3; a partir núm. 66, Tapinería, 5; a partir núm. 107, Vera, 9; a partir núm. 115, Fermín Galán, 187 i apartat de Correus, 6.

Lloc d'impressió: Renovación Topográfica (Gandía, 8 – València); a partir núm. 76, «La Polígrafa» (calle Amorós, 12 – València); a partir del núm. 115, Insa, Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 53 x 38 cm.

Nombre de columnes: 3, de vegades 5.
Dimensions: 45,4 x 6,3 cm.
Superfície impresa: 49,7 x 33,3 cm.
Capçalera: 7,1 x 33,3 cm.
Seccions: «Editorial», «Crónicas e información sindical», «Actividad campesina y juvenil», «Avisos y comunicados», «Arponazos», «Ventanal» a partir del núm. 119.
Impressor: Impremta Insa.
Fulletons:
- Clement, J. B.: Los blancos y los rojos, en traducció d'Espartaco (núm. 119)

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador i propietaris: Confederació Nacional del Treball
Preu: 15 cèntims. Preu per als «paqueteros» 10 cèntims l'exemplar.
Subscripcions: A Espanya, 2 pessetes el trimestre; a l'estranger, 4 pessetes.

Equip de redacció:

Corresponsals: J. Querol a Paiporta, José Congost a la Marina Baixa, J. Querol a Castelló, «Expedito Libertad» a Ontinyent, «Aristarco» a Elda, també a Llíria, Elx, Xàtiva, Utiel i altres pobles del País Valencià i Múrcia.
Col·laboradors habituals: «Fontaura», Luisa García, Jacobo Órtiz, E. V. Nicodemes, «Espartaco», José Villar Sánchez, doctor Royo Lloris, Jacinto Toryho, «León Sutil», «Argos», Nerín, Marino Peñarrocha, A. Maymón, Camilo Bito.
Publica textos de: Juan Mir.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Anarcosindicalista.
Línia editorial: En el núm. 115 en «Editorial»: «Solidaridad Obrera surge a establecer las imprescindibles relaciones entre los trabajadores y sus Comités, entre los militantes, entre los pueblos, entre los campesinos. Que sea ella labor de todos. Que los compañeros que puedan y sepan escribir nos manden colaboración. Que los sindicatos todos hagan pasar por sus páginas las actividades peculiares. Que nuestro semanario sea el espejo donde se refleje la actividad de todos los militantes y sindicatos....Que se discutan los problemas del trabajo, del campo, de la industria. Hagamos de nuestro periódico libro que ilustre, clarín que rebele, faro que alumbre, discusión que ilustre, nervio de relación y de contacto. ¡Por una organización levantina potente! ¡Por el Comunismo Libertario!....».
Difusió: A Alcoi i zona de Llevant.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Es defineix a si mateix com «el órgano de los trabajadores de Levante», que abasta el País Valencià, Múrcia i Albacete. Apel·la a la unitat i la mobilització de tots els treballadors. És un exemple del moviment sindical i revolucionari a les portes de la Guerra Civil. Primerament el diari es va editar a Barcelona. El seu títol era: *Solidaridad Obrera*: portavoz de la C.N.T de España. Órgano de la C.N.T. de Catalunya», però suspesa la seua publicació en 1919, va passar a editar-se a València. Clausurada l'edició per tres vegades, va tornar a publicar-se a Barcelona a principis de la Segona República amb una numeració independent de l'anterior i d'orientació similar. Més tard, a partir d'abril de 1936, passà a imprimir-se a Alcoi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política, anarquisme, sindicalisme, informa sobre els congressos de la CNT, temes socials com educació, vagues.

Articles destacats:

- Alias el Noy: «República y Anarquía» (núm. 115).
- «Los acuerdos del Congreso Extraordinario que la CNT ha de iniciar el día 1º de mayo serán un claro exponente de su capacidad e inteligencia» (núm. 116).
- Maymón, Antonia: «La educación» (núm. 117).
- Adolfo: «El problema campesino y la CNT» (núm. 117).
- Masó, Andrés: «Privilegiado y máximo usurero: El Estado» (núm. 118).
- Dr. Royo Loris: «Higiene social» (núm. 119).
- «Tres leyes que constituyen una amenaza perenne para el proletariado» (núm. 121).
- Toryho, Jacinto: «El concepto libertario de la Revolución» (núm. 121, 122).
- Toryho, Jacinto: «El poder político y el golpe de Estado» (núm. 123).
- «Convocatoria del Congreso Regional de Sindicatos de la Confederación Regional del Trabajo de Levante» (núm. 124).
- «Los traficantes de la muerte: contra las fábricas de armamento» (núm. 125).
- Mistral, Emilio: «Como prendió en los obreros valencianos el sindicalismo revolucionario» (núm. 126, 127).
- Fontaura: «Anarquistas ante todo» (núm. 126).
- Plá, Salvador: «Acoplamiento a nuestro movimiento confederal del pequeño propietario agricultor» (núm. 127).

Informacions destacades:

- «Confederación Regional del Trabajo de Levante: a todos los sindicatos de la Región», (núm. 115) (23-IV-1936), crida al Congrés extraordinari de la CNT.
- «Bases de trabajo aprobadas por la patronal de Chapas y Tableros y el Sindicato Único del Ramo de la madera...» (núm. 118) (14-V-1936).
- «Toda la industria textil, integrada por más de 7.000 obreros, se ha declarado en huelga de brazos caídos» (núm. 120) (29-V-1936), (núm. 121) (5-VI-1936).
- «Mitin de afirmación anarquista y confederal» (núm. 124) (26-VI-1936), a Ibi.
- «Preparativos y desarrollo del Congreso de la Confederación Regional del Trabajo de Levante» (núm. 126, 127) (10 i 17-VII-1936).
- «Pleno regional de la industria textil» (núm. 126) (10-VII-1936).
- «Los huelguistas zapateros de Elda y Petrel llevan 30 días de conflicto, la huelga general fue unánime toda la semana pasada...» (núm. 127) (17-VII-1936).

Llibres que anuncia:

- La revista *Mujeres libres* (núm. 125).
- El periòdic *Juventud libre.*
- Fullet on apareixen els discursos pronunciats en un míting entre el comunista José Antonio Uribe i Juan Rueda (núm. 125).
- El periòdic *Juventud Libertaria.*
- Gorki: *Los vagabundos* (núm. 125).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA UNIÓN CONTESTANA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Periódico Semanal Independiente. Defensor de los principios de legalidad, moralidad, administración y justicia».

Lloc: Cocentaina.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (8-XI-1901).

Darrer número: Núm. 63 (19-XII-1903).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: La numeració abans esmentada.

Seu social:

Administració i Redacció: San Cristóbal, núm. 2; després Plaza de Prim, 6 i 8.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 47 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 40 cm.

Capçalera: 25 x 7 cm.

Seccions: «Fenómenos del caciquismo», «Movimiento de población por parroquias», «Cuenta Sociedad La Unión Económica».

Impressor: Imprenta de José Pérez Botella, San Nicolás, 27.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Propietaris: José A. Moltó Reig, advocat.

Preu: Núm. solt, 10 cèntims.

Subscripcions: 1,25 pessetes. el trimestre.

Equip de redacció:

Director: José Antonio Moltó Reig.

Col·laboradors habituals: José A. Moltó.

Esporàdicament apareixen les signatures de: E. Barrachina, José M.ª Carbonell, M. Requena.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: És la veu d'una societat que s'anomenava «La Unión Económica».

Línia editorial: L'editorial del primer número diu: «Cuando una comarca se encuentra a manos del funesto caciquismo. (...) Esto precisamente es lo que ocurre a Cocentaina. Sumida en el caciquismo desde que se proclamó por primera vez representante en Cortes por este Distrito al Excmo. Sr. D. José Canalejas y Méndez, quien en vez de hacer práctica aquí de los principios democráticos que continuamente proclama, da todo su apoyo e influencia a unos cuantos déspotas y mangoneadores, que con el carácter liberal quieren titularse

dueños y señores de esta Villa (...). La campaña que hemos de seguir es la de hacer que se practiquen los principios de legalidad, moralidad, administración y justicia».

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Polemitza amb el partit unionista i és un furibund detractor de Canalejas.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: En contra del caciquisme.

Articles destacats:

- «Balance Canalejista» (núm. 7).
- «La moral de la clase privilegiada» (núm. 8).
- «Las escuelas de niños» (núm. 15).
- «El Sr. Canalejas a favor del Banco» (núm. 18).
- «La jerarquía del caciquismo» (núm. 19).
- Sinapismo «Carta abierta al Sr. Canalejas» (núm. 22).
- «Causas de la decadencia de Cocentaina» (núm. 33, 34, 35, 36, 37, 45, 52).
- «Datos para la historia de Cocentaina. El Pintor Borrás» (núm. 59).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca Pública Municipal d'Alacant.

LA UNIÓN REPUBLICANA

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Semanario Político y Literario».

Vinyetes: Sí.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Degué aparèixer l'any 1890.

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Núm. 9 (12-X-1891) al 246 (2-V-1896).

Seu social:

Lloc d'impressió: Imprenta de Camilo Vilaplana y Compañía, Plaza de San Agustín, 4.

Característiques tècniques:

Noombre de pàgines: 8.

Dimensions: 34 x 25 cm.

Nombre de columnes: 3.

Dimensions: 6 cm.

Superfície impresa: 28 x 20 cm.

Capçalera: 15 x 4 cm.

Seccions: «Crónica local».

Il·lustracions: Inclou jeroglífics.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Julio Puig Pérez; Santiago Puig Pérez; Juan B. Pastor Aicart; Julio Andrés Valor.

LA VERDAD

Semanario Maurista — Se publica los sábados — Número suelto 5 céntimos

Año I — Alcoy, 3 de Mayo de 1919 — Número 1

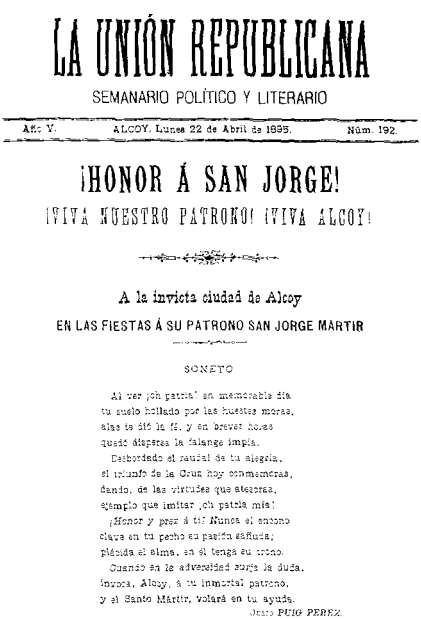

LA UNIÓN REPUBLICANA

SEMANARIO POLÍTICO Y LITERARIO

Año V. — ALCOY, Lunes 22 de Abril de 1895. — Núm. 192.

¡HONOR Á SAN JORGE!

¡VIVA NUESTRO PATRONO! ¡VIVA ALCOY!

A la invicta ciudad de Alcoy

EN LAS FIESTAS Á SU PATRONO SAN JORGE MARTIR

SONETO

Al ver ¡oh patria! un memorable día
tu suelo hollado por las huestes moras,
alas te dió la fé, y en breves horas
quedó dispersa la falange impía.
Desbordado el raudal de tu alegría,
el triunfo de la Cruz hoy conmemoras,
dando, de las virtudes que atesoras,
ejemplo que imitar ¡oh patria mía!
¡Honor y paz á ti! Nunca el entorno
clave en tu pecho su pasión esquiva;
plácida el alma, en él tenga su trono.
Cuando en la adversidad surja la duda,
invoca, Alcoy, á tu inmortal patrono,
y el Santo Mártir, volará en tu ayuda.

José PUIG PEREZ

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: La capçalera l'identifica com a «republicà» tot i que alguns articulistes d'aquest número són de tendència conservadora.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Articles destacats:

- Pastor Aicart, Juan B., «A la ciudad de Alcoy», núm. 192 (22-IV-1895). *És un cant d'uns 350 versos on s'esmenten tots els tòpics locals: tradició, història, glòries passades, fe, heroisme...*

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

V. OBSERVACIONS: El número 192 està dedicat íntegrament a san Jordi i les Fetes de Moros i Cristians: sonets, articles d'evocació festera, programa de festes, etc.

LA VERDAD

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario maurista».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà; valencià en alguna composició literària i en un article d'opinió.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (3-V-1919).
Darrer número: Núm. 32 (6-XII-1919).
Periodicitat: Setmanal, es publicava els dissabtes.
Col·lecció: Del núm. 1 al 32.

Seu social:

Redacció i administració: c/ Polavieja, 25.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 47,2 x 31,5 cm.
Nombre de columnes: 4.
Dimensions: 31,5 x 6,5 cm.
Superfície impresa: 45,6 x 28,3 cm.
Capçalera: 11,5 x 28,5 cm.
Seccions: «Página literaria»; «De la vida municipal»; «Noticias»; «Sección religiosa»; a més, hi apareixen anuncis oficials, com ara bans de l'alcalde, edictes; «Brochazos», a partir del núm. 14; «Tarjeta postal», en l'última pàgina apareixen anuncis.
Impressor: Tip. La Buena Prensa, c/ Pintor Casanova, 24.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: A Alcoi i províncies.
Preu: 5 cèntims.
Subscripcions: Districte d'Alcoi, trimestre, una pesseta; províncies, 1,50 pessetes.
Tarifa publicitària: Anuncis i esqueles a preus econòmics.

Equip de redacció:

Col·laboradors habituals: Eugenio Moltó Botella, Remigio Vicedo, José Moltó Botella, Enrique Moltó Abad, Enrique Albors Vicens, Thaderin (de la *Gaceta del Norte*), Polis, Ronday, Veritas, Frostoff.
Esporàdicament apareixen les signatures de: A. Valor Albors, Carbonell Bas, Gonzalo Faus, Roger Botí Jordá, Slock.
Publica textos de: José Montero.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Maurista.
Línia editorial: El Comité maurista explica que torna cinc anys després «para vulgarizar nuestro programa y nuestra actuación, para ponernos en contacto con las masas y poderles decir... nuestra significación, dónde vamos, cuál es nuestra aspiración y en qué fundamos nuestra razón de ser como partido político». Explica les raons de publicació del setmanari: «He ahí las razones que abonan la publicación de nuestro semanario en el que hemos de hacer una labor ciudadana intensa, estudiando los problemas sociales desde el punto de vista lealmente sincero que encaja nuestra significación; en el que hemos de exponer nuestra actuación sin eufemismos, con diáfana claridad... en el que guardando todos los respetos debidos a nuestros contrarios... discutiremos aquellos puntos en que precisamente hemos de vernos distanciados...».
Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: *La Verdad* és una publicació successora del diari *La Defensa*, que reapareix cinc anys després. És l'òrgan del Comité Maurista a Alcoi.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política local i nacional, maurisme, qüestions locals com les vagues, crònica de societat, espectacles com teatre i concerts, activitats lúdiques com el tir de colomí, oficis religiosos, santoral, festes populars i religioses, notícies breus d'àmbit local o relacionades amb persones alcoianes.

Articles destacats:

- «El maurismo y la cuestión social» (núm. 2).
- Moltó Botella, Eugenio: «Las Fiestas y las calles: reforma necesaria» (núm. 3).
- Vicedo, Remigio: «Carta abierta» (núm. 4), carta adreçada a Eugenio Moltó Botella en què replica el seu article.
- «La lucha electoral en Alcoy» (núm. 5).
- Moltó Botella, Eugenio: «Contestando a una carta: las calles de Alcoy» (núm. 6, 9), contestació a Remigi Vicedo.
- «Comentarios a una circular: lo de la Hidroeléctrica Española» (núm. 11, 12).
- Moltó Abad, Enrique: «Las calles de Alcoy» (núm. 13).
- Pujol, Juan: «La democracia cristiana: el nombre hace a la cosa» (núm. 15).
- Moltó, Eugenio: «Las calles de Alcoy» (núm. 15).
- Botí Jordá, Roger: «Del nacionalisme valencià» (núm. 17).
- «Comentando el Manifiesto Sindicalista catalán» (núm. 20).
- «Del Sindicalismo: hojas son desprendidas del odio y de la ambición» (núm. 22).

- Slock: «¡¡Es pertubación!!» (núm. 24).
- «Última hora: ¿Vamos nuevamente al paro?» (núm. 28).
- «¿Crisis o prólogo de comedia?» (núm. 32).

Informacions destacades:

- «La elección del nuevo alcalde» (núm. 1) (3-V-1919).
- «Ante el decreto de disolución de Cortes» (núm. 2) (10-V-1919).
- «Alcoy celebra sus fiestas con inusitada esplendidez» (núm. 4) (24-V-1919).
- «Las elecciones del domingo» (núm. 6) (7-VI-1919), es refereix a les eleccions.
- «Suscripción pública para construcción de casas baratas» (núm. 9) (28-VI-1919).
- «La Hidroeléctrica Española y su desconsideración para los alcoyanos» (núm. 10) (5-VII-1919).
- «El Grupo de la Democracia Cristiana: su programa y sus reivindicaciones sociales» (núm. 14) (2-VIII-1919).
- «La delicadeza del LEALISMO POLÍTICO subvertida: Las contradicciones del Sr. Sánchez de Toca» (núm. 15) (9-VIII-1919).
- «Se levanta en Barcelona el estado de guerra» (núm. 19) (6-IX-1919).
- «La jornada de ocho horas: de la Real Fábrica de Paños» (núm. 22) (27-IX-1919).
- «La cuestión obrera: el paro de las fábricas de industria textil» (núm. 23) (4-X-1919) (núm. 25) (18-X.1919) (núm. 26) (25-X-1919), (núm. 29) (15-XI-1919), (núm. 30) (22-XI-1919).
- «Al margen de la huelga» (núm. 27) (31-X-1919).
- «La huelga de sombrereros» (núm. 28) (8-XI-1919).
- «Huelga solucionada» (núm. 28) (8-XI-1919).
- «La asamblea maurista» (núm. 30) (22-XI-1919).
- «De la vida municipal: sesión del día 26 del corriente» (núm. 31) (29-XI-1919).

Números extraordinaris dedicats a:

- Núm. 3 (17-V-1919) amb motiu de les festes de Moros i Cristians.

Llibres que anuncia:

- El Archivo de Alcoy (núm. 7), revista dirigida per Remigi Vicedo.
- Sánchez de Toca: *La crisis de nuestro parlamentarismo* (núm. 15).
- *Enciclopedia Espasa Universal Ilustrada Europeo-Americana* (núm. 25).
- *El Heraldo de Alcoy* (núm. 31), amb motiu de la seua aparició amb una nova direcció i empresa.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA VOZ ALCOYANA

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Diario de la tarde: literatura, noticias y publicidad»; a partir del núm. 2 «Diario de la noche: literatura, noticias y publicidad».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (1-II-1930).

Darrer número: Núm. 4 (10-II-1930).
Periodicitat: Irregular, cada quatre dies aproximadament.
Col·lecció: Núm. 1 (1-II-1930), 2 (2-II-1930), 3 (6-II-1930), 4 (10-II-1930).

Seu social:

Redacció i administració: c/ Purísima, 1.
Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 52 x 40,5 cm.
Nombre de columnes: 6.
Dimensions: 45 x 5,8 cm.
Superfície impresa: 50 x 37,5 cm.
Capçalera: 4,5 x 37,5 cm.
Seccions: «Noticias de la localidad», «Sucesos», «Por teléfono y telégrafo», «Narraciones nacionales y extranjeras», barrejat amb anuncis publicitaris.
Impressor: Imprenta B. Llorca, c/ Purísima, 1.
Il·lustracions: Dos fotogravats en el núm. 3.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.
Subscripcions: Mensual, 1,25 pessetes.

Equip de redacció:

Director: José Alcina Navarrete.
Corresponsals: A Cocentaina.
Col·laboradors habituals: José Alcina Navarrete, Román Cortés, M. Linares Ivars.
Esporàdicament apareixen les signatures de: Pepe Moros, «Mimitos», José Lucas, José Luis Salado, Antonio Zozaya, Francisco Company, «Terpsicore».
Publica textos de: Eduard Martínez Ferrando, Ramón Pérez de Ayala, Máximo Gorki, Fernando López Martín.

Naturalesa i orientació: independent

Tendència política o social: Independent; en el núm. 3 es diu: «Aquí no hay banderías políticas... Solo nos anima el deseo de que Alcoy posea un periódico de todos...».
Línia editorial: En el núm. 1 apareix un article anomenat «*La Voz alcoyana* y la ciudad» on explica les seues intencions: *La Voz Alcoyana* pretende encarnar y vigorizar todas aquellas proyecciones interesantes que deban servir para la reconstrucción del espíritu de la ciudad..., a la vez que intenta iniciar la restauración de los valores estéticos y civiles...» *La Voz Alcoyana* quiere acuciar en todos el sentimiento de comprensión hacia todo lo que vibra y hacia todo lo que canta... nosotros entendemos que Alcoy es un gran pueblo que se hunde en silencio...».
Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: *La Voz Alcoyana* és un periòdic que promulga el pensament, la llibertat i la reflexió sobre els esdeveniments més importants de l'actualitat d'Alcoi i de la resta del món. Difon cultura i oci.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Política local i nacional, espectacles com el teatre, concerts, balls, bous, partits de futbol, successos i notícies.

Articles destacats:

- Alcina Navarrete, José: «La Voz Alcoyana y los políticos del viejo régimen» (núm. 1).
- Pérez de Ayala, Ramón: «Evolución de las artes: el proceso hegeliano» (núm. 2).
- «Explicaciones necesarias» (núm. 3).
- Lucas, José: «Los aficionados» (núm. 3), parla dels aficionats al teatre a Alcoi.
- Alcina Navarrete, José: «Constitución, Monarquía o República» (núm. 3).
- Zozaya, Antonio: «La carestía del saber» (núm. 4).
- Redacción, La: «Ya volvemos a las andadas» (núm. 4).

Informacions destacades:

- Redacción, La: «El momento actual» (núm. 1) (1-II-1930).
- «Bailes de carnaval» (núm. 1) (1-II-1930), (núm. 2) (2-II-1930), (núm. 4) (10-II-1930).
- «Regreso de Unamuno» (núm. 2) (2-II-1930), (núm. 4) (10-II-1930).
- Alcina Navarrete, José: «Conferencia del Desarme Naval» (núm. 2) (2-II-1930).
- «Anoche en el Ayuntamiento: se reunió en Sesión ordinaria la Comisión de la Permanente» (núm. 3) (6-II-1930).
- «Los practicantes alcoyanos en Alicante: resultado de la Asamblea Provincial celebrada el lunes» (núm. 3) (6-II-1930).
- «Horroroso choque de trenes» (núm. 4) (10-II-1930).
- «Bases del concurso para la ejecución del monumento a Mosén Jusep» (núm. 4) (10-II-1930).

Llibres que anuncia:

- Bori, Rafael, Gardó, José: *Manual práctico de publicidad* (núm. 2).
- *Anuario industrial y artístico de España* (núm. 2).
- *Anuario general de España: Bailly-Baillière-Riera* (núm. 3).
- Insúa, Alberto: *El capitán Centella* (núm. 3).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA VOZ DE ALCOY

A.B.Ll. / F.B.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Subtítol: «Diario independiente de avisos y noticias».

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: ?

Periodicitat: Diària.

Col·lecció: Núm. 16 (19-XI-1892).

Seu social:

Administració i redacció: Sant Mateu, 44.

Lloc d'impressió: Imprenta de Francisco Botella Silvestre, Sant Mateu, 44. Tel. núm. 90.

Núm. 1 10 de Agosto de 1929 Año I

LA VOZ DE ALCOY

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN, S. FRANCISCO, 1 :-: PRECIO 10 CTS.

Año I :-: Núm. 1

Redacción y Administración: Portalens, 1

Número suelto, 10 cts.

LA VOZ ALCOYANA

DIARIO DE LA TARDE

Literatura, noticias y publicidad

Sábado, 1 febrero de 1930

Anuncios y esquelas á precios convencionales

Suscripción mensual, 1,25

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 50 x 35 cm.

Nombre de columnes: 4.

Dimensions: 7 cm.

Superfície impresa: 43 x 30 cm.

Capçalera: 20 x 4 cm.

Seccions: «Interior», «Exterior», «Alcoy y su región», «Diario Cristiano», «Movimiento de población».

Impressor: Imprenta de Francisco Botella Silvestre.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Llocs de subscripció: En la redacció i administració, Sant Mateu, 44. En l'estanc de José Balaguer, Mercat, 2.

Preu: 10 cèntims; número endarrerit, 25 cèntims.

Subscripcions: Alcoi, un mes, 1,50 pessetes; trimestre, 4; resta d'Espanya, 5 pessetes; estranger, 10 pessetes.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Conservadora.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Notícies nacionals, de la comarca, de caràcter religiós.

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Biblioteca particular de José María Soriano.

V. OBSERVACIONS: La darrera pàgina està dedica íntegrament a publicitat.

LA VOZ DE ALCOY

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Núm. 1 (10-VIII-1929).

Darrer número: Núm. 10 (14-X-1929).

Periodicitat: Setmanal.

Col·lecció: Núm. 1 (10-VIII-1929), 2 (17-VIII-1929), 3 (24-VIII-1929), 4 (31-VIII-1929), 5 (7-IX-1929), 6 (14-IX-1929), 7 (21-IX-1929), 8 (28-IX-1929), 9 (5-X-1929), 10 (14-X-1929).

Seu social:

Redacció i administració: c/ San Francisco, 1.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 12.

Dimensions: 30,3 x 20,5 cm. A partir del núm. 3: 31,2 x 20,4 cm.

Nombre de columnes: 3.

Dimensions: 23,4 x 5,5 cm.

Superfície impresa: 27,2 x 17 cm.

Capçalera: 5,7 x 17 cm.

Seccions: «El arte en la ciudad», sempre en la primera pàgina, on es parla d'un artista alcoià; «Páginas inmortales», en què es publiquen textos d'autors consagrats; a partir del núm. 4 es diu «Páginas interesantes»; «Ideas sueltas», són frases curtes iròniques; «Para la Voz de Alcoy», on apareixen composicions literàries de diversos autors o un article; «Entremeses líricos», format per una poesia; «Deportes», de vegades es diu «Crónica deportiva»; a més, anuncia concerts, obres de teatre, lectura de poesia, conferències.

Impressor: Imp. Comercial; a partir del núm. 3, Imp. Agustín Armiñana, c/ San José, 58.

Il·lustracions: Fotos d'artistes o de les seues obres, la majoria dels quals són alcoians, i de personalitats de la política, com Emilio Castelar.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.

Equip de redacció:

Director: José Alcina Navarrete.

Corresponsals: A Cocentaina.

Col·laboradors habituals: José Alcina Navarrete, José Santacreu, Santiago Abad, «Un solitario», «Uno», «Un humorista», Pepe el Malagueño, E. Torres, Román Cortés.

Esporàdicament apareixen les signatures de: C. P., S. Palacios, R. Ivorra Soler, Rafael M. Soriano, Jorge Valor, José Corbí, «Zadig», Eliseo Iborra, Camilo Bito, Lorenzo Fenoll, M. Linares Ivars.

Publica textos de: Rubén Darío, Mario Arnold, Victor Hugo, Gonzalo Cantó, Emilio Carrere, Nietzsche, Federico Balart, Pla Beltran, Manuel Machado, Ginés Alberola, Arsenio Houssaye; cal destacar els poemes dels xiquets Juan Valls i Juan Jornet.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Cultural.

Línia editorial: En el núm. 1 apareix l'editorial següent: «Esta hoja semanal que intitulase La Voz de Alcoy aspiramos a que sea forja de pensamientos. [...] La Voz de Alcoy es como una oración sincera y fuerte». En la redacció es queixen del buit de pensament i de valors ètics, així com dels continguts d'alguns periòdics amb notícies buides d'interés.

Polemitza amb: El Sol de Madrid, El *T.B.O.*, *La Lidia* i el setmanari alacantí *El Tio Cuc.*

Difusió: A Alcoi.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: periòdic eminentment cultural que tracta d'ensenyar i despertar el gust per l'art i la cultura, i dóna a conèixer artistes i autors de qualsevol faceta de l'art.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Literatura, pintura, escultura, fotografia, teatre, esport, música, filosofia i, en general, totes les arts i manifestacions artístiques. També parla d'alguns successos ocorreguts a Alcoi i de la situació política a Espanya.

Articles destacats:

- Alcina Navarrete, José: «La guerra y la crisis industrial» (núm. 1).
- «El tenor Adolfo Sirvent» (núm. 1).
- Alcina Navarrete, José: «El Ateneo Popular» (núm. 3).
- Alberola, Ginés: «Unas cuartillas sobre Castelar» (núm. 6).
- «Armónica Alcoyana» (núm. 6).
- Balmes, Jaime: «Los sabios resucitados» (núm. 7).
- Fenoll, Lorenzo: «La hegemonía de la fuerza frente a la soberanía del derecho» (núm. 8).
- X.X.: «Algunas meditaciones sobre la crisis industrial y sus prolegómenos espirituales» (núm. 10).

Informacions destacades:

- Santacreu, José: «La angustiosa situación de don Gonzalo Cantó: Ahora si..» (núm. 2) (17-VIII-1929).
- «La Banda Primitiva» (núm. 3) (24-VIII-1929).
- «Se ha agravado la salud de D. Gonzalo Cantó» (núm.4) (31-VIII-1929).
- «Acerca de D. Gonzalo Cantó» (núm. 5) (7-IX-1929) (núm. 7) (21-IX-1929).
- «La pensión a favor de Gonzalo Cantó» (núm. 6) (14-IX-1929).
- «La creación del Instituto en Alcoy» (núm. 6) (14-IX-1929).
- «La crisis textil local» (núm. 7) (21-IX-1929).

- Linares Ivars, M.: «Sobre la fusión del Colegio de Practicantes de nuestra ciudad con los de la capital de la provincia» (núm. 9) (5-X-1929).
- M.L.: «Desde Cocentaina» (núm.9) (5-X-1929), on fa referència a la conferència de l'alcoià Ángel Ferrer amb el nom de «Cultura e higiene».

Llibres que anuncia:

- Iborra Moreno, Eliseo: El Propagandista (núm. 1).
- Trotski: *La revolución desfigurada* (núm. 8).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA VOZ DEL INQUILINO

G.G.G.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Boletín de la 'Liga de Inquilinos'».
Lloc: Alcoi.
Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Cronologia: Núm. 1 (17-8-1929).
Número únic: Núm. 1 (17-8-1929).
Periodicitat: Trimestral.
Col·lecció: Núm. 1.

Seu social:

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.
Dimensions: 30,5 x 21,5 cm.
Nombre de columnes: 2.
Dimensions: 25 x 8,5 cm.

Estructura:

Superfície impresa: 26,5 x 18,7 cm.
Capçalera: 7,3 x 17,5 cm.
Seccions: «De todas partes».
Impressor: Imprenta la Fraternidad.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Fundador: Liga de Inquilinos y Vecinos.
Propietaris: Liga de Inquilinos y Vecinos.

Equip de redacció:

Director: Ernesto Chinchilla – Miguel Moltó.

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: No fa declaració d'intencions; a vegades de tendència progressista o socialista.

Línia editorial: Defensar els interessos dels llogaters enfront dels propietaris.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: Malgrat que de *La Voz del Inquilino* només disposem d'un sol número, podem trobar en les seues pàgines informació substanciosa sobre el problema de l'habitatge a Alcoi. Pels anys vint, la crisi econòmica coincidia amb la pujada dels lloguers i l'agreujament de les males condicions dels inquilins. Aquestes condicions dolentes, juntament amb la creació de les «Cámaras de Propietarios», va fer que els rellogats també es defensaren mitjançant «Ligas de Inquilinos», amb la intenció de disposar d'assessorament jurídic i d'informació enfront dels interessos dels propietaris.

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Habitatge.

Articles destacats:

- Un inquilino, «La situación que ocupan actualmente los inquilinos, ante la ley». Defensa els drets dels inquilins enfront dels propietaris, i adverteix del perill que representen les «Cámaras de la Propiedad», núm. 1 (17-VIII-1929).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

LA VOZ DEL PUEBLO

M.J.V.M.

I. FITXA DESCRIPTIVA:

Capçalera:

Subtítol: «Semanario de propaganda católico-social»; en els primers números se subtitulava: «Hoja semanal de propaganda social».

Vinyetes: En destaca la capçalera amb el dibuix del campanar de Santa Maria envoltat de fàbriques i una xemeneia.

Lloc: Alcoi.

Llengua que utilitza: Castellà.

Datació:

Primer número: Segons Albert Berenguer: Núm. 1 (8-X-1910).

Darrer número: Núm. 1313 (18-VII-1936).

Periodicitat: Setmanal, eixia els dissabtes.

Col·lecció: Del núm. 187 al núm. 1313. Núm. solts: 110 i 171. Falten els núm. 289, 312, 319, 322, 323, 324, 325, 332, 349, 357, 361, 364, 368, 369, 382, 385, 388, 390 al 397, 405, 406, 429,432, 434, 465, 467, 469, 493, 494, del 505 al 515, 519, 533, 534, 541, 551, tot l'any 1924, 847, 862, 863, 951, 1.068, del 1.090 al 1.313, 1.094, 1.096, 1.105, 1.106, 1.253, 1.301.

Seu social:

Administració: c/ Fermín Galán, 73.

Redacció: c/ Sant Nicolau, 73.

Lloc d'impressió: Alcoi.

Característiques tècniques:

Nombre de pàgines: 4.

Dimensions: 42 x 31,5; a partir del núm. 436: 46,8 x 33,5 cm.

Número de columnes: 4; a partir del núm. 436: 5.
Dimensions: 37 x 6,7; a partir del núm. 436: 37,8 x 6,3 cm.
Superfície impresa: 46,5 x 37 cm.; a partir del núm. 436: 43,5 x 31 cm.
Capçalera: 10,1x 26,5; a partir del núm. 436: 6,8 x 31 cm.
Seccions: «Para la Voz del Pueblo»; «Noticias locales y regionales»; «En el Ayuntamiento»; «En serio y en broma», des del núm. 1.091 «Cositas»; des del núm. 1.108, «De sábado a sábado», des del núm. 1.171, «Sugerencias», des del núm. 1.209 «Crónica madrileña»; «Información gráfica de actualidad», des del núm. 1.212 «Del momento», des del núm. 1.283 «Crónica de la semana» i des del núm. 1.302 «Salpicaduras»; «Resumen de la semana»; «Información gráfica de actualidad»; també inclou publicitat.
Impressor: Tipografía La Buena Prensa; Imprenta B. Llorca; Imprenta de Rosendo Insa; a partir del núm. 1135 (14-I-1933), Editorial Levante, S.A.
Fulletons:
- *Flores sin espinas* (núm. 188).
- Álvarez Chape, Álvaro: *El ramo de violetas* (núm. 241).

Il·lustracions: A partir del núm. 1.088 (19-XII-1931) hi apareix un dibuix satíric en la primera pàgina, també alguna fotografia en els darrers anys de publicació i en els números extraordinaris.

II. FITXA ANALÍTICA:

Empresa periodística:

Preu: 10 cèntims.
Subscripcions: Voluntàries.

Equip de redacció:

Director: Aurelio Colomina Pérez.
Corresponsals: Marciai Roesell a Nova York.
Col·laboradors habituals: X., Francisco Moltó Molina, Ll. del B. M., Cirici Ventalló, «Mínimo», Rafael Pérez y Pérez, doctor Albiñana, Antonio Giménez de González, A. Colomina, Salvador Doménech Aura, Francisco Boronat, M., B. de Casa Vieja, F. Beltran y Prats, Heraclio, «Cantasolo», «Un Patriota», Camilo Cabrera, Gedeón, José Arnauda Gisbert, Manuel Gadea, Antonio Jordá Reig, Jorge Armiñana, Antonio Jordá Pascual, «Hermenegildo», Camilo Visedo, H. de A., Armando Ruido, «Latiguín», R. Monllor, M. Gosálbez Farches, «Don Disimulo», José Lidiano, Enrique Juan Soler, Armando García Monllor, «Judex», «Juan sin capa», Francisco Castañer Boronat, Manuel Miró, «Derechista», Altamira, J. C. M., A. C., L. G. C.
Esporàdicament apareixen les signatures de: «Grana y oro», Gaspar Mira, E. Torcal, «Substituto», Ángel de Rueda y Carvajal.
Publica textos de: José María Pemán, M. Siurot, Obispo de Tarbes, Fray Luis de Granada, Gustavo Adolfo Bécquer, Gonzalo Cantó, Quevedo, Cervantes, Pío XI, Stalin; reprodueix textos d'altres publicacions com el *Diario de Valencia*, *El Debate*, *La Nación*, *Informaciones*, *La Gaceta de Levante.*

Naturalesa i orientació:

Tendència política o social: Catòlica tradicionalista.
Línia editorial: En el núm. 188, en un article anomenat «Nos explicaremos más», explicita les seues intencions: «El Consejo directivo de la Buena Prensa local creó *El Amigo del Pueblo*, sustituido posteriormente por *La Voz del Pueblo* para propagar fácilmente la sana

lectura entre las clases populares.» «Varios años hemos estado inculcando al pueblo desde las columnas de tales semanarios, la sana doctrina católica y sus prácticas aplicaciones á la vida familiar, social y política...»

El setmanari explica que *La Voz* abans era un full volander i gratuït; ara s'ha fet més gran i s'adquireix mitjançant subscripció: «...todos estos motivos nos han impulsado a publicar *La Voz* con mayor tamaño, con más apariencia de periódico...» «Para facilitar al pueblo nuestra publicación por el insignificante coste que hemos estipulado, nos precisan a la vez algunas pesetas mensuales en forma de suscripción protectora. Muchos alcoyanos á quienes en varias ocasiones hemos oído lamentar de la falta de la educación necesaria en las masas populares, ¿están dispuestos a ayudarnos facilitándonos las pocas pesetas que decimos necesitamos...».

En el núm. 1.122 reapareix després de trenta cinc dies de suspensió, com així ho explica en «Al reaparecer»: «Hemos meditado sobre el pasado, presente y porvenir con relación a la actuación de *La Voz del Pueblo*, ...en todo momento defendimos los ideales de Religión, Patria, Orden, Familia y Trabajo no descuidando los intereses morales y materiales de Alcoy».

Polemitza amb: El Heraldo de Alcoy, *Solidaridad Obrera*, el periòdic socialista *Reivindicación*, *El Heraldo de Madrid*, *El Socialista*, *La Tierra*, *La Calle*, *El Liberal*, *La Libertad*, *La Prensa*, *Estampa*, *Crónica*, *El Sol*, *Crisol*, *La Voz de Madrid*, *La Noticia* en el núm. 1085.

Difusió: Venda al públic a la llibreria de Justo Llácer, al carrer Fermín Galán núm. 12, i per correu. Va arribar a tenir una tirada mitjana de 2.000 exemplars.

III. ASPECTES HISTÒRICS:

Significació: És el portaveu dels catòlics tradicionalistes a Alcoi i successor d'*El Amigo del Pueblo*. Es defineix a si mateix com «Semanario dedicado a la clase trabajadora».

Font històrica:

Temes a què dedica preferentment l'atenció: Religió catòlica, educació catòlica tradicional, temes socials, política nacional i local, qüestions obreres.

Articles destacats:

- Dueso, P.: «¡Católicos! Esto es una vergüenza» (núm. 200).
- «Dos años después» (núm. 206), segon aniversari de l'assassinat de Canalejas.
- Obrero de la industria, Un: «En visperas de una huelga ¿nos será permitido emitir nuestra opinión? (núm. 237).
- «¡Alcoyanos, alerta!» (núm. 277).
- Olascoaga, Ramón de: «El neo-socialismo: su carácter nacionalista» (295).
- Ventalló, Cirici: «Neutralidad o guerra civil» (núm. 300).
- Monllor, R.: «Notas del Ave-María» (núm. 328).
- Olascoaga, Ramón de: ¿Quién manda en España?» (núm. 338).
- «Sobre la falta de viviendas en Alcoy» (núm. 358).
- Guerra, Armando: «Noticias de la guerra: remember» (núm. 371).
- «Casas para obreros» (núm. 399).
- «El peligro sindicalista para los obreros conscientes» (núm. 413).
- «¡Los que algo poseéis, preparaos!: un peligro inminente» (núm. 415).
- «La jornada de ocho horas» (núm. 452), sobre el decret de modificació de les jornades de treball.
- Hermenegildo: «Comentarios ligeros» (núm. 457).

- A., H. de: «La escasez de viviendas: el abuso de alquileres» (núm. 471).
- Gadea, Manuel: «La vestida del gloriero» (núm. 482).
- S., R.: «San Mauro Mártir» (núm. 510 al 513).
- «Mejoras en la localidad: acábese la suciedad de esas calles» (núm. 516).
- «La cuestión del juego en Alcoy: nuestro criterio» (núm. 528).
- A., H de: «La convulsión social es obra de los judíos» (núm. 561).
- Aznar, Severino: «Retiro obrero obligatorio» (núm. 580, 583).
- «Las casas baratas» (núm. 598).
- Torcal, Norberto: «La prensa y el obrero» (núm. 601).
- H.: «Como se ha de combatir el vicio de las bebidas» (núm. 604).
- «Una nueva obra científica del Rvdo. P. Dr. Vitoria, S.J.» (núm. 619).
- M. y C.: «Un ilustre alcoyano: el Rvdo. P. Vicente Balaguer» (núm. 621), sobre la seua vida i mort.
- Botas, L.: «Una estatua nos costará 30.000 pesetas» (núm. 635).
- «Parroquia de la villa de Alcoy: patronato eclesiástico» (núm. 640).
- «Nuestra Señora de los Desamparados» (núm. 644).
- Gadea, Manuel: «El Monte de Piedad» (núm. 762).
- Aurelio: «Carestía de viviendas y viviendas insalubres» (núm. 764).
- «El centenario del ferrocarril» (núm. 767).
- M.: «El significado de la fiesta de la Raza» (núm. 820).
- «El problema de la crisis» (núm. 836).
- «Ayer, hoy, mañana» (núm. 884), en el dinovè aniversari de la seua publicació.
- Jordá, Andrés: «La cruz y la media luna» (núm. 899).
- «Una gran figura» (núm. 899), es refereix a la figura de sant Jordi.
- «Mínimo»: «1878-1928 Bodas de Oro de la fundación en nuestra ciudad de la Casa-Asilo de las Hermanitas de los Ancianos Desamparados» (núm. 902).
- «Casas baratas» (núm. 903, 905).
- P., S. de: «La gran familia obrera» (núm. 933).
- M.: «¿Es conveniente que hayan izquierdas?» (núm. 938).
- Moltó Molina, F.: «Mi tributo» (núm. 946), mort de «Mosén Chusep».
- M. M., F.: «A grandes males, grandes remedios» (núm. 965, 966, 967, 968, 969).
- Gadea, Manuel: «Parroquia de la Natividad: Sexto Centenario de su Dedicación» (núm. 971).
- Roselló, José: «El ferrocarril de Alicante a Alcoy y los grandes viaductos de hormigón armado» (núm. 974, 975).
- «Las escuelas del Ave-María: algunos datos estadísticos sobre la Institución del Ave-María en Alcoy» (núm. 975).
- Olmos, Elías: «El sovietismo es consecuente» (núm. 987).
- «Concejales sí; políticos no» (núm. 1.000).
- Ponsell Cortés, Fernando: «El castillo de Alcalá, último baluarte del caudillo moro Alazarch» (núm. 1.003).
- «El peligro comunista: interesantes revelaciones, como se organizan los Soviets españoles» (núm. 1.015).
- Ávila, Teresa de: «¡Abajo el desnudo!» (núm. 1.024).
- Juliá, Miguel: «El escudo de Alcoy» (núm. 1.055).
- Gadea, Manuel: «Compendiosa biografía de San Jorge Mártir» (núm. 1.055).

- Arnauda, José: «Deberes sociales» (núm. 1.059).
- «De elecciones: ¿Abstención? ¿Intervención?» (núm. 1.060).
- «¡Alerta, alerta contra la escuela única!» (núm. 1.066).
- «Causas del malestar obrero» (núm. 1.069).
- «Los medios eficaces. Prensa, prensa y prensa» (núm. 1.077).
- «Problema sindical. Más claro agua» (núm.. 1.081), contra la CNT.
- «Lo de Alicante. Un caso de cantonalismo» (núm. 1.083).
- «Problema judaizante: los masones republicanos» (núm. 1.090).
- Sastre, Eliseo: «¡Compañía de Jesús, hasta luego» (núm. 1.095).
- «Fiestas a cualquiera... menos a San Jorge Mártir» (núm. 1.101).
- «Pero ¿tenemos o no fiestas de San Jorge?» (núm. 1.103).
- «A los obreros españoles» (núm. 1.109).
- «¡Muere el Marxismo!» (núm. 1.120).
- «La Ley de Reforma agraria» (núm. 1.124).
- Ponte, Galo: «Nochebuena en el laicismo» (núm. 1.133).
- «La redención del proletariado» (núm. 1.134).
- «Estatuto regional valenciano» (núm. 1.139).
- «Sobre las próximas elecciones: nuestro parecer» (núm. 1.141).
- Ponsell Cortés, Ferrá: «Conquesta d'Alcòi per el Rey En Jaume I en 1246» (núm. 1.149).
- «Los maestros laicos: injusticias y sectarismos» (núm. 1.459).
- «Loor a San Jorge. ¿Y qué?» (núm. 1.148).
- «Las mentiras del laicismo: como hace el Estado la sustitución de la enseñanza religiosa» (núm. 1.162).
- «*De la acción católica en el mundo*» (núm. 1.172).
- «La masonería vió colmada sus esperanzas de laicismo» (núm. 1.180).
- «El fantasma del fascio» (núm. 1.181).
- «¿República,? ¿Monarquía? ¡España!» (núm. 1.190).
- «Por la Senyera» (núm. 1.203).
- Cifuentes, A.: «Perversos en ideas, embusteros en palabras y criminales en acción» (núm. 1.207).
- «Los criminales y la pena de muerte: ¡que la supriman ellos!» (núm. 1.210).
- «Religión y patriotismo» (núm. 1.219).
- «La Rusia soviética al desnudo: humillante situación de la mujer rusa» (núm. 1.220).
- «La ruina de Alcoy» (núm. 1.223).
- «Socialistas, anarquistas y masones unidos contra España» (núm. 1.240).
- «El pueblo de Alcoy tiene la palabra» (núm. 1.247), sobre la celebració de les festes de Moros i Cristians.
- «Contra el cine inmoral» (núm. 1.254).
- «Asturias roja» (núm. 1.276).
- «En el día de la fiesta de la Raza» (núm. 1.278).
- Mínimo: «Así, así se educa al pueblo» (núm. 1.286).
- «España ha dejado de ser católica» (núm. 1.291).
- «Tres minutos de lectura» (núm. 1.296).
- «El 'disco' del comunismo» (núm. 1.299).
- «Contra la Revolución, por Dios y por España: ¡A votar!» (núm. 1.196).
- «El fracaso del socialismo: El bien que ha hecho a Rusia» (núm. 1.311).

Informacions destacades:

- «La obra apostólica de Pío X» (núm. 195) (29-VIII-1914).
- «A los alcoyanos de recto sentir» (núm. 216) (23-I-1915).
- «Romanones y el Concordato: problemas que urge resolver» (núm. 271) (19-II-1916).
- «Diario de reedificación de la Iglesia de San Jorge» (núm. 229) (21-IV-1915).
- «El Sr. González Besada en Alcoy» (núm. 230) (1-V-1915).
- «Notas sobre el puente de Santo Tomás» (núm. 230) (1-V-1915).
- «La colonia escolar de la Fuente Roja» (núm. 244) (14-VIII-1915).
- Posse y Villelga: «De padres gatos hijos michitos» (núm. 272) (26-II-1916).
- «Al finalizar las fiestas» (núm. 285) (27-V-1916).
- «El primer Obispo, hijo de Alcoy» (núm. 304) (7-X-1916).
- «Movimiento huelguista revolucionario» (núm. 347) (18-VIII-1917).
- «Declaración colectiva del Episcopado español sobre algunos deberes de los católicos en las presentes circunstancias» (núm. 366) (29-XII-1917).
- Y. Z., X.: «¡González Hontoria, no!» (núm. 371) (2-II-1918).
- «El alcalde preside una manifestación de carácter revolucionario» (núm. 410) (23-XI-1918).
- «Conclusiones del Congreso obrero en Valencia» (núm. 433) (16-V-1919).
- S.: «Programa de los Demócratas cristianos aprobado en el Congreso Nacional Obrero de Madrid» (núm. 443 al 450) (del 26-VII-1919 al 13-IX-1919).
- «La Constructora Alcoyana: el problema de las viviendas» (núm. 495) (24-VII-1920).
- «Fiestas centenarias de San Mauro Mártir: fallo del jurado del Certamen Científico- literario» (núm. 510) (13-XI-1920).
- «Los conciertos musicales en la Glorieta» (núm. 521) (5-II-1921).
- «Paralización del arte metalúrgico» (núm. 569) (14-I-1922) (núm. 582) (4-III-1922).
- «Conferencias instructivas» (núm. 584) (18-III-1922), conferències de Rafael Gómez al «Círculo Tradicionalista».
- Casasempere, R.: «Los conciertos de la Orquesta filarmónica en Alcoy» (núm. 589) (21-IV-1922).
- «Un gran documento» (núm. 597) (17-VI-1922), sobre la formació d'un nou partit de dretes.
- «Las veladas musicales de la Glorieta» (núm. 600) (8-VII-1922).
- «Primera colonia escolar alcoyana en Villajoyosa» (núm. 605) (12-VIII-1922).
- «La catástrofe de anoche» (núm. 623) (23-XII-1922), sobre l'accident ferroviari del Regiment d'Infanteria Biscaia 51.
- Gil, Pedro: «La fiesta de los Reyes» (núm. 626) (13-I-1923).
- «Proyecto de ley italiano contra la pornografía» (núm. 634) (10-III-1923).
- «Contra el café licor: informes del cuerpo médico municipal de Alcoy» (núm. 762) (29-VIII-1925).
- «Sesión importante: aprobación del presupuesto extraordinario» (núm. 791) (20-III-1926).
- «Después de fiestas» (núm. 796) (27-IV-1926).
- «Conmemoración de los Lirios del Carrascal» (núm. 814) (28-VIII-1926).
- «Romería franciscana regional de Agres» (núm. 818) (25-IX-1926).
- «Después de la fiesta de la Raza» (núm. 821) (16-X-1926).
- «Reconstitución del Ayuntamiento» (núm. 844) (2-IV-1927).
- «La fiesta cincuentenaria del Hospital de Oliver» (núm. 857) (2-VII-1927).

- «Fiestas culturales: la del libro» (núm. 872) (15-X-1927).
- «Una bella iniciativa a favor de los obreros sin trabajo» (núm. 912) (21-VII-1928).
- «La catástrofe del teatro Novedades de Madrid» (núm. 922) (29-IX-1928).
- «La Fiesta del Libro» (núm. 923) (6-X-1928).
- «Resumen de la semana» (núm. 946) (16-III-1929).
- «La Exposición Internacional de Barcelona» (núm. 969) (24-VIII-1929).
- «Visita del Excmo. Señor Gobernador Civil de la provincia a nuestra ciudad» (núm. 975) (5-X-1929).
- «Primo de Rivera ha muerto» (núm.998) (20-III-1930).
- «Fiestas centenarias de la Medalla Milagrosa: Juegos Florales» (núm. 1.020) (16-VIII-1930).
- «Un lote de seis millones» (núm. 1.035) (29-XI-1930), de l'emprèstit que va contractar l'Ajuntament d'Alcoi amb el Banc de Crèdit local.
- «Más sobre el lote de los seis millones» (núm. 1.036) (6-XII-1930).
- «Grandioso acto público» (núm. 1.054) (11-IV-1931), míting al Teatre Calderón.
- «En el Ayuntamiento» (núm. 1.058) (9-V-1931).
- «Don Gonzalo Cantó Vilaplana» (núm. 1.086) (5-XII-1931).
- «Boletín de la Derecha Regional de Alcoy» (núm. 1.099) (5-III-1932).
- G., C.: «La Nueva del Iris»: una bella fiesta artística» (núm. 1.131) (10-XII-1932).
- «Un grandioso acto: el banquete en honor de los Sres. Gil Robles y Luis Lucía» (núm. 1.138) (4-II-1933).
- «Ante la hora más crítica de España: un momento de reflexión, la voz del Papa...» (núm. 1.156) (10-VI-1933).
- «Sobre el conflicto del ramo del agua: a la opinión pública» (núm. 1.212) (8-IX-1934).
- «Programa de los actos que celebrará el Patronato de la Juventud Obrera, con motivo de su quincuagésimo aniversario de su fundación...» (núm. 1.207) (26-V-1934).
- «La visita a nuestra ciudad del Excmo. Ministro de Agricultura» (núm. 1.240) (19-I-1935).
- «Enrique Matorras revela los secretos y los crímenes del comunismo en España: un libro sensacional del ex-secretario de C.C. de la Juventud Comunista» (núm. 1.263) (28-VI-1935), (núm. 1.264) (6-VII-1935).
- «¡Como se ríen de Europa!: la III Internacional sigue preparando la revolución en todo el mundo» (núm. 1.270) (17-VIII-1935).
- «Letras de luto: don Manuel Gadea presbítero» (núm. 1288) (21-XII-1935).
- «A votar y a ganar las elecciones» (núm. 1.296) (15-II-1936).
- «La demolición de dos templos» (núm. 1.299) (21-III-1936).
- «Julio Arbona, un marino español que ha estado en Rusia, cuenta las impresiones de sus estancias en el Paraiso Rojo» (núm. 1.312) (11-VII-1936).

Números extraordinaris dedicats a:

- (núm. 229) (21-IV-1915), (núm. 284) (20-V-1916), (núm. 331) (21-IV-1917), (núm. 433) (16-V-1919), (núm. 482) (22-IV-1920), (núm. 531) (abril de 1921), (núm. 589) (21-IV-1922), (núm. 640) (21-IV-1923), (núm.. 899) (abril de 1928), (núm. 1.003) (abril de 1930), (núm. 1.055) (abril de 1931), (núm. 1.149) (abril de 1933), (núm. 1.202) (abril de 1934), dedicats a les festes de Moros i Cristians.
- El núm. 1.196 (9-III-1934), en el cinquantè aniversari de la mort de Casimiro Barello Morello.

Llibres que anuncia:

- *El Social*: *semanario popular ilustrado.*
- El setmanari obrer de Madrid *El Eco del Pueblo.*
- Els diaris de Madrid *El Correo Español*, *El Debate*, *El Siglo Futuro*, els diaris de València *La Voz de Valencia* i *Diario de Valencia.*
- *Anuario social de España* (núm. 294).
- Fullana Mira, Luis: *Vocabulari ortogràfic valencià-castellà* (núm. 566).
- De la editorial Bailly-Bailliere: *Agenda culinaria de la Duquesa Laura, Almanaque-enciclopedia, Agenda de bufete, Almanaque Enciclopedia* (núm. 625).
- Stevenson, R. L.: *David Balfour* (núm. 833).
- Tavera, Pilar: *La dama del rubí* (núm. 833).
- Gubianes, Alfonso María: *El Misal de los fieles.*
- Ruck, Berta: *Mi pareja de baile* (núm. 912).
- Foley, Carlos: *La nueva rica* (núm. 912).
- Medina, Tirso de: *El monumento a Goro* (núm. 917).
- Merrel, Concordia: *La sin nombre* (núm. 926).
- Courths-Mahler, M.: *Casada por piedad* (núm. 926).
- *Almanaque-guía del cultivador moderno* (núm. 945).
- Garrido, María del Carmen: *Maria Fernanda* (núm. 952).
- Boggs, Winifred: *El alegre Pilgram* (núm. 986).
- D'Artols, Román: *Amar o ser amada* (núm. 986).
- Hodgson Burneff, Frances: *El Heredero* (núm. 999).
- Dominik, Hans: *De Zagal a rey del diamante* (núm. 1.058).
- *Anuario general de España (Bailly-Baillière-Riera)* (diversos núm.).
- *Por qué no maté al general Martínez Anido* (núm. 1.036).
- Puertas, Serafín: *Las señoritas de Quintanilla de Abajo* (núm. 1.069).
- Floran, Mary: *La novia imaginaria* (núm. 1.085).
- Ortell, María Mercedes: *Destinos del corazón.*
- *Jeremías: revista ilustrada semanal para niños.*
- La revista *El consultor de los bordados.*
- Gimeno, Octavio: *Retazos* (núm. 1.219).
- *El Divino Maestro* (núm. 1.276).
- Patxot, Fernando: *Las ruinas de mi convento* (núm. 1.276).
- España, Juan de: *La actuación de España en Marruecos* (núm. 1.276).

IV. LOCALITZACIÓ DEL FONS: Arxiu Municipal d'Alcoi.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ 7

CATÀLEG 37

Acción 37
La Acción Católica 37
Acción Solidaria 39
Actividad 39
Adelante 39
Alcoy Económico e Industrial 40
Alcoy en Fiestas 42
Alcoy Festivo 42
Alcoy Industrial 43
Alcoy Taurino 44
El Alcoyano 46
La Alianza Obrera 47
El Amigo del Pueblo 49
El Archivo de Alcoy 51
El Arriero 53
Artes y Letras 54
El Avance 54
Avante 56
La Bandera Roja 57
Boletín 56
El Boletín Alcoyano 59
Boletín Comercial de Alcoy 59
Boletín de la Federación Regional Española 62
Boletín de la Liga de Propietarios 63
Boletín de la Sociedad de Albañiles y Directores de Alcoy 64
Boletín del Centro de Dependientes de Comercio, Industria y Banca 65
Boletín del Círculo Católico de Obreros 68
Boletín del Colegio Municipal de San Jorge de Alcoy 71
Boletín del Patronato de la Juventud Obrera de Alcoy 72
Boletín Oficial de la Provincia de Alicante Residente en Alcoy 73
El Burro 75
El Buscón 77

Calendario Agenda para 1899 y Guía de la Ciudad de Alcoy 77
Calendario del Profeta 77
Calendario para El Reino de Valencia /almanaque Ilustrado y Libro de Memorias . 78
El Camillero 79
El Chispón 81
Ciudad del Serpis 83
La Ciudad 86
El Clamor del Oprimit 90
C.N.T. Sindicato de la Industria Textil y Fabril A.I.T 90
El Combate 90
El Comunista Libertario 93
Conciencia Obrera 96
Condenado, El 99
El Congregante de San Luis Gonzaga 100
El Correo de Alcoy 102
Crónica de Alcoy 103
Cuarto Centenario de Nuestra Señora del Milagro 105
Cuarto Centenario de Nuestra Señora del Milagro 105
La Daga 106
La Daga (2a Època) 106
La Defensa 107
El Defensor del Obrero 112
Democracia 112
Democracia 114
Deportes 117
El Descuage 118
Diario de Alcoy 121
Diario de Alcoy 124
Diario de Alcoy 130
Diario Mercantil de Alcoy 131
El Diluvio 131
El Disloque 134
La Divisa 136
Los Domingos de Abril 137
El Eco de Alcoy 139
El Eco de Alcoy 141
El Fallero 147
El Faro 148
Fiesta Centenaria en Biar 152
Fiesta y Feria de Alcoy en Honor del Invicto Patrono de esta ciudad San Jorge Mártir, desde el 21 al 30 de abril de 1899 152
Fiestas y Feria en Alcoy en Honor del Invicto Patrono de esta ciudad San Jorge Mártir 153
Folletín de Anuncios de la Villa de Alcoy 154
Fraternidad 155

La Fuerza 161
La Gaceta de Levante 163
La Gaceta Taurina 187
Generación Consciente 188
La Gilí 190
La Glorieta de Alcoy 192
El Guitarró 192
El Heraldo de Alcoy 192
Hoja Mensual 211
Hoja Oficial de Alcoy 213
Hoja Parroquial 216
La Hoja Parroquial 218
Hoja Popular 220
Hojas Caídas 221
La Horda 222
Humanidad 223
Humanidad 224
Humanidad Nueva 228
El Indicador Religioso 229
El Jornalero 230
Joven Guardia 232
La Lealtad 234
El Liberal de Alcoy 238
La Lira Alcoyana 242
La Lucha 242
La Lucha 246
El Movimiento 249
El Mozo de Estoques 251
Nosotros 254
El Noticiero 256
El Noticiero 257
El Noticiero 259
El Noticiero Regional 261
El Nou Pardalot 266
La Opinión 268
Orientación Social 270
La Pandorga 274
El Pardalot 274
El Parte Diario 276
La Patria Chica 282
El Patriota 286
El Periódico para Todos 288
El Pliego 290
La Pluma 292
Plumas Levantinas 293

La Porra 293
El Porvenir de Alcoy 294
El Porvenir 296
El Pregón 299
Proa Al Sol 301
Programa de las fiestas y regocijos públicos con que la ciudad de Alcoy pretende solemnizar el fausto acontecimiento de las regias bodas de S. M. la reina. 302
Programa de fiestas con que la villa de Benilloba celebra el segundo centenario de cómo fue dado en suerte triplicada por el patrono al glorioso San Joaquín 303
Programa de las fiestas del sexto centenar que en los días 22 al 30 del próximo mes de abril se han de celebrar en la ciudad de Alcoy en conmemoración de la batalla y victoria obtenida contra los moros en 1276 y milagrosa aparición de San Jorge Mártir 303
Programa de las fiestas que con motivo de la inauguración del nuevo hospital celebra la ciudad de Alcoy en los días 30 de junio, 1º de julio de 1877 303
Programa de los festejos que han de celebrarse en la ciudad de Alcoy en honor a su patrono San Jorge Mártir durante los días 20 al 27 de abril de 1890 conmemorativas de su martirologio 304
Programa general de las asignaturas de primera enseñanza que se cursan en las escuelas públicas de esta ciudad 304
Programa de las fiestas religiosas y populares que, en conmemoración del quincuagésimo aniversario de la definición dogmática de la concepción sin mancha de María, celebrará la ciudad de alcoy durante el año de 1904 305
El Progreso Médico 305
El Propagandista 306
La Puntilla 307
Radio Alcoy 308
Rebelión 310
Redención 310
Redención 313
La Región Levantina 316
Renacimiento 319
República 320
Revista Alcoyana 322
Revista Católica 326
La Revista de Alcoy 333
Revista de Moros y Cristianos. Fiestas en Honor A San Hipólito 336
Roder, El 336
Ruta Confederal 337
Sagrarios, Calvarios y Jueves Eucarísticos 339
El Selfactinero 340
El Serpis 341
El Siglo Católico 353
Solidaridad Obrera 356
La Unión Contestana 359

La Unión Republicana 360
La Verdad 361
La Voz Alcoyana 364
La Voz de Alcoy 366
La Voz de Alcoy 368
La Voz del Inquilino 370
La Voz del Pueblo 371

HISTORIA DE LA PRENSA ALICANTINA

9

LA PREMSA EN LES COMARQUES DE L'ALCOIÀ-COMTAT (1837-1939)

Aquests llibre forma part d'un projecte de recuperació i de difusió de la premsa a la província d'Alacant, que han enllestit conjuntament l'Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert i la Diputació d'Alacant.

La Premsa en les comarques de l'Alcoià-Comtat (1837-1939) recull informació sobre cadascuna de les publicacions periòdiques que han estat editades als diferents municipis d'aquestes comarques, amb un període de recerca que compren des de l'aparició del primer *tabloide* conegut, al primer terç del segle XIX, fins la fi de la guerra civil.

En total s'ha aconseguit informació de més de 160 capçaleres –entre premsa esportiva, humorística, taurina, d'informació general, anarquista, socialista, republicana, catòlica, tradicionalista, etc.–, que formen un magnífic *corpus* documental que és d'indefugible consulta para tot aquell que destige aproximar-se a la història recent d'Alcoi i d'altres municipis de la comarca com Cocentaina o Ibi, entre altres. En elles pot extraure's informació sobre esdeveniments de caire polític, socials i culturals, així com polèmiques, mítings, actes religiosos, corrents d'opinió, espectacles o anuncis, etc., que hores d'ara ens aprofiten per a saber-ne més sobre la societat passada.

ISBN 847784452-6

9 788477 844525

INSTITUTO ALICANTINO DE CULTURA JUAN GIL-ALBERT
DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE ALICANTE